Copiese la portada

M. S. 4.º perg.º con 207 hojas foliadas y una mas de portada.

R. = Rebet. pur. etrinsque, f. 17.

D. Frz. Matthias Gregorio

de Mor. Lopes Da Leivria

Juridicial da Almarinha

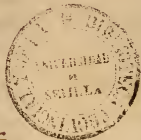
Lim. 5.

Est. 2. de H.ª Cax. 6.

D. Ramos
del Manzano

AD VOBLssi
MAM LEGM RE

[illegible]
[illegible] inquantis et de
[illegible]
[illegible]
Poet. [illegible]

D. FRA. CO. RAMOS

[illegible] epigrammat [illegible]
[illegible] nirtute agno [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] magis expreso [illegible] plene [illegible]
[illegible] Jurisprudentiae [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] expositio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ex[illegible]
[illegible] ut [illegible] fiat. mens [illegible] [illegible]
[illegible] 1. erit [illegible] [illegible] definitione [illegible]
[illegible] accusenat et Iurtorum speciebus. 2.
[illegible] 3. [illegible] duntaxat [illegible]. 4.
[illegible] et uerbis [illegible]. [illegible]
inter res species Iurtorum —

AD EPIGRAFEM TE Primae legis. cpt. 1. de origine. roe. definitione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] speciebus

1

Ratio igitur iuris accrescendi exemplis dictum fuit ... quae nomine ... omnes ... nisi accedere sine naturaliter ut in insula in fundo nata ... accrescit l. ergo 30 in princ. ... de ... alluvione ... in ... l. si ... 33 § 1. ff. de usufructu l. 1 C. de alluvionibus § ... in ... dicimus ... sine civili ... et ... est ... in ... accrescit ... filia ... accresce bat ... institutis ... in ... l. ... de exheredat. liber. ... maximus ... rei ... accrescit ... rei ... in ... partis ... proprietati ... partis ... in ... 36 ... de ... C. de ... l. idem § ... ff. de usufructu accrescunt ... in ... accrescere et ... accrescendi ... rei ... relicti ... legati ... cum eadem res ... accrescit pars alia ... rei ... 33 § 1 ff. de usufr. l. unica § ... C. de caducis ... de quo ... partis ad partem rei eiusdem ... accrescendi iure ... nostra futura ...

2 ... nomine ... accrescendi ... 2

.2 ... notationem iure nominis ... rei ... accrescendi ... iure ... exemplis ... 24 ... 22 ... 13 § ... 79 ... in l. ... 67 ff. ... de ... l. 25 ... ratione alluvionis ... in ... 20 in ...

Cp. 1.

[illegible] quand, pulc [illegible] [illegible]
tui [illegible] executor[illegible] defuncti pendeat inito [illegible]
quaesit dignissima explicatio q. e. [illegible] quoad primum
[illegible] in l. patr. [illegible] l. [illegible] 29 § ult. verbo capit.
ubi [illegible] Bartol. n. 1. ff. de leg. 2 et in l. [illegible] verbo
lege ff. [illegible] et [illegible] [illegible] alsiane Ant.
Belono de iure accrescendi cp. 2 q. 1 n. 1 Bolognetus in
rubrica n. 27 C. q. non [illegible] Corrasius in l. [illegible] 6. n.
[illegible] [illegible] affirmant ius accrescendi inductum
fuisse l. 12 tab. [illegible] quae 1. ex verbis d. legis patr.
29 § ult. ibi *iure antiquo* sic enim [illegible]
legis 12 tab. in l. 1. § sinemo et l. 2 § similiter ff.
ad Senatusc. [illegible] [illegible] [illegible] et in l. 3
C. de legitim. [illegible] [illegible] de leg. agnat.
Ispanotti 11 § quantum [illegible] et in l. 1 C. de except. [illegible]
iuncta l. [illegible] C. fam. [illegible] 2. ex verbo et mentio
ne legis [illegible] l. [illegible] ff. de [illegible] et in l. [illegible] duos
29 [illegible] leg. sic enim [illegible] excellentia lex vocatur
lex 12 tab. in l. [illegible] 28 ff. [illegible] iuncta l.
1. ff. [illegible] et in l. [illegible] 13 § ult. iuncta l.
[illegible] de [illegible] servitutibus et in l. [illegible] 6. § 1 ff. de
re [illegible] § 1 ff. de noxalibus. [illegible] [illegible]
iure Civili apud [illegible] 24 § [illegible] 12 na-
que et sic. Ius Civile [illegible] q. de 12 tabulis descendit
in l. 1. ff. de tutelis l. [illegible] 7. ff. de [illegible] damnatorum
iuncta l. verbis 120 et l. [illegible] 220 ff. de verb. sign.
Contrarium Quaxeni [illegible] 1 de iure accrescendi cp. 1. [illegible]
[illegible] in [illegible] 25 ab [illegible] ad Donellum lib. 7. [illegible] 12 littera
B. [illegible] plenum lege [illegible] firmatum stabilitum
que [illegible] ius accrescendi [illegible] ex d. l. [illegible] ff. de

Iulq. ubi Leges nomq ad leg. Papia referendu est Epigra
fe. eius tx. suadet. Accedit etiam epigrafe. nri tx. et cap.
tangha 192. ff. de uerb. sig. nam cum utrumque ex lib. 6. Pau
li ad leges Iuliam, et Pap. inscriptio sit utrobique prima
ne requiri. Iuris accrescendi et Iuriscons. proponentis. simul sque
in libris Iurisconsultorum ad easdem Leges sequentes. de accrescen
di et Iurisconsu. iure tractetur. L. q ex duabus 53. q ult.
L. si solum 60 L. si totam 63 ff. de adq. heredit. L. mortuo
29 q ult. L. si tibi 77. L. si tibi 61 ff. de leg. 2. L. si ig.
29 ... L. 24. ff. de bonorum pot. L. si sua
10 31 ff de estatu lib. uerisimile. fit. Ius accrescendi ex
Legibus Iulia aut Papia effici —

Uerum utraque sententia
supposita nullo certo Iuris testimonio firmatur ideo
que nec defendi pot. L.ª Bartoli Sancti que omentio
tua est ex eo q. lex 12. tab. quem dictis lata fuit nihil
omnino exprimit de iure accrescendi ut Alia. ex eiusdem legis
uerbis quam retulimus ad Leg. 13 n.º 1.º sq. de leg. 1. quia ait
fuit. de successionibus ab intestato si suus heres non extaret.
agnatum proximum singulari num.º ad hereditatem uocabit
L. pronuntiatio 195 q 1 uersiculo inter ff. de uerb. signif.
prio inst. et q sequentes q de legit. agnat. succes. Ulpiani
tit. 26. pinde tantum abest. ut Ius accrescendi induxe
rit ut nec loquuta sit saltem expresse. de pluribus eiusdem gra
dus intrauss solis ab intestato Ius accrescendi est. Gub.
int. de Senatus Orfit. Orfitiano. p sua adre portal. 51
Belorius d. Cap. 2. q.º 1.ª n.º 6. Didac. Espino in espe
culo testam. glo. 9.ª n.º 2 et seqq. Q. aut Quaren.
falsa est q. necque ipse negare audet. Alia. que ante
Leges Iulia, et Papia, cum fuisse Ius accrescendi ex

Ulp. d. tit. 24 § siduobus 12. Quare affirmandum potius est.
incertam esse originem Juris accrescendi et aliquid. in re incerta
similius certi. esse introductum fuisse ex auct. et interpretat.
Juris. Ostenditur post. Leges 12. Tab. et ante Juliam et Papiam
arg. ex l. Titius 74 in fine ff. de hered. instit. Juncta Lo
§. his legibus ff. de orig. Juris. notant. Hotman Obs.
... Cap. 5. et in Epitomatis ad tit. ff. de Jure accres-
cendo. n. 16. Joannes Duarenus de Jure accrescendi lib. 1.
Cap. 3. Belon ubi sup. n. 17.

4. Neque obstat sententia quo-
rum ... argumentum ex d. L. pater 29 § ult. ff. de leg. 2. ...
omnibus ... non ... habet Legatum cum Jure antiquo capit. ...
ne exponat. ... enim ... Lib. 4. Observ. Cap. 13 et lib.
... Cap. 15 Cui meliore expositione sentiunt Academici
Doctores ... antiquum ibi explicantes de Jure accrescendi,
et ante nos Cujacius in l. siduobus 16 ff. de leg. 1. Germon
in d. L. pater 29 § ult. et Duarenus Caldera lib. 4. Varia-
rum Lectionum Cap. 3. n. 19 ... et subtilius et Jus antiquum
ibi appellari non Jus accrescendi simpliciter. quod Jus
capiendi Legatum ... sive Jus quo liberi parentes ...
testatoris intra certum gradum veluti filius ... et ...
si heredes instituti erant portionem cohaeredis Legatumque
deficiens ut post. Leges Papias tamquam Caducum fisco defe-
rendum est. retinebant ... quod ... et ...
... sine onere ... [illegible] § ...
... de Caducis ... ad ... antiquum ... [illegible]
... Ulpian. ... [illegible] ... Lex ...
... explicat docte et ... Valentius ... [illegible]
... Cap. 4. n. 5 et seq. ... secundum quod ... [illegible]
... explicandum est ... [illegible]

regeratos ꝙ hodie et ꝗ caducos apud Dig. tit. 27
tempore ut sic Dumenti legatum sed sesto aio Iure antiquo
liberis et parentibus Crimina Cy. lo merentiunt. etenim
cessat tuicta Cuiacii et Gotofredi emendatis per
de ind. l. pater 29. §. ult. non [illegible] nunc cunctis quasimilia
[illegible] l. 12 [illegible] sed lex utinendi legatum, praesensio
vocatur antiquum ius caducorum que nobis in et per
latione legum Iuliae et Papiae. que. [illegible] leges novae
in [illegible] f. [illegible] Antoniana om. ita [illegible] Cornel.
lib. 6. Emend. Cp. 13. et [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible]
[illegible] C. Hotmanus lib. 2 observat. Cp. 17. Ioannes Robertus
lib. 1 animadversionum cp. 13 Radulphus Fornerius lib. [illegible] rerum
quotidianarum cp. 24. nº Pauxa [illegible] quandum [illegible] 10
l. [illegible] nº 6. quemadmodum cod. [illegible] [illegible] quod
maritus et uxor ab intestato in solidum sibi succedere
sciunt C. in l. unicam C. unde vir et uxor intelligitur
[illegible] et legis [illegible] [illegible] quam non in solidum
ex [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] succedere potuerant. [illegible] C
[illegible] [illegible] [illegible] Dig. tit. 15 et 16 [illegible]
[illegible] [illegible] unicam [illegible] [illegible]. Talelius [illegible] scholias
[illegible] 49 basilicorum tit. 9 exponit Belonus d. Cp. 20. [illegible]
[illegible] quibus [illegible] Cuiacii [illegible] [illegible] [illegible]
C. unde vir et uxor. et lib. 3 observat. Cp. 12
Nec quead 5º
[illegible] [illegible] Accursianus [illegible] Quarenus [illegible]
arg. ex [illegible] l. [illegible] §. ff. de [illegible] [illegible] 29
ff. de [illegible] leg. [illegible] [illegible] sit legis nomine
[illegible] locus non [illegible] [illegible] [illegible] intelligitur [illegible]
[illegible] agnoscunt [illegible] [illegible] satis excedunt
[illegible] non [illegible] inde [illegible] [illegible]

[illegible] ad stud[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] petent [illegible]
[illegible] [illegible] Bonum [illegible]
[illegible] obligatione [illegible] liberorum [illegible]
[illegible] [illegible] Colendis [illegible]
[illegible] [illegible] Cogitatione [illegible]
[illegible] ex speciali [illegible] seu [illegible] legis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] 27 [illegible]
[illegible] [illegible] explicat [illegible]
[illegible] 23 [illegible] [illegible]
[illegible] sub [illegible] [illegible] legem
omne capis [illegible] [illegible] quis [illegible]
[illegible] [illegible] recte intellectus explicat in hunc
[illegible] [illegible] Barbosa
[illegible] singulari [illegible] liberorum [illegible] 22 quo
modo [illegible] legis [illegible] 20 [illegible]
explicant [illegible] Bellon [illegible]
[illegible] 7 [illegible] nº 27 [illegible] et [illegible]
[illegible] liberis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] 29 [illegible] Baldus
[illegible] jurisprudentia [illegible] pag. 49 et in [illegible]
[illegible] pag. 357 [illegible] [illegible]
[illegible] nº 21 [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ex [illegible]
[illegible] nº 71 [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] 36 [illegible] 36 [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
12 [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible]

... m. 2. ... l. 2. § 1 ... Accursius ...
... f. 174 ... et ... non ...
... potest ... expresso ...
petita ... ad leges ... disputatio de
Iure accrescendi ... fuit ... non ...
... Iure ... Caducorum leges ... Iure accrescendi
et ideo ... tractatus ...
... exponimus —

... ad 23 ... scilicet ex solo Iure
... ex voluntate defuncti et ex quo ... ius
accrescendi pendeat ... in scholis et foro
magni momenti ...
... in ... Iure ...
... l. unic. ff. de leg. 2. Bartolus in ... quod
... dubitationes ... communes
... de Iure accrescendi
... ad ... de leg. ...
... ad ... Iure accrescendi ...
... in legatis ...
... ex
... hereditate
... legatis ... ex ... fine
... omnibus ...
... 13 § ... 2 ... hereditas ...
... ex ... scripti ... de here-
ditate ... Gl ... ins
... ff. de leg. 2 ... l. ... 25 ...
de ... l. ... ex ... 53 ...

[illegible] ... [illegible]
[illegible] in [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
20 [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] per [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] iudicandu [illegible] ... [illegible] hac
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] non [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] omnis [illegible] iudicio
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible] 6 [illegible] leg. 3

7. [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible] 16 [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] nemo [illegible] ... [illegible]

C

[illegible] ex sola
et [illegible] in hereditatibus
[illegible] quia omnis ex edicto de leg.
[illegible] cum ex [illegible]
[illegible] L. [illegible] ff. de leg. [illegible]
[illegible] ut lege
[illegible] L. [illegible] § [illegible] ff. [illegible] docet
[illegible] Petrus de Peralta in [illegible]
[illegible] n.° 33 [illegible] Senior [illegible]
ff. de leg. [illegible] de substitutionibus
[illegible] n.° [illegible] Gonçalo [illegible]
[illegible] in
hereditatibus [illegible] ex sola [illegible] potesta-
te et necessitate [illegible]
[illegible]
lib. [illegible] n.° [illegible]
[illegible] n.° 11 [illegible] fundamento [illegible]
[illegible] ratio [illegible]
[illegible] hereditatis [illegible]
[illegible] et [illegible]
de in hereditatibus [illegible] L. [illegible] 6. [illegible]
n.° 11. § [illegible]
§ [illegible] L. [illegible] 37. ff. [illegible]
[illegible] 25. § 1. ff. [illegible] L. [illegible] 12 §
[illegible] ff. [illegible] fundamento [illegible]
[illegible]
[illegible]
in hereditatis [illegible] 63 ff. de hereditatibus
[illegible] et [illegible] ex sola [illegible] L.

ingi 74 ff. de hered. inst. et in decis. g. 3. Joly
vareg. Fruis dumi. Dalud. p. omnes. inflüxis
L. bigonis 23 g. 11° ff. de iurisfictio[ne] ... et per
bonorum possessionem ... ff.
de bonorum posses. ... Fab. ...
... Cum emancipato ...
... ex ... ff. de iure patronatus ...
... legatis ... accuscendi ...
... defuncti ... collegi.
... principali ... vendere ... ideo
... dari ... defuncto ... dicitur.
... Amtas. ...
... legavi ... 74. ff.
de ... et ... scribuns. ... Bartho
... 72. ... Raymondi ...
... Quarenii ...
... Menoquius ... Mantica ... Laudotos Gome
... tom. Farinacii ... Mineba
ca de successionibus ... ex
... unica ... defuncti
... fabier ... decad...
... Pichardi ... N.
26 et 30 ... in ...
... et ... academ... ...
... sublungis ... /.

... inssomnis ... J.
... agitato ... Clausula
et ... defuncti ... amis
... Clerici ... ex ... defuncti

Texnoenimualida [illegible] accrescendi per ea[illegible]
[illegible] adducitur [illegible] Dominus Benedictus [illegible]
Raimundus [illegible] uxore [illegible] 109 de [illegible]
[illegible] § heredibus n.o 9 [illegible] de heredibus inst.
[illegible] accrescendi cap. 2 q. 2 n.o 26. [illegible]
[illegible] ex [illegible] quoque [illegible]
[illegible] sequuntur [illegible]
[illegible] que [illegible] singulis [illegible]
expendimus [illegible]
[illegible] necessitas [illegible]
[illegible] Del [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] de [illegible]
vocati [illegible] ex [illegible]
[illegible] iuncto, et alter separatim sive disiunctim [illegible]
[illegible] Ex [illegible] casu [illegible]
[illegible] debeant [illegible] ex coniunctis [illegible] primo [illegible]
[illegible] coniuncto [illegible] secundo [illegible]
[illegible]. Non autem 3.o disiuncto [illegible] § [illegible]
[illegible] 10 [illegible] quidam [illegible] de [illegible].
[illegible] l. heredes 63 ff. de hered. inst. et [illegible]
[illegible] 1.us et 2.us [illegible]
facta [illegible] et [illegible]
accrescendi [illegible] primo [illegible]
[illegible] 2.o [illegible] 3.o [illegible] disiunctis [illegible]
[illegible] l. heredes 63 [illegible] 17 § 1. [illegible] 57.
§ [illegible] seq. ff. de hered. inst. ergo [illegible]
accrescendi [illegible] coniunctos [illegible]
iunctorum per [illegible] ex [illegible]
[illegible] qui coniunctim induxit [illegible]

ar. ind. l. ult. § 27 § 2 [illegible] q[ui]a [illegible]
ind. l. unic. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] iudicat [illegible] specie ex[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] acrescendi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] iure acrescendi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut iudicat. arg. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] decr. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] edita esse. fateamur. [illegible]
[illegible] hanc [illegible] locari in hac [illegible] iure
acrescendi ind. l. ult. § 27 § 2 [illegible] nihil aliud
[illegible] [illegible] iuris acrescendi [illegible] [illegible]
[illegible] iuri [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] iuri acrescendi
disiunctorum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] cum certa sit [illegible] [illegible]
iuris aut. et regulis derogare l. nemo potest
55 de leg. 1 [illegible] testamenti C. de [illegible] [illegible]
[illegible] specie [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] iuri acrescendi [illegible] [illegible]
fatendum [illegible] iuri acrescendi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et aliy [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] iudicio defunct[i] [illegible]

[illegible]

[illegible] eadem [illegible] firmatur [illegible] ex eo
[illegible] [illegible] nunc [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] hereditatis fuerit [illegible]
[illegible] deducta ex eo [illegible] [illegible] vacans [illegible]
acrescat [illegible] defuncto [illegible] [illegible] [illegible] noviter
crescente in testatorum [illegible] ut vulgo [illegible]

lisy e. f ne indi lud iup. g. or y de
rum. qui p iere y fi. d. ic. n. r. ug. un
mis ... Et suo loco exponu. Cap. 2 det
... sitas alet quod es ... Jure acuscar ...
ducendo in te Juncta ... Cl. acusundis ...
ganancanti ... vi ... Liset
istis acuscat ... fp ... resta ... aut p.
firmi. ... ...tericare intelligere ...
posita scite tribuerunt ... neculitas
non curet ... acusendi non ex ...
... pendere et firmarispor
tare nay ... ...
... ...
... ...
sunt haminspunt n.° 299 ...
...tz 44 ... Corasy in L postulatas
... C. tempore. succedit Kus Regum
... docet ... ...
... ... legis ... & hilio
... honore ... L ... C. ...
... ...
... ... Concedes
... ... ex ...
... ... pendeat. posse ...
... ... pars ... ...
... ... ut fundr ... ad ...
L. 7. Cp. 14. littera B. sicut ... ...
... ... n. ... ...
... ...
... ut notat Duarin ... ... acusendi ...

n. 2. in ligone explicando l. Hac in d. quoties
§. si duo ff. de hered. inst. ubi uno ex[illegible]
rendi a lecto ex d[illegible] lu[illegible] fuisse [illegible]
[illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
fundi mentione [illegible] [illegible] institutos
et secundum [illegible] tertia [illegible] heredes fore
[illegible] §. [illegible] [illegible] [illegible] l. ex [illegible]
[illegible] 89 ff. de hered. inst. [illegible] edita
[illegible] modo [illegible] [illegible] [illegible] mani
festissime [illegible] [illegible]. [illegible] ex verbis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible]
nisi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] doctores [illegible] Bartolus in
d. § si duo et [illegible] plures apud Ceballos
comm. [illegible] 107 n. 1. [illegible]
[illegible] decad. 19 [illegible] 7 n. 14. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] verba ex d. §. si duo. [illegible] inme
[illegible] [illegible] in d. §. si duo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ex [illegible] testatoris [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] usque ad semisse[illegible]
[illegible] [illegible] institutionis [illegible] usque ad [illegible]
[illegible] hereditatis [illegible] ad [illegible] [illegible]
cat [illegible] [illegible] [illegible] defuncti [illegible]
[illegible] intelligitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Et explicat Duarenus [illegible] 2. cap. 4.
post multos Castillo lib. 3. [illegible] cap. 17 n.
46 et seqq. Faguinus lib. 4. [illegible] cap. 24
et ante eos [illegible] de Imola in d. § si duo

n.° 37. et in l. 1. § sic ex fundo n.° 59 et seqq ff. de hered. inst.

Secundo ex eisdem princ. infertur Ius accrescendi inter coheredes Iunctos quotiesque et quatenus extincta aut presumpta esse [illegible] defuncti in [illegible] obtinere [illegible] militi [illegible] ... ad impresentiarum expendo et expono [illegible] Antonini in l. 3 C. de testam. milit. ubi cum miles filium exclusisset [illegible] sive sextam [illegible] et uxorem ex una hered. scripsisset [illegible] [illegible] ... [illegible] partes [illegible] ... [illegible] ... fal. [illegible] ... quod hac fecit [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... Sapagana facta est [illegible] accipere [illegible] ex communi iure [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... non [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] residue [illegible] accrescant [illegible] ... pagano fieret [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... distribuit [illegible] ... sue hereditatis inter Uncias [illegible] in l. si servus 50. § [illegible] ff. de hered. [illegible] quo [illegible] ex tribus Unciis [illegible] heredes [illegible] [illegible] intelligit non [illegible] partes tota hereditate [illegible] l. 3. in fin. C.

... pagano cum ipse non posset legitimis actionibus ... intra Indicias derogare arg. ex l. ... 55 ff. ... sustinentia ... quo remittitur ... arbitratore ... residuum ... entrata 23 § dimis ...

11 Item ...

... exponit ... sanctissimi ... reccessit ... excepta ... usque ad ... etc. ... et supposita ... faciam ... anni ... pagano ... ex eo quo ... ex ... pagare ... communi ... sicut ... 74 ... ff. ... et ... 73 ... entrata 23 § ... alterius ... absolutio ... ex eo ... communi ... ex

[illegible] inst. [illegible] decipisse sextans et [illegible]
et unciae quae sub nomina sextantes gaudebant
[illegible] unciarii vel [illegible] resp.te 2 quae heredibus
[illegible] faciunt [illegible] [illegible] heredes in
[illegible] quartam [illegible] [illegible] Verba sua
[illegible] ex [illegible] heredibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] una [illegible] 12 [illegible] augere et
[illegible] partes [illegible] [illegible] adtrecta
[illegible] hereditas per omnia [illegible] ad [illegible]
[illegible] 12 accedunt [illegible]
[illegible] ex [illegible] sumpta [illegible] sextans
tantas et unciae [illegible] sumpta [illegible]
distributionem hereditatis in 12 [illegible]
[illegible] [illegible] inde institutos distribuere
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] veri [illegible] [illegible]
[illegible] 76. § [illegible] 2 [illegible] hered. inst.
[illegible] [illegible] paganam [illegible] adstructionis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
§. Descendo autem institutio de hered. inst. [illegible]
[illegible] 13 § 2. [illegible] 3. [illegible]
[illegible] 27 [illegible] instituti
[illegible] quo adscriptum [illegible]
[illegible] dimidio [illegible] 78. § 2. et [illegible]
[illegible] distributionis legitimae in 12 uncias
[illegible] [illegible] [illegible] adaleg
[illegible] [illegible] 13 § 2 [illegible]
[illegible] de bon. pos. 23 tab. [illegible]
[illegible] hered. inst. [illegible] [illegible]

Ad distinctis totius hereditatis inter institutos sub-
gentium Indic. distribuendo censeri. contra
residuos Indis usq. adasq. tacet e institutisse de
significant et exponendas. in h. 3. dicitur nec
tantis. quia. sp. expendum n. 6. hereditatis
residua accedit et exercendis videndo scripsi

Deinde
12. categoriis de accrescendi iure in testamentis multis
exprimuntur eiusdem voluntas admittendo inter
... quod tradimus ... in L. Liberarum ... in prin.
f. ... testibus vero simul aliis Dilano
... aliis ... aliis ... Cardinum
... heredes instituunt ... et quando ...
... acsimne ... heredes eos instituisset
et ... res inter eos ... sine plegat
... distribuisset ... in ea specie ... minus
... paganti ... f. ex facto in prin. 3.
3. 2. L. qui non militabat. 78. in prin. L. q...
9. § si ... 13. cum L. seq. ff. de hered. inst. In
... in ea specie institui singulis ...
... adscriptum ... in quo ... legatis iuris lega-
tis ... ex regula L. legatis. 26. § 1. ff. de leg.
2. accedere et accrescere iure institutionis ... equa-
les hereditarias ... Universa hereditas ... que
ex scriptura voluntatis militis ... cum ...
certis rebus aliis ... incederes sine distinctione ...
... paganorum patrimonii institui ...
... in toto et de toto patrimonio ... voluisse
... ab intestato decederes ...
ni paganorum iure hereditatis. sua consentio

Cap. 10. equalibus veridicantis ex legitima Cius dicto authore heredes institutus et simili d. l. ex facto 3 § in p. u. § 1. d. l. ricciardum 17. in pr. cum ricca potest nonobstante Reginam in legem in d. l. qui n. militabat 75. in pr. ff. de hered. inst. Ibi similis opponitur species in non militante non quasi in milite indistinctè de diversis sit ut post Accursium ibi gl. a. l. expendit Anto. Fab. d. decad. 49 errore l. in fine. Et quia in milite aliud est sanè de omnibus bonis testatus sit et si castrense et paganum patrimonium separatum sit Ut notat adeo Jason in L. 1. n.° 11. C. de test. militis et quia aliud in milite quoad falcidiam de qua in d. L. 70 in pr. ubi ita Cuiacius lib. 6. resp. Papiniani 13.

Diversum tamen est non obstante et diversa juris ratio habet etiam in duabus similibus speciebus ubi autores docent d. extat in l. similiter lib. 6. ff. de test. militis L. cogi 16 § sed et si miles ff. ad Senatus Cons. Trebel. ubi institutio unius heredis facta a milite ex certo fundo et ex certis bonis ut verbi gratia italicis aut provincialibus ibi non trahitur sive redigitur ad alia quae bona nec quidquam ex eis accrescit instituto ex fundo aut certis bonis quia non de toto patrimonio sine Cederis rebus ut in d. L. ricciardum 17. testatus miles opponitur et ideo nulla est procedura. Do fundatio ejus suadeat in ceteris bonis digg testatus n. est voluisse eis testatus decedere idcirco cesset jus accrescendi ex defectu fundationis neque in ducitur ex juris dispositione cum mulier adtractis n.° est cum possit pro parte intestatus decedere

Ac. dominium ... fundamentum ... l. 1. ff. de
legat. 2° species extat in l. 1a ff. de C. Al
filio militis ... filio § pro manu ff. de Castrense
Castrensi ... l. Recusat aug. 17 § 2. ... militari 44 § Sti.
ex l. 22 et 23 ff. ... militis fundata ... l. hereditaria
ff. 29 § ... familiæ ... de Castr. pecul. His sufficient
... Duntaxat ... peculio aut patrimonio Castren
... l. ... acrescunt ... instituto ... paganica
Jure paganis eis ... in eis ... circa eas
... testificent. alterum ... adfuerit
... non accrescunt alteri bona ... ab
intestato deferuntur ... ea ratione ... ex ...
... principis ... militibus privilegium esse
parandi patrimonii ... cod. 16. § ... decimi
les. 6. ... heredes 29. § 1. ff. famil. erciscund. ...
... privilegio ... militis ... separatim
in castrensibus instituunt ... quasi duo-
rum dominorum ... diversæ hereditates intelliguntur
... Castrensis et pagana. ... l. Recusatur 17. § 1.
... inde instituti ... et in ... pagana
... non ... judicium fam. ercisc. ... potenter
... eiusdem hereditatis ... l. ... hereditas ... §
... de est ... ex ... accrescendi ... instituti
... institutio in castrensibus accedant
pagana ... separatio patrimonii ...
... accepisse eos partes ... hereditatis ...
... accepi ... non ... patrimonio ... l.
Recusatur 17. 2° ... significare ...
... Paganicam ... pende filio ...
Castrensem ... hereditatem acquirunt.) ...

et omnino ut pote individui [illegible] [illegible]
[illegible] ex [illegible] militie [illegible] a
ex[illegible] eius [illegible] accusanti. [illegible] ex
[illegible] et [illegible] [illegible] specialiter
bonis quibus [illegible] habeat. et [illegible] ibi
[illegible] [illegible] C. [illegible] militis
[illegible] L4
[illegible] [illegible] fundamento [illegible] accusanti ex
[illegible] militie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Casus [illegible]
[illegible] d. [illegible] 27 [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] 37
[illegible] miles [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] patrimonium [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Pauli [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] militis [illegible]
[illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] militis. ut [illegible]
[illegible] accusanti de [illegible] Rafael Camargo
[illegible] [illegible] 37 [illegible] [illegible] explicemus
opinionem [illegible] [illegible] [illegible]
L. n. 11 [illegible] 9. C. [illegible] militis [illegible] [illegible]
afirmat [illegible] [illegible] miles [illegible]
[illegible] bonis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] omnibus [illegible] omnino [illegible]
[illegible] et ideo [illegible] inter eos [illegible] accusanti
[illegible] [illegible] d. L. [illegible] 27. [illegible] ex post
facto [illegible] [illegible] quia [illegible]

patri accreverit ideoq. cum voluntas dom.ni ex eo

sui intestati habetur decedere, et consequenter ius accrescen

di patri praesumitur, nisi probetur contrarium ex deductis 37. n.o in

qu. deinde ex opinione Doct.um quos urget Papi. in d. l.

filio §2 § Pap. ibi ius accrescendi aperte significat

favore illi haeredis militis qui testatus decessit, haeredes

sint. in cuius regardiantur accrescere debuisse a patri

et consequenter in. indefectos etiam ex post facto ius accres

cendi urget. et ipsius rao q.ua attenta intenditur

cos cohaeredes ex testam.to tamen et co legatarios ex

eodem iure ipsius quod regulariter pro interesse testantis

non ergo eis accrescendi ius induxit. Apostoli exclu

sione militis acquisitio in haereditate aut legato fui

mater Valerio. regardiante alteri accrescere a luni

ca § vidi a Ius. b. ita Bar. varie C. de Cad. toll.

15 Quare

attendantur potius C. nobis fortius urgent Pauli. d.

l. § in d. deductis 7. tractasse eandem speciem

Papin. quam ex eius l. 20 quae extat in d. l. filio 12 §

Papin. nempe in milite liberto qui duos haeredes scrip

sit alium castrensem alium paganorum et deinde testam

entum in l. 37. q. a. 1. quo casu pariter instituto

in paganicis deferuntur ea bona ab intestato nihil

accrescunt scripto in castrensibus cum non sit haeredes

nec divinitus .... patrimoniorum ... fer

tur contra in l. 3. et ideo nec promittere voluisse omni

bis ... accrescunt regulariter pro interesse ... ...

et dedit ... confirmo. 2 § et quam in ... Pauli.

... in milite liberto / cui bona quoad solum ius accrescendi

... ... libertus ... militabat tunc et in ipso.

Causa. v. sive Causa. Evidens defuncto patrono ab intestato
de bonis possessionem qualiter ab intestato succedentes
a repudiatis dixi ex heredibus v. aut t. Tabulas
H. a. heres institutus abijt sicut et heredes pro
nisi. ind. § Papi. qui hic falso supponerent si adijt
institutus ex eo in bonis paganicis aut castris p. de
lius v. ab intestato [illegible] edicto institutus [illegible]
erat. dante contra tabulas patrono l. 3. § patronus 6. de
bonis libert. l. 14. § 2. si ex patrono C. dunof
[illegible] [illegible] [illegible] faterentur [illegible]
institutum fuisse in solis castrensibus et ideo cessante
quod contra Tabulas. v. nisi de bonis possessionem contestato
post repudiatis a [illegible] Paulus tractare in d. l. 37.
§ 3. quasi [illegible] Papi. ind. § Papi. in fine [illegible]
tractata confirmans afirmat. [illegible] [illegible]
seu vocari ad contra tabulas manumissores sui. Patronus
[illegible] institutus in castrensibus qui [illegible] [illegible]
Patronus d. l. 3. § patronus 6. et ita Paulus eodem l. 6.
7. quod ex quo dedicta. d. l. 37. papin. § 3. quasi sive
[illegible] [illegible] omiserat. in d. § Papi. [illegible]
confirmans imitans [illegible] in bonis [illegible]
milit. [illegible] [illegible] confirmandi et agendi
qui d. l. 37. in bona castrensia filij emancipati
militis [illegible] [illegible] [illegible] bonorum possessio patri
manumissori et [illegible] patrono contra
institutum a libero in castrensibus in specie d. l.
37. qui patri manumissori et patroni in h. repa
[illegible] l. 1 in prin. et § et [illegible] [illegible]
[illegible] manum. l. siamplice. 29 § [illegible] militi
[illegible] d. l. 1. § 1. [illegible] [illegible] patronus

Nec repugnat. Cum in tra-
6. stitione causa versa in l. 37. ibi glos. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] heredes [illegible] significa-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] heredi[illegible]
et [illegible] [illegible] heredes distributa in [illegible]
[illegible] et [illegible] facta si fuisse separata castren-
se et pagani patrimonij [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
paganica in d. l. 37. vocari [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sensu et [illegible] [illegible] omnium [illegible] ante se-
paratos paganorum et castrensium ut in l. [illegible] 13
§ 1. in fin. l. secretarium 27 § 1 [illegible] [illegible]
[illegible] militis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ex castrensibus et paganicis [illegible]
[illegible] more [illegible] illa accrescunt et [illegible]
[illegible] [illegible] militis ut l. 37 in fin. [illegible]
ut l. secretarium 27 § 1 in fin. ibi [illegible]
[illegible] [illegible] post separatos patrimoniorum [illegible]
[illegible] accrescendi [illegible] 20 [illegible] privilegium militis
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] 40 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] militis explicat fab. [illegible] decad. 71 er-
rore 9 et 10 et decad. 72 errore 9. [illegible]
71 [illegible] [illegible] castrensis et pagana hered[as]
[illegible] [illegible] [illegible] hered[as] l. 37
[illegible] [illegible] [illegible] l. 37. in fin. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] militis [illegible]
[illegible] pagani castrensibus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] rescriptum Antonini [illegible] 1.
[illegible] militis [illegible] [illegible] castrensis

Nec recusant paganis regiunt. Et siquidem pro militibus non fuisse ut recusarent et inde credendum suggerunt acusare libere etc. post text. pro sanitu d. 3. l. 31. nam omissa emendat. fabri. l. decad. 72 errore 109 quando non fuisse ind. L. 1. regonit voluisse. quomodo et se gesit sibi in incertum discendis ex placentes bas. ante fabrum Rafael tulit in vol. L. 2. Accendit pr. etc. et facta separat. patrimonium cum militibus ind. L. 1. Volunt militibus et acres castr. Castren. rapaganis cum in institutum in paganes fuit fratr testatoris ut ostendat post. Do Nelly in Valentino lib. 2. illustrium tract. 2. cap. 2 nº 11. tunc et qua commilito similis miles fuit ut expugnare se etc. L. 2 scribari p. tunc Stal. ac Peccatis 29 cum L. Noto 16 § 1. Lucas Franc. pelusio qui fuit 2. quaestura pronunciat ad cunctas fuit. omnis stá non sufficit. L. 2. C. de ttt. milit. item ex adiectivas bas excludens, ex exigit inde 2ª siquidem probatio voluntatis militis q. nolint ut castrensia commilitonibus intestat. Assumentis accusarent. tamen commilito non in paganicis instituto. 27

Ita etiam explanandam quam

Capit. Provisiania gravitas supra Nº. Gl. Pagganus 2 Etl. amt. illius firmata de iure accrescendi in Peculiatatis intestati in mortuos non exeunte qui ex voluntate defuncti estimando subiungimus. 23 aspicimus ceteri ius accrescendi inducitur unitatis iuris ditas ex casu testati et intestati pendere idque in

12

– palitr inducit [illegible] ex aut. Auri... Qua asi genus
hered. n. [illegible] et Achademicus antecessores indubitato
[illegible] descendente, Ius accrescendi in heredes [illegible] tribuunt
solo Iuris. Nec ab [illegible] uti notamus sup. n.º 7 in fine firma
[illegible] illustratus [illegible] suae exemplis. qui sequuntur
[illegible] heredibus omnino desumendis qualis si [illegible]
[illegible] heredes [illegible] nec verbis necesse
distinguendi. l. [illegible] 75. § qui habebat. ff. Ad senatuscons.
Trebell. l. [illegible] §. [illegible] [illegible] in quibus acqui-
rendi Ius non ex volunt. testantis descendit sed ex iuris
[illegible] et hoc qui facit utrumque [illegible] defuncti [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] l. [illegible] 17 § 2. l. [illegible]
des 63. – de hered. inst. nec alio [illegible] deficiente defun-
cti intestati [illegible] aut [illegible] [illegible] consequenti
gatur [illegible] [illegible] [illegible] voluntas defuncti
ad inducendum Ius accrescendi [illegible] [illegible]
[illegible] l. Unica [illegible] [illegible] 10 [illegible] [illegible] C. de
Cad. [illegible] [illegible] [illegible] 16. ff [illegible] [illegible]
ideoque inter desumendos defuncti [illegible] non potest ex
ea et [illegible] nec ex voluntate defuncti Ius ac-
– crescendi induci [illegible] [illegible] inducti id ex
sola potest. Iuris Cui et [illegible] [illegible] inter
heredes institutos [illegible] separatis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Ius accrescendi
– [illegible] heredes sint omnino desumendi [illegible]
id ex voluntate [illegible] et necessitas [illegible] [illegible]
[illegible] testati et intestati [illegible] sufficit ad inducendum
Ius accrescendi [illegible] l. [illegible] 37 ff [illegible]
[illegible] l. [illegible] 42 §. [illegible] ff [illegible] [illegible] [illegible] expositus sup.
n.º 23. 29 [illegible] [illegible] [illegible] heredi

ex necessario intellecto: Cesta Gradibus accedit accedit quae
L. 2. § perfundo ff. de lib. inst. L. Cobaredo § 1. § Dist.
de Vulg. L. 1. 91. 2. § Faciens ... indicat quae sequitur
se incarcerandi ... ne sibi sequatur
absurditas ... et intestati ... inst. ...
... § filij fam. ... L. idg 18 § 1 ...
... ideo ... amittit ...
... accusat ... similes ... et hered. ...
... agagans ... acceptat ... accusat ... ex ...
Johannes ... Iure Civili ... b. in
... 72. ff de Her. inst.

... Dicenda et sane dexteria
et dilucida ... explicatio ... adducta
... 23 ... in fide ... aequaliter ...
... accusi ... heredes instituti sine
in hereditate ... Gabeat ...
... mandamos ... 4 ...
... qua ... nemo heres instituti ...
... heres ... gnorare legem
et ... hereditatem legitimos heredes
ab intestato succedere ... Podre ... sine
pagani posse succedere ... testatum et ... intestatum
docent ... deducunt ... Monarchia ...
§. 20 n.º 149 ... n.º 24 ...
in L. 3 ... n.º 2 ... Pub. in §: heredes in
36 inst. ... inst. Ceballos ... q. 707 n.º 9
Castillo lib. 3 ... n.º 190 unde ...
... in hereditatem ...
absurditas ... testati et intestati ... Ius.
Dt. ... admittende ... testi et intesti

Instrument. Cygnols in Rubrica n.º 23. l. 6. n. ...t. 3. Pal
jurij Iulio 1497 n.º 3 ib. g quarti ... 20e Cevall. ... Comm
q. 224. n.º 12. Pub. ibique afirmant. entitas ... ...
nullo ... stato ... successuri ... incare. nec ...
... ... Larro
... Iuan Matienzo. ... glo 10 n.º 17 ... 4. ... 5. ...
... ... Ceball. l. q. 707 n.º 4. in ...
... ...
... institutor ... scribit inspecta ... ...
... instituendo ... Baez ... ... 9. ... ...
... ... Iuris ... ...
... ... testator ...
... aliqd ... Matien. ... glo. 20 n.º 48. Cas
till. l. q. 17 n.º 190 ... ...
... ...
... ...
... hodie ... ...
... ... indistincte. Avet Padilla. in l. ... n.º ...
l. ... comis ... indubitato suppo... Castillo d. q.
17 n.º 246. ... ...
... ...
... l. ... 3 ... ...
... ...
... ... 32 ... ...
de P. ... 3 ... q. 3. ... n.º 58. ...
... ... 17 n.º 23 ... Padill. et aliqz Castillo d. q. 17 n.º
107. ... hodie ... ...
... ...
... n.º 17 ... l. 991. 102
in fine ff. de leg. 2º

Dixi Sect. tantum q. Secundus nos [illegible]

tractus aq. aut ignorata vulgo aut nobis satis dixe expla-
nata juris decis. in heredibus, atque iam forsitan dedit. si
ex [illegible] Alexandr. Richardi Dubitatio. Deinde in
primis [illegible] supponamus non repugnare legem att.º Jure Antiq.
tabulari et intest. neque id solum ex lege A. L. 2. [illegible] quantum
in test. aut inst. non adijt ingressa [illegible]
tact reliqua dicta lo stinta atque itageat. Bonorum et disposit.
testati q. [illegible] et intestati quoad inst. sive heredes
id est ex Decr. [illegible] analys [illegible] edictum [illegible]
Juris ratio [illegible] quod cum insig. A. L. 2. [illegible] quoad
dicta lo stinta sine ista omnino heredi inst. [illegible]
[illegible] ut significant [illegible] Mauritba
aun el testador no aya hecho heredero alguno el he-
redit. tota ab intest. deferatur abrogata reg.ª [illegible] ante
heredes 3 4. inst. [illegible] sinemo [illegible] tit.
recte et [illegible] amore a[illegible] declaravit
declarando jure novo adiunctus [illegible] antiquitate
et tradit. ab Alexand. Julio 23 4. l. 6. flamin.
Parisio de fideicomis. q. 20 n.º 6 infra multo
magis valituram [illegible] ex [illegible] Constancia. L. 1. quo
tres aliqui ex [illegible] aut ex causa [illegible] extitit [illegible]
reliqua hereditas [illegible] ab intestato deferatur
testatore [illegible] sicut non [illegible]
[illegible] in infine ff. [illegible] et post [illegible] argu-
mentum [illegible] heredit. adijt [illegible]
[illegible] idem [illegible] de legibus
argum. [illegible] adjectis [illegible] milites
[illegible] milit. [illegible] ratio et [illegible]
[illegible] sit [illegible] voluntas [illegible] quatenus quatenusque

attento quod etiam licet inventarium oblatum docuit a. n. notat Matienzo ind. l. 9 glosa 10 n. 2 et extra privilegii militibus dati. Id solum est quod quoniam mandato testatoris fuerint rapti [illegible] a. attento qui jurisdictionem deduxerunt pro se ex parte testatoris intestatos succedere. l. similes 6. § [illegible] 37 & attento [illegible] et similiter adducitur ex l. 1. Reg. [illegible] etiam non [illegible] licet [illegible] et intestato et quod [illegible] liquidas [illegible] accedunt [illegible] [illegible] nisi [illegible] intestato [illegible] ex l. [illegible]

Item [illegible] [illegible] quod ad superiores [illegible] varias distinguimus affirmamus quod [illegible] ex voluntate [illegible] intestato [illegible] [illegible] et [illegible] Reg. [illegible] voluntas defuncti subscriptione [illegible] impedit [illegible] [illegible] assumendis aut [illegible] [illegible] [illegible] defuncti. Voluntas [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] n. 17. Cesare ex Reg. l. [illegible] [illegible] et ex ea [illegible] [illegible] [illegible] repugnantia [illegible] et intestato [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et defunctorum voluntati [illegible] in disputando [illegible] in judicando et [illegible] ex [illegible] opinionibus admittendas [illegible] arbitramur.

20 Obstat [illegible] adhuc [illegible] de iure [illegible] [illegible] sine [illegible] testari [illegible] et principaliter ex [illegible] [illegible]

n.° 6. infine in l. centum cum iuncta l. 9 liberto § Seius ... Dulc. ... explicat ... patrem filium ... sciunt. n. admitti ad substit. ... gs si mihi heres erit in d. l. 9 liberis § hic verba nempe si ex sua persona admitti debent ... ex persona filij ... existenti ... subst. ... ff. fideicomm.) ... heredes sint ... fideicommissis ... cum filio fam. ... ff. de leg. ... ex iudicio ... ... ff ... ... fideicommissis ... heredes ... ff. ... l. ... § ... ff. ... ff. ... ff. ... l. ... § ... ... n.° 19 ... filius ... ad substit. ...

[illegible] sub appellat. [illegible] [illegible] Communes

Cumulationes,

pede a. L. [illegible] q. non [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] magna [illegible] licet plagas [illegible]

[illegible] adhuc [illegible] q. [illegible] [illegible] accidente

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q. [illegible] mortue

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] accusans [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] heredes

[illegible] fuissent. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] accusare [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] accusare [illegible] [illegible] [illegible] q. [illegible]

20 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] magis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filij [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q. [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] descendere [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] q. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

... gmens debate ... alteri, et post. Iulum ind. L. cum filio n. 137. et 38 ... Onerum ... n. 1. ... adlegatis ... p. Cex n. 57 ... ad Om. ... cap. 10 ... 22

... Tertio ... in fideicommissis ... in ... voluntatem defuncti ... ad fideicommissum ... n. ex ... Voluntas ... in ... ex Iuris ... indicere ... Minoris ... n. 6 ... n. 10 ... ad ... n. 6 ... ex ... qua ad succedentes ... et ... voluntatis defuncti ... voluntatis defuncti ... ad ... ex ... defuncti ... L. 3 ... § 1 ... Cod. ... § ... ff ... leg. 3 ... ex ... voluntatis defuncti ... 62 ... ff de leg. 2 ... Tom. ... cap. 3 n. 26 ... L. ... n. ... voluntatis defuncti ... d. L. ... § ... et ... L. 3 § ... ad ... ad ... L. 22 ... Communicatio ... 195 § 1 ... aggna ... et ... voluti ... arg.

ex l. unica. § sicuti. 20 Dlt.° C. de cad. tol. et ad l. Dance C. de cad. tol. ideoq. apud admodum dy... ... ex... excl... ... Quirnet... Infamiam... ... ... quot insuis ... ex ... ... Alleg... Bart... ... appellat Bart. ... 27 et 65 ... ... Paradox... C. ... 3 ... ... Matt... 44 ... ... et ... ... nec derogari legi ... ... ff. de leg...

23 Plane ex ... ... expendimus ... 7 ... ... 10 § ... ... 69 ff. ... ... 26 ... Pauli ... ... § ... ... 3 § ... ... 6 ... ... 23 ... ...

and. § Iulian. substitutum vocari in specie et indicat dox. quia
i. sequens impedit. nota. l. 2. § volunt. ff. de leg. Monito
et Paralimeo quam quia de novo post recessum heredis legatarius subs
tituitur in legato quod intelligitur cum onere praestandi legata alienato
relicta. l. et imperator. 74. ff. de leg. 2. l. nostra lectio quae. C. ad l.
C. trib. et ad similitudinem substituti coheres alienat. Cum
coheredis portio accrescat heredi cum suo onere fidei commisso
quod aliis coheredi a defuncto relicta erant. dic. ex probat post
multos Bologn. dec. 2. c. 2. ex num. 69. ubi etiam alios lau
dat. Lorain. etiam post addit. n. 30. l. Cumpiat. Gom. divers.
Accrescit. num. 22. Quaranti. Cod. Trac. Lib. Cap. 94

§ et postrema § .

In legatis et accretio. ut et expeditior quaestio inea nobis clara antecessoribus acca
fideicommissis isti mei Viventi. et ex Laudat. sp. n. 9. in fin. Tunc in lega
accrescendi pro ius et fideicommissi ibi omnibus excepto tantum singulari casu ca
venit ex voluntate testatoris l. Cog. 16. § leg. Covar. d. ff. ad. SC. Trebell. Ius accre
te etc.
omnino et principaliter extantia voluntatis defuncti. vi censendi
de n. exurat quaestio. nam et in legatis fideicommissi causa
tunc accr. l. sola Dixerit. l. et cunctorum ff. de leg. 2. l. in
primis ff. de dictum accresc. agendo Facta voluntas defun
cti sola excludet. Collegit. l. unica. § sed ita C. de. Ius. Locuta
Carbone. C. de Cad. toll. unde etiam Viventi. Aucti. in l.
si duobus ff. 99. mod. sic fuit Amit. Cesat. § onde omnimo
do disiunctae l. et Cello 20. l. Lucius 78. § quae habebat. ff.
ad l. Iul. Trec. et inducendi Ius accrescendi in legatis et non por
ca est. unius necessitas ratio sicilla repugnantia Iuris Ital.
et intestati. q. sit si portio legati non accrescat. collegi non fuit defun
cto partim testat. et intestat. cum sicut heres qui adiit et testator eam
in toto sustinet. d. l. unic. § in primo. cum § seq. C. de Cad.
tolend. 99 et sentanium est. Ius accrescendi in legatis et fidei co

mus ut pote ex defuncto. Assumptum pendens et intellectum hacis loci Cabere ut docet Marceli Vulgo in lane regis notis in l. similes 3 ff Alterius mulier qui illustrabit ex l. impius C. de comis. lectum magnum et posse testatoris nominibus probet et impediri ut argumento ex d. l. Lucij Tit. §. qui habitat. firmat post Baldum et Castrense ubi cum plurib. Castillo. lib. 3. Decrouer. cap. 27 nº 62

29 ... Adrepugnat et quod accitrandus adpetedu hinc Assertus Hip. supra nº 3 § id et si diunty 3 ff. Adleg. quia quae supra nº 1 expendimus decreu Cerconis ut ingressus in accus. est ex defuncto defuncto des cendere quod quidem ind §. Idetsi dunntus liberis et parentibus qq ex edicto illegitti. consedebatur quod si ex defuncto dicunt assumpta ... Serbatur pars Juncti qui qui accusaret qualis sit non accuscat ex defuncto. Augetur fere facultas ex d. filius §. et d. D. id quod et D. D. ff Adleg. quia ... ex edicto asserenti liberis et parentibus quibus legatus observanti hace communicari et ... idqd ex eis legatis non ... extraneis et ... accus. ... §. Idetsi dunntus 3. quare ... explicui ... in antiquioribus opinationibus asserendo ... edictum §. Idetsi dunntus non ... liberis et parentibus ... convenit cum ... Jure singulari ex edicto Adleg. ... admittunt liberi et parentes adlegata ... da. quia ... salis ... Jure ... in tercedit ... ex ... edicti ... exceptis ... emancipatus ... Bal. ... Lib. 4. ff Adleg. ... singulare ... integrum ... Adlegibus Vicit ... ut non ... liberis et parentibus ...

nec relictam obserbantur ideo legatum scrno eorum relictum eis
non obserbatur quibus licet facta Dolunt.te defuncti desisse
sub spe et ante non ipse sed. servus legatarius eius honore
fuit defuncti d. l. 3 §. sor. aut. 2. l. leg. 21 ff de adi
mend. leg. itaque si obserbatur portio Imunedi quam omnis sexta
ceda Dolunt.tis relicta non accederet accrescere deberet omne
fin specialiter ei ipsi sd Imunto relicta ut ratio cernat
prop. rudere formata quaeunque sdetis 11a d. §. sdetis Imunto
ausi cedentes. Et aut unde apparet non ideo in illas quae
iure inspita nunc ibi sui aut. integris quo non ex dolunt.
desandat idque i.d. ex tantas dolunt. fuisse erat et ex dedu
go Mytt. non obserbantur nisi aperte et specialiter relicta ut
posse iure singulari et in eis qui Dolunt.s sunt sub verbis
l. ex hac dount. dedimus Bart in l. mulieri no. 2 ff de dd.
et dum et insignis no. 3 q. Jason no. 24 et seqq. Rupar. 149
Purpurat. in l. Imi. no. 40 C. g. ape... Ant. Gomez de
Dunt. C. 19 no. 2. Mant. de dut. lib. 10 tit. 3 no. 30 M
noch. lib. q. fump. 26 no. 9 Quar. ... aures. 16. 29
20 — 26.

Neque obstans et quod ex tat. ind. l. filius §. §. l. d. rump e.
perficere liberis et parentibus communicari quod dextranus
fideicom. q. ex Dorino hemore ind. l. mulieri 74. no. 14
intelligendum idem non de Imodo Iuris accres. idque in cre
incremento qui falcidia non deducend. qd Liberi et paren
tes sentiunt quorum legata augentur. et integra f... falc
cidia recisa perstantur ex eo qd legata. qd legata ex tranei
non obserbantur atque ita quod ex eis manet apud eum cui portio
praedicit ind. §. ... et imputatur ei in qa falc. et sicut li
beris parentibus ... ad solida et integriora legata Bisquinda
de ind. ex a.c. 92 ff. ad l. falc. quam ... nadent ind.

§. Dic vicissim illa nam legatis Munata sit portio quibus eorum gaudentque quasi extraneorum et confirmat hic ipse ind. § filius q. & Mlegata q. dic tu nunc ob hoc ydem transat regi statu. Legata liberorum augentur quamquam doli legend. ut in fl. Druntinus Codicibus et post Alvanlaynno Gal. Medinacel et dedundi ex. etc. n. 24. Hoc ig. L. Ab § Pater dileg. 3 non ut ligatabate. in Delegatis ben non ob. hoc singula tot Lect. explicanda Laborantes anxie Alvarus turbo & futurus et Baldus ind. §. Ab. id omnino fungi post. Bart. et alios Reg. armptorum n. 20. Torrencus Redundio mino q. 19. n. 3. Gotofredus ind. §. Ab. q. specia lis acquirere de jure accrescendi fluctuant q. postea Deciduntur Cuj. d. § ad sdet sedimentis 3. quinde Stat. Cap. n. q dicta. ind. §. Ab. illum ut et parentis q. Ab. extraneis nogstatu ut acrescat aliquam plus quasi a diqitur relictum et. Id ut illud ipsum relictum minorem diminuendum desequenda — . . .

27 Obstat tamen Superioribus Vedis simulem. furiget G. n. semper. Paulus lib. in L. si extraneo. 46. ff. de Usufruct. Ubi cum insti. extraneo et marito eius, fundi proprietas fuit de deducto Usufructu legata matri defuncti et hunc et Statila Q. Fab. bon. pos. obstante de matre proprietatis usque plena quaeretur an eius cum Usufructu q. non cum expressit re ca bante matri relicto et. quamo ajere singulatis duas quaedas deducto Usufructu legatae fuit. Scaevola Fra dicitis post Gothofrum Italicos a fabro ornatiori naliis h. L. si extraneo. 46. Respondendum debitor et ipsum fructu ibi ab marito gato plenius deducto retineri non potuisse q. sunt ipsi fructus tam ordinatus quorum fructuari Tribuit. eam defuncte proprietatis sola fidata stabit deductio. Unde non ostendit Robert expisumpta ostend. de fundi quorum lig. Ovidendi

aequo aequitas deducto usufructu legatae ideo q. nec ab herede ... fieri ea deductio et separatio aequitatis ... l. 9 ... fructu 36 ... ff. de usufruct. ... 22 ... usufruct. leg. l. antiqui ... C. de usuf. ... emancipato ... cum testator de ... extranei ... l. si extraneo 26 ... 22 ... unde ... sola ... et ... usufructu ... deducto ... aequitatis ... plena ... extranei ... et ... tract. ... can. ... fructu 36 ... ad ... ... pietatis ... et ... cat. ... natura ... usufructu ... non separatur ... deducatur ... natura ... aequitas legata et consequenter ... usufructus ... pietatis ... ... et ... ff. de leg. ... aequitas ipsa ... fructu ... emancipatum manet ... ratio ... pietatis ... non solum ... agnoscit ... ff. de leg. ... natura ... usufructu ... emancipato ... aequitatis ... emancipatum ... l. si emancipata 17 ff. de leg. ... et ...

Absoluta ... 28.

... et ... ex ... descendat ... inspectio ... legata ... ne ...

debet, in eo ff. intestatis p.a reg.a l. in suis nuy 7. ff. ... Quia
ut post glos. ... communis op. verbo accrescunt ff. ... Uadg.
ten. ... Bart. ... n.o 25 et 29 ... Decius n.o
... scholastice et forensis ... innumeri ... gestis
Bal. ... de Jur. accres. Cap. 3 q. 1. n.o 1. ... Romano post
... in ... n.o ... nobiles et nostrates ... discedunt
q.a generales ... Leg. fideicommis successoribus
... inst.o et ... dumt. ... Juris ... assumendo
... intitul. ... multis ... traditas p. n. 9. et seqq. ...
singulis ... accres.di Juri ... et In. ... q.a omnibus
pars deficiens ... accrescat ... aut ... q.a ...
... aut ... non solus ... accrescat
... magis fiet defuncti ... testatus et intestatus ... post
... de ... decade 49 ... 1. ... nais
... alios Balent. lib. 1. Mult. Tract. 1. Cap. 1 n.o 6. et seqq.
et lib. 3 Tract. 1. Cap. 9. n.o 11. et ante oes Bart. in l. mulieri
7 ... n.o 3 ff. de cond. et dem. ... Juris accres.di in
hereditatibus ... q.a hereditas individual.e et defunctus ...
representat ab herede ... scilt. ... aut
... et ideo ... non ... herede parte sua agnita ...
... accrescente repudiare ... defuncti ...
... defuncti qm semel suscepit ... ad ...
... lib. 6. Cap. ... et ... ratio ... modice et modeste dice
... quibus ... magis ... quare
... accres.di Juris ... semel adiit, post ...
... quare ... accrescat ... ap.li
... ratio ... in ... in ... et
... et ... C. de ... quare accres
cat ... aparet q.a ... efficere individ
... hereditas ... indivisio q. ...

hereditas cum di. et a singulis quoque repraesentari defunctus posset. qd. dn. fabius c. 8. dub. 20. f. de fideicommissis, l. 1. et l. generali. & de hered. actionib., inde et quoties regrediantur uno ex institutis deficientibus coheredi deficiendo accrescit, patitur hereditas aut repraesentatio cum data que est illo adventu divisa fuerit. Sed. quae divisa inter diversos iure succedentes delata ... et alius ab intestato atque ita in solidum heredes ... in incidit. Quinde ...

Cat ... Dr. in ... gpati. accrescat. nepotibus ex eo. n. aut fratri ... accrescat ... nepoti. ... patruo aut ... succedentes ... institutos omnes ... notamus ... 29

Ergo ... affirmandum Dubitari ... Baldi ... C. de iure deliber. Quaerit. 1 de iure accresc. Bel... eodem tract. ... n. 16. ... in hereditatibus ... in legatis fideicomm.

sit que non iuris accre.^di e^t. numerio facta a testatore tacitaque voluntas eius inde deducitur. l. unic. § his ita C. de Cad. tol. ... § ... D. ...

L. ... 20 ff. de leg. 2. ... ibid. et ... similiter ... inter succedentes ... et ab intest.^o non iuris accres.^di ... numerio legalis ... n.º 22 ... inter institutos ...

...

3.º ... Origine ... iuris accr.^di sequitur definitio ... simul ... exponendi. ... ad definit. omissa tradita a Ripa ... n.º 7. ... C. de impub. ... alia Bolognetti ... n.º 23 alia Cagnoli in l. unic. n.º 6. et 7. C.^do ... alia Cuij ... de iur. acc.^do alia Menchaca ...

... n.^o ... alia Costani ... 20. alia Hotman. ... de iur. accr.^do n.^o ... alijs ... de definit.^bus ... ad ... cap. 12 lit.^a A. ... ceteris ... in ... n.º 27. ... ad ... de iur. acc.^do et ... 27. ... in L. 2. ff. ... de iur. accres. ... nan ... portionis ... ingua

Ut fundt. inquimus quibus illis cum quo descenderit descendere desijt.
Illis substitui non videbatur quando ut Petr. reg. substituunt quia id dicere
non accrescendi. inter instituto disiunctos non decernit sed tantum in viribus declaratorie
haerentis. Quo supposito totam eam structuram et explicandum desideramus
turba illa Ius retinendi, nanciscendi vel quoque sensus est quotiens
duo ab initio ad solidum heredes vel legatarii separatis orationibus
vocati sunt, interdum devenirat partes inter eos decursum fieri. L. Iunctis
ff. de lege 2. l. 1 § inter ff. de usuf. accresc. si autem alter deficiat solidum
ad alterum pertinere non quidem quasi augeatur adquiratur vel pars ei a
testatore non relicta sed quasi retineatur illud ipsum solidum quod ab initio
ei relictum est nec diminutum alterius decursu: idque inde
fuit dicitur retinende portionis ius et ex sententiam eorum
in sensu Ius non decrescendi quia ex illo eius iuris non tam ac
crescit augetur, quam non decrescit sive non minuitur solidum
a principio relictum d. l. unic. § ubi autem et ubi. sic Donemo l. de
Cad. tolend. et C. Mu. non decrescendi tam in proprietate quam in usufructu.
pro disiuncto non quaesita loco est l. 1 § inter ff. de usuf. accresc. e contrario
ius nanciscendi portionis sive qui idem est proprium et speciale ius
accrescendi locum habet. Atque in usufructu ut mox dicemus non tamen in
eo solo. Id in specie Cuiac. ubi prae et eis nostrates supponunt
sed etiam in hereditatibus inter institutos omnino disiunctos et ad
diversas heredidatis diversis orationibus vocatos quo casu cum
ab initio singulis sua tantum pars data sit ille cui vacans pars co
heredis accrescit non potest dici eam retinere iure non decrescendi quia eam nunquam
habuit neque a principio ei data aut delata est sed nanciscitur sibi
a principio non relictam et adquirit proprio et speciali accrescendi iure obtinet.
quae idem Ius nempe accrescendi seu nanciscendi inter legatarios re et
verbis diiunctos ut ex deinceps suo loco dicemus Ant. C. ex d. l.
unic. § ubi aut et ubi. sed pars et fructus in usufructu inquio non
solum eo casu quo in legato proprietatis Iura accrescendi loco est nempe in igor

tione deficiente in difuncto q(uo)n(iam) tunc sive q(uo)n(iam) adquisidet
si deficiat pars ususfructus q(uae) cum post adquisit(um) functus amisit atq(ue)
redierit desyt. n(on) ualidam ... sic accessit Collegatario
d. l. 1. § interdum ———

31. Ex qua definit(ione) licet et paucus ... primarias duas iuris
accres(cen)di diuisiones colligere et intelligere. 1a. est integerem illam q(uo)m(odo)
nomine adquirens ... diadoq(ue) diuinis specia
lite Ius accres(cen)di sive non accrescendi portionis deficientis et in Ius
od. docamq(ue) n(on) decres(cen)di quomodo eas species a veteribus Iuris ...
n(on) distintas diuisit et distinxit L. Iustinianus in d. L. unic. § ubi
aut 11. Dr. ... pars et d(ictus) .... nemo notat(u)r post alios
Quarenq(ue) de Iure accres(cen)di lib. 1 c. 11. forcatulus dialog. 68 n(umer)o 9. Cuiac.
Gifaniq(ue) et alij in d. L. unic. § ubi aut 11. 2a. licet ... proprie ...
degno d(i)uine accres(cen)di n(umer)o 2. et unius accres(cen)di reale quale c(um) ...
... exercet ... decursu ... dixim(us) et Ius accres(cen)di personale
adquirit in usufructu obtinet. et post decursum Collegatarii etq(ue) ...
te nuncupans q(uo)d in usufructu portio deficiens accusit q(uo)m(odo) ...
... sue ... amiserit L. siti ... 33 § ... d(e) usufructu L. inter
... ff. de usufr. accres(cen)di L. et ... 19. § 9 ... de excus. ...
iudicat. Cum ... impropriate et reali Iure accres(cen)di res ... sive por
tio portioni ut aliud accrescat non aut ... qui ... ...
... d. L. ... 33 § ... L. ... 33 ... diadem ... ———

32. Si ad utrumque extrahi
... ex d. § ubi aut 11. Dr. ... nemo ... definitionem ...
... obiicitur. ad. cum Ius retinendi sive n(on) decrescendi diuisum sit
sit ... accres(cen)di q(uo)d ad retinendum n(on) accusit ... ...
... definit(ur) Iuris accres(cen)di inseri ... ... retinendi
... Ius n(on) decres(cen)di significatur ... ... accres(cen)di n(on) ...
exquirendam dignissima ... exquirendum ... ...
pandere ... ... appellat(ur) Iuris accres(cen)di et Ius n(on) de

cres. sagam. secus. tamen ita. iuris. intt. q. etiam accus. et sine
qui bagam. sedo absente dato termino accrescere ait d. l. 2 § in
diu ff. de dot. acces. ... Bge scriptura ab quib. ... si separata 30 inverdum
in verbo ... ... necessario intro tenere ... one
q. ... ... defuncti ... ... solid.
admisso singulis dat ... et ideo repudiante uno ... alteri
crescere ... accrescere solidum adfundo ... Iulian. ...
d. § ubi aut ... respectu temporis post mortem
testatoris et antequam ... exstinctis repudiet seu deficiat. in legato et hereditate
nulla pars ad singulos pertinet ... consensu postea repudiat
Te uno ... alteri accrescere ... affirmant ...
... evidentius apparet ... uno deficiente
alter ... ... post agnoscere ... § l. 2.
ff. si pars hered. petat l. 2. § sextus 3. ff. de bonorum poss. ... l. 2 § ...
... ad bon. ... l. secundus ... ff. de ... ... integ. ...
... vindicari ... ... accrescere ... fuisse ex seq. ostendum
... ipso iure. ... agnitis ... integrata
... transire l. cum pater 77 § ... ff. de leg. 2 dixerunt ...
l. 3. de leg. 2 n. 24 ... adquirunt ... ante repudiat ...
... illud revocabile alteri legatario insolidum idem ...
iuris ... Reg. ... l. successo ... § ult. ff. commodati ...
... quandiu alter ... repudiat l. si ... 99. l. si plures 33 ...
... aut l. plane 34 § ... l. ... ff de leg. 2 l. cum
questio 2 § 2 in fin. C. Gotho. notat ad ... hec ...
decad. 19 ... animadvers. ... Minch. lib. 3.
de succes. ... § 22 n. 36 ... n. 38 et ante alios Bal
... l. ... § ... et respectu post repu
diati seu defuncti unius ... collegatario accrescere ...
accrescere intellig. ... ... l. ... Bal. ff. ad
... aquil. l. similes 32 ff. de ... militis l. 3. ... ff. de ...

tute leg. 13 ff de manumiss. vind.

33 Sugestis expositis in fronte huius capitis inspectivis de speciebus Coniunctorum quas ut parte et spirituali distinctionaliter ad coniunctis relinquendis explicemus supponimus in primis coniunctos generaliter in hoc tract. dici quicumque adeunt hereditatem vel legatum ex eadem dispositione vocantur ita ut vel ipsi aeque non habeant vel habeant ex vocatione coniuncta aliquam in adversas res vel ex diversis titulis vocantur omnino disiuncti quoad ius accrescendi L. hoc modo 4. § qq. ff de leg. 1. 2 L. si sub condit. 16. ff qq modis usufructus amit. notant Conarrug. de iure accres. lib. 1. c. 4. Cor. lib. 7 omnin. c. 13. deinde ad monemus generaliter coniunctos Coniunctorum qui duo genera primo quasi velut esse legis aut hominis et quod legalitur sive legis coniunct. coniunctos dicimus eos qui adeunt hereditatem simul et eiusdem gradus quasi corpus redacti ex legis autem vocantur ut in successionibus ab intestato et aliis L. si ex pluribus 9. ff de suis et leg. L. unic. C. quando non pet. part. L. si pater 23 § ult. ff de inofficioso Cum laudatis ibi n. 22 et 23 docet post alios late Belon. de iure accres. q. 7 q. 27. Hominis autem coniunctio similiter triplex est: Realis quae in re tantum coniunctos verbalis quae in verbis tantum et denique mixta sive Realis verbalisque simul quae in re et verbis coniunctos agnoscit ut colligitur ex L. re coniuncti 89 L. triplici 142 ff de verb. sig. explicant late post Glossam et post alios Iasonem insignem ex n. 1 usque ad 7 et ex n. 49 Connan. 1. thom. nat. c. 10 n. 4. Tumes de Coniunctionibus c. 1 et seqq. Quaran. de iure accres. lib. 1 c. 6 Cor. lib. 7 c. 13. fab. decisionum decad. 49 err. 3 n. Rich. ubi Scaliger n. 20 inst. Becht. Belon. d. c. 5 q. 1 et seqq. Ita tamen re tantum coniunctos qq. eadem res in solidum ex verbis testatoris et separatis sive diversis orationibus relinquitur veluti si primum ita scripserit Titio fundum Stichum do lego deinde ita Seio eundem Stichum do lego

Requisita ad coniunctionem re tantum

Illa in heredes [illegible] ex semisse Brutus ex[illegible] ex [illegible] semisse Brutus

[illegible] in exemplis [illegible] nomine [illegible] [illegible]

iuncti sunt [illegible] disiuncti verbis in [illegible] diversis orationibus [illegible]

[illegible] Paulus [illegible] exprimit in [illegible] scribit [illegible] disiuncti videntur

qui etiam verbis cum duobus separatis eadem res legatur. plane utrum re disiuncti

sua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] coniunctio [illegible]

[illegible] [illegible] sive diversis orationibus ad eandem rem [illegible]

in quo [illegible] simul coniuncti distinguuntur [illegible] coniuncta [illegible]

re vocantur. Inde [illegible] specialis [illegible] [illegible]

[illegible] l. unic. [illegible] C. de cad. tol. et coniuncti [illegible]

[illegible] disiuncti [illegible] simpliciter coniuncti [illegible] cum adiunctione

[illegible] [illegible] ut [illegible] frequenti

aut vocantur disiuncti et separati [illegible] l. unic. [illegible] aut [illegible]

aut disiuncti § si eadem res [illegible] disiunctis inst. [illegible] l. heredes 63 [illegible]

inst. l. 2 § interdum ff. [illegible] l. si separatim 30 ff. de cond. et demons.

l. si [illegible] 33 ff. de leg. 1 l. [illegible] ff. de leg. 2 [illegible] de leg. § si duobus

[illegible] [illegible] inst. [illegible] § [illegible] requisitum est ut

sint dotati [illegible] modo ad eandem rem [illegible] in omnibus coniunctis [illegible]

[illegible] ad eadem re ad solidum sine designatione partium in quo et [illegible]

verbis [illegible] coniuncti distinguuntur [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] coniuncti solidum singulis [illegible] ita ut [illegible]

habeant [illegible] [illegible] postea [illegible] l. 2 § interdum [illegible] ff. de

[illegible] § si eadem res [illegible] l. unic. [illegible] omnes

l. plane 34 § [illegible] singulari [illegible] ff. de leg. 1 l. si [illegible] 7 C. [illegible]

[illegible] et [illegible] solidum [illegible] singulis [illegible] assignatum [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] testatoris

omnibus [illegible] assignare [illegible] ... 34.

[illegible] aut 3. requisito [illegible] et omni

[illegible] [illegible] scribit inst. [illegible] § [illegible] inst. [illegible]

[illegible] sine [illegible] instituuntur [illegible] coniunctos [illegible] adiuvasdi

respectu aliorum divisionum. Veluti si fingamus duos institutos esse unum dicum unius et alterum alios duos sine partibus. Tunc filius heres esto. Titius heres esto quo casu hi duo filii seq. [illegible] admittuntur, [illegible] [illegible] solidam sine designatione partium ex hereditate disposit. et [illegible] quodammodo. Volunt defuncti [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] partibus inst. de her. inst. d. l. [illegible] [illegible] [illegible] vocandi sentencium ad eas [illegible] ex verbis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliis soli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] heredibus [illegible] [illegible] [illegible] accursd. l.

79 = Cum tamen in [illegible] [illegible] [illegible] Paulus d. l. triplici § 2 ff de vulg. sig. ubi inquirit [illegible] Nec [illegible] docet dubium non esse quin sine nominis et rei [illegible] [illegible] re et verbis coniuncti [illegible] sine parte in eadem [illegible] instituuntur. [illegible] ita filius Mevius [illegible] heredes sunto = [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iunctos esse filium et Mevium [illegible] sine parte in eadem [illegible] instituuntur sicut ibi [illegible] [illegible] [illegible] Publius Mevius Iulius filius heredes sunto = Unde etiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sine parte instituti non esse re coniuncti [illegible] re et verbis coniuncti si eadem [illegible] sine parte instituantur [illegible] [illegible] vocamus coniunctos. [illegible] ex reali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sola verbalis [illegible] non aut realis inter eos [illegible] [illegible] non esse [illegible] verbis [illegible] [illegible] [illegible] eadem res [illegible] [illegible] = At [illegible] [illegible] sine parte instituti [illegible] re et verbis coniuncti d. l. triplici § 2 = [illegible] et [illegible] [illegible] sine parte instituti [illegible] coniuncti re [illegible] [illegible] 27. § [illegible]

39. [illegible] [illegible] [illegible] explicanda et [illegible] Paula [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] ratione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 100 [illegible] [illegible]

d. l. Ticiani ... pars dimidia ex dicta fuit ex inst.ⁿ Sempronij
in d. l. ... ita et supponi et debere ex dicto a testatore fuisse
alia dimidia ... Titij et Mevij ... ita ... instituto
sine ... d. l. 7 § 1. ... ex eo ... fal. ... ponit ...
... Valent. ... epistola 2 ... 2 ... et ... tempus
et ante ... Alciat. ... Casij ... l. ... exempli
... duo ... Haeredes sunto ... dimidia ... ... Tertius
... quod ... dimidia ... ex dictis ... Iason. ... n. 65.
... in ... concionib. ... n. 3 ... ... d. l. ... Ilud
... Sempronij ... tertij in dimidia institutio
... ponit ... Titius ... sine ... scriptos ...
de ... Quinde ... Titij ... dimidiam
d. l. ... supponat ... ex ... fuisse ex dicta
dimidia in inst. Titij et Mevij repetitione distinguendo ... in ...
... a ... Maximus ... Lucius Titius ... Mevius
... Haeredes ... ex dimidia ... Publius Mevius Lucius Titius
Haeredes ... d. l. 17 § 1. ... quam
... ex ... instituti ... ex ...
... ex ... fuisse ... ex dicta ... libere ...
... alijs sine ... instituti ... fingendum est fuisse ...
... sine ... et deinde alios duos sine ... institutos
in d. l. 17 § 1. ... Comminiscitur ... pars ... ex
... sine ... accresceret soli ... l. Se-
cundus ... in ... in ... fingendo
verba et species d. l. 17 § 1. ubi ... sol duo sine ... institu-
ti ... pars ... ad
alios duos sine ... ad solum sine ... ad ...
... illa pars ... ab ... sine ... scripti
... dimidia ... non ... dimidia ... sine
... in d. l. 17 § 1. ... ——

20

36. Ultimo et alia deliberat. dicti Ill. D. Regen.

Anseinus refutata ide fabr. scripserat dicto. 2° tomo. dec.

49 cro. 2 et nobilissime post hec. fabr. facito nomine eidem pa

tria et fidelis vigens. postq. dixi affectu Omnes Juan. Ant. de

longis de sua aeui. 93. a 22 n. 18. nimpe ...

Jus aeui. de simpl. lati. degno ind. l. 27. § 2 ...

... Deniane ... simile ex ... a ...

... Decatis ... rectoribus Omnes d. l. 192 ...

... licto ... legis ibi ... firmari aque

... [illegible] ... plures 6. ... ind. d.

l. 18 17. § ... in fine l. liber 59 § ... fl. de Ser. ind.

uno modo etiam de fab. de lon. a. docet et distinguit Imola

ind. l. 17 n° 1 ... n. 19 et 66. Quare ... dicas ... Ac

912 Chr. ind. l. tegulas 192 ... deliberatio ...

lico fabro supplicavit ... l. deca. 200 ... Sectato

Vi ... Valentini d. ... 2. ... ex co. ...

... l. 3° ... ind. l. 192 ... l. ... 89

... ex eodem ... de ...

... Omnes ... aeui ...

... rect. ... Omnes ... aeui.

... come ... ad. ...

... ind. l. 192 ... simili ... exemplis ... Omnes

... rectoribus ... aeui. ... refutata ... ex his

... Omnes ... Omnes ...

ex l. ... 63 f. de ... Ab Sabolino ...

... simili ... Omnes ... ex his ...

... Omnes ... in ...

... Omnes ... inter ... repugnaret

... l. 17 § 1 ... inter in ... Omnes ... separat

... ind. ... 163 necesario in ... instituti ... simili

in eadem ratione cum ita iuncti itaque d. l. 192 Dig. nec dubium est eadem

ita quod si cum tamen iuncta ratione non recte verbis iunctis quo

ad ius accrescendi aequali ...

... Planè ad quod diximus ex d. l. 192 Rubricae

Videtur recognoscunt de longo esse ... ut removeant reper-

tent aliud esse haeredes institui simpliciter re coniuncta omnino corpore

Quinimo designata re expressimus deleti fideicommissi quod

recedi tanto d. l. 192 aliud institui singularibus deleti quod omnibus ex

ex certa iunctis institutum in re singulis designantur quod

vel bonis ... haeredes sunto quo ... dicuntur inst-

tuti singularibus omnibus ... ideo ... verbis quoad ius

accrescendi iuncta pars ... iuncto in ... d. l. haeredes 63

ad ... distinguit ... animad-

... singularibus non distinguit

... singularibus ... ex

... singularibus ... partis

adsignatis ... adsignatis

... l. ex facto 37 l. ultima 47

§. ult. ... secretarii 17. ff. de ... admittamque

d. l. haeredes 63. ... ex ... singularibus distri-

buti institutos fuisse coniunctos ideoque est re et verbis coniunctos quoad

ius accrescendi est necessario admittendum eosdem simul ...

de ex certa et singulis ... separatis seu diversis rationibus institu-

tos fuisse deleti fideicommissi ex ... excedens ...

... re et verbis coniuncti recte quo

ad ius accrescendi ... coniunctionis et solius ... in eo ...

... omnino distinctis ... non nisi ... necessaria

et differentia iunctae ius accrescendi ... tradita ... n. 8. g. et

29 ... obscure ad ... sensum exprimitur ... 27. ...

... omnibus respectu ... verbis ... non ...

nra l. redimendi diss. ad sure ubi dicemy = Ultra fabro lenus
ind. l. heredes 63 apte negat separatis Suo plat. iu. sup. Clausuretorium:
q. q. tractatu de separatis institutis Cuy § et sequentes neg. red.
imendis institutis. Cuy. De

38\. Ergo et omissa dicta A. L. heredes 63 improbabile
... Gove. dicunt aeris. n. 19 Giia. ind. l. tuplici ... ...
... et sequentes similes n. A. l. 142 et dd. 17 § L. Declaratio ...
... inter lubrica et inqui facilij. falsa refellere. ... vera afferre
... nobis notitia ... exponenda, propugnanda ... dubs ... prorsus
... exmente ... ind. l. § ... ex verbo ... dd. ...
et ind. ... § ... ita. 10 ... ad solos ... C. de Cad. tol. ... gen.
Bartoli n. 3 et Ana ibidem eadem Bart. ... n. 30 ... tertia ...
... n. 63 et post Baldum ind. l. 27 § ... egregie ... Castrensis
n. 6 et Go. fudy n. 1 etc. ibidem Alciatus ind. l. 142 n. 10 afirman
ties ... separatis orationibus institutum ... ad
Jus acer. ... ind. l. 142. ... in hac specie ... adinstr.
... sine de referendo ... dicentes ... Ostendat
Belon. d. q. 5. q. 22 n. 5 et seqq. ... sine de institutio ...
orat. ... verbis ... quoad ius accres. A. l. 142 = que
distinctio ... Deluti Sabeat Saboleny aquo apte ...
... simul ... et debet ind. l. heredes 63 impugnatio
... imprimis ... ... exprenso ... n. 3 ...
... ... n. ... ... rationibus n. posse ...
... verbis ... in eadem orat. ... mixta ... de
reali ... Oratione ... adiicit neq. operari ...
... Deinde ex ... Pomponij in l. ... 66 ff de ... inst.
Ubi duobus sine de institutis hac formula ... ex quibus q.
heredes sunto docet ... ex eis ... alteri soli ...
... Sequentes ... verbis ... et Pomponij
exprimit ... q. ... verbis ... deficientis

pferenda sunt, leg. Si ex. Si max. omnino, ff. de conjunctis, ubi verba
quo infin. de legatis inter se. Item si de tractis verbis ex quibus
simili formula: Caius et Maevius haeredes sunto, erunt re et verbis conjuncti
quoad jus accrescendi l. 142 verbo et adjectis verbis ex quibus
erunt jidem tales verbis conjuncti, quia causa seu distributio partium
fuit sola conjuncta realiter et distinguitur verbis conjunctos a conjunctis
verbis tantum l. re conjuncti igitur inutiliter verba
conjuncti quoad jus accrescendi instituti sunt, adjectis verbis illis ex quibus
verba tamen re et verbis conjuncti, si illa verba non adjicerentur, quibus
argumentis Sustinet quem sequimur impugnat singula Pelong ubi sup. n.
et seqq. 39.
His argumentis Primo quia imprimis removendis et conciliandis oppositis diffi-
dentiis observanda est electa et elegans doctrina inter conjunctos reales
tantum eos, qui et simpliciter separati sunt, et tamen conjuncti considerantur,
et quod jungitur verbali, neque mixte in conjunctis re et verbis. Nam quo
1º casu certum est non esse conjunctos nisi eos quibus singulis testator
ex suis verbis, eis prima facie inspectis, solidum adsignavit, dicta
l. si scriptum est in dicta l. unica § ubi autem et ibi similiter non omnes, et apparet
in exemplo Titius ex semisse haeres esto, Maevius ex eodem semisse
haeres esto, quo casu inspectis verbis dispositionis utique inter eos separatim
pot. tam Titius quam Maevius prima facie inspecta apte que ostendere
certum semissem sibi adsignatum, nam intelligi quod ex mente testatoris sint
juxta separati ad solidum semissem vocantur, quibus postea concursu vel
faciant l. 1 § in fin. l. 3 ff. de usufr. accresc. At in mixta conjunctione non
adsignatur singulis solidum ex verbis testatoris prima facie, namque
in illa formula Titius, Maevius ex semisse haeredes sunto nemo ex eis
pot. dicere certum semissem sibi separatim adsignatum, sed a testatore quia utique
unica conjunctim admissi vocantur, quo posito ex tacita mente
defuncti in hoc casu quo verba et ex enumeratione personarum unde
in succ. semissis utique vel in eo habitis et inter ut que ...

neg. ~~[illegible]~~ adeo indulgeatur l. Cui fundus. § 6. Ubi non dissimile ff.
de con. et dem. [illegible] l. si duobus 16. § ult. ibi [illegible] p. [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] ff. de leg. 2. et [illegible] q. [illegible] c. neq. [illegible]
[illegible] expresse singulis datas fuisse aut [illegible] adsignatas et
[illegible] separatas singulis solidum ut singulis ex [illegible] non detrahitur
[illegible] [illegible] quasi [illegible] [illegible] redacti ad [illegible]
[illegible] docante [illegible] [illegible] singulis ut [illegible] solidum
[illegible] defferri l. [illegible] 78. ff. de leg. 3. [illegible] diximus [illegible] ex [illegible]
et [illegible] singulis separatas [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] legare singulis et legare [illegible] distinguit
[illegible] [illegible] 5. et 6. et in l. a. § ult. ff. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Bart. in d. l. Cui fundus § 6. n. 1. et [illegible]
[illegible] [illegible] § [illegible] 10 et § ubi aut [illegible] in d. l. si duobus 16. § 6.
ff. de leg. 2. Inde [illegible] primo illi arg. respondeamus [illegible] de
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l. [illegible]
178. § 1. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad solidum [illegible] [illegible]
[illegible] triplici [illegible] § 1. [illegible] 6. [illegible] [illegible] [illegible]

10. [illegible] De iunctione verbali

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] ex l. [illegible] § [illegible] l. [illegible]
2. arg. ex [illegible] 66. ff. de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] arg. [illegible] [illegible] ideo in d. l.
66. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] affectus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] partibus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad partes [illegible] [illegible]
modo [illegible] [illegible] [illegible] l. 89. ibi. quoniam semper partes

Gaveve Legatarij sunt. l. inquio ff de usuf. acc. inter los
duo qui ad diversas res vocantur ambos in eo adl. quinta n. C. Jus
accrescendi l. Cuj moste d. q. [illegible] ff de leg. 1. et ideo ut. Coniuncti verbis
Censeantur Coniuncti quo ad Jus accrescendi necesse est eisdem re delictis
verbis debent. Eisdem designari, inquaquaque distributio fiat
unde Cum duarum verbis tam. Coniunctis propter Certum in Jure accresc.
ut Paulus non inquire docet infin. ex l. exceptis. q suppono erg.
verbis Coniunctis eisdem re aut q testatore adsignatis inquam
ad. Gaberine et ceteris aliorum [illegible] Cujus dicta ad. Pendent [illegible]
Casus fuisse separatis et expressa ad easdem re q de his ut intelligendi
ita Titius ex hac re [illegible] Caio Maevio q. ex qo partibus heredes
sit et in legatis ita Titio fundum sempronianum do lego Caio et Maevio
fundum eidem exqo do lego inque exempla [illegible] expressiones solidi
aut partium in titio dest fundi in Caio et Maevio infra ... legati Ca
et Maevis ambos aliequin per verba ex [illegible] quodam modo
ad diversas res vocati Censentur tam vocati et Coniuncti in alio
[illegible] legati del [illegible] arg. ex d. l. Supplici lege § de
leg. Maevio q. do lego et ideo adtente se magis Coniuncti eius de his
[illegible] [illegible] Titio quo modo Paulus non [illegible]
q. non exprimant [illegible] Roma de Jur. accres. n. et animadvert.
q. 6. Circa in l. [illegible] 16. de leg. 2 et d. 27 quest. Reg. in l. 2. §
hoc aut ff. qq mo. usufr. amit. Fab. decer. dec. 99. err. 7. Dilo.
dumr. accres. q. 5 q. 38 n. 48. in de [illegible]. Sequente deduco
in d. l. legs ita 66. q. Caius Maevius q. [illegible] in Titium. et ex quadratis
exqo qui per distributis quibus inde adeundem delicti quo. ad diver
sas res vocati intelligentur [illegible] disjunctim vestringi.
[illegible] ex his adducit [illegible] Colligi Caium et Maevium in [illegible]
[illegible] Coniunctos fuisse et videri eos verbis Coniunctos quo ad
[illegible] in iure accresendi [illegible] [illegible] Coniunctos magis
Celeritatis studio quam quo ad Jus accresendi facta, [illegible] d. l. 66.

licentiam aut quotiens sine clausula exigi q. instituti sine
q. si moral. Quinta sunt eius Cuiquam distribuenda q. sit
quae sicutat los adreu seqq. declarat dicatos fuille uctore
Cese ut iure ex se dictatore cadis rei. de quo inqua deceant
designem satisq. e. docari. Juxta instit. ad studium eiusdem
q. utrem verbis quinti sint ut ex Celso l. 26 ff.
end. l. 27 § Idne explico infin. l. ... 99 § ... cum §
seq. ff. ... d. l. ... quo circa ... ...
ommi ... instituti ... sine ... § ...
... ... ex
... ... verbis quinti q. cadis ... ...
... ... ex ... ... si
et verbis quinti q. ... ... ad so
... ...

-12- Ideo ... ... ad ... ...
... ...
... ... ad cadis ... ... de
in exemplo ... ... ex ... ... q. ... 40
lego ... ...
... ... 66. l. ... 28 ... ...
... ...
sine Docati una cadis ... ... particulas omn
... et que ... d. l. ... ... l. ... ... § ... ff. ...
... l. ... 36. § ... ... 112 § ... ... l.
... ... 40 ff. ... ... l. ... 7 ff. de ... ...
... ... nomina
... ...
... d. l. ... ... 37. § ... ...
... ...
... ... aut ... lego et ... l. cum

instar [illegible] l. sepe § ff eod. tit. sine dimi. sub co
Lectionis [illegible] gloria [illegible] velut lego filiis delego
alimenta. d. l. [illegible] de leg. [illegible] fiio. 7. ff de dolo
[illegible] in quib. et similibus exe
plis [illegible] indicant. sermonis sine [illegible]
[illegible] corpus recipit locator. ut scripsit [illegible]
[illegible] Covarrubias [illegible] C. de Cad. tol. [illegible]
[illegible] distinguenda [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ff de leg. 1. [illegible]
[illegible]
sine [illegible] restitutione designatares sine
[illegible] habeant [illegible]
[illegible] diversas [illegible]
[illegible] ff de leg. [illegible]
[illegible] distinguendi
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] de leg. 1. [illegible]
de legionibus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ff [illegible] Bart. [illegible]
n. 23. Jason n. 79. et 103 [illegible]
tit. 3 n. 7. Peregrino de fideicom. articulo 9 n. 7. Quazeno de

[illegible] acusubi [illegible] inbacante designata parti verbis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adimpleretur [illegible] solidum
expse attestatore et adiuxerit rect verbis [illegible] [illegible] solidum
[illegible] designatl [illegible] dt Paulus [illegible] significat [illegible]
verbis

12. 3ª postremaq. re et verbis [illegible] [illegible] [illegible] mixtis — Re, verbis coniuncti.
simul [illegible] [illegible] vocant. quª ex verbali et reali [illegible] [illegible]
[illegible] explicatio [illegible] 4ª Cognitis separatis simplicibus [illegible]
et mixtis explanatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3. infra
[illegible] = [illegible] itaq. rect verbis [illegible] quos et nominum
[illegible] [illegible] tangit dt Paulus definit [illegible] [illegible]
nominum [illegible] [illegible] eadem [illegible] simulq. et rei [illegible] adeo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
dt [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] qq in formulis [illegible]
[illegible] rect verbis [illegible] [illegible] ex d. l. [illegible] 42. et ex § si
eadem res [illegible] verbis [illegible] Pauli in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] simultanea et communis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] adelono d. [illegible] 9. [illegible] n.º 2 [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] 3. § 22. n.º 13 et seqq. [illegible] [illegible]
19. [illegible] 2 [illegible] [illegible] [illegible] post Petrum de Ubaldis [illegible]
[illegible] [illegible] 3. 4. § [illegible] n.º 2 ubi Alexan. [illegible] 1.
[illegible] [illegible] n.º 16. [illegible] et [illegible] n.º 33 = Sane [illegible]
[illegible] ad [illegible] orat.ᵘˢ cum verbali [illegible] [illegible] ad [illegible]
rei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mixta [illegible]
[illegible] nec [illegible] necesse [illegible] singula in verbali et reali [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] distinguendo. in
[illegible] [illegible] necesse [illegible] eandem expse attestatore singulis
[illegible] in solidum prima facie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nisi [illegible] expse [illegible] adeo [illegible]
[illegible] [illegible] et in verbali [illegible] [illegible] [illegible]

Cu. ergo ... Gabriane ... designatio ... duuiros ...
... ... adries diuersas ... ...
... ... et ... ... designa-
... ... cos. ... ...
... ... l. ... ff.
de leg. 3. l. ... 6. § ult. cu. legib. ... ff. ... l. ... 3. cu.
l. ... ... l. ... 3. cu. legib.
... ... aqui. ... §. ... ... C.
de Cad. ...

D. R. C. Tantu, coniunctis atq. inter eos iure
accrescendi ... legi ...

C. 24.

Re coniunctos ... ... eadem
... ... coniunctos ...
... ... l. ... §
... ... omnes. C. de Cad. ... l. ... § ... l. 3
... ...
coniunctos ... ...
... ...
... ... § ...
... ... post mortem testatoris
... ...
... ... l. ... ...
... ... l. ... § ... l.
... ... inter re coniunctos ius
accrescendi ... ... n.o 32 et 33 ...
... ...
coniunctos ... admitti ... ... alter ...

Item petere ag. potius p.o dicitur text. qm altero deficiente sibi eius
c. ingruat ut item interim petere liceat quadam in primis exuer
bis Iustinian. ind. L unic. § ubi Aut. vers. sin ut. et omnes ubi per
L3 ex re deficientis remanenti soluta re accipere et supplementis alio
Omnia abstrahere. apparere ex L. si forte dixerit 7. C. Gl. in
Decursu domus cui tibi quoq. quaerit q.o qm adpetendum et desunt
Dominus solis Collegatariis in solidum quaesitum est = 3.o ex L. ...
fama leui. Iplane 3. § idem in pupillari vers. in dem ff de leg.
sub dict. 10 § ff de usufr. lib. 4 § ... L. ... ff ad
Trebell. L id 6. § ult. ff de usuf. acc. ubi ... legati fidei
Comissi usufructu ... assignat. scriptis et pendente ...
Omnia ... a alio Capi. petit q. posse = J. ... ex ...
q. a cum ex re deficientis dimissa separatim sua ... ad solidum ...
... sit n.o et Curci. petit qm ... n.o deficit ...
. quod ... arg. text. in ... fideicommissa ... sic ...
ff de leg. 3. qq arg. tradunt post ... et ... apud ...
Iplane 3 § si deficiente ... Baldus Cabrera ... Lucand.
... et Jason n.o 12 et 17 ibidem ubi et ... ad
... § ... ... de fidecomm. ... 9.
... ... deficiente ... 7. 9. 37 n.o 17. et seqq.

2 ... Bart.

... Iplane § si deficiente n.o 4 post ... apud ... ubi ...
... ... ind. L unic. § si aut ... n.o 4 e ...
... ... n.o 89. et ... n.o 36 ... Menchaca de
succ. ... § 2 n.o 35. ... animadv. ... 6. ... dec. ...
dec. ... 49. ... 9. afirmant ... ex re deficientis ...
... petere aut ... posse qm admitti ... de leg. ...
... ... ex L 2 ... ... § ... 3 ...
... 1 ... 3 ... ... L ... ... in ... ... 99.
L ... 33 ... L ... 53 § ... § ...

cum fin. C. Goctt.? 3° inter Cruceros Dorados Anguere et alium sub

Clut. ... in hereditatibus qm in legatis ext. hec scriptura 26 que

iure ... decrevit ... in plane 3q. ...

... inter ... Joannis ... ubi verbo ... dic legis

d. l. sidno qq. de leg. 2. ... quo legatum ...

... supponitur ... inst. Goctt. ... exgendant

... ad ... inst. ... in fin. de dub. l. cum heres §.

ult. ... hec ... l. ... de hered. inst. ... ex

... multiplici ... in hereditatibus ... inter ... dum

... heres fuerit ... heres ...

... restituta inst. de fidei com. her. ... postea veniens

... heres ... sive ipso iure. ... duo ...

heres ... ult. ... in lega

... ut dns. inter ... vindicare

... postea ... alteri postea veniens

transire ... altero ...

fuerit legatum ... de leg. 2. ... in legatis ... act. ...

... inter legatarij ... heres eaad.

et obligat. ... adeundo ... singulis debeat l. si

... de leg. 2. l. si duob. 16. de leg. 2. §. heres §. inst. de leg. qui

... vindicare ...

... inter ... l. sidno qq. et ab.

... singulis in solidum inter ... rei dnum

adquisitum intelligi l. ... §. ult. ...

hereditatibus qm in legatis ... adquisitio ... pendet ex

... defuncti ... debere l. dila

... l. ... inst. ... si defertur

... semel ... inst. de leg. ag. ...

defere dnum in solidum singulis ...

... in solidum ... inter ... delatum

et adquisitus est n̄ potest cuius pars alij postea accedere n̄ deferri neq. adquiri ei n̄ dilatata ut videat fab. d. decad. 49 err. 9. n.° 4

3 Qui ut exponat exponatq. Janus Cas. inter d. prediet. legatu et fidei comissa universalia et singularia juris que inter eadem et sing. pure dies unique et ali sub d. relictis ... distinguit post multos ... d. q. 7 q. 37 ... in Academia magno Primario Antecessori ... admittendo interij ... adquisitio ... ... cogit ... ... d. q. 37. n.° 63 et segg ... cit. n.° 69 ... ... 43 ... ... 1752. ... 33 ... ... 43 ... ... 43 ... ... Frn. lar. q. 2 n.° 29. et post ... ...

in l. 2 § sectionon. verbo uniuersum ad fin. firmat intra Co
speciis regis. ... text. dec. 49 ero. 20 ... Imm...
... ctante Co. Castrensis ind. 2 ... ...
Cuman. d. Alexan. ind. plane 34. § si quis n.º ubi de Iason
n.º 23 Cifalij ... n.º 34 uerbo ad ... fricatius ineunte
... dialog. ... n.º 8. 1.

Vicesimo ad hoc ... mouet ... mutat
... que ... momentis exd. l. Imc. § ubi aut 4.
... C. de Cad. ... Cui ambulanti et usufra
... Insufficit ... n.º 49. Manus
... n.º 39. ... ad ... 2 ... fab.
... decad. 49 ero. 9 n.º 5 ... exmende ... nouo que
Cure ... momentis ... inde...
... respondit ... stabilitur ... inquirunt ...
... secundum ... tenui ... recabeo
suppono aut ... ut dale ... ad ... d. ... res
... Casu quo ... separat ... legatis
... sicut legata ... petens ... ab ... de accepit ut
indicant uerba illa ... Casu relato. ...
... accipiat ... cent ... Cure et semper
... ... exigere ... ... Casu
... aliud ... supponit et ...
... deues ... clarius ... ideo que ... accesit
... Cure exact. ... Sermonis
... solidu ... adsignatis ideo. alios singu...
... Nostra hac ... cursu legatus qui
... minui ... decrescere ... non ...
... remanere ... decresare ... omni
diminuti ... decrescare ... singula ... quo ad pedes
solidi effectu neq. ... neq. ... ...

Nunc ex his sequuntur quae differentiis quis ibi sequuntur
circa hanc punctum quod dicuntur diversae duoque punctos
neg. adeo magis qui et ad arg. ex d. l. si fortuito dicamus 7.
Tertio q. est in adn. tal. ius ... de iure ... adque
... qui anni ... fundi legati ut exponit
... exigeretur ... d. q. 34. nº ... respondendum est 2
sequitur ... deducitur ad ... sensum ex ... leg. rel...
... n. 1. ... Molina ... ante decursum ... fratris
... legatum ... adquiri ... anni ...
... et hinc ... quaesita fratribus ...
... legatum fuisse ... quis ... fuisse ...
... aut ... quos ... fra-
tribus quaesitas fuisse intelligi debet

7 ... gratiore ...
explanatio ... ex d. l. ... 7. ... Cyll. ...
... Molinam et ... ad ... n. 1. 2
verbo adeo ... quorum ... Comunes ...
... n. 15. qui et Baart. opinioni
... ind. ... 34. ... ac dissentiens ...
... subscribere ... ex ...
contra ... ex ...
... aut ... ind. l. ... recepti ...
... Comunis ... d. q. 37.
n. 7 6. distingunt ... ex partibus separatis ...
... ex ... alio ... casu
... adeo ... neg. admit-
... 6. ... inst. l. ...
... et ... ad ...
... ad ... casu ex
... et ... constitutio ...

quandiu conditio hereditatis pendet admitti ad bonorum pos.
ut heredes qui cohaeredes l. sed si c. ff. de vulg. et pup.
primo contra administratorem d. l. si quis c. fam. erc. sicut
prior pars distinct. verissima est, quoque quia non dubia
ex lege ut in d. l. si solus de heredes instit. ff. de adquir.
her. ... partes instituti pure et administratoris legitimum adpetens pro instituti sub cond.
admittit ... cum nullo qui iuris testamento ...
... l. ... c. ff. fam. erc. &c. 6.
Neq. posteriorum
distinct. ... ...
... de ... contra
... l. si ... ff. fam. erc. ...
... instit. ...
... conditionali ... posse petere aut suo
iure aut administratione nomine. ...
... ... sub cond.
... instituto ... simpliciter ...
... cohaeres ... ad hereditatem ...
... ... in casum conditionis
aut ... communicat. ...
... plures 32. de vulg. l. ... ... 68. de her. inst.
... ... pure institutus pendente condit. aut cap
... cohaeredi ... dissimulata ...
heredes ... supponens ... significant illa ...
... dixerunt sc. heredes ... ind. ...
... hereditarium ... hereditaria ... in solidum ...
... in solidum ... communicando

Commodo Debitore adiecto Coheredi q. eet usq. ... egit totam exequitur. l. ult. C. de pactis. vide ... ... exigit ... ... ignorata Coheredi ad ... ... Fulgosii fab. que ... ... Cognoscent ... ... agere insolidum ... ... administratorio iure ... ... ex eo ad ... scribit ... indicatam ... ... egit insolidum ... ... exequatur ... ... cure significat ... ... agere et exigere insolidum ... ... administrator ... eet ... debitor ... ... et ... liberari a coherede adiecto. ... ... l. ex duobus 26 de duobus reis ... ... liberatum debitorem ... apparet ... adiecto ... facultas ... exigendi ... ... adiecto ... ... egit ut ... ... heredibus ... singulis ... ... l. ult. C. de pactis l. 2. C. ... ... 23 ... ... pure et alter ... ... aut in casu futuro ... ... l. ... 26. § ult. de ... ... 36. de solutionibus

§. Aut itaque amus expeditiones relaq. toq.

q.° fundamento ig. expensa n.° 2. nos ingrimis quadinct ad fidei commissa universalia ex l. 1. § deleguitur q. de rasiis ad S. C. Treb. respondetur excludi fidei comm. sarij. divo pure et alio sub cond. siquidem vocato petente. Heres locatus adeunte bona hereditatis restitui pure vocato, ut q.ª illi petere possunt suo aut administratoris iure, neg. licet fabre aut ius quod in solutum expendere, heres locatus nihil q. retineat et actus abeo in solidum transeant in fidei commissarium pure. vide ex S. C. Pegas. ... distractam tamen in hac specie d. l. 1. § deleguitur q. l. cog. 16. § legi. heres 4. et § idem Marian q. ff. ad S. C. Treb. ideoq. et si sint fidei commissarij cum adsignatis partium bonorum pure vocato restituenda, quorum q.ª distinctis speciis ip.ª n.° q. et fructu intermijs expensorij perceptos ei restituere n.° teneatur d. l. ex rasiis 28. quod non restituere deberet, sint administrator percepisset. l. sciens § q. ult. ff. de Carbon. edict. deinde quoad 2. sub cond. 10 § ulti. ff. de assig. lib. afirmandum et non posse ad assignat. liberti partem ... deduci ad heredit. aut legata. l. assignare q. ff. de assig. lib. q. ª assignatio liberti uersatur circa ius patronatus adeundum manda si aut libertus ipse deleg. conditio sui liberi finitas et ex duobus patronis unicuiq. in solidum competit l. quia ff. fam. exc. l. ult. de iure patron. junct. l. duobus 30 ff. de iur. lib. quia et quamvis effectus sit iuris debitum successio liberti si patroni duo relinquat. inter eos dividatur l. ex tribus 21. l. omnium 23. ff. de bon. lib. l. 3. § si plures l. 4. § 1. ff. legat. ... patr. ... n.° ... eum non decurrit debiti ... sub conditio sub quarta ... assignatus libertus et noluisse libertus patroni utpote individuum competere omni respectu ei soli et in solidum cui pure adsignatus l. d. l. sub cond. 10 § ult. ubi ... et post ... in pte ... n.° ... Quare

Clare aeresc. lib. 1. cap. 16. Fragosus de iure primog. q. 40 n. 82.

Rursus in legatis quoad speciem dicti l. planc. § idest impupillari ff de leg. 1. respondendum est verba illa integrum igitur pater habebit vel cui ipse ille legavit non esse referenda ad partem collegatarii ex testamento pupilli quasi sensus sit itaque in illa specie sicut fuerat legatarius ceterum pater habiturus sequens pars inferata integrum sive quamdiu alter non venerit parte dicto pupillaris testamento et legati in eo relicti pendet legatarius ex testamento patris deposite pure donatus habiturum est partem collegatarii pupillaris simul cum sua et sequente totum integrum quamvis venientes postea collegatario non nisi partem suam retineat ut verbo integrum haud insinuatur quomodo exponunt et domini nostri expendunt. Quamquam sic asserunt et post eos apud Heins. verbo ff. vide Baldus Castrensis que et Immola n. 2. 99 subscripsit etiam Ant. Fab. lib. 6. decret. cap. 1. quod est sensus ut exprimeret p. tocem legis dum ei totum tentavit Cuiac. ad d. l. 29 § siquidem nam in fine si dispositio referenda sit ea verba ad partem quoque ipsius legatarii ex testamento patris et pendere significant cum integrum habere sing. partem mundo sed ad eius sententiam omnes autores glossis dicere partem dicunt l. si tibi 7. l. ultima § sed. ff de leg. 2. l. Sinignolde. ag. § ditto & Menoch. l. si dominus 99. ff de legatis 1. notat Carlos impre senti n. 88 neque insequens aut sine dubitandi ratione aut insule audito voce integrum sensu impetare sicut supra si visit quo posui eiusdem pro mitte usque venientes habituri partes

q^a singulis lex sua p^tes desit. Quequens e. interim sine qmdiu
alter Iecurit alteri sola sua p. habere debere q^a lex ei interim
p. alia n^o debet qm alij supostea Ieurat. et dictio existat delatu
ra e. ombus sic dictio deficiat. de alia ex cau altr postea n^o Ieu
rat totu prmi sit habiturus, idq. sub quaedam sensu innocentia e
ni significatu. ut explicat. ii. inmelius mutata. Ant. fab. deca.
29. erro. 9 n°. 1. et dubitandi r^o quoad p^tes proprias omnibus meo
a illa salte interim haberet. nulla su. erat tn gratissima in
eo a illa p^te solus a poti totu interim habiturus ec. D. neg. ad
iursarii negare post. et ex eoru argumentis c^stat. Neq. Dlerius sive
in dispositione n^o obstat p^pugna adiuersariorum r^o deducta ex eo q^o
fuid. §. sdsi inpupilari suppoimus primus legatarius interim sola
sua p^tes habiturum. nulla erit d^ria inter eos q Ieurus sup^ti habent.
deaq ind. § sdsi impupilari de eos interquos fuerint initio exqq
eo interim unu sola suam p^tes habet. ut inspecie immediate pcedente
te legati xeluti tito d servo proprio sine libert^e. §. s^iuncti d.
l^i Iane 3 p aqua r^m distinguit speces ii 3. d. § sdsi inpupila
ri suadet tenui r^o ctadueersatiba d^la sdsi q^ii per respondendu
e. dicu in eo ec. qd ind. § sdsi inpupilari legatarii extit^o patris
omnibus interim qmdiu alter n^o Ieurit et ut Ieurat sperare t^n nisi
p^tes sua habeat tn si postea alter Ieuxere posse desinat totu
habiturus e. at ind. § siiunctu titiu legatarii incuius p sona lega
tu dstitit unum q^m habiturus e. totu sd abinitio d ex parte fuit
sua sola p^tes cesante omnino nulla specie iure ac^di. Et magnos
cunt c^sentiunt q. ineo ombus in r^oe discortiaut excepto Belono Ius
acu di in ea eo specie admittente Ep. 7. q^e 32. n° 20 Leterus. no
biorisq. Amnis d post Aurisu iiubo proprio Bartolo d alios Castren.
d alij omnium ind. § siiuncti fumus deluentionibus Ep. 3 n° 1.
et cp. 7. n° 13 forcatulus dialogo 67. n°. 6 Cuiac. ad Paulum lib. 3 ii.
tit. 6. §. comuni. et in l. siduoby 16. ff. de leg. 1. Duarenus lib. 1 deuar

Aeus di cg. 18. faguenes lb 4. Deeon. cg 97. et ing. lent. Cast. n.o 69 Poter. n.o 41. plenug. suo loco explicabimus.

)\. ... Tandem quoad eadem l. 2. idem 6. § ult. ff de usuf. acc. respondent Bart. in d. l. plane § 1 § hi simnuz n.o 2 et ut d. l. § sidecc n.o 3 ff de legatorum nom. Cau. Polit. in flenti n.o 39 fol. di decad. 49 eron. 10 n.o 6. in legato usufructus ad legatarium purum quando in Adiitio alterius pendet. ipmeze totius fundi usufructus singulari fiere dicitur quia in h. redditatione et legatis ponit locum. Si sabea nempe quod cum usufructus in facto personali fuerit Osiat quotidie Itemque finire et legare intelligitur. Cuius fructus tempus duz Adiitio pendet. Censetur aliquid ui, quea beo post Aditus existente Collegatario desferendo adquirendo, que est l. 1 § inter d. ff de usufructu acces. l. sicus fructus 16. ff de usuf. omni leg. Cum in prosecutas tempus ante Aditus et post Aditus semper una eadem quesit et censeatur. Ideoque omnis Coly usufructus interim apud legatarium purum sit ut in Eradatione defenri censetur. Ille idem usufructus post ea Aditus existente alterius deferendi et adquiendi est et inde in hac specie omnibus hat. Ouis Mamulaplex rao quoniam p. ss. nea expendimus sg. Qrta secundum que est explicandum est. Ideoque obscur. in l. 1 § sideec. in ius. vel. sub ditis ff de leg. nom. Cau.

10 Postremo et 4.o arg.o ex eo Ouis proposita sq. n.o 1 in fin. facile di solbetur simemmenonis quod dicitur in ore domine so singulis solidum adsignandum est. Non afirmari quasi ad omnino ita sit ve ritate et Volunt. testatoris attenta quo ad fuerit solidi ab. Imoquoque exigendi ut inspecte scripsit. fab. lib. 6. Decis. cg. 1. id enim siva est Asequeretur Ergo atque et alter estimatus exclusi cio testatoris neque inegdyey Deuzerunt aut acresi dicitur. Ius habe ant. l. siplurib. 33. vers. sit ut ff de leg. 1 gdm sustin. negat

and l unic. § ubi aut. ii. Vers. si qui. disiunct. C. de lad. tol.
notat que post alios Mencha. de succ. progres. lib. 3 § 22 nº 21.
Quar. dum. aues. lib. 2 cap. 7. id solidum adsignari dicitur quod
intenditur in specto sermone defunctoris et prima facie ut in l.
loquitur in d. § ubi aut ii. Vers. si vero omnes unde fit ut cujus
fendi potius debeat defendi voluntas quam verborum prima facies
aut fronts l. fidecomis. a ii. § plerumq. 20. ff de leg. 3. l. labeo 7.
§ sexius ff de singul. leg. Ex voluntate sit funti legeonuelle offer
mantes non deserari. nisi plus singulis quam dum occurere omnes posit.
neq. pmitati integrum dni solidum petere neq. adire pro rietexem
plum ex d. l. fideicomisa ii § sic. cuinet ii. ff de leg. 3. ubi enim
pot. unus ex pluribus fidei comisarijs agendo totum sequi q. tes
tator q fideicomisum relique pluribus reis stipulandi ed quod eis
des agmittendi reo debebari et ideo voluisse censeri de quid
modum iure obligat. coreorum unus quisque agendo solidum oc
cupare et exigere. a reo potterat l. 2. l. ex duobus 16. ff de duobus
reis l. sing. 3 l. § l ff de nobat. ita et iure fideicomisi exigat.
ab herede. data ei caut. indemnit. seu de fer. sionis aduersus
ceteros fidei comisarios atq. ita ut duos in solidum eiusdem debiti
reos haberent. ita reus pmittendi et herede l. 3. § ult. l. 9 d. § 9
l. ff de lib. leg. indendus Cuiac. lib. 29. obs. cap. 26 et lib. 17 q. papin.
in l. titio 42 § titio genero ff de c. dit. et dem. 11.
Cmpu. primarie. Quae dis
putat. et supposite in prio. h̃is cuis asent. de solido sin gu
lis l. facie adsignato et quantitatibus occursu ficuendis iureq. acres. aut
non decres. di diversis respectibus intrae. Cuiusque ricepto succedit
ley mobilis inspectio ad sh. id ius acres. dit. autem decr. de et quaris
ad candem rem intrae cumutos semper diserbetur ad posita aliq. do et
quatinus unires et alteri estimatio danda sit q dutin tali
gadi et in lucu praesq que vetens unius prudentie supponimus

ingenuis insignis in Sacre dua fuisse intrlegata uendi
cat.ᵘ et damnat.ᵘ qq cadem res duobus separatim relicta erat=
nq que in legatis uindicat.ᵘ Consultanda redimendi in ipsa
sa specie itaut securissime facerent duno deficiente tertio
hij ture accres. nanciscerentur siue haeredi decres. retinerentur
l § in ordinibus 13. ff de usufr. accres. § si eadem res inst. Doct.º At
in legatis damnat.ᵘ neq. erant redimendi neq. ut tales incar
dij res Jurebant. Idunq res alter estimatis sequebatur aut
Cas 16 2. inst. ht.º 5. § inter 6. de gult. dig. ht.º 24. de leg. § si
duobus 12 Cuj §. seq. in fin. ubi Cuiac. Paulo 1634. ht.º 6. § in
ordinibus eq q. dua in lemniat. Authen. in d. 1 unic. § ubi aut ueri.
lq aut dimunti C. de Cad. tol. dx eande delegato damnat.ᵘ
loquitur. explicandique c. Julianus in l. n quocunq. bo § q. Sau
q. ff de leg. 1 Pomponius in l. quidam 13 §. ult. ff de leg. 2 uti le
gatis damnat.ᵘ fuisse. Dicetamen. q. legatum fuit nominis
siue act.ᵘ iuris q. incorporalis qd plerumq. p damnatis relinque
batur de in d. l. q duos 13 ingrio l nomen 34. ff de leg. 3. sunctis
his quae in Sacre tradidimus ad l. 13 n.º 24. in fin. ipsa de leg. 1.
agnoscunt de illustrant Sanc. diff. Quaren de iure accres. dis.
18 c. Cp. 7. Gouea. de iure accres. n.º 11. Hermo. in repertorio
ad tt.º de iure accres. n.º 12 de illustrium q. 44. d. t. 6. Rer. cp 12.
Don. 18. Comment. in l. qdam 5. § ult. ff de reeb. dub. fab. 41. 6.
Decad. Cp. 1. et decretib. decad. 50. error 2. Cuiac. lib. 2 Obs. cp
29. et in l. unic. §. Pr sed a definitis C. de Cad. tol. de ali pe
Ignarius Baro. in q. si eadem res inst. 9. ht.º Bilar. de iure
accres. cp. 5. q. 12. n.º 37. q omnes de in fidei comsis tum de per
dudos. separatim relictis in lui ht. p stationis rei solidum. uni
de estimationis alteri. fuisse censent ut in legatis damnat.ᵘ
qq pon am uindicat.ᵘ fidei comisa similia fuerunt ut si
Pat ex no tatis ad l. 13 13 de leg. 1. n.º 22 et lege dein aut qq
sis tras ex eo deducitur (hinc q. in leg. damnat.ᵘ et fidei co

C.

Primus testatoris verba dirigunt ad heredes cuius dicta sui orationibus eadem insolidum duobus dare damnant creant q. quoniam cum eiusdem rei dominium insolidum adquiri non procedat l. rursus ff. ult. ff. de mod. necesse habet heres ad dicti testatoris voluntati qua onerato est qualiter post ob ... aut alteri aut praestare et alteri estimationem quam rei dici faciat l. ga 37 ff. de usufruct ... q. cum condemnatus dicti fidei comissi aliquam rei alienam relinquentur utrumque ... l. 2 ... et in legato rei alienam ... praestari non post. estimatio legatario debeatur ... non dubium l. q. ult. ff. de leg. 3. l. alienam ... ff. ad leg. fal. testator damnatus aut fideicomissum eandem rem duobus relinquunt ... insolidum praestari impossibile sit respexisse censetur ad exemplum sive effectum relicti rei alienam, et voluisse ut cum rei dari non possit estimatio eius praestaretur quorum tamen utrumque in lega ... munderat aliud ... q. neque ... verba ad heredes ... et pinde onerandus non et ... uni rem alteri esti-
mationem ... rei aliena ... legati relinquens
d. testatoris ... estimatio transferri solet
l. legatum ... ff. de leg. 2 ... illud ... ut ... rem
ipsam ... legatarii ... insolidum eam habere. ... non post
... cursu.

Ad obtinendum 2. aspectum non debetur ... duo
recte expendantur ... duo ... ibi si testator
q. soli ... habere voluit ff. de usuf. leg. 1. in ... 20. ibi non
nuncupandi animo ... utrumque insolidum ff. de leg. 3 d. l. q.
duos ... ult. ibi duobus insolidum ff. de leg. 2. ... legis ...
... insinuatur ... duobus separatim relicta rem ... alteri
estimationem dari oportere. ... aliter sive ... eo casu quo ita
defunctus voluisse ... in legatis damnatum et fideico

Inusu = Ergo n. regularitr et ex com. regulis rōeque
ig. legata cum dificultati succumbent. Cuiac. in l. sepe
lib. 33. ff. de leg. 1. et ind. l. unica § lus ita definitis ro C.
de cad. toll. respondet. Triboniany vero dictos locis adiecisse
[illegible] quos lineis subsignauimus ut lucis ea re dono ...
pona distinque lus adaptarec. Iustiani ... nob. in
d. l. unica § ... aut ... aut ... postquam
si ergo diff.a legatorum vindicat. et damnat. ac fideic.
inuexit sublata in omnibus et damnat. legata et
fideicomisit n. lic. uni rey et alteri estimat. exigere
nisi hoc ipse testator aperte expressis quae disposuit
d. §. ubi aut ... hoc aut ita ... aspiciunt et
Triboniani [illegible] redolent. similia verba ind. l. sepe
lib. 33. dicit. sit. nisi usque ad fine textus ff. de leg. 1. ubi
et ita agnoscit Antonius Fab. lib. 6. Coniect. c. 1. ... in
l. filiusfamil. 114. § ... ibi pluribus ...
utrum quisque ... capiat ff. de leg. 1. ... cae...
ba Triboniano adscribit Cuiac. ind. l. duos 19. ff. de usuf.
leg. = ... religiosius ... vulgarium ...
et bona fide sit adiect.a Triboniani ... ...
numqm agnosceret et ubi lus ... ad ...
li. redigere potuit dedixitque ille ex capto Iustinia
n. ... § idet hoc studiy 7. C. ... Triu Cuiaciam
fin. in superioribus locis signata verba et examinat
et mente Iuris ... defendi poss. nobis cernimus
imprimis impleresque ex his locis n. exprime fuisse lega
tis damnat. ut ind. l. sep. lib. 33 d. l. quidam 13 § ult.
aut n. dillo del fideicomisso solo tractare ideo simul
generaliterque de legatis ut ind. l. filiusfamil. 114. § ult.
d. l. ... 20. unde efficit ut omnis in legatis damnat.

fideicomissis suo iure demandari darent rem vel eius
extimationem neq. in hanc rem erat necessaria expressio dignitatis
defuncti qui ea rogarant. Iurisconsulti inducti locis
quod de legatis simpliciter dixissent simul cum fidei commissis
tractabant de legatis quo nomine. Respondebant retro
legatarium vindicationem neque nomine misia illa rei et extimationem petitio
nisi vindicationem utrumque ne videatur iure testator expressisse

Iam cum expositio rerum convenire respondit de l. duobus ff
de usufr. leg. ubi de soluto legato damnatum quod certe eadem Celsum rei
et extimationem petitis non aliter admittitur quam ut declarat utrumque. ibi
dum iure solitus observandus potest quod ad eum rem attinet non
ita fuerit ex Celso ibi non potuere separatis iure dimensionariis
ex quibus duorum fructuum videtur diversos fuisse id damnatum
fuisse separatim ut restituerit duos separatos usufructus ut ex
premissis. Illa verba duos separatos usufructus fuerunt
damnatos dicis ubi vox separatos cum non surgat verum
vbo damnatos id verbis usufructus non erat damnatos
vides separatis orationibus factus sepositum usum fructum
ipsum ita videtur fuisse distinctos ut intelligantur fuerunt
separatos id quod ipsius confirmavit verba quae sequuntur ibi
communicatur usufructum partis est ubi illud communicatur usus
fructus. apparet velut exaduerso respondit ei quod posse
erat separatos usufructus et quod inde utrumque non ad separatos
condemnatos in solidum fruendo rursus lectaque infirmus supposito
ponito illud adiicimus illud separatos usufructus potuisse
non solo sensu dicti et intelligi de separatis respectu temporis
rei id est datur separatis secundum as sit temporibus fruerentur
ut uti alteri alterius annis mensibus diebus l. quod quemodo
usufructus ff. amit. de separatis respectu partium rei cuius usufructus

Ius retinguntur et tam separatas sic diversasque ususfructus
haberent et perinde ac si diversi aeris. Eodemque separatim res
spectus obtinet sine concursu alterius unicuique adsignationis
ut uterque separatim in suo scilicet solidum fruantur. Si tamen in solidum
fructuarius esset sine concursu alterius ergo aut tempore 23
ad alium venire ut in d. l. duo 24. legatum quod separatis orationibus
relictum fuisse ibi supponitur ut supra diximus supponatur
relictum fuisse in dubio secunda ratio supponit ex iure
et regulis legati damnationis de quo ibi singulos legatarios
rem petere solidum quod potius a principio vocari adque adeo
neutri ius accrescendi inter se habuerunt et multo minus ius
exigendae rei et aestimationis certe d. l. 24 § sepa-
ratis de quo et suo loco plenius dicimus ex quo singulis le-
gatariis apparet ratio Celsi in d. l. duo 24. in usufructu
per damnationis legato ut heres utrique ex testatoris voluntate ad aesti-
mationis partem usus fructusque per concursum collegatarii utrique
decet reddere, ut testator utrique solidum praestari volue-
rit. Cum quae non ponebantur separatis rationibus heredes dam-
nati fuisse, quo solo casu obtinuit ius illud petitionis
rei et aestimationis et si universi damnati essent haberent po-
test a principio pro ipsius usufructu sine iure accrescendi aut
petendi aestimationem non obstaret testatorem voluisse solidum
utrique relinquere, tum etiam quod illa verba separatim utrique
in unum concedebant voluissent in solidum utrique fruen-
tem, tum et admittit sensum fruendi tum separationis partium
aut temporis ut protulimus.

24. Hanc interpretationem Celsi exhibitam
ff. proposita in d. l. duo 24. impugnat quidem in specie id. sum

Pronunciatr. illustrat. et ex ea illustratr. alia huiusd. Celsi ex eod. lib. 18. relata ab Ulp. in l. 1. § interdum ff de usufr. accr. Ubi in ea specie in qua, ut ibi scriptum est, nihil fundi usufructu separatum totius et tibi similiter fuerit relictum, Ulp. refert Cel. sub lib. 18. ff. scribere: ... nos Sabinianos sicut in proprie- tate similiter legata et sequentur ... Initium ... extima- tis usufructus partis illius quam per collegatarium ... habet ... Ubi ... generaliter ... soliditas utrique relinquendum satis explanat ... dum singulis reliquisse proponitur separa- tim usufructum fundi totius sicut et cum proponitur legasse utrique in solidum d. l. 9. duos. 13 § ult. ff de leg. 1. in quo ... forta- sse expressa aut exposita Celsi in d. §. interdum et in d. l. duos 14. repugnantia est. Qui tamen explicandum ... opere erit animadvertere differentias quas species ... d. §. interdum et d. l. 1a. duos 14. quibus huiusd. libri et aut. ... interseditur quinta. = 1a. observata Cuiacio in d. l. duos 14. et lib. 35 ff Juliani in d. l. 1. § interdum est in d. l. 14. tractari de legato damnat. ut patet at in d. §. interdum de legato vindicat. et ingreditur eius qua usufructus ... separatim ... ex ... illis in uegerunt? et solo ... quo vindicata ... Co. ... firmog. ... ius illud ... partibus concursu et iure accres- cendi in ista specie obtinere dicerem ... sive ... refert coniunctim an separatim relinquantur ut scriptum est in fine d. §. interdum quod falsum esset si non per vindicationem relictus fuisset coniunctim per damnationem quia tunc neque partibus concursu neque iuri accrescendi locus foret ut supra diximus ex Ulp. d. l. t. 24. § si per damnationem 13. = 2a. differentia est in d. l. duos 14 non proponi lega- tum separatim relictum utrique separatim totius ad separatum fuerit

de qua legandi ratione ut supra expressum. Dicimus ind. g. entirdum a principio pp. ponitur duo fructus separati ora-
7 — tionibus et eo sensu separatis legatum duobus fuisse, quibus
annexum maxime afirmatur idem ius eo casu si dimnetur uti
quatur = 3a. denique expresse pendens et quae dificultas
explicat dicta est valde l. duos eq. petitis us. f. de stima
tertium 3a. heredis et concedi eo casu quo testator utrumque le
gatarium habere solidum voluit atque ita voluisse lega
tari ostenderint quod incumbit probatio l. iuliani, § 8 in
infin. ff. de manu. Momentum idque in legato damnatum inquo ex
ea testatoris voluntas totiam utrique relinquendi facultas
heredes onerandi presumptio est quia cum legati verba ad he
redem referantur eq. duobus dare damnetur eis si non sepa
ratis oratis utrique in solidum prestare testator voluit
nescire habet heres ut voluntas testatoris a quo damnatus
oneratus quae est impleat qualiter post unum et alteri ex
tremalis prestare arg. ex l. eq. 53 § ijs duos ff. de leg.
1. cog. respicit d. l. duos eq. illa ratio quia legati dam
natus nam eius non est ut solidum singulis legatum prestare
at ind. g. entirdum non opponitur respondere ut totaliquo
testatorem utrumque in solidum dari voluisse — ibat finem
bus illis fundi usufructum separatis, totis vox illa eisdem
adiicitur. nec ex vario sensu verbis separatis aliquis inde
augeret separatas a principio pp. oratis singulis adsignatum
fuisse ut ind. l. genul. ff. de usuf. accres. sed indi finitis
de iis sumptis singulis relictum fuisse intelligamus, unde
non recte ex eo verbo deduceretur testatorem voluisse
utrumque iurantem habere totum mere in legato unde
casus deque ind. g. entirdum cuius verba cum in here
dem non oneranti non facile onerando. heres est omni re,

Galy, stimati glosa nisi manifestissima esset
Textus. Voluntas sit verba assidue usque exigerent ut scrip
sit c. ind. l. sequuntur 33 ff. de leg. 2 —— 25.
Praeterea ut aggredia
mur casus in terris qui sunt expositi, Allegatarius dam
nati uno, atque alio ad estimationem separatim donati et
eandem in eandem rem dementiae neque quoad. accrescit ius
re dicuntur. Sequitur non dissimilis frequensque. Sed hic Iuris
nostri quod de his — dicuntur stat. adeamque summam seu
quantitatis vocantur, et redeunte sint. in quaque dis
tinguendi duo casus breviter sunt 1. est quoties certa
summa uni relicta postea eadem alij relinquitur verbis
relativis sive relatione deinceps ad summam priori relic
tam veluti Titio mille do lego. Sempronio eadem mille
do. lego quo casu certum est legatarios esse re iunctos
et in eandem rem sive summam concurrere quia relatio
illa eadem et quaecumque alia similis efficit ut non multipli
cata in singulis summa sed eadem in qua concurrant quae
habeant. assignata videatur, ut ar. l. ex l. Iulian. 25 ff
de her. inst. l. triplici 292 § ult. ff de V. sig. l. Meuio
41. de leg. 2. § si eadem res inst. — Notant post alios in
praesenti Alciat. n. 11 ferret. n. 12 post plures Volons
diuers. acces. Cap. 5. g. 5. n. 6. — optime ad rem tex.
in princip. inst. de duob. reis. 2. et celebrior casus est
quoties sine relatione aliqua ad priores legatum diversis ora
tionibus eadem quantitas duobus relinquitur veluti Titio de
cem do lego. Sempronio decem. do lego quo casu indu
bia re. et quod aliud aliter sensisse. Testatorem non stat.
certis receptum quae est consequenter multiplica
tam et unumquemque ex legatarijs summam sibi relictam

insolidum exigere posse et si alter prior exegerit ex quin- de non est reddendus quia non inquinis per inst... Qua re ff. de sol. sunct. l. plane 24. § si eadem l. cum se- qui ff. de leg. 1. ex quo etiam Bar. dicit. inspicient. n.o 7. argumen- tari neque admodum ex diversione scripturarum quae ea- dem summa relinquitur presumitur multiplicatio summe et in uno legatarius d. l. quingenta 12 d. § si eadem l. cum seq. sunt. traditur a Cuiac. lib. 24. observ. c. 19 et adeo multo magis presumatur multiplicatio summe ex diversione legatariorum quae separatim relinquuntur quibus in eadem scriptura cum facilior sit lapsum quia in diversis personis quam in uno arg. ex l. minus 27. cum seq. de ob. dict. l. huiusmodi 34. § si semper ... 2 ff. de leg. 1. Secundo eadem si fulcitur ex l. si pluribus 44. § 1 ff. de leg. 2 ubi ex pluralitate ... ... separatim eadem quantitas relinquitur presumitur multiplicatio summe in uno legato et sequenter presumitur ex pluralitate legatariorum quae separatim relinquitur quibus ab uno herede quam argumentatur simulq. primum confirmat ... ... in l. ... § 3 § ... ff. de leg. 1. 3.o ... suadetur exemplo ... ... separatis interrogationibus candem summe ... consentit singuli diversa stipulari ea- ... integra ... multiplicata ... si ... insolidum exegerit potest ... exigere ... ... summe ... posteriori interrogationi ad ... sit relativa dictio eadem dict. ... ... l. ... 26. ... ff. de ... ... in posteriori ... casu. quaestiones ... Bart. n.o 7. Jason. 20 et 57. Ripa 27. ...

Crot. 22 et alij in ipsorum. Quarum l. 1. de Iur. accr. qui
et ipsi laudantur a Delono d. q. 5. n.° 10 et 33. Canonem lib.
6. tom. q. 4. n.° 10. Curac. in l. stipulatio 38. §. in stipula
tio de V. obl. qui et coeteri hic multiplicationem quantitatis
admittunt, quoties in singulis legatarijs quantitas exprimi
tur, et consequenter bis expressam quantitatem inducunt. Et sunt
ita orationis delicti Titio 10 et Sempronio 10 do lego

N.16 Sed refra- 16.

gatur fortiter huic sententiae ipsorum in problema hac d. casus quod observatur

l. 38 §. cumqui. de V.O. ipsorum textus in l. stip.° 38. §. cumque de V.O. ubi dicitur, cum quis

ita stipulatus sit mihi decem, et Titio 10 credendum esse easdem decem di

cere, et stipulari utique non alia ro sibi, et alia Titio; et consequenter

etiam si eadem summa bis in stipulatione et circa personas diversas exprimatur, non in

duci, aut praesumi multiplicationem, et proinde nec in legatis, atque stipula

tionibus regulariter valeat argumentum l. usumfructum. s. de usufr. leg.°

l. cum servus. 89. §. 1. §. 1. et ff. ipsius. de leg. 1. Sane in hac re ex

plicanda omittimus in primis solutionem Bart. in praesenti n.° 7. et aliorum in

d. l. stip.° 38. §. cumque. afirmantium textus in promissionis responsione semel

dumtaxat 10 expressa fuisse; id enim diminutorium in primis est: deinde

inverisimile, quod responsio promissoris, licet simplex censetur facta ad inter

rogata. §. potenca. s. inst. de inutil. stip. Deinde quod textus nullam

habita ratione responsionis promittentis. Omittimus et alios distinctionem inter sti

pulationes in quibus duplicatio non praesumi, statute et quod stipulationes interpretan

das d. l. 38. §. in stipulationibus. 18. l. quidquid. 99 de V.O. Contra legata

in quibus eamdem praesumi, quia benignius plenius sunt interpretanda. l. in testa.

de R. I. docent ita distinguentes Joann. de Imola in l. s. q. tt.° 79

ubi et Iason. n.° 5. de leg. 1. Ripa. n.° 28. Politus n.° 8. in praesenti. et

post alios Mantica de coniect. ultim. volunt. lib. 7. tt.° 1. n.° 27 et Aria

sus Gratiang. disceptat. forens. tom. 1. cap. 70 n.° 29. et 30. Repugnat enim

huic distinctioni, et in hac ipsa re, et tractatu de qualicatis praesumptiva

quantitati, q. argumentatum a substitutionibus ad legata Sulcing
in l. cum q. 56. ff. de V. O. iuncta l. si q. ult. 79 de leg. 1. Supremaq.
in substitutionibus nisi relatione dicti eandem adiiciatur ex diversi-
tate interrogationis, et resectionis summae in diversis gradibus sing-
ulatim multiplicatio eiusdem summae praesumitur. d. gem. sibi et dub.
rei.

Quare explosa est emendatio quae post Erasmy probat Cuiacius N. 17.
ind. l. cum q. subscribo potius Iunelio veteri glossographo ad re- De adiecto
censiy. in d. l. cum q. Donell. et n.º 22. Giphan. n.º 84. affirman- solutioni
tium id exire in d. l. cum q. quamvis summa decem, bis in diver-
sis gradibus expleta sit, non tamen nisi una decem dicere, et in stipulationem
deducere stipulator credendus est, q. si eandem summam duplicasset
et alia eo stipulatori sibi promitteret, esset omnino inutilis adiectio
illa, sive stipulationis pars, quae sibi respicit, q. nec adhuc sti-
pulator alia eo stipulari sibi, ita ut sibi debeantur, cum non liceat
alteri stipulari. l. Stip.º 38. §. stipulari. nec dictum stipulari, ut ad-
iecto solutionis gratia, si diversa quantitate nempe alia eo in pro-
xima exadiecta exprimi, ita ut decem esset sibi soluti debeat attamen
promissor alia eo stipulatori, quippe repugnat iuri adiectos solu-
tionis gratia diversitas rei in prima eius et stipulationis l. ult. §. cum mi-
his. s. ff. de V. O. l. qui res. 98. §. mihi. ff. de solut. elegans ad rem
in l. servus. eo. §. ult. cum l. ... 12. de oper. libert. repugnat est mul-
to apertius sibi dicitur esse, et promissorem ei solvendo a stipula-
tione non liberari l. si q. alii. 8. ff. plane. inst. de inutil. stipulat.
Ex rebus si praesumatur stipulatorem una decem dumtaxat sibi, et
sibi stipulari, non est omnino inutilis sibi adiectio, quae quamvis
ei, ut parte extranea posset pars stipulationis, sive obligationis adquiri ad-
quiri non possit l. Stip. 38. §. alteri. censebitur tamen adiectus solu-
tionis gratia, ita ut decem eidem soluti liberetur promissor a stipu-
latore: proinde cum in re dubia, sit ea praesumptio, et interpretatio
capienda, per quam quatenus posse stipulatio in tuto sit, nec destituta

aut minore valoris quam Dni falsa videatur l. quibus. 80. ff. de V. O. l.
si duo rei Legem exeunt stipulator una eadem decem summam sibi, ut
decem dari, et ut Titio solvendo eadem adesse solutionis gratia; quamvis
ex integri esset, quod etsi duplicata in dubio legatariis summa
qui eidem separatim relinquit eique admittamus; non tamen ideo minus
lata in singulis valebunt, sin non duplicata summa intelligi.
Cessat ex eadem ratio et in stipulationibus, si duos veluti Titius, et Seius
stipulata, unumquemque sibi decem promisi sine relat. ad alium, quod duos
item simul, et promissor ita utrique respondisse Titio decem, et Seio
decem; quo casu non unum eadem decem, sed diversa singulis decem promissa
intelliguntur, quae et separatim singuli in solidum possunt exigere,
ut legatarii eiusdem generis d. ex. in l. ff. de leg. l. si ex
re. 28. ff. si quis de stip. serari.
N 18. Sed obstant tamen obstantque Accursii
veteris alios, et nouiores a superiori Ironerii solut. argumento quo
digna solut. et explicatio. Primum est, et notissimum vulgo est adeo
de solutioni gratia eum esse, cuius post. et stipulatoris exprimitur di-
sjunctive in stip. velut Mihi aut Titio, caeterum si coniunctim expri-
matur velut Mihi et Titio, ut in d. l. cum qui. non censetur Titius
adiecti solutioni, sed obligationi, acquireri per eum coniunctionis ex stipu-
latore et ideo ex Titio, ut pote extraneo stipulari, aut acquirere
obligationem non liceat, est omnino quoad Titium obligatio inutilis. d. l. ii
§ alii. 4. Inst. plane ex usu. ii § mihi. inst. de inutil. stip. 27.
quia in eadem specie d. l. cum qui. Titium non esse adiectum solutioni, sed
coniuncti obligationi, et quidem inutiliter, quia stipulari illi non licuit, sed
tamen ita ut quia quamvis inutiliter coniunctim quod facit, non debentur
ex stip. tota decem, sed pars eorum, sive quinque stipulatori quod palam
in l. si mihi et Titio. 110. ff. de V. O. sed nec Titius adiectus solutioni, nec
una integra decem ex stip. debentur ind. l. cum q. ut post Accursium
et alios dicit Ironerius sensit Duaren. Sed ut argumento satisfiat,
distinguendum nec vulgariter est, nec insubtiliter inter formulas illas

tionalionem, insq. una eadem summa omnium semelq. in q.a stipu-
latoris et Titii exprimitur, veluti mihi et Titio decem. ut in d. l. 110. ff.
si mihi. l. 56. de V.O. d. ff. si q. alius. 4. Omnes formulas in qq. summa
in stip.e [illegible] et expresse in stipulatione et Titio posita, veluti mihi
10 / et Titio 10 ut ind. ff. cumq. nam q. in priori formula illa mihi
et Titio 10 sumi n[on] potest Titius adiecti solutioni, q. adiecta quantitas
summit / Titio decem. tunc summa stipulatori adquiri debere d.
l. cumq. 56. ff. q. sibi. l. ult. ff. si ita. ff. de V. et O. ex ui contra stipula-
tionis; nec post tota decem deberi sibi et Titio, nec soli stipulatori, q.
ille n[on] sibi soli stipulatus est, sed omnium et semel 10. sibi et Titio;
Unde ex necessitate est [illegible] cum certo decem stipulari, sibi quin-
que et Titio quinque, ut Iulianus scribit in d. l. cum q. 56. in pr. d. l.
[illegible] 195. de leg. 2. nempe q. ad se et Titium pertineat stipul. con-
tracta per unum quantum dictionis, quae solet dividere in q.r ui.
[illegible] l. 110. n. ff. ex tabulis de. dub. reg. q. ex debito ad Titio
n[on] potest adquiri stipulatori contra iuris rationem efficit, ut solu-
tionemq. stipulatori debeantur; et sit omnino inutilis stip. quoad Ti-
tium in alias quinque, in qq. n[on] potest considerari ut adiectus solut. nec
utile omnino debito q. ut extraneo adquiri n[on] potest d. l. si mihi. 110
et qua intelligitur est d. l. cumq. 56. Omni in his formulis stipulatio-
num in qq. semel dumtaxat res in stip.e exprimatur unum est
vulgare illud, q. ff. 1. ord. expendimus, nempe ut adiectus
solutioni q. intelligatur debere eius et stipulatoris [illegible] exprimi
disiunctive, veluti mihi, aut Titio 10: diversum e in 2.a formula
stipulationis, q. quamvis sigillatim in stipulatione et Titio quanti-
tas exprimitur, veluti mihi 10. et Titio 10, q. tamen ex stipulator
sibi in primis integra 10. stipulatus sit, cui ex debito ex ui sti-
pulationis adquiratur, nihil prohibet Titium sumi adiectum solutioni eo-
rum 10 quae stipulatori debentur, et ideo ut stipulatio, quatenus
potest subsistat, interpretamur stipulatorem sibi in stip. 10 expri-
mere, n[on] ut alia sibi, et Titio debeantur alia, sed ut illa eadem 10 sibi

4

reds. debeant, et Ithio proxime soluit, ut adiecto: et cumque atque ita siuntilius illa mihi 10 et Ithio 10 ex ingratat. iuris accidenti in diunctiug. ut inl. pag. 53. et V. S.

N. 19 Claudat iam seqq. suspensoribus parteme sed; n. dicentur et usu, disputatio, an velit et g. haereditate uel legato separatis duobus relictis intelligatur mr. a i. disposit. recedere, coniundo, et haereditas legatis ne priori adimatur, dum posteriori relinquitur, ut solus posterior admitti possit, et sequenter nec sint re coniuncti, nec inter eos sit locus iuri accrescendi. In quo q. ut in primis indubitata à dubiis separemq. omittendu e extra stronez... ex 29 dispositis institutionis aut legati, n. indui ademptis prima, quoties 2a fit aut simpliciter, separatis sine commemorati 1ij, uelut ex test. ita scripsit; Ithio fundi Semproniany do lego. deinde ita, Seio fundi Semproniany do lego, aut quoties 2a disp. fit cum commemorat., ut loquuntur, repetita, velut qua priores repetit et quasi affirmat quedam etiam, eadem, aut similia, uelut fundus, quem Ithio legaui, lego etiam Sempronio, uel in haereditatibus ita, eaque P. seruus institui eadem. Sempronius haeres esto. qq casibus indubitatum est n. adimi priori, nec transferri in secundum totum haereditatem legatum ue, d indui inter 1ij et 2ij coniunctos reales, et ex ea scriptura in eodem legato, aut P. haereditati, et proinde etiam ius accrescendi P. ii eadem ... 9. inl. ... L. Maevio 42. de leg. 2. L. si ut. 13 de leg. 3. L. Iulianus 13. ff. haer. inst. Ex qq. ita dicunt deducuntur post Bart. in ... uerit n. 2. contra ueteres nouos que infra laudandi. Stabilita itaque quaestioni locus e quoties sub commemorat. priores relicti n. repetitiva, d demonstratiua relinquitur posteriori uelut fundus quem Ithio legaui Seio do lego. In qua specie Omnes relatu a Claricis in sententia affirmat indui ademptis priori legati, et totum transferri ad 2m idque ex L. Si ut. 5. ff. Translatio: 6. ff. adim. legat. P. ult. inst. ff. adempt. legat. 2° ex L. in ... 89. ff. meis commemorat. de C. et D. Livig. cum. 16. di vulgar. sequuti post eum Omnes post Peruy et Vesnius ...

et Menoch. Vulgar. in l. 7. C. h. t. Mantic. de coniect. lib. 12. tit. 4. n. 7. et 10.
Menoch. cons. 14. praesumpt. 174. n. 9. Vestr. Romanus in rubr. de test. 2. p. n. 12
Peregr. de fideicomm. art. 2. n. 7. Fachin. 5. contr. 92. Bollon. de donat. cap. 5. q. 13
n. 16. Eodem Aug. in d. l. 5. ff. de adempt. leg. Azo in summa
rubr. C. de adim. leg. n. 12 docent etiam in opposita specie non fieri indubie a-
demptionem prioris legati per translationem, sed coniunctionem realem ex duorum primi et 2i,
nisi adimere voluisse testatorem probetur, quae sententia firmatur in l. pluribus 33. ff. de
leg. et adim. ubi ut posterius legatum inducat prioris legati adem-
ptionem, requiritur testatoris voluntas evidens, quae hic non apparet, quoties sub commemoratione
prioris relicti relinquitur posteriori. Secundo suadetur ex textu in-
stitutionis, quae quamvis fiat in 2o, in qua alius institutus est, sub de-
monstrativa commemoratione prioris institutionis sine repetitione vocis eatenus
aut etc., non enim operatur ademptionem in 1o instituto, sed coniunctionem et concur-
sum ... Bart. in l. triplici 142. ff. de V. O. subscribunt ... in hac re Accurs.
Bart. in d. l. 5. et in praesenti n. 2 Jaso n. 24 Gomez tom. 1. var. cap. 10. n. 24.
nec dissentit Ant. Fab. decad. 97. err. 3. ...

Sed priore opinione, ut proba- N. 20
biliori et communi retenta, ut 2o argumento satisfaciamus, dico quod l. ex d. l. plu-
ribus 33. ff. de leg. et adim. separatis omisso Fabro eam Tribonianam arguente lib. 6.
coniect. ... et 10. err. 3. n. 12 reddi ... evidenter apparere volui-
sse testatorem priori legatario adimere, dum posteriori relinquit sub commemorat.
demonstrativa prioris legati, et non confirmativa, quippe voluit transfun-
dere prius in posteriorem, nam demonstrativa commemoratio superflua, sive
non necessaria erat ad inducendam coniunctionem realem; idcirco enim fuit commemo-
ratio prioris legati, ut ademptionem eius inducat: ideoque evidenter sensis-
se testatorem dicitur, quod cum ex eius verbis colligitur, aut intelligitur l. La-
beo 7. Cui. de supellect. leg. l. licet 74. de leg. 1. sed dato quod non appa-
ret evidenter, tunc non ademptionem, sed coniunctionem admittimus contra text. d. l.
pluribus 88. quem ita etiam exponunt post Cald. in praesenti n. 13 Mila-
nes. de lib. 4. praesumpt. 173. n. 17. Fachin. d. lib. 5. controv. cap. 52. Fus-
tius ex d. l. triplici 142. ... Sforz. ...

principio 33. n. 6. a Decret. Sciano. Et aliorum, quem supra laudauimus inter legatum ac ipsi in debitoremque, et heredibus, quae distincte, nec tam facile admittenda censenti cap. Et. Lex. 22. ff. adim. leg. l. 2. ff. de usufr. n. 8. cum ff. seq. ff. hic quod nostri dicunt. Ludou. decis. 27. lib. 1. et hic. inst. iuncta l. n. adea ipso rep. de C. et D. quam ibi dicuntur quoad effectum, de quo nunc quaerimus, refutant dd. inst. et ita scripsi 47. de haer. inst. cum multis. 13. C. de legat. et post Alciat. lib. 7. parerg. c. 4. 8. noster Vlch. in D. § n. eadem ratione Bellon. d. q. 13. n. 36. dicendum potius ex eorum verbis inde in ingesti. 142. § ult. commemorans scriptoris institutionis, cum si ademptio non inducat inutilem, ut in legato diximus, et nam q. efficit ut Titius conveniat cum illis in uno et cum illo nec minuat Sempronii, per hoc rata minueret, si Titius separatim institueret, cum commemoratio institutionis libro, et ideo cum commemoratio hunc effectum generet, non est producenda, ut inducat ademptionem, quae obstat. Interrogandum in d. l. Triglici l. 142. § ult. recordandum est uox respectiua eadem ex mente Iuliani, cuius verba ibi refert, et inst.

Iulianus 15. de haer. inst. quamuis non subaudiatur, haec commemoratio tamen non est demonstratiua, sed repetitiua propter umbram ex qua [illegible] ut post Duarenum d. lib. 1. c. 17. pulcherrime hoc explicat Vir ... noster Richardus ubi [illegible]

Caput 3.^m

De coniunctis dumtaxat uerbis in nrã. l. re siuncti. 89 ff.° item verbis.

Quam ante Academicas ferias fidẽ adstrinximus liberamus ig.ʳ et N. 1.
à coniunctis re tantũ ad coniunctos dumtaxat vbis nrã cõmentatiõ cũ Paulo
gredit̃. Esse tantũ uerbis coniunctos eos, q una eadẽ que orat.ᵉ in unũ ue-
luti corpus uocatos redigunt̃ ex quo ad eamdẽ rẽ distributis à test.ʳᵉ pendi-
culis partibus uocantur, uti expõ Pauli nrã in preced. docuimus c. 9.
2. n.° 21. eo que nunc suggesito, ut pn͡q huius capitis disputatẽ, qua
nulla in hoc tractatu obscurior, celebrior nullaq; ex pfesso aggredia-
mur, pponimus in primis ñ uniũ Scholaẽ, aut saeculi controuersiã,
et adhuc sub iudice litẽ ẽẽ, an int. uerbis tantũ coniunctos iuri accres-
cendi sit locus. In quo iure Accurs. in l. si duobus. 16. § ult. § eod. Exponitur ss.ᵃ
Expositur de leg. 2. et Jaso hic n.° 103. Menoch. d. presumpt. lib. 4. presum- affirmantiũ dari
ptiõ 199. n.° 11. et 7. Mantica de coniect. lib. 20. tit.° 8. n.° 8; Peregrina ius accrescendi,
de fideicommiss. art. 9. Gratian. discept. forens. cap.ᵉ 533. n.° 2. Gallis. For- int. vbis coniunctos.
canulq in negociant. dialog. 59. n.° 6. Quar. lib. 1. d. 1. accresc. cap. 10. et
lib. 2. cap. 7. Donell. 7. com. 13 ubi Mugeus alios laudans, affirmat inter
vbis coniunctos ẽẽ ius accrescendi. Idq; pbant ex iuris ratiõe qua at-
tenta coniunctiõ facta a test.ʳᵉ int. institutos coniunctos, et generatim in le-
gatis et fideicommissis ẽ causa iuris accrescendi l. 1. § his ita. 20. ff.° hoc
ita. C. de cadue. toll. l. ut 17. § 1. d. haer. inst. l. et Proculo. 20 de leg.
2. l. 2. d. usufr. accresc. l. si sub codit.ᵉ 20. qq. mod. usufr. amit. Doxi-
mus c. cap. 1. n.° 8. et 24. et 29. pinde cũ uerbalis coniunctio sit una
ex tribus speciebus, continetq; in preced. et in l. triplici. 142. d. V. S. Libbato.
et in qua pinde, atq; in mixta cõiunct.ᵉ militat ratiõ illa, qua coniunc-
ti pter unitatẽ sermonis in unũ corpus redacti ̃ ss l. unic. § hilt-
tas 20. ff. hoc ita dam uarie l. plane 84. in f.ᵉ principii de leg. 1. fa-

Andy e jedente sunt. Voati, & posita ea uelut ead iuris accrescen-
di effecty eiu seq debere arg. ex l. licet 42. §. ea obligat. ff. procurator. Ne
rem obstat aprei distributiones partiy a falsy attrc inter uerbis coniunctos
n eudem eos uocari ad eandem rem, & ideo nec censeri coniunctos quoad
ius accrescendi arg. ex l. huiusmodi 84. §. §§. 12. de leg. 1. q. regulariter
distributio partiy inter uerbis coniunctos, cy sint quasi indiuiso intellectua-
les, quae cum tangi q n poss, n obstare que sine corporati di-
uersas, dicentes q. l. Maeuius. 66. §. duoz. ff. §. si pars inst. de le-
gat. 2. l. seruus. 5. ff. 6 usufr. seruus. l. re. 25. §. ult. ff. d. §. ideo q n im-
pedire quominus sint uocati ad eandem rem, & consequenter sint coniuncti, quo
ad ius accrescendi, ut considerat post Pety & Vernuio Jasm. in procth. n.
148.

N.2. Et hoc ex Pomponio in l. si duobus. 16. §. ult. de leg. 1. ubi cy
Titio & posthumis in eodem legato uniuersaliter a testre assignaty sint, & in-
de uerbis coniuncti facti ex tradita C. eq. 1. n. 41. zero n nato posthumo
toty legaty Titio deberi, atq ita accrescere ei, quae posthumus habui-
set, si nasceretur. Dextro aut l. quidz. 5. §. ult. ley l. 6. et 7. ff. reb. dub.
ubi in legato simul relicto tibi & posthumis cy distributio partiy, ut
obstat ead l. ex q. 6. Titius admittitur ad ius accrescendi n nato posthu-
mo. Et quaestione amplius, & rg n leuiter affirmat, & admittitur ea ra-
tione quod ab initio sibi solido relicto st. 7. quae ratio euincit eq ubi co-
niuncty suo re, & in eum casy, quo coniunctus, n occurrit here solidy
ab initio, & consequenter habere eq dicere ius accrescendi, q. sy het
inter eos, q solidy ab initio habent, & si concursu q. haberent. l. Item
Neratius. 8. ff. usufr. accresc. Quarto ex discursu eius in l. Maeuio. 41.
de leg. 2. ubi cy testr ita scripserit Maeuio fundi q dimidia, Titio q di-
midia lego, atq ita Maeuius & Titius ut post ad eund fundi q uoca-
ti, una demq oratne quae unico uerbo lego regitur sint uerbis coniuncti,
tn tabellionem rei ibi Seius decessisset eius accrescere uult, & in-
de eq Maeuio, cy quo Seius uerbis duntaxat erat coniunctus erat. Quarto de-
nique, & quod firmissimy arg est, ea ro. Rauli nec in procm. in ff. ult. ubi
qualit.

qualitio [?] ponitur, definitur q. de stat. quando ius accrescendi in part. deficien-
te inter coniunctos verbis tantum. Hanc sive 2a. receptus interpretum intelligas
[illegible] decidere, docere q. inter coniunctos re coniuncto [illegible], sive 2a. aliorum
expositionem [illegible] [illegible] ... re [illegible] coniuncti [illegible] verbis tantum coniunc-
ti, semper tamen q. quo decisio supponit verbis tantum coniunctos habere ius accres-
cendi, tamquam coniunctos re tantum, aut re et verbis coniunctis et decisio est, ut verbis co-
niuncti ei sive [illegible] aliorum coniunctorum ius accrescendi inter se habent.

Ex adverso N. 3.
diversis q. novissimi [illegible] q. nostra interpretes plerique et inter eos primo — Respondetur 2da [?] ss.
Ant. Govean. de iure accresc. n. 23. et 25. et animadvers. cap. 6. Cuiac.
in l. si duobus. 16. de leg. 1. et 24. lib. 34. atque alibi saepe Hotomanus.
6. obs. 12. et in epithomat. ad titulum de usufr. accresc. n. 12 Joann. Robert.
1. ... 24. Fab. 6. ... et 29. ... 3. Bellon. de iure accresc. cap. 5. q. 8.
n. 26. et reliqui [?] obstanter defendunt ius accrescendi tam in haereditatibus, quam
in legatis in verbis tantum coniunctis locum non habere. Et in eam rem expendunt Ludovic. [?]
iuris momenta, quae sequuntur. Primum primo est ex reg. iuris, quae docet ius
accrescendi non habere locum nisi inter eos, qui concursu partes faciunt, ex eo
re, in quo si unus non occurreret, ea tamen alteri in solidum deberetur, atque ita
effectu illius dividendi concursus dividendi, q. ex coniunct. efficientur [?] l. co-
niunctim 80. de leg. 3. et veluti causa immediata, qua ius accrescendi ni-
titur, et vice qua non e. l. 1. §. interdum. vers. neque ut Celsus. et §. ult. alias
l. 2. [illegible] neque videri. l. ... 3. de usufr. accresc. ubi notat Cuiac. lib. 1. resp.
Neratii. et lib. 5. ad Africanum in l. 2. de usufr. accresc. et in l. unica. §.
his ita definitis. C. de cadue. toll. Hotom. ubi supra et illustr. q. 20. Inter
verbis coniunctos non fit divisio concursu, sed a priori facta fuit a testatore partibus
eius distributis: ergo non inter eos potest esse ius accrescendi. Secundo ex non dis-
simili reg. iuris, quae ostendit non esse locum iuri accrescendi inter eos,
qui partes habent a principio l. 1. usufr. ... de usufr. accresc. et l. et Periculo 20.
... non enim. de leg. 2. ea quae ratio dum inter legatarios damnationis, et
non re, sed verbis coniunctos, non erat ius accrescendi, quia singulis a principio
partes legati debebantur ut Ulp. docet d. tit. 24. §. si per damnationem. 8. litera ...

exponemus; quamvis ij verbis iuncti sint à testatore designatas à parte heant,
non possè habere ius accrescendi, ut expresse ex hac ratione quoad verbis iunc-
tos censuit in l. plane. 34. §. si iunctim. de leg. 1. l. pen. ff. de usufr. accresc.
de qua postea. 3.º ex eo, quod dici solet, absurdum esse tribuere cuique quan-
tum ex voluntate testatoris plus quam testator voluerit, l. falcid. 63. §. 1. d. si qui sub cond.
7. ad Trebell. quo circa cum ius accrescendi in legatis ex tacita voluntate testatoris, quam
ex iunctione praesumimus, inducatur, non debere induci inter verbis iunctos, ne
habeant totum ii, quos testator designatis partes voluit.

N. 4 Est etiam eiusdem opinionis
argumentum primarium, quod sumitur ab authoritate Papiniani in l. pen. ff. de usu-
fr. accresc. ubi aperte directeque docet eos, quibus à singulis heredibus eiusdem
rei ususfructus legatus est, similiter separatos esse, non minus, quam si aequis por-
tionibus eiusdem rei ususfructus duobus legatus fuisset: unde infertur non esse ius
accrescendi inter eos, & nec inter verbis iunctos, quales sunt illi, quibus eius-
dem rei ususfructus pro aequis portionibus legatur. Rursus ex l. si quis ita 66.
de haer. inst. l. plane 34. §. si iunctim de leg. 1. ubi tam in haereditatibus,
quam in legatis videtur non induci ius accrescendi ex vi iunctionis verbalis, quae
in eis iuxta textum proponitur, supponitur vere: alioquin si realis, aut mixta
esset re & verbis coniunctio in illis speciebus supponeretur esse in eis ius ac-
crescendi ex vi iunctionis, ~~verbalis~~, quae l. haeredes 63. ff. haer. inst.
d. l. plane. 34. §. si in duobus. 11. . Rursus etiam ex §. ita verbis, in qua l. in quo
Paulus singulariter de verbis iunctis ita scribit, quoniam semel partes ha-
bent legatarij, generalis perpetua que illa vox ~~semel~~ semel omnes casus compre-
hendat. l. 1. solut. matr. nunquam verbis iuncti habebunt totum, neque
ius accrescendi, quamvis iunctos efficerat. Ultimo ex Subt. in d. §. si eadem.
inst. de leg. l. unic. §. ubi autem 12. C. de cadu. toll. Vigl. ibi nº 24. §. si duobus. in quo om-
nibus in tractatu iuris accrescendi, primariis que eius regulis, quae inibi traduntur,
tur, non fit mentio, aut distinctio nisi coniunctorum re, & re et verbis, casus que expla-
ti sunt ius illud pro concursu dividendi promitti, quae singula cum non inveniantur in verbis
tantum coniunctis, ergo nec mentio, nec exemplum inductum locum habet, fatendum est, ideo o-
mitti, quia verbalis coniunctio non inducit ius accrescendi.

-unt

Sunt etiam pugnantes cum hac parte velut sequenti et scili- N. 5
atoris ex primis A.A. quidem ap. Accurs. in l. 1. vbi patris rei. ff. usufr.
accresc. quos sequuntur Petrus de Vesucio. n.° 30. et alii. Menoch. rescrip.
141. n.° 6. Fachin. 4. contr. cap. 50 et ex nostratibus Spino in specul. test.
gl. 1. n.° 8. et 10. Reb. in d. § si eadem res. 9. n.° 12. inst. h. tit. afferman-
tes distinguendum esse hac in re usumfructum a proprietate, et hæreditate, quia Propositio 5.a media.
quamvis ex inter verbis coniunctos ius accrescendi sit, ut probant arg. ...
et proprii tex. in d. l. si duobus. § ult. de leg. 1. l. quidam. 5. § ult. cum l. 6. et
l. ff. reb. dub. l. Maevio 42 de leg. 2. iuncta Paul. in ult.° l. eiusdem tamen in
usufructu non est, ut evincit tot. pen. ff. usufr. accresc. alii quoque iuris loci q. 1.
et 2.° arg. ff. ... adducti. Suadetur quod hæreditatis non leviter dispa-
rat.° reddita inter usumfructum et alias res, quæ haec est. Vsufructu duobus
aequis portionibus relicto non potest unus ex his alterius deficientis
vindicare, nec ut proprium, quod sibi relicta non est; nec ut alienum et accres-
cens, quia ea est veluti pars usufructus, et consequenter personalis, ita alterius
persona soli delata est, ut ei adhæreat, eaque deficiente evanescat, nec ab a-
lio invigere, aut vindicari possit l. 9 usumfructum 86. § quibus modis 5. ff.
non ut d. usufr. l. Sempronium 22. usufr. his casibus. ff. usufr. leg. l.
si servus 15. famil. ercisc. at in legato proprietatis, et in hæreditatibus, cum
non personis adhæreant, nec in eis ius accrescendi sit personale, sed reale
ut ostendimus sup. cap. 1. n.° 31. quamvis coniunctus verbis non vindicet portionem
deficientis coniuncti tanquam sibi relictam, vindicat tamen ut accrescentem portioni,
quam habet, consequenter iure, et ratione qua dicitur in proprietate portionis, aut al-
luvionis portioni accrescere l. si tho. 83. § ult. de usufr. l. rithig. 8. ff.
adquir. hær.

Sane cum ancipiti hac sententia, quæ vel primaria Acade- N. 6
mias nostras viros in factiones divisit, et in qua immerito pronuntiare po- Propositio et amplectenda 2.a 55.a
tero, verior in disputando et docendo ex rat.e iuris videtur 2.a 55.a
quæ docet inter verbis coniunctos ex vi coniunctionis ius accrescendi non esse,
ut strenuissime probat dissertatio nostra Val.a lib. 8. illustr. ad tit. ff.
adquir. hær. tit. 1. cap. 5. n.° 17. ergo firmabimus, si ea quæ argumentis

Impugnant[ur] id, rerum volunt refutemus, & o[mn]is fundam[en]ta diluamus. Et in primis,
sbdit arg. tex. quoad .1.2.3. q[uae] desumpta ex iuris regulis, de q[uibus] s[upra] n.3. resp[ondetur] dic,
nos. ss. accrescendi iure recepto dumtaxat inter eos, q[ui] coniunctim faciunt, & non autem
inter eos, q[ui] in p[ar]te faciunt, & quas habent, ne tribuamus eis plus
q[ua]m testator voluerit, non satisfaciunt, q[ui] affirmant regulis illis solidi tenere
in iure accrescendi usufructus post coniunctionem, & quaeritur partem coniunctio si
eam amittat, locum h[ab]et, de quo proprie loquitur tex. in d. l. ult. cum l. 1. & 3.
ff. usufr. accresc. nec pertinere ex eadem regulas ad ius accrescendi ex ante
adquisitu, & in proprietate obstat ex d. l. 1. ff. interdum. ff. & in proprietate. &
ff. & in usufructu. de usufr. accresc. iuncto Vasq. d. tr. 24. ff. si duobus. n.
cum seqq. d. l. & Vroule. 20 ff. nec enim ex leg. 2. l. coniunctis 80 de

Impugnatio Oluvald. leg. 3. Nec fallunt post Duar. & alios è solutio Oluvaldi lib. om.
Donell. c. 8. litt. K. relicto verbis coniunctim hered. ex defuncti voluntate à p[ar]te,
quasi qui subditur si occurrant, si non occurrant, alter alterius solidum habet
ex coniunctura, atq[ue] ita ex tacita voluntate defuncti dici possit virtutis coniunctos
facere q[ua]m coniunctim, & coniunctim eis reg. d. l. 3. ff. usufr. accresc. Nec si uno
non occurrente alteri solidum dedit, dari ei plus q[ua]m testator voluerit. Quia respondendum
est hanc coniunctionis voluntati improbabilis, coniunctim q[uidem], quasi coniuncta volun-
tatis, & verba defuncti inducit p[ro]babilis p[ar]te, ut hi, q[ui] ex voluntate designa-
tas habent, solidum multo magis induci deberet, ut in legato damnatio-
nis coniunctis duobus relicto nulla ex defuncti voluntate partium designat. Falsa he-
ret unus solidum iure accrescendi, eo q[uod] casu, quo alter non occurreret, & tamen
nunquam admisit Iurispr[uden]tia vetus, ea sola ratione, qua in damnationis legato
vel q[uod] a p[ar]te q[ui] defuncti iuris interpretatur censura, ut ex Vasq. Roymg.
tr. 24. ff. si qui damnatus 13 Quo tex. & argumento in hac q[uaestione] moveor magis
et alias inter in hac re omitto adversariorum evasiones, quas refert, &
refellit Bellong. d. c. 5. q. 38. n. 39. & seqq.

N. 7 Deinde quoad 4. ex l. pen. de
usufr. accresc. missa solutione Accurs. & Bart. videtur contra recepta a-
ffirmantes ibi instit. non minus, supponendum est usumfructum p[ro] aequis por-
tionibus relictum fuisse à singulis haeredibus ut significatur in seq. l. de
ult.

ult. ff. usufr. accresc. quę hic solutionem impediebant, impugnantque Accursio, quod si ita esset non distinguerent 2um casum à primo d. l. gen. argumentumque Papiniani esset ab eodem ad idem, et ex aliis Bellon. ubi sup. n. 30, Fachin. 4. controv. cap. 49. [illegible] 4. omissa et alia solut. Fachin. d. cap. 50 et aliorum, quos laudavimus n. 5 intelligentium d. l. gen. in usufructu, eumque à proprietate distinguentium, quos hic omnia fere illa neque arg. conuincunt. Nec refert, quamuis Ioannes Aegidius subtilius [illegible] 7. om. 18 referens verba aequis portionibus, non ad legatarios, vel usumfructum legatum, sed ad haeredes, ut Papiniani sensus sit, non minus separatos fructuarios esse eos, quibus à singulis haeredibus, vel uni [illegible] ab uno haerede, et [illegible] ab altero, atque ita diuisis orationibus legatum, quam eos, quibus unica oratione sed aequis partibus haeredum, ita ut à singulis haeredibus accipiant [illegible] usumfructum, non inquam melius refert, tum quia si verba pro aequis portionibus relata ad haeredes, de quibus relinquitur, faciunt legatarios separatos, debent multo magis id operari relata ad ipsos legatarios, quibus [illegible] relinquuntur: tum quia si in d. l. gen. fingamus usumfructum per vindicationem fuisse legatum, non conuenient ei verba aequis portionibus relata ad haeredes, quia legatum vindicationis non accipitur [illegible] ab haeredibus parte ex directo, sed a legatario capitur suo iure [illegible] Caio 2. inst. [illegible] 5. §. 1. [illegible] traditis ad l. 1. de leg. 1. n. 26. Sin autem damnationis legatum fuisse ponamus, frustra exprimit verba aequis portionibus relata ad haeredes, etiam sine his verbis in legato damnationis censentur legatarij separati, nec habent accrescendi ius ut supra docuimus. Denique neque non expedit alia cogitatio Academici Antecessoris asserentis eos, quibus à singulis haeredibus, et quibus aequis partibus legatum, separari in eo dumtaxat, quod pariter re separati, sive disiuncti, et ideo inter illos quibus à singulis haeredibus legatum, ius accrescendi non esse, relato itaque § ult. d. l. gen. ad priorem casum, non ad alium, in quo quamuis sint re separati, tamen quia verbis sunt coniuncti, negat Pap. ius accrescendi. Non, inquam, expedit, quia minus recta esset assertio Papiniani vocantes posteriores separatos, non minus quam priores; et inepta, indignaque separatio et illatio facta quoad ius accrescendi, si posteriores, sicut priores non essent, quoad illud ius separati. Ergo ut concludamus fatendum nimirum

est in unoquoque casu dl. gen. legatarius separatus pariter est quoad ius accrescendi, quia partes à priori habent, nec deinde faciunt tali casu, quia ex singulis ab haeredibus relinquatur, sicut à priori ex voluntate defuncti diuisa est plane inter haeredes; ita et censetur diuisi legati inter legatarios, et unicuique pars relicta, quae ab haerede designato peteret. Quando autem casu nostro verba aequis portionibus, quae faciunt, ut sint re separati, ut possit non ad ipsum solidum, sed ad partes à priori uocati, quamuis uerbis coniuncti, ut interpretatur Cuiac. lib. 2. definit. in dl. gen. tab. 49 exem. 4. n. 5.

N. 8. Quaerimus, quoad sexum filiarum ex dl. si ita quis. §. de haer. inst. ut eius uim ostendant, ualde grauiter se laborasse, et laborare doctores ipsos AA. asserentes, ut obstat ex traditis ab Illigero ad Donell. 7. com. 13. lit. B. Bellonus singula premit et impugnat d. cap. 5. q. 46. n. 86. et sequ. Nos autem ingenue et fide bona fatemur dispositionem in dl. si ita filii. adeo praesentia non urgere, ut potius propria et usui expendi possit, nisi explicemus, quod meminisse opportuit, ut intelligantur interpretationes dl. §. traditae cap. 2. n. 40 ubi docuimus Caii et Maeuii institutos ex aequis portionibus ibi non esse proprie verbis coniunctos, quoad plurimum in iure accrescendi inter Titium et Maeuium, quia instituti sunt sine expressione partium in quas haberent, et ideo quamuis sine adiectione ex aequis partibus coniuncti sine partibus instituti essent re et uerbis coniuncti, quoad ius accrescendi, et plationis dl. haeredes. §. de haer. inst. Scaeuola. lior. dN.S. sed additis uerbis ex aequis partibus, et non expressa parte in qua partes habeant, non tam coniunctos esse uerbis quoad ius accrescendi, quam celeritatis gratia et ideo ea ratione eos instituisse sic tertius praemittit, ut scriptum est in dl. si ita quis §. Ex qua ratione et interpretatione deducitur ideo in dl. §. Caii et Maeuii non affici Titio in iure accrescendi, cum essent verbis coniuncti, ut posse institui sine parte expressa, in quas partes habeant, et sequentem recte inferri si verbis coniuncti essent, nempe instituti cum partibus in quas partes habeant admitti inter eos debuisse ius accrescendi dicto §. quae definitio Lugduni obiectus quod eiusdem generis, et explicationis est cum §. aequis portionibus sed infra simul cum eo dissoluemus, ne saepius eadem meminerimus.

Alterum sane fulcrum est s.i arg.i n(ost)ri i(ur)is, ex decimo textu in l. gl. ne. 34. §. si conuentis 9. de leg. 2. firmat eam, sunt q(ui) adhuc, ci q(ui) n(on) faciunt satis aduersario post Immol. D. n. 2. Jas. n. 4. Cinfruent. n. 48. Tiracquel dialog. 67. n. 7. respondentes ind. §. si conuentis, tractari ib. de conubio contrahendo, ut significat uerbum conuentis. §. si casus sec. g. insti. h. t. Conubio autem si cum viro et seruo agitur. in quo n(on) exprimitur adiectio ea ex equis parti- N. 9

bus, quae faciunt uerbis conuentis; neq. huic solutioni repugnant uerba illa obstat q. ab initio fecit, quae n(on) conueniunt re conubio conuentis, q. solidum ab initio datum, et q. n(on) nisi securus, et ex postfacto fiunt conuentis 89 de leg. 8. Nec mirum ab hac replicat. se expediunt post Petr. de Venetio in fuent. n. 86. Bart. in d. §. si conuentis. Menchaca. ib. succes. progressu. §. 22 n. 35, et ex Autoribus eis necesse est. Cab. l. 6. cust. 1. Goueran. de iis accurate. lib. 7. animaduer. cap. 6. agnoscendi uerba illa in q. ab initio conuenire rei Conubii conuentis suo sensu nempe respectu temporis mortis testatoris, et effectus acceptionis legati, et donationis, quo tempore n(on) nisi q. singulis legatariis iure deferuntur, et cedunt, atq. consensu fiunt q. initio, et eis et ante agnitum quamuis ad tempus test. re uerbum conuentis, et iussio interpretatur solidum datum uniuersum, et eo tempore postea agnoscentes faciant q. securum et l. conuentis 80 decimo cap. 1. n. 22. et 39. n(on) insp. se expediunt, quippe quamuis ex temporis et effectus uera dicti sit, n(on) tamen probe soluitur d. §. si conuentis: nempe legati re illius domino et seruo proprio sine libertate, q. seruus n(on) potuit facere q. eius et delatione, ut probe eius legatum omnino inutile probo seruo sit, nec legari deferatur q. habet, nec cedat. §. an seruus. 32. insti. de legat. Bonifacius. 4. C. eod. nec sublimeri legatum q. seruus posuit a testatoris ex q. tit. Iust. inst. 5. §. illo uidelicet. C. de naturis uera. haer. insti. ut inquisitum scripsit Bellon. d. cap. 5. q. 32. n. 62. et ante eum Accurs. et alii Antiquiores, quippe cum obstat fuidere n(on) potuit Vlp. nec etiam rete ind. §. si conuentis, ut post Azon. obseruat ad eius Sacram. inst. 84. §. si libro 11. de leg. 1.

Repetens nec fallitur in re explican- N. 10

da Cuiac. ad Vlp. tit.o 24 §. si duobus. 12 & in l. si duobus. 16 de leg. & in l. unic. §. his ita. C. de cad. toll. a quo saltem ātentum sd. m.de n. dissentit Donellus in l. 4?3. s. §. ult. ff. ret. dub. tab. 6. sub. ult. & 50 exē. affirmantes accipiendum eē d. §. si coniunct.i de legato damnationis in quo illi siue re & uerbis coniuncti relinquantur ..s. ab initio deberent, & fiunt, nec ē locus iuri accrescendi teste eodem Vlp.o d. tit. 24. §. si p damnatt. quoniam haec expositio quamuis n. semel magnis in Academia Regiensibus arriserit, & inter alios nro Vub. in d. §. 9. n.o 18. n. solum diuinatoria, sed inuerisimilis est, Ex eo q.a in ff. d. & si in pupillari substitutione agnoscendum est tractari de legato uindicationis, ut euincitur apt illa uba concurrentes n. habere ex Vlp.o d. tit.o 24. §. si duob. 12 & euincitur etiam ius accrescendi, q. in d. ff. §. si in pupillari. admittitur casu quo alter n. concurreret, & significatio uerbis illis interueni..es. heredit. ex.a uerum interpretatus tradditur ... 2. n.o 8. & 3. si legatum damnationis eēt, n. admitteretur ius accrescendi d. tit.o 24. §. si p damnat. 13. Quibus accedit, q. duo illa ...es. eiusdem §. si coniunct. in ...o, & ff. d. si in pupillari distinguuntur quoad ius accrescendi, neq. prius ē de legato coniuncti, & in ff. d. §. si in pupillari. de legato disiuncti, siue diuersitas in quo iuri periculum distinguerentur a ..., si fuisset legatum damnationis, quia in eo siue disiunctis, siue coniunctis relinqueretur, semper cessaret ius accrescendi d. §. si p damnat. 13. q.o sicut in d. ff. §. si in pupillari. agitur de legato uindicationis, ita & fatendum ē tit. illo agi in pr.o d. §. si coniunct., ut sic resultat differentia inter legatum coniunctum, & disiunctum quoad ius accrescendi.

N.o 45 Vnde ig. & omissa alia opinat.e Donelli lib. 8. c. 20. Gualt. ad lib. 7. c. 23, litt. H. & K. & aliorum relatis a Vub.o ubi sup.a n.o 77, reliquum ē necesse eē dicere in d. §. si coniunct. n. de re & uerbis coniunctis, sed intelligi debere de uobis tantum coniunctis, tum q.a his apte conueniunt, & uerbum coniunctis uerbaliter coniunct.e & ...es. ab initio fieri, quae coniunctos realiter excludunt, & uerbaliter solum supponunt de C. coniunct. 80, de leg. 3. tum etiam, q.a sicut species

d. §. si in pupillari. est ait simpliciter diuinatus, ita et species. quia d. §. si diuinatis referendus est ad simplicem diuinationem verbalem, non ad mixtam, quae est inter re et verbis diuinatus, ut sic species illa distinguanda, ponantur q. dum denique ob rationes apertas ut n. 4 et duobus dl. plane. 34 quibus siechni ita de verbis tamen diuinatis d. §. interpretando Caltrens. ut n. 2. 3. et 4. Balduin. ind. §. si eadem. 9. Adm. illust. q. 44. Fachin. 4 ch. 94 Robert. 2. 25 25. Tab. tamen in hac expositione residet 43. caus. 4 A qua interpretatione non discedemus ex eo quod clausula ex aequis partibus verbalis diunctionis clausula non exprimitur d. §. si diuinatus, praeterquam quod ipso ,ursi Sticho et Seruo proprio sine libertate, ut supra nos. post Sueuium expendit Illiger. lib. 8. cap. 20 litt. B. Bellon. d. ap. 5. q. 22. n. 4. Nempe cum proposita et reflexa d. §. si diuinatis fuerit verbi danti diuinatus, ut demonstrant verba ab initio de. sexi. non fuit necesse qualitatem verbalis diunctionis repetere, aut exprimere in exitu eius recl. quae subiungitur ind. §. ut puta, et n. recl. accipi debet ut Fach. 4. ch. 94.

Verum haud admissa interpretatione d. §. si diuinatis de verbis danti diuinatus, recte sectatores dicuntur cl. non accrescendi non esse, non quia id regularis non sit inter verbis diunctos, sed potius, quia in ea specie pars verbis diuinatus ab initio inutilis et non scripta fuit, ut pote relicta seruo proprio sine libertate. §. an Seruo. 82 inst. de leg. et in his, quae ab initio inutilia, siue pro non scriptis sunt, cessat ius accrescendi l. si duobus. 16 in princ. l. huiusmodi. 84. §. ii Sticho et Maeuio. de leg. 1.† Et ita docent et deducunt alii et indistincte Duar. lib. 2. d. 1. accresc. 18 Cuiac. et Balduin. in d. §. si eadem 9. Fachin. 4. ch. 97. Bernard. Vulteius lib. 2. Miscellan. cap. 13. Cuiac. in dl. si duobus. 16 in princ. de leg. 1. Ceterum postrema haec enarratio securior certior non est, quia nec effugiunt illud, in quo supposito cessare ius accrescendi inter, quae non scripta habentur, quo dici omnino verum sit, non solum iure nouo Iustiniani, ut Duar. et alii admittunt, sed etiam veteri; ut exprimit unumque affirmans Iust. in l. unic. §. in primo. C. de cad. toll. et prterea in re tamen diuinatis, vel in re et verbis. Primo in

N. 12 Impugnant asserentes non dari ius accrescendi inter non scripta habita.

† l. si Sticho. 7. de leg. 1.

l. quo loco. 20. §. ult. ff. hær. inst. C°. apud Pauly lib. 8. sent. tit°. 6. si
fuit sibi iuncta l. filii. 14. §. sequens. ubi Cuiac. 22. q. Paul. ad l. Cor-
nel. de fals. S°. in l. plane. 84. §. si duobus. 14. l. legaty. 116. §. 1. ff.
leg. 1. Denique nec Bulgarum in l. Plautus. 49. ff. Cuiac. ad l. Valeri.
iuncta l. uery. 63. §. si seruo p. r. sesio. l. si hæres. 55. ff. ng et cy sec-
zo. de opt. legat. quary authoritate ita ee ius accrescendi int. re tm.
siunctos, uel re et uerbis, etiam si pars unius p. n. scripta habeatur afir-
mant post Bald. in l. q. a. §. si tito et Mauio. 8. cod. tit°. Tumeus. de
siunct. ep. 13. n°. 4. Vellon. d. q. 7. q. 22. n°. 6. Ergo et dicendum erat,
accrescere alteri siuncto partem siuncti, qua p. n. scripta habetur, si alteri
siuncto posset induceret ius accrescendi? Nec huius dandi sic acrimo-
niæ deluit post Duar. et alios Magnus ex Academicis Vicetor con-
derans in alteri siunctis speciali eam ob quam portio unius habita pro
n. scripta, n. accrescat; scilicet quia cum n. scripta perinde sit, ac si nec
data, nec relicta eet, n. potest ex eius pa. alii accrescere, q. nec ac-
creuit, q. relictum n. est arg. ex d. l. plane. 84. §. ult. de leg. 1. quam-
uis diuersum sit, in re tm, uel re et uerbis siunctis, quod n. tam accres-
cit ex pa. deficientis, quasi ei relictum, quod n. decreuit, quasi ab initio
illis in solidum datum, ut notauimus cap. 1. n°. 32. Non, inquam, deluit di-
ficultatis hac consideratio, tum q. a. id, quod supponit partem, qua p. n. scripta est,
ex eo n. accrescere alteri siuncto, quia nec data ei, cui relicta est uidetur,
usque ad mentem regis est in d. §. si siunctis. q. probus ex eo, q. supponit,
præmittensque int. uerbis siunctos partem ab initio fieri, eorumque facere, n. solum
eum, in quo legatum consistit, sed etiam eum, in quo n. consistit, uelut ser-
uum proprium sine libertate, infert et uelut tacite indicat n. accrescere alteri
siuncto partem serui, q. a. quoad suum effectum, perinde ac si ei data eet partem
facere, quamuis iure p. n. scripta sit, atque ita n. ea ratione q. data n. sit,
accreuit, sed potius q. a. data, atque si ab initio partes facta, ut ratiocinantur
uerbi Ad. in l. pen. ff. usufr. accresc. l. et Przolo. 20. de leg. 2. Vlp.
d. tit°. 24. §. si p. damnatus. dum etiam q. a. si q. s. dotes à patre in uxorem uel ex
alteri siunctis obtulerint, et postea p. recusationem, aut falso causam ei de-

fuit, admittat etiam ius accrescendi ex vi coniunctionis, et dictae voluntati, quasi verba non sint falsa, nisi in casu, quo concurrant, et unde non occurrente altero solidum relictum praesumatur, ut ex Ilbegero retulimus supra n.° 6. ad fin. multo magis id debuit praesumi, et admitti, quia pars ab initio non debetur in proposito, atque ita nec a toto fuit separata aliqua alterius coniunctio, ut et hanc partem quasi non scripta deficiens alteri ex solido data non intelligatur, quasi casu quo alter non venerit.

Neque obstant asserta de accrescendi iure cessante, insuper, quae pro non scripta habentur repugnant, possint haberi in d. l. si duobus 16 tunc eme. l. nuncupatim 84. §. si Titio et Maevio ff. de leg. 2. l. Titio ff. de leg. 2. quippe omissis variis interpretationibus relatis ab Ilbegero ad Donellum lib. 8. cap. 20. lit. C. Vieh in d. §. si eadem res ex n.° 55. et 80. et 88. n. ter. Bellon. d. cap. 7. q. 24. ex n. 7. Quando enim in legato damnationis est coniunctio relicto sive pars unius sit pro non scripta, sive alia de causa deficiat nunquam iure veteri fuisse locum iuri accrescendi, ut ex Vinnio dixim. d. tit. 24. §. si per damnationem. Et de legato damnationis loqui iuris Act. loqui in primis quod d. l. si Titio. 7. ostendit ex verbis quandoque heres dare damnatus. Et quod d. l. si duobus 16 colligitur ex verbis, alteri deberi illud, quia deberi partem dicit, quod dicit non nisi debitum. 84 de aur. et arg. leg. de ut aliquo personali actione peti possit, quod legatario damnationis evenit, cui ante traditionem non dominium venundicando rei legatae, sed solum personalis actio competit ad legatum, ut debitum petendum opem, sicut notavimus ad l. 1. n.° 24. et 25. de leg. 1. idcirco et ipse leg. ut non accrescendi iure usurpatum d. §. in legato damnationis in d. l. si duobus. Et d. l. nuncupatim, 84. §. si Titio 8. quamvis, interdum id applicetur legato vindicationis, quia pro eo est personalis actio operam similiter vindicat, ut in d. l. si duobus 16. §. dominium vir. Denique quod l. nuncupatim. 84. §. si Titio. fuisse est legatum damnationis vitia dictumque verbis deducitur, vel ex eo ostat, quia legatum relictum fuit rei alienae, vi cuius non fieri, quae verbo iure non nisi per damnationem legari poterit et valebat, sicut notavimus ad l. 1. n.° 23. de leg. 1. Quomodo

ex mente veteri indicat. interpretando superiores limit. constr. Regi: damnationis Cuiac. l. ult. ubi. S. ubi add. C. eod. tit. Ochil. sint morte. 20. Sc. Libri ff. maur. accessio. Alex. not. ad Oton. Cuiac. ult. co. 22. Sellong ubi supra.

N. 14 Verum ut ip. à diversitate interpretationis. Si vi sunt ad regia, reser se cuius disputationis regredientur omnia ulterius argt. videt. qq. adversarii, aut non rent, aut ita, ut facile ex suppositis unus sequitur, ut deinde quia ss. argumentis faciamus satis, praesertim quod ss. Ordinarij ex rat. iuris C. n. 4. rerum est iunctione sua omnis, ut simpliciter iunctio est, ea cum iura accrescendi, sequitur iunctiss quae operatur ut simul ... fiant, ius eos, qui ab initio ad ... vocati sunt. l. ... reg. ... 3. ff. ... accessio. qualis est realis et mixta iunctio, ad quas referri debent, et requirunt ... Siria. 20. ... dam narrare. cy S. reg. C. ... l. Sicut ... 16. qq. mod. ... amitt. cy C. ... n. 2. non autem verbalis iunctio, quae ... ab initio sunt, non sensus, et quamvis quoad verbalem coniunctionem species, sit parte iunctio, et recenseantur inter species iunctionis in ... et in ... 122. ... non tam recenseatur quoad effect. iuris accrescendi, quoad naturam quae ... ea causa, et ... quae infra ad ... Cuiac. 17. ... in l. 2. S. ... qq. mod. ... amitt. Nec ... huic rursus urget ... Pet. ... n. 2. quamvis ex eo, quod ... et individuo, et intellectuali, quae ... argumento, ... intrando non est eos ... incorporatio divisa, ... intellectum, et ab initio ... ... quae singula sufficiunt, ut non sit inter alios iunctio in accrescendi ex reg. ... et ex rat. ... ... accessio. ... exemplo legati damnationis de quo ... 24. S. ... damnat. 13.

N. 15 ... quoad 29 ex ... dem. 26 S. ult. ... 39 ... simul explicandi ex ... S. ult. cy l. 6. et 7. ff. ... dub. omissis interpretationibus ... accur.

n.° 6 Cuiac. 24 obs. 34. et in l. unic. §. hic enim 20. C. de cadu. toll. et de Anton. in epitom. ad tit. ff. de iure accresc. n.° 9: ex quibus verbis. ad Duc. ad n.° 22 dicendum in specie d. l. 26. §. ult. et l. 7. inlegato dno et posthumo relicto cum designat.e partium uirilium non tam censeri [illegible] ab initio factam iure singulari, et rat. nempe q.a cum ab initio incertum sit an posthumi nascantur, an unus uel plures [illegible] S. si pater hered. petit. l. de vl. 28. §. ult. de uulgari. l. si pater. 36 de adimt. et consequenter incertum sit [illegible] dato siue relictum sit [illegible], quia cum sanctiones uiriles [illegible] et minores maiores ue sint [illegible], [illegible] l. uirilis [illegible] et seq. [illegible] nec posthumi [illegible] non nascituri possint intelligi [illegible] facere ab initio, nec [illegible] habere [illegible], quae an certa sit pendet ex natiuitate posthumorum l. illud. s. §. 1. ff. ad [illegible] si pater hered. pet. et [illegible] nec [illegible] ab initio facta inter dnos, et posthumos; [illegible] ut illi non [illegible] dno debeant, quasi ea uoluntas sit defuncti assignandi dno cum posthumis uirilem [illegible], quae cum certa sit, nisi illi nati [illegible], ut quo pacto illi non nascerentur, perinde ac si nulla partium assignatio facta esset, dno [illegible] relictum uidetur, siue [illegible] appellat. uirilem, ut in l. uirili. 145. de V. S. eamque explicandi rat. insinuat Cuiac. in d. l. 7. et obseruant Fab. 49 err. 5. Bellon. de iure accresc. cap. 5. q. 34. n.° 20 et q. 38. n.° 75. Val. in tr. de acquir. hered. [illegible] 5. n.° 29.

Cui interpretat. [illegible] ma- N.° 26
gis [illegible] obseruanda, opera [illegible] adiicere, quae sequuntur. Primum l. 26. §. ult. de
in d. l. 26. §. ult. et in d. l. 7. dnum cum posthumis quamuis quoad [illegible] leg. 1. l. 7. de
[illegible] partis assignat. uerbis [illegible] uideantur, [illegible] effectu at- reb. dub.
tento [illegible] et [illegible] nec [illegible] illa [illegible] non sunt [illegible] ex [illegible], et quodammodo pro [illegible] posthumis nascentibus, ideo dno a [illegible] nulla pars [illegible] sit certa, quasi solidum tamen [illegible] intelligatur. Unde et non mirum si accrescendi ius, siue non decrescendi habeat, ut [illegible] solidum, et non nisi posthumis [illegible] habiturus erat [illegible] d. l. [illegible] 3. de usufr. accresc. 2.° et ad eand. rat.

suasa tradita sit, ut quamvis in d. l. 7. ut liquet ex precedenti n. 6. quando sit de fideicommisso relicto filio et posthumis, sicut in d. l. 16. §. ult. ff. de V. S. de legato per damnationem stabilimus, pariterque expositis, quamvis inter expositionem de legato vindicationis insinuata s. n. 12 suadeant magis et verba illa viriles partes dari voluisset, quae ad legandi formam relata haeredi damnationem, potius quam legatarium vindicationem respiciunt; ideo per damnationis legato, aut fideicommisso magis conveniunt de [illegible] n. 24. §. per damnationem. Suadet etiam verbum debere supra tradita s. n. 12. et in legati damnationis, et ad eorum similitudinem in fideicommissis etiam conclusive ratio verbi, et multo magis etiam assignatae partium relictae non fuerit ius accrescendi, ut ex [illegible] d. n. 24. §. damnationem, 13 [illegible] ius [illegible], et 4. seq. [illegible] in specie d. l. 7. et d. l. 16. §. ult. admittatur ius accrescendi; nimirum quia fuit illa ratio, quae in legato damnationis et fideicommisso ius accrescendi invocabat, scilicet a singulis a testatore partes deberi d. §. si per damnationem cessat in eodem relicto filio et posthumis pro virilibus portionibus, quia non potest censeri viriles partes factae a testatore propter incertitudinem nascituri, et numeri posthumorum; et consequenter sicut eadem ratio singulari in illa specie deducta ius accrescendi sint verbi conjuncto, ita et eadem ratio in fideicommisso et damnationis legato.

N. 17 Sed quoque explicare dignum est, [illegible] et [illegible] censura est multum interesse an legatum sit filio et posthumo, ut in d. l. 6. et 7. vel filio et posthumis, ut in d. l. 16. §. ult. quia priori casu etiam si nil de virilibus portionibus expressum sit, tamen si plures posthumi nascantur singuli ad viriles portiones cum filio admittuntur, quoniam testator de posthumo in singulari loquutus, tantumdem habere unum voluit quantum filium, cui quemlibet posthumum aequavit, et consequenter tantumdem singulos posthumos, quantum filium; alioquin cum plures posthumi inter se aeque admittendi sint, nullus ex eis exaequaretur filio, nisi tantumdem filius quantum quilibet posthumus haberet arg. ex l. si [illegible] 27. §. 1. de leg. 2. l. ult. C. de [illegible] d. l. 7. Posteriori autem casu in quo posthumi plurali et collective nomine filio legatum est, dimidia

ad [illegible]

ad Titiy accrescit, ita alia dimidia sequuntur posthumi, etsi plures nascantur, quia illi in plurali posthumos vocans cum Titio, censetur eos velut in unum corpus ... sermone redigere, tantumque illis aequare, ut tantumdem ille solus, quantum illi omnes habeant ex reg. l. si ... ff. de usufr. accr. l. atho. ... ff. interdum. 13. l. ... 17. ff. ... si ... de haer. instit. l. pater. g. de Vulgar. ... ad ... post ... de ... in ... n. 35. ... d. ... 5. ... 85. n. 42. quae suggestio dicta observare licet ... in dict. l. 26 ff. ult. in prime. de legato vindicationis ... quia ... Titio et posthumis in plurali sine designat. partis virilis, si legatum damnationis fuisset non admitteretur in eo ius accrescendi nec eo iure non nato posthumis ... ad Titium pertinet, cum a principio certum est dimidium Titio, dimidium posthumis, quod et quorumque nascerentur debitum iri, atque ita ... certas deberi singulis in legato damnationis, ut post ... d. tit. 24. ff. si ... damnat. 13 quod ... non ... iuri accrescendi in legato vindicationis, in quo non ... partis, quae deberi ... ad vindicandum legatum ... sunt, ut in d. ff. si duobus. 12. d. tit. 24. ... inter eos, ... legatum est sine aliqua partis assignat. ... Titio, et Posthumis in eam d. ff. ult. d. l. 26. At ... in ... et si ... ult. transitus ... legatum damnationis relictum Titio et posthumis cum assignat. partis virilis tacita, aut expressa, et in eo ius accrescendi admittitur quia viriles illae ... non possunt censeri certae, nec a principio ... propter incertitudinem numeri posthumorum ut ... diximus, et ideo supponitur ... ... aut ... sunt Titius et posthumi viriles ... habeant, quod si ea voluntas defuncti in legato Titio et posthumis in plurali ... damnat. relicto censeretur dimidia data Titio, et dimidia data posthumis, et accrescendi ius cessaret. Denique in dict. l. ult. ff. ult. cum l. 6. et 7. ff. de reb. dub. ... sine express. assignationis partis virilis admittitur ius accrescendi in ... quia ... relictum Titio et posthumo in singulari, quo casu posthumi ad viriles cum Titio vocari censentur, atque ... ad ... quae non impediunt ius accrescendi ... et ...

4. sane ut ... n. 181

l. Maeuio. 41 de leg. 2. 2.º quia n. aug. ex l. Maeuio 41. de leg. 2. deseruit, tamen graviter Interpretes ueteres, et nouiores. Sed omissis traditis post Accurs. et Glossam in d. l. 41. et in Junii Albert. 7. parerg. cap. 9. Tornaciel. dialog. 57. n. 40. afirmandum est in specie d. l. 41. Maeuium et Seium non esse uerbis coniunctos, ut ponit illa vox, quia cum separatim certa fundi et totius legatum sit. namque separatim legari dicuntur, qui separatis orationibus, et sequenter sine coniunctione vocati l. gen. ff. interdum. ff. usufr. accresc. l. si separatim. 8. eod. l. si pluribus 33. de leg. 2. et eminet ratio voti illius d. l. Stentri, quae tota eo respicit, ut ostendat debere quod Seii deficientis crescere pro rata legati Maeuio, et Titio, quae uero pars separatim est ab eo dari Maeuio quoad quod, quae totius quoad fundum; quae tota ratio nil eminceret si Maeuius non esset separatim vocatus a Seio, quae uerbis coniunctus (?) conferatur Titio in Seio et ut in ussu(?) ult. l. neg. Denique firmat, quod duumque Maeuium et Seium non esse in d. l. 41. ipsis coniunctio, decensio sitis in formula sitis in lege Julianus. 15 de Usur. inst. et fatendo horum, quod d. l. 41 quamuis ratio non satis explicant post Arzens in summ. Cod. cadue. tit. n. 12. et Accurs. in l. 2. § 1. ait. uoce ex uotis. et l. ult. vbi separatim ff. usufr. accresc. Gomez. tom. 2. uar. 10 n. 25. Fumeus de coniunct. cap. 9. n. 12. Cuiac. animaduers. cap. 6. Hotoman. 6. obs. 12. Duaren. lib. 2. ff. de accresc. cap. 13. Fach. 4. cap. 98. Ratio autem cur quod in d. l. 41. Maeuius et Seius non sint uerbis coniuncti non est, quia ut tales sint requiritur, ut eos nomine complexo iungat, ut significatum in l. triplici 142. de V. S. et ut nomen legatariorum in una eademque unica oratione complectatur, sicut quod dixi est; unicum uerbum legat, ueluti cum sic scribitur Titio et Seio, uel Titio cum Seio, uel Titio Seio fundum do lego, et aequis portionibus. caeterum, cum enim tot certi legatarii legatarios uocantur ubi distributio sit, ut in formula d. l. 41. Maeuio suum quod dimidium, Seio quod dimidium lego, non inducitur uocalis coniunctio, quia uerbum lego quamuis semel expressum intelligitur repetitum in singulis legatariis, ne imperfecta oratio sit arg. ex l. 1. ff. si quis. d. l. Justiniani. 45. de har. inst. l. pater. 77. ff. cum imperfecta. 22. de leg. 2. et proinde duplici uerbo requirendo nomina legatariorum, et censentur diuersae orationes perinde ac si ita scriptum esset, Maeuio quod dimidium lego; nec stant post Accurs.

ind.

ind. l. Julianus. 25. vbi Gl. dimidia. Petrus de Perusio in repeth. n° 4. Vlt. 26. Cuiac. 4. obs. 35. et cons. et q. 46. ex n° 185. Tuis re... jam n° in Maevius et Seius in l. 42 verbis distincti sint et auxerit aur. Seii eis Maevio, diximus ius ad eis accr.

S. clens. postremus Aurel. n. 29.

Ex § ult. l. nig. non n. movebitur, quia supponitur veriori interpretatione eius § de qua latius infra ca. 4. nempe et ita Paulus dictis verbis disjunctos fecerit in portione re conjunctos distincti; verbis est hos ideo fecit, quamvis verbis disjuncti, suaderet alius ad eamdem rem separatim titulo n. invasit ius accrescendi inter se n. habeant, et eius quaerit de stat. Verbis disjuncti relatio supponimus esse alius 89. separatim orat. ad eamdem rem vocatos, eum quo de stat. ostendimus, et cuius adit. efficitur, ut priores verbis disjuncti renascentur redierunt ad unam portionem, quam inter se jure diuidant, atque ita verbis a titulo. Dein ex ea mente et iuris intellectu hendum re disjuncti in portione ad quam redeguntur, et ideo unum exhibit, ut dupliciter disjunctos verbis disjunctos, quoniam Paulus nos explicant, et ang. erent Goveanus. Cuiac. et Tabl. Bellon. quos in nam et laudavimus c. 4. n° 40. quamvis renovatur Illiger. ad Donelly. 7. c. 13. litt. M. Unde apparet aliis Maevius et ind. l. Maevio. 42. de leg. 2. conveni re disjunctos et addit. hoc, ideo q. Seii accrescere partio, ... Maevio, ut partis disjunctis cuiusdo portio, nec Maevii fecerit loco ind. l. 42. quod licet Maevius et Seius n. erant verbis disjuncti, ut diximus n°. videndi, et exponunt Cuiac. Tab. et Bellon. Praeterea et inde apparet ...ex l. si ...66. d. hor. inst. q. ... neque retrovimus C. n° 8. ei n. obstare, quia exeo ... in fictio quia ind. l. 66. Caius et Maevius esse verbis disjuncti efficiente partio in portione unius illorum nempe Caii et Maevii deficiente, quod et verum est, quod si in verbis disjuncti esset, conveniendo eis re disjunctis, ut vbi redactio ad unam portionem apparet adiuvans partii, ut exponit Bellon. ind. c. 5. q. 46. n° 181.

Illud tamen n. 30.

adiciamus quamvis in indicando et discutiendo omnia ... admittendo regulanter ius accrescendi inter verbis disjunctos ...

... innuere ... in dis... ... ex rat. iuris ... eadem tit. indistincte et simpliciter tribuat ius accrescendi coniunctis legatariis etiam in legato damnationis, abrogato in eff. ... in ea specie iuris antiqui discrim. de quo ... cap. 2 n. 11. ... de coniunctis re et verbis ... loquitur in l. ... ut expendimus ... n. 4. Et a ... ius iure accrescendi in legato damnationis ... deductum, ut admittatur inter verbis coniunctos, ... ius accrescendi ... ex ... legati ... in legato damnat. ... ex voluntate ... assignat ... abrogati ... ex reg. ... appellat.

Caput 4.

De re et verbis coniunctis et inter eos iure accrescendi, aut decrescendi. ad Paulum in eff. ... ferti nostrae legis. re coniuncti. 89.

N. 1. Tertia postrema ... coniunctorum species, ad quam ... accedunt, ... quae mixta vulgo interpretes vocant, quia ex reali, et verbali constat ... in re et verbis coniuncti, quorum ... ponit Iust. in l. si eas res. 8. ... quamvis Paulus noster ... omittat tractatum de re et verbis coniunctis ... in ... accrescendi in eff. ... desiderat. ... coniunctionis primaria requisita sint, ... simul, et eas orat. ad eamdem ... designat ... ut ... cap. 1. n. 42 ... in primis ... deducenda ... mixtam ... ad mixtam ... in eas orat. ... non ... re et verbis coniunctos ... diversis orationibus ... eamdem ... quamvis ... relat. ad ... quia in d. l. si eas res. 8. eff. ... legatus sit

ut Titio hominem Stichum do lego, Seio eundem hominem Stichum do lego affir-
mato disiunctim legatum esse, nempe Titii, neque re cum ad eundem Stichum vocentur,
atque ita iunctos esse re tantum, non re et verbis; tum etiam quia vocatis in diversis o-
rationibus non posse evenire descriptio disiunctorum re et verbis, nempe ut tales
sint, quos et nominum et rei copulatio iungit, ut in l. triplici. 142. ff.
nec dubium. de leg. vero. 3. sed aliud evenit deficiente disiunctis, ut adeo quod
separatim eadem rei legata, ut de re disiunctis Paulus scribit in quarto l. tres quos
rationibus in illa formula, quae proponitur in l. Iulianus 15 ff. hae. inst.
l. triplici. 142. §. ult. de V. S. Titius ex dimidia haeres esto, Seius ex di-
midia, qua Titius institutus, ex haeres esto. Sempronius ex dimidia haeres
esto. Et in simili legandi formula Titius, et Seius, quamvis ad eandem
dimidiam cum relatione prioris institutionis vocentur, non esse re et verbis disiunctos,
sed re dumtaxat, docent post Accursium in d. l. in triplici 142 Ven. Rosse,
Alciat. ibi. n. 2. et 14. Amdla in d. l. 15. n. 8. ubi et Castr. n. 2. ff. haer.
inst. et post Petrum de Perusio Iason in praesenti n. 67.

Sed dubitandum huic N. 2.
illatum, quando formula institutionis de qua in d. l. triplici. 142. §. ult. in primis
Iuliani sit opposita in d. l. Iul. 15 dum docet Titius et illum institutum ex
qua Titius haeres institutus est, redigi in dimidiam unam, et coniunctos in-
stitutos esse, et consequenter re et verbis coniunctos. quia dictum illud nempe re
et verbis coniunctos Paul. in d. l. 142 proponit extra formulam quae, quam
ipse et eodem libro in praesenti omiserat, et illi simplex vox coniunctis appli-
cari solet, ut in d. §. si eadem res. 8. ff. coniunctis. d. l. 142. ff. nec dubium.
Deinde dubitando ratio absurdi, iniquitatis quoque, quae sequeretur in specie hu-
iusmodi: Titius et Caius ex dimidia aequis partibus haeredes sunto:
Seius ex qua Titius institutus haeres esto. in qua formula si affirme-
mus Titium et Seium non re et verbis, sed esse dumtaxat re coniunctos, si Titius
deficiat, Caius in portione Titii praeferretur Seio, ut pote verbis coniunctus
re tantum coniuncto ex regula ff. ult. l. tres. quod tamen plane iniqua et ine-
qualis erit in ea specie, qua Titius et Seius ut pote redacti ex vo-
luntate defuncti ad unam dimidiam, unum corpus videntur constituere l. plane ;

3½ ff. e. de leg. 1. Et quinde altera alterius deficientis portionem quasi suam occupare debet l. unic. ff. his ita ut. §. sed si hoc ita tam varie. C. de cad. toll.
§. 11. alliis q. argum. [illegible] Seij et Seij in exemplo d. l. 142. ff. ult.
Re et verbis coniunctos stendunt post Baldum in d. l. Julianus. 15. Duar. tit.
de accresc. 2. cap. 8. Bellon. eod. tr. cap. 5. q. 24. n. 2. Sed attenta ut [illegible]
[illegible] in primis [illegible] d. l. 142. ff. ult. reddi est, non ibi exprimi Seij, et
Seij esse coniunctos re et verbis; in precedentibus enim Paulus loquutus non eo [illegible]
ut species [illegible] precedenti in ff. videamus. statueret, in qua similiter Titius, et
Maevius in unum dimidium redigunt, subiunxit Paulus illum, qua sequitur
in d. ff. ult. Nec rursus illud ipsum colligo ex verbo coniunctim, eo enim Julianus
in d. l. Julianus. 15. et Paulus in d. l. 142. ff. ult. non asserunt coniunctim institu-
to proprie esse, ut videri ea ratione et iure, quia in unum portionem coniunguntur, ut recensetur
est in d. l. Jul. 15. atque ita re coniunctos &c. Plane haec coniunctio in unum portionem in
illa specie cum separatis orationibus fiat, non posse inducere verbalem coniunctionem
quia non nisi ex coniuncta oratione perficitur, et non inducit realem, quia et nullus
et in d. l. 142. ff. ult. sufficiens est ad ius accrescendi et [illegible] de quo Paulus
in presenti, et C. tractabat, quia cum Sempronius in d. ff. ult. nec sit verbis coniunc-
tus cum Titio ut posse separata oratione nec re, ut posse ad aliam dimidiam voca-
tus, atque ita omnino disiunctus necesse est ei [illegible] in portione Titij deficiente
Seius, qui re solum coniunctus est, et in unum [illegible], ex portione [illegible] cum Titio
l. unic. ff. his ita ut §. sed si hoc ita tam varie. Praeterea ad tollendam illam absur-
ditatem, qua [illegible] urget et considerat Bellon. in sua [illegible] opposita, reddita
est ei, quia [illegible] in illa formula, si Seius cum [illegible] Titio re et verbis coniunctus sit
[illegible], Caius tamen verbo coniunctus [illegible] Seio [illegible]
omnino falsum esse, quoniam verbis coniunctus tunc duntaxat [illegible], et
habet ius accrescendi, cum ad [illegible] redigatur cum verbali coniunct.
ad unam portionem, ideoque re et verbis cum illo coniunctus [illegible], quo modo [illegible]
l. [illegible] in fine exponimus cap. praecedenti n. 18. quia cum non contingat in formu-
la Bellonii, in qua Caius Titio verbis coniunctus integram separatam portionem
a Titio portionem obtinet, et est oratio Seius in unum portionem cum Titio redigitur, con-
sequens est Caium ut posse verbis solis coniunctum, et re disiunctum non [illegible]

ius accrescendi, nedum planioris d. §. sed superexundantis ejus probabilitatis. Et sic damus tamquam re coniunctis, non solum ex potiori [illegible] et unicuique cui dicti portio cum coniunctionis ponit accrescere.

V. ex eo, quod inter requisita mixtae coniunctionis N. 3.
similium vocatus ad eam sine designatione partium, recte colligitur, aut intelligitur re et verbis coniunctis solidum a patre assignavit, quia inter eos non a patre, divisum fecit, ut partes et numerus in d. coniunctis 8o d. eorum intellectus de leg. 3. d. §. si cadsit. 8. inst. d. tit. et ad Velg. tit. 24. §. si duobus. cr. et apparet plenius ex eo, quia si re et verbis coniunctis non haberet ab initio solidum, non haberet dici causae portis deficientis. cum seq. aut ibi relictis d. l. unic. §. hic ita, 10. vers. hic ita fy [illegible]. l. Stio. 34. cum ll. seqq. ad l. Aquilig. § 3. deservit. leg. Et si non esset solidum semper dividendum, non haberet ius accrescendi d. §. 3. iuncta l. 2. in prin. de usufr. accresc. Deinde si [illegible] ei a patre deficiente esset verbis tantum coniuncti, ut adhuc coniunctis omnino adhaeret ubi, non autem re coniuncti, quorum partis est vocati ad solidum d. l. unic. §. ubi autem. 14. vers. simul. vers. non omnes. Et consequenter non esset coniuncti re et verbis sive coniunctione mixta, ut argumentantur post Bart. in preced. n. 16. et 24. Iason. n. 112. multi et post multos recentiores hanc usque firmantes Vachin. t. contr. cap. 14. Delim. cap. 5. qu. 82. n. 9. Nec refragantur [illegible] in l. plane. 34. §. si coniuncti de leg. 1. et in l. cui fundus. 54. vers. divisi de C. et D. quarum auctoritate inter alia Aleiat. in precent. n. 32. et 58. Zahius in d. tract. 142. vbi coniuncti. Quaer. 1. de l. accresc. cap. 12. non solidum d[illegible] ab initio habere re et verbis coniunctos affirmavit, d. immerito, quoniam quod attinet ad l. plane 34. §. si coniuncti. fiet facile satis si meminerimus Vlp. in libro 20. loqui de coniunctis dumtaxat verbis, ut tradimus superius. cap. n. 14. Deinde ut satisfiat rec. d. l. cui fundus. 54. observanda est nobilis differentia, et aliarum in hac tractatione et origo inter re tantum, et re et verbis coniunctos circa modum vocationis ad solidum; nam quamvis utrumque genus coniunctorum a patre ad solidum vocetur, tamen re dumtaxat coniuncti vocantur singuli ut singuli ad solidum re et verbis [illegible] prima facie solidum singulis assignanti sua, et separata

formula, veluti Seio Stichum lego, Seio Stichum lego. quo casu adeltunuorum ex ui formulæ suæ, et prima facie solidum sibi relictum ostendere d. §. ubi autem [illegible] stipulationis non omnes. Cæterum quum re coniuncti et post dicere, ut singuli solidum singulis assignatum prima facie ex uerbis [illegible], quæ unica coniunctione erat simul uocati sint, veluti Seio et Seio Stichum do lego, nemo eius totum Stichum relinquendicat ex ui formulæ, in qua ei simul cum altero relictum est, quin potius ut inter singulos, et in eo casu, quo occurrant ex uoluntate defuncti, qua in eo casu ex ui formulæ, in qua ei simul cum altero relictum est, quin potius, ut inter singulos, et in eo casu, quo occurrant ex uoluntate defuncti, quæ in eo casu, et ex ui formulæ, et ex enumeratione partionum [illegible] deducitur, censendum itaque relictum solidum, ut in totum habeant ut singuli si occurrant. Secundum quæ acciendum est, quod [illegible] expenditur ex d. l. cui fundus [illegible] dissimilis. Cæterum, ut uniuersi, et coniuncti in unum corpus, cui sine designatione partium totum relictum est, censendum uocari ad solidum d. l. coniuncti. 80. non tam ex [illegible] et ui formulæ [illegible] ex uoluntate tacita, et iuris interpretatione in casum, quo alter non occurrat, ut docuimus [illegible] s. n.° 89.

N. 4. Ex qua dicta, et [illegible], utrumque alias ei connexas, controuersias explicemus, et in primis coniunctionis re et [illegible], fundandum est, [illegible] in hæreditatibus, et in legatis uindicationis et [illegible] hodie autem in omnibus legatorum speciebus et fideicommissis inter re, et coniunctos portionem unius deficientis ad alterum pertinere; ut [illegible] in d. §. sic ad [illegible] S. d. l. unic. §. his ita. 10. et §. ubi autem. 14. l. si [illegible]. 84. cum ll. seqq. ad l. Aquil. l. a quarta. 15. §. ult. l. si duobus 16. §. ult. de leg. 2. l. si duobus. 40. de leg. 2. l. 1. de usufr. accresc. l. si seruo. 81. §. 1. [illegible] de [illegible] lib. l. 9. de seruit. leg. [illegible]. d. n.° 24. §. si duobus. 12. Cuius. lib. 2 inst. n.° 5. §. inter. 5. Verum antiquo iure in legatis damnationis etiam si coniuncti, siue quod idem est, coniunctione natura et partibus [illegible] non designatis relinquerentur, non accrescebat pars deficientis occurrentis ut [illegible] docet. d. n.° 24. §. si per damnationem. 13. [illegible] differentiam

rat. primo et immediate [illegible] insinuat; nempe, quia legatariis vindicationis res et [illegible] omnibus studijs a quo debetur, et securus [illegible] fiunt d. l. si de-
bem. 12. vindicat. 3. ff. usufr. accresc. legatariis autem damnationis [illegible] a
[illegible] debeat [illegible] d. l. si [illegible] damnatis. Cuius deinde rationis ratio
ex eo pendet, quia in legato vindicationis ex [illegible] [illegible] ad haeredes, ut ille
debeat, [illegible], sed [illegible] ad legatarios, ut ipsi vindicent, nec [illegible]
designando, sequens voluntati defuncti est [illegible] ab eis [illegible] ante securus
adit vindicatis; at in legato damnationis ex [illegible] [illegible] ad haeredes, ut illi
obligentur, sicut et solidati legatariis, ex quasi [illegible] actionis haereditatis
l. haeres. inst. de oblig. [illegible] ex quas. contr. nec bis, sed semel unica oratio [illegible]
quo relinquit, omnia [illegible] exprimat, [illegible] interrogetur [illegible]
[illegible] [illegible] ad vindicatis, qua legatariis damnationis [illegible],
sed a quo [illegible] personalis [illegible] haeredis, qua [illegible], et duci debet
et debet [illegible] ex l. 2. §. ult. de [illegible] [illegible] ne aliquin, qui duobus similis et se-
mel dare damnatus est, compellatur bis dare uni decem, et alteri 10. aut
uni 15 et alteri [illegible], quod in hac specie absurdum est, ut significat [illegible]
respiciens [illegible] inst. si [illegible] 7. de leg. 2. quamvis diversis sit in legatis [illegible]
[illegible] damnatis relictis; in [illegible] [illegible] [illegible] et separata formula, non semel
sed bis [illegible] singulis [illegible] relinquat, et haeredes suos damnet [illegible] habet ha-
res ut [illegible] voluntatis quatenus licet impleat, [illegible] [illegible] in solidum
[illegible] non possit, dare uni 15., et alteri [illegible], ut [illegible] [illegible].
20. n. [illegible]. et ad [illegible] explicat post alios Cuiac. [illegible] ad Afric. [illegible]
[illegible]. 86. §. ult. ff. usufr. et 84. [illegible]. 84. et [illegible] unic. §. [illegible] 20. et
[illegible] [illegible] lib. 6. [illegible] 12. et ad [illegible] de usufr. accresc. n. 20. Bellon.
n. 15. [illegible] 20, [illegible] 7. [illegible] 50 [illegible] 2. et ex [illegible] [illegible]. in speculo
[illegible] [illegible] 9. n. 19 et 20. [illegible] et alii ind. §. si eas res. 8. n. 34. et 63.
Hanc ad hanc

N. 5.

def. [illegible] antequam aggrediamur referendi [illegible], et de legatis damnationis [illegible]
[illegible] relictis, ideo [illegible] accrescendi [illegible] cessante [illegible] [illegible] [illegible] inst. si de-
bem. 16. in princ. l. huiusmodi 84. §. si [illegible] et [illegible] 8. de leg. 2. [illegible]
ho 7. de leg. 2. diximus [illegible] 3. n. 12. et praeterea [illegible] [illegible] inst.

l. si duobus 16. in princ. l. huiusmodi. 84. §. si [illegible] et [illegible] 8. ff. leg. 2. l. 7. ff. leg. 2. l. ult. §. [illegible] [illegible]

ult. §. Seio. de leg. 2. dum in legato certæ quantitatis Seio, si hæres non erit, et uxori eius Marcellæ coniunctim et sine designatione partium relicto coniunctim neq. et decisive supponit, si Seius hæres extiterit, atq. ita in legatum non concurrat solum dimidium pertinere ad Marcellam coniunctim cum Seio posita sit, ubi coniunctim hæredi et extraneo legatum, sive hæredis pars non vindicat, totum ad collegatarium pertinere l. plane. 34. §. si duobus. 12. l. si legatum. 116. §. 1. de leg. 1. Lug. 123. §. Et ut eam expediant, in transversum alii et veteres interpretes, et post Cynum in l. unic. §. ubi autem. 11. n. 1. C. de cadu. toll. Imola, et Alex. in d. l. plane. 34. §. si coniunctim. n. 1. Cdtus. n°. 16. et 20. Ludovicus legato Titio et Seio fecisse legem aufumare non dicit, non esse itaq. et Titius re et verbis coniunctos, contra generales iuris regulas, ratione d. l. Tigellius. 142. ff. de V. S. d. §. si eadem res. 8. Nec falicior post Venzum de Venuccio Soltus. in praesenti n°. 33, et 48. Peregr. de fideicomm. art. 9. n°. 2. Duar. lib. 2. de iure accr. q. 7. Hotom. 12. disc. 23. attendentes inter alia ang. l. ead. ult. §. Seio. in legato quantitatis duobus relicto non considerari realem coniunctionem, et consequenter nec mixtam,

In legato quantitatis datur ius accrescendi. — Cancer. 3. §. var. cap. fin. n°. 133.

quamvis coniunctim relinquantur, quod tamen falsum est. l. quantum. 15. §. ult. de leg. 1. l. cumq. 56 de V. O. pluribus late post Bart. in praesenti n°. 7. Iason. n°. 58. et 106. Menoch. de praesumpt. lib. 4. praesumpt. 149 n°. 4. Denique omissa et alia exposit. Iasonis in praesenti n°. 97. cui accedit etiam Duar. 2 de iure accresc. 15. infra dicendum adhuc est loqui Scævolam in d. §. Seio. (si legandi verbum, quo utitur, proprie et stricte accipiatur.) de leg. damnationis propter legati verba ad datorem hæredis directa: aut (quod arridet magis.) loqui de fideicommisso ut suadent illa verba firmiter dari volo propria fideicommissorum §. ult. inst. de singul. reb. Vigl. n°. 25. §. 1. et idcirco de dimidia solum Marcella dubitat. et decidit Scævola, eiq. partem Seii non accrescere, sed in hæreditate remanere respondit, quod in legatis damnationis non fuit ius accrescendi, sicut ad eorum similitudinem nec in fideicommissis coniunctim relictis, quæ æquiparantur legatis damnationis ut in l. nadeo 89. ff. quod si pure. de C. et D. et ad Vigl. n°. 25. §. res fideicommissum. 5. quemadmodum eiusdem legatis damnationis comparanda fideicommissa duobus relicta disiunctim, quoad exclusionem iuris accrescendi, et probationes

uel uni, et estimatione alteri, ut notauimus d. cap. 2. n.° 11 et adaginem exposuit Scaevola in d. verio. Cuiac. 32. qq. Pap. in l. mulier. 73. de C. et D. lib. 26. Bellon. q.e 25. cap. 5. n.° 60. Vub. ubi n.° 76.

Unde

ex eadem dispositione interpretandus est idem Scaevola in l. uxorem. 41. §. agri plag. de leg. 3. ubi ideo supponit Publium uel dimidij agri relicti peterse posse, si non aurum [illegible] vtrius, quamuis ille eam repudiauerit, quia relictum fuit per fideicomissum; ut significant verba famula transcribi uolo, et in fideicomissis ius accrescendi non erat, unde et similes species ponit in materia iuris accrescendi posset unus petere altero recusante, l. fundus ille. 164. de contr. empt. quam item cum d. §. agri plag. exponit alias referens, et refellens Bellon. cap. 6. q. 83. n.° 54. et 55. Denique ex eadem causa idem Scaevola in l. pater. 88. §. filiis. 2. de leg. 3. ad hoc relicti liberti uernis [illegible] cum prohibitione alienationis, sed mortuo haerede, et ceteris uernis [illegible] ad eum, qui superfuit permisit uniuersum, et proinde non totum, sine non accrescere [illegible] functorum, quamuis hi defecerint, nimirum, quia loquutus erat de fideicomissis, ut verba formulae, et Scaevola euincunt, et idcirco in eiusmodi fideicomissis, ut iuris accrescendi [illegible] ex uoluntate expressa defuncti induci posset, adduci solebant illa verba donec ad unum peruenerit. l. cum heredes. 34. de usuf. leg. l. libertis. 108. de C. et D. l. Lucius 88. §. Lucius 6. de leg. 2. quae verba cum adiecta non fuerint in famulad. l. pater. 88. §. filijs. mirum non est cessare tamquam ius accrescendi, ut patet in fideicomisso, ut docerent, sicque explicant Cuiac. lib. 5. obs. 4. Fab. 49. lib. 6. et 50. eod. 2 et 3. — Bellon. d. cap. 6. q. 21. n.° 4. et 16. Nec repugnat dispositio posita, et [illegible] l. pater. 88. §. filijs. Marciani locus in l. uel ex [illegible] 6. cum l. seq. de reb. dub. ubi [illegible] in fideicomisso [illegible] cum designata parte relicto sicut in legatis damnationis ius accrescendi [illegible] 16. §. ult. de leg. 1. ius accrescendi admittitur propter incertitudinem natiuitatis et numerorum posthumorum operantium, ut non intelligantur partes factae ab initio, prout exposuimus cap. 8. n.° 15, quae ratio incertitudinis cessat in libertis uernis, ut qui nati [illegible] iam tempore [illegible], et in eo nominati [illegible]

N.° 6.
l. 41. §. agri. de leg. 3.
l. pater. 88. §. filiis. 2. de leg. 3.
l. 6. et 7. de reb. dub.

n. 7

Illa sane opinio, et assertioni iam tradita adversatur valde validè, quod deducitur ex l. Plautius. 49. ff. de usufr. et l. Omnes. ff. ad l. Falcid. l. 4. ff. de ... et si desierit. de alim. et cib. leg. dicitur supra 77. §. Liberti. 27. et hæreditas. 4. l. unus ex fam.a 67. §. rogo. l. cum quidam. 24. de leg. 2. neque est in fideicommissis, et sine adiectione verborum donec advenerit acceperint, locus est iuris accrescendi. Sed in primis, quod dicitur l. Plautius. 49. ff. de usufr. et Omnes. reddatur è ibi in fideicommisso relicto servo com. domini et testatoris, vel hæredis ... ad alium pertinere, non iure accrescendi, ut ... docuit post Bart. in ... noster Peralta in l. Proculo. 20. n. 11. de leg. 2. quod de accrescendo iure tractari non potest, nec quod à patre relictum è, uni tantum legatario, scilicet servo, et a patre debitum unius dumtaxat domini scilicet domini, à quo solo in ea re capacitate servus accipit, eumque reputat, ac si solius eius esset. l. 1. §. Item. 4. de stip. serv. non autem à testatore aut hærede, qui tanquam ex servo ... relinqueretur §. an servo. 32. inst. ... quaratur esse de iure accrescendi quatho esset in d. l. Plautius. 49. nec ... à patre falsa intelligi possent, ut puta in relicto uni, et unius ... dumtaxat sistente, quamvis diversus sit eo casu, quo unus, et quo ... adhuc adquirere, unus quod repudiavit, ut in d. l. et Proculo. 20. de leg. 2. de quasno loco: et diversus est sit quotiens duobus à patre relictum è, et in unius ... non ..., ut in d. l. plane. 34. §. si duo. et §. si duobus de leg. 1. Enimvero in d. l. Plautius. 49. pertinet ... ad alium ... potestatis, et adquisitionis ..., non solum in fideicommissio et legatis, sed in stipulationibus, et aliis causis receptis, ut quod com. servus uni ex dominis adquirere non potest adquirat ei soli et in solidum cui potest l. si hæres. 11. §. ... l. usus. 63. §. ... servo. 9. ... socio. iuncta ... d. l. 1. §. Item. 4. l. inde 7. §. ult. cum ll. seqq. de stip. serv. Explicant ita post alios Velinus ... n. 91. ... Bellon. ... cap. 6. q. ... n. 18. et in simili specie Castillo ... de usufr. cap. 48. n. 34. Donell. ... 23.

Rursus.

N. 8.

Quia ꝯ obstat ad d. l. 4. vers. sed et si decesserit, et
eum leg. cum similibus ad ciuiae. s. dos. 4. et 19 q. 4. pag. m d. l.
uno loco num. 67. P. ergo de leg. 2. Nelon. d. d. 21 n. 12 monito-
ru iud. accrescendi in fideicomm. ex ead. rat. qua in d. l. ex ea. 6.
de reg. dub. nominu q. tractaū in fideicomiū relicti sub nom.
certae personae incertum, uel uti liberti, aut filii inde-
pone, sua ordinat. consensu uxoris, quicumque tales fuerint die
fideicomissi cedente d. cum pater. 77. S. proxime. 4. in fine d. l. com.
fina 32. S. in fideicomisso de leg. 2. l. si cognatis. 19 de reb. dub. q.
unde cum incertus sit, quina die cedente fideicomissi liberti aut filii
sint futuri, inter quos ꝯ fiant, non potest censeri facta à patre, ut
incerti, uno nec bn relicto ultro et postumo. d. l. ut ex q.
G. Aliter aut est in d. l. 38. S. filiq. de leg. 3. ubi quam-
uis libertis uernis, atque uno nom. collectiuo relicti fuerunt
addito ad illa uba, quos hoc test. nominaui. Ex q. liquet eos
dumtaxar uocari n q ex test. manumissi sunt, et nominatim libertate
danda per legem Caninia l. lucius 88. S. lucius. G. de leg. 2. iuncto
S. incerti. Insti. de leg. inst. h. l. l. nominatj 84. de man. test. d. l.
s. in fine m. tit. i. S. ult. Paulus lib. 4. sent. tit. 14. S. 2. Caius. lib.
2. inst. tit. 1. S. 2. Insti. q. dicti nominatj. Unde fit ita à patre, et temp.
test. int uernas nominatas, ut post is tunc certos fiant censeri, et
ex uoluntate test. uocatos ꝯ, et ideo ius accrescendi cesset ind. S.
filiq. sed tamen non obstat in d. l. 4. vers. et si decesserit. q. d. non nomina-
tim libertis test. aut codicillis uocando, sed etsi postea manumittendi,
quorum incertitudo ꝯ à patre fieri non permittit. Plane eux non in
specie d. S. filiq. ex illo uerbi patr. adiiciunt ex nomine meo exire
fiat, ex ui recipro fideicomissi int uernas ad superstites tanty
totum respondeat, ut in d. l. cum pater. 77. S. liberti. alia et aliena
sententia est de qua relectura lib. 14. uelt. 16. quamuis ad ꝯ de iure
accrescendi in d. S. filiq. non immerito alibi dicenda d. de exerc.
decad. 49. exer. 6.

Per huic distinctioni inter fideicommissa relicta sub
nom. collectivo, et relicta nominatim et decisioni d. l. 4. ff. de usu et usufr.
accesserit. Dominus aperte et acrior Bald. in l. Thais. 57. §. 1. ff. de usufr.
ubi in fideicommisso fructus fundorum ad alimenta relicto libertis non nomi-
natis, sed sub nom. collectivo libertorum, ut quoque liberorum decedentium re-
currere ad dominum proprietatis, et consequenter non accrescere collibertis
coniunctis in usufructu; quamvis in usufructu ex post acquisitas por-
tiones coniunctis unus legatarius amittat ius accrescendi ex traditis videat l. 1.
§. interdum ff. de usufr. accresc. Sed ut res propria intelligatur in primis
ex sententia Accursii in d. l. dni. 57. §. 1. glo. ult. infin. quam sequuntur
Lara in l. si quis a liberis. §. ff. de usu et usufr. leg. ex n. 98. et 103. ff.
de agnosc. Peregr. Card. ff. alim. tit. 9. q. 5. n. 6. Cur. Curac. Peru.
Pag. in d. l. dni. 57. §. 2. observandum est in legato vel fideicommisso
de alimentis, sive ad alimenta relicto duobus vel pluribus ut non esse ius
accrescendi, et quoque alimentarii deficientibus sive ante diem fideicommissi, si-
ve post diem fideicommissi, sive post diem, et postquam portiones sin-
gulis adquisitae deficiant decrescere ceteris, sed in usufructu
ad dominum proprietatis, et regulariter remanere ad eum, eo ut [illegible]
alimentarii [illegible] optabant; et exemplum eius in l. gen. §. filia. ad l. falcid.
l. pecunia. 8. ff. alim. et cib. leg. l. Thais. 7. si cui plus quam
leg. l. Falcid. eius quod singularis iuris ratio est, quod alimentarii si-
ue relicti ad alimenta nomine, et causa ueri habent translationis ope-
ratione, ut a patre singulis usque ad quantitatem alimentorum sequente
nec amplius quam ex fructu fundorum relicti intelligatur, ut in l.
si habitatio. §. de usu et 2. de usu et habit. Unde quamvis pro-
der incertitudinem numeri libertorum, qui non nominati, sed suo nom.
collectivo relicti fuit, non conveniant certa quae faltem a quo in
d. l. dni. 57. §. 1. ... sicut in agris limitatis exclusum ius allu-
vionis, cui simile est ius accrescendi l. Stro. 32. §. 1. ff. de usufr.
ita relicto alimentorum legato non dato ius accrescendi, quasi taxata
quantitate, arg. ex l. Lucius. 78. §. qua habeat. ad Trebell. Nec

Dein

Arg. e, q. erat ind. l. 4. ff. & si decesserint ... n. taxatis ... ad alimenta & alimentis, qui 3 ng folia relicta fuerunt, libertis, ut dmy aliqui haberent, ita ut si quid superfluy in reliquis quam in alimenta est, & heredj ad liberta pertineret, ut interpretatur Molest. in d. l. 4. ff. videnda. relate Ptol. in rat. d. l. si duo. 57. S. t. quapropter cy nec rao ad mody uxq alimenti, ut forte in legato ule ... intelligendo, consequens est ius accrescendi admitti, ... decedentibus ante die fideicommissi ceteris accrescere, non decedentibus post die, q ... ut forte praemorientes ad haerede. decedentibus transmittuntur. ... l. si mini & hoi 12 de leg. 2. l. si ingo. 21 C. ... fideicommiss.

Praeterea quoad ius accrescendi, quod certare dixim inlegatis damnationis ... graviter ... Paulus in l. si ei q. duo. 29 de liber. leg. ... in legato damnationis et liberat. relictio duobus ... ius accrescendi in illis verbis, desiderari debent ... q nihil cavit ei cui hoc commodum lege competit, cuius ... accidet, ut et hoc commodum ad eum pervenerit, ... capit liberta. Sed omnis ad eius ... traddit ... multos a Araguell ... lignadg. ... 1. 2. 26 n. 33 Barc. in l. 2. ... 4. n. 8. ... Goveani & Rilloni, ut ... & facultate tunc posita satis idoneg ... 5. amplectimur ... recentis Balde, Cuiac. ... verba illa ei q hoc commody lege competit referenda ee ad ... cui commodum caduci deferet lege Iulia & Papia, Paulus ... illas explicandy, ut inscriptio d. l. 29 suadet, ut inde ... Pauli sit legata a damnatis liberat. duobus ... mittendi, ... aliter ut ... ca l. Iuli. & Pap. ... ex eod ... q. ... relicta ... liberato ab haerede ... capace ... libera est ... d. l. 29. l. 8. ... de ...

sit. et. delegari debere inerenacq. tunc adq. commodi caduci legari
liberati ex prima. casibus L. Iulia et Papia delata L. si idem. ff. §. ult.
sic similiter exponendo delib. leg. adq. ita Fisco deneg. petente ad in-
carnac delegato evenit ut et Fiscus commodi illud sibi quaerens sen-
tiat, et alter casus liberetur ea ipsa petit. q. iure veteri ante Iusti-
nianum accepto illa vice dividendo unius ex reis amittendi alterum ipso
summo q. iure liberat L. 2. ff. de duob. reis. L. 116. de V.O. L. si similiter
45. ff. admin. tut. L. 51. §. ult. ff. eod. L. ult. C. de fideiuss. Atq. ita
apparet in d. l. 29. non quasi ex loco iuris accrescendi in legato damna-
tionis, sed adhuc significari eam quae legatarii non capientis, quae. simi-
li antiquo ante ll. Papiae in haereditate remanere debuit, pertinere ad
Fiscum adv. legg. Papiae, ut Ulp. docet d. tit. 24. §. si quis damnatus. 13.

N. 11) Primum
operae, et artis selectionis est, nec opportunius alibi in hoc tracta-
tu elucidanda inquisitio, an sit et quatenus ius accrescendi inter
haeredes legatarios vel re tm, aut re et verbis coniunctos ll. Iulia et
Papia sublatum sit; in qua quaest. ea pridem monui in commentariis
Academicis, quae dictavi ad ll. Iul. et Pap. 3. cap. 2. n. 11. non
aperte vulgo non vulgares interpretes et inter alios Bart. in l. si du-
bog 16 in prin. n. 2. et L. Calla. n. 3. ff. leg. 1. Cuiac. 12. obs. 11. Va-
lent. L. illustrat. c. 2. cap. n. 11. et tom. 3. tr. 1. c. 6. n. 19. indefinite
et indistincte affirmare ius accrescendi ll. Iulia et Papia sublatum
fuisse, cum tamen certe certius sit mansisse post easd. ll. tum et ll. censu-
ra indelebilem ius accrescendi inter cohaeredes, et collegatarios in
illis omnibus casibus, in quibus caducorum observationi locus ei erat,
ut vel ex eo apparet, quod veteres I.C. saepe in libris ad l. Iul. et Pap.
ius accrescendi admittunt, ut in l. 9. de duob. 53. §. ult. l. si ii. 80.
ff. adq. haer. l. maximo 49. §. ult. l. si Stro. marin. et §. ult. ff. de legat.
l. 4. de bon. poss. et primaria praecepta iuris accrescendi et omnibus
in eisd. libris explicant, ut in quaevis et in d. in terpretat. 142. de l.
l. si iure 83. de adq. haer. Nec refragatur nostrae assertioni, aut obiici qua-
Primum

primi sub d. n.° 24. §. vi duobus. Circa d. n.° 2. §. incip. 26. dum dici-
tur quod ex ratione legatarii ut non cadentis, quae iure antiquo, quod erat
ante l. Papiam concedi aut collegatario accrescebat, post caduca sic
esse animadvertimus. Cum enim iure antiquo ex his causis iure accres-
cendi cum angustiis et machinationibus leges Papia circumdedit, et
alios ubiores parentibus quam interim servavit. ut ad. §. gradus memorat
Iustinianus in l. unic. in princ. uer. et in leg. C. de cad. toll. Nam quod ut recen-
tiorum caducum intelligatur, secundum est quattuor dumtaxat casus, quibus
pendentes legati ut partes caducae fierent: primus in caelibe, qui nihil
et in orbo, qui ex dimidia semissem sibi relicti ad extraneos capere de-
rent nisi intra 100 dies exhortationis legi paruissent. 2us. in Latino
Iuniano, qui pariter ac caelebs incapax legati, haereditatis ut, nisi intra
100 dies exhortationis cives Romani fierent. 3us in haerede extraneo aut
legatario ante mortem testatoris et ante apertas tabulas mortuo. 4us deni-
que in eodem extraneo haerede, aut legatario ante apertas tabulas
se vivente; ut dicitur ex Vinn. n.° 17 ad 22 §. Sanus. d. de leg. l. Pauli.
d. in pr. d. §. in taceri. et §. in novissimo. quod casibus si addideris du-
os alios, qui relicta continentur in causa caduci et odit. in qua parte
caduca sint et vocantur in causa caduci, nempe mortuo naturaliter vel
civiliter ante mortem testatoris eo cui relictum fuit, aut odit. cuius relicta
fuit deficiente intra id tempus d. l. i. §. et in princ. et §. pro 2.° ha-
bebis omnes casus. Nec iterum fuit quod lex Papia; ei quod succedentes
uni, alteri parte deficiente detinebant fisco ut caduca, et ove-
quinter ad fiscum cunt in eis casibus ius accrescendi; ad quos casus
et secundum ad illos primus caduci, et incapacitatis in caelibe in-
ditute inde Papia referendae Vin. d. n.° 20 §. inter. 26, nec alio
explicatio solutionis Iustinianea. ult.° ind. l. unic. §. 1.° et in leg. Senj
iure antiquo in ius accrescendi, quod in ius commendi, aut retinendi ex-
ceptio id, quod deberet accrescendi Annis C. ca. 1. n.° 4.

Sed extra illos sex   §. 2

casus caducorum et in causa caduci uigeret dicturum ius accrescendi, et

aut l. Papiae senatus consulti novis committitur in omnibus aliis casibus. Et

quamvis maximus, et frequentissimus est, renunciatio coheredis, aut col-

legatarii Papiae, atque restitutione dimetiendo species caducorum

recensentur [illegible] in l. unica § [illegible] ded. defecerat. verba

est et renunciatum dederit loco, sive caduca, quod coheredi, vel

collegatario accrescere, ut ex libris ad l. Juliam et Papiam exposito

in l. 4. ff. [illegible] contra l. 2. § si duo. ff. de [illegible] l. [illegible]

[illegible] § [illegible] ad Trebell. [illegible] ff. ad [illegible] haer. Quae casus

et quid [illegible] complectens sit, quoties vel post apertas tabulas

ubi ex instituti [illegible], vel saltem et si nemo [illegible] adierit, et

aperta est tabulae, tunc enim quamvis haeres, legatariusve

[illegible] caducis, [illegible] vel mortuus vel [illegible] fiat, autem

si post mortem [illegible] [illegible], vel legato [illegible] de-

ficiat, sit [illegible] accrescit (id quod est, quoad [illegible] accres-

cendi inter legatarios, si vel haeres ex [illegible] ante apertas tabulas

[illegible], vel haeres [illegible] existit, sicut [illegible] l. 3. C. de l.

deliber.) quae post apertas tabulas, et multo magis vel [illegible]

[illegible] ad adit. unius inter haeredes, legatarius vel non [illegible], or-

[illegible], vel [illegible] non est locus caducis, quod [illegible] accrescendi, ut docent ad

ll. Jul. et Pap. [illegible] in l. 4. de bon. [illegible] l. 9 ex duobus 53. in [illegible].

ff. adq. haer. l. [illegible] 49. § ult. l. [illegible] 61. de leg. 2. et in

aliis libris [illegible] [illegible] 78. ad l. Falcid. l. [illegible]

[illegible] 16. § [illegible] § si [illegible]: de C. et D. [illegible]

[illegible] § ult. ad Trebell. [illegible] 5. [illegible] 4. = 3o. nec

[illegible] successionibus ab intestato, in qua num-

quam locus fuit caducis, quae ab intestato nec [illegible] exetenis, [illegible]

[illegible] haeredibus institutis [illegible] 22. § [illegible] 27. nec [illegible]

[illegible], quia ab intestato non succeditur, nisi deficientibus tabu-

lis [illegible] l. quandiu. 89. ff. adq. haer. Et unde cessant extrema

[illegible], et [illegible] quae terminantur. [illegible] omnes species caducorum

quae vel [illegible] non [illegible], aut [illegible] cadunt [illegible]

vel

ue, inha dies crehonis in ex tive trad. et ergo; ue demum ante aventura caducorum in reliquis caducorum casibus eliminandi; anag-
/ ab invicem caducis exclusis indistincte ius accrescendi admittunt tu-
nc l. d. ad ii. Sul. et Pap. in L. uno. §. ult. de leg. 2. L. 4. de bon.
poss. §. cum ita. in l. L. si nemo. q. cui testibus sustineant.
/ §. Simul. … l. L. c. §. si serent. §. sub. inst. de … L. 3. Depr.
§. … inter. s. … bon. oss. … in §. si plures. Pauli. 4. 55. §. ult.

Nec mora.

inter memoratas ue nepotes a lege uel sanctiones casus luxu accres-
cendi est int cogem Papiae et ad eam accepti, uellud ex cohaeredes, aut
collaterarius fuit ex liberis aut parentibus, aut generi parenti …
intra 3um gradum, et lex Pauia anteaquam iterauit casum ius … in
… C. de caduc. tollend. … n. 14. … §. ult.
… Pap. 2. … ius liberorum habuit, atque in ius vindicandi …
deneuntur in … ut … sine. … ad l. … in l. si
… n. 5. de Vulgar. … n. 4 et 5. … demum,
… parentes … quibus cohaeredes … nunc … mortuus
Hinc enim pars haereditatis … in cam caduci fuit, … cohaeredi accreuit
… iure et demum … lege Pauia … ad l. … de
… leg. 8. n. 13. Ergo ne … agamus … sati fuit mo-
… extra … illos casus caducorum … n. … generanda in
alius omnibus ius accrescendi … l. Papiae manisse. … -
… 3us casus … traddit… de … accrescendi in succedentibus … inter-
dicta explicandus est Mantana in l. si ex pluribus g. … [illegible]
… haered. … et … ad l. … et … ex ea ius accrescendi indistincte in institutis referunt. Cuiac. et
Pap. in … n. … id … lege Pauia
ius accrescendi indistincte … ut … demonstrauimus; placuit …
… olim … in l. si … haeredes
legitimos et institutos … in … accrescendi in …
… ut quamuis … legitimos … inui accrescendi … sit

g. … legit.

idq. ad haeredes suos, qui adiit transmittatur, sive morte sive alia
quacumque ratione in quo coharedis portio deficiat, quo nullus ad in-
testato locus caducis est, ut superiori n.o ostendimus, non tamen sit inter insti-
tutos, aut si unus coharedi sit substitutus, directa quando uno ei semper
coharedis portio tunc qualitercumque deficiens ex substitutione, qua caduca
omnino excludentur, d. l. in narrine ff. de vulg. et si prius. de his, sive non
semper si decesserit coharedes, antequam in coharede portio deficiat haere-
des decedentis sequitur, nec ex substitutione, qua non transmittitur, nec ex iure
accrescendi semper, quoniam fieri non debet, ut in coharede deficiat portio
quam caelebs liberisque aut Latinus permanserit intra 100 dies cretionis, quia
casibus est post aperturas tabulas, et adita haereditate ante verius est locum esse caducis inter
institutos, et accrescendi ius cessabit, ut ex Ulp. constat d. tit. 17. l. si
cui nova haec nostra interpretatio non arriserit, per me licet eam inter-
pretationem sustinere, quam tenent Bart. et Accurs. quant. Cujac. lib. 2. d.
(d / l. accresc. Merill. 5. obs. 4. Vas. 15. subt. 20. /
N. 14) Illud antequam hinc discedi-
amus, ne quid dissimulemus, probis dubitandi, et discendi, non asserendi
animo conservavimus notari posse, quamvis in re coniuncti, et
iuncti fuerit ex l. iusta et Papia pari ius accrescendi receptum, et
exclusum et in casibus l. traditis; tamen in re tantum coniunctis exaudi et indi-
stincte esse vox l. illius quod quacumque deficiente, et quae caduca
futura erat accrevisse re coniuncto, eumque verbo et caducis vacavit. Cui
opinioni suspicionem facit maximè Ulp. d. tit. 24. §. si duobus. 12. et
seq. ubi, etsi alias verbis distinguens re et verbis coniunctos, a coniunctis
re tantum, quos disiunctos vocat, tamen signanter, nec sine mysterio ex-
clusit iuris accrescendi, et dilatas caduci ex l. Papia ponit tantum inter
coniunctos re et verbis, nec eam exprimit inter disiunctos, aut re coniunc-
tos, quos adhuc alibi et simpliciter in legato vindicationis et damna-
tionis solidi singulis debitum, scribit sine ulla mentione caduci
et legis Papiae, quam sane incaute omitteret, si ea lex etiam inter
disiunctos aliquid innovasset. Deinde huic suspicioni favet

Iuclian consonat iuri tāo, qua attenta apparet se iunctos ab
initio ttⁱ. Ex uoluntate Testatoris ttʳⁱ solidj cuiusuis prima facie
defensi §. l. c. S. uoi aut. ff. vinu. n omnes. Cod. cad. tol. cui con-
sequens est, ut quoniā se iunctos ab initio ad solidū eo casu, quo alter
n concurrat, sive q non sit adhuc deficiens iuncti uocato est exaserta
uoluntate defuncti excludat in casu. Hinc, Cum caduci aut. cod.
de l. unic. in princ. ff. S. si autē iuncta l. ut haeredibus. §o de cap.
l. si in ttº. §. de uulgar. Cap. 9. eandē uim habet, ut q. se iuncta
capere n posset n tam uacadit pars, quae deficit in se iuncto, Bas
so ut caduca tuo defensi, quam ad alterū remanere solidū n di-
minuto intellecto p ius n decrescendi, ut scripsit etc. in d l. l. S. uoi
aut. 11. ff. cum uero nemo vo. vinu. nemo alius ueniat, uel uenire
adhuc, tunc n uacabit pars quae deficit.

/. Venio nunc autem in 15
assertū sese transfert Sabellinus in l. Maur. 41. de leg. 2. videx-
te Exercitatē, ius sonatū q. C. iuris censura Vestalem Mauij C?
Seij n eā ipsis iunctos, sicut nec ejus ... q omnes int. se iunc
to se hē, ut exposuimus l. co. 3. nº. 17. quo supposito Sabellinus
docet, si Seius decesserit, ... eius usus accrescere sibi ... Mae-
uio, C? quamuis n explicat quo tempore Seij decessisse ponat,
ut certū sit, q debet eius accrescentē collegatarius esse, necesse est
poni Seij decessisse ante diē legati cedentis, C? consequenter valls
stante apertas tabulas, a quo tempore legata uere cedi. Tasia cadunt
l. unic. S. cum igr. v. C. de cad. toll. Nº. ttº. 24. S. legatos. 86. q.
si post diē legati cedentis Seius decessisset, transmitteret ... suis legat.
ut pote cui ad haeredes suos, nec eius morte accresceret collegatariis
l. 4. in fin. pr. ff. assum. ... l. 12. de leg. l. l. si vero. 55 de leg.
2. q. Seio mortuo ante diē legati cedentis, C? inde post ttʲ ante
mortē ttʳⁱˢ quo tempore in casu caduci, uel post ttʳⁱˢ mortē ante apertas
tabulas, quo tempore caduca ppria sed non legatarij morientis erat
sibi, ut ostendimus l. nº. 15. tamen Sabellinus candem venit.

accrescere d.to et Mario, atq. ita ipsi eos ut a dote se disiunctos ex
d.io habere eti. rez. Papiae ius accrescendi eo casu, quo caducum por-
tio non vidit. Consuevit et remotis exigendi adest tex. in l. unica
§. 30. de C. et C.

Nec ignoramus distinctioni huic nec certo convul-
tam omnino esse q. dictum se et d. disiuncti ex deficiente a ferri
in lt. accrescunt se disiuncto, ut multo a fortiori l. nec. et Fiscus in
vestig. caduca vehere, in lege Papia ius accrescendi, et se et
d. disiunct. ut Afrenarum n. 11. Unde effici videtur eo etiam Fiscum, et
ius caduci ex l. Papia a ferendo se disiuncto ex lege, q. vincit vincen-
te de, a fortiori vincit te. l. de accessionib. 14. ff. et tit. 3. ff. nam
a me. ff. divers. et temp. praescript. l. 2. §. si damnat. 17. ff. fin. l.
communi. §. ult. eod. tit. c. ... 7. de consuet. lib. 6. sed
et censemus recte posse in primis eam rationem retorqueri, et potius
debere d. Fiscum, ut q. se disiunctis Fiscum excludit, excludat eti. Fiscum se et
d. disiunctis eo casu, quo ex se disiunctis scurrant ad portionem caducam, ut
in singulari specie tex. in l. liberis. 8. §. si vi. eff. seq. ff. de bon. damnat.
deinde et alias inter rei posita n. difficultas adhibendas limitatio-
nes, ut omittamus quas dicunt et defendunt inter ogestio a Castillo
3. lib. 20. Contr. 3. d. Paul. in l. Claudio. 26. q. potior inqu.
Joannes Antonius Maneglius de imperatorib. q. 33. n. 13. Franciscus
Ortiz de. inv. lib. 1. cap. 38. ... Farinac. post. recentiores.
decis. 59. n. 2. tom. 1. remur eam rationem cessare quoties est diversa
ratio, et ius vincenti et diversum sui eius, quem vincit, quod in al-
terius, aut ex p.a. vinci unde excludere l., ut in proposito, q. quamvis
se et vobis disiunctis ex vi duplicis disiunctionis liberatae se disiunctos et
ving disiuncto, et quasi in ung corpus redactus ex deficienti por. acer-
tione ex p.a. illius vindicat, et cum onere l. imposito ff. l. l. §. his ita
20. eff. hoc ita tam varie. et §. ubi autem. n. C. ff. cad. toll. ubi po-
test a ferri spico, q. n. aliquo i.e. disiunctionis nihil, ut effectus
disiunctus, i.e. caduci, cuius ex vi portio deficiens a p.a. eius in

qua separari desiderat in bonis cedit, et iure suo hanc rem, vbi est in
lite quae accedit, ut ex Nob. dicec. d. tit. 17. in sic. 3. d. n. 1. 24.
et 17. Sed aut Bonus eo iure, quo se et accessio iunctis vincit,
non potest vincere se iunctis, quia ibi non ex ps.a debuerint, et ut ex ut il-
lius sibi accrescente, ut se et accessio iunctis vindicat, sed ut ps sibi
sibi regione at se iure ipsio remanere debere intendit a ius non decrescen-
di. d. l. 2. d. uoi aug. u. uff. vinuero.

Sed vit, ut diximus tentare nunc sa-
tis Caesaint. diuersy R.R. q. mouenda et promouenda censura. Iam
vero ex nuper traditis de diuersitate rationis, et modi accrescendi inter
se iunctos et re et voce, succedit ratio gradaty, ex actuy et intellectu
nostro pria huius casus, quae in eius fonte diximus, an vult int.
se et voce iunctos, scorsis coniunctis nascat ius accrescendi, cum uere deficiat
uni ex eis ano alterius deficiens, an uero adhuc ius non decrescendi.
In quo q. quamuis Accurs. in l. n. dn. 17. §. l. vob. accrescere. Vinc. a
xad. 25. ad l. Auth. Sext. in dent. n.º 24. et 55. et cum Antiquiores
teste Iacm. n.º 2. et 106 in dent. affirment, int. se et verbis iunctos
esse spacio ius non decrescendi ex eo. quia ad rem ad vsufy vocati, et ut
q. simul fuerent c. iunctis 82. de leg. 3. alio ita, ut altera usque concur-
rit n. tam accrescere alteri ... , ... vsufr. relicti non decrescere Sum.
I. nobiaut. u. uff.º vsuu.º nemo. ideo et q. desistente aliquo carere,
ut vsq. de unic. l. hic ita. 20. uff.º h. ita tam nam. Sed verius omnino est
q. insinuauimus C. ca. s. n.º 30. int. se et voce iunctos, prorsus et iure ei
ius accrescendi, non aute non decrescendi, tum quia vocanti ad vsufy, non
ut singuli et meliori, aut certa voluntate definita, sed ex tacita et mu-
tua intercedat. resq., ut uniuersi et solventis unum est, ut exprimimus
C. n.º 5. et inde non tam vere q. hoc et immortale, ut notant Bart.
in dent. n.º 32. et 24. et officiat vox illa quasi immutauerunt, et pe-
titionis nostrae ind. l. hic ita. 20. uff.º hoc ita tam nam. Sed quasi in ung
corpus redacti Cst. iunctos. vice haredy quasi sua percipiant, et
consequent ei, se et voce iunctis non vocentur ad vsufy ex testamento ...

proxima die sive statim, aperte cessat in istis terminis illa ratio iuris non decrescendi de qua in d. §. ubi autem 11. Dum ergo praedicti ult. remissive nunciantur et conditor diminutionis iuris accrescendi, et non decrescendi in d. §. ubi autem 11. dirimunt et dirimunte verum virtute iure non decrescendi diminutionis ut in uff. sin vero ex seq. quamvis asserena ordinatio eo ratione dicta ergo in re coniunctis iuris accrescendi inoriit diminutio, ut in praed. d. §. ubi autem 11. et diminutio notat, quos re tantum coniunctos diximus, sicut coniunctos notat eos, qui re et verbis coniuncti sunt, ut in. §. in eadem rei. g. inst. b. lib. tum denique quia nisi inter re et verbis coniunctos reservatio partis iure accrescendi, eo non omnino esset inter verbis tantum coniunctos ius, quod probavimus supra. 8. n.o 6. idque esset ergo inter re tantum coniunctos, ergo utrum iure non decrescendi, quia proprii iure accrescendi tribuitur, ut supra diximus, nulla est in legati proprietatis specie coniunctos, inter quos totum est proprio iure accrescendi, quod sane absurdum foret, et contra d. §. ubi autem. Quibus argumentis ut alia ex differentiis mox explicandis inferenda dumtaxat faciant, sequuntur Ganess. post Inmdig inst. tom. 38; eff. exemp. S. pi adsol. R. V. O. Philips in aventi, n.o 73. et 86. Cuiac. indl. unic. D. de hered. ita. 10. et §. ubi autem 11. Vinn. lib. 2. tit. 2. accresc. cap. 11. Bellong. cod. tx. cap. 5. q. 36. n.o 7.

n. 18 Nec in splendore solis aeque acuminis est surrexit disquisitio et distinctio inter ius accrescendi proprie in coniunctis re et verbis receptis, et ius non decrescendi in re coniunctis; immo multi magni nominis in hac tractatu gerunt ex hac diff. et eamque mirum confirmant, ut dolere alia inter utrumque ius, et coniunctosque genus diverse quales praeter illa tentata n.o 14. 15. et 16 minores et certiores sunt, quas sequuntur. Prima in legatis vero legatarii deficientis accrescere legatariis re et verbis coniunctis non invitis, sed volentibus. Quod si noluerint seu repudiaverint manebit ea pars ad haeredes, a quo relicta est. d. l. 2. §. ubi autem 11. ult. sin vero. Nemo quoniam re et verbis coniunctis pars deficientis cedit proprie iure accrescendi, et ex ord. ordinis

illius cui relicta erat d. [illegible] sin vero pars. [illegible] ius in aliu[m] [illegible] dat utile cum iure repudiandi cum [illegible] hunc ille repudiare volui[t] [illegible] . [illegible] 55 de [illegible] 2 [illegible] divinis, q. semel agnoverunt n[on] licet por-
tionem [illegible] deficiente repudiare, seu recusare quin [illegible] ser
[illegible] invito [illegible] ius [illegible] decrescendi d. [illegible] ubi [illegible] [illegible] in [illegible] ei [illegible] , [illegible] n[on] ex [illegible] [illegible] simili, sive
[illegible] illi [illegible] , [illegible] porro iure [illegible] pars [illegible] , q. singulis
a [illegible] sua et separata formula relicta est, succedit iure [illegible]
[illegible] quae [illegible] bonis [illegible] legatis, sive [illegible] voluntate defuncti [illegible]
[illegible] ex [illegible] dividere, et [illegible] eius velle, [illegible] nolle l. [illegible] 4. 7.
et 6. [illegible] 2. l. legatarius. 38. de leg. 2. [illegible] nam [illegible]
[illegible] [illegible] dicta [illegible] [illegible] [illegible] lib. 2. de [illegible] accresc.
[illegible] Cuiac. in [illegible] l. [illegible] 10 [illegible] si duobus. 29 in [illegible] de
leg. 1. [illegible] 8. [illegible] 22, ubi [illegible] lit. a. C. Plane in haeredita-
[illegible] , sive omnino [illegible] haeredes fuerint deficiente
[illegible] semper [illegible] est, q. semel [illegible] agnovit, [illegible] invito accrescit.
[illegible] si n[on] accresceret [illegible] [illegible] , [illegible] sive divisio re-
[illegible] defuncti [illegible] quia [illegible] casibus ius accrescendi n[on] ex
[illegible] indicatur, s[ed] ex iuris necessitate [illegible] [illegible] n.° 17
[illegible] n[on] debet ei, q. [illegible] agnovit [illegible] caeteras repudiare [illegible]
[illegible] , [illegible] haereditati [illegible] [illegible] dividere [illegible]
[illegible] definitio. 10. [illegible] [illegible] l. [illegible] haeres. 35. l. si duo. 38. l.
[illegible] haeres 52 [illegible] ult. l. [illegible] ex duabus 35. [illegible] ult. l. cum haereditate. 55.
ex [illegible] . l. minor. 61. de adq. haer. l. haeres. 63. de haer. inst. [illegible]
[illegible] lib. 3. illustr. [illegible] de adq. haer. [illegible] 4. n.° 10. [illegible]

Secunda [illegible] dicta

legatariis [illegible] simili portio deficientis deferri, [illegible] accrescendi
cum onere imposito à [illegible] deficienti, q. onus seu gravamen subire
debet ille, cui accrescit, [illegible] portio deficientis, ut [illegible] , [illegible] d. [illegible]
ubi [illegible] in [illegible] l. [illegible] 54. [illegible] ult. [illegible] et [illegible]
[illegible] ex [illegible] deficienti [illegible] , [illegible] ita iure illius uti debet. [illegible]

ad Si alterutro 76. ad l. Falcid. l. 9 in iur. 138 de R. J. Ex diverso autem
re coniuncti portiones deficientium retinent, quia non decrescendo sine onere impo-
sito nominatim deficienti d. S. ubi autem 14. ff. si in autem. l. separatim. 30. de
C. et D. quia cum non ex quo coniuncti, sed suo iure obveniunt, suum legatum non dimi-
nutum vindicent, aequum quidem est eos suum onus proprium iniunctum sentire,
non item impositum deficienti, quoniam et ideo testator disiunctim reliquisse, et gra-
vamen separatim singulis imposuisse praesumitur, ut unusquisque suum
onus, non autem alienum agnoscat, ut scribit Iul. in d. ff. si in autem quod
quia non capit male accepit Trachin. 4. Stron. 94. et Fab. 50. err. 3. n.
4. male dubio imputans, cum tamen ea prorsa dicta sit veterum iurisconsultorum ut
ex d. l. seq. legata 54. S. ult. d. l. si separatim 30. docent et ducunt post
alios Sar. Mavent. n. 5. Duar. de i. accresc. lib. 2. cap. 2. Donell. 8.
Com. 11. Gomez. tom. 1. var. 10. n. 43. Cuiac. in d. l. unic. S. his ita.
infra. Interdum etiam re et verbis coniunctis accrescit pars sine onere nomi-
natim imposito deficienti, veluti in primis, quando deficit ratio, ut habita non
sensuta, ut ex vetere novo quod iure parentis in l. unic. S. in 1. 3. et S. ne
hactenus. infra. iuncta textu inde explicando in l. pater. 29. S. ult. d. le-
gat. 2. de quo l. ep. 1. n. 4. Exceptis tamen duobus casibus, in quibus
non sensuta habita accrescunt cum onere, quorum alter casus obtinet in
l. ult. de his quae pro non script. l. filius. 14. S. ult. infine ad l. Cornel.
de fals. iuncto Donello lib. 8. cap. n. 6. S. sequi sibi. Alter casus
obtinet in l. cum vero 26. S. si pro non script. de falsis. lib. Diversum autem e-
si coniunctim pariter quod onus impositum fuit coniunctis, quamvis nomi-
natim sive sub propriis nominibus; tunc enim apud alterum, cui portio
accrescit cum omni manet onere, ut in l. civitatibus 122. S. Lucius.
l. si duobus. 16. S. 1. de leg. 1. Et si portio accrescens sit prorsus exiguta, ut
in l. quidam. 14. S. 4. si duo infine de iur. codicil. quibus textibus ex-
plicandis invigilandum est Cuiac. in d. l. 1. S. in primis. et in l. duobus. 26.
S. 1. Val. noster. 2. illustr. tr. 1. cap. 8. n. 9. et cap. 4. n. 2. et ante eos
Immola in l. quae adhuc n. 6. de C. et D. = Rursus et sine onere,
accrescit re et verbis coniunctis, quoties personale adeo fuit onus deficienti

imposito ut ad eos eius restitueret, nec impedisset alij adiuuisse defunctis, assumatur ut rat. ex textu ostendit Iust. in d. l. unic. §. nec autem §. ipso simul taliter unitarum sen. de C. et V. Denique in haereditatibus requirunt siue re aut ubis tm̃, siue re et uerbis siuncti, siue omnino disiuncti haeredes sint, atque fuerit quomodocumque euacuatus, ut Iust. loquitur in d. l. unic. §. his ita. 10. dett grate qualitercumque defuerint a esse, obstitutt et postea uacua et inanis facta et defecerint (si autem quae a esse uacua, et q. n. scripta, de qua §.) accreuit ex omne d. §. his ita 10. q. lly. quia enim haeredi uni impositum ipsi autoni haereditarie iniunctum uidetur, ideo quod et ex ea transit in eum, cui accreuit, mod. sat rescript. Seueri et Antonini, de quo in l. licet 73. de leg. 2. l. the 61. §. ult. de leg. 2. l. n. ultim. q. C. de Caduc.

§. sit diuersa inter legatarios re et uerbis siunctos, ei, q iure singulari et ex uoluntate testr. ad eos suum admittitur, n. accrescere, q ius accrescendi quod siuncti mini ad inducendum ius accrescendi sufficit eadem ratio, qua inducit ius singulare l. 3. §. si eis siunctis de leg. ult. et probat Passani ...us nobili in l. mulieri et Dno. 74. de C. et V. ex qua ita notant Alciat. lib. 9. parerg. cap. 8. n. 2. Cagnolus in l. 1. C. q. ipse tent... Et ideo re tm̃ siuncti regulariter indistincte et retinent q uis n. decrescendi q. deficientes ex si iure singulari ad rehtur admissi sunt, eumnet singulari ratio et hic in l. pluris. 5. §. si legata. 5. et §. ult. de leg. ult. l. si extraneo 46. de usufr. quas exornimus ... ... et seqq. tamen diuersa inter ius accrescendi et n. decrescendi ... Accurs. in d. l. 3. §. si eis. ibi... et in l. 5. §. ult. ibi... Barbos. ... 2. de i. accresc. cap. 20. in ... et Bellon. cap. 7. eiusdem tr. q. 62. n. 224. Sed quoniam eiusdem ... pars ... dat, debeat Pass. in d. l. si mulieri et Dno. 74. electam ... passim ... q ... intellectus ... locus ille est, ut ... yaueri ... intellectus sigillatim enucleanda sunt, quae subiungimus. Primus e Passiani. ... ee st. usufructu legato muli-

exi & dicto d[e]functo orat[io]. & adiecta c[on]dit[io]. si mulier n[on] nupserit usumfructus de lego q[uam] qua formula mulier & haeres ex eiusdem cognat[ione] ... q[ua]ndo c[on]ditio si mulier n[on] nupserit ... ususfructus tam mulieri ... Sed cu[m] ... ut ostendunt in d[ict]o. mulieri 74. ... t[ame]n defic[it] ... Bart. n[o]. 1. Cuiac. 32. q[uaest]. Pap. ... aliter atq[ue] si uni legatario soli ... nominat[us] ... conditio adscriberetur, ut in l. ult. §. ... de leg. (de qua ... n[o]. 5.) ... Iulius Paulus 81. de C. et D. de cuius ... l. si ... Classicus Cuiac. 21. q[uaest]. Paul. in d. l. 81. Menoch. 4. praesumpt. 182. n[o]. 39. Mant. de tacit. lib. 10. tit. 6 n[o]. 85. Peregr. de fideicom. art. 16 n[o]. 77.

1. 21 Secundo in proposita specie ind. l. 74. ei ... est extra ... mulierem etsi nubat, ad ... legati admitti, q[uia] beneficio legis Iuliae c[on]ditio si n[on] nupserit remittitur mulieri ... hoc. ... l. haeres. 79. §. ult. de C. et D. ... licet aliqui ausi sint affirmare ... admitti, ... ex illis verbis, quandiu haeres vivit, & in eod[em] ... est ... usumfructum habere d. l. 74. ... est mulierem nubente ... n[on] admitti, quia c[on]ditio si mulier n[on] nupserit ... ad ... tam mulier ... pertineat, quamvis mulieri remittatur, n[on] remittitur ... ex l. Iulia, atq[ue] ita muliere nubente deficit c[on]ditio ... l. cuius 77. §. ... de C. et D. ... induxit expresse ind. l. 74. dum ait ... c[on]dit[io]. ... Costa ... §. si arbitratu. limit. 4. n[o]. 6. Fachin. 4. Contr. c[ap]. 99. Bellon. d. c[ap]. 7. q. 62. n[o]. 63 ... 50. ... 10 Castillo de ususfr. c[ap]. 48 n[o]. 5. B. Pinel. 2. select. c[ap]. 20 n[o]. 12. Certum est quid expeditum est mulierem nubentem quandiu haeres vivit, & in eodem ... est, n[on] habiturum nisi ... nec illi inter ... accrescere, ... in haereditate remanere, ... Expirat

Exprimitur in primis verba illa nupserit exposita §. quandiu d. l. 74. ut
ad Titiy et inconsequente Alciat. Duar. et Cuiac. si referenda omnino
ad mulierem, ut sensus sit, quandiu Titius uiuit, et in eosdem trahit
mulierem, quae nupsit non heredem uni suo filio, quamuis Titio mortuo, aut
capite minuto Titii filio sit habitura, de quo postea. Eam denique si persu-
adet ratio subiecta à Pap. in uers. quia tamen. capta et apposita mulier
non, non Titio: quippe Papiniani ratio et mens est, mulierem, cui editio non
nubendi beneficio legis Juliae remittitur, non debere si nubat consequi aliquid
uel minus ex legato, quae haberet si non nupsisset, ne alioquin si
minus tribuatur, deterreatur à nuptiis metu eius damni l. hominis. 62. §.
ult. l. heres. 79. §. ult. de C. et D. Sed absurdum est plus tribui quam haberet
si non nupsisset; sic enim ultra quam necessitas remouendi impedimenti nuptiarum
postulabat, indulgeretur lucrum mulieri spernenti editum, et uoluntatem
defuncti, quod absurdum est arg. ex l. cum tale 72. §. Maevia de. C. et D.
Ex qua rat. sequitur, ut quia mulier si editioni paruisset, et non nupsis-
set, heredem suum filium, non autem Titii. Sed non eosdem ex rat. Pap. sequitur Titiy
mulierem non nubente suo filio habituram, quia cum Titio conditio non remitta-
tur, sed deficiat remanet integrum in hereditate quod recte censent et Pap. ex-
plicant Socinus Junior. n.° 6. et 14. Iaso. hic n.° 183. et praeteris Autor. et
Bald. ubi §. quamuis aliter Castillo d. cap. 48. n.° 20. et quod Papiniani
§. tradita uera est ideo, quod ex d. l. 74. Accursiani Bartoli eorum deducunt
non heredem ius accrescendi cum, quae ad suum filium admittitur de uoluntate defuncti
in singulari non mirum, quod ius eius singulari ratio non militat, ut admittatur ad
filium deficientem, ut in specie ex rat. d. l. 74. notat Alciat. 6. paradox. 8.
Quaeritur N. 22
nunc tradendi pro eo in §. insinuata anxie quod et acriter disceptatum an scilicet in
d. l. 74. Titio mortuo aut capite minuto pars ususfructus ei relicta ac-
crescat tunc mulieri, quae nupsit, in quo quamuis Accurs. in d. l. 74.
uers. tantum, et eorum Classici apud Iason. hic n.° 183. Cuiac. Duar. et
alii ostendant, nec tunc accrescere, quod nec in casu repudiationis, et
mortis similiter, quoad ius accrescendi par ratio esse solet, ut in l. uelut

4. §. bon. pos. tu uerius ē, q. affirmant Raphael Cuman. Alex. et Socin. in l. 74. Costa Bellon. et Fab. ubi pro: nempe mortuo dño, uel capite minuto ... eius, quae in haereditate intesi fuit prouentus iure accrescendi ad mulierem, ... attendunt, et eminent ... l. 74. ... quandiu ... mulieri ... sua tribuunt, q. dnus uiuit, et in eodem statu ē; atque ita indicant eo mortuo aut capite minuto mulierem ... habitura; n. solum ... à ... sensu, q. ... ē, ... ex ui uocis quandiu quae tempora ... exclusionem mulieris à parte dni, in casu ... expresso significat, et admissio ad eam partem in ... casu, et tempore, sicut in l. 2. §. ult. de assign. lib. et ... magis, ... inepte ... fieret mentio specialis mortis et capitis minutionis dni, et ad eam ius uiui et in eodem statu manendi, ne ultra referretur ... quandiu ... de muliere habente sua ...; sed ... post casum mortis, uel capitis minutionis dni mulier eam ipsam ... sola, ... amplius esset habitura. Denique hoc ipsum firmat Raph. ratio in ... q. ... in Capitis, quoniam si mulieri nubenti beneficio legis tantum tribuendum ē, ... haberet, si conditioni paruisset, et n. nupsisset, consequens ē tribui ei debere ... dni mortui, uel cap. minuti, q.a si n. nupsisset, quamuis dnus ... uiueret, et in eodem statu esset ... sua usufructus haberet, atque ita mulier n. haberet eo tempore ... suam ..., ut ... diximus; ... dno mortuo uel cap. minuto pars eius mulieri accresceret, ut ... similiter in usufructu, in quo ... post adquisitum partium singulis ... si unus ex his deficiat, iuri accrescendi locus est. l. §. interdum inf.e de usuf. accresc. 2. qua apparet ... mortuo dño, aut cap. minuto ... ius accrescendi mulieri admissum ad suas ... in singulari, q.a ratio ... in ... q. ... l. 74 ... eo in singulari admittenda ad eam ... dni mortui, aut cap. minuti ... insinuata ... n. 20. in prin.

N. 23. ... Dubium ... denique est, si dnus, q. nubente muliere defectus ... est, postea suam partem repudiet, quamuis uideatur dicendum accrescere tunc eam partem mulieri, quoniam ut accresceret eo ... casu repudiat. ... ... 5. ... q. ... Quae ... ualde

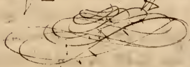
valde urgeto ex ratione Didacus Spino in speculo testamentorum glossa 9. n.° 15. in fine certo heredis est quod domino repudiante non accrescere mulieri, ut Vasq. lex eximit dy scribit nihil eamque, scilicet repudiatis mulieri prodesse d. l. 74. in fine in quo postremo conveniunt fere Cumanus Aliny. Iasonis. Polius, Ruyg. Verallus Cortius Fabius et Bellonus nuper laudatus Gutierrez. in l. 1. n.° 38. C. quando non petent. partes Duar. 2. de iure accresc. 26. Cuiac. 32. quaestione Vasq. Fachin. 4. contr. 99. Castillo. d. cap. 18. n.° 10. eius quod dicens ratio ea redditur, tum quia cum dominus muliere nubente defectus conditionis sit, repudiatio eius postea sequuta fuit inanis et inutilis ut quae facta eo tempore quo nil erat, quod domino deferretur, et consequenter nil, quod admitti, repudiari ve possit l. si ita 45. § 1. de leg. 2. l. 1. § deinceps. 7. de succes. edict. tum quia praesumitur repudiatio facta in gratiam mulieris ex eo, quod tunc quia si vellet dominus partem suam adquirere, non posset et e contrario non praesumitur repudiaturus si mulier conditioni paruisset; ut post Iasonem, quae Verallus, non damnosus esse solet l. si haereditatis 23. mandat. atque ita praesumptive non accresceret mulieri, si conditioni paruisset, quod dominus eo casu non repudiaret; in quo diversa est ratio mortis, et capitis minutionis quae cum sint domino involuntariae, et proinde muliere nubente, et non nubente eventum aliter de repudiato accrescit his casibus mulieri nuptae, sicut accresceret si non nupsisset ex ratione d. § quando.

Sed ut pergamus N. fin.

differentiam inter ius accrescendi inter re et verbis coniunctos, et ius non decrescendi inter re tantum coniunctos, quas recensere incepimus ex n.° 18. aliquas apponimus, quas quod non est locus iuri accrescendi inter re et verbis coniunctos, quoties coniuncti portio non deficit ipso iure, sed per exceptionem l. si duo patroni. 13. de iure iur. iuncta l. si cont. 24. de bon. lib. aut quoties coniunctus in quo deficit habet saltem in parte sua deficiente ius retentionis l. plane. 34. § plane. 13. de leg. 1. quamvis utroque casu sit iuri non decrescendi, eo quod praeveniat portio tantum re coniunctis, ut communiter docent, distinguentes Duar. et Fachin. congesti à Bellono. pleno utrumque casus examinante de iure accresc. cap. 7. quaestione 88. ex n.° 120. Omittimus et circa differentias traditas supra n.° 18 quae inde probatis exponendis, componendis quae in l. si domino

ss. de leg. 2. quæ de re & uerbis iuncta & ius accrescendi accepit Accurs. in l. si mihi & tibi. 12. 2do non pone . inf. de leg. 1. & de iure ac de re tantum iuncti & de ius non decrescendi ff. in l. si duobus. 40. Illud vane pariter dicendum huius capitis ad præcedentia breuiter admonemus, ultra tres species iunctionis realis, uerbalis, & mixtæ, de quibus hactenus, locum habere etiam ius accrescendi inter iunctos iunctione legali; uelut inter hæredes ab intestato, aut ex testamento, ut ostendimus. cap. 2. no. 22. & 23. & inter condominos eiusdem serui hæredi instituti; hoc si uno deficiente casu accrescat, non tamen ex ui iunctionis, quæ, ne dato concursu testator intestatus ... l. seruus. cod. 67. ff. adq. hær. Plane in legato an inter dnos eiusdem serui, cui legatus repudiante uno accrescat alteri, dissentire uidentur Dd. in l. & Proculo. 20. de leg. 2. l. 1. §. 1. ff. usufr. accresc. Cagnoli duens Cuiac. 8. obs. 35. & in l. si duobus. 16. de leg. 1. & r. ... dd. Africani in l. 2. d. usufr. accresc. Gilbert. Regius lib. 2. enantioph. cap. 16. §. omissa citat. Vinelli 16. om. 23. Castill. de usufr. cap. 48. no. 34. subscribimus plerius Vulgatæ & uere dist. inter usumfructum, in quo pars repudiantis accrescit condno d. l. 1. §. 1. & proprietate, in qua non accrescit, d. l. & Proculo. 20. nempe quia in usufructu, ut pote personali & existente in facto, cuius seruus non incapax est, inspicitur potius persona serui §. deum facti. inst. de stip. seru. l. 1. quia dies usufr. & inde omnino tanquam diuisus inter dnos existimatur, & tanquam existens in persona serui, adquiritur ab eo in solidum dno, cui potest quodcumque, in dno deficit d. l. unic. §. 10 C. ff. quia eius non domini in persona. At in proprietate, cum non facti sit, sed iuris, cuius seruus incapax inspiciatur non eius persona sed dominorum, inter quos non concursu, sed à parte fuerunt iuris censura ipsa dominica, & ideo cessat ius accrescendi d. l. & proculo. 20. Ipsi non enim coniuncta re quia l. idem. 3. ff. usufr. accresc. explicant uti post Accurs. & Bart. cofer Accursiani, & post eos Belloni. cap. 5. q. 40. ex no. 27 Vacius cent. 6. q. 13. Pomeius tom. 1. uariarum

cap. 10. no. 4. & seqq.

Caput . 5.um

De prælatione inter omnes species coniũctorum.

Postrema, hæc cura est commentatoris nri de plat. inter co- N. 1.
iunctos, q. primaria quequa apud Bauly in tll. nro. ut pote
cui explicande velut primariæ descriptiones Doctores studuerunt,
qmittentes q. de qua tm paucis nos agemus, quia plura eius capi-
ta in præcedentibus exposuimus. Prælatio autem in iure ac-
crescendi est effectus coniunctionis, cuius ex vi in port. deficiente co-
iunctus accedit disiuncto l. unic. §. his ita. 10. vs. hoc in tam
nariè §. de cad. toll. l. itq. 17 §. 1. in fin. l. si ita q. 66. in ff.
de uer. inst. et magis coniunctus minus coniuncto, ut in nro vs. p-
cedo. Idq ut distinctius intelligatur sciendum est, partis illud, q. Int. quos de-
proximius nemo coniunctus pferri disiuncto habere proprie br. pprie ius
ptiorem in hæreditatibus int. hæredes institutos, inter quos cum ius plationis
accrescendi induci soleat ex iuris necessitate, et adsciscat etiam
si omnino disiuncti sint ex rat. §. hæreditas. 5. vs. n. autem. inst.
de hæred. inst. l. qi. duobus. 37. de test. milit. In cum ex institutis
aliquis coniunctus est, cum deficiente a fratre in port. eius cæteris ins-
titutis disiunctis, solus q. illus capit ius accrescendi ex præsumpta
voluntate defuncti, quam coniunctio indicat d. l. unic. §. his ita.
10. l. hæredes. 63. de hæred. inst. dixim. C. cp. 1. n.º 8. At in
legatis cum omnino disiunctis n. habeat ius accrescendi q. dum-
taxat int. coniunctos aliquo genere coniunctionis, et ex vi eius
in legatis inducitur l. si duobus. 16. qq. mod. usufr. amit. l. et
Leonulo. 20. de leg. 2. n. é proprie locus quæsti. de plat. nisi int.
aliquo modo coniunctos; quippe omnino disiuncti legatarii,
etsi nemo alius coniunctus sit, a cuius pferatur n. excludi à l.

accrescendi ex defectu coniunctionis. l. si duobus .16. Sed & in quaest. de plur. int. legatarios coniunctos, q. ad partes deficientis concurrunt, antequam accresc. Pauli explicemus, praemittendum est, quoties concurrentes sub eodem genere coniunctionis coniuncti pariter cum deficiente veluti omnes re & verbis, aut omnes re tantum, nullum esse inter eos plures, sed pariter omnes admitti, sicut in hereditatibus pariter admittuntur omnes coniuncti. d. l. unic. §. his ita .10. l. Mauro. 41. de leg. 2. l. si ita quis. 66. de her. inst. iuncta integratione tradita C. cap. 3. n° 18. Neque ad hunc casum disputatio Pauli in praesenti pertinet.

V. 2 Versatur itaque quaest. de plur. a Paulo tractata proprie eo casu, in quo ad partes deficientis vindicandas i. accrescendi concurrunt varia genera coniunctorum quibus eadem res legata fuit, ita ut alii re & verbis, alii re tantum, aut verbis tantum coniungerentur, & dubitatur, quis eorum aliis praeferatur. in quo prima & tertia Bolognetti in praesenti lin. 37. extra controversiam posita Pauli assertio est: re & verbis coniunctum cum deficiente praeferri ceteris ut in nostro §. praefixo. nempe, quia duplicis coniunctionis nititur vinculo, & ideo potiori ex reg. l. Stichum. 142. de R.I. §. nec duobus. iuncta auth. itaque C. comm. de success. §. 2. hodie .inst. de adopt. Unde et praefertur ei tantum coniuncto re l. 1. §. idem. 2. uno idem est. de usufr. accresc. l. Sempronius. 26. §. ult. ff. usufr. leg. l. actus. ... l. liber. 59. §. Titius. 2. l. heredes. 63. de her. inst. d. l. unic. §. his ita .10. Sed et verbis coniuncto inter se non cum deficiente, ut exacte exponit Duar. lib. 2. de i. accresc. 8. Donell. 7. com. 13 Cuiac. in d. l. Stichum. 142. 2a assertio est, in §. quo dixi. Cuius non ea vis est, ut re tantum coniunctus non sit potior coniuncto re & verbis, ut interpretatur post Accurs. in verbo qui re. in praesenti. Bart. n° 1. & 6. Forcatulus dialog. 59 n° 1 & 3. neque ea, ut re coniunctus non sit potior coniuncto verbis ut exaudiunt post Accurs. Jaso in praesenti. n° 45. Bolognet. 63. Peralta in l. Mauro. 41. n° 3. de leg. 2. Fachin. 4 Contr. 98. quia cum in §. praefixo dictum sit re, & verbis coniunctum praeferri re coniuncto, ut mox dicemus, erit inelegans.

& Paulo indigna assertio d. ff. q. si re, si vel accipiatur, ut re coniunctus n. sit potior coniuncto re et verbis, aut coniuncto verbis tantum, idest, ut n. sit potentior illis, qui nec pars esse ig. dicti erat, & mox dicitur arg. ex l. 3. de alienat. iudic. mut. causa facta. Quare omissa & alia absurdiore interpretatione Fabri de error. decad. 44. err. 7. Paulus sic intelligi, ut re coniunctus n. conferatur omnino disiuncto, q. penitus ineptus, quia n. e locus eloqui de collat. int. coniunctos, & omnino disiunctos in legatis, cum in illis disiuncto numquam accresceat, ut V. dicimus, affirmandus potius est, assertus Paulus eam esse, ut re coniunctus cum deficiente n. sit potior aliis, n. cum deficiente, sed int. se re et verbis coniunctis, aut verbis dumtaxat, ut in hoc exemplo: Titio Stichum lego; Sempronio eundem Stichum lego; Caio & Maevio eundem Stichum lego; Lucio, & Seio eundem Stichum ex aequis partibus do lego. Quo casu in port. Titii deficiente Sempronius cum eo re coniunctus n. est potior Caio, & Maevio re & verbis, & Lucio & Seio verbis dumtaxat int. se coniunctis d. l. unic. § his ita re. ff. vin vero quidam. d. l. haeredes 63 de haer. inst. d. l. Maevio. 41. de leg. 2. explicat ita post Duar. et Hotoman. Cuiac. Antom. & Donellus Bellonus de i. accresc. cap. 5. q. 46. n. 38.

B.ª denique assertio extat in d. ff. si vero. cuius verba illa & magis e, ut & ipse conferatur, referantur ad re coniunctum, ita ut sensus sit, eum conferri verbis coniuncto, refert post Rogerium ad Accurs. in d. ff. Bolan. d. t. i. accr. n. 12 aliter autem verba illa de coniuncto re & verbis; ita ut significent eum conferri potius tantum coniuncto; interpretantur post Azon. Joann. & Accurs. Bart. in fuerit. n. 2. & comm. veteres, quos refert & sequitur Zeballos comm. contr. comm. q. 99. Verum verius est Paulum in eo ff. dubitare utrum verbis coniunctus conferatur re coniuncto, & decidere conferendum esse verbis coniunctum redactus ad unum partem cum deficiente; atque ita re & verbis coniunctus e verbis interpretet. ut exponimus V. cap. 1. n. 40. & cap. 8. n. 17 & 18. ubi & de l. Maevio. 41. de leg. 2. l. si ita quis. 63. d. t. haer. inst. atque hic extrema linea sit complementum. N. 13 Assertio 3.ª

nostra de iure accrescendi; utinam sicut pro affectu vestrûm commodis est destinata, ita et effectu utilis placitura que sit, ut tandem consequamini, quod cordialiter optamus. Quod vobis concedat D. O. M.

Amen.

Finis.

A D.re D. Francisco Ramos del Manzano Salmanticensi U. J. Primario.

Ad Rubricam, et legem 1. h. tt. et substitutionis nomine de Origine, Definitione, et speciebus Compendiaria tractatio, a D. D. D. Fran.co Ramos del Manzano

---

Substituere nihil aliud est, nisi in alterius persone, aut rei de finiendi loco statuere, et subrogare quo modo substituti d. veri iurij mentionem in provinciali edicto interpretatur Cuius in l. 23. § ex quibus ff. de actien. iudicij; eoque sensu apud iuris auctores substitutae dicuntur arbores, l. agri 18. l. arbores 59. ff. de usufructu, § 38. si gregis 38. institutiony de rery divisi. Substituta pecora l. velin vitulis 69. ff. de usufruct. l. si gregem 22. ff. de leg. 1. l. nisi alius 21 ff. quibus modis usufruct. amittat. iuncta l. peculij 65. § 1. ff. de leg. 2. Columela lib. 7. de re rustica c. 3. et 6. substituta actio l. 1. § heracho 20. ff. si is qui testo liber, deniq. substitutus iudex, et defensor l. 9. § si iam l. cum apud eos ff. iudicaty solvi Creditor, debitor ve l. Claudius 16. Ver. plane ff. qui potiores in pig. l. frustra 6. C. de numerata pecunia, et tutores, curatores ve, l. quod si forte 14. § 10 certia 4. ff. testamentorib. l. ult. § ult. ff. de appellationib. l. curatorem 10. C. qui dare tutores l. 4. Cod. in quib. casib. tutorem habenti, l. 1. Cod. de tutore, vel curatore qui satis n. dedit l. 4. C. de excusationibus tutor. iuncta l. 3. cod. de interdicto matrimonio cum similibus Congestis post alios ab Stligero ad Donelly lib. 6. c. 13. litt. D. Schifordig. ad Fabry lib. 1. tract. 6. q. 1. plane ex hac generali usurpatione, ubi substitutionis pro quaquaq. subrogatione fit

Ni. 2

in h. ff. x. in hoc cheam modo capies Vl. in l. 1. § 4. § si forte sit substitutus ff. de his qui notantur infamia. Velenti.

Ut quoties in defectum 1. legatarij, vel fidei commissarij, vel donatarij causa mortis vocantur alij, et subrogantur sint proprie substituti, unde et traditum est etiam in legatis, et fideicommissis, et mortis causa donationibus locum esse substitutioni, l. un. § sin autem vero quod si in medio Cod. de caducis tollendis, l. ut heredibus 50. ff. de leg. 2. l. si cui mortis 10. ff. de mortis causa donationibus, quemadmodum et in contractibus et donationibus intervivos substitutio solet, l. quoties 3. Cod. de donationibus quae sub modo, que extat in l. u. tit. 6. lib. 5. Appellationis, ubi Matienzo. glosa 3. n.o 1. late post Nicolaum Intrigliolum et alios Vincentius Fusarius de substitutionibus 1. parte de substitutionibus in genere q. 13. et 14. —

Nota

Substitutio dati in legatis in utroque casu.

Illud in primis in hoc gradu substitutionis in legatis et fideicomm. singularibus relictis non est novum praecatum, immo neque eruditis vulgo notum, notum vero est, nempe substitutiones in legatis fieri posse non solum directo, et vulgariter in 1. casu si legatarius non adquirat legatum, l. sponsus 25. § similiter 14. ff. de donationibus inter l. Sextus 32. ff. de leg. 3. l. Titia 77. ff. de condit. et demonstrat. quo casu per agnitionem 1. legatarij expirat substitutio, l. si legata 6. Cod. de leg. immutata leg. post aditum 1. Cod. de impuberum, et alijs substitutionibus, nec solum per fideicommissum in secundum casum s. ut si adquisierit legatarius restituat alij l. cum pater 77. § a te peto 32. ff. de leg. 2. l. Publius 36. § ult. ff. de condit. et demonstr. sed quod fortasse ignotius est etiam directo in 2.o casu nempe ut vel post adquisitum 1. legatario, legatum vel in casum, tempus vel certum, sive subditum aliqua succedat alius legatarius in eum, qui ipso iure legatum transeat, inquam rem ellegans, et ellectae Julianus sent. ex lib. 32. ff. in l. Stichum 81. § Stichus 2. ff. legatis 1. ubi cum Stichus Sempronio legatus esset et si Sempronius Stichum intra annum non manumisisset, idem Stichus Titio legatus, atque ita Titius in legato

V. Except. Theor.

l. 81. § Stichus 9. de leg. 1. vl. in part. 4

substitutus

substitutum Sempronio in casum [illegible] ab eo adquisiti, et intra annum non manumissi scribit Julianus Sempronium interum totum Sthicum habiturum, et si intra annum manumiserit liberum Sthicum fieri, si autem non manumiserit totum ad Titium pertinere, et quidem pertinere ipso iure ex vi directe substitutionis, non autem per fidei commissum quod Titius a Sempronio petat deducto [illegible]. quia verba illa substitutionis Titij in legato in d. §. Sthicum ibi Titio do lego sit non placaria et obliqua tanquam fidei commissi, sed directa et propria legati vindicationis, Ulp. in frag. tit. 24. in prin. et §. per vindicationem 3. et tit. 25. § 1. et 2. ex quibus verbis et legati genere s. vindicationis transit ipso iure, et recta via dominium a testatore in legatarium, l. a Titio 64. ff. de furtis l. legatum 80. ff. de leg. 2. Ulp. tit. 19. § lege 17. [illegible] quia in eadem specie si testator in casum Sthici a Sempronio 1.º legatario intra annum non manumissi non Sthicum Titio leget, sed eum liberum esse iubeat his verbis, Si Sempronius Sthicum intra annum non manumiserit Sthicus liber esto. docet idem Julianus eodem lib. 32. ff. in l. Sthicum 15. ff. de manumissis testamento. Sempronium nisi manumittat nihil iuris in Sthicum habiturum, sed liberum eum futurum, et consequenter sentit Julianus Sempronio non manumittente consequi Sthicum libertatem directam ex testamento sicut et supponit ab eodem Juliano in l. si quis ita 13. ff. de statuliberis, et fieri libertum Orcinum sive defuncti, non autem Sempronij legatarij, a quo, nam si liber- tus Sempronij fieret, et Sempronius ius patronatus in Sthico haberet, verum non esset quod Julianus affirmat Sempronium nisi intra annum manumittat nihil iuris in Sthico habiturum, Proinde eodem modo in d. l. Sthicum 15. post annum sine facto Sempronij legatarij, et postquam ei Sthicus adquisitus fuit, non per fidei commissum, sed directo et iure ipso ex testamento. sine a testatore Sthicus libertatem consequitur. ita et in d. l. si fundum 81. § Sthicum Titius in

l. Sthicum 15. de man. tit. l. 1. ff. [illegible] 4.

in legato substitutus Sempronio in id casum, s. Stichus Sempronio adquisitus, et intra annum n. manumissus capit post annum ipso iure, et ex vi directae substitutionis legatus a tutore n. per fideicommissum a Sempronio legatario, ut agnoscit quoque in satis firmet, aut exponat Cuiac. in l. si quis servus 8. § si interff. de leg. 2 et in l. un. § sin autem 7. Cod. de caducis tollendis, in quo sane dictat insigniter substitut. legatorum ab ea quae fit in hereditatibus, quia in his indubitatum est n. posse iure communi substitui directo in id casum s. adquisitae hereditatis primo instituto, nisi a Patre impuberibus liberis, quos in potestate habet, neque in alterius potestatem recasuri sunt, nec ultra pubertatem l. verbis 7. l. in pupillari 14. cum l. seq. Hostio l. in titulo 6. Cod. de test. militis, l. si fratres 5. Cod. de fideicommissis § pen. et ult. inst. de pupillari substit. —

N.º 3
Ratio assert.

Differentiae observatae inter substitutionem in hereditatibus et in legatis ratio quoque a nemine, quae sciam, quaesita nedum inventa, in obscura tamen non est, si breviter supponas directam substitutionem in hereditatibus esse institutionem, ut in definit. diximus, et institutum id, quod semel addit. n. posse ipso iure, sive directo, neque ex volunt. defuncti heredem esse desinere, quia absurdum visum fuit personam defuncti, sive eius repraesentationem semel ab herede assumptam postea deponi, et quodammodo alium hominem esse incipere. l. ei qui solvendo 88. ff. de heredibus instituendis § restituta inst. de fideicommiss. hereditatibus l. heres 22. ff. de usucapionibus. quare ppl. nec pot. (praeterquam pupillariter ex rat. de qua modo) substitui directo in casum, quo institutus quaesita iam hereditate heres extitit, quia neque iste desinere, nec directo substitutus esse heres pot. in locum instituti, nisi iste desinat cum uni duos in solidum heredes, ius n. permittat. l. quod 7. 141. § ult. ff. de reg. iuris l. si vario in

Legati

legati substitutio nunquam est institutio, sed subrogatio in locum legatarij, qui cum ut pote singularis successor representat defuncti, & legatarij ius instituendi & ittis ordinandi, vere pugnat quo minus possit qui tenuit legatarius fuit postea ex voluntate defuncti desinere, & legati pure relictum verbo sub condit., dominium quod etiam postquam quesitum uni fuit, transferri ipso iure in alium, ut in l. si sub condit. 16. ff. quib. modis ususfructus amittitur. d. l. si fundus 81. in prin. ff. de leg. 1. l. si fundus 109. ff. de condit. et demonstr. iuncta l. si uni via 11. § ult. ff. quemadmodum servitutes amitt. l. et post litem 12. § res que ff. fam. herciscund. et firmat quia si in dominio post traditionem, quod ipse emptori sub condit. resolutiua, ... dominium vel ... resoluta empt. dominium ipso iure ... emptori, et in venditorem retro currat etiam ante re traditionem l. si quis hac lege 41. ff. de rei uindicat. iuncta ... de qua post plures quos ... ad ... lib. 6. cap. 18. litt. C. et cap. 19. litt. F. ... in l. traditionibus 20. n. 7. C. de pactis quanto facilius ut in legatis sicut ipso iure, et sine tradit. dominium adquiritur teste Vlpiano d. tit. 11. § lege ita et resoluat. et transeat arg. ex l. nihil 35. l. fere 153. ff. de regulis iuris, ... inde ... non est substitui directo posse etiam in casum ... primo legatario legati, denique ex eadem rat. quis hereditat ... adhuc tempus vel certum dari non possit l. hereditas 39. ff. de heredib. instituendis l. miles ita 41. ff. de testo militis, legatum non potest l. si ususfructus 6. l. generaliter 32. § is quoque sit l. uxori 35. l. uxori 37. ff. de usufructu legato — o l. ult. de legat. vel exceptor. theor. ... Dili. V. 17

Nec disfrentur propositae et assertioni nostrae deductae ex d. l. si fundus 31. § si ... obstant quae sequuntur expendenda sunt omnia, et exponenda primum ex l. si ... 39. ff. de manum. testo. — l. ... 39 de man. test.

Ubi Paulus docet dictam tacitam directam vel tacitam servo subadit. si tamen heres alienauerit, n valere sunt neq. vindicationis lega tum eundem servu subeadq Adit. quia Sferunt. in id tempus, quo servus utpote iam ab herede alienatus, et alij quesitus vel alienus futurus, unde enim videt. neq libertatq direc tam in d. l. Sthicus §. ff. de manum. test. nec sibi testamentum directq et legaty vindicationis. in d. l. sifundq §. Sthicum Valere directe posse cum Sferant. in id tempus, quo Sthicus Sempronio legatario quesitus atq ita alienus futurus. Sed respondendq est in d. l. Sthicus §. et d. § Sthicus non Afferri libertatq, aut substitutionq directq expresse in casum Sthici Sempronio adquisiti atq alieni; sed in casq manumissio nis intra annum non factq, quo casu seu conditio impletur ma numissis intra anniq non sequuta qualitercunq etiq si Sempro nius legatq repudiauerit, atq ita nunquam Sthicus alienus fuerit deinde eo etiq casu quo supponit in d. l. §. et in d. § Sthicum, nempe quo Sempronius vere Sthici Dominus factus sit, et intra anniq non manumiserit, succedet in libertas, et substitutio direc ta, quia resolutio Sempronij legati ex ea Sditionis resolutiua si non manumiserit, perinde habet. ac si nunquam Sthicus Sempro nij fuisset et sequenter retrofingitur nunquam alienus ab heredis et testamentarius, arg. ex l. servio §. de leg. 1. l. 4. § sed et Marcellus. ff. de iudicium adit. l. 3. ff. quib. modis pignus vel hipo. solu. d. l. si cui via §. vlt. ff. quemadmodum servitutes amittant. cum similibus supra adductis, at in d. l. Sthi cum §. q. libertas, et legaty Sferunt. expresse in casq alienatio nis Sthici, et in id tempus, quo Sthicus est, inquq ab herede alienatus ita adquisitus sit, ut non possit alienatio, et adquisi tio resolui, siue haberi pro non facta nec Sthicus retrofingi pro alienato, seu non alieno, neq cum libertas, seu legaty relicta

sint

sint suo die conditionaliter [illegible] necesse est prius conditionem imple-
ri ut Stichum alienum esse l. si ita sit 45. § 1 ff. de leg. 1 credere
dict. 3 ff. de V. S. sive Stichus fuerit alienus, sive alienatio fuerit fac-
ta, et restitutio habetur, non potest dici impleta conditio, et ideo
neq. locum libertati, nec legato foret, [illegible] alienatio non restitutio
sit impleta [illegible] conditionis [illegible] est libertatem directa,
et legatum [illegible] non valere, neq. cum in utroque requiratur
ut [illegible] sit qui relinquit, et libertas vero nec alius [illegible]
[illegible] singulis rebus [illegible] persecutionem [illegible]
potuit relinqui [illegible] tempus, quod nec ttor. nec heres domi-
[illegible] futurus erat, sed ille in quem alienatus servus fuisset. d. l. Stic-
[illegible] 39. atq. ita in d. l. 39. ipsa extinctio conditionis non alienare
[illegible] repugnat quominus alienatio, sive adquisitio restituatur,
et consequenter impedit libertatem, et legatum, [illegible] alium
quod dicitur in d. l. 45. et in d. § Stichus, ubi quando vero semel
[illegible] fuerit [illegible] legato [illegible] nunquam alienus,
[illegible] mediante [illegible] directa substitutione in legato [illegible]
adquisito; cum non [illegible] hereditate post adquisitio-
nem; quia neq. conditio facta [illegible] nec [illegible] pot. ex quo semel
[illegible] heredem non esse ut supra tradidimus l. 85 § Stichum
[illegible] secundus [illegible] rationem [illegible] argumentis deducit. V. 5
Ex vulgari regula iuris, quae docet legatum constitui non posse ad Obligatio neque
tempus non magis quam alias obligationem, ita ut post tempus constitui ad tempus.
ipso iure finiatur obligatio l. 44. § 1 Ver. placet ff. de obligat. Dicitur ex
et actionibus, l. nemo 55. ff. de leg. 1. atq. indubitatus fuisse, l. ult. C. de legat.
apud veteres iuris auctores usq. ad Iustinianum constat ex eius
constitutione in l. ult. C. de legatis. et in specie simili d. § Stichus
[illegible] Stichus 39. ff. de manum. ttо. [illegible] in l. 3. § si quis ita
4. ff. de adimendis legatis, ubi cum fundus Titio legatus esset sub
conditione si Titius fundum alienasset idem fundus Seio legatus fuisset

atq' ita Seius Titio in casum non quesiti fundi et alienati sub
stitutus asimat Ulp. heredem defuncti oneratum esse, ut in
casum alienationis Seio fundi praestet, et ideo voluisse sibi de
bere exacta caut. a Titio de fundo non alienando, et sequi
ter, sentit legati Titij non fieri post casum alienationis, nec tran
sire in Seij substituti ipso iure, alioquin non superuacua he
redis obligatio, et cautionis exactio esset, quo nec in d. § Stichum
resoluit., finiturum ipso iure legati Sempronij post casum,
tempusq' Stichi non manumissi, et inde nec directe substitu
Solutio tioni eo casu locus e., sed ut ex pre. et paucis respondeas suppo
nendi in primis e. regula d. legis obligationum 44. § 1. ver.
placet pertinere ad obligationes ex stipulationibus, quas legatarij,
et quibus in d. l. nemo 55. et in quibus ita ius fuit ver. posset
legati sui relinqui ut personalis obligatio, actioq' ex testo. d.
heredem constitueret dumtaxat, usq' ad tempus certum, veluti si ita
legatum sit usq' ad viennium heres dato post viennium heres non te
neat. nec extinguit d. cum ipso iure obligatio, quia si
cut obligatio hec non temp. nec voluntate sola defuncti indu
citur, sed ex quasi contractu heredis cum legatarijs, et heres institu
tionis de obligationibus, que ex quasi contractu, ita neq' ipso iure
extinguit. temp. aut voluntate defuncti sine dissractu lega
tariorum, arg. ex l. nihil 35. l. fere 153 ff. de reg. iuris, immuta
rat. d. § 1. ver. placet, sed quod vetus ius fuit abrogatum
a Iust. in d. l. ult. cod. de leg. et tertiis [illegible] non pertinet ad le
gati dominium, quod etiam ante Iustiniani potuit sui ad temp.
relinqui, et adquiri, ut post id resoluat. ipso iure, ut in usus
fructus Dominio, probat Paulus lib. 3 Sententiarum tit. 6. § fini
tur, iuncta l. un. § item si ex die ff. quando dies ususfruct. legati ce
dat, l. 3. in prin. ver. unde ff. quibus ususfructus amittatur, et
l. generali 32. § item 4. l. ex [illegible] 35. et 37. ff. de usufructu legato,

et in

et in aliis legatis, Dulan in l. firmio 20. § ult. ff. quando dies legato
rum cedat l. cum hiis 4. § sive igit. 3. ff. de translatione l. Codicil
liis 19. l. his verbis 21. § filii, et § ult. ff. de annuis legatis et post
Dig. Cap. in l. peculiis 65. § Titio ff. de legatis 2. Marcellus pauci
animadversus in l. cum quo 56. § si qui in bonis ff. ad legem
Falcidiam, quibus Iulianus cum Caio in l. si post mortem 68.
§ quod si idem 3. cum seq. ff. de legatis 2. recepta dist. antiquo
rum inter libertatem directam, et fideicommissariam, et emen
dat. Troiani in l. idem 19. ibi tt. quae veniunt in d. l. cum quo,
56. § si qui in bonis, recepta etiam opinat. Sarmienti dicens no
men inter consultos agnoscenti in d. l. peculiis 65. § Titio, vi
dendus est ibidem Cuiat. lib. 16. q. 3. Pap. et in l. qui filio 38.
ff. de heredibus instituendis, Datus cent. 6. q. 10. quoniam quippe
quomodo ipso iure ex volunt. defuncti, legis q. auctorit. legata
rio etiam ignoranti, et sine facto eius dominium legati acquirit.
l. cum Pater 77. § surdo ff. de leg. 2. Vlp. d. tt. 19. § leg. ita et
iure ipso sine facto prioris legatarii resolvit. et in alium
transit ex volunt. defuncti post tempus ab eo statutum,
quemodo a rem distinguunt inter obligationem, et dominium
Bart. in d. leg. nemo 55. n. 18. ubi et post alios Cuiat. et Iannes
[illegible] n. 16. et post Accursii in d. l. ult. Cod. de leg. Verbo
[illegible] infra. Alex. ibi n. 3. Iason 6. et 7. Belonus de iure
accrescendi q. 7. q. 19. ex n. 18 et 32. Dex. Salmanticensibus pri
marii dicere [illegible] Petrus Peralta in l. Titia 38. § ult. n. 11 et
sequentibus ff. de leg. 2., quibus addimus quod in tempore resolu
tivo legati diximus obtinuisse multo magis in condit. nempe ut
legatus dominium quod eius resolvat ipso iure in casum conditionis [illegible]
et ipse, ut arg. tx. ex l. 1. Cod. de donationibus, quae sub modo leg. 2.
§ Sabinus 3. cum § seq. [illegible] 4 tempore l. 2. ff. de in diem adie
ctione l. 1. ff. de [illegible] fideicommissaria, agnoscit Stephanus in d. l. [illegible]

obligationy 44. § 1. n.º 24; unde etiam apparet non esse contra regula
rationem q.ª iuris ut in d. l. 81. § Stichus dominus Sempronij post ea:
sua tempus Stichum manumisisset resoluta ipso iure transeat
in Titium atq. ita locus fiat directe substitutioni, nec contrarium
est quod extat in d. l. 3. § si quis ita 4., ibi enim animaduer
tendum est nullam directam substitutionem factam fuisse per lega
tum vindicationis, ut in d. § Stichus, sed eo Titio quoque fideilega
tum fuisse damnationis, ut dictat lex verbis heres dato, unde
et primum infert valuisse legatum etiam in casum quo aliena
nus fundus futurus erat, alterat q. s. conditionis fuisset,
ut in d. l. Stichus 39. ff. de manum. test. 5.m non resoluimus nec
transire ipso iure in eum legatarium dominium primi in d. §
si quis ita, quia nec ipso iure adquirit., sed per traditionem
heredis in legato damnationis teste Caio lib. 2 institution
tt.º 5. § vindicationis 2. et § ceteri 4. Paulo lib. 3. sententia
rum tt.º 6. § usufructus 17. 37. esse oneratum heredem ut pote in
legato damnationis, et in casum alienationis servo pot., et non
quia in dubio non praesumitur defunctus duplici praestat. eiusdem fundi
heredem onerare voluisse l. Titia 34 § qui in vita ff. de leg. 2;
sed ut Titio alienante fundum per manus heredis ad eum perue
niat, pot. heres oposita except.e exigere cautionem a Titio de fun
do non alienando ut in l. peto 69 § fratre ff. de leg. 2; explicat
aliud agens noster Vall.a tomo 3. illustrium de tit. de leg. tract.
N.º 6 2. cap. 1. n.º 25. —

Verum plura iam de substitut.e directa in legatis
l. 2. § 1. [illegible] post adquisitionem ad quam tam. vel obiter notatum maneat posti
mere exaq. xt. in l. 3. § hec autem ff. quibus modis ususfructus ami
tat. sicut de oblique substitutionem in eodem legato cum aliquid
l. si quis 8. § difficulem in l. si quis seruum 8. § certam 4. ff. de leg. 2. quam iteracu
certam. 4. [illegible] Cuiac. ibi et ante eum post alium ex aruens Bartol. Al
leg. 2.

Alciatus

Alverius, et Cumanus quo ad fideicommissariam substitutionem non referant cum Accursio ibidem clasiu alij: sed in secundo velut corollario substitutionis in legatis breviter statuimus substitutionem in legatis, et singularibus relictis non esse institutionem, quia nec legatarij dicuntur proprie heredes, aut instituti, sed dicuntur notis improprietatis quasi, et quodammodo l. ad tempus 14. § ult. ff. de Minoribus Tertullus de velandis Virginibus c. 8. ibi desponsata in. quodammodo nupta in inter quodammodo, et que tamen satis interest; et ut res dicunt, legata, et hereditates diversi generis ... 96. ff. de leg. 3. l. 1 § qui neque ff. de hered. instit. l. mulier 20. § ult. ff. de conditionibus institutionis. l. quaedam 9. § 1 ff. de edendo § sed neque et § legatarij 11. institutionis de fidei ordinandis, et quod in institutionibus statutum obtinet etiam in legatis l. ex 2a fit per extensionem tamquam ad rem similem, et ex voluntate disponentis, aut identitate rationis, non ex proprietate verborum l. in conditionibus 219. ff. de V. S. l. si quis filij 5. § 1 et 2 si pactio ff. de leg. praestandis, l. item legatorum 6. ff. de exceptionibus l. quae sub condit. 8. § 1 et § in fideicommissis 2. ff. de conditionibus institutionis l. si quis pecuniam 4. § 99. ff. si quis omissa causa test., quibus duobus locis postremis in hanc rem vide Tobeanus in ... nra no. 4. et ante illum idem consuerunt post alios ex Classicis Francus Ripa in proem. no. 4. Sforcia de substitutionibus 1. p. in preludijs q. 2 n. 11 vel liter Centra in rub. de hered. instit. no. 18. et sequentibus unde et iam liquet aberrasse largiter post Franc. Aretinum in presenti Socinum Juniorem in l. centurio 15. no. 8. Nov. ... Lancelottum Politi de substitutionibus in preludijs no. 1. Paulum Leonium eodem tract. in prin. no. 6. qui affirmarunt substitutionem etiam in legatis esse institutionem, et legatarium ... proprie appellari heredis, sive institutum; neque errorem confulcit, quod in prima fronte habeat ... responsum in l. lucius 93. § ult. ff. de leg. 3. ubi

l. lucius 93. § ult. de leg. 3.

Scaevola responsa in Digesta referebat.

\+ Verbis

N.° 7

Nomine ... ult.° de ... ille

bi ei, quem test.r coheredem in fundo recipi voluit. debet. pars fundi ex fideicommisso, atq. ita coheredis appellat.e singularis fideicommissarius fundi significat., quippe observandum e. responsum illud Scaevolae q.d abeat. vt solebat in libros ff. rel. relatum proponit. in l. pater 38. § ult.° ff. de leg. 3. eam rationem habere, quia test.r eum, quem coheredem recipi voluit, n. instituit sed ut reciperet rogavit reliquos, et plurimis, verbis illis peto ut velis que ss. propria fideicommissi § ultim. institutionum de singulis rebus, nec conveniebant heredis institutioni ante Constantinum, l. quoniam 15. Cod. de test.; et praeterea quod fortasse quod notarij voluit coheredem recipi in fundo, n. hereditate aut eius p.te, cum in ea inter institutos certis ex partibus tota hereditas divisa esset a testatore vt supponit. et ex mentione praeceptionis fundi evincitur in d. l. Lucius 93. § ult.° quoniam, ne nominatus in fundo coheres n. pot. haberi pro herede, aut instituto, l. quoniam 13. Cod. de hered. instituend., quapropter et ex ijs directuris colligimus testatoris animum proprie usum fuisse nomine coheredis, vt significaret, faceret que socium, sive consortem in eodem fundo per fideicommissum, vt in l. ex facto 17. ff. ad Senat. Consultum Treb., l. filius fam.s 114. § vt quis heredes 6. ff. de legatis 1. et proinde in d. l. Lucius 93. § ult.° n. ex proprietate verbi, sed ex voluntate testantis fideicommissarius singularis intelligit. appellatione coheredis, vt explicat Bart. in l. centurio n.° 99. Batt. et in d. l. pater 38. § ult.° ff. de leg. 3. Peralta ubi supra n.° 6. Ionellus lib. 8. Comment. cap. 3. et agnoscit Politus ubi proxime n.° 6. quamvis aliter coheredes in d. l. 93. § ult.° accipere videat. Cuiat. ibi lib. 3. responsorum Scaevolae =

Pergimusque, et post generalem illam ubi substitutionis usurpationem, de qua sup. n.° 1. admonemus, nunc substitutionem in hoc tract. et tit. proprie

et specialiter

et specialiter accipi p surrogat.e in locum heredis, ut in nra sp.
& paim host.o ex qua speciatim significationis, ut rip.o vel
citerrim omisso, in primis tam ipsius, & substitutionis, definitio
num, in quendis o. substitutionis tot fere definitiones occurrere, quot
tractorum capita in hac materia vt constat ex 20. definitionibus
relatis ab [illegible] de substitutionib. cent. 1 q. 1 n.o 1 & se
quentibus, [illegible] de substitutionibus in preludiis ex
n.o 35, alia [illegible] in particul. lib. ad [illegible] & part. 1 ad [illegible]
[illegible] in l. si mater 33. § 1. host.o, qua placuit [illegible] in
rub. cod. de impuberg n.o 5 & [illegible] ex l. delata 151. ff. de V.S.
[illegible] de apicib. iuris tract. 14. de substitutionib. axio
mate 3. Couarr. in cap. [illegible] § 1. n.o 1 & illi, qui sequit.
[illegible] Theologus & iust. disput. [illegible] n.o 1 alia [illegible]
[illegible] in rub. cod. de impuberg n.o 9 & alii denique [illegible] pter
laudatos a [illegible] in substitutionis [illegible] n.o 8. [illegible]
[illegible] lib. 6 cap. 13. litt. B. ex [illegible], practiciq. alii ipse
in [illegible] in rub. n.o 11. cod. de impuberum
[illegible] in rub.a [illegible] n.o 15. P. Greg. lib. 42
Antiq. cap. 10. n.o 2 [illegible] Alexandro [illegible] de substitutioni
bus in [illegible] n.o [illegible] & ex [illegible] interpretib. e. Harme
nopolus [illegible] lib. 5 tit. 1. placuit in [illegible]
nuore. [illegible] plane [illegible] definitio in rub.a nra,
Nempe vt substitutio sit secunda institutio; siue vt clarius dedifinit
explicet institutio secundi heredis, qua definitionem [illegible]
batt, illustrantq. antiquiores in p[illegible], et in l. Centurions.
host.o et in rub.a [illegible] cod. de impuberg et ex
[illegible] preter laudatos a [illegible] vbi sup.a n.o 1 [illegible]
in rub.a n.o 16. ff. de hered. instit. [illegible] Spino [illegible] glossa
21 principali n.o 1 et ex aliis [illegible] in rub.a n.o 11, vbi et
Corrasius cod. de impuberg, et lib. 6. [illegible] cap. 23. [illegible]

inivibilia nrā … Quaest. ad Pand. lib. 3 sententiarij tit.o 9 § heredes 17 Fab. lib. … q. 20 cū amediq Subinfradigeres … Fabry lib. 1 tract. 6 q. 2 cum pluribus, quorū transcribo Cas … lib. 2 Pironiniary cap. 10 n.o 7 et part. Inrighdy Salin Fi- [illegible] de substitutionibus 2 p.te q. 1 n.o 1 Cardinalis Tuscus tom.o 1 practicary litt. S Select. 173.

(N.o 8) … Sane Accursiana definitio … fanda, aut deferenda … quae licet varijs … inde argutijs operose impugnent, et propugnent interpretes, lon- giam q. et fastidiosa … ineptes eorum sophisticary … Veteris iuris Consultorum exemplo in hac, et alijs definitionibus anxie examinandis utpote … necessarijs quotiens res ipsa sine dialectica definit. … intelligit … Vendant merito Qua- … nr̃y … Viglius in rubr. institutionis de vulgari … sicut et … similiter Dogmaticos Philosophos … eorum in definiendo laborem accusauit Sextus Empericus lib. 2 Pirroniary Hipothiposeon cap. … ut ex receptione … aliquid … exponemus Accursij definitio nem, quae illi … ita ut vulgata, et faciliora bre viter lustrantes, selectis tantum, et obscurioribus immoremur … Accursij definitio … auctoritates et … Quenit effectu … sent. … Veteris Iuris Consulto rum, inter quos Paulus in l. ex facto 43 § lucius in fine ff. tit.o substitutionem vocat secundi heredis institutionis, Caius lib. 2 instit. 9 tit.o 4 scribit substitutiones esse, quae post ins- titutionem … fieri solet … secundi heredis appellationem, et Ulp. in frag. tit.o 22 § heredes 34 Paulus lib. 3 senten- tiary tit. 4 § heredes … Modestinus in nra l. … aliji iuris auctores … l. 4 ff. de Sen.tus Consulto Sillaniano, et in l. 4 ff. de in … rupto; denique Alphonsus … in l. 1 tit.o 5 part.o 6 sub

Substitutos

substitutos appellant, secundo gradu, et loco scriptos heredes, quos
Romani, et secundos heredes dicunt. Substituti in l. si quis a
filio 32. ff. de leg. 2. iuncta leg. ult. ff. de fideicommissariis li
bertatibus l. si is qui testy 25. ff. qui testa facere poss. l. ul. 13. §
ult.º ff. de testo militis l. si primo 8. ff. de liberis, et posthu
mis ... Cicero 39. ff. de penis, l. pluribus 8. Cod. de impuberum,
et apud Quintilianum eleganti declamat. 308, ibi testy servus
sit verde, et simplex. neq neq dum de primo herede cogitar
tum fuit habenti filios, neq de 2.º habenti priorem et
veredes sen proximi heredes Persio satira 2. et scripti in ff.
... tacito primo annalium, examant ex aliis locis pter Cornanum,
Gregorium, et alios laudatos a Dich. ubi proxime Ludovicus
Orleanus in Taciti 1. annalium pag. initi 36, lemnus ...
in Grani lib. 2, Serra ... versu 48, et in Suetonium in Julio
c. 83. Brissonius de V. S. verbo secundus heres. [illegible] N.º 9
Semidente cu
ius rationem auctoritatis adiuvamus, definitionisq explicemus,
supponimus in ea verum institutio loco generis, et verum se
cunda loco differentiae poni, et in duabus his verbis totidem
partes explicationis nostrae versaturas, itaq quo ad primum in
aperto esse debet institutionem tanquam genus in definitione
nostra, non solum primam institutionem, sed etiam proprie, seu
dire substitutionem, quae institutio est d. l. ex facto 43. § l.
Lucius h. tt.º, idq ex eo probat. tum quia quaevis ex conditionibus
additionis formaliter, ut aiunt, et specifice impleri debeant
non aequipollenter, l. qui heredi 44. l. Maevius 55. l. fideicommissi
sum 76. ff. de conditionibus, et demonstrationibus. l. vita qui 51.
§ ult.º ff. de leg. 2. ... conditio illa si ... instituerit impleta
censet. etiam si eum dyraxat substituerit, l. mulier 20. § ult. ff.
de conditionib. institutionum, tum etiam quia institutioni verbo sub.

substitutio significat, ubi si quis mihi heres erit, et sic mandavit ut verbo utque ff. de adquir. heredit. l. cum pater ff. de vulgari substitutione, et ff. de leg. 2 l. si pater eius. heredis et e contrario substituti nomine intelligitur et institutus, ex textum ad rem insignem in l. ult. in prin. ff. de leg. 3, ubi in illis verbis exhere dato filio substituit heredem extraneum, verum eis pridem verum substituit accipiendo esse pro instituto, seu subrogatum et institutum ibi quo vir primus heres sit vocari substitutum respectu exheredati in cuius locum, quem ille ut pote filius suus, primus quam heres nisi exheredatus esset in hereditate paterna obtineret, et in quo veluti iure ipso statutus erat subrogat exclusio per exheredationem filio et eo verum substituit extraneus institutus, quem admissa expositione sit satis obscura expositio. obsumatioque in ex l. ult. Petrus in emendationibus Cujatius lib. 7 observat. cap. 37 Faber de erroribus pragmaticorum decad. 70 err. 8, quos sequitur noster Gothofredus ad tit. de leg. 1 cap. 5 n. 2 et sequentibus, reductae[?] universitate Altiguas ad Donellum lib. 6 cap. 7 litt. B. secundus quam et similiter in cap. si pater de his verb. 6 verba, pauper vel instituendo, designant pauperum substitutionem, de qua in verbis providere eiusdem cap. ubi ita notat post Classicos Emanuel Costa in l. verbo instituendo ex n. 1 nec repugnat huic traditioni quod in nostra l. c. et in ult. cod. de institutionibus et substitutionibus et apud Caium, Ulpianum et Paulum infrag. laudatis nunc procedenti institutionis et substitutionis distinguuntur et quandoque tamquam verba diversi nominibus ex natura legum vel ex cod. de codicillis, quia respondetur nomen vel inveniri unum idemque verbum, et generaliter accipi et specialiter nomen generale adunque eius speciem restringi atque etiam ab alia eiusdem generis specie distingui, ut in l. ff. de adoptionibus.

ad pupillos l. precum? C. 16. 2. actionis ff. de V. S., unde et quodammodo dum substitutio et generalit. et quacunque subrogat. et specialiter subrogat. in locum heredis accipit., ut diximus n.° 7 ita et institutio in genere tam primi, quam secundi gradus institutionem complectit. quamvis relata in specie ad prima institutionem distinguat. a 2.°, que specialit. substitutio dicit. in rubr. l. 1. et in d. rubr.ª ut explicant, afirmantque in statutis, et aliis ordinibus institutionis, sive instituti appellat. comprehendi substitutum post Accursium in l. Gallus 29. verbo pone ubi Bart. n.° 5. ff. de lib. et post. humis, l. pater? dotalem, l. eorum Rub. 3. Trentacinquium, et alios veteres, et noviores congestos a Castillo lib. 2. c. Contro. cap. 10. n.° 1. Multi, et post multos comprehendit Masinius in rubr. Cod. de impuberis n.° 25. et sequentibus Minerius ad Corollum lib. 6. cap. 23. litt. H. Schifordeg. ad Fabrum lib. 2. tract. 6. q.e 2. Tuscus tom. 7. litt. S. concl.e 113. = N.° 10

Caeterum contrariam sententiam, s. ut substitutio non sit comprehens. institutio, et ut institutionis mentio in statutis, et similibus dispositionibus, comprehens. strictaque intelligendi non comprehendat substitutionem, probant Stanterus, et communem etiam appellant post Baldum, Socinum et alios in p[...], et in rubr.ª Cod. de impuberis, plures apud Crassum receptarum sententiarum, § substitutio q.e 2. Spino de test. d. glosa 11 n.° 6. et 7. post alios Inviglioles de substitutionib. cent. 1. q.e 6. Fusarius eodem tract. 1. p.te q.e 3. et qua sent.ª ultra argumentum distinctionis nominum institutionis, et substitutionis, q.e iam diximus, urget aliud, et quidem valde, validequidem, quia substitutio omnis, conditionalis, nempe in eum casum conditionaliq. si primus heres vel post delatam, vel post adquisitam hereditatem desinat, l. coheredi 41. § cohæres 6. ibid ff.° l. 1. § id quod. C. ex sub. titul. 13. l. in rat. 11. § quod vulgo 5. infine ff. ad leg. Falcidiam

id q. apparet ex eo quia vulgaris substitutio fit sub cond.t. si primus heres non erit et pupillaris sub cond.t. si filius heres erit, et impubes decesserit, indeq. inferri solet spem succedendi ex substitut. si pendente eius cond.t. substitutus moriat. non transmitti ad heredes substituti l. si ex pluribus q. ff. de suis et legitimis. l. sed si plures 10. l. lucius 43. § ult.o l. qui habebat 47. hoc tit. inde, tandem substitutionem omnem esse conditionalem post Accursium in l. qui liberis 8. verbo pure hoc tt.o, Bartoli consilio 41. n.o 4. lib. 1. secure supponunt ex classicis Ripa in rubr. nra Bart. de Vrio de substitutionib. in proludijs n.o 4. Maximilian in rubr. C. Arumpenberg n.o 24. et 42. Anell. lib. 6. comment. cap. 23. et sequentibus, noster Dict. in rubr. institutionis de vulg. n.o 10. et 16. eaq. rat.e Petrus Greg. lib. 42. Syntagm. cap. 10. n.o 2. et 3. et ante eum alij apud Goniy de substitutionib. in proludijs n.o 39. et 40. adiiciunt definitioni Accursij vocem conditionalis: cum supposito eiusmi videretur substitutionem non posse definiri, aut dici proprie, et simpliciter institutionis, quia conditionalis actus non dicit. proprie talis, nec absolute et simpliciter, sed secundum quid arg.to ex l. 1. ff. de donationib. l. 5 cui 41. ff. de obligationibus et actionib. iuuabi autem traditis a Tiraquello in

C. VIII tract. le mort. 1. p.te declarat. 9. n.o 11 =

Sed priores ent. incerta vt propositae nuper difficultati respondeamus, minus vera eam non satis dextre hactenus in academia traditis adiuuandum e. in specie vulgo peccari dum supponit. substitutionem omnem sua natura esse conditionalem, e. enim e contrario vera substitutionem omnem manare esse puram institutionem non conditionalem, nisi q.do fit sub cond.t. aliqua extrinsecus praeter naturam substitutionis a testre adiecta, veluti si nauis ex Asia venerit, vt in pupillari aperte docet Vlp. in l. qui liberis 8.

hoc tt.o

Dottl.^o et in vulgari sicut ... in vlt.^o § ibi sed si subdit.^e
quis heres scriptus sit, pure autem substitutus est, ibi si extite
rit conditio dum pure sit. Dottl.^o et in omnine quoad utramque
substitutionem Paulus lib. 3. sententiarum tit.^o 4. § substituere
l. ... accedit et rubr. Cod. de institutionib.^s, et substitutionib.^s,
et restitutionib.^s sub condit.^e factis cum inepte inscriberet de sub
stitutionib.^s sub condit.^e factis, si omnes substitutiones sub conditio
ne fierent, et ideo potius sic inscribit, quia quemadmodum insti
tutiones aliquae sub condit.^e fiunt, de quib.^s instituendis, ita et sub
stitutiones quaedam sub condit.^e fiunt, de quib.^s plerique autem pure
sunt, de quib.^s in seq.^i tit.^o Cod. de impuberum, denique manu
feste magis hoc ipsum demonstrat iuris ratio, quae docet
conditiones tantas, quae insunt, veniuntque ex potestate iuris,
vel ex natura rei, sive actus, cui adiiciuntur etiam si a testatore
exprimant.^r non facere actum conditionalem. l. Conditiones 99. l. alias^o
104. l. Servo 47. ff. de conditionib.^s et demonstrationib.^s l. 3. ff. de
legatis l. pretio 6. § 1 ff. de tutelis, et ideo tales conditiones non
stant, et dilationem, sive diem potius quam conditionem minuunt
tenentur. veluti sub aliqua ex his conditionibus, quia ante illam
exigi cum effectu non poss. l. Verum 43. § ult.^o ff. de conditionib.^s ... ,
... l. quod pure 6. § 1. ff. q.^o dies legatorum cedat l. interdum 13.
§ ult.^o ff. de V.O. l. 1. § ult.^o ff. de condit.^e et demonstrat. prima
princ.^o eiusmodi legata delata intelliguntur et mortuo legatario
ante conditionem ad heredes eius transmittuntur. l. si Titio 22. § 1.
... l. Cum illud 25. § ult.^o in fine ff. q.^o dies legatorum cedat, quoque
consequens est conditiones illas non substitutiones vulgari, si primus
heres non erit, et in pupillari si filius impubes decesserit, quae
vel a testatore exprimunt.^r et formam, faciemque conditionis prae
stant tamen non habere vim, effectumque conditionis, neque facere
substitutionem conditionalem, quoniam ex natura ipsa utriusque

institutioni tacite, et iure veniunt in vulgari, quia in hac sub rogatio heredis secundi in locum primi vir natura necesse prius primum heredem non extitisse et vulgari substituto locus sit, et in pupillari, quia cum sit tantum impuberis quod non aliter effectum habere potest quam si impubes decedat formula illa si impubes decesserit nullam habet conditionem, vt expresse in d.l. qui libe ris &c. Cuius hanc germanam rationem et cabilationes Accur sij, Alberici et Cumani agnouit ex classicis Iason n.o 2; et ex recentioribus Gobeanus ibidem afirmantes substitutionem sua natura non esse institutiones conditionales et sentiunt Cuiac. ad tit. cod. de institutionibus et substitutionibus et ad Paulum lib. 3. sententiarum tit. 4. § substituere 18. Schifordig. ad Fabrum lib. 2. tract. 6. q. 1. quam dicens sit idem Gil. h. ad lege tit. cap. 2. n.o 20. et quod a pupillari expressiue cap. 4. n.o 50. et 53. et cap. 19. ex n.o 35. et 51. noster Valentia in epitola, et quit 30 ex citat. 6. ex n.o 10. et 15. vterque ex Ant.o Fabro, qui in pupillari ita sensuit, agnoscens in se illam in casu lapsus et in vulgari absue eam esse conditionalem, perperam afirmat de erroribus de cade 31. err. 8. n.o 11. et decade 31. err. 9. n.o 12. et 25. et err. 10. ex n.o 2. et 7. —

N.o 12
Notis

Clarius quo ad pupillarem substitutionem, quod di cimus non esse eam conditionalem, nostrum in superius argumentis probat Fab. loci nuper laudatis, 1.o ex eo quia cum pupillaris substi tutio sit tantum filij facta eidem a Patre. l. Pap. 8. § sed neque im puberis ff. de inofficioso, ex quo tantum defert hereditas defuncti pupilli. l. 2. § illud. ff. de hereditate, vel aut. vendita, lex filius 17. hostio § igitur 2. institutionis de pupillari substitutione, ipsa iuris ratio et necessitas tantum quam pupillaris, siue substitutionis na tura ostendit, vt ei locus sit prius decessisse debere pupillum, et quidem quamdiu pupillus, siue impubes est, cuius tanquam

impuberi

impubere defuncto ex cuius pupillari test. hereditas defert, cum Viuentis hereditas non sit l. qui superstitis qq. ff. de adquirenda hereditate, et confirmat exemplo, quemadmodum enim etiam si pater ipse primum heredem non nominauisset, sed ponit instituto filio test. decessero Titius heres esto, haec verba facerent conditionalem institutionem, ita nec faciunt substitutionem conditionalem verba illa si filius impubes decesserit s. quia vtro que casu iuris e. non alit. neque ante test. institutioni, aut substitutioni loquentes, quam si testator decesserit, cuius hereditas defert. l. 1. ff. qui testa facere poss. confirmat et 2. ex eo quia et eleganter Fab. considerat verba illa si filius impubes decesserit non censent verba filij, qui de se in 3a persona non loque ret. neque conditio, aut pars test. pupillaris, quod incipit solum dil. a verbis Titius heres esto l. 1. § qui neque ff. de heredib. instituendis, quia potius sunt verba patris preparantis, et veluti exigentis se ad testandum pro filio et pro ostendentis se conollectari, nisi quatenus pot. i. si impubes decesserit, atque ita ea verba non tam sunt conditio substitutionis facte quam tamen de, neque efficiunt substitutionem conditionalem, siue sub condit. sed ut non incipiat nisi ex condit. et casu illo, quo impubes decedat, ad quod extremum temporis designandum solet substitutioni pupillari ad iuri verbum tunc primo institutionis et pupillari substit. l. si ita scriptum 8. § vlt. ff. de bonorum po sess. secundum tab. nra l. 1. in nota l. q. § 1. ff. de condit. et demonstr. quemadmodum in formula Galli Aquilij verba illa si filius meus me viuo morietur tunc continent conditionem iure necessario, vt nepos posthumus tanquam non a patre pecunis, atque ita non alienus institui posset et non faciunt ne potius institutionem sub condit. quod si esset retro traheret impleta condit. ad tempus viuentis filij, atque ita viuaret equus

posthumi, tum alieni, sed effiuunt ut nepotis posthumi in ſtatu incipiat ex Odit.e et extremo illo tempore morien tis filij, quo nepos suus esse incipit et quidḡ sine ulla retro tract.e quę impedit verbū tum l. Gallus 29. ubi docuimus cg. 3. n.o 18. ff de lib. et posthumis; iunata simili spone legis si qui ssuendo 28. ff. de hered.b instit., de quib.s subtiliter Fab. lib. 9. conject. cp. 1. et de error.b decad. 1 err. 5 n.o 16. Sibiford lib. 3. ad Fabry tract. 19. q. 1. et inde etiam si illa Oditio si impubes decesserit n'in esset tacite ex iure, et natura substitutionis pupillaris, in ppl. vocem nunc quę retrotractionem impedit n'eq esset institutio sub Odit.e, quę quę incuperet ex Odit.e, et quidḡ tali Odit.e, quę necessario extitura e. prius quę deferat. hereditas pupilli, nempe morte eius, ante quę nulla hereditas pupilli e. l. 1. § interdy natt.o et post quę s. morte pupilli statim hereditas eius, ut pote impleta Odit.e si impubes decesserit, defert. substitutio, et consequenter n'e. talis Oditio, quę suspendat delationem hereditatis, nec impediat quominus cū primū hereditas pupilli esse incipit deferat. substitutio. —

N.o 13

Superiora Fabri. Argum.ta sententię q. proposuit quoad pupillarē substitutionem Ifirmo electo, et eleganti ad hoc rem textum l. heredes 19. § tractari ff. q.do dies legati cedat, ubi sensum e. legaty a substituto pupillari relicty sub expressa illa Odit.e si filius intra pubertatē decesserit transmitti ad heredem legatary, eiḡ si vivo pupillo, et inde ante impletā legati Oditionem mortuus legatarius sit, In uno nominatim ratio. reddita, quasi ea Oditio sit expressa, quę inerat, et consequenter supponit. n' esse id legaty Oditionale, quod si foret n' transmitteret. l. un.a § sin autē uig. 1. cod.

1. ff. accedunt ?tiendis videtur ?? deducit. n. esse conjunctio. ?aleon subs.titutionem pupillarem, que ?ter prem.a conditio ?lla si impubes decesserit, tamen minus substitutioni esse, inst eadditio, que legato relicto substituto pupillari, neque Ulpiani senten tia. ?nt. § tractari, et illi, que actenus praedidimus, ?itat, quo vi primo aspectu fortiter urgeat, nobile in hac tract. respony sicut l. ?c?bola 76. ??stine ff. ad Senat. C. Trebell. ubi daemur substitutionem pupillarem, que ut directa valere non potuit, quia co dicilliis facta erit. ?? & codicillis institutiones & codicillis sustineri, ut fideicommissaria, sive valere iure fideicommissi pupillari relicti a Matre herede ab intestato filii intra pubertate morientis, et si plures fuerint substituti dati pupillo, et in eisdem codicillis directo sint in vulgarem casy diverse invicem substituti, eam l. ?ig substitutionem conservari, sive valere in fideicommissaria pupillari, ad qua directa pupillaris reducit, ideoq. si ex substitutis unus antequam pupillaris casus existat, nempe vivo pupillo decesserit totq. ius, et emolumentq. fideicommissarii pupillaris ad eos substitutos, qui supervivunt pertinere, et consequenter ?tem substituti decedentis ante conditione fideicommissi pupilla ris ad heredem eius n. transmittit, atq. ita substitutione pupillarem, sive fideicommissq, in quo illa conversa est, subdit. illa si impubes decesserit velut ?? conditionale esse sicut et expressum l. in ?ta ?n. 27. § a patre 4. ibi primq, quia subditis fideicommissq datq e. ?nuta leg. sed et si ante 10. ff. ad S.C. Trebell. — (N. 1.)

Sane

Emanuel Costa in ?p.si pater 6. quo qui aliud agens, et agitans, non motus auctoritate ?xt. in d. l. heredis 1. § tractari afirmare ?? dubitavit (nouq que et peregrina sententia loquitur) fideicommissq illud, in quod conversa substitutio pupillaris in d. l. Scaevola 76. non esse conditionale, sed purq, et q. suo iure

cedat a morte patris testatoris, etiam vivo pupillo, quia cum pater non possit fideicommissum relinquere a legitimo herede pupilli, nisi in casum quo filius impubes decesserit l. 1 § fideicommissum 93. ff. de legati 1. et legitimus heres pupilli oneretur onerari proptereaque, quasi substitutus pupillo fuisset, habe ex hereditate 126 ver. ergo ff. de leg. 1. conditio illa si impubes decesserit iure inerat fideicommisso, perinde a pupillari substitutione etiam si non exprimeretur, ut in d. § tractari, iuncta l. si dies 21 § ult. l. si Titio 22 § 1 ff. quando dies legatorum cedat, et non affirmat Costa nitrogenitis partem fideicommissi ad heredem decedentis vivo pupillo, quia morte cuius substituti extitit conditio vulgaris reciprocae substitutionis inter substitutos pupillares facta in vulgarem casum, nempe si ex illis aliquis heres non esset, et ideo ceteri substituti utpote ex voluntate expressa testantis in eum casum profertur in quo decedentis heredi eiusdem, iurique transmissionis, arg. ex l. 1. § si duo ff. de bonor. possess. secundum tab., ex adverso aut § Fab. d. decade 31. err. 10. n. 11. distinguit inter substitutionem pupillarem, et fideicommissum, de quo in d. l. Scaevola 10. quippe substitutioni pupillari, cum sit testamentum filii inest iure ea conditio, si filius de cuius testamento pupillari et hereditate agitur impubes decesserit, et ideo non est conditionalis substitutio, d. § tractari, at fideicommissum illud in quod substitutio redigitur in d. l. Scaevola 10 neque testamentum filii est qui in ea specie intestatus decedit, neque censetur filius id fideicommissum relinquere, ut vel ex eo apparet, quia si filius censeretur relinquere, valeret etiam relictum a legitimo herede filii ex hereditate, quoniam et ab eo filius ipse ex hereditate posset relinquere, et non relictum a legitimo herede ex hereditate non valet utpote, quia non filius, sed pater relinquit l. plane 99. ff. de leg. 1. quapropter in fideicommisso, de quo in d. l. Scaevola 10. efficit id conditionale, conditio illa si impubes decesserit

utpote

Ut pote quque n' inest fidei commisso, quod pater relinquit, et consequent et operat. Ut pars uno pupillo morientis ad heredes eius n' transmittat. — (. N. 15

[illegible] si ingenue, et vere convendum e neutra ex duabus propositis interpretationibus, aut appositam iuri rati onem, aut idonea [illegible] explicandum videt. Et in primis quoad assertionem Emmanuelis, ut omitta obstare ei adhuc textum in d. leg. ita in r. 27. § a patre q. in verbis supra relatis ff. ad S.C. Trebell. peccat ille inspecte, dum supponit conditionem si impubes decesserit, perinde iure in esse fideicommisso relicto ab herede filij ab intestato, atq. substitutioni pupillari, nq et contrario verius e. in esse iure eam conditionem substitutioni pupillari directe quia nec valere iure pot. nisi in eum casum, quo impubes decedat, l. 2. l. verbis, l. in pupillari, l. q. h. tit. n' autem in esse fideicommisso, quomq id n' tantum in eum casum, quo impubes decesserit sed etiam in eum, quo pubes moriat. relinqui ab ipso filio pot. et debebit a legitimo herede filij, nisi exheredatus filius fuerit ut exprimit. in l. coheredi 41 § quod si heredes 3. ver. nec aliud, et ver. et ideo h. tit. quin et ab ipso herede legitimo filij instituti, et post pubertatem morientis si relinquat. substinetur tanquam ab herede heredis vero, suo iure. l. si fuerit § 91. ff. de leg. 3., nec contrarium, sed diversum e. quod expendit Manuel Costa ex d. l. quod fideicommissum 93. d. l. ab exheredati 126. ff. de leg. 1. quippe in d. l. 93 n' negat. posse patrem fidei committere heredi ab intestato filij etiam in casum, quo filius pubes decedat, sed dumtaxat dicit. eo casu quo fideicommissum relictum sit a legitimo herede pupilli sub condit. illa ex qua si impubes decesserit evanescere fideicommissum pubertate, n' quia ultra eum iure relinqui n' potuit, sed quia ita relictum fuit ut usq. ad pubertatem valeret, sicetiam in d. l. 126. dum dicit legitimum heredem filij exheredati n' posse

ratione

a patre onerari fideicommisso, s. si nihil exheredato pater relin-
querit, neque si relinquerit onerari potuit usque ad quantitatem
relicti, d. l. coheredi 41. § 9. si heredem ver.° et ideo. l. plane
94. ff. de leg. 1. d. l. si fuerit § 1 ff. de leg. 3. ante Institutiones
Justiniani in l. cumquidam 24. Cod. de leg. l. genitor 31. cod. de
fideicommissis] quia neque substitutus exheredati potest legatis
onerari nisi ipse, aut exheredatus patri ex eius iudicio heres
extiterit. l. qui fundum § 1. § qui filius 1. ver. nec huic contra-
rii, l. in rat. 11 § ult. ff. ad legem Falcidiam, l. miles 41 § ni
miles 3. ff. de testo militis, l. ult. in prin. et § 1. ff. de leg. 3.
et legitimi heredes eo iure, sine rat. fideicommissa ab intestato
praestare coguntur, quo si scripti fuissent heredes, dataque eis
a testatore hereditas, dum cum posset non ademit ex rat. legis
& legis conficiuntur 8. § 1 ff. de iure codicillorum, legis 1. § sci-
endum 6. ff. de leg. 3. Unde quemadmodum substitutus exheredati
quamvis hereditatem filii acquirat, nisi tamen praeterea Patri heres
extiterit, non oneratur legatis, ita nec exheredati legitimus he-
res fideicommissis nisi quod et quatenus ultra hereditatem exheredati
aliquid a Patre acceperit d. l. plane 94. et ca. quae explicanda d. leg.
ab exheredati 126., in qua utique constat non probat. non posse legiti-
mum heredem filii etiam exheredati onerari fideicommisso usque
ad quantitatem relicti a Patre etiam quo casu filius pubes decedat,
quamvis substitutus pupillaris onerari in eum casum non possit. Com-
paratio substituti, et legitimi heredis in d. leg. 126. alium effec-
tum pertinet, quem iam exposuimus, sed contrario Anth. Fab.
quamvis ad rem propius accedat, circa eam tamen potius quam ipsa
est, labitur que substitutionis colore, dum ex eo argumentatur
non censeri filium ipsum relinquere fideicommissum a legitimo
herede ipsius, quia si ita censeretur valeret relictum a legitimo
herede exheredati ut pote cum ab eo posset ipse exheredatus re-

relinquere

relinquere, neq. primo patius si argumentaro Fabri vera esset
valent legatu relictu a substituto ex heredato, utpote cum
substitutio illy filij sit atq. ita filius ipse relinquat, et tn non
valere dictat ex. t. tac. ex heredato in b. in prin. cymq. lau
datis et e converso valet fidei commissu a legitimo exheredati usq.
ad quantitatg, qua ille accepit a patre, que enim non filius, sed pa
ter relinquat, d. l. coheredi § 1. § quod si heredem 3. in fine, d. leg.
si fuerit § 1. deinde necnon explicat Fabri explicatio, quia
quiq. vis fateamur, quod verj esse fideicommissu, de quo in d. leg. sed
bsla 76. non esse illy filij, tn si alia rat. conditio illa si impubes
decesserit iure in esset fidei commisso, quia sine illa valere non po
test, ut Costa voluit fir. [illegible] esset non esse id conditionale ex leg.
conditiones 99. ff. de conditionib. et demonstrationib. ut supra adu
[illegible] n.° 11 — N.° 26

Quare his et siquae sunt aliae similes interpretationi
bus omissis, veq. propriis nostrae q. fortita proponamus, quae ex nu
per D. Emanuelg Costa traditis facile elicitur, affirmamus
brevit. fidei commissu illud, in quod pupillaris substitutio conver
titur in d. l. seq. bsla 76. esse conditionale, quia quamvis ibi subs
tineat. tanquam relictu sub illa forma conditionis si impubes de
cesserit, quae substitutionem conditionalem non facit, quia ei iure
inest utpote cum ultra pubertatem substitui iure directo
non possit, in fideicommisso d. c. quoniam id potuit ab ipso
filio etiam in casum quo pubes moreret relinqui stricto iure
sic ut debeat a legitimo herede filij iam puberis, d. leg. coheredi
d. § 1. § quod si heredis ver. necabitur, et immediate a legiti
mo herede filij instituti etiam post pubertatem tanquam ab he
rede heredis patris veniens iure, d. l. si fuerit § 1. et conse
quenter fidei commisso non inest iure illa conditio si impubes de
cesserit, utpote sine qua, et in casum quo post pubertatem

degeneret, reliqui qui iure ponit, in eo q distinguit a legato re
licto a substituto pupillari, quod purũ e. quia inest ei eadẽ editio
que substitutioni. d. l. 1. § tractari ff. q.do dies legatorũ cedat, Unde
et ut exemplo rem illustremus, quẽadmodũ legatũ relictũ itaq
heres moriatur conditionale e. et legatario ante heredem mortuo
n. transmittit. ad heredem legatarij, l. heres 16. § 1. ff. de conditioni
bus, et demonstrat. l. 4. iuncta leg. si Titio n. ff. quod dies le
gati cedat, ita et fideicommissũ quod in d. 16. intelligit relictũ
sub condit. si filius idemq patris heres impubes moriet. e. condi
tionale, et fideicommissario uno ante filiũ heredẽ mortuo ad
heredem fideicommissarij n. transmittitur, sed ad reliquos in fi
deicommisso invicem substitutos pertinet, ad cuius autẽ rei diffi
cultatem explicandã dignoscendã mittamus, e ex eo quod substitu
tionem in fideicommisso valere scribit, veluti infert Scaevola
uno mortuo totũ ad superstites pertinere, atq. ita sentit per
tinere ex vi substitutionis, cum in etiã sine ea pertinere
debere videret ex iure accrescendi, quamquã ut in hoc recte Cor
ta in d. cap. si pater p. t. verbo interdum n.o 30. ius accrescen
di excluderet. saltẽ eo casu, quo unus ille mortuus fuisset
post tũ. Vivo testatore instituerit, pars illius in casu caduci, Fisco
que defferret. ex sententiã veteri iuris in legatis, et fideicommis
sis, l. un. §. et cum triplici ver. velvivo, et § q. secundo
Cod. de caducis tollendis. et in eo etiã casu substitutio Fiscũ
excluderet, d. l. un. in prin. ver. sed et ipsis, atq. itaq
Scaevola n. exprimat tempus, quo unus ille mortuus sit, sed
indistincte affirmet uno mortuo totũ ad superstites pertinere,
merito se refert ad vim substitutionis, cuius iure totum
ad eos pertinet etiã illo casu, quo n. pertineret ex iure accres
cendi, quia a Fisco excluderet. quo modo iã olim interpre
tabat. textũ in l. quia 29. iuncta l. Titius 4. ff. de hered. instit.

in mysterijs

in Commentariis ad leges Iuliae et Papiae 3. p.te cap. 2. n.o 16. — c. 1. 7. 1. —
. . . Enimvero
stante qua scholam dimitamus priorem eius responsi partem in d. l. scholia 10. in hoc substitutio pacta celebris lectam quod magis multi qui recte intellectam, vulgaribus et ex apposita deducta interpretatione dicemus parum in obscuro semper fuisse. Cur in d. l. 16. substitutio pupillaris directa in utilitatem dicti filii sustineatur iure fideicommissi benigna interpretatione, et quaenam ratio eius benignitatis sit, minimus autem in primis interpretationem Accursii in prin. institutionum de vulgari substitutione et aliorum apud Bart. in d. l. scholia 10. quos defenderet Cravet. Costa in c. q. si pater 3. p.te verbo inter liberos n.o 3. ut si substitutio in d. l. 16. ideo sustineatur iure fideicommissi, quia fuit per verbum substitutio, quod commune esse cum fideicommissaria dispositioni, nec omnino decretum, et ingeniosius deducit Molin. ex leg. in hoc iure 4. § sed si alter haec, quin in . . . . . ty quia assertio illa de communi verbo substituto non probatur in d. l. in hoc iure 4. § sed si alter, ubi commune appellatur non verbum substitutio, sed verbum mutuum, quod sumitur, et commune est substitutioni directe, respectu utriusque filii in vulgarem tantum, ut recte intelligunt Doctores omnes ibi, et praeteris Fab. lib. 15. . . . . . cap. 20. et de erroribus decade 31. . . . 2. n.o 8. Schifordeg. ad Fabrum lib. 2. tract. 6. q. 3. et etiam quia si admitteremus substitutionem ibi factam verbo substitutio, et id esse commune fideicommissis, ad quam tamen recurrit scholia in d. l. 10. minimus et interpretationem Cuiacii lib. 11. observationum cap. 15. et ante eum tradidit post Xpt . . . . Castellan., Raphael Fulgosius in d. l. si ita . . . de condictionibus, Vigilius in prin. institutionum n.o 4. de vulgari, et probavit tandem Iuigerus. ad Donellum lib. 1. cap. 17. litt. C. afirmans benignitatis causam

perquam iure fidei missi deberat, substitutio tam pupillaris quam
exemplaris inter substitutos in d. l. 10 esse fabrem et contemplatio
nem pupilli, neque huic interpretationi magna licet academico
Antecessori quovis probatae repugnat l. quod cum per fidei commissum
illud m fiat. Ut pupillus heredes testamentarios habeat, in quo
totus favor pupillaris substitutionis solet consistere l. Iulianus 42.
Ver. que sunt ff. de adq.da hereditate diuini pot. aut magis
favorabile pupillo sit ab intestato decedenti hereditatem suam
fidei commissarii forsitan extraneis restitui, quam apud Matrem suam
remanere repugnat. et 2. quod si pupilli favore conservaretur
substitutio in d. l. 76. conservanda etiam esset aliis casibus, quibus
inutilis sit, et in quibus idem pupilli favor versatur veluti quando
impuberi emancipato vel extraneo, sive ei qui mortis tem
pore in potestate non fuit substituit, qui tamen casibus non conser
vat. l. 2. l. coheredi 41. § cum filio hortt., quo 2. argumento
refelitur, et alia interpretatio cuiusque benignitatis non tamen in favo
re pupilli, quam in conservatione supreme voluntatis paterne collo
canda quoniam si ita esset conservaretur etiam, ubicumque inutilis esset
substitutio a patre facta a filio contra legem verbis 73 cum simi
libus hortto. leges nemo 55. ff. de leg. 1.) que interpretatio fuit
Averani in d. l. verbi 7. Donelli d. lib. 1. cap. 17., quam tanto no
N.º 18 mine notat Fab. lib. 19. Iheinur cap. 14.

Nec felitur in rex
plicanda idem Fab. quamvis laudatus hiperbolice, Schifordig.
d. lib. 2. tract. 6. q. 4. dum dicit quod quamvis regulariter ins
titutio, substitutio ve facta in Codicillis ab intestato conditis sub
tineat iure fidei commissi l. illud 13. § 1. l. 2. § ult. ff. de iure co
dicillorum, iuncta l. bustius 88. § ult. ff. de leg. 2. non tamen etiam fidei
commissi iure valet si fiat Codicillis testamentariis, sive qui
ex testamento pendent, l. non idcirco 4. Cod. de codicillis. l. pen. § 1. ff. de

Adinonib.

...toriou. institutionis, ... ob ... contrariat. et regula legis, quod
termanus ... ab intestato 10. ff. de iure Codicillorum, et ideo
cum Codicilli in d. l. ... fuerint testamentarij, nempe
Patris, qui illos fecit, non filij, qui intestatus decessit, non potuit secun
dum iuris regulas defendi, substitutio iure fideicommissi, sed ex
benigna interpretat. cuius benignitatis rationem ex eo Fab.
deducit, quia cum pater potuerit, vel substituendo valide
filio adimere eius hereditatem Matri heredi legitimae, l. Papi.
8. § sed neque impuberis ff. de inofficioso, vel fideicommissum totius
hereditatis relinquere a legitimo herede pupilli, dummodo
in casum, quo impubes decedat, et eo casu, quo sibi illos pa
ter fecerit (quomodo hoc utrumque Fab. requirit) et in d. l. 16.
pater illos fecerit sibi et substituerit in casum, quo impubes
decedat, veniamque ... servari substitutionem iure fideicommi
ssi a pupilli legitimo herede, utpote cum ipse succedat quan
ex tacito iudicio Patris, qui cum posset utiliter substituen
do ei hereditatem pupilli adimere, non ademit, nisi in quo feliciter
Fab. 1. quia ... id quod supponit verius est institutionis, subs
titutionisve factae Codicillis etiam testamentarijs defendi iure
re fideicommissi, ut probat vulgo ignotus, nec ignobilis ... bo
... textus in l. cum qui 38. § lug. 4. ff. de leg. 3. ... text.
in d. l. 2. § ult. ff. de iure Codicillorum d. l. lucius 88. § ult. ff.
de leg. 2. et ... esse quo ad effectum ... Fabriciis
finitionem inter Codicillos testamentarios, et ab intestato
apparet, ... ex l. ult. § illud. i. ver. nec transducere Cod.
de codicillis, ubi indistincte significat. in eo, qui Codicil
los facere voluit regulare esse, ut ultima eius voluntas
... transferat. ve ad causam fideicommissi, ... ex ...
la ... iuris, quia si clausula Codicilliaris, sive ut ua
leat iure Codicilli solet efficere ut illos alioquin inutile

et hereditas eodem subiicea. iure fideicommissi, dict. l. ult. § illud de. c. lunij 28. quest. l. ex ea 29. § ult. ff. qui ita facere possunt l. 3. ff. de testo militis quanto magis id operabit ipsa Codicillo. Cum natura et ius in eo qui Codicillos facere voluit, adhoc quoque si ita facere voluerit, neque enim Clausula dicent non valeat institutio inutilis ad fideicommissi, non quia ex Codicilli testamentarij sint, sed quia Codicillos noluit facere ... tex. sic explicandos in d. l. illud 13. § 1. iuncta leg. 1. ff. de iure Codicillorum, l. non codicillis 14. Cod. de testis iuncta lege ex ... 29. Cod. de fideicommissis, l. coheredi 41. § quod si heredem 3. vers. quoque ita ..., cum similibus a Fabro adductis, quo explicandum ita docet, et distinguit Bart. communiter receptus in d. l. nº 2. ff. de iure Codicillorum, Menchaca de successionum Creat. lib. 3. § 25. nº 19. quoque quo ad speciem dicte legis illud 13. § 1. dissentiat Cuiac. lib. 19. q. 3. Papin. ibidem et ad ... Cod. de testis, cui non satisfacit ex traditis a Carranza de partu cap. 1. § 1. nº 288. 2º et quod Fab. scribit non posse Patrem fidei committere legitimi heredis pupilli, nisi in casum, quo impubes decedat falsum est, ut ostendimus supra nº 15. et quod scribit non posse etiam fideicommittere, nisi sibi ita faciat, nullibi probat. imo impugnat. in l. si fundus 92. § ult. ff. de leg. 1. 3º denique Fabriana ratio verisimilitatis diminuit. ... quia assumptio illa, ad quam refert, neque posse fidei commitit heredi ab intestato, quia ei datur hereditas, non admittitur, non est ex verisimilitate, sed ex regula ... iuris l. 3. l. ... 8. § 1. ff. de iure Codic. ... § ... ff. de leg. 3. ... etiam quia si ea ratio vera esset ... enda etiam foret iure fideicommissi quoque inutiliter facta pupillaris substitutio, in qua eadem ratio illa militat, quod pater inutiliter substituendo dat heredi ab intestato non adimit

pupilli.

pupilli hereditatem, et in extra speciem d. leg. 1 . Iust. n. | serruari d. l. coheredi 41 § cum filij h. tt.° = c. A. 19

Quare missis et alijs interpretationibus, quarum meminit Vidaud Spino de Ittis glosa 31 principali n.° 23 et sequentibus, animaduertari supposite quis post multos ex clariss.° practicisque plerisque academicis antecessoris sequuti existimantes illud igitur ve[r]iana interpretatio fieri ut substitutio in codicillis intellig[a]tur secundo subiecta materia, atque ita iure fidei commissi vetex d. l. 76 docet et deducunt Cumanus ibi, Alipandi ex facto 17 n.° 1 . . . Trobell Dominus in l. 29 . . . n.° 3 tom. Var. . . . q. n.° 6 Vbi Suarez in additionibus n.° 21 Carlad. 3 tom. . . . 11 n.° 10 vt cum Scheuola si non omnino vere (quod difficulter redis), alii saltem quabilit. ne vulgariter interpretemur, statuimus in primis substitutionem pupillarem in d. l. 50 quaeri directo inutilis esse quia codicillis facta fuit ut Scheuola supponit, in . . . fuisse iure fidei commissi ex reg. et rat. iuris, quia sup. d. atque Fabry et constituimus institutionem factam codicillis, siue abintestato, siue testamentarijs trahi, et transferri ad causam fidei commissi d. l. cum qui 38 § . . . ff. de leg. 3 . d. l. 2 § ult.° l. illud 13 § 1 ff. de iure codicillorum, d. l. ult. § 1 . Ver. nec transducere Cod. de codicillis cum sup. lau . . . nec ad . . . seruationem cum iuris ordinarij et muneris . . . si nihil aliud obstaret necessaria fuisse. benigna interpretationem, etiam si heredi legitimo praeiudicaret. d. l. illud 13 § 1 plane ut in quo necessaria benignitas fuerit explicemus obseruatum et obligationem fidei commissi per quod ibi substitutio . . . intur insugeret in persona pupilli, qui ex ase heres patris fuit ut Scheuola in prin. proponit, sed post mortem pupilli in matre legitima herede eiusdem, atque ita in herede heredis, necaliter a . . . modo fideicommissi illius posse in d. l. 76., quia cum

pupillari substitutio sit illij pupilli, ex quo hereditas eius deferi-
di l. Pap. 8. § sed nec impuberis ff. de inofficioso. et pinde, q pu
pilli iaborem n mul[illegible], dl. Julianus § 1. ver. qui sunt
ff. de adq. heredit. et quod incipit neque substituto defert.
hereditatem, nisi post mortem pupilli q hereditas eius incu
pit l. 1. § interdij [illegible] si fideicommissi, in q substitutio fuerit
si intelligeret. vt obligatio eius incipet in persona pupilli,
quo in vltimo vite eius momento onerarent pupilli magisque
substitutio, et defferret fideicommissi substituto ante id tempus quo
eidem deferenda erat hereditas ex directa substitut. si valuisset,
quorum vtrumq esset [illegible] voluntatem testatoris, et iuris rationem
9.o Hoc supposito q fideicommissi obligatio in d. l. 16. necess. in
cipere debeat in fratre herede pupilli heredis Patris apparet,
n posse id fieri sine benigna interpretat. quoniam iuris Ciuilis
stricta ratio, et regula antiqua n patit. obligationes, et legata
post mortem primi heredis, siue in herede heredis incipere teste
Vlp.o in frag. tit. 24. § post mortem 16. Caio lib. 2. institutionum
tit. 7. § preterea ver. ita quis. Paul. lib. 3. sententiarum tit. 6. § post
mortem 5. cum § sequenti, l. sin ... cod. de contrahenda sti
pulat. l. vn. cod. vt actiones ab heredibus, et d. [illegible] cod. Theo
dos. de dederunt rescripti § post mortem 35. institutionum de legatis,
et quamvis obtinuerit fidei commissa etiam post mortem heredis,
et ab herede heredis posse relinqui, id [illegible] fuit, quia fideicommi
ssa n ex rigore iuris Ciuilis, sed ex volunt. defuncti benigne sus
tinent. teste Vlp.o tit. 25. in prin. et § fideicommissa, et numero §
sed n vero 3. institutionum de leg. ideoq vt valeat fideicommissi
ab herede heredis benignum esse scripsit in l. si fuerit §
31. ff. de leg. 3. [illegible] quae tex. sicut supplenda, et subaudienda
est ea benignitatis ratio vbiquomq in fideicommisso ab herede
heredis ea omitt. aut minus exprimit. vt apud Caium d. lib. 2.

tit. 7

401. § p terea ver.o itaq qui, et in l. refundi 91. § ult. ff. de legat. ita et explicandae. ubi exprimit. ut in d. l. 16. ubi utiq debatamus, benigna interpretatio in eod. ut deviatio substitutionis in utiliter Codicillis factae sit p fidei commissu, cuius obligatio incipiat in Matre herede heredis. — N.o 20

Cui interpretationi in primis favent Scaevolae verba signanter relata ad obligationem fidei commissi in Matre herede pupilli incipientem in d. l. 16. ibi = benigna interpretat. placet ut Mater quae ab intestato pupillo successit substitutis fideicommisso obliget. 2.o et fabit q. in ver.o quod si invicem, vt affirmet Scaevola substitutionem reciproca Codicillis facta in hereditate directo deferenda ex substitut.e pupillari substituti pupillaribus. s. in vulgarem casum ita, ut quicunq ex eis heres non esset, ceteri heredes essent l. valere, et in fideicommissaria hereditate, in qua directa pupillaris convertitur nullo benignitatis pretextu utitur, sed simpliciter, et secure affirmat, et in fideicommisso substitutionem valere nimirum quia ad hunc effectum non erat necesse ut aliqua nova obligatio in herede heredis incoeperet, sed ut substitutio vulgaris reciproca, quae in directa pupillari hereditate in utiliter Codicillis facta fuerat, valeret tanquam facta ex natura Codicillorum in fideicommisso, in q. pupillaris substitutio convertit. et in quo vulgariter et reciproce substitui fideicommissarii potest. ut heredib. 90. ff. de leg. 2. l. un.a § sin autem 1. vers.o quod si primo dio Cod. de caducis tollendis, tertio fabit firmatq superiora, neque intende observationis e quod Pap. in l. coheredi 41. § q.d si heredem 3. hict.o legitimum heredem filii obligari fideicommisso relicto a Patre, nisi in casum quo iam pubes filius moriat. supponit placuisse, et quidem sine ullo benignitatis auxilio ideirco l. quia a Scaevola in d. l. 16. interpretamur non potuisse fideicommissum

illud nisi in herede heredis impubere, nedum quin, aut onerosius pupillo aut vtilius substitutis est quia directa pupillaris substitutio, quae cadi illis facta fuerat ut supra docuimus, ex [illegible] autem apud Papin. nulla substit. directa filio facta pater filij ipsum onerauit fideicommisso, ut ostate ex verbis illis, quod si heredes filium pater rogauerit, et ex illis ut ab impubere fideicommisso post mortem eius dato, atque ita in ipso filio primo herede cum moreretur et sequenti eodem tunc viuo [illegible] ff. de manum. [illegible] obliga. fideicommissi cepit, quae a filio transit ad filij heredem legitimum, qui fideicommissum post mortem filij restituit eoque sensu, et respectu [illegible] vulsionis, et restitutionis fideicommissi ab impubere post mortem eius daty dicit. a Papin. in verbis iis relatis, quemadmodum eodem sensu, et respectu Scaeuola in l. Vxorem. 41 § Scaeuola ff. de leg. 3. fideicommissum relictum ab herede cum volet supponet sine vero [illegible] oppe valere temp. quia obligatio eius incipit in herede moriente, et inde eo viuo l. vlt. ff. qui sine manumiss. l. vlt. ff. quando dies leg. ced. quamuis restitutio, et [illegible] incipiat in herede heredis, eoque respectu censeat. daty post mortem primi heredis, vt Claudius notauit ind. Scaeuola, quem sic exposuimus in l. 1. n.º 10. ff. de leg. 1. et Costa lib. 1. selectar. cap. vlt. n.º 9. quemadmodum denique Vlp. in l. 1. § si ab ipso ff. de collat. bonor. fideicommissum relictum a patre herede instituto cum morietur scribit vtile esset. et quidem ex iure certo, si vero no. s. quia obligatio incipit in patre herede cum mortis atque ita dum ad hunc viuit quamuis quoad effectum restitutionis perinde sit acsi post mortem patris relictum foret, et ideo non iteratur, l. gen. ff. de collat. bonor. Quarto denique ut expeditior interpretatio nostra maneat ad d. l. 76. obseruasse oportebit legata, et fideicommissa relicta a substituto pupillari etiam subdit. expressa, cum impubes morietur, aut post mortem

impuberis

impuberis valere mirabiliter sine benignaintorp tat. l. heredi
7. § tractari ff. q. dies legat. cedat, quia vis obligatio eorum incipiat non
in pupillo, sed in substituto. l. in rat. 11 § quod vulgo ff. ad legem Falc.
et quia substitutus pupilli a Patre instituti sit heres heredis Patris
unuiniq; quoniq; ea legata et fideicommissa quia Patrimonio re
licta sint deferant in tanquam relicta filij tto q. e. pupillari substi
tutio d. l. Ulp. 8. § sed nec impuberis, atq; ita iuris intellectu filius
ipse a primo suo herede s. substituto n. pater ab herede here
dis relinquit alit. atq; fideicommissi relicti tto, aut codicillis patris
ab herede legitimo filij, in quo ipse relinquere intelligat. fatem
dum e. Patrem ipsum ab herede filij heredi suo relinquere et
frequenter valere iure benigno iure, d. l. si fuerit §. si. d. l. sequo
la 10.

Sam. : N. 21

Sano. ut ex diverticulo interpretationis legis indl 76. que
diutius nos tenuit, territq; regrediamur directiq; rectamq; viam dis
putationis nre, superest explicandus circa assertiones illa posito
n. 11. et sequentib. nempe substitutionem pupillarem n. esse conditio
tiona le, sed puram. Expensus in Contrariu supra n. 13. in fine Iulia
ni locus in l. ita tn 17. § a patre 1. ver. primus ff. ad S.C. Trebelli
ubi afirmat. fideicommissi relictum a substituto pupillari esse condi
tionale d. l. heredi 7. § tractari, sed explosa afirmat. Alexan
der in d. § a patreq. verbo subdit. agnoscetis rationes illa tra
ditas in d. ver. 1. n. esse sufficientes et Cujatij ibidem lib. 10. ff. 1.
Iuliani, et in l. apud it § utq; ff. ad S.C. Trebell. notantis eandem
rationem tanquam infirmam et iniquam, ideoq; omissam ab Ulp.
eandem Iuliani sententiam, et secundam eius rationem refe
rente in l. a. § interdum hoc. quoniq; n. secunda ratio n. sol
daret, cum n. conditionale fideicommissum esset, pellendus heres erat
a Patre ex regula d. legis apud it. § utq; ver. Antiquitus legis illa a quo
13. legis si cui pure 51. legis si patroni 55. § q. ver. nec si pendit.

ad S.C. Trebell. unde et secunda graviorq. difficultas d. § si pater puro ... emergit, explosa etiam opinione Castrensis in d. § a patre qui ut hanc 2.ª difficultatem effugiat supponit ibi substitutum ex haeredis fuisse a patre instituti expressè datoei coheredem alia p.te et ideo cesare compulsionem ut in l. sed cum 1 v. sumitur si heres § ult. cum § seq. ubi Cuiac. lib. 9. et 20. q. Papin. ad S.C. Trebell. quem suppositio quoad d. § a patre et divinatoria e. et falsa ut stat ex seq. § quod si duos, recusaverinq. Donelli cent. lib. 7. comment. cap. 21. qui coactus recedit. d. § a patre ex regula ex eo deducit, docet q. in fideicommisso conditionali non esse locum compulsioni nisi quoties libertas etiq. et hereditas per fideicommissum sub condit. datae. ut in d. l. apud Iul. § ult. quam tamen Donelli existimationem recte refutat ex d. l. ille a quo 13. et ex eo. agit. § si pater similis ubi pariter ff. ad S.C. Trebell. Illigerus in Donelli notis d. cap. 21. litt. L. Itaque potius e. quoad priorem difficultatem fideicommissum illud in d. § a patre dici sub condit. veluti, non quia conditionale proprie sit, quod si esset non transmitteret ad heredem fideicommissarij mortui vivo pupillo, et transmittit d. l. heredis 7. § tractari l. 1. ff. quando dies legatorum cedat, sed sub condit. veluti dicit. quia quoquo modo iuris sit. non relinquit. sub forma conditionis, ut in re simili loquit. Cuius in l. a liquando 107. ff. de conditionibus et demonstrationibus. Pauls in l. si dies 21. § ult. ff. q. dies legatorum, nempe in casum illum, quo hereditas pupilli ex substitut. ad institutum pervenerit ut in d. § a patre ibi, quae ad eum ex substitut. pervenerit, qui casus, sive conditio pupillaris substitutionis quitante, et iure inest, quia in sub forma conditionis exprimit. conditio appellat. ut in d. § tractari in fine, l. si Titio 22. § 1. et ult. ff. quando dies legatorum cedat,
N.º 22 d. l. aliq. 107. l. conditiones 99. ff. de conditionibus et demonstrationibus. —
— Deinde quo ad secundam difficultatem dicendum est rationem
[illegible]

rationem expositi in d. a Patre ver.º 1.m esse idoneam, sufficientem, intra tres huius text. ut quamvis fideicommissi illud proprie conditionale non fuerit in ex eo solo quod subditur tacita illa conditio pupilli ad substitutum pervenerit reliquum et recte ratiocinatur Julianus, ex bet... non esse compellendum substitutum vivo pupillo hereditatem patris adire nimirum, quia conditio illa saltem moram et dilationem inducit, facitque ut fideicommissi quod alias purum, seu conditionale censeatur tamen dilatum in diem incertum mortis pupilli, nec incipiat nisi ex die conditionis. et casu illo substitutionis pupillaris, ut de ea diximus supra nº 11. in fine, planeque idem in fideicommissis proprie conditionalibus, sed et in relictis ex die incerto, vel conditione, ratio et regula antiquorum fuit nisi dies in quaque heredis ex persona sit, l. post mortem C. de fideicommissis, quam ita exponit noster Joannes de Larrea in tomo decisionum Granatensium cap. 10. nº 47. et decisione 15. nº 3. et 10. non posse ante diem, vel conditionem restitui, et ideo nec interim compelli heredem adire, l. sed et si ante eo. ff. ad S.C. Trebell. quae regula quamvis cessaret in relictis in diem certum, l. 1. § sed et quotiens q. l. recusare § ult. cogi eo. § cum quidam ff. eod. tit. quam Juliani cum d. leg. sed si ante eo. ita distinguit porta ... Donellus lib. 7. commentar. cap. 10. et praeterea limitata fit ea regula in fideicommissis conditionalibus, et ex die incerto relictis quando agitur de compellendo herede ut adeat eam ipsam hereditatem quae restituitur est. ad quos tres pertinet Antonius Cyr... in d. l. apud et § ult. d. l. ille 13. d. l. sive iure 31. ad S.C. Trebell. tamen traditi ab Antº Fabro lib. 18. commentar. cap. 7. cum sequentibus. permansit tamen indelibata regula nequit proprie fideicommissi unius hereditati relicti ex die incerto, vel conditione compellat ante diem, vel conditionem adire aliquam hereditatem, de qua rogatus non est. ut in d. § a patre, ubi ideo non cogitur substitutus adire hereditatem patris ante conditionem

(nati pupilli, in qua fidei commiss. integralitatis pupillaris relictae
utsentit Illa. ad Bonelli d. loco n. 21. litt. at q̃ commodo acceptatu
tissima e. Iuliani ratio ind. Ver. primus quodam eam, & in casum
quo sine Condit. & diuis. ille relictum fidei commiss. ꝑ poneret alia
ratione in Ver. deinde firmet, et veluti muniat Iulianus suo, & ora
torio more ut in l. si sine 2. § quod si procurator per iudic. ff.
n.° 23 rem ratam haberi, ubi Cuiac. lib. 6. ff. Iuliani. =

Leviores sane
ad rem oper. et explicationis sunt adducti 2.a assertionis n.ra et
4 Omnium sup.a n.° 10. tex. aliquos difficiles in l. coheredi 41 §
coheres 6. Vatt. l. 1. § id q. ex substitut. 13. l. in rat. 11. § quod
vulgo §. in fine ff. ad legem falcidiam, in quibus institutus 1.o gradus
et substitutus vulgariter coheredi, aut pupillariter filio impuberi spa
rat. instituto ex p.te pure ex p.te sub condit. et in d. § coheres 6. Ver.
n. ideo significat pupillarem substitutus, qui n. e. primo gradu
a patre institutus esse plane institutus subdit. et in d. § quod
vulgo §. in fine legata relicta in tabulis pupillaribus intelli
gi relicta in primis tabulis sub condit., sed quavis hi p.ꝑsime lo
ci et ꝑ ceteris textus d. §. q. vulgo deceperit vulgares inter
pretes, et p.ter laudatos d. n.° 10. Duarenus ad hye tit. cp. 10. (6)
tam in cp. si pater 1. p.te verbo si decederit n.° 10. et in de litt
lib. 6. Betony demum accrescendi cp. 7. q. 41. n.° 20. ut q. explo
rato haberent substitutiones esse conditionales, tu expedite respon
det. id in his locis n. ꝑbari quin potius Marus ostendit, dy dicitur
de instituto, eodq. substituto esse eum similem instituto ex p.te pure
ex p.te sub condit. d. §. coheres d. § id q. ex substitut., et de substi
tuto, qui n. e. primo gradu institutus, n. dicitur plane, et simplici
ter esse institutus sub condit., sed plane quan. d. § coheres Ver. n. ideo,
et legata tabulis pupillaribus intellig. relicta primis quasi sub
Condit. d. § q. vulgo § in fine: Statuant q. simile n. esse ideo q. inter

casi

vicari in institutionem denegari tamen notatis in l. quod Nerua 32. ff. deposit. et vocem quasi esse notam improprietatis l. eadem ratio. § ult. ff. de vsucapionibus, et similitudinem improprietatem, cum non posit agnosci in parte in qua pure institutus est, proinde id non improprie, sed vere dicitur agnoscendo necessario esse in parte in qua, qua substitutus est, comparat. institutio sub condit. d. § coheres et § id quod ex substitut. plane similitudo, et comparatio eo pertinent, vt quemadmodum in uno instituto ex parte pure, ex parte sub condit. quamuis una pars legati exhausta, vel onerata, et alia integra sit, tamen portiones miscent. confundunt et contribuunt, et vtriusque simul partis quantitas attenditur vt respectu vtriusque falcidiae locus sit, d. l. in ratione. § quesitum vers. et aliis l. qui fundum 87 § si ne ex parte vers. l. ff. ad legem Falcidiam, ita et contributio portionum quoad Falcidiam fiat instituto ex parte, eodemque substituto in alia, vel in vulgarem casum cuiuisque coheredi, ut in d. § id quod ex substitut. d. l. qui fundum 87. § qui filium 4. in princ. vel pupillarit. coheredi filio impuberi, vbi contributio etiam fit portionum si legata ab eodem instituto, et substituto, primis, quam secundis tabulis relicta sint, d. § coheres 6. in princ. l. quamuis diuersum sit, si a solo pupillo legata relicta comprehenduntur (2a. text) in d. l. qui fundum § qui filium vers. si vero patri sui comprehendum, exponendumque cum d. § coheres 6.) vel demum in alio a coherede, et substituto pupillarit. in quo similiter contributio relegata a pupillo, et substituto relicta, quia quamuis substitutio saltem respectu hereditatis, quam defert non paternam, sed pupillarem, ttas sit l. pupillari substitut. et legata a substituto diuersis tabulis nempe pupillaribus relinquuntur, et ideo in terea; et relicta a ttis paterno iure contributionis cessare vt uideretur, sicut ius coniunctionis, et accrescendi cessat inter legatarios ex diuersis ttis l. si sub condit. 16. ff. quibus modis vsusfructus amitatur, non cum pupillare; et

et paterny illy, e xuno eodemq conditio patri Ditant sed q igit. l. sue
Substo. etreluta a subtituto in secundis tabulis intelliqunt facta et
reluta primis paternis tabulis, saltq quasi subditur illa tacita, sim,
pubes decesserit et ideo conditionem etiam cessandi, locuse penn
inde, atq releuta in illo fratri pure, et sublata cdit. d. § consgresb.
Ver. n idq usq adfing d. § q. vulgoii infine, l. in duplici l. 80. ff. ad
legem falcidiq, quib. simul cund. § id q. ex substitut. intelliq
dir addi et audi ep. multis Vinq nuq Valenq lib. 1. Illustrium
N. 24 tract. 1. cp. 6. et 7. n. 5. et 21. cum sequentibus specia =

Nec adremma
qui pertinet obiectio altera, qua primum expendimus sup. n. 10.
ex l. si ex pluribus q. ff. de suis, et legitimis. l. sed si plures 10. l. Lucius
45. § ult. l. qui habebat 43. tractto. quia vere, et praecise. reor
idet. in eis loui hereditary ex substitut. n transmittit ad here
dem substituti, n quia substitutio sit institutio conditionalis, ut
inepte imperite q ideo coligunt, sed quia hereditas n addita
etiq si pure data, et delata sit n transmittit. l. vnic. § in nouissimo.
Cod. de caducis tollendis, illud tandq ad assertionem nostram p forend
parem capty n in subtiliter obiiciq pot. q. quaevis pupillarem substi
tutionem n faciant conditionalem verba illa si impubes decesserit,
quia tacite in sunt, ni conditionalem efficere debent verba illa si
heres erit quae illis si impubes decesserit p poni, et iungi solent
in formula pupillaris substitutionis, ut in nra l. 1. § 1. § huic
re. q. tractto. prin. inst. tituto ny de pupillari substitut., ne q dicta
ce pot. eam conditionem, seu qualitatem, ut filius heres sit inesse
necess. et tacite ex natura, et iure pupillaris substitutionis,
ty quia filio exheredato, in quo inei intelligit. nec ex primis
utpote in eo inepta, et exheredatione inania conditio illa si heres
erit, ni sit ea ratione pupillaris substitut. ut in nra l. 1. § sub
stitutere 2. vi. l. sed si plures 10. § ad substitutos tractto. ty etiq quia

Qui

tin substitut. pupillari filij instituti omittit. sequente ea formula, scilicet
hoc si heres erit ut in l. 2. § sed si quis § l. qui liberis & l. ita
ut l. qui plures 38. § 1 et 1. l. coheredi 41. § ult. cum l. sequenti
et ex facto 43. § itaque Hostt. l. si ita & § qui filiis ff. de bonor. possess.
secundum tab. l. ult. ff. de fidei comiss. libertat. Cuius lib. 2. instit.
tit. 4. § pupillaris 3. et quod magis est quoque filius heres patri non sit
sed se ab hereditate abstineat, in eo postea impubere mortuo substitut.
pupillari et substituto locus est. l. pater fam. 28. ff. de rebus aucto de privilegiis re
stitutae iudicis possidendis l. Iulianus 42. ff. de adquirenda hereditate ditorum —
veritate, quibus rationibus verba illa si heres erit non esse de substantia pupillaris substitutionis, probat et supponit Bart. in l. 2.
n. 21. Hostt. ex eisdem rationibus et Bart. supposit. ostendum videtur verba illa altas quando exprimuntur cum exprimuntur voluntarie, nec insint ex natura, aut substantia pupillaris substitutionis efficere eam conditionalem. —

N. 29

(ista potius quam
titae. Hec difficultas, imo nec visa explicanda eius via Anton.
Fab. de erroribus pragmaticorum decade 52. err. 9. ex n. 15. et err. 10.
n. 1. c. 1 5 c (quod sine modestia pauca puerilitate. Ira pro certo
non dicere dicere liceat) post Fabrum venerando Praeceptore meo
Pichardo ad Instit. tit. cap. 4. n. 53. et cap. 19. n. 51. qui utpote
aliud agentes volentesque movent quandoque difficultatem sed
inexplicatam relinquunt, et ratione non reddita supponunt verba si heres erit non esse de substantia substitutionis pupillaris, et conditionem non facere, quae inter se pugnantia sunt, quia conditio quae de
substantia actus non est, si sub forma conditionis exprimitur, induat
conditionem tamen, et specifice impleri debeat, ut ex l. qui heredi
49. l. Cum tacit. l. Mitiones 99. ff. de condit. et demonstrat. argumentat. in expositum Bart. Iason neque ipse in utrisque dissolvens in d. l. 2. n. 21. Ver. postremo adverte h. tt. enim vero

quorum difficultati eludendae dici pauet ideo Verba si heres erit Conditionem non inducere, quia non tam sunt Verba testatoris pupillaris, et pupilli, qui dese in 3.a persona non loqueret, quam patris consistentis se substituere filio eo vero, ut sibi heres sit, ut ad rem fere sensit Fab. d. err. 9. n.o 18. et 19. et non Verbis si impubes decesserit tradidimus sup. n.o 12, tamen si difficultas non eludenda, sed eludenda penitus e. observare oportebit Verba et Conditionem si heres erit quia in filio exheredato non sunt desuetae pupillaris substitutionis eis facte, imo inepta, et dvaria, quia sic exheredatus Patri heres sit cum heres esse non possit nisi paterno testo destituto, aut rescisso, substitutio certe, onisi per test. illum cadat. l. Pap. 8. § sed nec impuberis infine ff. de inoff. test. in substitut. pupillaris filij non exheredati in esse tacite, et iure eam Conditionem si heres sit, sine qua substitutio valere non pot. ; neque Cum substitutio pupillaris sit test. ex quo hereditas pupilli defert. d. § sed nec impuberis. § igitur 2. institutum de pupillari. substitut. et non possit substitui pupillarit. nisi filijs, aut nepotibus et alijs liberis, qui in potestate substituentis sint, et eo mortuo in alterius potestatem non sint recasuri. l. 1. leg. Coheredi 41. § cum filij. heredi, sequens e non posse substitui nisi illis liberis qui illore moriente patris fami. et sui heredes futuri sunt, utpote a patre non ipsenit, neque si pcedant. Veniet in patris potestatem, atque ita substitutio inutilis fiet, d. l. 1. vor. ne potibus, vnde etiam Ditat substitutionem factam liberis nexheredatis consistere non posse, nisi illi patri heredes fuerint, neque si peteriti sunt test., simulque substitutio, autnullum erit filio nato preterito, aut rumpet agnat. posthumi, Velquasi agnat. nepotis preteriti. d. l. 1. Vor. nepotibus. l. inter 30. ff. de liberis, et posthumis §. posthumi 29 § seq. institutiones de exheredat. liberorum, quod diversum e. in substitut. exheredato facta, que

valere

Valere pot. etiã si ipse pupil heres non existat, quia ex hereditates filij paterni, ex quo substitutio pendet, nec nullũ facit, nec rupit, nec per querellã rescindit, nisi dum officioso agat, et obtineat. l. si putauit §. ff. de bonor. posess. 2ª tab. si v.º instituti sint, et illo testatore decesserit erit etiã substitutio inutilis, quia vi no patre, in cuius potestate si decedunt, atq. ita vt pote filij fa milias, nec hereditates, nec heredes ex substitut. habere po tuit. l. lex Cornelia §. ver.º si v.º hostt.º l. filius fam. §. ff. de leg. Fale. demig. si instituti, vel vno momento parenti su peruixerit necesse est eos vt pote ab alioni plesso statim ff. iure suos heredes existere. l. in suis ii. ff. de lib. et posthu mis. l. in suis eq. ff. de nui, et legitimis. — N.º 26

Quare vtiq. dubi tamus cum vt substitutio liberi si ex hereditati, siue instituti facta valere posset, et casu quo valitura e. tacite insit, proce sario exititura sit illa cõditio si heredes fuerint, apparet q. ex eo etiã si exprimat. n. fieri substitutionem filij instituti cõditionaliter n. magis quã ex illa cõdit. si impubes decesserit ex vero legis cõdi tiones qq. ff. de cõditionib. et demonstrationib., appareteq. inde euenire, vt quãuis filius patris hereditate se abstineat, in nullo n. substitutioni, et substituto locus sit, l. paterfam. a §. ff. de rebus incertis. indiui possis b. Julianus 42. ff. ad quir. hered. n. quia cõditio si heres erit non sit de substit. pu pillaris substitutionis tacite filio instituto, vt per pon. Bart. et alij inferebant, sed quoniã ea cõditio etiã si exprimat. im pleta necess. et omnino fuit pupillo suo herede existente, cum heres semel fuerit, et iure quiriti maneat, etiã si postea abstineat, l. cum quartus. q. sed et si suus. ff. de fideicommiss. libor tatib. lurij q. et infabrabile pupillo esset cõditio neque sicuti pi, vt cum effectu heres permaneat, ne abstineat, cui alie aliqua

tto rebus Deoranda suq heredem exutise sufficiat etiq si ipso
ex abstineat, l. 1. cum proxim. 6. § sed etsi suus 20. de fideicommiss.
l. liberatio. l. sciendum 31. ff. de manumissis tto, l. 1. ita in 17.
§ si pater 3. ff. ad S.C. Trebell. nec presumendum sit, patrem, qui ex
heredato filio in casum, quo ipse nec ipso iure, nec effectu he
res futurus e. substituit noluisse substituere instituto in casum quo
ipso iure heres e. et permanet quamvis abstineat quum potius ddi
tionem si heres erit sic interpretari oportet ex presumpta vo
luntate testantis, ut substitutio eo casu magis conservetur, quam in
tercidat arg. tex. l. quoties 12. ff. de rebus dubiis iuncta leg. in ddi
tionib. 19. ff. de condit. et dem. quemadmodum ex eadem ratione in d
trariis versa ddictionem si heres non erit in substitut. vulgari
facta suo heredi sic interpretamur si heres iure, et effectu non erit
nempe utrum abstinuerit, quia effectu heres non manet admittat.
substitutum, atque ita substitutio eo casu valeat potius, quam pereat,
ex d. tex. 19. ff. de rei vindicatione l. ait pretor. l. § sed quamquam. Das
ff. de minoribus, illud tandem notamus Additionem hanc si heres
erit omitti regulariter a doctoribus in formula simplicis pupillaris subs
titutionis, quamvis l. ex primat. illa si impubes decesserit, ut in d. l. qui li
beris 8. ... cum laudatis supra ... in fine, nec propterea ddictionem
si heres erit nisi in substitut. duplici vulgari, et pupillari, simul
facta ... l. 1. ... hoc iure 4. in fine ... prin. ins
titutionum de pupillari, et ratio, si quoniam ddictio si impubes decesse
rit pertinet proprie ad specialem formam pupillaris substitutionis,
cuique filio facta, tam instituto, tam exheredato, quae ex eo quod fit pu
pillo, et in casum, quo pupillus, sive impubes decesserit pupilla
ris vocat., ddictio autem si heres erit in substitut. facta institutori
tam ... formam ... pertinet ... ad supponendos ... abi
tes, quos p... cedere oporteret, ut substitutio instituto facta vale
re possit, in casum, quo postea impubes decedat, nempe ut filius

Patri

Pater superviuat, ex q̃ heres sit vt supra quaerimus, et ideo heredi
hic magis tracte supponit. quę exprimit. nisi in formula duplicis
substitutionis, vbi verba si heres erit in pupillari exprimunt. vt oppo
sunt verbis si heres non erit in vulgari, vt in nra l. r. q. i. cuius laudat. N. 21
Maneat
itaq. ex tot hac parte substitutiones omnes sua natura esse institu
tiones puras, n. conditionales et sequent. n. ideo minus pro priorum
institutionis appellat. comprehendi in definit. nra. et statutis alijs.
q. dispositionib. vt resolvimus supra n. q. in fine, plane omissa vul
gari obiect. & substitut. in legato, quę vtiq. institutio n. est. vt docui
mus n. 06. neutri ideo inepta, aut imperfecta definitio Accursij,
qui solam substitutionem in hereditatibus, de qua in nro tt. agit.
definire voluit, ideoq. eas quę in leg. fit, vt aliena ab hac tractat. ex
cludit, vt cordate notat Quart. ad hoc tt. cp. 1. n. bifariis. ad Fabry,
lib. 2. tractio q. 2. Pitquerius in vulg. n. 1. ad. de impubery. in
quo ad alterq. partem definitionis verum q. secunda tradisse
tis posita, perque ab alijs institutionib. substitutio distinguit. vt,
ex posita in primis vi et sent. definitionis in hac pte. pleraq
secutiva argumenta simul removeamus, sciendis e. substitu
tionem definiri institutionem secundo, ex respectu veteri iu
ris et moris, quo attento cum in tabulis cera solitis, sive ceratis
tota scriberent. stilo ferreo l. 1. ff. de bonor. posses. sec. tab. l. q.
vulgo q. ff. de bonor. posses. 2. tab. Cum to Vlp. infragm. tt. 20 §.
In tto q. iuris eaq. moris q. fuit vt in priore tti pte., seu pagina,
quę primam ceram vocabant scriberet. primo versu nomen testa
toris. vt in l. Lucius 88. § vlt. ff. de leg. 2. et apud Suetonium in Ne
rone cp. 17. deinde in eadem prima cera versu 2. heredis 1. institu
tio, vt significat Oratius lib. 2. sat. 5. ibi q. 1. secundo cera velit
versu. Aut multis ne coheres cuncto q. ante heredis 2a. institu
tionis seleg. in 2a. aut, aut inferiore tti pte. seu pag. quę 2.

et iniz, velextuiq quam vocabant, scriberent substituti, q. in dictis institutionum de pupillari substitut. Cauis lib. 2 institutionum tit. 4 § pupillaris inmeta l. 2 § prius q. Bartol. atq. ita ab ordine isto dicere nominationis, et scripturae substitutio ratedicta institutio. 2. et substituti heredes secundi vt obserbant, illustrantq. pter adducta sup. n° 8 inf. Tiraquell. in tract. Lemor mort. p. 1 gl. declarat. q. n° 2. et ex eo in laudato n° liberaliter transcribens, Pereira denominat. emphiteutica q. x n° 11. Georgius longus de annullis signatoriis qq. et 10. Hotomanus lib. 1 observat. cp. 1. Brisonius lib. 3 selectarum cp. 1. 2 et de formulis lib. 7 pag. mihi 662. Nigerus ad Anellis cō 6. cp. 25. litt. A.; ty et p. ipsa quia quegsi postea apud univ. Iurisc. obtinuerit posse etiam prius nominari substitutus qui institutus, sueso scripturae ordine, dummodo sine intervallo, vt in l. si ita quis 28 ff. de hered. instit. 1 2 § si quis ita scripserit § 7 de bonor. possessione s. m. tab. l. 1. § sed si quis. Bartol. tn. ad hunc. substitutio est 2a. institutio respectu ordinis succedendi, et delationis hereditatis, quia supponimus, vel ipsam hereditatem, successionem, vel aliq. ex eodem in iuditio illi deferri instituto prius quam substituto deferat., atq. ita primus secundus q. gradus sive institutus, et substitutus quegsi n. ex ordine scripturae, tn. ex ordine delate a testatore successionis distinguimus, vt institutus sit, qui primo, et substitutus, qui postque alteri delatae; vel deferri potuit hereditas; ex testator defert l. 2. § defert. 4. Cum seq. ff. de bonorum possess. s. m. tab. docent Anellus lib. 6. cp. 25. et ad titulum Cod. de impuberum n° 10. Ebelique Marinius ibidem n° 90. Quaerens ad hoc titulum cp. 1. Cuiac. in m. al. l. 1. et communiter nouio relatio —

N° 10 Cui postremo supposito consequentes, et consentaneae sunt tres illationes ex quibus; erant tandem difficultates, quae 1a. haec partem definitionis

definitionis

definitionis expendi debet, Primum illud est: utrumque vir in confirma
a Titio herede, Sempronius heres esse sit attento scriptura
ordine Sempronij in institutione [illegible] ipso loco institutus, ut in
simili specie scriptum est in l. quis filiusfamilias 60. ff. de hered. instit.
nec tamen sit Sempronius substitutus, quo argumento tanquam manifes
tissimo [illegible] definitionem Accursij vocat Ant. Faber [illegible],
[illegible] in prim. n. 3. Quibus [illegible] in [illegible] n. 3 [illegible]
[illegible] facile ex eo quod Sempronij institutio in [illegible]
[illegible] n. [illegible] ordinis succedendi, nec enim Sempronio
defertur hereditas post Titium, sed cum eo simul eodemque tempore tan
quam eiusdem coheredi, pariterque primo gradu, cum Titio sine [illegible]
[illegible] defertur [illegible] tertio [illegible]
[illegible] secundum tab. l. si quis heredem [illegible] l. [illegible] quo
[illegible] heredes 63. ff. de heredib. instituendis; Secundum illud est,
ut quis per substitutionem pupillarem succedat [illegible] im
mediate pupillo, cuius in hereditate, et pupillari illo substitu
tus est, primus institutus, heresque ante quem nemini prior he
reditas pupilli defertur l. 1. [illegible] & ad substitutos h. tt. l.
[illegible] neque impuberis ff. de inofficioso, et quod [illegible]
[illegible] quis pupillarit substituat eius exheredato filio,
cuius in illa pupillari, et hereditate non solum non est aliquis institutus,
qui praecedat substitutionem, sed quod est amplius nec substitutus nec
[illegible] in defectu alicuius institutus, cui [illegible] hereditas [illegible]
tasit, cum delata non sit exheredato, cui immediate et prima substi
tutus succedit l. si quis ex bonis 6. [illegible] h. tt. quibus [illegible]
definit Accursij [illegible] Massimus in Rubr. Cod.
de impuberis n. 98. et [illegible] ibidem n. 23 nulla [illegible]
[illegible] difficultatis solutionem se videre facit [illegible]
[illegible] utramque substitutionem [illegible] quae ex herede
pupillo factam esse [illegible] institutionem, sive [illegible] gradus, ut [illegible]

mihi cumquidq. a ... relinquit, seruit, quia ... dug et ... hereditates patris. Et pupilli ... pupillare et paternum quatenus ex ... patris ... pinotto habent l. 1. § ... l. patricio. l. qui plures 38 § ult. ... l. 2. § illud 2. ff. de heredit. vel act. vendita § igit. ... tiony de pupillari substitut. ... aut ex eo ... prius hereditatem patris non solum deferri, sed et adiri opportere, qua deferat hereditas pupilli d. l. 2. § quis ... atq. ita in eodem ... institutionem heredis, et delationem hereditatis patris priorem esse debere institut. heredis pupilli, et delat. hereditatis eiusdem, et sequenter eo respectu ordinis succedendi, et delationis ex eod. ... quo non in eadem hereditate esse institutionem secundo, etiam substitutionem ex hereditate, utpote quia praecedat semper institutio heredis paterni, quo ... subroget substitutus in locum eius heredis, ut veluti alterum ... insinuat Modestinus in ... l. 1 ... substitutione ... l. 1 § seq. Notat Schifordig. d. lib. 2. tit. 6. q. 2. plures apud Inriglolum de ... institutionibus cent. 1. q. 2. n. 25. 3a illatio e. ... casu quo pater miles sibi ... non fecit et in ... impubere filio testat. ... ex privilegio militari pot. valere quidem ... pupilli, ut notat. in d. l. 2. § quis ... infraudi 15. § ... ff. de testamento militis, non in eo casu institutionem heredis pupilli esse secundam institutionem, quia nulla e. institutio heredis paterni, quae prior sit, et ideo nec institutio heredis pupilli e. eo casu aut vocat. substitutio, nisi quia ... miles sibi heredem institut, ... l. miles 41. § ult. ff. de testam. militis post ... in ... institutiony de vulg. n. 47, ... Marianus Socinus in l. centurio 15. n. 9. ... siculi magis placeat ... quod ... miles ... testat.

ni testat.° Conveh. tacite inu iniicere fisty quapilly, cu q hereditatem ab intestato relinquere arg.° ex l. 3. ubi suiunt. § 1 ff. de iure codicillorum l. 1. § secundo 6. ff. de leg. 3. mitat post Socinum ubi supra n.° 11. Aligonerdo Anelly lib. 6. cp. 23. litt. G. quz vis aliter apud Intrigholy d. q.° 1. ex n.° 31. — (N. 2 29)

Ceterum quoad hoc ipsum q.° nuper diximus substitutionem esse eam, quz fit similiter impuberi filio saltgeo casu quo sibi quoq. testatur, simula de hoc partem definitionis Accursij, Assumaus Vol. Vel. Vlpiani locus in l. quzrebat 19. § ult. ff. de testo militis Vbi cum miles heredem unum vsq. ad certum tempus, et ex eo iure aliud instituisse ponat, q.° ei iure militari licet leg. in frauden 26. § miles l. miles ita 41. ff. de testo militis, ves prisum e. secundum hunc heredem legata a primo relicta indebere, Vnde et neruose euinut. secundi huius institutionem quz vis prioris institutio p cedat, et hec n. solum ordine scriptu sed etiam delationis et successionis, l.° institutio sit n. tn esse substitutionem aliaquin n. substitutus deberet legata a primo relicta tanquam a se repetita ex reg. legis licet 74. ff. de leg. 1. l. si Titio 61. § 1. ff. de leg. 2. legis unicz § ista cod. de caducis tollendis, sed minim inter p tationibus Mantica de coniecturis vltimarum voluntatum lib. 6. tit. 1. n.° 17. Frenta cinquij de substitutionib. in p fact. n.° 1. Tilquenij in rubr. cod. de impuberum n.° 9. et aliorum alijs, quas referunt, et refellunt Iason in d. l. licet 74. n.° 11. et sequentib. ff. de leg. 1. Menochius de p sumptionibus lib. 4. p sumpt. 105. n.° 13. Richard. in rubr. institutionis de vulg. ex n.° 32, asserendum imprimis e. q.m illum heredem ex temp. instituendum in d. leg. 19. § ult. n. esse coheredem 1. quia n. eodem temp. cum primo ad partem hereditatis vocat., sed post primum, et tempus pri

primi elapsum ex temp.e sibi asignato ad totq hereditatem, deinde non secundus ille heres e. substitutus vulgaris, si enim in casum illy vulgaris substitutionis vocatur, si primus heres n' erit quin potius primo repudiante, aut adite additam hereditatem mortuo ante tempus, quo ex secundus institutus e. n.o 2., sed legitimis abintestato heraditas defert. medio illo temp.e d. l. miles ita 41. ff. de ttt.o militis, est itaq secundus ille heres, et dicitur substitutus militaris quoniq instituitur ex certo temp.e in casum illi delatq sive etiã adquisitq ante illud tempus, vel primo, vel heredibus abintestato hereditatis, unde et substitutus dicitur in d. l. miles 41. quia substitutio militaris vocari solet ea per quam miles ex privilegio militari directo substituit. p'aberi heredi in casum adquisitq hereditatis, l. centurio 15. l. Hoc tt.o l. miles. ff. de tto militis. l. in ttto. 6. infine. Cod. eods tt.o — N.o 30

Plane

Ex positis iam apparet cum secundus heres in d. leg. 19. § ult.o n.o pot. legata relicta a primo tanquq ac repetita nimirq quoniq in primis ut diximus coheres primi n' e. et quaquis substitutus sit, tn quod fortasse in hac re certq magis quq situm e. ratio et regula d. legis licet 14. de leg. 1. s. ut legata relicta ab instituto debeant. tanquq repetita a substituto n' pertinet nisi ad coheredem, cui ex iure accrescendi, vel substituty vulgarem, cui ex substitut.e portio prioris adquisita defert. et in quibus quoniq legata a priore coherede, vel instituto, qui heres n' extitit deberi n' expergt l. 1. § ult.o ff. ut in possessionem legatorq necessaria ex utilis fuit tacita repetitio rescripto p'sumpta, ut ex eius vi obligatio eorum legatorum incipiat in persona illius, qui tanquq substitutus, vel coheres. p'stat d. l. si Titio 61. § ult.o ff. de

ff. de leg. 2. l. cum iuream §. l. ad S.C. Trebell. n. in repetitionis ita
cetq dicit regula pertinet ad substitutos in secundo casu sed
quilibet priori haereditatis qualis est pupillaris substitutio,
Juxta autem tunc illa supponat in vtroque substitutionis
casu existat legata a priore debeant per adquisitionem he
reditatis, & heres institutionis facte obligat que ex qua sunt pre
sumenda vt potest eum casum, necessaria, nec vtilis repe
titio tractaru substituto, vt ex sua persona debeat. quia iam
a priori debita supponunt. Et ideo sub. s. itutus pupillaris le
gata a pupillo relicta, si pupillus patri tum esset heres ex
titerit, & et rem immiscuerit praestare tenetur, tanquam
a pupillo relicta, & expressa pupilli cuius ipse heres existat
l. si quod vulgo est. infra ff. ad leg. Falc. l. 1. Cod. de hered. inst.
... tenetur possidendis, vt tanquam a re repetita, sine expres
sione ... etiam si expresse repetita sint vt plerumque repetuntur
... § si pater l. si quis a filio 36. secundus ... § si pater,
tam in ff. de leg. 1. ... § impuberi ... de leg. 2. cum
... ex persona pupilli ... debeat legata si potuerit
... tum pupillus patri hereditate substituit, quo casu
... ratio ... incipit in persona pupilli l. si filius
... infra ... §. vlt. ff. ... impositionem legatorum
... §. vlt. cum seq. ff. quib. ex caus. impositionem earum,
vel quia ex hereditate pupillus fuit, quo casu a bono legari non poterat
quamuis a substituto eius posset, si idem a patre substitutus
fuit ... rat. ... §. vlt. ff. ad leg. Falc. quinto et simili,
praestat substitutus ex persona sua legata a pupillo nominatim
relicta, siue expresse repetita sint, et in repetitionis ex
presse non aliter fine ea intra textus ... intelligendus in l. legata
... l. inutilis ... l. si quis a filio 3 ... siue 1. § vlt. ... leg.
... §. si pater 3 § seq. ff. de leg. 1. l. vlt. ff.

de fidei'smiss libertatib. secundo quia cum directa repetitiong tantq ex rescripto, dequo in d. l. licet 14. vi pertinere ad substitutum pupillarem sicut necad exemplarem, aut alius vocatus in casum adquisitq hereditatis, ut in diti osse agnoscit post Bart. Iason. in d. l. licet 14. n. 57. Menoch. d. lib. 4. presump. 108. ex n.° 58. et substitutus pupillaris legata a pupillo relicta ni prestare ex vi repetitionis tantq, sed vel tanquq debita a pupillo qui se immiscendo debere cepit, et ad cuius pupilli debita substitutus tanquq eius heres tenet. vel ex vi repetitionis expresse. 2.° pupillus ni debuit quia abstinuit, aut quia ab eo inutiliter legatus fuerat, ut in d. leg. legata 19. § 1. Consequens e. secundum illus heredes substitutus militaris in casum adquisitq. 1.° aut heredib.] ab intestato hereditatis, dequo in d. l. quæ legat. 19. § ult.° ni debere legata a primo relicta, nec ex vi repetitionis tacitq, qui ni e. coheres primi, aut substitutus vulgaris, in quo illa obtinet, neque tanquq debita a primo herede, quia secundus ni e. primi heres ut substitutus pupilli, et quequs primus repudiet ni secundus, sed heres abintestato interim succedunt, de niq neq ex vi repetitionis expressq, quia ni presumit, sive fpromit: facta in d. l. 19. § ult.° et ideo ibi Paulus, ut secundus legatis teneat, requirit ittalq fuisse militis voluntatq p[illegible] hoc e. ut repetitio expresse facta sit ut ex p[illegible] qui plerumq ex tradditis ni observent. Quarum adhucttq Cp. 1. Vers. superius Menoch. d. presumpt.e 108. ex n.° 54.

N.° 31 Postremo. Iam hic partem Accursianq definitionis ex verido pot. institutio nepotis posthumi ex formula Galli Aquillij relata in l. Gallus ag. de lib. et posthumis imperita[?] separet ibi institutionem filij ex reaggen[?] et item

et cetera. cont.[o] Alciati in d. l. Gallus et q. verbo posse in pr.[is] iuris; et ex parte factum fuisse supponi ut exprimit in § in

merito 10. d. legis Gallus, atq. ita institutionem filij primam, et primi gradus esse, et in nepoti institutionem et de se

cundi gradus; non solum ordine scripturae, sed etiam dilatione, qui hereditatis ex voluntate defuncti, qui primo gradu

hereditatem filio detulit, et secundo et q. in filij defectu Nepoti, et ita apparet deducitur ex d. lege in tito 3 in § ff. de hered.

instituendis; licet in eadem formula Aquiliana institutionis filij, et nepotis scriptum est duos gradus heredum esse etiam Ti

tius nepoti substitutus sit esse substitutum non in primo, sed in

secundo gradu, et nullo casu utrunq. s. filij et nepotem ad hereditatem admitti: quia proposito. Neminem duo unico gradu

et ut simul non admittant, sive iungant non secuntur nisi in

stitutis et substitutis, ut in d. tract. in princ.[o] § quandoq.

ff. de acq. vel om. hered. cuius rationis nepotem in formula

Galli esse vulgarem substitutum filio, docent post Alciatum

comunit. antiquiores Clarii, quos refert et sequitur Jason

in d. l. Gallus 26 et ariosse V... in d. leg. Gallus

cons. 191 per Pich. in tract. institutionis de vulgar. 17

in fine, et in ... vero communi nepotem in illa for

mula non esse substitutum sed institutum primo quia id cum

... in nepote verbum institutionis in d. leg.

Gallus 29. in prin.[o] ibi non posse institui et in § 1. § et q.

instanti 5. cum tribus sequentibus, § in omnibus 10. § et

... 12 cum duobus sequentibus ff. de liberis et posthumis. l.

si mater 33 § 1 ... quia ... in d. leg. cum

in tito 37 ff. de hered. instit. scribit nepotem ex formula

Galli institutum non ei Titius substitutus sit esse substitutum in

2° gradu, et non si ipse nepos substitutus foret filio, atq. ita

2°. praeterea tantum ut posset dici Titius nepoti substitutus esse 2°. gradu sed ulteriori l. 3. ut in nrâ l. 1. in prin°. 3° quia in piani, et otiosa fuisset insignis illa Galli formula et auto anxie, et acute ab illo excogitata, et introducta, et a Scevo la in d. l. Gallus 29. et Iuliano in d. l. si Mater 33. § 1. lauda ta, et emendata ad institutionem nepotis, si ea formula nil contineret nisi substitutionem vulgarem, ac remedio substitutionis vulgari notissime, et ante Galli introducta et recepte. Ut modo ostendemus provideri posset institutioni nepotis.

.N. 51

Quia 1°. tunc potest esse vulgaris substitutum nepotis in illa formula. Et innititur ex eo quia conditio illa si prius heres non erit in substit. vulg. supponit conficiendi saltem ex voluntate testantis in eum casum quo primus heres esse noluerit, vel non potuerit l. 3. cod. de her. instit. et 1. eque et in similibus in casu, quo institutus heres esse non potuit, quia vivo testatore et proinde ante delatam sibi hereditatem mortuus fuit. Ut in l. tamen ex filio 39. § ult. Mott. sed ex regulari in casum, quo hereditas delata instituto sit qui tamen ipsam adire noluit, aut non posuit, cui delationi, et facultati adeundi, aut repudiandi non nisi post mortem testantis locus est. quia repudiantis 91. ff. de adq. heredit. atque ita substitutio fit ut ei post delatam instituto hereditatem, si ille heres non sit admittatur substitutus d. l. quandiu 69. ff. de adq. heredit. idque sit supponit ut possibile saltem ex voluntate testantis in substitut. vulg., quoque interdum possibile saltem ex voluntate testantis in substit. vulgari, quoque interdum possibile iure ut sit lex facto 13. § utrius Mott. Hec autem suppositio repugnat in primis volun tati et instituto nepoti iuxta formulam Galli, in qua

cum

Cum nepos n̄ nisi in casum, quo filius vivo patre moriatur
institutus sit, nunquam intelligitur institut. in casum quo hereditas dela
ta filio sit, quia eo ipso q. supponat. filio delata esse he
reditas supponit. filius vivo avo mortuus n. fuisse, sed super
vixisse atque ita casum institutionis nepotis defecisse, repugnat
l. hoc in supposito principijs iuris in specie formulæ Galli, in qua
si semel filio instituto delata hereditas esset, q. ut diximus
n. nisi filius avo supervivat. Denique impossibile e. ut postea
admittat. nepos utpote alienus posthumus, n. suus, quia pa
trem tempore mortis avi p̄cessit l. si quis filio 6. Ver. nec
agnascendo ff. de iniusto rupto, n. e. itaque nepotis institutio
in formula Galli substitutio vulgaris, neque per hæc substitutionis
definitionem nepoti quiderit, cum substitutio supponat saltem
ex voluntate defuncti delationem in instituto ante admi
ssionem substituti, q. in specie Galli, ex voluntate Iuris
Mariæ quibus argumentis cum D. Accursio, et Classicis
docent Alciat. Duar. Iobannes Ligat. Hotmon. Fab. Spa
noch. Bonius, et alij, quibus novissime ex nris. subscripserunt
Cich. ad leg. illy opn. n.º 30. et in d. l. Gallus in prin. n.º 8 Ifa
Senna lib. 3. illustrium ad eff. sublib. et posth. tract. 4. cp. 3. n.º 6. et
7. Vil. hefridg. lib. 3. tract. 17. q. 1. Carranca de partu cp. 2.
§ 1 n.º 281 ergo utique D. substitutionis definitionem argu
mentis claudamus, dat. in Galli formula institutio 2 quæ n.
est substitutio. = ad l. 33

Propositam difficultatem ut brevitere xplice
mus, supposita, et retenta, ut veriore sent. illa, quæ iam firma
vimus s. nepotem in formula Galli n. e. substitutum, respondeo
ad Marij sententiæ, nostræque definitionem impugnans
argumentis l. ex d. l. cum in tta. 31 ff. de hered. instit. ibi n̄
locari duos gradus institutionis filij et nepotis, neque huius

institutionem esse secundã eo sensu quia filij primus gradus est institutio, et nepotis secundus sit respectu ordinis successio nis, vel delationis hereditatis, ita ut filio tanquã instituto de feral. hereditas primo gradu, et deinde secundo post delatio nem filij defuncti nepoti tanquã substituto; quo sensu gra dus in hac tractatu distingui, et substitutionem definiri secundã institutionem docuimus sup. nº. 21. et 39. in forma ta Talli nullo casu neq ex voluntate defuncti, nec ex iure defert. nepoti hereditas post delationem, aut successionem filij; quia si filius patri superuiuat nepos nec ex voluntate defuncti ut pote deficiente conditione ex qua institutus vo cat. nec iure admitti pot. ut pote alienus post h. et a filio tpore mortis aui pceptus, si v. filius viuo auo moriat. vocatur, et admitit. nepos primo gradu delationis, et successionis qa in eum casum filio neq delata hereditas ex volunt. auj quia in casum, quo filius pmortuus quia ei deferri n posse hereditatem suam videbat deculit eam nepoti), neq in eu ca sum iure deferri potuit ut pote, quq viuo auo hereditas inerat, vocat itaq Julianus in d. l. cumin tto 31. duos gra dus institutionis filij, et nepotis, ut distinguat a coheredibus vno eodq gradu institutis, qui simul ad hereditatem admitti et concurrere pnt. et velent q. in filio, et nepote impossibile e, quoniam si filius auo superstes sit excludit heres et ex cluso nepote, et e. si filius p moriat. admitit. solus nepos, atq ita nullo casu in hereditate concurrunt, et consequenter ex his institutionibus duo gradus distincti dicunt., quamquam vis quoad delationem et successionem nullus secundus sit, sed vterq suo casu, et temp. primus, sed attento ordine scriptu re, et temporis. Vtrumque casus ante delationem filij gradus temp. et casu primus e. et nepotis secundus, vnde ergo Julian.

infert

infert substitutus datus nepoti [illegible] si nepos mortuus, vel non natus sit in filio herede existente non posse simul cum filio admitti quia in primo gradu, qui filii erat, sed substitutus in secundo, loco rationis nepotis, qui ipse simul cum filio non admitteretur ut ipse non [illegible], eaque decidendi ratio fuit in d. l. cum in testo 37 et in leg. si mater 33 § 1 hoc tit. ut ex pendunt alia explicantes Fab. lib. 9 sect. cap. 11 ad fine, Schifordeg. ad Fabrum lib. 3 tract. 17 q. 1 — (N. 31

Substitutio

ais nominis notationi, et rei definitioni utrumque expositi succedebat origo, sive causa, et ratio introducendi substitutiones, quae [illegible] sive reciproce substitutiones, quae breviloque vocat Stinet diminimus nunc magis, quam omittimus [illegible] pro et seq. Consta[illegible] seorsum tractando, Restat itaque ut [illegible] expositis in fine huius Commentarii non omittendam sectio de speciebus substitutionum. In qua imprimis supponimus plane ac [illegible] nostris primam divisionem substitutionum in duas species fieri debere, scilicet directam, quae iure ipso recta via sine ulla institutionis restitutione, aut ministerio defert substituto hereditatem existente casu substitutionis, et in obliquam, seu fideicommissariam, per quam institutus fidei committitur, ut hereditatem restituat alteri, qui ab illo capit, eique subrogatur, seu substituitur. arg. ex § pen. et ult. institutionum de singulis rebus per fideicommissum, quam divisionem probat proponitque Vegius tit. 4 part. 6. Et velut confirmat mentio directae substitutionis (quae inepta foret, nisi esset alia substitutio obliqua) in l. [illegible] ad litem 5. Cod. de impuberibus l. Centurio 15. h. tit. Confirmat eam Usus iuris auctorum; et praeterea Cap. proprietatis verborum [illegible] qui fideicommissariam vocat absolute, et simpliciter substitutionem in l. Coheredi 41 § 9 si heredes 3. Vor. [illegible] ult. ff. [illegible] A. heredes mei 57 § 1 et 2 ff. ad SC. Trebel. [illegible]

0.0

Repetitæ Lusk. inv. generali tit. 6. § cum autem vero de institutionib.

et substitutionib. iuncta leg. cum avus 102. ff. de conditionib. et

demonstrationib. Adducunt etiam text. in l. si pater et titi lib. 6. leg.

et T. tauri, qui extat in l. 11. tit. 6. lib. 5. compilationis. Adducunt et

item text. in l. cum proponas 6. Cod. de pactis l. un. § in l. et

pro. de caducis tollendis. l. qui rebat. 19. ff. de testo militis. l. pu-

blius 36. § ult. ff. de conditionib. et demonstr. l. Sejola 76. ff. ad

S.C. Treb. cum similib. multis, ex quib. eam divisionem substi-

tutionis in directam, et obliquam deducunt post Accursii Bart.

Alvarium et alios in rubr. nra. Donellus lib. 6. Comment. cap. 23.

et per Ogerium ab Illig. ibid. litt. h. cum plurib. Fusarius

de substitutionib. 1. p. q. 2. n. 3. Gilquenius in rubr. Cod. de im-

puberi n. 12. et sequentib. Castillo lib. 2. Controv. cap. 21. n. 1;

et fideicommissum esse propriam speciem substitutionis, contra re-

lata argto. quod substituendi verbum sit commune medium

quod inter directam, et p[er] varia veri l. 1. § sed si alteri 17. tit.

docent Costantor post Alexandrum n. 3. in p[ræ]senti Bart. n. 17,

et alios in l. Centurio 15. h. tit. et per laudatos nuper, et ab

Illigero ad Donelli d. cap. 23. litt. J. Gilquen. d. n. 12 late Dua-

renus ad hujus tit. cap. 1. et 2. Trentacinquius de substitutioni-

bus in pr. fact. ex n. 21. Inviglioles eadem Dut. cent. 1. q.

1. et 8. ex n. 13. et cent. 3. q. 35. Cerutis Bolognetti in

N. 37 rubr. hujus tit. ex n. 53.

Sed contrario iuris, et receptius

est divisionem in directam, et obliquam, ita aptari ut sit di-

visio substitutionis eum Accursio definita, et ex qua im-

pract. et tit. nro non posse sustineri ex propria, et vera

in iuris ratis. ex eadem attenta fideicommissum non esse propriam

speciem substitutionis, idque uno, et discretivo argumento

teneatur. qui cum substitutio definiatur. 2a institutio, et fidei-

commissus

vel universalis n(on) sit p(ro)p(ri)e heres. nec inrestitutiue [illegible] restitutio inde tionum de fideicomiss. hereditatib. quin ipsum distinguit, oppo [illegible] Ut ta.to iure dis pares heresque iure iure testato [illegible], et fideicomissarius, cui heres restituit. § in primis 2 institut. [illegible] impossibile e. ut fideicomissarius sit specialis ibus generis substitutionis, cuius definitio ei n(on) convenit, et inepta e. divisio, per quam adscribit. species generi, qui illam continet. accedit quod quod fideicomissarius n(on) esse substitutus, p(ro)bat Pap. in l. tutores 39. § heres 3. ff. de administrat. tutor. et a substitut. distinguit fideicomissarius, cui q(uae) restitutionem, utrem plane diversa [illegible] [illegible] stitutiones de pupillari substit. l. recusarunt § [illegible] ff. ad S.C. Treb. l. ult. § sed quia 3. cum § seq. Cod. Communia de leg. l. generalit. Cod. in prin. et tota rubr. C. institutionib. et substitutionib. et restitutionibus, sub condit. factis, sicut et diversi, et intervallo longo distantes Ti. [illegible] similesq. in C. et institutionib. ubi de substitutionibus agit. et [illegible] ad S.C. Trebell. sive de hereditatib. fideicomissarijs. quae [illegible] haec sententia firmant post Baldi, Salicety, et Castrens. Decius in rubr. cod. de impuberi n. 2. plene [illegible] de substitutionibus in [illegible] n. 65. Fab. lib. 15. [illegible] [illegible] et de erroribus decade 39. err. 2. et post alios [illegible], Vigliu, [illegible], Bar[illegible], [illegible], et alios agnoscunt veriorem [illegible] c. 23. litt. S. Castillo d. c. 21. n. 18. Schifordig. [illegible] Fabry lib. 2. tract. 6. q. 4. [illegible] in rubr. institutiones de vulgari n. 2. et [illegible] cap. 3. n. 31. arg. autem in [illegible] Ducti [illegible] respondet fideicomissaria vocari substitutionem, et quidem n(on) improprie [illegible] Papin. in d. l. Coheredi 41. § quod si heredi ver. nec aliud cum supra [illegible], et directa distinguit ab obliqua in d. l. post aditam 5. Cod. de impuberum, quia sint species eiusdem generis uni [illegible], sed quia continent. sub nom. aequivoco substitutionis, in [illegible] eius nominis usurpat. quaqunq. subrogatio, de qua

sup.^a n.º 1. et 2. etc. plane Ma?munio, sive equivocatio nominis, quo vix sufficiat ut etiam fideicommisaria dicat. proprie substitutio maxime cum deducto pariter vel fideicommisi, ut in d. l. cum proponatur Cod. de pactis d. l. heredes 57. § ult.^o ff. ad Senat.^{us} Consulti Trebell. cum aliis etc., ideoque et in statutis et similibus dispositionibus, in quibus substitutionis mentio fit Comprehendatur etiam fideicommisaria iuxta communem usus loquendi, et communem opinionem, quam sequitur cum multis Menchaca in Rubr.^{ca} Cod. de impuberibus n.º 130. et sequentibus; non tamen sufficit, ut sint species, in quas usus id quod genus dividat. quia nimirum inepta divisio esset. quam si Aquilam tanquam genus dividamus in species, quarum una sit avis, alia constellatio celestis ad partem Septentrionalem Zodiaci, alia denique Urbs Hetruriae, aut Mauritaniae; quoniam hec et plura equivoco nomine Aquile veniunt. cum tamen substantia et specie omnino diversa sint, quo circa similes divisiones sumptas ex equivocatione nominis in re significata improbant Dialectici, et post Arist. lib. 1. de partibus animalium cp. 3. Rodulphus Agricola de inventione dialectica libr. cp. 7. Ludovicus Vives de disciplinis tomo lib. un.^o de explanat. essentiali pag.^a mihi 509. tandem quo ad suppositum illud de communi substituendi verbo ex d. l. 4. § sed si alter 2. hic tit.^o fiet facilius satis ex iam dictis de equivocat.^e eius, ubi unitis ... ex pos.^e d. §. sed si alter,

(. N.º 36 quae tradidimus supra n.º 17. —

Reiecta itaque superiori divis.^e succedit alia receptissima inter Accursianos practicos que, qui substitutiones directas, de quibus nostra definitio disputatio est, dividunt in quinque species vulgarem, pupillarem, exemplarem, breviloquam, et compendiosam, vulgaris est, per quam in casum, quo institutus heres non erit, substitutio

fit

fit veluti si primus heres non erit, secundus heres esto, prim.º ins
titutionis de vulg. et vulgaris vocat. quia vulgo, sive passim,
et promiscue recepta in quocunque testatore, et herede, sicut
codis sermone vulgares actiones dicunt.º que magis recepte, et ills
possib. etc. ff. de praescriptis verbis, pupillaris e. per quam liberis
impuberibus, qui in parentis potestate s. nec eo mortuo in
alterius potestatem recasuri, substituit parens in eum casum,
quo ante pubertatem, sive q. ill e. in pupillari etate dece
-erint, unde et pupillaris haec substitutio dicit. cuius formula
et summa extat apud Caium lib. 2. institutionum tit.º 4. § pupilla
ris 3. l. 2. per totum. l. qui liberis §. cum similibus hoc tit.º exem
plaris sic dicit. ab Accursio et classicis, quia de exemplo pupi
llaris introducta fuit, eaque e. per quam parentes substituunt libe
ris mente captis, furiosis ve in eum casum, quo si mente
capti, vel furiosi decesserint, utin §. qua rat. i. institutionis de pu
pillari, l. humanitatis. C. de impuberibus. Textus 43. h. tit.º brevi
loqua ab interpretibus antiquioris, et forensis classis sic nuncupatur
quia brevi loquutione plures substitutiones in personarum quib.
fiunt distinctas comprehendit, veluti q.do duobus institutis testator
substituit his verbis, eosque invicem substituo, quo casu si ulter
que institutus aut ex his unus fuerit extraneus, aut pubes, indu
cit. his verbis reciproca substitutio vulgaris in persona utrius
que; atque ita duae vulgares l. ij. hoc titulo 4. § sed si alteri.
l. cohaeredi 41. § 1. et § qui dixerit l. lucius 45. in prin.º et §
ult.º hoc tit.º l. 2. l. quoquis 4. C. de impuberibus § et plures instituis
de vulg. sin.º utrique sit impubes, et ex liberis quibus pupillarit.
substitui pot. inducunt. superioribus verbis vulg. et pupillaris in
utriusque persona, atque ita duae vulgares, et pupillares d. l. quoquis
4. l. in tit.º 6. C. de testamento militis, d. l. ij. hoc titulo 4. § ubi et haec
rat. haec substitutio vocat. reciproca, quia in utriusque persona il.=

17

Vulgarem, et reciprocam sit ita ut alter alteri substituatur, vel compendiosa appellatur in l. cum quidam ponebat 64. ff. de leg. 2. compendiosa autem dicitur quae sicut breviloqua breviloquutione plures substitutiones non personarum diversarum, ita haec compendio sermonis plures substitutiones temporibus divisas complectitur, veluti quando pater miles his verbis substituit impuberi filio in casum quo post 25 annos vel alterius quandocumque decesserit quo casu ante pubertatem valet substitutio ut pupillaris, et post pubertatem ut militaris directa ex privilegio militari l. centurio 15. de vulg. et pup.

(n. 39

Et quamvis

ea divisio in quinque species substitutionis receptissima sit, utilis quidem et idonea saltem doctrinae gratia distinguendis diversis formulis substitutionum, ideo quod proponatur gl. in l. i. ff. § part. 0. tamen in disputando ex regula, et ratione iuris verius omnino est substitutionis proprie, et directae definitae quatuor solas species esse, vulgarem, pupillarem, exemplarem, quae quasi pupillaris rectius dicitur, et militarem, quae a milite fit ex privilegio militari cuicunque heredi etiam in casum adquisitae hereditati, ut in l. militis. cum aliis ff. de testamento militis, quae vix quasi pupillaris, et militaris in nostra materia non exprimant: quia illa pars visitata ante Iustiniani l. humanitatis 9. Cod. de impuberum, militaris autem pertinere potius visa est ad titulum de testamento militis, ceterum breviloqua, et compendiosa non sunt species substitutionis, re et substantia diversae ab illis quatuor, quas proposuimus, sed diversae formulae, et conceptiones verborum, quae complectuntur illas ipsas substitutiones vulgarem, pupillarem, vel quasi pupillarem et militarem, et ad eas referuntur, velut ut inquit quis in exemplis breviloquae, et compendiosae supra traditis apparet, quia propterea quod apud Modestinum in dicta lege centurio 15. substitutio reciproca vocatur 3. genus substitutionis sic explicandum est: ut non sit 3. genus

sive

Quatuor solae species substitutionis

sive species diversa per se a vulgari, et pupillari, quasi distincta, falsum esset, sed 3. genus, sive modus, et forma decipiendi substitutionis, que duas vulgares, vel vulgarem simul et pupillarem continet ita ut generis nomine accipiatur ibi et modo, ut in l. ei qui 23. § 1. ff. de usucapionibus cum similibus iuncti a Cuiacio lib. 4. observationum cap. 8. docent ita, et explicant plenius post Bartoly in d. l. Centurio 15. n. 4. hoc titulo et post laudatos ab Villagomez, Donellus lib. 6. cap. 23. litt. M. et sequentibus, Duarenus ad hoc titulo cap. 3. et sequentibus cum pluribus Castillo d. lib. 1. cap. 11. n. 6. Mantica de substitutionibus cent. 2. q. 58. et cent. 3. q. 2.

De origine, et causa inducendi substitutionis, et de mutuis, sive reciprocis substitutionibus ad l. si in testamento 5. l. qui plures 25. cum seq. l. quidquid 30. l. cum ex filio 39. § ult. l. coheredi 41. § 1. et 3. quidam ita scripserunt et seq. huius tituli omnes

Disputationem hanc de origine et causa substitutionis superiore Commentario omissam distulimus. Multo in hunc locum, quo magis ex professo et plene ut rei dignitas, et difficultas postulat tractaretur, simulque explicaret a summis quaestio de effectu omnique substitutionis multis huius tituli locis intelligendis necessaria, in primis autem sciendum est triplicem causam tradidisse, ob quam substitutiones inventae, et introductae sint, primam in subsidium testatoris l. post. 36. huius tituli N. 1.

de origine et causa substitutionis

ne ex hereditate ab intestato n'ad[illegible] locus successioni ab intestato, et ni ea cum recidat voluntate testamentaria, quae effectum habere [illegible] publice vel negare. Atque admodum illa spectant l. ex cod. de sacrosanctis ecclesiis l. et puib. ff. de inter...

... quod excludit substitutus utpote in ... voluntate defuncti ... secundum tab. ... contrario ... accrescendi inter heredes ... sine voluntate defuncti ex ... necessitate ... hereditas ... Ver. ... de hered. instit. ... si duobus ... de testo militis ... de ... filius fam. ff. de castrensi peculio ... defuncti ... heredes ... de hered. instit. ... caducis tollendis ... in commentario ... iure accrescendi ... et quidem ... primaria ... excludendi fiscum ... in quibus hereditas, aut eius pars ex persona ... in fiscum recasura erat tanquam caduca ex ll. Julia et Papia, quarum et caducorum ... studiose excludendi introductas fuisse substitutiones ... testat. ... in prin. ... caducis tollendis, quas rationes ... simpliciter et indistincte ... inducendarum substitutionum ... post alios Joannes Blognetus in rubr. ... lib. 6 cap. 23 ... lib. 41 sintagmatis cap. 11 in prin. ... in rubr. ... pubert. n.° 64 et 75 ... lib. 2 ... cap. 10 n.° 11 ... de substitutionibus ... q. 1 n.° 4 et ex academicis ... Josephus Vela disertat. Hispalensi ... n.° 98 ...

invent.

in rub.[ca] de vulg. n.° 18. et sequentibus, et ad hyc ttj. cprexn.° 10 . V.° 2

Sed

Mein Imune, et generalit. ut p ponit. recepta hec traditio aberr, dicata sit, et ut hec verdi... ... intelligat. pforma tendum e. diuersas esse qs de iure quo primy introducte sublti tutiones eis q auctoritas et origo data, et qs de rat. q quas introdu tas. deinde in utraq q. et singulis 4. speciebus substitutionum vulgari, pupillari, quasi pupillari, et militari, de quib. sup.a dd legs. n.° 57. d. tt.° afirmamus falsam esse simpliciter acceptam rationem illa, et assertionem, que supponit fuisse in troductas substitutiones ad excludenda caduca ex ll. Iulia, et Papia, nq in primis quoad vulgarem certum, receptas que e. fuisse illas introductas ex verbis antique legis 12 tab. que liberam testandi facultatem dederit, et legandi generali ver bo sicut primi ita et secundi, atq ulterioris gradus institu tionem, que substitutio e. comprehendi, ut ex l. 120. l. leg. 130. ff. de V. S. notat Cujat. in d. l. verbis 120. et in l. c. heredes, et dd. tit. cod. de impuberum Fab. lib. 9. Ssectur. Cp. 11. in prin.°, et post Gobeany, Brissony, et alios Marinius in l. 3. n.° 7. et 10. Cod. de impuberum, ex quo et euincit. n fuisse introductas vulgarem ad excludenda caduca ex ll. Iulia et Papia, quia hee leges quin gentis circiter annis post leges 12 tab. late fuerunt sub Octaviano Augusto, ut scribit d. Isidorus in cp. quedam 7. distinct. et Dionis Cassius lib. 56. Histori. Tacitus lib. 3. annalium, eodemq Augustorum pore, et ex eidem legibus Caducorum obseruatio cepit, unde et hee leges caducarie vocate, d. l. un.a in prin.° et § cum igit. Cod. de caducis tollendis. Ulp. tt.° 19. § lege et tt.° 28. § in testam. infine, quis vis etante Augustum et leges Iulia et Papia caduca ea vere fuisse supponat in Leui ... Cicerone 3. de oratore. Hotom. lib. 4. obseruat. cp. 9. accedit q. et seculo Ciceronis, quinto

fol.

interfectus Octaviano in eante Triumviratus cum Ant.° et Lepido 40. fere annis ante legem Papiæ fuisse in usu vulgarem substi tutionem. Testat. ex l. Quo 39. ff. de poenis, cui illustrandæ et conciliandæ cum l. si quis 38. § quia abortionis ff. de poenis, videndus Cuiac. lib. 19. observat. cap. 9. post alios mr. Almaña lib. 3. observationum cap. 32. n.° 3. et C. Carranza de partu cap. 7. n.° 7. et cap. 16. § un. ex n.° 10. et C. et apertè ostendit Apianus Alexandrinus lib. 2. bellorum civilium, ubi de substitutis a Iulio Cesare nominatis in casum, quo Octavianus ei n. succederet, ita scribit mos e. Romanis adscribere alios heredes in casum quo primi heredes n. exitant. =

N.° 3

Deinde quo ad pupillarem substi tutionem similiter ex traditione e. fuisse illam introductam receptam q. n. ex verbis, sententia ve legis 12. tab. testamentariæ, quia eam nisi patri fam. et quidem de pecunia tutelave rei suæ l. verbis 53. ff. de V.S. l. 1. Inst. quib. § si post 3. ff. de iure codicillorum. l. cum pater 77. § mando 24. ff. de leg. 2. l. testandi 13. Cod. de testi., et iuxta voluntatis propriæ sententiæ, n. autem arbitrium alieni, l. 1. ff. qui testa. facere possint l. illa institutio 32. ff. de heredibus instituendis, proindeque testari permittit impuberi, qui quo temp. ei pater pupillarit. substituit, et filius fam. nec patri p. impubere, quoniam sui pater, de aliena re et hereditate testat., nempe impuberis, cuius diversa hereditas e. a paterna, § igit. 2. institutionum de pupilari, et quoniam sit pupilaris, et quoniam sit pupilare testam., seu substitutio pendet ex patris iuditio, q. e. alieni, et diversum a iuditio filii l. si stipulatus 16. ff. de V.O. quibus rationibus, et ultra eas illa n. C. tommenda, q. exemplaris, sive quasi pupillaris substitutio inventa dicit. intuitu humanitatis, et indulgentiæ quasi ... n. ex iuris strictis rat. reguliq. l. humanitatis 9. Cod.

impuberum

in pubérum pupillarem substitutionem introductam fuisse Iuris
Stricti regulas, rationemq' arguerunt post Aluarium in vulg.
Humanitti n.° 24 plures laudati a Castillo lib. 2 Nouer. Cap. 4
n.° 2 et Migero a Donelly lib. 6 cap. 25 litt. A. quamvis Substi-
tuere a prin.° potius se pupillarem substitutionem ex iure ex
dicto summo q' n'emq' habiliter defendat post Bart.' in d. leg.
Hum. n.° 9 Cod. de impubery et nostratib.' Aich.' et Spino cum
alijs Castillo d. cap. 4 ex n.° 4 Marinius in d. l. humanitatis
n.° 58 sed id ut quamq' sit Citat saltem introductum fuisse pupilla
rem substitutionem moribus Lacedemonorum, ut arg. ex 10 et n
in eleganter institut. de iure naturali dicunt cum Accur
sio in l. 1 verbo moribus in tt.° Bart. ibid. n.° 1 Hum. 20
Ripa n. 2 et relati ab Intriglioli de substitutionib.' cent. 1 q.
51 n.° 1 et 2 Trentacinquio eod. tract. p.te 2 cap. n.° 4, sed mo
ribus populi Romani, l. 1 hoc tt.° prin.° institutiony de pupi
llari § sed ut quid 1 institutionum de iure naturali, et ex sen
tentia iuris Doctorum, quae deinde populi recepta per disputa
tionem fori post 12 tab. in mores transijt, et ius non scriptum
Ciuile fecit l. 2 § his ll. ff. de orig. iuris, ut exponunt, et exponit
praeter ego iteros a Migero d. cap. 26 litt. b. Olitus de substitutionib.'
C. de pupillari n.° 1 Costa in cap. si pater 1 p.te verbo habens n.° 2
et alios in 6 Gil Aquensis in l. 9 n.° 2 Cod. de impubery, dicat
rei rationem inducendi substitutionis pupillaris fuisse pupi
lli utilitatem, fauoremq' nempe ut quoniam cuiusq' interesse
credit' cum tt.° et herede instituto decedere, d. l. 1 Cod. de sacro
sanctis ecclesijs l. et quia 6 ff. de interrogationibus in iure
faciendis, nec pupillus p' foret etate testari, aut instituere sibi
heredem per l. qua etate § ff. qui ttt.a facere poss. habeat sal
tem in tali ei etatem illy, et heredy ex affectu, et prudentia pa
terna, l. pupillus 42 vers. quae sent. ff. de adquir.da hereditate

Iuris pupillaris (right margin, beside line 14)

Decaá eiusd (right margin, beside line 22)

ciuntur adeo pluribus, et post plures traditi a Castillo d. lib. 2 cap. 15. pertotum Ant.° Castano lib. 1. q.d.iuris cap. 1. —

N. 1. Plane pungit

n. debit. neq. dissimulari, veteri hoc translatum ex fide bona post Aa. rationem nuper traditam inducendi substitutionis pupillaris; Itex. Iustin. in l. cumquidem 24. Cod. de leg. ubi pater, qui filium exhæredauit eiq. pupillarit. substituit sic describit. maximus l. ostenderis ad filium suum affectionem, cui nihil quidq. emolumenti relinquit, sed post exhæredationis iniuriam etiam substitutionem ei addidit, quæ verba Accursius ibi, et Aruerius accipiunt per antiphrasim, sive contrarij, ubi sensum Gothofredus auth., et ante eum Aluarius de V. S. lib. 4. n.° 11 et alij per præ magis exaudiunt perironiam, sive simulationem sermonis tropum rethoricis usitatum, cum aliud verbis dicimus, et contrarium significare volumus, ut per inde appellat. maxime affectionis Patris q.° filium in d. l. cum quidem intelligat. maximum odium, quia quod mox sequit. nempe nihil illi emolumenti relinquere odij potius, quam amoris est, eam q. expositionem confirmat sequentia verba, in quibus cumminuerit exhæredationis expendit. et iungit. perversam etiam tarquam iniuriæ additamentum substitutio filio facta et sequut. significat. etiam substitutionem pupillarem esse odiosam, et iniuriosam filio, ut agnoscit difficultati succumbens Sallicetus in d. leg. cum quidem, sed reiecta sent.ª Cini, Petri, et Ricardi apud Albericum in d. leg. cum quidem 24. Itendenti Iustiniani ibi vere, et non figurate affirmare maximam affectionem a Patre in filium cui substituit ostendi, vel prodendi potuisse, et fatendum cum Corrasio in l. sicutt. 8 & et 10. Cod. de impuberum, et ante eum Castrense n.° 3, et Iasone, in prin.° dictæ legis cum quidem Iustiniani ibi

ironice

ironice loqui, ut videlicet particula scilicet, quia et similes
ut vero, et videlicet ironiae exprimendae inserunt latini, ut
apud Virgilium 4 Æneidos versu 379. ibi scilicet is superis la-
bor est, et versu 93. egregiam vero laudem, et spolia amplare
fertis, et apud Ciceronem orat. 2 in Catilinam ibi homines
videlicet timidos et permodestos notat Henricus Stephanus
in libello de latinitate Lypsi, si tamen ironia Justiniani eo portinet
ut per maximam afectionem intelligat maximum odium, sive
iniuriam, seu ut significet afectionem Patris filium impuberem
exheredantis, eique substituentis, et quidem tali paternae indi-
tium esse solet, potius quam vere maximam, ea quae a Patre in
illa specie non tam haberi quam ostendi, ut indicat verbum illud,
ostendens, quia pupillo nihil relinquit, sed eam notat iniu-
riam exheredationis, quae in impubere iniuriosior presumitur,
quia non facile in ea aetate exheredationis poena meretur post
l. si quis suo 33. § ult. cod. de inofficioso test.; falso amorem
cuius ostentat etiam si ut eam ostentet substituat pupillariter
filio, atque ita dicto etiam in illis verbis etiam substitutionem
ei addidit non est accipienda implicative sic ut insinuet sub-
stitutionem esse iniuriosam sicut exheredationem, sed continua-
tive ad precedentia, ut saepe fit, et observat Albericus in dictio-
nario iuris verbo etiam, Bart. in l. labeo ff. de pactis, Oroinde
in d. l. cum quidem non negat, imo supponit substitutionem
pupillarem suo genere, et natura et iuris presumptione esse
favorabilem pupillo, sed dumtaxat insinuat eam respectu
afectionis patris quoad filio exheredato sit presumi potius quam
re existentia, quam solida, et sincera affectum. N. 5
Verum ut per-
gamus supposito eo iure, quo inducta et rata coquitur
ducta pupilaris substitutio non est in difficili ostendere non fuisse

cam introducta ad excludenda caduca ex leg. Iulia et Papia;
primo quia et ante illas leges latas sub Augusto (ut monui-
mus sup.ª n.º 2) receptissimus fuisse usum substitutionis
pupillaris, constat ex eo quorum viuente Quinto Mutio
Scaevola Iuris Consulto, qui occisus fuit in proscript.
Mariana centum circiter annis ante legem Papiam, ut
scribit Lucanus lib. 2 Farsalie in eare imitatus D. Augus-
tinus lib. 3 de Ciuitate Dei cap. 28 et 29, et laudati in
suis notis a Ludouico Viues, et Leonardo Coqueo fuit
inter ipsum Scaeuolam et Lucium Crassum agitata nobilis illa
lis, et controuersia Curiana pertinens ad q. postea de
cisum Decretum Marii et verum in l. 19 Hoc iure ff. Is tt. que
controuersia in eo erat, ut pupillaris substitutio facta posthu
mo in casum quo nasceretur, et impubes decederet, contineret
vulgarem tantum, in casum quo post humus natus non esset, ut
memorant Cicero lib. 1 et 2 de oratore, et in Bruto, et in
Topicis, Quintilianus lib. 7 institutionum oratoriarum cap. 1;
et ex nouioribus Petrus Erodius lib. 3 rerum iudicatarum tt. 5 cap.
2.º quia etiam post legem Papiam non fuit utilis, aut necessaria
ad excludendum ius Caduci in hereditate impuberis substi
tutio pupillaris, quorum si substitutio non fiat, et impubes de
cedat, succedet ei ab intestato; in qua success. ab intestato
nullus locus, aut casus fuit caducorum, ut recte expensi probant
in libris ad leges Iuliam et Papiam, Consulti in l. si Titio bis §
ult.º ff. de leg. 2 et in l. 4 ff. de bonor. possessionib. et extra eos
libros Paulus lib. 4 sententiarum tt.º 6 § ult.º Ulp. tt.º 26 § si
plures, et in l. 2 § ult.º iuncta l. si ex pluribus 9 ff. de suis et
legitimis; cuius rationem in hac re captat potius quam ca
pit Balduinus ad leges de iure Ciuili de lege Papia
pag. 151 accipiunt tamen recte in hac p.te Cuiat. lib. 11 obs

obseruat

observationum cap. 11. Hilerius lib. 5. observationum cap. 4. diximus plene magis in tract.tu de iure accrescendi cap. 4 n.o 12 et 18.

(N.o 5)

Praeterea quoad substitutionem militarem in eius origine et eius quantitate, vim et introductionem eius pendere ex privilegio militaris sub constitutionibus Principum militibus concesso, ut quomodo velint testent.r, rationemque inducendae et sustinendae huius substitutionis esse eandem illius privilegii militaris in testando, nempe imperitiae iuris in milite, et enumerationem periculorum militiae l. 1. et l. ult. ff. l. 3. § in tit.o 6. in fine l. militis Cod. de tit.o militis priv.o instit.a de militari tit.o, l. centurioes. h. tit.o non fuisse autem militarem substitutionem introductam ad excludenda caduca constat, lex eo quia tit. militi sicut fuit liberum solum aliis legib. ita et caducariis et ideo in eorum sunt locum Caducii ut probare ideo ex l. si absque ff. de usufructu legato, l. ult.a ff. de his quae non scriptis, nonnullis quoad exemplarem certo certius est cum ante Iustinianum non fieret nisi impetrato speciali beneficio Principis l. ex facto 43. h. tit.o introductam esse, postea redactam quae fuisset ad iuris ordinarii formam a Iustiniano, quidquid sicut pupillarem rat.e humanitatis et infavorem, utilitatisque mente capti, cui substituit. in l. humanitatis 9. Cod. de impuberum, unde eo liquet causam eius inducendae non fuisse exclusionem caducorum, quia si mente capto non substituat. cum ipse testari non possit et praeterea institutionem quod non est permissum nisi tit. facti ante furorem relinquat, ideo profecto succedet ei ab intestato, in qua successione cessant caduca, utque ad pupillarem supra fuavimus.

(N.o 7)

Denique ut concludamus ex duabus etiam illustrationibus 1. et 2. propositi sup. n.o 1. secunda quidem quae supponit introductas substitutiones ad excludendas

ius accrescendi, deneradens inter heredes disiunctos ex sola necessitate
iuris, n. dicunt in primis militari substitutioni, quia in testo
militis n. e. ius accrescendi ex sola iuris rat. interitus alteros, et
coniuntim, l. filius 41. § 1 ap. ff. de bonis libertorum. l. qui duos 37.
ff. de testo militis, iuncta interpretat. ma. in tract. de iure accrescen
di cap. n. 15. n. dicunt etiam pupillari, et quasi pupillari, quia,
quo ad facta substitut., quoniam ibi e. pars et accessio paterni
testi, cumque unus testus institutus pendeat ex unico iudicio patris
l. 2. § prius 4. l. patris 20. l. qui plures 36. § ult. Bartol. l.
§ illud 7. ff. de hereditate uendita. § igit. 2. ius accrescendi de
pupillari iungat. pupillaris hereditas paterna in substitu
to, qui patri etiam heres extitit est qui invito adquiratur
iure accrescendi in specie legis qui patri 59. ff. de adq. de he
reditate, quae ita explicant nr. Balentia lib. 3. illustr. ad
tit. de adq. hereditate tract. 1. cap. 7. n. 22. Belonus de iure
accrescendi cap. 5. q. 42. n. 13; in substitut. n. facta cum testi
pupillaris et paterni uni. cesare, et hereditates diversae essent,
d. § igit. 2. nullus foret ius accrescendi inter eum qui hereditates
patris ex testo accepisset, et qui hereditatem pupilli ab intestato
utpote omnino n. coheredes, et diverso iure succedentes, arg. ex
l. sed cum patronus. ff. de bonorum possessionib. l. filius 12. § cap.
ibi cum partes eiusdem hereditatis acceperint ff. de bonis
libertorum iunctis traditis a Bart. n. 2. et Clarius in d. l. qui
patri 59. ff. de adq. hereditate, et consequenter n. fuerunt in
ducte pupillaris, et quasi pupillaris substitutio ad excludendum
ius accrescendi, quod illis n. factis nullum futurum erat. postremo,
nec dicunt ea ratio vulg. substitutioni facte uni ex aseo ins
tituto, quoniam in eo etiam si n. substituerit nullum foret ius accres
cendi, quia id n. e. nisi partis ad partes eiusdem rei, vel per
sone, qui similem partem habet. l. si Titio 33. § ult. ff. de
usufructu.

Maneat

Maneat itaq. pro explorato tam ex rationib. substitutionu N. 8.
traditis supra n. 1. tertiq. illa exclusionis caducorum falsam esse
in singulis speciebus substitutionum, secunda autem neq. convenire
omnino pupilari, et quasi pupilari, nec semper militari, et
vulgari, Unde et relinquitur affirmandum in vulg. quidem prim.
et supra rationem eius inducende fuisse primam illam traditam a cause substitui nisi vulgaris
d. n. 1. s. subsidium (?) l. pot. 36. Non tamen et exclusionem succe
ssioni ab intestato, que etiam ratio appellari pot. introductionem
substitutionis pupillaris, et quasi pupillaris quatenus ideo fit
ne pupillus, aut mente captus intestati decedant, in quo et
versat ipsorum favor, que pot. earum substitutionum vide
Ramirez n. 3. et 6. ubi et militaris inducende rationem tradi
dimus, nec hec sententiam nostram impugnat, aut 3a. rat. pugnat
Iust. in d. l. un. in prin. ver. sed et ipsis Cod. de caducis tollendis,
neq. respondendum e. illius text. qui vulgares interpretes decepit
non eam mentem esse, ut substitutionum origo et introductionis
causa fuerit exclusio caducorum, quod falsum esse ostendimus, sed
ut substitutiones vulgares, que veluti per excellentiam vocari so
lent simpliciter substitutiones l. si legata b. C. de legatis, quamvis
introducte, et recepte longe ante legem Papiam, et caduca tr.
post illam, et earum occas. frequentari magis et usu introduci
ceperint a testamentariis dicitoribus, s. testatoribus et iuris stud
iis, quorum dictio plerumq. tunc ordebant ordinabant. q. Cuiacius ss.
§ ult. ff. de leg. 1. iunctaq. ver. un. §. et ut plenius ver. ubi Cuiac.
Cod. de rei uxorie act. et iuris studiosorum consilio testatores ad exclu
denda caduca et fiscum utebant. frequentius tanquam legitima,
et iam pridem recepta caut. substitutionib. vel substituentes uni
heredi, aut legatario, quocasu quavis illo non capiente relictum
alioquin caducum futurum esset, tunc fisco p. erebat. substitutus, ut pote
in casum illum vocatus ex aperta defuncti voluntate, que lex [illegible]

n subuertebat. iuxta text. hinc explicandos et ad substitutiones et Mutuas, et legem Papiam referendos in l. ut heredibus 50. ver. videamus ff. de leg. 2. l. ei cui 10. tit. ad Senatus 35. l. illud 31. cum inscriptionibus, et omnium interp. tat. ff. de mortis causa donationibus Vel substituendo uni plures institutis, aut legatarijs, vel plures uni. Vel denique inter se omnes ut scriptum est in l. pot. 36. § 1. huius tit., quas substituendi formas, earumque usum in valuisse praecipue ad excludenda caduca deduci pot. tam quoad mutuas, et reciprocas ex l. Titius 24. cum duabus legibus sequentibus ff. de heredibus instit. l. Scaevola 26. in fine ff. ad S.C. Trebell. coniunctis ad eos tex. traditis sup. ad leg. 13. n. 6. in fine huius tit. tam etiam quoad alias formas substitutionum ex pral. si in tito 5. h. tit. cuius inscriptio est ex Caio lib. 3. ad leges Iuliam et Papiam, et disputatio tota de effectu substitutionis plurium uni in casum, quo portio illius deficeret, et ut in substitutos potius quam Fiscum caderet, ut senciunt quamuis non satis explicent post Balduinum iuris prud. Muciana pag. mihi 249. et in Iustin. pag. 456. Cuiac. lib. 12. observat. cap. 14. et in d. l. un. in princ. Cod. de caducis tollendis, ubi et Gifanius, in Valentia lib. 1. illustrium tract. 1. q. 2. n. 4. et lib.
C. V. 9 3. alijs eadem q. hereditate tract. 1. q. 5. n. 3.

Peracto, et absoluto iam priore, velut penso commentarij nostri de orig. et nat. substitutionum, et deinceps ad eos txt. quos in fronte commentarij posuimus, progrediamur exponendos in primis, quia nuper tradit. acriter obstat; et explicandus est Iulianus in ma. l. quidam 30.
l. quidam 30 huius. huius. Cuius species haec est: testator primo gradu heredem instituit Oroulum ex tribus uncijs, sive 4. parte hereditatis, et Quietum ex 9. uncijs, seu dimidia et 4. tertias 2. gradu substituit Quieto Florum et Oroulo Sosium, Postremo, et 3. gradu Floro, et Sosio in casum, quo heredes non essent substituit, et ex parte dimidia et 4. Colonis lepitanis, et plures alios ex pluribus quam tribus uncijs.

deinde

deinde testatore mortuo Quietus 1. gradu institutus hereditatem adiit, Proculus autem e ter primo gradu institutus, et Sosia pro cuius substitutus 2. gradu decesserunt, vivo testatore in ea specie Q.to e. V.m 4. pars ex qua Proculus, qui decessit institutus fuit. pertineat ex iure accrescendi ad Quietum institutum et coheredem, an potius ex substitutione ad substitutos 3. gradu et Iulianus respondet allud it q. partem Proculi accrescere ex voluntate defuncti, et per tinere etiam ad Quietum, quem ad substitutos, unde et duo supra traditi ex diametro contraria, et diffinita eveniunt. Primus est p.fferri Quinctum, et ius accrescendi substitutioni d. legem 23. § si duo ff. de bonor. posess. 24. tab. et legg. vlt. in prin. hoc tit. au ten. h. amplius C. de fidei commiss. Secundus est p.fferri eius ius accrescen di, et Quinctum ex illius vi excludere Fiscum, et ius caduci, in eo casu, quo pars deficientis in causa caducierat, ut erat pars Proculi ex eo quia Proculus et Sosia vivo testatore decesserant. l. vn. § y 2.o Cod. de caducis tollendis, et sequent ratione, et vitiosae ex consilio iuris consultorum vos fuisse testatores substitutionibus ad ex cludendum Fiscum et caduca quandoquidem illum ius accrescen di prevalet Fisco caduci, et substitutioni, cui priori difficul tati accurrit in d. l. quidam 30. verbo dii tribuisset in fine et post Bartol. Iason q. ibidem n.o 9 Quar. ad hyc, et cap. 10. vers. alia questio, Fulgenius in l. por.n n.o 42 et sequentibus C. de im puberum, respondent ideo ibi Quinctum et ius accrescendi p.fferri substitutis, quoniam ibi substituti sunt verbis illis, si neque Florus, neque Sosia heredes essent, ut scriptum est in d. l. quidam 30. quae verba cum coniunctiva negativa sint non censentur vocati substituti, aliter quam si utrumque illud exierat, s. ut neque Florus, neque Sosia heredes sint, arg.to ex l. si is quidem § vlt.o vers. h. enim modo ff. de rebus dubijs. l. heredes 57. § 1. vers. nepos 1. ff. ad S.C. Trebell. atque ita vocati sunt dumtaxat in casum, quo tota hereditas vacaret, qui

V. 10

qui casus non extitit ut pote cum Quietus primo gradu institutus ex 9. uncijs heres extiterit —

Sed omissa ea interpretatione quia ut censuram eius interim in opportuniorem locum dimitto alia Italiensis interpretatio qua Julianus movet in d. l. quidam 30, afirmandum potius est cum locus Accursio verbo distribuisset in princ. Caroensi Camano, et Cujacio lib. 18. ff. Juliani et ad nostrum ita in d. l. quidam 30. quod ad priorem dificultatem attinet ibi Quinti, Quinti accrescendi vim non valere substitutus, quia ex voluntate testatoris necesse tur extitisse casus substitutionis, nisi tota hereditas vacauerit, neque aliter quam in eum casum totius hereditatis vacantis vocati sunt 3.o gradu substituti, eamque voluntatem Julianus deducat non ex verbis si neque Florus, et deinceps, sed ex eo quia inter substitutos 3.o gradu excepta Colonia, plures quam tres uncias, ut iam in specie posuimus; et inter eos deinde simul cum Colonia, pluresque duodecim uncias distribuit, atque ita non praesumitur eos vocare voluisse in casum quo sola 4. pars Proculi ex tribus uncijs Cestans, sed in casum quo tota hereditas vacaret, sive totius as, aliquae plures illae unciae redigendae, neque enim creditur testator in 3.o gradu, et post Coloniae ex parte dimidia, et 4. substitutus, cum adhuc tres unciae superessent transisse in reliquis substitutis ad novam divisionem hereditatis, sive ad dupondium, argumento ex l. qui in militabat 16. § filijs ff. de hered. insti. § si plures 6. institutionum eodem titulo quoad 2. autem dificultatem, quae aut non vident, aut dissimulat alij, et agnoscit, nec exponit Cujac. sup. laudatus existimus Julianus loqui secundum ius antiquum, et ante legem Papiam et caducam sicut et Jabolenum in l. cum ex filio 39. § ult. h. tit. quidam in Juliano, quae in Jaboleno minus habile est, ut alia omitto. Vel argumento ex l. in eo 45. § ult. cum l. sequenti ff. de ritu nuptiarum. Dicendum potius est hereditatem eius vel partes quae vivi heres potuerit vivo

testatore

testatore decederet nunquam fuisse in causa caduci, nec ad fiscum pertinuisse, et ita attentionem, et tempore legis Papiæ, ut docuimus latius ad legem Gallus 29. ff. de liberis, et posthumis cap. 5. n.° 15. et sequentibus, et aperte probatur in dicta l. quidam 30. et d. l. cum ex filio 39 § ult.° Bartolus l. ult.ª ff. si pars hereditatis petatur. Balduinus 88. § quicunque 3. ff. de legatis, in quibus explicandis multa peccat ignoratione iuris principii. Belonus de iure accrescendi cap. 14. 33. n.° 1. et seqq. N.° 11

Sub

sitamus tamen oportet, neque species d. legis cum ex filio 39. § ult.° hoc ad legem 33 ex filio 4.° quæ una est ex propositis in fronte huius Commentarij, explicatio 39. nem non antequam pergamus desiderat. Species hæc est. quidam separatis rationibus quatuor heredes instituit, veluti primum, secundum. tertium, et quartum, eisque omnibus præterquam dedit vulgares substitutos, nempe primo Titium, 2.° Mæuium, 3.° Caium, et quarto Nullum, postea tertius, cui Caius substitutus erat, et quartus, cui nemo substitutus fuit vivo testatore decesserunt. in hac specie docet Iavolenus partem quarti, cui nemo substitutus fuit, ad substitutum quoque pertinere, id est ad Caium substitutum tertij, et pro rata portionis, quæ ex substitutione 3.i habet pertinere, et ita partem quarti simulque ad cæteros coheredes 4.i Significat verbum quoque, in d. § ult.° non tamen ex iure substitutionis, quia quarto substitutus non fuit, sed ex iure accrescendi. Hæc sententia Iavoleni, et decisio, in qua quoque vis obiectio illa de parte quarti vivo testatore, et sine substituto mortui tanquam in causa caduci fisco deferenda censet, ex observatis n.° præcedente in fine, supersunt tamen duæ non leviores Prima ex reg.ª iuris, quæ docet quandiu institutus admitti potest substitutum locum non esse l. 3. l. quandiu 69. ff. de adq.ª hereditate l. 1. § defert.ª 4. ff. de bonor. posses. secundum tab. adeo ut non durat ita cum alio instituto, qui substitutus non erat, ut in l. cas in titulo 37. ff. de hered. instit. l. si mater 33. § ult.° h. tit.° et ex reg.ª ter

Caium substitutum 3.° n. debere in parte quarta, cui substitutus n. e. Occurrere iur. accrescendi cum institutis, qui adit admittunt. in d. § ult.° d. legis 39. Secunda lex alia regula recepta, que afirmat interdictum iure succedentes n. iure suo accrescendi. l. 1. cum patrono 6. ff. de bonorum possessionib. l. sive liber- tus e § ex duobus ff. de iure patronatus, l. eds 6. § 1. ff. de usufru- ctu accrescendo, et inde nec debuisse partem 4. qui tanquam institutus successurus erat accrescere Caio qui diverso iure, nempe substitutionis, succedit, neq. hunc admitti ad ius accrescendi cum institutis.

N.° 12 Utrisq. tn. obiectionibus n. indignitas solutio e. Et in primis priori explicata opinione Fabri lib. 9. Coniecturarum cap. 11. et Vesluentis fere Cuiaty in d. l. 39. § ult.° afirmantis substitutum ibi admitti tanquam institutum, quia ante eum n. fuit delata hereditas instituto, qui vivo testatore decessit, q. tn. et repugnat verbis dicti §. ult. et iuris rationi, qui attenta ut substitutus proprie quis sit n. e. necesse ut ante illum alij delata hereditas sit, sed ut deferri potuerit saltem ex voluntate testantis tametsi n. iure. lex fac- to 4.° § lucius h. tt.° tum etiam traditis sup.a in l. 1. n.° 23. h. tt.° et agnos- cit sanior e sensu quod d. legis 39. § ult.° Cuiat. in d. l. qui in tt.o 31. ff. de hered. instit. respondendum ponit e. regula d. legis quae dicit ff. de adq.da hereditate vim et in lectum dumtaxat esse, ut substitu- tus n. possit admitti, simul cum instituto illo, cui vulgariter substitutus e., idq. ex eo quia instituto admisso expirat sub- stitutio, l. post aditam § Cod. de impuberum, ceterum regula n. im- pedit quominus in defectum eius, cui substitutus e. admitta- tur cum alijs substitutis, ut in d. l. 39. § ult.° dicimus autem et n. obstare quod expendimus ex d. l. cum in tto 31. d. l. similiter 33. § ult.° h. tt.° ibi enim ideo substitutus nepoti posthumo etiam si nepos n. nascatur n. admittitur cum filio instituto, quia neq.

nepos ipse admitteret cum filio, neq. plus iuris tribuendum
è substituto, quam in primo gradu institutionis filij, sed in se
cundo institutionis nepotis substitutae, ut exposuimus in d. l.
n.° 33. hortt.°, secundo autem ratione ut respondeamus suppo
nimus quod per illos in d. l. 39. § ult.° fuisse ut in specie admo
nuimus institutos separatis rationibus, atq. ita vel omnino
disiunctos, vel re tantum coniunctos fuisse, alioquin si ex eis qui
dam re, et verbis coniunctus fuisset cum quarto, cui nemo substitu
tus erat, pro semel in iure accrescendi ad portionem illius non tantum
cum substituto, sed et caeteris coheredibus. l. re coniuncti 89. ver.°
tert. ff. de leg. 3. l. heredes. ff. de heredib. instit. l. un. § si ita
disiuncti 10. Cod. de caducis tollendis, quo supposito ius certum est inter
substitutum vulgarem unius instituti, et alios heredes institutos
disiunctos, aut re tantum coniunctos cum deficiente eo accrescere
cendi in port.e illius instituti, qui defecit, et cui nemo subs
titutus erat, eamq. portionem accrescere pro rata non tantum institu
tis, sed simul etiam substituto, ut pro ter. abolens in d. l. 39. § ult.°
dicentem multi in l. liberis 9. § cum quis 3. ff. de heredib. inst.
l. si ita scriptum 8. in prin.° ff. de bonor. possess.e 24. tab. l. si me ex
parte 10. § ult.° ff. de adq.dae heredit.e l. sicut 3. § 1. ff. quibus
modis ususfructus amittat. ═ N.° 13

Secundo supposita iuris ratio ea
est, quia si instituti omnes re dum taxat coniuncti cum deficiente
fuerint, et etiam cum illo veniunt substitutus, quatenus in sui
instituti ius subrogat., ut significat. in d. l. sicut 3. § 1. ver.° et
Pap. in fine, quoniam distinctio graduum institutionis, et substi
tutionis non tollit coniunctionem realem inter eos qui ad eandem
rem vocat. unus ex institut.e et alter ex substitut.e l. plane
34. § sed si in pupillari 10. ff. de leg. 1. l. coheredi 41. § coheres
6. in fine hortt.°, notat Cuiat. lib. 17. q. Pap. in d. l. sicut 3.

§ 1. ver.° Pap. infine quamq. distinctio gradus institutionis, et substitutionis n. tollit. Iunctionem, realem inter eos, qui de eandem rem vocatur unus ex institut.e, et alter ex substitut.e, l. plane 39. § sed si in pupillari ea ff. de leg. i. l. coheredi 41. § alteras 6. infine tit.° notat Cuiat.s lib. 11. q. Pap. in d. l. sicut 3. § 1. N. sicut institutis omnes dissimiti veniunt quemadmodum illis accrescit portio deficiens, ita et parit. substituto ex eadem rat. iuris, quia perinde atq. instituti portionem hereditatis habet, quam accrescens portio sequit. l. si Titio 33. § ult.° ff. de usufructu, l. si totus § 3. ff. de adquir. hered. notat Castrensis, et Alexander n.° 2. Immola et alij in d. l. 39. § ult.° neq. refragat. obiectio regule dict. legis 1. cum patrono 6. ff. de bonor. possessionibus cum supr. laudatis, sive quia cum substitutio sit § prie institutio l. mulierio § ult.° ff. de conditionib. institutionis n. diverso iure, ut patronus § c.a tab. et institutus p. s.m tab. in d. l. sed cum patrono 6. ff. eodem iure institutionis substitutus cum institutis succedit in d. l. 39. § ult.° sive q.d probabilius e. quia substitutus subrogat. in ius, et locum instituti. l. si Titius 21. l. coheredi 41. in prin.° h. tit.° et ideo etiam si § pria persona inspecta substitutus diverso iure succedere fateremur, tamen ex persona instituti, cui subrogat. intelligit. eodem iure succedere, eo q. utit. in iure accrescendi, sicut eadem rat.e, et respectu heres heredis post aditam suam portionem mortui quamvis diverso iure, nempe hereditario in eam portionem successerit, nec persecutionis habuit cum coheredibus sui defuncti, tamen quia in eius locum subrogat. admittit. cum illis ad ius accrescendi in port. alterius coheredis, que postea defecit, l. heres scriptura 26. § ult.° ff. de conditionib. et demonstr. l. si patronus 44. § ult.° ff. de bonis libertorum. l. si ex pluribus q. in prin.° ff. de suis et legitimis. l. qui patris § q. infine ff. de adq.da hered.e l. un.ca § si itaq. 10. ver.° in his itaq. cod. de caducis

tollendis

tollendis, sentit Duarenus ad hum. tty. c. pro. infine, late Belonus de iure accrescendi p. 7 q. 6 per tota et c. p. 5. q. 1 a 71 ex n.° 11 — (N.° 14

Proxima ad l. quiplures

nuper traditis de substituto, et herede heredis admittendo cum instituti iure accrescendi, et primissa etiam in interpret.e orationis singularis est explicatio legis quiplures 23 Bartho, cuius species sic expenditur. testator quatuor heredes extraneos instituit, eosq omnes invicem, et vulgariter substituit his verbis; eosq omnes invicem substituo, deinde tres ex illis veluti primus, secundus, et tertius hereditatem adierunt et decessit tertius post agnitionem suae portionis postea quartus repudiavit, atq ita conditio substitutionis vulgaris reciproce extitit in parte quarti, cum ipse heres non extiterit, qt. est an pars quarti ad primum secundumq coheredes superstites solos pertineat, an etiam simul ad heredes tertii, sic autem species poneri idae, non autem tertium decessisse ante additionem, et divertitur esse sept.e tertii inter quartum, qui repudiavit, et alios coheredes, ut autem primo aspectu dominicant, non nulli tanto nom. no tati a Cujacio lib. 6 responsorum Pap. in d. l. qui plures 23; tamen q.o eum, qui dea. it s. tertii decesisse, ut proponimus post additionem ostendunt Papin. verba illa in d. l. qui plures post habitam a quibusdam ex his hereditatem. Uno eorum defuncto: nempe eorum, qui addierant; tum etiam quia divertitur fuisse inter quartum, et coheredes, sed inter coheredes superstites, et heredes tertii defuncti demonstrat Pap. dum et respondens nominat coheredes superstites, nimirum ut eos opponat, et in port.e quarti praeferat coheredi defuncto, et eius heredibus, non autem quarto, qui repudiaverat, et proinde superstes erat, tum denique hoc ipsum suadet eadem species, et quaestio ad exemplum forsitan Pap. decisa, et decisa a Paulo in l. lucius 45. § ult. Bartho, in specie itaque et quaest.e proposita affirmant Pap. et Paulus portionem quarti

repudiatam ad illos coheredes superstites totum pertinere neque
in ea cum superstitibus concurrere heredes tertij defuncti, quod repug
nare omnino videtur duobus principijs supra traditis, primo quo
docemus substitutum etiam in portionem eius, cui substitutus non fuit concurre
re iure accrescendi cum instituto, d. l. cum ex filio 39. § ult. Bartolo
et quod proprie magis urget coheredem, qui post aditionem suam
portionem decessit transmittere ad suos heredes ius accrescendi,
ita ut ex eo admittantur cum alijs coheredibus ad portionem postea
defectam alterius coheredis d. l. hac scriptura 26. § ult. [illegible]
N.º 19 rationibus et demonstrationibus cum supra laudatis.

Nec moramur
sequimur ve in hac re explicanda traditionem Jasonis in d. l.
qui plures 23. affirmantis regulam de transmittendo iure accres
cendi ad heredem coheredis post additionem mortui obtinere
quoties non est alius coheres, vel substitutus superstes, cui accrescat
ut in d. l. qui patri 59. ff. de adq. hereditate, non autem obtinere in
praeiudicium alterius coheredis, vel substituti superstitis, quia tunc
ad eum potius tota portio deficiens pertinet, neque accrescit, trans
mititur vel grata ad heredes coheredis defuncti, ut in d. l. qui plu
res 23. non inquam sequimur eam traditionem, quoniam quoad
illud de praeiudicio coheredis superstitis verius omnino est etiam
si unus, vel plures superstites sint concurrere tamen cum illis ad
ius accrescendi in portionem defectam heredes coheredis post additio
nem mortui ut pote subrogatos in ius defuncti, et in portione,
cui portio accrescit ex rationibus traditis supra n.º 13. in principio et
quia hoc ipsum indistincte affirmatur in d. l. unica § huius 10.
Verbis itaque Cod. de cad. tollendis, et ex unica equiparatio subs
tituti et heredis coheredis defuncti, iuncta specie et sententia
dictae legis cum ex filio 39 § ult. Bartolo, quare affirmandum potius
est ideo in d. l. qui plures 23. heredes tertij post aditionem mor

mortui

matur non currere in port. quarti cum coheredib. superstiti
bus, sed ad istos totam pertinere, quia quasi ius accrescendi ter
mittat ad heredes tertij, eoq iure possent cum coheredib. eiusdem
tertij ad portionem iure accrescendi obuenientem currere tn in d. l.
qui plures ss. superstites vindicant portionem quarti ex solo
iure accrescendi, sed simul principalit. que ex substitut. ut
exprimit Paulus in d. l. lucius 45. § ult.o in fine h. tt.o quoniam
ut Pap. scribit inuicem in omnem causam singuli substituti vide
tur. et ita utquoque ex substitutis, simulq coheredib. defi
cientis singuli superstites in omnem causam, siue ius substitutio
nis succederent sine alterius Quarti, proindeque superstites
Coheredes veniant ex substitut. et iure accrescendi, heredes
tertij, n. nisi ex transmisso iure accrescendi, minyme excludi
istos a superstitib. et p. fert iuri accrescendi substitutionem
cum co iure Quinti, que vel sola perse p.feret. l. 1. § si duo e.
ff. de bonor. possess. s. tab. in quo diuersa ratio e. dicis legi eum
ex filio 39. § ult.o ubi totam Casus substitutus tertij, quia vel
qui heredes omnes ueniebant pequale ius accrescendi ad por
tionem quarti, n. autem ex substitut. quia quarto nemo sub
stitutus erat, plane ut firmet Pap. quod insinuauerat ipse
solos superstites venire ex substitut. n. autem heredes tertij sub
iungit eam rationem, ubi enim quis heredes instituit, et ita
scribit, eosq inuicem substituo hi substituti videbunt. qui
heredes extiterunt. quib. verbis significat ex substitut. vul
gari reciproca inter heredes n. vocari nisi eos, qui perse, et
p.prie, siue directo, et principalit. ex tto substituentis esse he
redes extiterunt l3. l. qui liberis 8. § ult.o h. tt.o et sequitur
n. vocari tanq. substitutos heredes tertij, quia ipsi n. extiterunt
directo, et p.prie heredes primo testani, sed tertio neq in eos
ius substitutionis utpote personale transmisit. l. si ex pluribus.

in fine ff. de succes. et legitimis l. sed si plures § Bartt. l. tales 8 ff. de adq. hereditate, explicat post Castrensem in d. leg. qui plures 23. Citat. ibi lib. 6. Suppl. Pass. Quar. ad Aegettum
N.16 q. ult. in fine.

Cum vero ex ratione illa regulae d. legis qui plures 23. in fine, quae affirmat in substitutione invicem, sive reciproce facta eos vocari, qui heredes extiterunt, veluti gradatim deducimus ad aliam regulam similem, et similiter in locis, quae explicando successimus expressae, quae docet heredes substitutos vocari, et vinitiq. ad substitutionem ex eisdem partibus ex quibus ex institutione heredes extiterunt, sive reciproce, et vitorie invicem substituti sint per verba, eos q. invicem substituo ut in nostra l. si plures 24. et l. coheredi 41. § 1. Bartt. § 2 et ex disparibus 1. institutionum de vulgar. l. ad de impuberes, sive plures coheredes substituant uni coheredi vulgariter aut filio impuberi pupillariter per verba qui quis mihi heres erit, et in nostra l. si in Bartt. § 1. fui liberis 8. § ult. in fine l. sed si plures in prin. Bartt. § substituit. 1. institutionum de pupillari, sive denique substituti coheredes sunt non directo et expresse, sed per fidei commissum l. quoties 23. l. luciis 78. § pater 4 et § Maevia filius § ff. ad S.C. Trebell., cuius autem regulae et alterius nuper traditae ex d. l. qui plures 23. in fine rationem ut unius praesumptio. quia attenta ex re dixit testator, quos et quatenus in institutione praedilexit, vocavit quod eosdem et ad eundem modum diligere, et vocare in substitutione arg. ex l. publius 36 § ult. ff. de conditionibus et demonstrationibus l. licet 11. ff. de leg. 1. et sequuntur eos illos, qui heredes ex institutione extiterunt, et pro qua parte singuli extiterunt, ea q. ratio et praesumptio insinuatur in d. l. si plures 24. ibi plerique credendum Bartt. et in d. l. quoties 24. ibi intelligit easdem partes ff. ad senat. C. Trebell. et in d. l. qui plures 23. ibi substituti

videbuntur

videbunt, unde etiã fit ut si appareat aliud voluisse testatorem, cesset p̄sumptio, et regula iuris, ut traditum est in d. l. si plures ff. 1. in fine, et exponunt latius post Clarios ibid. et in locum me fortaudatis Ottellus lib. 6. Imentar. q. 1. in fine, et in d. leg. 1. Kod. de cum quibus, ubi et Covarsius, Cuiat. Solquenius, et Masinus c. x n. 61. cum sequentibus, idem Cuiat. et Vbeimus in dicto § et in d. l. si plures 21. 4. Bortt. Anar. ad Bumett. ij. q. ult., mul ti, et post multos Fusarius de substitutionib. q. a. 18. — (N. 1.)

Cetery 9. casus inter casus, in quib. ex voluntate testatoris cesat p̄sumptio, et regula dictae legis qui plures 23. et d. legis si plures 24. iacet neq. p̄ partibus institutionis, neq. omnes coheredes invicem substituti admitat., primus, et nobilissimus est qui p̄ponitur a Papin.° in d. l. coheredi 41. § qui discretas 4. Bortt.° ubi si tres coniunctim heredes instituti essent veluti primus, secundus et tertius, et semise heredes sunto, et deinde alij coniunctim inter se, sive disiunctim, ex alio semise instituti fuissent, tan dem post eos omnes institutos testator ita scripsisset, post heredes meos invicem substituo, respondet Papi. primo loco, sive in primis substitutos inter se invicem arcessiri, eosqui coniunctim instituti sunt, et ideo uno ex eis deficiente, ñ ad omnes coheredes, sed ad solos coniunctos portionem eius ex sub stitutione pertinere, et tantum tamen in casum quo coniunctiones deficiant, nec portiones suas agnoscant ceteros coheredes admittere substitut. et proinde admitti indistincte p̄ partibus institutionis eos omnes, qui heredes extiterunt, plane Pa piniani responsum, casusq. illius a superiore regula ex ceptio elegantem rationem habet, et quidê ea ipsam quae regulam viti tradidimus. si in contrarij ita vertatur, et explicat. s. utquomq. qui coheredes sunt, p̄ dileati

immediate primum pro dilecti in substitut. censeri eius debent in primis, et ante alios vocati ad substitutionem reciprocam et in ea veniri ex voluntate testatoris pro forant qui iuncti instituti erant cum deficiente, quamquam hi ipsi interesse et inpar ... iunctorum pro dilectis a testatore, et pro latis ab heredibus disiunctis, ut vel ex eo apparet quod si substitutio facta non esset in part. iuncti deficientis non omnibus coheredibus, sed soli iunctis accresceret ex voluntate defuncti tacita, cuius iudicio prohibet iunctio, quia per eam censentur iuncti sedari in unum corpus, et unius personae vice fungunt. b plane 34. ff. de leg. 1. l. ita 17. § 1 in fine l. heredes 63. ff. de heredibus instituendis, l. unic. § si ita definitivi ver. sin vero quidem et ver. haec ita tam varie Cod. de caducis tollendis, ubi haec ipsa ratio praelationis in substitutis iunctis respectu disiuncto rum ex primit. explicatque rationibus alijs adductis post Accursianos in d. l. coheredi 41. § qui duos eas, Gobeanus, et Cuiac. ibi lib. 6. resp. P. Pap. Duarenus ... et vlt. late. et utiliter ad praxim Fusarius de substitutionibus q. 478. n. 15. et q. 494. per totum, Belonus de iure accrescendi, cap. 8. q. 50. et sequentibus, Tilquerius n. 9. et Marti nius n. 91. in d. leg. 1. Cod. de impuberibus. —

N. 18

Obstat non et quidem graviter decisioni d. § qui duos eas ignorans vul go testimoniis Valentis in l. si quis plures 91. ff. de le gatis 3. Ubi cum fundus tribus libertis iunctim legatus fuisset, eosque testator rogasset ut curarent ne de nomine suo fundus exiret, atque ita substituti per fideicommissum invicem in fundo esse, tradiditque eum, qui ex tribus prior decesserit non esse destitutum ad partem suam relinquendam duobus sibi in legato fundi iunctis, sed posse

ext. in l. si quis plures 91. ff. de legatis 3. —

cuique

cuiusque alij Coliberto relinquere, et si nulli relinquerit,
partem eius ex substitut.e fideicomissaria in duobus illis ei
in legato Cumentis, sed omnibus Colibertis deberi, sed que
amovi eius tex. potissimo arg.to cuncti Bald. Immola, et
C. Meccinus in d. § qui discretas, et post dominj, et alios Ma-
nockl. Consilio 321. n.o 99 affirmauerunt in substitut.e fidei
Comiss.e Venturam cessare decisionem d. § qui discretas, neq.
Cumentos discumenti posse ferri, contrarium certius omnino est. Vt
Arsent Bart. et Castrens. n.o 2. et 3. in leg. vlt.a ff. de S.C. Tre-
bell. post alios Peregrinus de fideicomissis art.o 9. n.o 14. et in
iudicando magis receptum agnouerunt Alexand. de presumptio-
nibus lib. 4. presumpt. 75. n.o 9. Fusarius d. q.e 194. n.o 2. et
3. Belonus d. cap. 5. q.e 52. n.o 7. et probat, quia ratio illarum
fundi Pap. in d. § qui discretas, s. quoniam Cumenti in insti-
tut.e tanquam pro dilecti in ea parte in qua Cumenti in institu-
ti sunt debent censeri pro dilecti, et prelati respectu eiusdem
partis in substitut.e, valet perinde, et viget in substitut.e fi-
deicomiss.a in qua similiter receptum pro dilectos in insti-
tut.e vel substitut.e directa vulgari pro partibus, ex quib.
instituti, vel substituti directo sunt censeri etiam pro dilectos
prelatosque in fideicomisso, et ideo maiorem in eo partem ferre
debent, qui ex institut.e vel substitut.e directa maiores in he-
reditate partes habuerant, vt eminenter atendit Expensas sub-
iti, et Regibile responsa quorum hec veluti summa est in quo
hec 23. l. lucius 18. § pater 4. et § Meuia filij 5. ff. de S.C.
Trebell. quae propterea explicanda, d. l. si qui plures ga dicen-
dum potius est responsum Pap. in d. § qui discretas, et plla-
torem Statutory in mod substitut.e procedere, et omnino obti-
nere quotiens interest illos, qui instituti, aut primo gradu
vocati sunt fit substitutio vel quasi nullo adiecto extraneo, qui

In fuerint expressis nominati, aut instituti, sed cum relat. ad eosdem, ut in illa formula quis heredes meos invicem sub[stituo] d. § qui diversas; quo casu cum substitutio referat instituendum et in ea et respectu partis quibusdam iisque tum datae fuerint in ea p. uniti p dibeti, et plati q. tenuise parantur instituti censet. eaqualitas pdelectionis, et platio nis repetita in substitut. quia velatio fieri intelligit cum omnibus suis qualitatibus. l. cum tota 17 ff. de hered. instit. di versum autem est quoties in substitut. adiiciunt unus, vel plures qui expressis instituti, vel vocati non erant, ut in specie legis si qui plures 94. ubi verbis illis fideicommissi, ut curarent ne de nomine suo exiret. sunt vocati, et substituti per fideicommissum in legato fundi omnes liberti, qui gentilicium nomen pa troni testatoris romano more ferebant et usurpabant. leg. pater 38 § duobus cum § sequenti ff. de leg. 3. l. libertis 108 ff. de conditionibus, et demonstrationib. in ult. ibid. de V. l. et se quentur adeo, in substitut. plures quam hi illi, quibus fundus olim nominatim legatus erat, et ideo substitutio non censet. fieri cum relat. ad primam vocationem, sive legatum, quia ea relatio nulla esse pot. respectu aliorum, qui legatarii non fuerunt, unde etiam nec intelligit. repetita in substitut. qualitas prelationis, et damnationis, quae in legato fuerat quia cum correlationem non habet substitutio, ut explicat post

N.º 19 Peregrinum et alios Belonus d. q. 52 n. 22 et sequentibus. —

ext. in. qui. lures 32 D. h. eiusdem distinctionis velut fileo deducat § Baronus ubi proxime n. 10 et seq. interpretationem iuliani sane interpte dignu in leg. qui plures 32 ... ubi cum plures ex disparib. partibus, et interest. Attius heredes instituti essent, et si statius non adiic erit, ceteri coheredes ei vulgarit. substituti fuissent, pertinet

eidem

eisdem substitutis in casum, quo Stichus non adiisset, Titius
coheres datus proponeret. Julianus respondet Sticho non adeunte
Titium in parte Titij partem virilem respectu numeri caetero
rum substitutorum, et reliquos coheredes substitutos partes
hereditarias in eo quod superest Stichique partis habituros, et conse
quenter sentit non per ipsum coheredes collective vocatos Titio, qui
separatim substitutus est, idque ea ut Belonus censet ratione quia
coniunctio facta in institutione non operatur portionem respectu ex
tranei adiecti in substitutione, ut in d. leg. si qui duplures 94,
verum quod ad Julianum attinet in d. leg. qui duplures 32. et effe
ctum portionis coheredum respectu Titij istio sto et inaudita
haec Beloni consideratione, quia nec pluresillos heredes unum
esse institutos fuisse Julianus exprimit, nec de eorum portione
respectu Titij dubitat imo, nec dubitandi ratio suberat, quia sibi
habet testatorem qui qui separatim Titij substituit, voluisse tamen
eum simul cum coheredibus in substitutione concurrere, quoniam ut
Julianus scribit Titij coheredem eis qui substituti sunt adiici
ot, et coheres adiectus non excluditur a coheredibus, quibus adiici
tur, sed eis semel admissus concurrit. l. ei qui soluendo 88 ff de
heredibus instit. l. verbis infine h.t. l. si heres ff. fam. erci
scunde, si inde etiam si coheredes coniunctim instituti proponerent
quod tamen Julianus non proponit non possunt praeferri Titio, quia tacita
sua voluntati deducta ex coniunctione non poterat praevalere expres
tam voluntatem defuncti, perquam in eundem casum Stichi non
adeuntis Titius tanquam eisdem coheredibus adiectus ad sub
stitutionem vocatus est. fuit itaque alia Juliani quaestio et decisio
in d. l. qui duplures 32. ubi quaesitum in aperto esset Titium cum co
heredibus admittendum ad substitutionem dubitabat tamen
qua parte Titius et filii admitterentur quia cum heredes insti
tuti fuissent vocati ad substitutionem, non expressis nominibus

sed collectiua appellat. ceterorum heredum institutorum, et ex partibus instituti, ut significant illa verba ceteros ex iisdem partibus; quibus instituerat, heredes ei substituerat et Titius nominatim adiectus coheres et substitutus et de quo videbat illos omnes heredes tanquam in unum corpus redactos, siue unius personae vice fungentes ex vi uocationis collectiue, ut in l. si nepotes 1. ff. de collat. bonorum in unam portionem, siue dimidiam interea pro hereditarijs partibus distribuendam, et Titij in alteram dimidiam Stitianae partis ex substitut. demi debere ex reg.a legis si pater q. h.tt.o legis interdum 13. ff. de heredib. instit. l. si quis ... ff. de usufructu accrescendo, et in contrario Julianus decidit in d. l. qui plures 32. Titij non in dimidiam, sed in veriem partem cum ceteris concurrere. —

N.o 20 Quo circa ut in hac parte in qua explicatu dignissima est Julianum explicemus omnium integritate Bart. in d. leg. qui plures 32. Balduinum n.o 6. Castrensi 3 et 4. Jasonis et aliorum communit. in l. ult. Cod. de impuberis, missis ergo traditis aliqua ratione mouentis varie multa, et nolentes in veritationibus ad Duarenum in d. l. qui plures 32. afirmat quibus idem Cujat. lib. ... Juliani ad Vreium ferocem in d. leg. 32. Duarenus ad Duni ... cap. 10. circa finem; ideo ceteros heredes illos substitutos in uocari in unam dimidiam in d. l. qui plures 32. quia instituti fuerant ex dispariis partibus, et substituti ex eisdem partibus; ut dubio Julianus exprimit, et ideo nec dici poterant coniuncti re, quia uocati singuli ad veram rem, siue partem nec coniuncti verbis, quia non exequis, siue in disparibus partibus uocati l. re coniuncti 89. ff. de leg. 3. unde ergo nec ex vi collectiuae uocationis ad substitutionem sub appellat. heredum possunt censere in unum corpus redacti, qui

omnino

nomine Accumulativo, sed potius cum eis tanquam singulis, et unique
pro sua virilem partem Titius daretur, d. l. qui plures 32. sed
quia qui ignoramus Coheredes illos ut pote univerosos ex aequalibus partibus,
partibus non fuisse res aut verbis dumtaxat quo ad ius accrescendi
in d. leg. 32., tamen cum negari non possit eos tanquam collective voca-
tos venire ad reliquas partes portionis Titij, quae deducta vi-
rili p.te Titij superaunt interse non viriliter, sed p. hereditarijs por-
tionibus distrahendas, et proinde eo solo respectu videantur
coadunati in unum Corpus, et Titius admittendus videatur in aliam
dimidiam, et propterea cum Labeo in l. si pater q. Ventus. dum
doceret dimidiam inter collective substitutos dividendam esse pro
his partibus, ex quibus instituti fuerint, significet se eum ita
sum proprie ignarum depehendere, in quo instituti fuerint
ex aequis propriis partibus; neque si ex aequalibus instituti essent
diceret Labeo distribui dimidiam ex aequis partibus, sive viri-
libus; nec se ssius referret ad partes institutionis, sive here-
ditarias, quae quoties nominantur solent inaequales intelligi,
atque ita ab aequalibus, seu virilibus distingui. l. si heredes
11. ff. de leg. 1. l. quoties 23. in fine ff. ad SC. Trebell. l. v.m.
vult. ff. de rebus dubijs proferenda interpretatio Ligatij, ut pro ba- probabilior
bilitior alia quae asserunt dicto d. leg. qui plures 32.
Titij non ad dimidiam unquam sed ad virilem cum coheredibus sub-
stitutis admitti, quia quamvis diversa oratione vocatus sit, ut in-
sinuant verba illa, deinde si Titius non adiisset Titius tamen non
est vocatus tanquam ab eis disiunctus et prime et principaliter,
seu separatim, quale corpus ceteris omnibus substitutis distinguit
ut primus in illa formula, primus et fratri meo filij heredes
sunto. d. l. in tantum 13. ff. de heredibus instituendis, neque tanquam
unius illi qui propterea substitutus dicitur in d. leg. si pater q. Ventus sed
tanquam adiunctus, deinceps coheres ceteris substitutis ut ex

exprimit. In d. leg. qui Soluere 32 vers. decidendo, et sequenter
Tanquam ostensum in illis coniux distinctiones cumulativa dividitur
tam partem, ut adiectio nominis, et qualitas exigit, et tradidit
Exsudiani sent. alleg. in spe. simili et similiter
explicanda in leg. qui pecuniam 11. § ult. ff. de testamentis liberis ser
vitutis, aut sentit Gilquerius in d. l. ult. n.o 10. cod. de inofficioso
rerum, et ante eum eodem Baldus n.o 6. ver. l. 13 ibi Ricia
tus in l. reassumens 89 n.o 39. ff. de leg. 3.

89
N.o 21 Succedit ut pergamus secundus casus, in quo cessat reg. illa de coheredibus ad
substitutionem reciprocam admittendis partibus, ex quibus
instituti sunt ut in reg. l. si plures 24. ff. ext. exstat. Vnica casus
in l. si mortuo 22 ff. ad S.C. Trebell, ubi Pap. docet in hac quaest.
de partibus, aut aequalibus, virilibus, aut hereditariis de reg.
Manet in substitutis recip. ex coheredibus substitutis fuisse
quanquam varie iudicatur a Magistratibus, et rescriptis ab impe
ratoribus ex voluntate, sive varietate praesumptionis volun
tatis defuncti, quoniam voluntas si evidens sit recedimus
a regula d. l. si plures 24, ut ibi in fine scripsi, et monui
mus sup.a n.o 26. qui si testator unus ex pluribus institutis roga
verit per fideicommissum coheredibus suis ex disparibus partibus
institutis portionem suam restituere, atque ita coheredes ad
eam portionem per fideicommissariam substitutionem vocaue
rit, et quidem non sub nomine appellat. heredum, sed singulos
propriis nominibus veluti Titij et Mevij sentit Pap. admitti
eos coheredes ad substitutionem, sive fideicommissum non partibus
institutionis, sive hereditariis, sed aequalibus, virilibus quae,
cuius casus et sententiae ratio ea est, quia ex persona nomi
natis proprium non continet relationem ad qualitates heredum,
ex qua solet praesumptio distributionis partibus hereditariis.
deduci

deduxi, ut notauimus n.° 18., sed enumerationem personarum, que ad substitutionem vocant. eaq. enumeratio inducit etiã distributionem partiũ p num.° personarum l. cui fundus 56. ff. de cõdit. et demonstratõ. et consequent. efficit, ut viriles, siue equales partes habeant l. si heredes 124. ff. de leg. 1. l. ita liberti. § 1. ff. de statu liberis, idq. e. quotiẽs p proprijs nominibus, simulq. appellatiõis heredum p cedentibus proprijs veluti Titij et Meuij heredum ad substitutionem, vel fidei cõmissum vocant. arg.to ex simili sent.a Pap. in l. si cõmunis 37. ff. de stipulat. seruor. n q q. ex eadem uniuersal. recepti e. ut heredes simpliciter, siue sub appellat. heredum legatis onerati p stent ea p portionibus hereditarijs, e contrario si onerati sub proprijs nominib. sint, p stent p virilibus d. l. si heredes 124. ff. de leg. 1. et ut qui cõditionis implendæ cã dare heredibus debet si heredibus sub appellat. heredum dare visus e. n. impleat cõditionem, nisi dederit grata partiũ hereditariarum, e conuerso debeat p virilibus dare, si in cõdit. p proprijs nominibus enumerati heredes fuerint d. l. ita liber. 8. § ult. ff. de statuliberis, docent et p sequunt. post Iasonem in d. leg. 1. Cod. de impuberum et aliis Donellus, Gilquenus, et p ceteris Marinus ibi n.° 97., et sequentibus, Cujat. lib. 15. q. 3. Pap. in d. leg. n. nunquã 73. ff. ad S. C. Trebell. Donellus lib. 8 ingt. cap. 24. et lib. 7. cap. 11. et lib. 8. cap. 19. Quarenus ad hæc dij cap. ult. post multos Fusarius de substitutionibus q.e 478. ex n.° 10. — (N.° 2 1.

. Sed refragat.

apperte, et anit. nuper traditis in primis Paulus in leg. siue a certis 17. in fine ff. de duobus reis, ubi etiã quo casu in legato velin quendo heredes omnes specialit. nominant. docet debere eos ẽ legatum p partibus hereditarijs, deinde et repugnat idẽ Paulus in d. leg. siue 17. in princ.° et in leg. qui pecuniã à § 1. et ult.° Julianus in leg. si qui Titio 12. ff. de statuliberis affirmantes si

personę quorundam heredum in legato alteri relicto, aut iud.e [illegible] de dandi prope quis nominibus exprimant debere p[illegible] legatis et implere conditionem pro portionibus hereditarijs, non virilibus, in quo adversus. ob loquit Julian. et Paulo Pomponius in leg. perpetuo ... & ult.o ff. de leg. 1., deniq. eadem urget Scaevola in leg. Lucius 18. Mevia 5. ff. ad S.C. Trebell. vb.i vocati ad substitutionem, sive fidei Comissi parti hereditatis non sub appellat. heredis, sed sub specia le nom.e fratrum, admittunt. tn non pro virilibus, equalibusque, sed pro inequalibus portionibus hereditarijs, verum quamvis in hac qt. apertam veterum iuris consultorum dissensionem agnoscant tamen q. in eis Julianis operam nuncupent Ant.t Fab. lib. 11. Coniectur. cp. 19: et post Ortensis in d. leg. Lucius 18. nr Belanoin Decertationibus Procul. et carij cp. ult.o respondere tn quabilit pot. inprimis quoad Paulus in d. leg. sive 17. infine verba illa cq. omnes heredes nominant, cum admittant duplicem sensum, pos sint q. intelligi, vel de omnibus nominati sub proprijs nomini bus, vel denominatis, sive commemoratis omnibus sub appellat.e heredum debere intelligi in posteriore h. sensu, ut repugnantę cum alijs locis vitię vitet. ex reg.a legis in ambigua 19. ff. de ll. no tat Alligerus ad Donelli d. lib. 8. cp. 19. lit. C. sic enim nomina tim omnibus dominis servus stipulari pro eo quod e. non sub proprijs nominibus; sed sub commemorat.e omnis dominorum eis servum stipulari, ideoq. pro portionibus dominicis adquirere scripsit, et explicandę. in leg. pendet vers. ideo ff. de stipulat. servorum, observat Cujac. lib. 5. q.d Pap. in d. leg. non nunquam 23. ff. ad S.C. Trebell., sic etiam nominatim legare, vel manumittere, vel exheredare testator dicit. quoties in eis singulis personę dequa agit. exprimit demonstrat.e aliqua, quę nominis vice fungitur, quamvis sine expressione proprij nominis. l. nominatim 90. ff. de leg. 3. l. nominatim 24. ff. de manumiss. testo. l. 1. ff. de lib. et post.

sic deniq.

sic deniq. Ut etiam secundae propositae difficultati ex prin.° dictae legis sive 17. cuius supra laudatis solutionem aptemus ex duobus casibus qui in prin.° dictae legis 17 exprimunt. utraq. et quique secundus pro qi pot. in legato relicto, vel sub propriis nominibus; vel sub appellatione heredum, dummodo specialit. atq. eo sensu nominatim a quibusdam heredibus n. ab omnib. sive legatum sit a certis personis heredum nom.e proprio, vel omni designatis veluti sub appellatione fratris, ut in l. lucius 78. § Maevia § ff. ad SC Trebell. omisso hic neq. onerato aliquo herede, qui primus casus e. principij d. legis sive 17., sive legatum specialit. sit ab omnibus heredibus sub appellat. heredis et excepto aliquo, qui secundus casus e. d. legis 17 in utroque aute Paulus cum Sabino, et Cassio in d. leg. 17 et cum Juliano in d. leg. qui pecuniae ar § i. et ult.° tandem quae idq. Julianus eiusdem cum Sabino secte et scholae in d. leg. si quis dto 13. ff. de statuliberis, iuncta leg. 1. § ult.° infine ff. de coniecturis, atq. ita probabilit. intra eosdem tres accipiendi rectissime ipsi mea proprie standi legatum assignati, aut implendae in eorum persona conditionem dandi proportionibus hereditarijs, quia etiam quo casu propriis nominibus designati fuerint, cum tn. n. ab omnibus legatum sit ex proprio nomine in quibusdam facta presumit. potius ad exonerandum, vel excludendum n. nominatim, atq. ita omissum, vel exceptum, quae ad inducendas portiones viriliter nominatos, ut considerant Illig. et Cujac. ubi sup.ra — (N.° 23

Diversa aute si diversa a qua vir omni aspectu difficilis sent. Pomponij in leg. turpia 54. § ult. ff. de leg. 1. cuius priora verba Cujac. lib. 15. q. Obs. in d. leg. n. nunquam 23. ita corrigit. ut ex verbis illis; si pars heredis nominata sit legat. si personae heredum nominatae sint, sed explora ea emendat. omissa Bart. et antiquiorum omnium int. prtat. d. legis turpia 54. § ult. quae refert, et confellit Sarnibus ex n. 2 valla Pilquenij in l. i. n° 1 cod. de impuberum, et aliis.

obseruantiam imprimis e. q. n. dum obseruaty, vulgo, aut notatum, ss. pe in prima p.te § Ultimi d. legis turpia 54. quqvi pars dysta xat, he redum nominata s. nominibus proprijs in legando fuisset non ips. tanti a Pomponio supponi fuisse etiam cęteros heredes oneratos le gato, sed partem eorum proprijs nominibus reliquos autem sub a ppellatione heredum, aut alio comuni nomine veluti Titius, Caius, Me uius, et reliqui heredes danto decem Sempronio. id ideo q. Pom ponius in sic loquit. Vt ponat a p.te heredum legaty fuisse, sed ita potius si pars heredum nominata sit in legando, nec respondet nominatos debere, sed indefinite et indistincte ita heredes debent, significans nimirum quqvi nominata p.te heredum, tn ab omnibus legaty fuisse, et omnes debere, nec fuisse aliquem heredem nimirum, siue exceptum ab onere legati. Vnde etiam apparet speciem Pompo nij in d. leg. turpia 54. § vlt.o in 1.a p.te dispare a priori specie, et re penso Pauli in d. leg. si certis in eo saltem quod apud Paulum constat fuisse aliquem heredem omissum, vel exceptum, et exoneratum legatum qua premissa animaduersione afirmamus ideo apud Pomponium no minata proprijs nominibus parte heredum, et cęteris sub appellatione heredum grauati debere legatum pro virilibus, quia cum nomina tio quorundam n. possit intelligi facta ad excipiendos legato reli quos n. nominatos, quoniam est etiam oneratos supponimus, neque est. Vt ne omnino sine effectu nominatio sit presumamus eam fac tam ad inducendas portiones viriles, et quidem n. tantum inter nomi natos, sed etiam inter cęteros heredes grauatos, quoniam ex nomina propria quorundam p. ęsserint quqvis reliqui n. proprio, sed comunino mine onerati sint, tn in eis omissio nominis proprij censetur facta breuitatis studio potius quam animo recedendi ab enume rat.e personarum nominibus proprijs inchoata, ut standum est ex dictis eiusdem Pomponij in l. si communis 37. Vers.o sed cum denomina ff. de stipulat.e seruorum iuncta leg. si ita quis 66. ff. de heredibus

instituendis

intuendis, diuersum autem in d. leg. sicut. ubi nominatio quorundam heredum cum omnes grauati sint censet. facta ad distinguendos nominatos ab eis, qui vel excepti, vel omissi sunt, et sequitur ad inducendas viriles portiones inter nominatos. —

Memorab. N. 29

Haec interpretat. d. legis turpia 59. § ult. mouet, aut mutat etiam, si neq. tp. neq. ptermittendae explicationis sit 2a pars eiusdem §. in qua statim subiungit. si omnes heredes nominati in legando sint, s. proprijs nominibus, ut in prima eiusdem txt. p. ponimus, et ut ponamus in 2a postulat suadetq. eiusdem continuatio cum prima, et Pomponij mens intendens prius, et inuinuans diuisionem, seu differentiae interuallum quo pars heredum nominata et quo omnes nominati, quae utraq. differentia nulla erit, nisi intra terminos nominationis eiusdem proprij nominibus facta praecedat] debere heredes legaty pro partibus hereditarijs, in qua p. Pomp. Si acceptus pugnat aperte. Marte cum Neratio in d. leg. si here des 124. ff. de leg. 1. Pap. in d. leg. nunquam 23 ff. ad SC Trebell. et quod magis est secum ipse in d. lege turpia 4ber. 5. § ult. Adeo tu liberis, sane quo ad secundam legis p. quamdiu probabiliora in. scribunt. subscribimus Imm. Heurij Bartaliorum q. sententiae in d. leg. 59. § ult. intelligentiae eam secundam p. de heredib. nominatis n. tanquam singulis proprio, sed tanquam omnib. Immune, siue appellatiuo nom. heredum qui et ideo hereditarias partes debent, eiq. expositioni fauet quodq. modo verbum omnes, q. solet accipi pro uniuersis, ut omnium, siue collectiuo plurimum nom. Ipsi Bensit, ut in l. sicut 7. § ult. in fine ff. quod cuiusq. uniuersitatis nomine traditi a Bart. in l. hac artic. 29. ff. de heredib. instit. maxime q. omnes distinguat acceris personis, ut singulis proprio nom. designatis, ut in d. l. sicut 7. in fine ff. de duobus reis, neq. inelegans at illecta differentia Pap. in

Quia enim interesum, quo omnes nominati vt heredes gravati, et earum quo quoqui omnes gravati, partim eorum sub appellat. heredy et partim alia nominibus proprijs atque in inepte, Hinc iato et variatis fit, a casu quo gravati quidem sub appellat. heredum, et earum quo gravati omnes subeadem appellat. (Iuenit que quoad interpretationem hoc secundo partis d. legis 29. § ult., in Greg. lopez. Madera ... uerum ... cap. 19. tandem neque urget ... in d. leg. si nunquam 23. Experimus supra ... leg. ... 18. § ... § ... Trebell. quia ... vocatos ibi ad fideicommissum, sive substitutionem quoque non sunt vocati sub appellat. heredy, tamen neque fuisse sub nominibus proprijs, sed sub appellat. fratrum, que cum ... et electiua sit (Iueniens q. pari? omnibus ... heredibus ... fratribus, filij q. eius ... matris in d. § ... nullaque ibi fuerit propria singulorum nominatio, que personas vocatorum enumerarat, et interse singulos proprijs nominibus distinguerit, nulla etiam ... inducemus portiones viriles sive ... num. personarum d. l. si heredem 29. ff. de leg. 1., nullaque ratio ... recedamus a primaria illa regula tradita supra n. 16. ... tendis coheredib. ad substitutionem, vel fideicommissi ... partibus, ex quibus instituti —

N. 25 Tertius casus, et primarie illius regule de qua d. n. 16 postrema exceptio extatim quorum ... § 1. ff. ad S. C. Treb. l. ... 7. § ult. ff. de rebus dubijs, ubi si quatuor ex disparibus partibus instituti rogauerit eorum unus testator vt partem suam coheredib. restitueret accepti ab unoquoque decem aureis tradit se deduci ... ram, et ... voluntati defuncti ex ... qualitatis conditionis dandi decem, que pro et pariter in singulis ... sit, arg. in re simili ex legi ff. de rebus dubijs, nempe vt quamvis heredes ... ex disparibus partibus instituti fuerint, tamen

credamus

credamus voluisse defuncti partes equales, sive viriles habere insti
tutis admisso eos quibus equales partes dedit in dicto sub qua adsti
tutis admissi vocavit sicut e contrario si inequales eorum partes fecerit in
dicto, unumque eorum plus alios minus admissionis implendae gratia
dare iusserit. cum non sit dicta tam efficax, quae inducat viriles, sive
equales partes admittunt potius quam inequalibus hereditariis; d. l. v.m
4. § ult.o explicat Cujat. ibid. et lib. 39. ff. Juliani in d. leg.
quisquis etc. et lib. 15. q. 3. Pap. in d. leg. nunquam etc. Donellus et 3
sub l. v.m 1. § ult.o et in l. 1. Cod. de impuberum, ubi Cujat. et alique
relati n.o 6. Fusarius de substitutionibus d. q. 478. n.o 13. Quarum
obiectis c. ult.o quibus coronide adiicimus eandem regulam ex
ceptionemque de admittendis coheredibus ad substitutionem, vel pro he
reditariis partibus, vel pro virilibus applicari posse ex planam d. leg.
si in tit.o 5. d. tit.o, in qua quoniam, quae reliqua sunt et ad iuris ac
crescendi legemque Papiae pertinent exposuimus pro ximo ab
hinc anno ad leg. re coniunctim § 9. de leg. 3 c. 1. n.o 5. et 10.
et c. 4. n.o 10. et 13. non inculcamus nunc dictata illa, quae vel
supra vestri amenitati publicae legi et calamis vestris exposuimus. =

= Ad nobilissimam l. siis qui in =
= bonis 6. tit.o nous, aut ignotae =
= vulgo notae =

Fuit huius legis semper interpretatio crux veluti ingeniorum,
aut scopulus ubi, et in quo non unius classis et seculi expositores, etiam
eximii antecessores, ut tentati et labore improbo simul irritoque aut im
pegerunt, aut defecerunt; Nobis ut brevitati huius scholasticae curriculi
spatia, quae ad Philosophiae ferias supersunt, digne occupare multis
in hunc locum explicandi vulgatis non pauca forsitan in vulgata

Deinde liceat in primis meminisse oporteret questionem et sen-
tentiam Doctoris Clementis in presenti eadem loqui cum ex bonis tu-
toris patris solidum capere non posset, poterat tamen capere solidum ex
bonis impuberis filij eiusdem tutoris et substituti pupillariter
eidem impuberi, queritque an ex ea substitutioni solidum possit
capere quasi a pupillo non a patre capiat, prima autem, summaque
difficultas quest. in eo ut apperiamus et aptemus speciem
in qua quis solidum a Patre capere non potest sit tamen capax solidi
hereditatis ex substitut. filij in quo Accursius in presenti glossa
1.a et post eum Bart. Baldus, Castrensis, Cumanus, Iason
et omnibus antiquiores in presenti et ex nouioribus Alciatus
lib. 4. parergon. cap. 5. Menoch. de sumptionib. lib. 4. presumpt.
48. n.o 8. cum pluribus Fusarius de substitutionibus q. 25.
pertexto exponunt speciem, et diuisionem nostri txt. in filio na-
turali, qui quidem a patre extantibus legitimis liberis, non po-
sit solidum capere, sed unam dumtaxat l. 1. Cod. de naturalib.
liberis, si tamen filio impuberi, eiusque suo fratri substitutus
sit capiet solidum ex substitut. et ex bonis filij, non patris, ve-
rum hec interpretatio displicuit iam olim inter Accursia-
nos, Azone in presenti n.o 3. et 4. Eduardo Caldeira lib. 4.
variarum lectionum cap. 5. n.o 11. et sequentibus, et ex proxima
huius partis nobilitate glossa 20. n.o 15. ex eo quoniam ante Con-
stantinum in l. 1. Cod. de naturalib. liberis, et iuris consultorum
seculo naturales liberi capaces erant solide hereditatis patris
ne sicut extranei quilibet l. ex facto 17. § si quis rogatus 4.
ff. ad S.C. Trebell. l. ult.a ff. de iure deliberandi l. cum pater 77.
§ volo l. Lucius 83. § ult.o ff. de leg. 2. l. naturali 7. ff. de primar.
de tutore l. 2. et 4. ff. unde cognati, et quidem etiam extantib. legi-
timis liberis l. Lucius 45. X.a omnium intellectu ff. tit. l. cystalis
16. § quoniam ff. de his que ut indignis, l. heredib. 77 § ult.o ff.

ad

ad S.C. Trebell. quo vix ex auctoritate Justini. in novella 89 quibus, ponit naturales efficiant. leg. inprin. qui naturalis filios veteri iuris prudentes fuisse omnino incognitos, et incapaces successionis patris, et aliorum, sentiat per plenis post. Tiraquum, et alios Ant. Fab. in iuris prud. papinian. tit. 9. princ. et illat. 1. pertis Schifordig. ad Fabrum lib. 3. tract. 15. q. 1. et sequentibus, et cum eiusdem, et cantelis scribentis nostris non nemo indede duceris ut recte eo. art. quo ex plurimis Juris Accursij, et clariorum interpretationes ad legem nostram, quorum, in sententia et fundamentis respondent, facuntque satis post Galeotum; et multorum rigorosus ad Donelly lib. 6. cap. 7. litt. et Carranca de partu cap. 3. § 4. n.º 15. docte et plene in larea et tom. dicti sitione granat. 31. ex n.º 9. et 13. cum sequentibus, pindenus Terentius Clemens in praesenti, nec alibi alij veteres Iuris Iulio Tertius suo fine recepti, filios naturales solidi incapaces supponere potuerunt, nec respicere ad Constantini, et nouiorum Caesarum Constitutiones 200 fere annis postea platas. —

Ne fel in ormare N.º 2

Explicanda Caldeira d. lib. 4. cap. 3. n.º 17. Garna d. glosaro n.º 18. et fortasse Cuiat. ad Vlpiani tit. 14. intelligentes nostrum textum ex interpretationem, que est ex Terentio Clemente lib. 4. ad legem Iulij et Papiae, de orbo, siue liberis carente, qui in pena orbitatis solam dimidiam hereditatis legati, vel fideicommissi sibi de extraneo relicti capere potest, nisi intra centum dies additionis liberos susceperit, atque aliter solidum ex testo capere prohibet lex Iulia et Papia, ad quas pertinent, atque ita de orbis explicandi sunt tres Terent. Clemens eodem lib. 4. ad leges Iulia et Papia, in l. si quis solidum n. ff. de hered. instit. et in alijs libris iuris auctores in l. cum ea a l. l. si Titio 55. § 1. ff. de leg. 2. l. si fideicom. 8. ff. de leg. 3. l. si seruus 80. ff. de adq. hereditate. l. cogit. 6. § hi quis liced ff. ad S.C. Trebell. l. quod additionis 36. ff. de mortis causa donationibus

cunctis selectoribus locus in l. qui in militabat 18. § ult. ff. de hered. instit. l. si postulante 67. § ult. ff. ad SC Trebell. l. plautius 43. § item sendit. ff. de C. et D. l. editor 1. § ult. ff. de iure fisci l. si qui 10. ff. de mortis causa donationib. numquam feliciori ita sentientes, quod si aliquando idem sensit Cuiac. quintum lib. 9 observat. cap. 17. sane interpretationem leviter carpit quoniam si urbes sicut ex testo patris, sic lege ex substitut. impuberi incapax foret solidi ad quirendi, simulque indigne, et iniuriose notat tacito nomine iuris interpretem, qui dum legi nostrae nullus aliud ex l. Iulia, et Papia exemplum aptari posse sed nisi de orbo, idque non convenire videt textum nostri text. epigraphe delendam, et quod conscribendam esse affirmavit. —

N.º 3

Quia ppl. ... Cuiat. ... ad. ... affirmandi penis caelibatus, et aliorum ... Iohannes ibid. Benedictus Pinelus lib. 2. selectarum cap. 8. n.º 19. docet speciem quod legis nostrae fingendam esse in uxore S. Seya, quae cum ex alio matrim. filios superstites haberet nupsit postea Titio habenti etiam Sempronium filium impuberem ex alio matrim. neutri ex contracto inter Titium, et Seiam liberi procreati sunt atque ita postea Titius Sempronio filio herede instituto substituit eidem pupillarit. Seiam uxorem, in qua specie ... affirmat Seiam non potuisse ex bonis mariti testatoris solidum capere, quoniam iun-

procreati sunt

ges liberis ex eo matrim. q. ... carentes decima sibi binorum, et usumfructus 3. partis, atque in singulos liberos alterius matrimonij solidum decimas alter alteri relinquere, et matrimonij nomine viri inter se ex testo capere poterant, et praeterea uxor dotem sibi legatam teste Vlp. infra. tit. 15. et quidem ex lib. 2. Iulia et Papia quae decimarie inducuntur in rubr. tit. ... affirmandis penis caelibatus, et legibus decimarijs sublatis, et quae pertinet, et referendum est ex eodem lib. 2. ad eas leges ex quo deduxit

pontes text. l. Terentius Clemens in l. sed si hoc 61 § 1 ff. de adition.
hu. et demonstrationibus. l. quoties 61 ff. ad leg. Falcidiam. l. legat.
usu 93 ff. de leg. 2 lumen ex aliis libri et iuris auctoris l. qui
ex re ff. de auro et arg. legato l. ult. ff. de his qui ut indig-
ni, l. si compensandi C. de hered. instit. l. un. C. de his qui
se defferunt lib. 10 l. un. C. unde vir et uxor. l. ult. C. Theodo-
siano de legitimis heredibus l. eodem C. ex bonis proscriptorum,
et quod de usufructu 35 partis l. pen. ff. de usuris l. partis 10
ff. de praescripti verbis. l. cum uxori 4 C. quando dies legati cedat l. li-
bus 78 § maritus ff. ad SC Trebel. l. si ita quis 51 § ult. ff. de leg. 2
l. generali 32 § usufructus et cum seq. l. ult. ff. de usu legato,
Eundem et in eadem ita specie affirmatur potuisse Seius capere so-
lidum ex bonis pupilli, nec a populo, ut iste casus repugnare
verba, sed materaliorum liberorum, ut docent Cujac. Fabianus, et Ali-
nielus nuper laudat, verum nec haec interpretatio nisi humani iudicij
lumine admittitur, quia Terentij nostri verba aperte proferunt,
proponunt quaestionem non de uxore, seu femina, sed de viro in
capere solidi ex bonis Patris, et substituto impuberi. ut in pr.
ibi si is qui ex bonis et postea substitutus sit, nidemque ibi si ex
heredato esset substitutus non impediri eum capere, et quae vis
masculini sexus appellatio plerumque etiam feminas comprehendat.
l. l. de testatio 40 § 1 l. patroni 52 l. filij 84 l. interior 01 § ult. l.
illa 163 § ult. l. liberti 172 ff. de V.S. l. quidam 61 ff. de leg. 3 et
quidem etiam Intractu legum Juliae et Papiae ut de eadem lib. 10 scrip-
sit Caius in l. hominis 152 ff. de V.S. lumen l. pen. C. ad legem
Corneliam Sicarijs l. venditor ff. de evictionibus, id tamen fit per inter-
pretationem iuris, et extensionem iure receptam a masculino sex-
u ad femininum, quoties materia, de qua agitur utrique convenit
l. quis quis 116 l. servius 122 l. pronunciatio 195 l. iusta 201 ff. de
V.S. Ceterum in nostro textu cum species, quae in uxore a Caiano

ponit. n'posit adaptari marito, utatente penuriam linguae[?] n' posset nisi inepte, et inspecte Canalteis[?] masculina appellat. ubi iure, quae soli feminae convenirit. —

N.º 1

Quo circa clarissimus Praeceptor meus uno primarius in academia S.ª Hispanae n'ipsa antecesor, Iuris Consultus Senator publico bono natus et denatus militiae publicis et privatis nominibus laudandus et lugendus D. Alfonsus Villon de la Carrera in Commentariis ad legem ultimam in quaestionis n.º 35. Cod. de caducis tollendis, sic speciem txt. nostri fingi posse affirmabat Titius suus, qui Sempronii fratrem liberis orbum habebat duxit uxorem, filioque Impuberi ex ea suscepto substituit pupillariter Sempronium fratrem suum, et avunculus impuberis, atque ita in ea specie evenient duo illa, quae Terent. noster proponit, nempe n' esse capacem solidi ex bonis patris testatoris Sempronii, sed dimidii dumtaxat veluti ii. quia orbus e. X. tradita n.º 2. et tamen eundem Sempronium capere posse solidum ex bonis pupilli, quoniam pupillo utpote avunculus iungitur tertio gradu Cognationis, et tertio gradu institutionis de gradibus ex l. papia genere proximi usque ad 3.um gradum iugas suas imponere tenebant, et antiquus ius, quod ante Iulia papia que vigebat, servavit ita ut etiam si caelibes, aut orbi essent solidum tamen caperent ex illis propinquiorum intra 3.um gradum, l. un.ª in prin.º ver. et quia lex Cod. de caducis tollendis, et quod magis e. ita ut liberi parentes vel[?] intra 3.um gradum si heredes instituti essent, portionem coheredis, legatum vel etiam deficiens, ut per legem papiam tanquam caducum, vel in causa caduci deferendum Fisco foret, retinerent potius, caperent que iure n' sergito, et iure more l. et iure antiquo, quod ante introducta caduca, et in causa caduci nominibus, quae deficiebant servabat l. un.ª § et cum triplici autem, § seq.ti Cod. de caducis tollendis, quomodo explicandus Ulp.

infra.

§. 17. § i. ctvlt.° et 18. ∴ explicari solent text. in l. pater q. in prin.° et §. vlt.° ff. de leg. 1. bisi in tto §. infine Bon. et quib.; plura ad eam resumenti ∴ q. cap. n.° 4. et 5. ff. de leg. 3. — (L. V. 5

Sed quo

niq Duci interpretationi priores duos, neq ignobiles nostre academie antecessores, restagatos fuisse, et fortasse alios ab hac resp. contra vis eius sumus, moraviq sapientissimos ut aiunt virum in veteris iuris doctrina versatissimum, quam iudicio mentitum et sine auctore tit, quod interpretatio haec supponit, nempe etiam cognatos et colaterales intra 3m gradus velut auctoritatis habuisse ius antiquis et comparatis; Audi utraque eam ex dicta leg. un.° vers.° et cum lex et ex l. 1. ss.° ff. §. 17. et 18. d. tit. dumta xat. Idest liberis, et parentibus intra 3m gradum legem Papiam ius antiquis servasse, ni autem colateralibus cuiuslibet affectuq nostri, ne vulgari praeterea observationis firmare breviter sententiam Pracess totis, quo maiorem, nec aetas, nec academia nostra tulit, qui imprimis quod diximus non tantum liberos, et parentes, sed etiam agnatos, cognatosque ex latere intra 3m gradus, et in omni genere proximos potuisse, etiam si coelibes, aut orbi essent ex thi. propinquorum solidum capere, probat. testimonio Nicephori Callisti antiqui, et antiquioribus semper dependentis Historici lib. 7. ecclesiasticae Historiae cap. 46. illic absurdas etiam illas apud Romanos leges, nec coelibes in addeunda hereditate vindicibus requirent, neve propterea genere propinqui, quae quae ex titulo lucrarent abrogavit. Sed monuit ita ex Nicephoro, et graeco textu corrigendum et vertendi lib. 1. ecclesiastic. Historiae cap. 9. ubi de lege Papia et aliis huius iur. [Iustinia] praeterea, ut nihil commodi nisi genere proximi essent, ex tto caperent. Secundo suadet. Bon. ipsum exemplo legis Iuliae de vicesima here ditatis, quae ex hereditatibus vicesimam Fisco, aere militari

grario sibi statuit teste Dione Cassio lib. 56., historiȩ et adque pertinent X.a inscriptiones tit. in l. nulli 13. ff. et quaestionibus l. funeris 37. ff. de religiosis, et sumptib. fun: l. sime tur. ff. qui testa fuere poss. l. Deputationi 64. ff. ad leg. Falcid. l. lex 4. ff. de V. S. ciuitat. hilius fam. 141. § diui 14. Ver. septe ff. de leg. 2. l. 1. in fine Cod. de Vani actionib. et ex obseruat. Cuia. l. decem 6. in fine ff. de fideicommiss. libertatibus. l. 2. § Si quid ib. ff. de heredit. vel act. vend. fuit q. ea decimauicesima lex mentionis valde il. Julię et Papię n. tantum temp. aucto re, et fine (omnes enim latę ab Augusto, aucto Imperante et locupletandi erarij, seu fisci gratia) sed etiam iure statuto, eius deinde exceptionibus, quia quemadmodum Julia et Papia ma teria caducorum ex hereditatibus, et legatis et caducorum minui fuit abaddit. hereditatis, vel aperturatabularum subsit. bon. § cum igitur l. Cod. de cad. toll. ita Julia decimauicesima id tributum ex eadem materia hereditatum, et legatorum, et solutionem eius ab aper tura test. et addit. heredis incipere vellet, auctore Pau lo lib. 4. sententiarum tit. 6. § vlt. l. vlt. Cod. de edicto diui Adriani tollendo, et e uerso quabile, eodem exemplo e libe ratos huisse ab enim, q. libera, et orbitatis, n. tantum liberos pa rentes, sedetiam cognatos ex latere pro suis vsque ad 3. gradum sicut excepti fuerunt, et uinquines uicesimae soluenda, n tantum sui heredes, ad quos et uicesimam referri solet dispu tatio Pauli in l. in suis 11. ff. de liberis, et posthumis, ex lege meratil. libet, parentes, fratres, sororesque ex institutionibus Neruę, et Trajani, de quib. plene Plinius in panegirico, et praeterea alij agnati, cognatique, quibus uicesimę immunitas tributa ab Imperatore suo, cuius in Hauȩ meminit Ulp. apud auctorem Collationis legum Mosaicarum tit. 16. § vlt. in fine ibi sed Imperator noster in hereditatibus, quae ab intestato

deferri

deferunt eas illas personas voluit admitti, quibus dimidium immunitatem ipse tribuit sitri eo loco per verbo decimæ legat. vicesimæ facti errore ex nota numeri duplici X. X. quo vicesima scribi, et significari solita, et altero X. ommisso decimæ numeralis, et mendosa nota remansit, ut observat Petrus Pitheus in notis d. tit. 16. § ult. quæ quæ sic expositio nem Ulpiani fragmenti, quæ emendatione melius tentari possit recipiere Ulpianus ad illud quod ipse in suis frag. tit. 16. in princ. ver. item si cognati, docet nempe cognatos intra 6. gradum si matrimonium contraxerint, posse etiam si orbi sint alterum ex alterius testo solidum inter se capere, et nequaquam intra eum gradum esse immunes, seu liberos a limitatione decimæ, quæ alioquin solam coniuges orbi inter se capere poterant, ut monuimus n. 3., quemadmodum et usque ad 6. gradum usque admittuntur ad bonorum possessionem Unde cognati, et successionem ab intestato § ult. institutionum de success. cognatorum l. 1. § hæc autem 3. l. penult. ubi Cujac. lib. 6. responsorum Pap. ff. unde cognati, iuncta l. 4. ff. de gradibus, unde etiam alia via probatur quod magis mea assertio firmatur, nam si coniuges inter quos res tracta, et res sua magis capacitas testamentaria, scilicet quia non ultra decimæ bonorum coniux orbus ex testo coniugis capit, cum tu ex alterius testo capiat dimidium relicti, atque ita dimidium bonorum sic Xase institutus l. ult. cod. Theodos. de legitimis heredibus iunctis traditis supra n. 6. et 3. nisi si cognati usque ad 6. gradum coniuges fuerint, habuerunt inter se solidi capacitatem teste Ulp. d. tit. 16, quo magis eandem habuisse faciendum et respectu aliorum, quorum cognati intra eundem gradum fuerint. = C. V. 6

Tertio eidem assertioni lumen dare et deberi posse oppinor Pap. in l. dotem 16. § 1. ff. de castrensi

peculio, si supponat. exponat. q. quod in eiusd. legis prin. pa
litum. hereditatem filio fam. militi ab uxore relictam
computari in Castrensi peculio, quavis dos eidem militi data,
vel promissa non computet quoniam, ut Pap. scribit, dos non militiae
ex causa dat., sed pro oneribus matrimonij, et liberorum commu
nium, quae onera sicut ad patremfilij militis pertinent, ita
et patri per filium dos adquirit, nec in Castrensi peculio est
d. leg. dotem 16. in fine principij. hereditas autem ab uxore,
sine iure quaerit. in rat. aut respectu matrimonij, et libe
rorum, sed etiam si matrimonium et liberi deficerent adqui
reret. hereditas sola non tanquam Patri, aut marito, sed tanquam
militi, et ex militiae privilegio, et iure, quo attento milites
tes, et intra annum postquam militaverint, consent. respicau
sa abesse, habentque solidi capacitatem, et liberam testifac
tionem, ut Ulp. docet d. tit. 16. Ver. aut si vir absit, et iura
maritorum, et patrum auctore Dione, Cassio lib. 6. historiarum
tis, atque inde cum inscriptionibus ad leges Juliae, et Papiae
referendis, explicandisque l. siqua 36. § 1 in fine. l. quimi
tunt. 35. cum duabus ll. sequentibus ff. ex quibus causis ma
iores, quibus sequent. Adrianus Caesar rescripsit heredi
tatem filio fam. militi relictam ab uxore computari in
Castrensi peculio, utpote Castrensi iure, et privilegio quae
sitam. l. divus 13. ff. de Castrensi peculio, quavis in alijs
donationibus, et legatis distinguat. sicut distinguit. in l.
si militi 6. l. si forte 8. ff. de Castrensi peculio explicat
quavis relexatae Cujat. lib. 19. responsorum Pap. in d. leg. dotem
16. captatque Papiniani mentem potius quae capit. Fab. in
iuris prud. tit. 11. prin. 6. illat. 15. quo supposito subiungit
Pap. in d. leg. dotem 16. § 1. speciem veluti a precedente diver
sam, diversamque, in qua respondet hereditatem filio fam. mi

militi

militi velitq n' Sputari in Castrensi peculio velut a' fratre patrueli in alia quintia militanti a fratre patruele, qui cum hillo Nunquq militavit, et rationem vel punsi redit, sanguinis eterum ratio n' militie causa meritum accipiendae hereditatis p'buerat q. Q.m. et ratio eiusdem et diferentie interhereditatem velitq abuxore in primo responso et velitq a fratre Patruele in 2.o responso si ex Sparat. utriusque, et eius dem principijs, siicem tra eosdem tres explicanda s. signifi cant quant q' ideo in 1.o responso hereditatem n' Sputari in Castrensi peculio, quia n' ex causa et privilegio militiae ... liminationem desinit inter Iuiges ex leg Papia, ut in primo n' responso hereditas capit, sed ratl. sanguinis, quonia f. filius militans etiq, si n' militaret, et orbus, aut celebs esset Capax fuit solidi ex tto fratris patruelis ut pote ei ex latere iunctus 3.o gradu cognationis § 3. gradu 3. inst. tione de gradibus, a denique nra asumptio firmat ex eo quod in hereditatibus abintestato nullus locus fuit caduci, et in caa caduci ex sent. ij sary legum Iuliae et Papiae q. due illa tempora et ueluti extrema additionis, et aperturae tabularum quibus caducorum exordij sumpty fuit d. l. un. § cum igit. Cod. de caducis tollendis, n' erant ab intestato, nec tempora additionis, sive Cretionis, quia dant. solis heredibus institutis ut Vlp. insinuat tit. 22. § Cretio 27. Nec apertura tabularum, sed ttti quia n' noxi. his tabulis defluentibus, aut destituti succedit. ab intestato l. 1. ff. si tabulae ttti nullae extab. et ideo abintestato indistincte admituntur ius accrescendi iuris Consulti in libris ad leges Iuliae et Papiq. l. si 7 tio 61. § ult. ff. de leg. 2. l. 1. 4. de bonorum posessionibus, unitaleg si ex pluribus q. ff de sui et legitimis cum traditis a Cujacio lib. 1. obs. cp. 11. Merilio. lib. 5. obs. cp. 4. cui consequens e. in success. abintestato etiam

Cælibem, et orbum capere solidum potuisse quæ vis n. exhiberi aut parentibus defuncti essent, sed tanquam agnatus iure Civili aut Prætorio per bonorum possessionem Unde legitimi, vel tanquam Cognatus per unde cognati succederet intra gradus, qui hanc successionem admittit, d. leg. pen. §. 4. Unde cognati quia ratio cuius in testamento ab intestato succedit, facit ergo cælibem, et orbos Cognatos capacem solidi ex success. cognati. Quo exemplo velut arg.^to a fortiori fit verissimile, ut si ab intestato ubi ex sola, aut præcipua voluntate legis succedit cognati transver sales, cælibes, aut orbi habent solidi capacitatem rat. san guinis; multo magis solidum capiant idem cognati ex testamento ubi præter merita sanguinis adest voluntas testatoris, et legis eam confirmantis. —

(N.º 1 Nec assertionem nostram impugnant quæ primo aspectu ei repugnant l. Ulp. d. tit. 17. § 1 et Ult. et tit. 18. et Iust. in d. leg. ult. in quo vn. in prin. ver. et cum lex Cod. de caducis tollendis, dum ita aperte scribit solis liberis et parentibus legem Papiam ius antiquum servasse utrumque autem Magno Censu, ut ius antiquum in liberis, et parentibus usque ad 3. gradum, nec ultra, neque in alijs supponit Unde et in primis probatur quod cui ius non fuisse ius servatum transversalibus, deinde et multo minus datum eidem transversalibus id ius usque ad 6. gradum ut insinuavimus n. 5. in fine cum liberis et paren tibus non indulgeret nisi usque ad 3. in quibus tamen maior omnino et manifestior indulgendi ratio l. 1. § largius 12. ff. de ventr. edicto, Verum hæc iuris, et rationum pugna, quæ fortasse actenus multis imposuit, nostræque huic contrariæ sententiæ transversos egit componetur. cessabitque si observetur quod nescio an adhuc divinitus servatur, nempe diversum esse ius antiquum illud cuius in liberis et parentibus mentio apud Iustin. et Ulpianumque neque laudatos,

Illud

et illud quod etiam in cognatis transversalibus interpretatur nun[c]
text. supponit namque lex Justiniani quae loquitur de iure retinendi
non scripta, et sine onere portionem coheredis, aut legatarii quae
ex persona eius cui relinquitur non deficiebat utpote caducum
relictam caduca fisco deferendum esset ex l. papia, per quam
in coniure et privilegio retentionis fruebantur liberi et parentes
heredes instituti, idque antiquum ius dicit, quia ante legem pa[p]
piam omnia deficientia non scriptis et sine onere apud heredes
vel substitutos aut iamnon remanebant, d. l. unica § in primo 3.
l. paterna § ult. ff. de leg. 2. diximus supra num. 4 infine de eo.
cuius ibi loqui Ulpianus (Tertia) exverbis eius d. l.
ut heredibus illis institutis quod quis ex eo titulo non capit ad eos
pertineat Cod. tit. 17 § 1 ubi sic continuate cum § req. legis
sed servato iure antiquo liberis et parentibus caduca cum suo
onere fiunt, et quo ad Justinianus apparet ex d. l. unic. vers. et
cum lex. ibi solis liberis et parentibus testatoris usque ad 3 gra
dum si scripti fuerant heredes, et postea infine illud autem anti
quitatis ius deserviens nos omnibus nostris subiectis remediis
sine personarum differentia dedimus si tierant. Iungant. q. extrema verba
dicte legis unice § in primo 3 ibi nullo gravamine nisi praeter
in hoc non scripto sequiente quod et nostra maiestas quasi
antiquus venerabilis, consentanea, et naturali ratione submixum
intactum atque illibatum per ipsit custodiri, dinexum autem cui iure
quo in praesenti loquimur, asserimusque in dictis non solis liberis et pa
rentibus sed et in genere proximis testatori cognatis ex latere,
usque ad 3 gradum sunt deletum sibi legatum, vel hereditatem ca
piant solidum, etiam si caduca velorum sint, de quo iure non loqui Jus
tinianus in d. leg. un. vers. et cum lex generaliter, hoc ex eo, quoniam
parentes testatoris de quibus loquitur cum filius testatorem haberet
eo ipso non essent ubi, et haberent solidi capacitatem, cum sine rel.

{5}

respectu sanguinis, et ex ratione illi ut l. 1 § docebit tt. co. Vor.
libereq. quae tunc vim legis, tutereq. quin ante Iustinianum intra
pactas Cœlibum, et orborum etiam respectu ttt. extraneorum sublata fue
rat, et omnibus cohiberi, atq. orbis indistincte iure antiquis
capiendi ex ttt. Vestitur Constitutionibus Constantini, et Honorij l.
1 et 2 Cod. de infirmandis poenis Cœlibatus, atq. ita fidelio iure
Caducario Cœlibum et orborum Iust. loqueret. Vane, et falso
dictavit in d. l. un. et aut. l. in fine se omnibus, sublatis ma
ritalibus personaris de dece et ipsum, q. ante illas omnibusq.
decreti fuerit, plane observatur diviuet. utriusq. antiqui iuris
praestitisse in obscuro differentia. ratio ceuq. primus iur. reti
nendi portionem coheredis, aut legatis q. no scripto sit datum
soli liberis, et parentibus viriliter, et usq. ad 3.um gradum, sum
autem ius capiendi solidum sibi relictum fuerit. datum etiam cogna
tis ex transverso usq. ad 6. gradum, minimus quomodo fabricabi
tur et, ne ea tam stricte circumscribenda casa eorum, qui de con
servando solido sibi relicto, atq. ita quodam modo de damno
vitando, et iure suo satagunt, et aperta voluntate defuncti
nituntur, quam eorum qui portionem coheredis, aut legatis alij
relicti, et in coherede aut legatario caduci facti, ruroque
ferendi ipsi quibus a testatore relicti non fuit vindicare
et alienum velut ius in suum lucrum vertere tendunt, arg. ex l.
lucri 1 cum leg. seq. de iuris et facti ignorantia, iuncta l. un.
in prin. Ver. sed et ipsis Cod. de caducis tollendis.

Retenta q. ita
nra assert. et interpretat. tradita sup. n.o 9. et recenta allia
Majori antecessoris, qui speciem legis nre fingebat in avo ma
terno, cuius filia eadq. q. impuberis mater praedecesserat atque
ita avus, idq. soror quaevis orbus esset, ideo q. non posset ex tto.
Paris impuberis, sive genere sui solidum capere, poterat tn
ex substit.

ex substitut. et ab impubere nepote suo, ut pote cui 2° gradu
Quintus, § 1 gradu institutionum de gradibus, qui in cognatione
Quintus aperte ex eo quia quis filius 14 annorum, aut filius 12 annorum
sit, habet solidi capacitatem ex testamento Quinti ... ad tit. de bon.
aut quatuordecim, et sequent. multo magis ex testam. alterius ...
dicta sup. n° 7. ... atque ita avus maternus, qui amisit
filium, quem ex ... ipserat, et moriens reliquerat filium cui substi-
tutio facta est, fuisset eo ipso capax solidi ex testamento patris ge-
noris sui, 9. ut pergamus, retenta dixit ... de qua d. n°
4 ... Terentij ... explicemus si avunculus impuberis, vel
alius ... in 7° gradu cognatus ... substitutus impuberi sit,
et is in pupillari aetate decedat, qui non solidam hereditatem pa-
ternam non posset capere ... ex filij testamento solidum capiet a filio a quo
iure ... solidi capacitatem habet, ut ... superiori ... ma-
net ... a patre caperet, ... Terentij decisionem ... inter-
... Iulianus ut ex bonis, quae filio superiunt ex hereditate pa-
terna amplius caperet posset, quae ... perleges licet, solidum ...
capiat ex bonis pupilli, quae ... obvenerunt post mor-
tem patris, haec enim ad substitutos pupillares pertinent. l. sed
si plures. § ad substitutos infra ... vel si ... ,
pupillaris substitut. l. ... § ... l. sed si plures. § ad substitutos ...
§ ... pupillari ... N. 9 —

Sed primae partis explicationis
Iuliani ... post filij impuberis, eiusdem here-
dis instituti ... esse ... patris, et filij here-
ditatis, ex ... unius quodammodo fieri l. sed si plures § filio im-
puberi infra ... sive ut Neratius ait hereditatis filij paternae
Quinti. l. qui patris § 4. ff. de adq. hereditate; nec causa alterutrius
hereditatis dividi posse l. si quis § ... ff. eod. tit. ... vel ex utraque
solidum ... erat capiens, vel ex neutra ultra legis modum ...

et in specie proposita in pupillari substitutione Paulus ubi de hereditate substitutus filio impuberi ... quia intra centum dies cretionis legi non paruit, et ob id portio eius apud filium ex iure veteri remansit ut ex positis est supra

post deinde uxorem duxit, filiumque suscepit, et pupillus, cui substitutus fuit obiit, ait Paulus, si tunc capere possit cum impubes decessit, quamvis hereditatem patris non potuisset capere nihil ei obstiturum, quominus ex substitutione hereditatem filii, patrisque capiat, ...

[illegible]

vetus

Vt cū labor noster Cum hac lege ii qui bonis ō fing inueniat
donec succedaneus post ferias ad subsellia vos
viros et discendi, Vt semper
auidos

finis

TRATATVS,

in quo agitur de adquisitione per eos, quos in potestate habemus.

A. Doctore. Retes.

1. Dicitur aliquando, ut certum est, iuris censura reputari eandem personam, qualia est, quod saepe efficit vinculum patriae potestatis, vel dominicae; quia et pater et filius naturali ratione reputantur eadem persona l. ult. C. de imp. et aliis. l. 4. de iudic. l. 50. ad Trebell. l. 10. de vet. docent Bald. in pag. n. 8. princ. illo 4. Val. 3. illust. Ralb. 2. de acquir. rer. dom. a princ. usque ad n. 7. Lanzar. 2. select. 6. ita et servus propter idem vinculum una cum domino persona reputatur, quod patet eleganter text. in l. si pamphilo 10. de rot. leg. vel in difficili specie (quam exponunt Cuiac. 23. obs. 14. et Ralb. 2. ad Afric. in l. si filio 16. de mort. causa donat. Pinell. 2. select. 16. n. 20. et 21. Lanzar. 2. select. 7.) ducere dicemur manumissi servi duas personas, alteram inter eum et dominum: quia ante manumissionem censebantur eadem persona, sive fungebantur eiusdem personae vice ut probat Theoph. notat Gothofr. 8. habuit ... illum notum a Cuiac. quem et laudat Ralb. 5. ad Afric. in l. 17. de us. et trad. Pinel. d. cap. 16. n. 15. 20. et 21. post Accurs. ad eam l. verbo duae personae. Sed quemadmodum inter filium et servum est diversa ratio potestatis, ita et est diversa ratio adquirendi; potestas enim patria utrumque commodum respicit tam patris, quam filii: pater enim filium alit, educat, instruit, et ex isto filio reservat quidquid parat l. cum 7. de bon. damn. l. nihil 50. § 1. numquid 2. de bon. lib. qua ratione filius quasi in obsequium, et recompensationem illi adquirit Val. ubi proxime n. 5. et eleganter Petr. Gregorius lib. singular. de patrio 1. pag. 976. et seq. Solorzano 2. de crim. parricid. cap. 10. servus autem est pars rei familiaris domini, et censetur inter instrumentum, quorum alia sunt inanimata, alia animata; servus itaque est instrumentum animatum, ut dixit Marcus Crassus apud Plutarch. sive ad opera domestica se accommodet, veluti pistoris, coqui, et similia; sive ad artificia, et mercaturam, ut docet et disputat Aristot. l. politic. cap. 3. instrumentum autem nihil propter se operatur; sed propter eum principaliter, nec quaerit propter se ipsum, sed ut principalis agens eo utatur, ut praeclare docent D.

Thom. lib. 3. Agenes ca. 112. sed &c. ridiculy enim esset, si malleus ut luisset sibi opus, uel equus sibi adquirere, cy sint instrum. sic cy seruus instrum. sit, ut inquit Philosophus, si ut luisset sibi adquirere, & n dno eueniret, ut instrum. sibi operaretur, quod e ā natura. Itaq. seruitus, siue herilis potestas ad usum dni est, n ad commody serui, ut de suo Mane dicebat Diogenes apud Laertium in eius uita; quamquam seruitutis conditio ā dnis resarciatur obligat. sub similitudi seruos nasci, qui frate seruimus minus indulsii carerent, si sua opera uincent, ut considerat P. Lessius lib. 5. de iust. & iur. cp. 5. dubio. 5. & Hugo Grotius lib. 2 de iur. belli & pacis cp. 5. § 27. & 29.

CONSECTARIum. V.3
Seruos nihil proprium habere posse.

2. Ex quo primy consequitur cy Justin. inst. de his q. sui &c. in §. 1. seruos nihil propry posse habere, & quaecumq. per seruos adquiruntur dno adquiri §. ij ubi 3. per quas pers. nob. adquir. prin. inst. & §. 1. de stip. seruor. prin. inst. per quas person. nob. adquir. obligat. Vid. in fragm. tit. 19. §. adquiritur 18. cy seqq. l. 1. §. 1. de his q. s. sui. l. 10. §. 1. de adq. rer. dno l. 7. tit. 21. part. 4. lib. 7. tit. 11. part. 5. modus uero adquisitionis est, ut res adquisita per seruy, nec mom. quidq. temporis penes eum resideat, sed statim ad dny transeat l. placet 79. de adq. hær. quod predicty rasq habet, instrum. quasi n operatur sibi, sed coty refertur ad causy principalem. Ex quo plurimi iuris effectus resultant; qualis eq. quod n. potest sua manu scribere legaty uel fideicommissy seruo proprio in alterius testo, & quod scripserit pro non scripto habetur, tanquy sibi met ipsi scripsisset l. de eo 10. l. plures 14. l. imaubeng 22. §. item serue 3. ad l. Cornel. de fals. quia propter suspicione falsitatis interdicty fuit edicto Claudii, ne quis sibi scriberet hæreditatem, legaty ue in alieno tto. l. 1. de his que pro n scriptis l. 15. cy sitiibus ad l. Corn. de fals. iis qui reguntur sibi scribere, ac seruo proprio 3. §. item seruo; q. est eadq persona & instrumenty adquisitiu. Alius effectus ē, si seruo hæreditas, uel legaty relicty sit in tto, & illud dni falsy dixerit, accusauerit ue, amittit legatum, & tanquy indigno aufertur, & fisco aplicatur Paul. lib. 5. sentent. tit. 12. §. si

pater-

parte 3. qui titulus est de ina. prae. et penali, cuius maximam quattuor ledari meruerit Albinan ut notant Ant. August. lib. 1. em. 4. Joann. Bertrand. de iurisperit. lib. 1. diss. n.° Paulus ut ostat ex indice Pandectarum facto dictorum titulorum sententiarum 5. relatus; cum enim Alexander Severus leges sanxisset de suo [illegible] et senatu, tam famosidio in eius uita, certum J.C.ti qui sub eo flouere de eodem arg.° libros adiecerunt, ut notat Bertrand. ubi proxime; ex quorum lib. 1. desumpta est d. leg. legatorum 5. de his que ut indig. et in §.3. eiusdem l.is extat eiusdem Pauli sententia absonans tamen uerbis autem. q si personarum corum specie, diuersorum dicendum est. quaequidem adiuncta a Tribon.° cum in originali codice non inueniantur; sed reddunt satis elegantem sensum propter legata additionalia, quae relinquuntur filio, seruisue, et adeo saltant si tempore maiori additionis sui iuris inueniantur l. que 17. de R. I. nec post amitti eo casu, quamuis parte dni uel falsi tituli dixerint. Praesentit Accurs. §. illo eorum. Ut hinc appareat 3.a aliquos Tribonianum manum multum ualuisse iuris nostri absolu- se.

3. Textus efficax est, qui extat in §. an seruo haeredis 82. inst. de legat. seruo haeredis legari non posse, quia cum haeres sit, qui legari et fideicommissi quasi extra- ne obligandus l. sicque absentis 5. §. haeres 2. de O. et A. §. haeres 5. inst. de obligat. quae ex quasi contr. eueniret, ut unus idemque esset creditor et debitor, haeres et legatarius 3.a reg. tit. in l. Gramine 71. de fideiussor. Si ita enim decesset tamen (quod in lega- tis semper attendit l. 1. de regul. Caton.) per seruum haeredi ipsi, eiusdemque cedit adqui- rendum foret legatum; unde si legatum fuisset seruo sub cond.e relictum, restiteret ab initio d. §. an seruo uel.° sub cond. quia posset euenire ut ante diem legati cedentem ser- uus liber factus sibi adquireret e legam tit. in l. Iulianus 87. de C. et D. et l. 5. §. si patre. Caeterum si tempore, quo conditio impletur in potestate haeredis remaneat seruus eua- nescit legatum, quia incipit uenire dies legati quando haeres et legatarius eadem persona censentur l. a filio 25. de leg. 1. l. 20. ad l. Falcid. qui duo tituli eundem sensum reddunt[?] l. 25. inquit, patri in falcidiam imputari, quod sibi legatum fuit, quo filius haeres institu- tus iussu eius adiuit haereditatem, id est quod sibi legatum fuit quo filius haeres institutus iussu eius adiuit haereditatem non capere iure legati, sed iure haereditario, et ideo sup- tandum est in quantitate, quam per l. Falcid. habere potest, et debet arg. ea l. in gl. ad l. Falcid. At uero in d. l. 20. dicitur in eadem specie legatum in falcidia non computari

§. An seruo. 32 de legat.

ut et non omni in computat.^e legatorum, ex quibus deducenda sit falcidia, quia quod non valet non potest augere quantitatem legatorum; quae est proxima solutio A. curs. in d. l. 25. ubi eum Cuiac. et 14. obs. 10. Donel. 2. select. 13. n. 14. Donell. et Duald. 8. 24. lit. H. ubi mecum miratur Cuiac. in l. 85. de R. I. et 25. obs. 3. docuit inde eum recedi et dissensione; aliud dicendum est, si servus haeres institutus sit et domino legetur, valet quippe ab initio legatum, quia licet statim decessisset testator, non continuo occurreret ius legatarii cum iure haeredis, cum inter moras adeundae haereditatis servus fieri posset liber; itaque si haeres domini institutus fuit, et servo legetur, si statim decederet testator statim dies legati servo dati cederet, et inutiliter cederet, cum adversus haeredem domini debet consistere, quod implicat. Si vero servus institutus est, et legatum sit domino, non est certum statim domini fore servum haeredem futurum, cum possit interim manumitti; vel pro praemio consequi libertatem, et sibi haereditatem adquirere; ideo in illa specie non valet legatum in hac valet. §. ex diverso. 33. inst. de legat. Paul. 3. sent. n. 6. §. 2. l. 91. de leg. 1. l. 17. §. quoniam quod dixi leg. eod. notant authores superius laudati. Nec obstat Ulp. tit. in fragm. n.° 24. de legat. §. 23. ubi eius dicit hic verbis. Cuius in potestate, manu, mancipioue est haeres scriptus legari non potest. idest scripto haerede servo, domino non potest legari; quia ratio verborum est hunc locum, ut alios multos huius libri, mendosum esse, et expungendum esse negationem non, ut sic remaneat afirmativa; docuit Cuiac. in d. l. 25. et 6. obs. 38. quem debuit allegare Schulting. in notis ad fidelem textum Ulpiani.

Margin: Sive emendat^e intel[l]igit. Duald. 8. in. [illegible] ... dicit non [illegible] legari [illegible] ... si [illegible] in obstetrare ... tenui [illegible] interpretatus.

4.

Quartus effectus est, ut nec servus domino possit debere, quia inter utrumque inest identitas personarum, et ideo quando ad causam peculii dicimus, deduci de peculio quod servus domino debet; et augeri peculium, per id, quod dominus servo debet l. peculii 4. §. si ante 5. de pecul. l. 7. §. gen. et ult. leg. §. 2. eum seqq. l. 52. de pecul. l. 6. §. 1. de pecul. leg. non ius obligationis intuemur, idest vinculum et proprie causam debendi, quae ex jam dictis minime intercedere potest, sed intuemur potius factum naturale debendi ex naturali consensu, et naturali obligatione l. 41. de pecul. servus enim naturaliter obligatur domino suo l. servi 14. de O. et A. quia illa obligatio a natura est, cuius origine antiquior est quam servitus, quae a iure gentium secundario provenit, ut praeclare disputat Tryphoninus in l. si quod dominus 64. de condict. indeb. cui iungendi sunt textus in l. quaero

§. Ant de Cet Q. l. 19. §. sif. servo de donat. l. 83. de solut. Donell. 14 com. 9 Fab. 2. sem. 3. pag. 35. ideo q quando dns concedit peculiu servo, et separat partes proprii patrimonii, ut in illa servus negotietur, tanquam si liber esset, verisimile est congruere de debitis naturalib. inter utrumq contrahi, ut eorum ratio habeatur ad augmentu et diminutionem peculii l. 9. §. 4. de pecul. ita explicat Chumazero in dodecad. select. disp. c. 9. Lazzar. 1. select. 5. et 6. Fab. in pag. n.o 2. pun. 2. ubi ad se tollit verba civile in d. l. 41. et n.o 8. pun. 6. illat c. 7. et 8. Bull. 5. infin. et 20. cp. 18. et 20. eleganter Connan. 2. com. 3. q sextum n. 4. Cuiac. ad African. in l. frater a fratre de cond. indeb. Studiosi aut nro plures investigabunt effectus q sua sedulitate, ut nos ad alia properemus.

CONSECT. 2us

Etiam invitis dnis per servos adquiri regulariter.

5. Secundo ex eodem principio consequimur per servos dnis adquiri, etiam invitis, et multo magis absentibus, vel ignorantibus § item nobis 3. inst. p. quas pers. nob. adquir. l. 32. de adq. rer. dn. l. 62. bo. n.o singularis tex in l. filius fam. 84. §. 1. ey l. seq. de petit. hered. ideo q licet dns vetet servo ne stipuletur, ne ve aliter adquirat, si dnis iussu contempto stipuletur nihilominus ei adquiritur. Rationes n facile reddunt Cuman. Castrens. Bart. et alii in d. l. 62. quorum opiniones sigillatim reprobare n e mihi, aut institutum mei, quare illis omissis et Duar. Bal. et in cp. 1. de stipul. serv. existimo petendam ce ex nro principio, quia servus est instrumentum animatum, quod ad operationes non indiget alio motore, ipse enim voluntatem het, et operatur suo, quia rea natura sit, n minus quam ambulare, ire, arare, Arist. 3 lib. 1. polit. cp. 2. n stipulari, vel contrahere ey facta sint l. 3 illo §. in fin. de curat. furios. subiacent potentiae servi, sicut quecumq talia natura; quod licet non his terminis de tbe tex fundamur Donell. ind. l. 62. n.o 4. et indicavit q. com. cp. 6. et Fab. in cap. n.o 3. pun. 2. illt. 18. porro cum servus contraxit, et obligatus adquisivit, nec mora quidem temporis venit cum reddere pot., ey sit instrumentum, et omnia refert ad causam principalem l. 79. de

adq. hac. intc. ex servus adquirit, nec ovenio, nec voluntate dni indiget, quia adquisi-
te peculi illius obligatio, vel dnio recurrit ad dni potestatem iuris, quia sit eadem
persona servus et dominus, quod adquirit, l. Damasto 20. de ort. leg.

6. Inde

l. 46 de iure dot. exponendus est elegans Iuliani locus in l. quemadmodum 46. de iur. dot. ubi docet servum mariti adquirere illi ex mutuo obligationem dotis sibi promisse, quemadmodum singulatim illi mutuo adquireret obligationem ex quacumque alia causa. Haec est explicatio quae ut satis explicata non indiget maiori acumine. Alio tamen modo exponit Cuiac. ad eamdem l. lib. 16. ff. Iulian. idest, dicit, si servus non stipuletur, sed traditam sibi dotem accipiat mutuo dno, quia non solum per stipulationem, sed etiam mutuo adquirit §. item vobis 3. inst. per quas pers. nob. adq. sed licet dno adquiratur dos, vel obligatio dotis per servum, non tamen suscipit eius periculum, idest, si dos tradita sit servo, dns non tenetur ad levem culpam; ad quam alioquin teneretur, si sibi ipsi tradita fuisset l. in rebus 17. de iur. dot. l. si stante 24. §. si maritus solut. matrim. l. 34 hus 23. de R. J. late J. Barbos. in l. si mora 20. in Studiis. ex n. 35. solut. matr. Martin. del Rio ad l. 23. de R. J. per tot. ubi P. Fab. ing. pro qua ... adquisitio venit in compendium dni, sustinere pro qua ... illum subiicit periculo et potest dispensare, inanis est; hoc ideo, quia servus in obtinendis adquisitionibus, ut meliorem faciat dni conditionem, non deteriorem l. melior 133. de R. J. id circo concludit Iulianus dotem adquisitam fuisse marito, sed omne eius periculum penes uxorem remansisse; unde paulatim incipit esse haec adquisitio sed aequitatem, cum maritus sentiat commodum sine onere l. secundum 10. de R. J. ut et Iulianus mulieri consulat duplex proponit remedium. Unum est, ut petitur a marito, quod rem habeat singularem, vel tradidit facti servo eius; obligabitur enim ex rem habet, quemadmodum si esse consciret, ut habet in specie tit. sel... in l. filius 16. ad Maced. ex Sta. quod si rem habere nollet mulieri competit duplex actio; quippe si durante ad dotem datam consequendam et actio eadem data, causa non sequuta, quae res traditae fuerunt ut in dotem converterentur, nec videntur in dote conversae, quae ad mariti periculum non pervenerunt, ut in l. qui se 7. de condict. causa dat. quae ex eodem lib. 16. ff. Iul. desumpta est, et in aliis locis, quos adduxi 2. quaest. sect. 2. cap. 3. Quibus hic locus potest addi; sive dos tradita non sit, sed tantum promissa servo mariti, quia uxor manet obli-

gata

gata ad reddendum, aequum est ut liberetur ab obligatione, cum enim obligatio quid
incerti sit, quia ex ea aliud, minusue exigi potest, nec statim apparet, quid
intersit promissum, eo casu competit condictio incerti mulieri ad repetendam obligationem emis-
sam, idest ad restituendum, ut a marito liberetur per acceptilationem; nam quotiens accep-
tilatio obtinetur incerti condictione agitur l. sequitur 12. ff. de novat. Vnde quoque conditio data uxori
est constante matrimonio. Ex quo colligitur alius casus, in quo mulier constante matrimonio
dotem repetere debet, quoties [illegible] aequitas detecta aut promissa fuit; ut notat Bart. 2. [illegible] in
fin. Et poterit per studiosos nostros hic addi casus notabilis lib. 8. quaest. ad legem
alio est. solut. matrim.

7\. Facile est inde exponendus textus in re notandus quod [illegible] nostras — L. 108. §. 1. de leg.
in l. si servus 108. §. 1. de leg. 1. ubi Africanus hanc versat quaestionem. Titius legaverat
mihi equum talem quem: alius eumdem equum specifice mihi legavit, donavit servo meo:
hoc modo capit servare duplex causa lucrativa circa eamdem rem, et circa eamdem per-
sonam: circa eamdem rem, quia idem equus et legatus, et donatus fuit: circa eamdem per-
sonam, quia quoad adquisitionem attinet, pro una eademque persona reputamur ego et servus meus
d. l. 40. de opt. leg. quotiens autem concurrit duplex causa lucrativa, quod adquisivit ex
una non potest petere ex alia l. non est novum 20. de alt. empt. l. plane 34. §. 1. l. huiusmodi 84. §.
si Sempronius 2. l. 108. §. si[illegible] 4. de leg. 1. et aliis quae ex professo adducit in
1a. [illegible] ad l. inter stipulantem 83. §. sacram 6. ff. de v. o. ubi hanc materiam ex profes-
so explicavi novem abhinc annis: sed dum adquirit per servum domini ex causa
donationis: quod non poterit petere rem ex causa testamenti. Sic videbatur respondendum; sed nihilomi-
nus [illegible] resolvit Iurisconsultus manere mihi actionem ex testamento; maxime quando ignorans res donata
est servo meo; idest, quamdiu rata illa donatio non habuero, ne alioquin incida-
mus in inconveniens, quod tunc, qui mihi rem legatam debebat, liberaretur me
invito, donans illam servo meo, quod dici non debet, quia haec donatio subiret
vicem solutionis; quod vero domino debetur non potest eo invito, aut ignorante solvi servo
l. 4. C. de solut. quia per traditionem non adquirit servus invito domino, alioquin si res
ei fuisset adquisita non posset agere ex causa legati.

8\. Animadverterunt difficultatem omnes
classici in d. §. 1. et Bart. censebat servum et dominum non esse eamdem personam, et prop-
ter hanc rationem non habere locum regulam de duplici causa lucrativa. Sed fallitur

quia e eadem persona, et quia dij adquisitam rei dominio per servum non potest bis eamdem petere d. l. 34. §. 2. Quare lo omnio verius dicendum est cum Accursio. Ibi extraneo adquirens rei donatae talium domino per servum non adhuc ei solvere alteri extraneo legato sibi relicto, quia ex adquisitione servum nullum damnum potest sentire dominus d. l. quemadmodum 46. sentiret autem si illi adimeret alteri extraneo, quem ex sua persona habebat, quod fieri magis et expediret ex titulo agere propter fructus aut usuras, de quibus in tit. C. de usur. et fruct. leg. quarum ex causa donat.ius haec non negat D. Africanus per servum inuito, et ignorante domino adquisitum fuisse; sed negat per adquisitum hanc amittere dominum alterum suum. Nec dicitur regula de duplici causa lucrativa; quod si dominus uult agere ex testamento debet refutare donatum; quod si non debeat servo donatum, et uult extra agere, repetendum est, quod retinendo res habet rationem solutionis, quod sufficit ut donatio facta pro solutione cedat. Et hic uidetur mihi esse Accursii sensus, quem in effectu sequitur Cathrens.

9. Sed adhuc insistendum est in eo, quod de solutione diximus, scilicet non posse servo solui, quod dicit d. l. 4. c. plus 22. de solut. quia inde incommodum eveniret domino amitteret alterum suum, et forsam servus delapidaret pecuniam sibi solutam; paruum quod referret domino adquiriere dominium pecuniae servo solutae, si postea eius usum per eversionem servi perderet; quia ultra translationem domini requiritur quod solutum perveniat ad utilitatem domini vere et recte ut notabiliter voluit Bart. in d. l. 108. §. 2. Aliquando tamen accidit, ut servo solui recte possit, veluti si à domino propositus fuit foenerandis pecuniis, vel alii negotiationi l. si venit 7. §. videbimus, et §. sed et quod mod. pign. solu. l. servum 14. in fin. et d. l. eod. sic intelligendum l. si quis 18. l. solutum 49. princ. iuncti de solut. Ratio est, quia voluntas domini praecessit, si quidem alterum, interim ne servum solvit cum utilitate exigendi Duaren. lib. 2. de solut. princ. servus autem. Item si servus ipse deposuit, recte ei depositum redditur; inest enim praesumpta voluntas domini, ut res reddatur ei, qui eam deposuit: ideo nisi sciat, vel probabiliter suspicetur dominum inuitum esse, potest reddi depositi ad liberationem. Idem receptum fuit si mutuatus nummos à fugitivo solueret illi, ignorans eum servum fugitivum, et dominum inuitum esse l. si fugitivus de solut. Nec obstat tex. in l. qui hominem 34. §. si nullo 4. eod. tit. ubi dicit emptores fugitivo solventes non liberari, ita enim ut respondeat, quia neque emptores adquirunt domino sine voluntate domini, nec ipsi volunt sine causa transferre dominium nummorum in servum, et ipse

l. 34. §. 4. de solut.

sequens, nec in eum dnm. reddebant enim eos emptoris pretio, quamquam nulla sit errans in causa, nemo autem errans dnium transfert l. 3. §. si ex hac causa de condict. causa dat. atqui in d. l. 19. nummi fuerunt dati à fugitivo bona fide accepti & consumpti a debitore quo minus confirmatum fuit l. rogasti 3. §. ult. iuncta l. cum pinder 32. §. 2. de reb. credit. l. si mandavero 22. §. si mandaverit 8. et seqq. mandat. & per consequens eorum dnium translatum fuit in accipientem, & consumentem bona fide; quapropter recte is solvere debuit fugitivo eadem bona fide suggesta, quod ipsi vere debebat: ita exponit Cuiac. lib. 54. D. Julian. qui refellit veterem solut.

10 Adeo autem verum est posse solvi servis, quod ipsi ex peculio crediderunt, ut etsi peculium ademptum sit quomodolibet, nihilominus debitores ignorantes ademptionem illius, liberentur l. eum qui 41. de reb. cred. l. si non sortem 23. §. qui filio 8. de condict. indeb. l. si quis 18. l. si servus 32. l. dispensatori 51. l. dispensatorem 62. de solut. hoc enim eorum ignorantiae tribuitur, et iubet servis solverent, à quo nummos acceperunt, dum ademptionem peculii ignorant Brunn. ubi proxime. Cuiac. tract. 8. ad Afric. in d. l. eum qui 41. & 8. Donell. n. 4. In qua tamen re hac subtilis distinctio adhibenda à iure: si servus post ademptum peculium sumit à debitore bona fide solvente nummos, ut eos dno interverteret, debitor non potest liberari, quia nummi non fiunt dni, et servus eos intervertit l. cum quis 38. §. 1. de solut. quapropter ut §. dicitur liberatur debitor non ipso iure sed ope exceptionis propter bonam fidem; tunc vero ipso iure liberatur solvens bona fide et ex bono animo ad dnium perferendi nummos eos accipit servus manumissus d. §. 1. quamquam parum dicet inesse illum quem iterat Ulp. indistincte dixit in d. l. 18. bona fide solventem liberari, quocumque animo servus manumissus accipiat nummos, ut docent peritiores authores & Osuald. ad Donell. lib. 16. cap. 10. lit. V. Ad eam vero ignorantiae rerum distinctio emendata à Brunnio, quoniam si solvit debitor servo à domino pecuniis exigendis, quod debeat ex causa dni, dni debet duo ignorare: nempe manumissum servum esse, & ei fuisse ademptum peculium, ut simul exigitur in d. l. si quis 18. Ceterum si solverit, quod debeat ex causa servi, sufficit; si ignoret ei ademptum fuisse peculium, quamvis sciat manumissum esse l. 3. C. de solut. nam et peculium spectet ad servum inter vivos

manumiss., nisi ei peculiū adimatur l. 1. C. de peculio. Cum qui liber. §. si pe-
culium instit. de legat. n̄ debuit existimare debitor peculium fuisse ademptum
proinde servo cum ei solvit, q.d ex eod. peculiari debebat: cum u.o solvit debitum
ex causa n̄ peculiari, sed dominici solus, scit n̄ posse pecuniā ad manumissum
spectare, ut suppon. in d. l. dispensatorem 62. quod satis est, ut invito solvat servo, q.
scit se domino suo debere l. qui fundum 7. §. servus 2. ff. empt. iuncta l. si pure 20. §. ver-
sum 6. de in rē vers. Proposito tractatui affinis est alius de solut. facta ei, qui
mandatū n̄ habuit; sed quia n̄ facit ad adquisit. servilem omittimus; et quia de
illo, si fas est dicere, satis perspicue egimus lib. 2. quaest. select. c. 4.

11. Sed in

his omnibus, vel præcedens voluntas dni, vel iusta debitoris ignorantia affert
liberat., nec potest dici præcise per solut. factā servo illi obligat.: aliquando
tamen evenit, ut solutio in persona servi facienda sit, nec possit fieri in perso-
na dni; unde et per solut. invito dno adquiret servus; casus extat in l. si
usufructus 14. §. si ita q.do ciu. legat. videlicet, si ita legatū sit, at servo ipsi, vel
filio solvatur. haeres quippe potest solvere filio vel servo, et si dns ignoret, vel
invitus sit, q.a ita nominatū cautū fuit voluntate test.oris: et tanta ē vis dispositio
test.is Cuiac. 7. obs. 36. ut solutio, quae facta ē operatur in persona servi vel filii;
adquisitio u.o n̄ operatur, quia statim transit ad patrē dnū ve, ut solutum
ut ea videtur observabat Duaren. in l. cum filio 11. vol.o quaesitū. circa princ. de leg. 1.
qui ē verus sensus hius text., quamvis alium posuerint Accurs. et Accursia-
ni. Similis est et alius in l. qui haeredi 44. de C. et D. ubi, qui conditionis
implendae causa iubetur dare servo, eam n̄ implet si dat dno: quare in §. 3.
3. eiusd. l.i. docemur; iussū dare dno, n̄ implere cond. si det servo, nisi dns
sciat, et ratū habeat. Eadem est ratio utriusq. .... q.a condit.o in specifica forma
debet adimpleri, idest, ut test.or iussit; nec sufficit, ut impleatur per aequipollens
l. Maevius 55. de C. et D. Deinde, quia in facto consistit implere condit. in hac vel
in illa persona; in illis u.o quae in facto consistunt n̄ inspicimus iur. potestatis §.
item si factū instit. de stip. de quo in textu dicemus. Notant post Classicos Cothm. in §. et q.d si
tantū p.a ff. ... 5. et 2. select. 8. Am.o 1. obs. 12. ex n.o 26. Amed. 8. 33. S. ... lit. L.
Fab. 17. sect. 14. et 15. q. optime exponunt hoc princ., cum q. ratio. Sed tam ex his, quae
ex.

ex Accurs. & Bart.° allegatis, porrque seruo dary est implenda adit.ia cad. illud statim dno adquiri. Adeo aut uery est mstis casibus seruo dandy ee, ut si dno deto, expectanda sit uoluntas serui, & eius ratihabitio expectanda, l. sicuty 95. § ng & vi.7. uit.° quomodo. de solut. Dorent Cotta ubi pxime n.° 13. Cuiac. 28. obs. 9. ad eumdy tex, qui e de adietis solutioni cad, inquo ius oblig.at.is n aperio; s. solutio fallaz. Bruson. 2. de solut. Valent. 2. illustr. tract. 3. cp. 5. ex n.° 8. & ideo in illo nequit traslari de adquisit.

12. **E**x his, quae de solu- tione diximus facile exponendo ille in l. seruus 20. cum quinque segg. de iur.iur. ubi Paulus docet seruandy ee, si seruus retulit ius iurandy aduersario, uel si ipse iurauerit, cum libery peculii administrat. heret: plus e here libery administrat. peculii, qy here peculiy; fugitiuus hct peculiy; libery administrat. n hct l. libera 48. de pecul. notat Valent.° tm. 2. tract. 2. cp. 10. n.° 9. ut ne is, cui adempta e administratio, ut docet Vnd. in d. l. 48. huius rei redditis ratio in l. 24. quia seruus in tali casu habet ius nouandi obligat. peculiary, & reddere ei solutioe. Unde in l. 22. itery Paulus infert: si aduersarius iurauerit sibi deri, alt. de peculio dandy ee in dny, qui ex delat.e iuris iurandi à seruo facta obligatus e. Ex diuerso in d. l. 23. docemur, si fauore dni, uel peculii iuraty sit alt. dno adquiri. In l. 24. idq de filio tradditis: sed in sui.° casi, ad. filiy uel seruy referenty ius iurandy sibi delaty, n posse facere deteriorem condit. dni. Itaq seruus potest ab initio deferre aduersario suo ius iurandy, & ab initio delaty suscipere; sed delaty itery referre n potest, quia procul dubio facit deteriorem condit. dni, cum uolit uti potestate sibi concessa, ut eleganter docet Cuiac. 18. Paul. ad edict. in d. l. 24. § 1. quae solutio sustinenda e; ne sit opus uariare speciy, q.d fecit Ant. Fab. in rat. nec dissensus I. C.tt. cauare cy Rebardo in l. 84. § 1. de R. I. & Cuiac. 8. obs. 11. quem sequitur Gedd.° in S. alt.ca 10. ex n.° 80. inst. de action. nec distinguere int. iuramtu iudiciale, & extra iudiciale cy Caccio cent.° 3. q.e 34. & Osualdo 24. in. lit. G. Igitur ubi libera peculii administratio concessa est seruo, & ex cad peculiari iurato, nulla differ. reseruata int. ey & filiy, q.° sicut ius iurdy filio rata est, siue iuret, siue deferat l. ult. de except. l. ult. quar. rer. alt.° n dat.

L. 20. cum quinq segg. de iur. iur.

tū eq in servo; certum si n̄ iurent ex causa peculiari, ex iurando filii data actio, n̄ uero ex iurando servi l. dejerantis 5. §. si filius 2. de peculio. unde si filius de peculio careat ex eius iurando nulla datur actio in patrem nisi ratum habeat l. nec filius 7. C. de reb. cred. agnoscunt Cuiac. Fab. Oalii. Rationem differentiae sedulo inuestigant interpretes, et ego eam reddidi in academicis ad tit. de pollicitationibus cap. 4. ex n.º 18. et in eum remitto, ne scripta mea inculcem. Sub eadem distinctione facile dirimi potest de nouatione à seruo facta; legimus enim in l. si unus 27. de pact. et in l. filius 23. l. n̄ 25. de nouat. seruum nouare n̄ posse sobligatum domini, quamuis ei recte soluatur, et quamuis sit iuris regula plerumque nouare posse, cui recte soluitur per text. in d. l. 22. de iur. iur. et in l. sigillatim 19. de solut. legimus posse seruum nouare: sed hoc dissidium componit D. S. in l. ult. de nouat. ubi nos docet certum eē posse seruum nouare, si liberam peculii administrationem habeat, debita peculiaria, uidelicet si ipsi stipulentur, id est, nouum et nouantem obligationem faciant, quae rari anno ue adquirant; ibi cum indistincte dominus, tunc maxime procedere affirmat, quando per nouationem seruus facit meliorem conditionem domini: quod si seruus liberam peculii administrationem habet, ut potest iurare, et iurando deferre, sic potest nouare debita peculiaria, sed extra causam peculii: uel si huius liberam administrationem n̄ habet, nouare n̄ potest l. 16. de nouat. et post alios exponit Val. 2. illustr. tract. 2. cap. 1. n.º 26. et 27. Sic et dissentio in obligatione pignoris l. si conuenerit 18. §. ult. de pign. act. uariantur l. 2. §. 1. quae res pignori l. 4. et ult. C. si alien. res data sit: remittere uero obligationem in totum adquisitam, uel donare nunquam potest l. filius 7. de donat. l. 28. §. ult. de pact. l. 17. n.º 14. part. 3.

13 His

permissis de solutione et nouatione, quae in hoc tractatu dignissima sunt, ut ea neque sequamur sciendum est seruum parere posse conditioni, inscio, imo inuito domino, si iussus fuit aliquid facere, ueluti Capitolium ire, in Capitolium ascendere, quae facti sunt, et quorum seruus per sequens capax est d. §. arey faly init. hoc tit. quod exarare docemur in l. in conditionibus 5. §. 1. de C. et D. cui ex diametro obstat text. in l. sub condit. 25. de C. I. sub conditione heres institutus seruus, sine iussu domini conditioni parere n̄ potest. Alber. Gentil. 1. lect. 5. censuit repugnantia. Sed omnium communis est d. sententia accipienda eē de conditionibus, quae in faciendo consistunt, quas

seruus

servum sine iussu dñi posse immiscere, quia per immiscendi casu, nō inducitur aditio hæreditatis ut glossa, Vindaui 2. quæst. vet. 3. cp. 2. Deinde, quod co facto nil alienat servus de patrim. dñi. Atum. d. l. 25 acquirendo eē de onus nimis, quæ ducunt in dañō, quas servus implere nō potest citra iussu dñi, quod faciendo daret eos si eo inuito aliquid daret. Costa 2. sel. 3. P. Vab. in l. 133. de R. I.

4 Sed

ut dr̃ in d. l. cū. 32. de adq. rer. dño nō est regula uerissima servus adquirere dño inuito, parte enim concluditur ut diligat ex illo tōt pene. Cognoscunt omnes classici: quas ergo si uult servus dño adquirere hæreditatē nō potest nisi precedente iussu dñi, idq. de filio dicendum, quia utroque eadem militat ratio ut ait Vich. ad tit. de adq. hær. cp. 14. & segg. Adnotauit magno iudicio Valent. ad eundem tit. tract. 2 per tot.: iussum autem debet in utroque præcedere per ex l. qui in aliena 6. per tot. l. more 8. §. 1. l. si ego 20. l. eū quidem 30. l. 35. & 36. l. cum qui 51. §. 1. d. ad quir. hær. ait autem iussus eē specialis & sufficiens ad initium uoluntatis l. si quis 25. §. initio 4. cū segg. de adq. hær. et ait perseverare usque ad aditum filii, alioquin si reuocato ante aditum nil agitur d. l. 25. §. si proprius 14. Vnde si dñs decedat ante aditum servi, quamuis servum postea adeat nō fit hæres §. ult. de leg. De furore idq. erat dicendum, quia ut furiosus adire nō potest, sic nec potest iubere ut hæreditas adeatur. Sed ex benignitate Imperatoria concessum fuit filio furiosi, ut ipse citra iussum patris sibi adiret, & adquireret hæreditatem l. cū furiosus 52. de adq. hær. qui est casus specialis, in quo filius adquisiuit sibi & suo periculo iure D. cum in aliis regulariter patri eo inuito adquirat: docuit post veteres Valent. d. tract. 2. ex n.° 48. Quod nullo modo in servo recipi ualet, quia si furiosus sit dñs nō potest adire, eū nec sibi potest adquirere l. qui servum 74. l. pater 94. cod. tit. Idq. dicendum est, & si postquam iussit pater esse inadrogatus dederit, euanescit enim iussus, & patris adrogatoris auctoritas deinceps spectanda d. l. 25. §. ult. quia qui in alterius potestate ē nō potest iuuare ut filius adeat l. si filius 92. cod. Vnde error in aditu, uelut si filius dubitet an sit pater, uel filius, & re uera paterfamilias sit nō officit, quominus adiens hæres fiat, quia animum habuit sibi adquirendi, et uero adquisiuit: ergo si filius erat nihil egit adeundo sine iussu patris d. l. qui in aliena 6. §. si is 4. l. sed et si 34. cod. l. 10. C. de petit. hær.

Sed quemadmodum adquisitio hæreditatis si pater iubeat, et filius adeat, ita secus uoluntate filii pater pro hærede gerat, recte agnita uidetur l. filio 4. C. de iure delib. uel si diutius in possessione rerum hæreditariarum pater sit annuente filio d. l. qui in aliena 6. §. sed et si 3. quia diuturna possessio et administratio pro gestione est, docent Interpretes ad eumdem titulum. cap. 16. ex n. 5. V. Fab. 2. semestr. cap. 22. pag. 328. Osuald. 7. cap. 6. litt. Q. Vnus casus est, in quo nepos fuit hæredis patris sui citra ipsius iussum, uel uni si filius fuit exhæredatus, et nepos in ab intestato heres institutus: per exhæredationem filii nepos quasi iure sui hæredis consequitur; quamdo eo stante tamen suus et patrius hæres extitit auo; cum autem hæreditas penes eum residere non possit l. placet 77. de adq. hær. rebus ministerio legis ad patrem transit d. l. qui in aliena 6. §. interdum 5. Addendi [illegible] Duaren. ad titulum de adq. hær. Interpretes ad eumdem titulum. cap. 17. et in §. item nepos n. 42. inst. de hær. quæ ab intest.

15. Fere idem dicendum circa petitiones bonorum possessionum: sed non idem: quia non est necesse ut accedat iussus patris, uel domini, sed sufficit ut postea rata habeatur petitio d. l. qui in aliena 6. §. 1. quod et in restitutione fideicommissariæ hæreditatis seruatur l. seruo 65. ad Trebell. Interpretes in §. restitutum autem 21. inst. de fideic. hær. ratihabitio tamen eo tempore præstari debet, quo alioquin ipsa bonorum possessio peti posset; idest, antequam centum dies ad eam petendam præstituti elabantur. l. bonorum 24. in prin. rem rat. hab. l. 1. C. qui admit. ad bon. poss. Vnde si decedat pater uel dominus cui delata fuit antequam ratam habeat, non ualet: deinceps nec hæres eius ratam habere potest l. 3. §. adquirere 7. de bon. poss. l. si cui 7. rem rat. hab. Aliud est, si furere incipiat, uidetur enim per furorem superuenientem ratam habitum, quod gestum fuit, usque si pater uel dominus post petitionem furere cœperint l. ult. ubi intellig. de bon. poss. quia præcedens generale mandatum furore reuocatum non fuit: sed obseruanda est distinctio inter filium et seruum, quam proposui n. proximo: docent Accurs. in d. l. ult. Cuiac. tract. 4. ad Afric. in l. qui seruum 47. de adq. hær. et tract. 5. in d. l. bonorum 24. V. Fab. in l. semper 60. de R. I. addendus utilis Molin. 2. de primogen. cap. 7. n. 44. et segg. quando uero filio ipsi ex propria persona delata est bonorum possessio, debet ipse agnoscere et petere; ideo sciente patre filio non nocet si ignoret delatam sibi bonorum possessionem l. 3. quis ord. in bon. poss. computandi dies petendæ possessionis à tempore scientiæ l. 3. §. 1. cum segg. eo tit. quinimo adeo uerum, ut non

ut ñ numerentur dies, quibus pater cum certiorare ñ obstat, ut ratum habeat l. ult. in prin. co. tit.° quod si pater furiosus erat, vel im absens et in longinqua, ignorans provincia constitutus, ut minime posset certiorari, per amplius non obstat, nec enim tunc debuit filius spectare ut pater certioraretur, exclusus fuit sum mo iure, in quo nullum damnum passus cum exclamationem eius de filiis transmissionis l. ult. §. 2. quam sic accipio, quamvis aliter Cujac. 7. q. 4. Pap. in l. unica 84. §. ult. de serv. rust. præd. Ant.° 2. dis. 5. n.° 13. cum seqq. Debuit ergo in eo casu filius petere bonorum possessionem, et sibi adquirere ex benignitate rescripti de quo in d. l. cum haeres 52. de adq. hær. ut cum iudicio docent Gothofr. in d. §. 2. et Ana. d. 59. §. n.° 14. quod si ñ fecit, sibi imputet, nec iniquo animo ferat excludi per lapsum temporis: hic est sensus illius text., ut ego existimo, ut mire concordet cum l. 2. C. de admit. ad bon. pos. quæ usque nunc è inseparabilis antinomia: quod vero attinet ad tempus, vel ad suos fines filii, vel servi, quo usque peterent bonorum possessionem, dicendum è nil referre, quoniam ea est peracta adquisitio, ideo potuit pater, vel dominus ratum habere d. l. 24. §. 2. ex rat. hab. ratio differentiæ inter bonorum possessionis petitionem, et aditionem hæreditatis quoad hunc articulum potest eleganter Val.° d. tract. 2. cap.° 55. unde peti potest.

6. Investigandum autem est, cur servus seu filius invito, aut ignorante patre ñ possit adquirere hæreditatem; constat enim dici oportere, quod in adquisitionibus istis solet separari commodum ab incommodo, ut commodum adquiratur domino sine ullo onere ut videre constat ex l. quemadmodum 46. de i.ᵉ dot. quæ § exemplo. Item quod prodigus, qui nihil potest de patrimonio diminuere, nec obligari, potest nihilominus adire hæreditatem l. mutum 5. §. 2. de adq. hær. ut dixi in select.ᵉ de Prodigis n.° 8. quia aditio hæreditatis è titulus lucrativus l. 108. §. 4. de leg. 2. l. 83. §. 6. b. tit.° Ludovic. Vivald. 2 var. 22. n.° 22. et onera quæ sequuntur aditionem hæreditatis sunt per consequentias ut dixi n.° 8. Ergo dicendum erat, vel servum posse adquirere domino ex invito hæreditatem sine onerum respectu, vel illis incurrere habitis ut de prodigo diximus, vel saltem posse adquirere commoda hæreditatis sine onere ut in d. l. 46. Deinde videmus in filio militare ratio specialis huius distinctionis, qui cum iure civili possit obligari tamen ex contractibus, quam ex delictis ñ minus quam pater l. cum 57. de iudic. l. 44. de peculio l. 39 de O. et A. si contrahat mutuum ut alio debeat usura reddi, veluti si commodum cui

sit, pater pe agensis talis in re omodam poterit agere alt. 2ria; et filius ypretenso ad retinenz rei alt. aizesta ñ parer, nisi filius peculy habeat l. 38. si filio ey reg. omoniat. g. idy dicendy erit in hoc textabre, ut filius obligatus maneret, et ad pare referret omne omodly sine onere.

17. Sed hic pars solvant, q. cum hereditas ex propria natura rei sit successio in universum ius defuncti l. nihil e. de V.S. l. hereditas de R.I. et successio universalis sit, et ima licet tam alt. quam obligat. omoda et onera, consequens est ut ab hereditate ñ possint onera separari, adeo quidem ut licet tt. legari, quod plerumque luceratiy est l. 32. mandat. hereditas istius sit nihilominus onera transeunt in legatarium hereditatis l. 76. §. ult. de leg. 2. ubi Cuiac. 7 resp. Pap. Val. ad ttr de leg. cp. 2. n.° 23. unde ey filius vel servus ñ possint obligare parem vel dnm l. 13. de precar. l. 133. ey 2itibus de R.I. ñ poterit ey adire hereditatem sine eorum iussu, ne illos aeri alieno obliget, ut signanter dixit D.S. in l. 6. de adq. her. notat Duar. ad eumd. ttr. cp. 4. Val. tract. 2. ex. n.° 37. Fich. cp. 14. et 15. licet in rat. filii erret Donell. d. lib. 7. cp. 6. Nihilominus dicendum est D. proposito; q. illa onera, quae post ab adquisit. separari, non transeunt ad dnm per adquisitum servi d. l. 46. at w. onera hereditaria insepa- rabilia sunt ab ipsa adquisit., ideo inter haec nulla est paritas: et aurz separabile ab emolum. rei ind. l. 46. §. ex eo, q. stante 2 tu potest inter partes conveniri, utrum scilicet periculy ad quem de iure spectare debeat l. 23. de R.I. quod pacty ñ valeret si eo 2 substantiam alterius l. 12. ff. precar. Ex quo ey dimitto intentia, quam in filio feci, in aliis enim casibus ipse obligatio, et pari all. adquirit; et in hoc vel nihil est adquisitum, vel dbt ey transferre onera. Quod aurz de prodigo dixi, illy habet rat., quod adito hereditatis ex terminis et per se considerata est ttr. lucrati- vus, et adquisit. et quis includat onera q oreg. narias, hoc ñ attendit, 2 lucry ipsy quod principale est, maxime ey alia spectant remedia prodigo ad repudian- dy hereditatem aditam, si inveniatur damnosa, ut dixi 3. n.° 8. Ubi w. per servum nullo modo obligari potest, nec per consequens; ideo ey ñ precedat adquisitio cum obli- gat., nullo modo potest ey precedere aditio, et ita hanc pp accipienda existimo. = Esset in presenti disputandy, de adquisit. possessionis per servum, in quo sunt singulare considerato supra ñs recens. verum hoc ex professo tractavi in ttr. de adq. possess. cp. 4. = exn.° 6.

CONSECT.^s 3.^s

Nollente servo nihil posse dnum eius per eum sibi adquirere.

18. Consequimur 3. ex eodem principio, si servus nolit adquirere nil posse per eum adquirere dnm, voluntas enim servi semper exquiritur l. g inaliena 6. § ult. de adq. hær. iuncto Rich. ad eumd. § ey ap. 18. g l. 3. C. de hær. inst. §. plus enim quamuis iubente dno nolit adire. spect quidem dno remedium l. servus. 65 ad Trebell. ut per iudicem compellat servum ei more gerere l. 1. § 9. § ff. ad Syllan. §. compellendus servus hoc facere. l. cy aliq. 22. vol. ut sequitur C. de iur. delib. Itaque si servus in nollendo perseveret, dni non obtinet hæreditatem, quæ servo eius delata fuit adquirere: docent Bart. Bald. & Salicet. in d. l. 3. Rich. ad lm de adq. hær. cp 13. n.° 19. quod summa cy rat. fit, quod ut architectus opus nullum recte perficere sine libella & linea (ut inquit Vegetius lib. 2. de re milit. sine disciplinæ civilis cp. 7.) nec eques iter commeare potest sine equo, ita dno adquiri non potest sine instrumento, quod adquisiturus est per instrumentum idest servum.

19. Cui etiam obstat id, ad quod pauci animaduerterunt in l. servo 65. ult. neque interest ad Trebell. in quo textus dixit sufficere rathabitionem in agnoscenda hæreditate fidei commissaria, ut dixi §. n.° 15. ait. si fideicommissum hæreditas relictæ sit servo posse dnm petere, ut sibi restituatur insuper habita persona servi, & absque eius assensu. Unde concludit si hæres rogatus recuset adire, cogendum ei a dno: quod voluntas servi non est spectanda ad adquisitionem. Sed ut reg., omitto hoc speciale esse in hæreditate fideicommissaria, quod non procedit, neque in hæreditate directa, neque in bonorum possess., quas pater vel dnus adquirere non potest nisi media persona, & interveniente voluntate servi, vel filii d. l. 3. C. de hær. inst. l. 3. quando ex fideicom. possess. servet fideicommissarium non adquirere, & repudiare potest, filio vel servo invito, quod nos docet d. l. in verbo: atqui in bonorum possess., vel in adeunda hæreditate, consensus eius necessarius est. Superest quod investigare rationem speciatitatis, quam non tradidit Accurs. licet difficultatem senserit verbo necessarius. Veruntamen rat. Bart. in med. l. quem sequuntur §. Cuman. & Castr. docuit quod ex delatione

haereditatis, aut bonorum possessionis in persona filii, uel serui, nullum ius patri, domino ue quaerit, nec seruo, aut filio, ipsis, donec haereditas adita sit, uel petitur bonorum possessio, quo tunc adquisitio est in spe; haec autem deficere potest, uel nolente seruo adire, uel prius decedente, quam sit adita haereditas (unde 23. §. 1. ad l. Aquil. l. pena 73. uers. neque haeredis ad l. Falcid. quod et procedere in querela inofficiosi testamenti traditur in l. Papin. 8. in prin. de inoff. testamento. ratio quia eam filius haberet: docet et multa congerit Olea de cess. iur. et act. titulo 2. q. 3. ex n. 7. Caeterum fideicommissum uniuersale simul ac cessit, idest uenit dies faciendae restitutionis, producit actionem in personam seruum (sine persequitur extraordinarie, quia ex fideicommissis oritur Ulp. in frag. titulo 25. §. fidei-commissa 12.) quae statim adquisita fuit domino iure ministerio, et sine uoluntate serui, ut de legatario dicitur in l. 77. §. uxor de leg. 2. Ideo personalem adquiritur domini amplius non indiget ministerio serui.

Et id obstat auctori. et sic dicitur tempora... (margin notes:) et id obstat auctori ... tempora ... seruum per x. etiam ... in uni ... haeres seruus erat fideicommissarius dominus ... Oetasiani, quia emptori ... tam et restitutor haeres ... traditate ... in ... serui ... deberet ... haec ratio infra ... serui ... aliud ... 20. petat in fideicommisso.

20.

Ex quo facile percipitur differentia quoad hanc partem inter haereditatem et legatum: haereditas quippe in qua institutus est seruus (idem de filio dicendum) neque a domino neque a seruo repudiari potest, sed simul ab utroque repudianda est, ut aliquis argumento l. si q. 13. §. ult. cum l. seq. de adq. haer. l. 2. C. de repud. bon. possess. docent Dom. Chumazero in select. disc. 3. a prin. Val. ad ius de adquir. haered. tract. 2. n. 42. Ama. 1. obs. 5. n. 10. Potest itaque seruus nolle adire, petitione pertinaci, sed non potest repudiare haereditatem, quia ut iidem notant repudiatio non sortitur effectum, nisi fiat ab eo, cui delata est haereditas d. l. si q. 13. iuncta l. 151. de V. S. Ubi autem seruo, uel domino non defertur haereditas, sed utrique, nempe domino per seruum: legatum uero seruo delatum dominus potest repudiare per se, nec indiget uoluntate serui l. legatum 7. de leg. 1. quia simul ac cessit adquisitum fuit domino domino irreuocabili tenus, quapropter ab ipso potuit repudiari. notant Dd. citati.

21.

l. 1. §. per seruum 3. de succes. edict. nouiter.

Verum o hanc partem non nulli uidentur facere uidentur. 1.o Bartolus in l. 1. §. per seruum 3. de succes. edict. dicens per seruum delatam bonorum possessionem dominum repudiare posse. Ex quo loco Cuiac. 8. obs. 11. et ad d. l. legatum 7. putauit repudiationem fieri a domino praeiudicare etiam seruo; Sed uicit quod est dicto l. 13. §. ult. Quare eo omisso, et nimium subtili differentia nouiter excogitata a Bartholomeo Quesio cap. 46. interpretatur, qui putauit differre possessionem seruo delatam, et per seruum delatam, sine ullo prorsus fundamento iuris, facile exponitur hic aditus locus

tonus: tantum enim ait, nisi eo non servus (idest utens ministerio servi a tpc) repudiare bonorum possess. suspecte, ergo dno delatam; ut dixerat in S. ant. possess. repudiare per procuratorem, quia ad hanc eg potest ut ministerio procuratoris, et servi, quia repudiatio potest fieri extra iudicium et l. 1. S. 1 ut traditur Iason in l. unic. C. qd si parent. part. n. 17. in eo S. ab agnit. dicitur, quae in iudicio, et coram Praetore facienda ē et l. ult. C. qd admit. ad bon. Et nihilominus per servum admitti potest bonorum possessio, quae servo ergo delata est si de potentis condit. Praetor certus sit l. servus 7. de bon. poss. ita Dnus Chumazer. d. disp. 3. n. 4. Marc. Anton. Bellon. de iur. adcresc. cap. 7. q. 43. n. 62. et seq. Gab. ad cap. de adq. haer. cp. 13. n. 16. = Opponi ex solet his in l. quod aut 6. S. si servum qui in haud. cred. ubi docet Consultus dnum posse vendere servum institutum haeredem, nec per hoc fraudari creditores in pretio haereditatis, cum possit, inquit, et si non alienasset servum repudiare haereditatem dni S. proinde eund. Ecce ubi supponitur posse dnum repudiare haereditatem servo eius delatam. Hac suppositione à Dt. pertransitur, et ex aliam qd principaliter tractaret, quare supponendi non terminabiles, scilicet repudiare dnum una cum servo, sive ita posse repudiare et non aliter, ut docuit D. Barbos. in manuscript. Conimbricens. ad pr. de adquir. haer. ind. l. signi. 13. S. ult. qui aut termini supponuntur in d. l. 6. S. si servum expressius exponuntur in elegant. tex. in l. servus 58. solut. matrim. qui ex iudicio Explicat idem Barbos. in l. d. Stalij 62. n. 12. et 13. eod. tit. solut. matr.

L. 6. S. si servum qui in haud. cred.

Explicatio remissiv. L. 58. solut. matr.

22. **E**x adverso est in l. ex repudiat. 26. C. de fideicommis. Ubi postquam Imperatores proposuerunt except. repellendi eē eum, qui petit fideicommissum, postquam illud repudiavit, subiungunt: *unde cum hoc non te, sed patri prius adveneris, qui tibi nocere non potuit, nil tibi obesse potest.* Ex quo deducunt patrem non posse repudiare fideicommissum filio relictum, et quod dixi s. n. 19. et 20. Ratio hi Codicis (ut inquit Barbos. in pdicta lectura n. fin.) sine mysterio plerumque accipiuntur, ex continent Caesarum resolut. ad casus sibi propositos plus minus ve difficiles, put sese offert occasio: suggerit quod Imp. Iulianus ad quem emittitur potuisse sibi adquirere non obstante repudiat. patris. ergo non erit diminare, si dicamus filium emancipatum fuisse, cum non

L. 26. C. de fideic.

sibi, sed patri, si in eius potestate constitutus sit, quamvis emancipatus sit, ac dies legati cesserit. l. si ante diem §. si sub. q.do dies leg. l. qui legata 18. de leg. q. hoc augendum e. ciò vero emancipata dispositio hoc termino habili, vel alio simili ut docet Accurs. Ang. in d. l. 26.

25 **M**agis solvat 2o dubium ..... in l. Ista 34. § Lucia 2. de leg. 2. ubi proponitur mater, quae ab intestato decessit, et codicillis reliquit sextam aliene domus: filii haeredes matris post mortem eius diviserunt inter se haereditatem, et inter res haereditarias ex parte fuere domus sextam aliquam, in qua dixit sextam dni adstare, tanquam testi. Quaesitum fuit an dni amitterent fideicom. meum sextum, quae vivi per servum adquisita fuerat post mortem Sthae, ex eo, quod adstitit divisioni facta inter filios: et Modestinus res. fideicommissum ipso iure amissum non esse, imo neque per exceptionem, nisi filii probaverint dnos habuisse animum repudiandi, ex eo, quod passus fuit dividi domus, et divisioni adstitit. Quae d. lex stupenda et summe commendanda; cum qui adstat ut testis, nec prohibet alios, imediate non judicare iuri suo l. Gaius 39. de pig. act. quae variis ampliationibus et limitationibus prosequuntur Aeneas Robert. lib. 4. rer. iudic. cap. 14. Menoch. lib. 3. praesumpt. 66. n.o 16. et 20. P. Barb. in l. qua dixit 34. ex n.o 167. solut. matr. Ista tamen dicta non carent magna difficultate Modestinus res. fideicommissum ipso iure amissum non esse, nec repudiari quid potest. Facile enim sustinebimus fideicommissum de facto repudiatum non fuisse, ex eo, quod dni adstitit tanquam testis, sed an facile est non posse repudiari.

videlicet 8. resp. Greg. in l. 77. § Titiani de leg. 2. Cuiac. ubi ... fuisset nimio acumine in aperta proprietate vocis: inquiens, q. fideicommissum ex omnimodo adquisitum fuisse dno, sive per agnit. vel per apprehensionem possessionis; debuit ergo dicere d. s. q. non posse repudiari fideicommissum, videlicet adquisitum, q. adquisita non repudiamus, sed amittimus l. 1. ff. decretalis de succes. edict. et agere notato obitu, in quo tanquam innovatio altius quid fideicommissum adquisitum fuisse dno, non ipso iure; aliud omnino irrevocabile adquisitio per cessionem legati, vel fideicommissi; dnique aut irrevocabile per agnitionem tacitam, vel expressam, ut notavit Cuiacio respondens Chumazero ubi prima cautela 8. Tamen aut illustrissimus dni distinguit legata a fideicommissis, ut legata possint repudiari per dnos, fideicommissa vero non possint. Verum sive distinctio agere impingit in d. l. vero 69. ad Trebell. quam T. ea ....., et eius immemor fuit diligentius.

autho. Quare mihi non alius intellectus occurrit, quam retinere vulgatam lectionem, ita quod nec repudiare fuit. loco illorum, quod nec repudiare quid obstat, ut DD. concludat. patrem ipso iure a fideicommissi petitione non excludi, quia per illud acquirendi non repudiavit fideicommissum, ut sic intelligamus de alia, non de praesenti; quia ut mihi persuasum est patrem vel alium aliter repudiare eam, vel fideicommissum sermo, vel filio delatum, quod et ipse sic suggessit in fin. eius dicit, excludi posse per exceptionem doli, si eam adivit dimisso animo habuit repudiandi, quia si potuit repudiare per voluntatem tacitam, multo magis per expressam.

24. Haec tamen novissimo iure in filio emendanda sunt praeter Iust. in l. ult. in princ. vers. sancimus, et vers. seq. C. de bon. quae liber. Statuit enim ut cum haereditas filio in potestate constituto delata fuerit, nolit quod filius adire, possit pater eam agnoscere suo nomine et periculo. Et contrario si pater si pater nollit adire eam, ut adeat filius, immo contradicat, legitime admonitus ut adeat, possit filius sibi acquirere, et suo nomine adire. Qui hoc ius veteri emendat, cum non repellet filius iussum patris, nec pater indigeat voluntate filii ad adeundum. Unde Bonell. 7. com. 6. post Accurs. et classicos, quos laudat Pich. ad tit. de adq. haer. cap. 15 n. 49. existimat hodie patrem posse repudiare haereditatem filio delatam, et filium ipsum sine concursu alterius, quia non potest repudiare solus, qui adire solus l. 26. de adq. haer. quia potest quilibet dominum et solus repudiare; quod agit nos expresse sanctissimo l. 13. n. 6. part. 6. Illud tamen meminisse opportebit ex l. ult. loqui de haereditate adventitia, non de illa quae filio relinquitur ex re, et contemplatione patris. Quae cum profectitia sit iuris communis et per consequens sancte accipienda l. 32. C. de appellat. dicendum erit non posse patrem invito filio illam repudiare, quemadmodum neque adire, sine filii voluntate, quod si pater sine voluntate filii repudiet, et filius postmodum se inveniat emancipatum, poterit sibi adire, quia paterna repudiatio nulla fuit l. remittente ... C. de iur. deliber.

25. An quae de servis diximus in religiosis procedant utrique sane quaestio est: videlicet an Praelatus indigeat eorum voluntate ad adquirendum, quae per illos deferuntur monasterio. Quam quidem ut brevius explicemus sciendum est, adeo fortem unum fuisse antiquis quibusdam argumentum paritatis de servo ad Monachum, ut existimaverint superiorem

indigere monachi opera, et uoluntate ad adquirendu ut D. dixi de seruo n.º 18

ita oloi. in c.a. ult. 16. q.e 3. V. ex ..iij Bald. et Sas. in d. seruo relinne infin. V.

Itº docent Monachu non adquirere Abbati inuito q.a ipse per se nec habet uelle, nec

nolle sibi in c.a. non dicatis 12. 12. q. 1. cp. ult. de stt.º mo. Ex quo sequitur nullu esse

de hendo uoluntatis monachi, quamuis dicat se nolle adquirere, q.a nullaes, cum

ipse obedienti ..., omnino suagonat proprij arbitrij Praelato eg. Cuminero. eg.

Tobarus c. q. 2. D. Thom. 2.ª 2.ª q. 186. Ergo quamuis natura serui et religio-

sus uelle, et nolle habeant, in eo tamen differunt quod ius monachus a seruo, q.

post emissa professione, nec uelle nec nolle potest, nisi ad superioris arbitriu,

adeo q. nouitius potest repudiare legatu, haereditat ue per se Sanchez in praecepta

Decalog. lib. 7. cp. 6. a princ. post professi u.º repudiato uel aditio spectat ad

superiore ipsi de matrim.º lib. 6. disp.e 4. ex n.º 11. Zeballos 2. pract. q. 446.

Pichr. d. cp. 15. n.º 50. Osuald. 7. 6. litt. L. Monachus q. quamuis seruus di-

catur, n. est seruus plan., sed Dei (ut inquit D. Hieron. in uita Hilarionis)

et illustrat Duzant. lib. 1. q.t. sur. q.e 7. hic q. integra persona tanq. filius. eg.

in pena 8. de ..bat. adeo quidq ut quamuis exeat de potestate patris

natu a professus, n. tn. exeat de eius familia, nec iure minuitur, succedit

Elegans casus in agnatis tanq. si in saeculo perseueraret C. Deo nobis 56. C. de Epise. et cler.

Flaminio Dial. Nouell. 5. ubi eleganter Cuiac. q. et ubi potest adquirere et retinere dnu, q.

Cº in Vestalibus ... n. e intirum, nisi ei sbtrahat aliud essentiale uoti, quod e paupertatis, et obedi-

et. L. 3. q. ult. ff. cat.ii bonoru, quod omnia, quae ipse h., uel eis denuo adquiruntur, adqui-

Mitt. ... runtur monasterio auth. ingressi C. de sacros. eccles. cp. q.a ingredientib. 19. q.

lit.ª K. 2. docent Duzant. et Sanchez ubi s. et plures relati a Barbo ..ind. auth. ingressi.

CONSECT. 4.ª

Seruum volentem extraneo adquire nihil agere traditur.

26 Quarto ex eo q. ... sequimur, si seruus expresse uellit adquirere

extraneo nihil penitus agere, neq. in persona extranei, neq. in persona dni

...

sui, qd diverse gubs ?? in l. servum 30. de stip. servor. §. servus alienus nominatim stipulando nil adquirit dno: quod ex loco habet in adquisit. rei exceptione rei sibi traditae: id circo si res accipiat servus, qui meus est, cum tamen ut velit mihi adquirere pro parte, et pro parte extraneo in parte extranei nil agit, et dimidiam partem mihi adquirit l. per servum 37. §. quod unius 4. de adq. rer. dnio. per sequentia si mihi donare velles solum, hoc est si mihi tantum velles dare, et rem tradideris servo meo communi cum Titio, isque eo animo accipiat, ut soli Titio adquirat, nihil agit d. l. 37. §. item mihi 6. ubi adducitur exemplum procuratoris, cui si mei gratia traditum sit, et ille eo animo accipiat, ut rem sibi adquirat, nihil eum agit, quia ut procurator mihi adquirat concurrere debet voluntas dantis, et voluntas procuratoris l. si procurator 13. l. traditio 20. de adq. rer. dnio, ut latius dixi in repetita praelect. ad tit. de adq. possess. cap. 4. a num. usque ad num. 14. Inde est si servus communis accipiat rem, et uni soli dno adquirat (cum ei videlicet, cui tradidit, voluisset adquirere) nihil agit; quod si accipiat, ut ambobus dnis adquirat, in praedicta specie in persona socii invalidus eius voluntas est d. l. 37. in fin. in his enim adquisitionibus tanquam regula tradenda et inspicienda est voluntas tradentis l. si me 34. §. 1. de adq. possess. l. ex mandato 59. l. epistolam 63. de adquir. rer. dnio. à qua nec servus nec procurator recedere potest, ut in praedicta praelect. fundavi.

27. Sed non nulli textus obstant. 1.o in d. l. per servum 37. §. fructuarius 5. de adq. rer. dnio. ubi si servus, cuius usufructus alienus erat, expresse dixerit in adquirendo se velle adquirere dno proprietatis tantum illi adquirit per traditionem accipiendo, quemadmodum et ei adquirit stipulando ex re fructuarii, si nominatim dno proprietatis stipuletur: quod non est verum dicere servum per traditionem non posse alii adquirere, quam ei cui destinata fuit à tradente, adquisitio rei. Authores, quos videre potui, non advertunt ad hanc difficultatem. Sed mihi videtur dicendum in illo textu non agi de destinatione tradentis, sed solum de potestate servi in adquirendo, idest non supponitur tradentem eo animo fuisse, ut res praecise adquireretur fructuario, sed indistincte tradidisse rem forte à servo emptam, aut alia simili causa adquisitam

l. 37. §. fructuarius 5. de adq. rer. dnio

servus q applicavit adquirit dno proprietario, cui applicare potest, cy sub eius potestate est, ut docent Cuiac. 44. D. Iul. et Gifan. in altryn. ad eumdem text. Unde fit, ut fructuarius servus, per singulares, aut alio quocumque modo [illegible] traddenti proprietario adquirere possit, tenendo mero iure adquisito; sed quia iniquum est proprietarium cum iactura fructuarii locupletari, quod ex re eius adquisitio procedit (ut recte censet Gifan. ubi s.) idcirco benigne receptum fuit, ut fructuarius repetere possit à proprietario, per [illegible] sine causa, quod illi adquisivit ex re sua. L. ex re 28. §. 1. L. cum servus 39. de leg. servum. et quas accipiendo dicit in L. si servi 25. §. quod[?] 9. de usufr. leg. servum 22. cum 2. seqq. de leg. servum. ubi notat Accurs. Duar. ad eumdem text. cum ult. Cuiac. 2. resp. Nerat. in d. L. 22. et 54. D. Iul. in L. 4. §. gen. ex tit.

28.
L. q mihi 13. de donat.

Secundo obstat text. in L. q mihi 13. de donat. ubi contraria decisio obstare videtur, quae talis est. Qui mihi donare volebat servo communi meo et Titii, et tradidit, servus accepit ea mente, ut socio parte vel totum adquireret. Ait Ulp. nihilominus totum mihi adquiri, exemplo procuratoris, qui mihi adquirit, quamvis is accipiat quasi sibi adquisiturus, id est ea mente ut sibi adquireret. Quae antinomia ingens visa est nostris interpretibus: ego tamen in praedicta lect. hunc text. intelligebam, quod in servo non fuit propositum deliberatum adquirendi socio, sed mera, simplex opinio; putabat enim errans animus tradentis esse, ut utrique, vel alteri socio adquireret, quo in casu non est contraria voluntas servi, immo non est voluntas, quia errans nec vult nec sentit L. 15. de iurisdict. quae expositio mihi persuadebatur ex inscriptione, quae est ex lib. 7. disp. Ulp. à quo est desumpta L. sive 34. de adq. poss. quae obnet traditionis de errore in hoc statu: nunc addo text. in L. 18. de reb. cred. L. si fideiussor 29. mandat. L. 35. de adq. rer. dom. L. si cum nulla 58. de re iudicat. L. si dubiter 20. de fideiussor. qui omnes de errore agunt et desumpti sunt ex eod. lib. 7. disp. Ulp. quod facile imo nativum est existimare d. L. 13. de errore accipiendam esse. adiicio cum mens pro cogitatione usurpari à Cicer. lib. 2. de natur. Deor. [illegible] mens, consilium, cogitatio, prudentia. et lib. 1. [illegible] mens intelligentia quae nostra infixa in eas imagines &c. ideoque ad huc retineo antiquam solutionem magis vero fundatam, ut d. L. 13. intelligatur de servo, qui sine proposito determinato et per errorem voluit adquirere socio; nec tamen di-

sertè

servi voluit favore d.ⁱ illi domini, cui destinabat facere traditio: ar. l. d. l. 37. acquisitis de servo, qui domino suo noluit adquirere, d.ⁱ socio vel extraneo data opera et consulto consilio, quare dissolvunt mihi tres solutiones, quas numero existimat Bartholomaeus Lucius interpretatur. iur. cap. 82. ex quibus primo impingit in l. servum 80. de stip. serv. 2.ᵃ vero in d. l. 37. §. ult. 3.ᵃ vero, in qua suggerit, servum intervenisse tanquam nudum ministrum, et vel parum proprie tanquam instrumentum, et id circo voluntati eorum nullam haberi rationem, ut in l. ult. §. quum. sed haec solutio fugax est, et diminutoria, quia potius nulla mentio fit interventionis, aut voluntatis domini, ut possimus imputare domino circa destinatam omne negotium.

29\. Nunc autem de servo eodem eadem distinctio pertractanda est, quae de servo fructuario posita fuit n. 27. quoniam si accipit per traditionem ab destinatam a tradente ad unius adquisitionem, et vult alii adquirere pro illa parte nihil agit. Caeterum si nominatim domini haec vel singulariter uni ex sociis totum ei adquiritur; de traditione est text. in d. l. per servum 37. §. servum 6. ~~de …~~ ad adquirendum comproprio. est etiam in eadem l. 37. §. si cum servus 8. qui ad superiora principia accipiendus est; ait enim servum communem accipientem per traditionem posse uno ex dominis adquirere, videlicet quando per tradentem destinata fuit uni soli adquisitio, vel circa illam destinationem tradita fuit res servo, et ipse applicuit adquisitionem uni soli ex dominis. Secundum quam speciem accipiendi ut text. in l. 1. §. per communem 7. de adq. possess. l. filius 6. de stip. serv. comparatur hanc speciem adquisitionis per singularem, per quam uni ex dominis potest servus communis indistincte adquirere l. 1. §. 1. l. servus communis 5. ut^o licet. l. proinde 7. §. 1. cum 2. ll. seqq. l. si ex re 28. §. secundum 3. de stip. serv. §. ult. inst. eod. l. 3. C. per quas pers. nob. adq. §. ult. inst. per quas person. nobis adquiritur obligatio. Adquiret autem irrevocabiliter omnino domino uni soli, si iussu eius, vel iussu illius, vel ex re illius singulariter fuit. Caeterum si ex re communi vel ex operis suis uni soli voluit stipulare (licet mero iure civili illi adquirat) ut per actionem communi dividundo socius auferet partem a socio, imo et totum auferre poterit si ex re eius alteri voluit adquirere, quia malitiis servorum indulgendum non est l. si ex re 28. §. 1. l. si ex duobus. de stip. serv. docent laudati n. 27 =

CONSECT.^3 5^3

Nihil posse ex tt^o per servum adquiri quod non consistat in persona servi. Et diffra in hac re inter tt^a et ictus et de capacitate. Praestanda per dnos ipsis servis tractat^o

30 Quinto ex eodem principio consequimur per servum dno non posse adquiri, quod in servi persona consistere non potest, quod explicandum est ex receptis in l. 4. §. de servit. legat. ubi hoc principium statuitur. Servos tt^i factionem habere ex persona dnorum, idest tantum illos servos ex tt^o capere posse, quorum dni iure civili capaces sunt adquirendi ex tt^o, quod ita suo audiunt, si quod servis relinquitur possit subsistere in eorum personis, ut liberi facti possent sibi adquirere: exemplum sit ponitur, veluti si ad fundum dni via legetur servo, inutile legatum est, quia liber factus non potest praedii legato, cum sit ad fundum, qui non est servi manumissi, sed dni. Ratio autem istius principium est, quia non potest procedere opus, si instrumentum alienum sit ab eo, veluti domus construi non potest cum calamo, nec papyrus exarari cum asciola: eodem modo per servum contingere non potest, quique persona eius incapax est, vel naturae vel civilis eius dno adquiri non potest res praedicta. Sed tamen principium ipsum, quum exemplum magna indiget expositione.

31 In primis docemur, servos ex persona dnorum habere tt^i factionem passivam (tt^i factio passiva est posse capere ex tt^o) hoc principium probatur ex l. non minus 31. de her. inst. l. neque 20. §. servus 2. C. eod. l. si mihi 12. §. regula de leg. 1. l. 2. & 3. n.º 3. part.^a 6. Unde cum olim dubitaretur an servus haereditarius, idest, qui sub dno est haereditatis iacentis posset legatum capere, aut haeres institui, receptum fuit ab ipsa haereditate capacitatem accipere, quia defunctum repraesentat, & quasi vicem gerit eius personae l. non minus 31. §. 1. l. servus 52. de her. inst. l. legatum 116. §. servus 3. de leg. 1. l. servus 52. de her. inst. l. 63. § 4. ad Trebell. Vid. in fragm. tt^o 22. §. 1. Itaque licet haeres futurus tt^i factionem non

heat

habeat, tamen si defunctus habuit recte servus haereditarius haeres instituitur. L. 52. junct. L. in eo 33. §. ult. de acquir. rer. dom. Sed posita L. 52 difficulis est in suppositione, quam facit, merito enim dubitari potest, quomodo possit esse haeres futurus, qui testi factus non est, vel quomodo potuit sperare haereditatem, qui civis romanus non est ... L. C. de haer. instit. L. 1. ad Falcid. ... n.° 22. à princ. Sed cum haec sit suppositio, quam facit JC. casus quaerendus est, nec est divinare investigare illum. Fingitur deportatum à milite fuisse institutum, potest enim deportatum à milite institui, quia miles ... iure gentium testatur, non ... observat ... iuris civilis L. ... 13. ... enim 14. §. ... deportati de test. milit. deportatus deliberabat de adeunda haereditate, interim ... iacebat haereditas, tunc servus haereditarius institutus fuit à pagano, qui cum milite testi factionem habebat, cum haerede deportato non habebat. ... servum recte institui, qui accipit capacitatem ab haereditate, quae defunctum repraesentat, non ab haerede, qui nondum est, aliud casus potest investigare seductus ... ut nos proponemus. Sed notandum est, haereditatem ipsam non posse ... institui, nec legata, nec fideicommissum capere, quod est quod ... et nihil in se iure ... L. 1. de divis. rer. non est corpus L. 52. de petit. haer. ... habent testi factionem, quae erant corporea, et quidem certa ... in fragm. n.° 22. §. incerta 2. cum 2. seqq. Paul. 3. sent. ... 6. §. 13. §. incertis 25. inst. de legat. ... quia haereditas personam civilis praestat servis civilem capacitatem, ipsi autem ponunt de se capacitatem naturalem, nempe corpus: habet ergo haereditas capacitatem effectivam, non terminum ut mirabiliter dixit. B. Vinell. 2. select. cap. 11. n.° 28. idem per quam in se obtinet ius capiendi ex testo, et efficit illud in servo, et quamvis desistat haereditas in servo non potest statim eum adire donec superveniat haeres, qui iubeat eum ex L. ... in aliena 6. de adq. haer. Vinell. ubi supra.

32 *Huic* affinis est quaestio, quae versatur in L. 23. §. cum 9. de aedil. edict. Videlicet si ab incapaci morbosum mancipium venditum sit ei, qui capax est capiendi ex testo, et dum in eius potestate sit legatum accipiat, vel haeres instituatur, recte supponit JC. capacitatem mutuare à ... domino, dum quaerit an sit redhibendum emptori venditori quidquid per servum ex testo accepit; respondet ... si emptor rescindat venditionem propter morbum servi redhibitum ... venditori, quod per servum adquisivit ex haereditate, vel legati testo, cuius capax venditor

L. 52. ... haer. inst.

L. 23. §. cum 9. de aedil. edict.

non fuit: ratio est, quia à praesenti aliud seruus mutando capacitatem, ut de haereditate iacente d. dixi; qua propter emptor aiat venditori legatum, quod ipse ex sua persona sequi non potest, et fit capax per alium, qui per se incapax est ut in l. diuers 29. de liber. leg. quam ad id Castren. emendat in l. Senatus 35. §. pen. de mort. caus donat. caeteras q[u]i examinat Bened. Pinell. 2. select. 12. ex n. 39.

33 Sed

l. 55. §. 2. de l. 2. superioribus aduersatur textus paru nostrum; et ab interpretibus parum notatus in l. si hoc 55. §. 2. de leg. 2. ubi supponitur haeredis institutum fuisse caelibem, qui ex l. Papia nihil capere poterat, vel orbum sine liberis, qui tantum partem capere erat illa. infragm. tit. 13. et seqq. itaque haereditas iacens repraesentabat defunctum qui erat capax, sed haeres futurus erat incapax vel in totum, vel pro parte, cumque esset seruus in haereditate iacente, ei legatum relictum fuit. Capit dubitari cuiusque persona inspicienda esset ad serui capacitatem haereditarii, haeredis futuri, an neutrius, et post multas uarietates obtinuit, ut spectetur persona haereditatis, quia nullus est dominus, idest nulla est uera persona pro tunc quando dies legati cessit, in qua posset quaeri de capacitate, ut recte exposuit Schifordeg. ad Fab. lib. 2. tract. 26. q. 2. Ex quo infert U.S. totum legatum haereditati iacenti adquiri, et per eam haeredi futuro, quandocumque adierit, quod est verissimum, et facillimum. Seruus enim accepit capacitatem ab haereditate, et postmodum adquisitum legatum peruenit ad haeredem, fitque capax per alium, qui per se incapax est l. qui diuers.
Sed quod sequitur ualde difficile est, secundum quod accipere potest, reliqua autem pars ad eos, qui iure uocantur, uenit. quae verba indicant in effectu capacem non fieri seruum haereditarium per haereditatem, si quidem non fert plus, quam futurus haeres ferre potuit: ergo falsum est dicere spectandam esse personam haereditatis iacentis ad capacitatem serui. Quamuis hunc locum enarrauerunt Accurs. Castren. et Schifordeg. et Pinell. ubi proxime et Pinell. 2. select. 18. n. 26. huius tamen difficultatis non meminerunt: Dicendum ut est, non posse haeredem plus ferre ex legato per seruum haereditarium adquisito, quam ex ipsa haereditate in qua institutus est, quia per haereditatem ei defertur legatum; itaque si nihil consequitur ex haereditate nihil consequetur ex legato: si partem consequatur partem ex legato habebit et reliqua pars pertinebit ad eos, ad quos ipsa haereditas pertinet, olim ad Fiscum

ex

in l. Papia de caducis, hodie vero si ex aliqua non causa haeres scriptus non potest certe partes haereditatis ut in l. c. C. de secund. nupt. attamen advenientes ad invicem l. unic. §. Et cum vigilantes C. de caduc. tollend. quod si intra 100 dies, qui post legem datam legi paruerit, vel caelebs uxorem duxerit, aut orbus liberos susceperit, quia tunc haereditatis capax fit Ulp. in fragm. tit. 17. consequenter et solidi legati servo haereditario relicti, et per eum ipsi haereditati adquisiti: in summa quemadmodum si duo, plures ve capaces unde instituti haeredes, scindenda inter eos legata pro personibus haereditariis, ita scindi inter haeredem scriptum, et id ad quem reliqua pars iure spectat, quod ut dixi, ipse non potest certe maioris partis legati, quam haereditatis, cum per haereditatem illud adquisitum sit, ut indicavit eius iudicio, postus quam docuit magnus Praeceptor meus D. Ramos in academic. ad l. Iul. et Pap. 3. § cap. 2 n.° 8.

34 Ex quo facile perpendi dicta, quae ueraant inter hanc speciem et l. propositam. In primis in l. 52. qui non falcem non habebat haeres institutus à milite, tunc militis haereditatem consequitur in qua invenit legatum servo haereditario relictum, in eo scribens, et per eum haereditati delatum. Igitur cum fiat tunc haeredis, fiet et solidi legati, quia omnia iura haereditaria ad haeredem, ut essent postea adeuntis, et eius non scinda-tur adquisitio haereditatis, nec potest scindi legatum ipsius. Deinde in l. 23. §. 9. de edilit. edict. emptor capax est, venditor incapax, relictum fuit legatum servo dum erat in potestate emptoris, et per sequens quaesitum fuit legati, nec fisco ullus locus est pstuit, postea emptor redhibet servum venditori, tanquam morbosum; in persona venditoris non potest tractari de capacitate, quia ad eum non spectat tan-quam legatum, sed tanquam lucrum adveniente occasione servi quaesitum, debet enim emptor si redhibet mancipium venditori restituere quicquid per eum adquisivit post-ea quam nunquam in potestatem eius pervenisset l. Iulianus 13. §. si quis uero 18. de act. empt. nec aliter redhibitio consideratur, quasi si esset noua venditio retro facta ab emptore venditori, ut alias colligitur ex l. Pomp.s 13. §. Item 3. de adq. posses. l. si duo 6. §. 1. de diuers. et temp. ut eleganter ostendunt per-nelli. lib. 1. cap. 22. n.° 42. Igitur quamuis venditor sit caelebs, aliter ve inca-pax, et legi non pareat, consequenter ea prima emptoris, quod ex vna consequi non potest.

35. Quod de haereditate iacente dixi, et in servo posthumi alieni locum habet; cum enim Iulian. in §. servus 2. inst. de haer. inst. dixisset servum haereditati iacenti posse haeredem institui, statim in ult. etiam adiicit servum eius, qui in utero est haeredem institui posse: quae separatio desumpta fuit ex l. eius servum 62. de haer. inst. nec doctrina illa generalis restringenda est ad posthumos suos (videlicet eos, qui si nati essent forent sub potestate testatoris, et excluderet eos gradus in familia.) qui iure ueteri institui poterant l. placet de lib. et posth. ut venit Connan. n. 10. om. cap. 8. n. 5. quia generalitas dictorum textuum non admittit hanc restrictionem, ut excludit Costa in §. posthumus 6. inst. de legat. necesse est subtilissima ratio Vigliae in d. §. servus n. 2. existimantis servum posthumi esse in effectu servum haereditatis iacentis, quae antequam posthumus nascatur non defertur ei haereditas, et per consequens iacet l. ib. de lib. et posth. l. 84. de adq. haer. Multi enim sunt casus, in quibus servus posthumi non sit natus, quos considerat Pinell. n. vel alibi n. 5. Deinde quia iure etiam iudicio aduertit argumentum fere de servo haereditario ad servum posthumi, meliorarent d. S. et Imp. si confirmarent istos periodos. Dicendum est in servo deficere rationem prohibitionis, quae in posthumo militat: posthumus enim institui non poterat, vel legatum accipere, quia incerta est persona, vel similis incertae cum adhuc natus non sit, ut dixit Theophil. in §. posthumo de legat. quia propter id civilis incognitus fuerat, et ei fuit namque auxilium praetorium, de quo in prin. inst. de bon. poss. Sed quia per potestatem iuris pro nato habetur, quoties de eius commodis agitur l. 7. de stat. hom. ideo cum propter hanc potestatem habeat personam et capacitatem civilem, et servus habeat certum corpus, ubi tantum deficit quod est capacitas naturalis, recte potuit haeres institui, quamvis dominus nondum institutus. Pinell. d. cap. u. Valent. de adq. haer. cap. 2. n. 19. et de lib. et posth. 2. §. cap. 2. n. 48. S. Am. 1. lib. 13. ex n. 28.

36. Ex eadem ratione servum captivi apud hostes existentis haeres institui potest l. illa institutio 32. §. 1. de haer. inst. cuius institutionis hic est exitus, ut si reuertatur captivus ab eo capacitatem mutuatur, quod captivus institui potest, et reuersus adire haereditatem l. 102. §. 1. de leg. 1. l. gen. §. 1. de his quae pro non script. l. 4. §. si de gratia de bon. lib. ceterum si apud hostes captivus decedat, quod ab initio captivitatis censetur mortuus, et idem exoritur fictio haereditatis iacentis l. 44. in fin. de usucap. censetur tanquam servus

sanus hæreditariæ d. l. 32. §. 1. Cujac. in l. unic. §. & cum neglecti C. de caduc.

37 De servo Reipublicæ & municipii idem dicendum est ac de hæreditate jacente, quæ utrumque coniungit & separat in l. 22. de fideius. & quia licet municipia institui non poterant ante tempora Leonis l. hæreditas 12. C. de her. inst. hoc eveniebat propter incertitudinem corporis, & quia universi consentire non poterant in adeunda hæreditate, vel in gerendo pro hærede Ulp. in fragm. tit. 22. §. nec municipia 5. itaque cum sola haec capacitas ei deficeret, & hæc posset suppleri per servum, consequens est, ut servus civitatum, semper hæredes potuissent institui. Nec interest, quod iussus necessarius sit ad adeundam hæreditatem, quia etiam præstari potest per aliquos decuriones electos ex corpore universitatis, qua cautela utebantur, quoties sibi restituenda erat hæreditas ex Trebelliano l. unic. de libert. universit. vel in acquirenda possessione. Pal. 1. Illustr. tract. 2. in ult. Igitur quod in l. 3. de stip. servor. dicitur servum reipublicæ ab ea mutuari capacitatem ad stipulationem celebrandam porrigi debuit, ad capacitatem etiam. Sed hæc ignorantia partem ex utilitate, postquam municipia hæredes institui possunt d. l. 12. qui enim institui potest, procul dubio poterit capacitatem servo præstare d. l. 12. §. regula de leg. 1.

38 Ex his sequitur testamentifactionem servis ex personis dominorum esse; adversus quam obstant duo textus vulgares, sed qui sine piaculo prætermitti non possunt. Primo deinde l. si deportatus 7. in princ. de leg. 3. ubi docemur si deportati servo fideicommissum relictum sit consistere fideicommissum, adeo quidem ut si deportatus restitutus sit à Principe per gratiam de qua in l. Ult. C. de sent. pas. ad ipsum spectet fideicommissum, vel si servum alienaverit novo domino pertineat ad novum dominum, vel si in potestate retinuerit pertineat ad fiscum, ad quem bona deportati pertinent l. bona &. C. de bon. proscript. Dum sic deportatus ut est incapax legati propter defectum testamentifactionis l. 6. §. solemus l. homo 59. §. 1. de leg. 1. l. 1. C. de her. inst. ita & fideicommissi, quia fideicommissa illis relinqui possunt, quibus & legata Ulp. in fragm. tit. 25. §. fideicommissa: quod est contra ex l. 16. de interd. & releg. ex d. l. 7. §. 1. quem expono infra n. 42. ut obiter refutemus Primarium Vallisoletanum, Olanum, inquam in lib. 4. paralip. cap. 11. & 12. ait suis, quod in servo deportati consistit fideicommissum: quamvis dominus incapax sit capacitatem habet servus. l. 7. in princ. de leg. 3.

39 Tentarunt distinguere

difficultate hanc plures, quos refert et refellit Stano ubi s. et ego magis puer, quos inveniis lib. 2. de inked. et relig. cap. ult. Sed me et illos omnis dicendi est desertatis in intro introducendi fideicommissa, quae a fide et pudore haeredis pendebant sine ulla coactione juris. inst. de §. Theoph. de fideic. haer. iure gentium merito attribuebantur, adquod spectat sufficit servare l. 2. de vall. l. 1. de const. secun. deportaty, ingenuus, secundum hoc enim capacem fuisse capiendi fideicommissa, ut docent multi, quos in hac re selecti sequitur Stano lib. 4. cap. 11. n. 12. Postea Augustus deinde Claudius coeperunt praebere authoritatem fideicommissis, donec res eo pervenit, ut Praetor fideicommissarius crearetur, qui de illis ius diceret, cuius fit mentio in l. 2. §. eadem 32. de O. I. et quamvis non peterentur civili actione, ut petebantur legata, petebantur tamen extra ordinem implorato officio Consulis, Praetoris in urbe, et Praesidis in provinciis Ulp. tit. 25. §. fideicommissa 12. simili l. pecuniae §. persequuntur de O. I. itaque post probatum ab Augusto tribui fideicommissis exaequata fuere legatis in multis speciebus, ut subtiliter dixerit modernus Aurelius Galban. de usufr. cap. 14. can. n. 8. Ex quo Ss. coeperunt ad fideicommissa extendere, quae in legatis recepta erant, ut in l. Falcidia ss. per tex. l. in fraudem de 21. q. et a qq. de l. Papia de caducis in l. 87. de leg. 3. cuius epigraphe: de l. Valeria ex l. si cui 21. ad l. Falcid. de S.C. Libroniano ex l. 1. §. ad... ad l. Corn. de sicar. et ex de edictis Praetoris nostri meo si cui plus quam per l. Falcid. licuerit. ex l. 1. §. nodie illo tit. de remissione condit. iuris iurandi ex l. quae sub condit. §. 8. §. in fideicommissis de C. I. de edicto de legatis praestandis in l. 1. §. 5. et §. sed etsi illo tit. de edicto ut in possess. legatorum ex l. 5. §. Imp. et §. ult. illo tit. de edicto, ut legatorum nomine caveatur l. 1. §. ult. q. l. hac stipulatio 14. illo tit. de edict. quor. legat. l. 1. C. illo tit. haec autem extensio in posteris iuribus et curiosa facta fuit ut tantundem valerent fideicommissa quantum legata, sed non magis, alioquin si magis valerent illuderetur legibus per fideicommissa, cum testator honorare posset

205 per fideicommissa illos, quibus legare tit. nil possent relinquere.

Unde quamvis in privilegio fideicommissi relicti deportato consisteret in eius persona habeo casi posset, ut ubi qui deportatus capax est omnis, quae non iuris gentium l. 15. ubi dixi, de inked. et relig. tamen postquam namque potestas habuit non potuit hoc illi permitti

alioquin

aliorum, sublata ex test.° capere prohibentur, qui facultatem vouet ipse nec fideicommissum consequi: sicut q.° capax fideicommissi ei interdictum ut caelibi, et aliis incapacibus. notandum ii est, quod dico interdictum ei fuisse capere; s.° trio ii ideo communicatio id fideicommissum deportato relinquatur non sustinere ab initio, q.° ey ad hoc sufficeat . . . honati, sive iuris gentium cuius capax est deportatus prohibitione sustinet rat.° sustinere fideicommissum illi relictum l.° d. et nec sequens in eius sexus relicta potest sustinere, q.° . . . tingat à dicto capacitas iuris gentium, qua sola indigent fideicommissa. Iusta q.° Donel. 6. com. 17. textu. et Tiraq. 12. decis. ult. dixerunt sexum deportati accipere capacitatem à fisco, q.° dicto eius institutus non est, opponitur iuris gentium: q.° capacitas semper sumitur à gentium dicto ut l. dixi; et in opposito notavit Cuiald. d. cap. 17. lib. 2. Secundum quod placet ii l. Fab. 2. sem. ca. 13. vers.° porro deportatus; et Donel. in l. 1. C. de heredit. n.° 13. Existimandum ii tamen fideicommissum sexus deportati relictum ad fiscum pertinere; sed ey decedit sine relicto in ipsa poena, q.° si potuit adquiri ex test.° et eodem iuris gentium, nulla est ratio quare ab eo non adquiratur, ut adquiruntur cetera bona post deportationem ex eodem iure dl. 15. de interd. ideo autem si post mortem test.° sexum abierit, ad regum and. non spectat, quia postremus dies fideicommissi cedit, adquisitum fuit deportato, nec ii sequitur sexum ut infra dicam n.° 44.

41 Ex his sequimur, fideicommissum sexus deportati relictum ab initio consistere in eo, et adquiri vel deportato relictum, vel fisco eius legitimo heredi et naturae, iure spectat, ut relicta se explicuit Vlang. d. cap. 12. Sed redeuntes in alias innumerabiles difficultates descendimus, quoniam Vlp.° in d. l. 7. § 1. aliquid speciale circa fideicommissa videtur ut in test.° militis, quae non habent locum in test.° pagani, q.° dixit deportatum ex test.° militis fideicommissum capere posse, ut notavi l. n.° 38. sed nos ita efficimus, ut eodem modo adquirantur fideicommissa ex utroque test.°, tam ex test.° pagani, quam militis: q.° sine mysterio manet Vs. aversio in d. § 1. quod decenter dici non potest. Quam difficultatem, ut diluam, ausim dicere meliorem conditionem esse sexui deportati ad adquirendum fideicommissum ex test.° pagani, quam deportati ipsius; quippe existimo nullatenus sermonem fuisse nomen deportati scribi in test.° ii quia test.° fa . . . nisi heres ad fideicommissa, sed quia in poenam prohibebantur, à quo tamen relicto in ultima voluntate; id mihi suadet text. in d. l. cum Vlp. 16. de interd.

et releg. ubi Imp. Antonin. Pius in oratione eius, qui deportato aliquid relinquere desiderabat, respondet aliquem capacem esse, cum ex
illa causa nihil ei posse relinqui, neque haereditatis neque legati, neque fideicommissi
titulo, quia servus poenae est, et servi quoque publici poenae significant fiscum, cum publicum
significat auctoritatem legis l. 31. de pœn. l. libertinus 8. de rit. nupt. §. 2. ius, fisci
fideicommissum relinqui non obstat deportato, haec, in conforme a derecho, mia-
suer parece: ideo si deportato ipsi fideicommissum relinquatur non valebat, non quidem
ex defectu testamenti factionis, sed in poenam; et quia indecore nomen eius in testamento civis inserere-
tur; secundo quod nec ipsi adquirebatur, nec per eum fisco, aut aliis: qui mo-
res publici, cum non considerentur in servo, qui nihil deliquit, nomen servi nec
abhorrent, nec abolent, et cum a domino capacitatem trahat consistit in eo fideicommissum:
idcirco Ulp. in d. l. 7. cum loquutus fuit de fideicommisso in testamento communi relicto me-
minit servi, et non deportati ipsius; cum vero loquitur de testamento melius meminit de-
portati. quae ad hanc l. notabilia esse censeo.

42 Sed quamvis alieni docam tantique
operae pretium est investigare, cur Latinus Iunianus fideicommissum capere possit,
cum legatum capere non posset teste Ulp. in fragm. tit. 25. §. Latini f. quod nuperi
nostri scriptores alto silentio praemunt: accedit quod alia investigatio cur deportato prohi-
bitum sit capere fideicommissum et eius causa, et non fuisset extensa haec prohibitio ad La-
tinum? Quam difficultatem, ut solvam, notandum est, cælibem ex persona civili et nati
testamenti factionem habere, nisi ei capio interdicta esset per l. Papiam in poenam cælibatus ob-
sistentis l. 1. C. de infirm. poen. cælib. id deportatum testamenti factionem habuisse, nisi in poenam
delicti ad statum peregrinitatis esset redactus, quae fuit specialis poena l. int. eos qui ob-
interd. et releg. itaque utrisque adempta fuit capacitas in poena, quae derisoria maneret, si
posset fideicommissum capere, quod vetabant capere legati titulo, merito I. C. porrexerunt ius
de legatis ad fideicommissa ut dixi sup. n. 39. quia lex, quae nolebat cælibes vel depor-
tatos capere legata, et illos a fideicommissis interdiceret si noluisset fideicommissaria
necessitate onerari. In Latino, qui ex se nunquam fuit civis Romanus Ulp. tit. 2.
§. libertinorum inst. de libert. per consequens semper fuit libertinus, et sine testamenti factione, qua
peregrinis carebant, donec l. Iulia Norbana, quae favore libertinorum lata fuit. d. §.
libertinorum. illis testamenti factionem permisit sub quadam conditione, si intra 100 dies civitatem romanam

conces-

consequenter Vig. n.° 17. et 20. S. Lanus 8. et n.° 22. S. Lanus 9. Ind. l. Papia ubi ut adimere caelibi, quod haberet in poenam caelibatus. l. Iunia dedit latino, quod si haberet ingenuus ut saturaret civitatem Romanam consequi; illa de ademptione legati ad ademptionem fideicommissi, potuit intra rationem duci propter identitatem rationis: neque dedit non potuit trahi ad ademptionem, quae introducta in favorem retinquerentis in odium 3.ª regulis Dig. fideicommissum dell. et inducta ad unum finem operarentur Stryy 3. t. 19. de adim. leg. quam tamen cum Latinus ex capacitate iuris gentium potuisset capere fideicommissum, et l. non dedisset ei l. Iun. reliquum testamenti factum sub qualitate datur non potuit ex eiusdem ut Latinus admitteret post privilegium l. Iuniae, quod eius optimo anie privilegium habeat, ut verbis plus censuit Ramos ad legem de leg. n.° 13. et 14.

43 Ex dictis facile expeditur alter textus in l. si servum 82. de adq. haer. qui videtur repugnare superius ubi supponitur, servum eius, qui capere non potest, heredem institutum esse, docet quod dicitur in persona servi consistere institutum, sive dominus solidi incapax sit, sive partis. Unde tacite infertur non alienato servum, dominum per eum non posse plus capere, quam per se met ipsum: et expresse autem traditur si ante diem legati eundem alienatus sit sine fraude, et novus dominus sit capax solidum ei adquiri. Verum facile nos expedimus dicendo, quod loquitur de incapacibus ex l. Papia (ut constat ex inscriptione) quibus testamenti factio est, et minus interdicta est capio (ut supra dixi) quare in servo videtur relictum et in domino sisteret acti[o]nis, et qui dominus in incapacitate perveniret post 100 dies, relicti potest adquirere, vel sibi, si citra fraudem manumittatur, vel novo domino ita Cuiac. in l. 49 § 1. de her. inst. Donell. et Vinald. 7. 17. lit. 2. Val.ª de adq. her. cap. 5. n.° 5.

44 Postquam vidimus quomodo servus capacitatem testamenti a domino accipiat, videndum est qualiter in eo consistant relicta in testamento, quod facillime desumitur ex d. l. et maxime § 1. de her. inst. leg. et ex l. debitor 82. § servo alieno de leg. 2. ubi docemur in persona servi consistere relicta, quantum ad capacitatem, quam a domino consequitur, habilitatur ipse, et fit capax. Ex quo multi iuris effectus deducuntur. Primus est ratione possunt servo legari, quia persona domini tantum inspicitur, ad hoc ut cum eo sit testamenti factio, quae est capacitas generalis; ceterum capacitas quoad rem, quae est specialis, pendet a servo, qui cum diversae personae habeat, naturae potest in eo sistere, quod in domino

n̄ possit. 2. ut si servus ante diē legati cedentē alienetur vel manumittendis, vel novo dño rel̄ictū adquirere l. rel̄ erit 6. § 1. l. 7. in gen. de leg. 3. l. 99. de leg. 1. l. 20. de opt. leg. q̄ iungitur Vinel. 2. selett. 45. à n.° 20. Larrat. 5. selett. 7. l. 5. § ult. l. 14. in fin. q.ᵈ dies leg. ced. l. 5. C. de adit. meret. vel in hæreditate ialienando, vel manumittendo antequā adeatur § si servus 2. inst. de hær. inst. l. 25. § 2. & ult. l. 62. § 1. de acq. hær. = 3.ᵘᵐ est, ut si filius vel servus hæres institutus sit, vel legatū acceperit, & patris fideicommittendo ut hæreditatē restituat, si quidē rogatū extraneo restituere, potest deducere Trebelliā tanquā hæres; cæterum si filio ipsi iā emancipato, vel servo manumisso restituere rogatus sit, n̄ possit deducere, quia cū in persona eorū consistat relictū, utrecte eorū iure ipsos iur elegans in l. cū filio 11. de leg. 1. quē exponunt post Clarissim. Cuiac. lib. 9. obs. Pag. Donell. 8. com. cap. 20. & Osuald. in nōtis ibi. = 4.ᵘᵐ effectus est, ut nudū nomen & existentia hæredis remaneat penes filiū, servūque, q. iussu patris, vel dñi adierunt hæreditatē, q.ª in ipsis consistit, & ipsi adierunt, quamvis adquirant patri, domino, ut dixit Pag. in d. l. 11. emolumentūque secundū Vinii in l. 1. in prin. si q. à parente fuerit manum. sive ut alibi loquuntur fuit ille pater quasi hæres. filii qui sibi adquisivit hæreditatē in l. 6. § 4. de transact. & nōtat h. 4. selett. 5. n.° 2. Unde si in substituto fiat, quivis mihi hæres erit eumque impuberi filio meo substituo, non admittendus ad substitutione, qui per mediū servi, vel filii personā hæreditatē adquisivit l. qui liberis § § ult. de vulgar. servus enim retinet nomen, & verè est, quis domino hæreditariū gestit ad acquisit. Cui similis est decisio text in l. 3. § hæredis de legat. præstand. & alia in l. edicto 13. § 8. de iur. fisc. = Quintus effectus est, ut legatū servo datū dño adimi n̄ possit l. 21. de adim. legat. cum enim in persona servi, vel filii consistat, ne dum ad dñū transierit ante cessionē, consequens ē, ut nulla ratio habenda personæ dñi. Duaren. ad d. l. 11. columm. 3.

Quæ

45. Omnia indicant in persona servi legatū ad initio subsistere. Nec obstat annotatio Marcelli de qua in l. 113. de leg. 1. qui docuit, & recte; servo alieno legari posse, quārā serviat, idest sub illa adit.° quandiu in potestate dñi permanserit; quo in casu subiecto Africanū censuit dñū & proprio admitti ad legatū l. 42. de C. et D. l. ult. sic intellig. de ann. leg. adde; q. ideo inspiciendā personā servi, & in eo consistit

l. 113. de leg. 1.

legatū

legatj, q. potest manumitti ante dies legati cedentis, et sibi adquirere; sed quia praesupponitur datio scriptura eius persona inquisito, ut subito dicitur Contra 2 scilicet 17. hinc enim persona servi vel filii quam nudus minister adquisiti ponitur, ut non male dixit Cuiac. tract. 2. ad Afric. ind. 42. per illis elegantem sic intelligit in l. filio 22. de mort. causa donat. quae non modo ignorant ex l. ult. eod. tit. q. hunc etiam domino poterit legatum adimi, et ei servari ex edicto de legat. praestand. et militant in contrarium omnia, quae non praecedenti notavimus, uno excepto, quod de nudo nomine haeredis diximus, q. in omni eventu videtur penes servum, ex ipse sit qui adit haereditatem, et nomen haeredis sequatur, ut ex iudicio nostro Contra 2 Cap. 17. Non, inquam, tollitur Marcelli annotatio, quia licet sit vera et calumniosa, ut docet D.S. in dl. debitor 82. §. servo alieno de leg. 2. ratio est, quia licet hoc in casu legatum iure proprio pertineat ad dominum, tamen a persona servi vires accipit, et dominus illud adquirit per medium servi personam, tanquam per instrumentum adquisitionis, ad hoc enim parvi refert, quod servus sibi adquirere nunquam possit, nec spem habeat libertatis, siquidem adquirere possumus per illos servos, q. non possunt pervenire ad libertatem, qualis est qui eo pacto venditur est ne manumittatur, ut in l. 6. de serv. export. et hinc non minus verum est, servum esse instrumentum dominicae adquisitionis. Igitur non est contraria intersese pertinere ad dominum iure proprio legatum servo relictum sub editi si in eius domino perseveraverint, et subsistat adhuc hoc legatum ex persona servi, imo potius ideo ad dominum pertineret, q. in servo subsistat, alioquin si instrumentum esset inhabile adquisitioni non procederet. Igitur si tale sit legatum, quod servo scriptura et inutiliter relinqueretur, non posset pertinere ad dominum, quamvis relinqueretur servo sub p[illegible] editi, ideo subsistit calumnia Marcelli, q. arguebat in hunc modum: pertinet ad dominum iure proprio in p[illegible] specie, ergo consistit in persona domini. Sed haec diversa sunt et ex diversis non sequitur illatio l. 37. de minor. Accursius quo procederet Marcelli argumentatio, et bona esset eius consequentia, adhuc esset argumentum calumniosum, quia licet regula deficeret in illo casu speciali, quem per nimium acumen excogitavit Marcellus non ideo minora esset in omni l. 1. l. 102. de reg. iur. Ipsa igitur regula vera est, et universalis: legatum servo relictum ex persona eius subsistere: et ita hunc locum exponunt scribentes Accurs. in d. loco calumniosa et ibi dicunt Am[illegible] 1. lib. 14. n.o 16. quamvis aliter sentiunt Cuiac. 16. q.q. Pap. ind. l. 5. de servis leg. et eo q.q. Paul. ind. §. am[illegible]

servo alieno.

46 Ultimus effectus est qui proponitur in d. l. 5. ut servo non possit legari servitus ad fundum dñi, quia specialior capacitas ac. gestio rei sumitur ex persona servi, qui fundum non habet; non potest autem servitus legari ei, qui non habet fundum l. 1 § omnium p̃dior. Cui quod opposuit multorum tex. in l. cum 17. §. 1. de leg. 3. ibi: servitus quoque servo p̃dio habenti recte legatur. Potest intelligi hic tex. de illo servo, cui ex speciali p̃missu concessum fuit habere bona veluti servo publico Populi Romani, ut Cuiac. legit et scribit ag. Ulp. in fragm. tit. 20. §. ult. de quo Osuald. cum aliis 5. cap. 5. C et 6. 17. L. Vel cum Ant. Fab. d. cap. 14. ex n. 24. qui omnino exponit ubi habenti, quo habituro, quando tenga; quae solutio sumit p̃ito tex. in quo D.S. non possit posse legari quando non, sive tamen sperantur l. 24. de leg. 1. et postea subdit servitutem quoque posse legari servo p̃dium habenti; ideo ex iis communibus illius quod demus intelligere de legato servitutis in futurum tempus relictae, quod valet l. 23. §. 1. de servit. urb. l. 10. de servit. rust. l. 98. de V. O. Erit itaque sensus servitutem posse legari servo in id tempus, quo manumissus habet p̃dium.

47 Hactenus quantum in d. l. 5. egimus de capacitate, quae potius dñi servo ad adquirendum tit. 3. et quatenus in servo consistat reliquum. Nunc de capacitate ad stipulandum adquirendum est. Statuimus enim in dicto servo ex persona dñi habere ius stipulandi, p̃to init. de stip. serv. et ideo, ad eo mutuari capacitatem et quidem civilem, quamvis de se possit capacitatem naturalem, ideo si dñs mutus, furiosus, aut infans sit, servus autem capax sit naturaliter stipulandi, recte potest stipulationem celebrare l. 1. in prin. h. tit. Unde sequitur servum hereditarium stipulando hereditati iacenti adquirere l. 4. de divers. et temp. l. 26. de O. et A. quae exposui lib. 1. quaest. l. 15. l. 3. de stip. serv. et non tantum posse stipulari hereditati, quae praesens dñs est, et a qua accipit capacitatem, sed etiam heredi futuro, cuius personam sublinet, id est sperat, quomodo interpretor l. 24. de novat. non ut alii interpretantur de sublim orat. Sed quod diximus futuro heredi posse stipulari servum hereditarium, sic accipiendum est, si indistincte et sine expressione nominis stipuletur, alioquin si stipuletur Titio heredi futuro nominatim inutilis est stipulatio l. 18. l. 28. §. ult. de stip. serv. l. 27. §. ult. sic intelligendo de qualitate ratio est, quia futurus heres non est dñs, donec

vel

uel pro haerede gerat §. in extraneu de haer. qual. Et ideo frustra adiicienda persona Dñi, qui n̄dy ius aliquod hēt; atu. mentio haeredis in omni omnij ex uniuersali iure succedenty, ꝯprehendit et elegans est l. n̄ velly 6. de cond. legat. relat.

48 Ad hanc partem pertinet difficilimus Africani locus in l. cum q. 41. de reb. cred. cuius haec est species. Titius, qui Romae degebat, ppm in urbe fecit, et Stichum seruum suum ex parte haeredē cum libertate scripsit, qui in prouincia, uelut in Hispania, aut Gallia praepositus erat Kalendario, idē exercendis pecuniis suo foenore, uel mutuis dandis pecuniis sub usuris ut explicant, et illustrant Cuiac. et Donell. ad h. l. Vultei. 2. adversar. cap. 2. Ant. Fab. lib. 6. n. 15. cum decessisset testator, et nondum peruenisset ad Stichum notitia libertatis, ignarus status sui perseuerauit in statu antiquo, exegit et uel credidit pecunias aliquas inter posita stipulatione super obligatione illam, aliquas acceptis pignoribus. Consulebatur de ualore huius negotiationis post manumissionem testatoris factae. Et in primis, quod attinet ad pecunias exactas, a lo cobrado, placuit debitores, qui iusta ignorantia, et bona fide soluerunt seruo manumisso liberatos fuisse, de quo dixi l. eā n. 9. quae uero pecunia exacta ad Stichum peruenerit, ad omnes haeredes pro portionibus haereditariis spectat, sicut eam petere ab Sticho possunt iudicio fam. excisc. uel negot. gest. In qua re ita distinguendum est; uel pecunia exacta extat, uel consumpta est; si extat est haereditaria, et iudicio fam. excisc. à cohaeredibus exigi potest tanquam propria l. 52. §. 1. fam. excis. si consumpta est, quia n̄ ē haereditaria, nec Stichus quasi tanquam haeres, cum ignoraret se haeredē eē l. 16. §. 1 et 4. l. 49. eod. et ideo fam. excis. sed actio negotiorum gestorum datur. Ergo d. l. 41. accipienda ē de pecunia, quae non extat, ut docet Donell. ad eamdem l. n. 6. et 7. et n̄ multi dicant Ant. Fab. in pan. et Cuiac. 8. ad Afric. eodem tom. 4. Cum hoc in pso docuisset, inuestiga quas uero ponit diff, inter pecunias, quas credidit, et quas exegit debitas; exactio enim ualet et liberanda creditores soluentes, ut dixi, et exponit Santillan. interpret. iuris cap. 5. n. 2. creditum uero non ualet, quare nec pecuniae fiunt accipientis, nec desinunt eē haereditatis, quia quod benigne receptum fuit fauore soluentis, n̄ fuit receptum fauore

obligationis. Hic rursus citato a. V sent. in cap. dudum 14. ad fin. de Præbend. in 6.
Sed hæc doctrina accipienda est de servo cohæredum, quia pro parte Stichi valet
mutuum, cum eo ignorante transierit haeres et liber l. 58. de adq. hær. quia non desi-
cit in eo dominium, quod transferret, sed quia carens dominio non transferat l. 3. §. subtili
de adquir. ... clar. l. 35. de adquir. rer. dom. non valet mutuum ab initio, post deinde
cum certus status sui illud approbaverit tacite vel expresse ut docuit Donell.
n. 8. Aliter acceperunt Cuiac. et Fab. ut ipso iure alienentur nummi pro
parte Stichi, nec sit ratihabitio necessaria, quia Stichus habuit in omni animum
contrahendi mutuum: quod si non valuit nomine defuncti, valuit nomine ipsius, qui ubi desiit
esse institor cepit esse dominus. Sed quia non sufficit hæc generalis voluntas placet ma-
gis doctrina Donel. Ex hoc vero constat officium dispensatoris pecuniarum
l. 17. §. si impubes   morte domini finiri. Nec obstat l. si quis 17. §. si impubes. et §. eius. de instit. act.
et §. eius de instit. act.   ubi propter utilitatem promiscui usus durat institoris officium post mortem domini;
quia hi loci accipiendi sunt de contractibus ultro, citroque commutativis, veluti emptio-
nibus, permutationibus et similibus, in quibus benigna ratio dormiunt, ut subtrahe-
rentur, ne unus, vel alter morarentur in damno; non vero in mutui dationibus, in
quibus prædictus favor considerari non debuit Donell. hic n. 12. cum seqq.

49.   In vero quæsiti

[illegible] ponit contra præcedenti doctrinæ, docetque ex mutui datione pro parte cohæredum nil
agi, nisi stipulatus fuit super pecunia credita, et tunc sic distinguit: si nomi-
natim stipulatus fuit [illegible] domino suo, qui iam decessit nihil agit l. si servus
18. §. si servus cum de stip. serv. Santol. ubi [illegible] n. 5. quod si sibi dari, mu-
tuam quod pecuniam reddi stipulatur, valet stipulatio, quia servus, qui sibi dari
stipulatus est, de quocumque domino cogitat perinde ac si ipse dominus stipularetur
l. quodcumque 45. [illegible] l. 4. l. servum 14. de stip. serv. §. quod servus cum instit.
Cod. Igitur adquiret hæreditati iacenti pro parte cohæredum, et sibi pro parte sua, ut
docet Moer obs. rer. iud. n. 4. nam quidam tanquam servus, qui statim a morte testatoris
liber et hæres fuit; post tanquam liber homo bona fide possessus, qui ex re domini adquirit
ei, sub cuius domino se esse putat l. 20. l. liber homo 19. l. qui bona 23. de adq. rer.
dom. l. 20. de stip. serv. Itaque nec dicendum est hæreditas iacens, quæ quidem iacet attinet
ad portionem cohæredum, qui iam adierunt, et quasi bona fide tenent sub se servum

manum;

manumissi, qui adhuc ignarus è suæ manumissionis, ut post Val. 3. fundat. an-
tiana d. cap. 5. §. 2. ex n. 7. Ergo si ij coheredes adierunt eis n. sit hæreditas ia-
cens, nec dicta bona, idest ex d. causa, cessat praedicta ratio, nec procedit adquisitio, nisi
ij ipsi cohæredes ignorauerint manumissionem serui, fortè quia nescii, et ignorantes
eius exarunt hæredes ut exemplo explicat Africanus. et d. cautelam Fabri acri-
ter et eius iudicio defendit Santoslar. d. §. 2. ex n. 20.

50 Quod de hæreditate iacente
diximus et de captiuo reuertendo est cuius seruus interim re ke stipulari probet. in
quo aut. ha distinctio obseruanda est. Si seruus nominatim dno dno suo stipuletur,
et captiuus decedat apud hostes n. ualet stipulatio, quia eius fingatur mortuus ex
tempore captiuitatis S. si ad hostem intr. qq mod. ius pat. consequens è ut censeatur
stipulatus est q. ig n. è d. l. cum q. quod si captiuus reuertatur quia fingitur numquam ab-
fuisse ciuitate l. 26. de capt. et adquirit. Ipsum interim in suspenso è adquisitio
ut ipse stans captiui, sic suspensa est l. 18. S. seruus capti de stip. seru. l. ii. §. ult. de
acceptilat. Eadem pari eis in filio procedit l. si filius ii. h. t. iunctim l. 9. in fin. de
castr. pecul. cæterum si apud hostes decedat, et indistincte seruus stipulatus sit
ualet quidem stipulatio, et quia mortuus dni censetur à quo instanti captus fuit, et
tantum exoritur ratio hæreditatis l. iulio 44. in fin. de usucap. adquirit hære-
ditati iacenti, et per eam hæredi futuro l. interdum 73. S. 1. h. t. d. l. in bello 12.
S. 1. Quod in filio dici n. potest, quia seruus remanet in bonis captiui siue reuer-
tatur, siue decedat; filius u. si apud hostes decedat pater fingitur liberatus pa-
tria potestate ab instanti, quo captus fuit d. S. si ad hostem de gen. de suis et
leg. ergo si filius patri stipuletur, et in captiuitate ille mortuus sit nihil agit, seu
indistincte stipulatur sibi adquirit, quia suspensa retrospicit iam pater familias erat
ex quo tempore stipulatus d. l. 12. S. 1. l. bona 22. S. 1. et seq. de quo ex professo
tracto lib. 6. opusc. cap. 7. ubi expono antinomiam int. l. 4. de diuers. et temp. pr-
escript. et l. seruus 25. de stip. seru. quæ ideo in præsenti omitto.

51 Sequitur inuestigando
qua a Pap. uersatur in l. si seruus 18. de stip. seru. et in l. filius fam. 14. de
castr. pecul. et ab Vlp. in l. ab eo 33. de adq. rer. dnio. ponitur filius fam. testamenti
fuisse de castrensi peculio, et instituisse hæredem extraneum, ante aditionem hæreditatis

servus peculii singularis fuisse; contro[versi]a ad[huc] est an adquisitio procederet, ubi hæredi postea adeunti, uel patri adhuc vivo? Et quidem in hærede obtinuit mero iure, ut adita hæreditate (quia filii militis hæreditas fit per aditionem l. 18. ad Treb.) spectet ad eum adquisitio: quam tamen interim in suspenso retineri, et ei postmodum posse adquiri: in casu vero detenti militis, quo bona ad patrem recurrunt, ex stricto iure obtinuerat, ut non procederet adquisitio, quia per dispositionem filii renuntiaverat fuerat ius patris l. 19. § quid tamen 4. de castr. pecul. de quo ex professo tractabo lib. 5. opusc. cap. 7. ita quod ius hæredis dum deliberat in suspenso est, ius patris, quia adrogatur ideo hæredi adeunti adquiritur, per servum peculii castrensis patri non adquiritur. Sed propter æquitatem et reuerentiam paternam obtinuit, ut nulla fieret inter patrem et hæredem differentia, et ex æquo adquisitio procederet, ut ex predictis textibus sibi[...], et docent magis cuiusre Cuiac. 27. obs. Pap. miscell. diversar. 18. Val[...] 1. illustr. tract. 3. cap. 3. nº 7. et 8. Sanctol. de C. delict. ind. integr. 20.

52 Sed quamuis servus hæreditarius nullius veri domini sit l. 1. de diu. rer. l. 55. § 1. de legat. 1. tamen suo domino est illius filio domino l. 31. de hær. instit. ut possit ei adquirere, cæterum servus à domino pro derelicto habitus nullius est interim rei, et filii, quia nulla filio interuenit; ideo si interim singularis nihil agit, adquirit tamen nouo domino, si illi singularis antequam apprehensus est l. 36. de stip. serv. servus enim pro derelicto habitus non fit liber nisi ob infirmitatem exponatur l. 2. qui sine man. in qua fit mentio edicti Claudii per quod olim Latinam libertatem consequebatur, cuius etiam meminit Suetonius in eo cap. 25. Dio Cassius lib. 58. hist. ad fin. donec Iustin. Romanam illis donauit l. unic. § sed scimus C. de Latin. lib. toll. notant Cuiac. in l. unic. q. derelict. Osuald. 2. 12. litt. F. et 4. 13. litt. A. Carranza de partu cap. 4. ex nº 5. et ex nº 64. in quo, quæ errarunt Vazquez Menchac. 2. illustr. cap. 9. nº 20. existimans servum pro derelicto habitum ipso iure liberum fieri.

de servo pro derelicto habito singularis etc.

53 Denique de capacitate domini servi sitanda propter impossibilitatem, nota est servos municipium de corpore ipso ciuitatis sumere capacitatem ad stipulandum l. 3. de stip. serv. l. 12. de servit. l. Gaius 12. § 2. de usufr. si tamen possit singularis singulis de municipio, sed tamen corpori cuius est l. 1. § 7. de acquir. Vltimum vero genere recepta fuit ut ex fisimi, et

de servo municipii stipulante

Cᵉ. infantiv. , et aliis communibus, qui sibi singulari n. quod servi quodlibet ... non eorum causa, uel quamcumque indemnitatem, ideo q. n. directo, quae nostrum acti sibi adquirunt L. 18. de adopt. & ey aut instit. cod. L. 2. §. 15. cum seqq. de magistr. conuen. L. 2. et fund. salus fin. Donell. et Osuald. 3. cap. 11. cod. Rossin. l. singulare §8. §. alter. tom. 30. de V.O. Ex quo effectum fuit hodierna praxis, ut quia servi publici olim ministerio tabulariorum plerumque seruiebantur ... maia in l. 15. C. de Decurion. lib. 10. ex n.º 26. usque ad 84. ideo et singulares notarii, sive tabelliones adquirant ei, pro quo stipulantur eo quamquam ... num. in 6. lib. 7. tit. 11. part. 5. Gomez 2. var. cap. 11. n.º 18. vers. textus casus. Olea de cess. iur. tit.º 4. q. 9. n.º 29.

54. **E**t gimus huc usque de capacitate stipulanda servis ad singulare, sequitur ut despiciamus in quo consistat singulare adimitio, quando a servo celebratur. Qua in re maxime differt legatum ab singulari, quippe legati, haereditas uel fideicommissi consistat in servo ante adeundi, uel dies legati cedat ut V. notavi: obligatio vero ex singulari quaesitam, statim ad dominum patris ue transit, et in eo consistat L. 18. h. tit. L. quae legata 18. de R. I. quae lex dispositionem praxim et structionem est, et ideo liberatur nobis ex agens: inquit Pomponius, legata, quae mortuis nobis ad haeredes nostros transeunt id est legata pura, uel in diem, quae in ceterum adquirunt sui suo quorum potestate sumus, quo tempore cedunt ... §. ult. comparat itaque cessum cessionis adquisit. et argumentum valet in hunc modum: si cedit dies legati transmittitur ad haeredes legatarii; quod si cedit eo tempore, quo legatarius est sub potestate adquiritur domino uel patri: et per consequens si exeat de potestate prius quam cedat ... ei non adquiritur, ... legatario, uel novo domino. Aliter procedit in singulari; ... singularis sub oditus transmittitur ad haeredes ... et per sequens ... patri domino ue adquiritur, n. sibi, quamuis ... pertinet, quod ... a potestate liberatus est, quia in stipulationibus id tempus spectamus, quo contrahimus L. in omne 144. §. 1. de R. I. in legatis vero diem cessionis ... §. ult. ita Gloss. hic. L. 18. de R. I.

55. **E**x hac dicta multi iuris effectus producuntur. Lᵘˢ ... Servus patre singulari seruitutem ad praedium domini L. 12. de seruit. L. 19. de seruit. rust. L. 2. de seruit. leg. L. 7. L. 17. de

de stip. servi. quia cum in servi persona nec morte quis demptis consistat stipulatio statim manet ad dnum in quo consistit, ut pdicta ratio l. 1. §. 1. commun. stipul. =
2.us servus haereditarius iacentis non potest singulari nomine stipulari nec pure, nec sub conditione, potest tamen ei potest legari l. 1. de stip. servi l. in eo 33. l. haereditas 61. per text. de adq. rer. dnio et valet legatum, si tunc cum fuerit legati cedat, postquam adita sit haereditas, sub cuius dnio consistit servus legatarius l. 16 ff. mod. usufr. Amit. alioquin si cedat iacente adhuc haereditate evanescit legatum, quia non invenit dnum capacem fluendi, cum sit haereditas persona ficta, ut docuit ex iudeis Santilana in reg. 20. accedenti dnae Valt. l. illustr. 3. ex 2. n. 12. Tusch. in pag. n.o 2. princ. ill. 13. et sequentes 25. dos. 29. et 27. 94. Vinn. in d. l. 18. de stip. servi. = 3.us effectus deducitur ex l. 2. §. idemque 3. de collat. bon. ubi tenetur conferre filius, quod acquisitum debetur ex eadem stipulatione conditionali, s.ed non quod debetur ex eadem legato: ratio est, quia si filius est in patris potestate statim patri adquireretur stipulatio, s.ed non legatum. = 4.us est ex l. ult. de stip. servi. ut non possit servus stipulari intemanus, quo idem sit adhoc ut sibi adquirat, quia statim stipulatio ipsius obligatio dno adquiritur, nec prodesse potest libero facto, quod in servitute gessit, l. quod quis 46. de R. J. sic intelligitur: in filio autem hoc ita retinetur, si dolo malo in fraudem patris contraxerit adquirendum in tempus emancipationis: quod potest afferre in illud tempus dummodo sine dolo conferat adquirendum: sine dolo autem intelligitur collata, si conferatur in illud tempus ex voluntate promittentis, qui non vult patri adqui-ri, sed ut filio adquiratur ut in l. quidam 40. de haer. inst. Cuiac. tract. 2. ad Afri-canum. Accurs. in d. l. ult. imo ex hinc causa, si filius velit sibi stipulari et patri non adquiri dolo fecit et adquirit. proodest; quae distinctio in servo dari non potest, quia filius potest sperare sui status sine facto patris, veluti per eius mortem; servus sperare non potest sperare libertatem sine facto dni, ide manumissione: filio prodesse potest, quod gessit, dum erat in patris potestate post emancipationem; servo vero non potest prodesse post natam libertatem, ut eleganter docuit Accurs. ubi. V. Non est s.ed quod dicemus in l. simili 12 §. si filio 6. mandat. l. 50. §. si filius de fideius. quod non nascitur actio mandati, quando filius fideiussit, sed quando emancipatus solvit, et ideo sua propria est non patris, ut docet Cuiac. d. quaest. Pap. in d. l. 50. Duaren. in tit. de stip. servi. in princ. Vinn. in d. l. 18 de R. Juris

56 Sed huius tam insignis diff. raro dicenda tamē, nec stenti ei demo ut Cuiac. & I. Fab. in illa notat.ma in singularionibus tempus spectandy eē, quod firmg d.l. 144. S. 1. ac R. J. Sed investiganda ē huius rat. ratio. Accurs. Duman. & Iacob. [illegible] qui eos laudat in d.l. 18. de R. J. ... [illegible]

...

Singularionibus dies ... spectandi.

CONSECT. VLT.[3]

Quid dominis adquiratur per seruos proprios aut comunes & his, qui habent ius dnio proximum.

Exponuntur contraria et proponitur exceptio huius regulæ.

57. Quæ supersunt facilia & expedita ..., ideo breui faciq. In primis ex dictis

istat q.d per servos adquirend. dni adquirit cu omnibus qualitatibus cum q.b adquirerent servo ipsi si liberi essent, et sibi possent adquirere l. 2. de his qui sunt sui vel alieni iuris ubi Donell. 8. 10. Cuiac. tract. 5. ad Afr. Valent. de legat. cap. 2. n.o 3. addendus e subtilis Costa 2. select. 12. quod si servus alterius e in dnio bonitario, alterius in dnio quiritario, q.a ius quiritiu nomen nudu fuit dnii et res sine effectu l. un. C. de nud. iur. Quir. tollend. ideo dno bonitario adquirit, n. Quiritario Vigl. in fragm. n.o 19. S. si servus 20. id circo forte q.d servus dotalis adquirit. stante matrim. dotale fit, et restituendu e cu uxori soluto matrim.o, quasi ipsa vera et bonitaria dna sit; maritus aute dnus quiritarius l. 3. de fund. dotal. l. servus 58. solut. matrim. l. 47. l. 65. de iur. dot. l. adit.o 45. S. 2. de adq. hered. nisi adquirat ex re mariti, vel promissi reliqui ue sit eius exemplar.e d. l. 65. l. 19. S. 1. de pecul. Barbos. in l. dotis 62. n.o 13. solut. matri.o Suarez de Mendoza ad l. Aquil. lib. 2. cap. 5. sect. 3. ex n.o 19. nec refert quod a dno possideatur, vel n. possideatur, q.a et per fugitivu dno adquiritur l. rogatis 11. S. fin. de reb. cred. l. 38. de pign. act. l. 1. C. de fugit. cu aliis.

58 Sequitur

ut servus communis adquirat omnibus dnis sub quoru potestate est pro partionibus dnicis l. servus 27. de stip. serv. S. 3. inst. eod. nisi expressis nominibus omnibus vel saltem ment.e dni stipuletur ita, Titio et Sempronio dare spondes, quo casu adquirit pro virili: caeteru si dixerit: Titio et Sempronio dnis meis, quu expresserit nomina nihilominus pro dnicis portionibus procedit adquisitio, quia cu dnoru meminit, potius qualitas sumitur, et si non exprimat l. proinde 7. l. servus communis 37. sic intelligend.a eod. ubi Cuiac. 24. obs. 31. et qu Paul. in l. 24. ad Trebel. Alia insignis quaestio est, quae proponitur in l. ipsi 9. S. 2. cu 4. ll. seqq. l. 22. l. 29. eod. l. stichu 95. S. quaesitu 5. de solution: videlicet, q.d servus cois ita stipulatur Titio aut Seio dnis meis inutilis e stipulatio quia utriusq. dni par ius e in servo, ea v.o formula stipulandi velit, ut unus adquirat obligat., et alter sit tantum adiectus solutioni, quod servus efficere n. potest, nec trahere alteru ex dnis nunquam extraneu; aliter atq. si sic stipuletur Titio 10 Kalendis dare spondes? si non dederis Seio 20 dabis. tunc enim duae obligationes per se distinctae l. 2. S. ult. eod. Alia est, quae agitatur in l. proinde 7. S. 2. cu 2. ll. seqq. eod. q.d n. potest servus communis adquirere omnibus sociis, adquirit quippe ei, q.i potest l. 2. S. 1. eod.

4. cod. l. si servus 12. de auro leg. Realia ingerit, g.º uni nominum servus singulare fuit epi l. n.º 27. et duobus seqq. et ideo in poenit. many graus. Admonend. uero ehe, quod ponit in d. l. 2. d. tt. si ita servus communi stipulatur sit ab uno ex dnis promittis me mihi vel dare? n valere singulari, q. vult se sibimet ipsi obligare, q. lus n patit, ne alter et gratia circa eandem personam deuerrant d.ª l. Iuranius 72. de fideiussor. d. ualet ita promittis me datury dno dno meo si ab alio socio stipulet, quia dni obligato alii socio dare. Denique si propter unius personæ tota adquisitio inualida sit peuni adquisitio, uelut si inter unus ex sociis servus omni legaty scripsit, q.ª respectu scribentis non scriptum est l. 1. de his quæ ꝓ n script. in totum susdicitur persona servi, et nil ad aliy socy pertinet l. filius 14. in princ. et §. 4. ad l. Cornel. de fals. secus si sibi et alii scripserit, quia tunc solum nomen scribentis circa ductum et ad simuly spectat legaty Paul. 3. sent. tt.º 6. §. 14. Raro est, quia servi nomen uny est, quod n potest circumscribi. et ex parte retineri; sed legatariory duo si nomina, quory uny potest retineri sublato alio Cuiac. 22. q.q. Paul. in d. l. 14. et lahus procurator meus ad tract. de iure adcresc. cp. 3. n.º 2.

59. Servus, in quo alter usumfructy hab. alter proprietaty, usufructuario adquirit negotiat. que ad eum spectat, et ex operis suis. proprietario uero ex reliquis causis §. de his, 4 inst. per quas pers. nob. adq. l. ex bonis 12 in fin. l. servi 21. cy seqq. l. 25 toty l. 26. de usufr. l. 1. §. n 29. cy seqq. de poss. l. adquirunt 10. §. 4. l. 43. §. ult. de adq. rer. dno. l. 18. §. ult. de stip. serv. l. 63. de solut. l. species ii. de acceptil. unde si ex re fructuarii, ex qua illi adquirere potest, stipulet proprietario, aut fructuario, ut alter sit principalis, alter adiectus solutionis, obligat solut. nil agit l. 4. §. fructuarius 5. de stip. serv. secus si ex re dni stipulatus adiiciat usumfructuarium solut, ualet enim adiectio, cum ei n possit adquirere l. si ex re 28. cod. de so uero, qui ex re usufructuarii stipulat proprietario dixi l. n.º 27. — De usufructuario

60. Eadem distinctio retinenda est in servo bona fide possesso, qui uero dno ex omnibus causis adquirit, d. dno putatiuo ex re sua, et operis eius l. adquirunt 10. §. sup placet l. 23. in prin. et in §. ult. de adq. rer. dn. l. 19. de stip. ser. unde, si duobus bona fide serviat, et ex re — De servo bona fide posseso.

unius stipulenti, illi soli adquirit d. l. 19. per s.m eius quod uni bona fide seruiat alio ex re unius celebret stipulatus, omnibus adquirit ut in l. 20. §. 1. d. t. de

l. 20. §. 1. de stip. seru.

stip. seru. cuius haec est species. Pater habebat in sua potestate filium et filiam, et decessit intestatus, filia per errorem existimauit ad se non pertinere paternam haereditatem, et ideo nec abstinuit, nec se immiscuit, filius uero immiscuit se haereditati, et decedens reliquit ex alia filiam, quae ex pupilla erat et tutores dati fuere; tutores uendiderunt res haereditarias [illegible] autem, et ante traditionem, uel in re eius ex aliorum seruus haereditarius in dominio haeredum erat, imperarunt ei, ut interponeret cautionem emptae, et uenditae haereditatis, de qua in l. en illa 50. titulo seruus ex ea causa stipulatus fuit, et quaerebatur, cui adquireret cautionem, nepti soli, an et filiae: ret. Paulus si seruus stipulatus est ex re solius pupilli illi adquisiturum. Sed quia re uera haereditas paterna tam ad filium, quam ad neptem spectabat, quamuis filia ignoraret se haeredem esse, quia sui haeredes, et ignorantes existunt l. 63. de adq. haer. l. unic. C. de his qui ant. apert. ut in specie docuit noster Val. de lib. et posth. cap. 2. n.o 34. posuit et dedit utrique adquisitionem procedere, quia seruum utriusque erat, quamuis a sola pupilla possideretur bona fide. Nec obstat quod seruus com. uni ex dominis nominatim stipulando, ei soli adquirat ut dixi d. n.o 27. quia respondetur, non quando ignorans, ut in hac specie, sed quando sciens uni stipulatus fuit, ut docuit Cuiac. maxime, quia ut censuit Accurs. haec stipulatio facit relationem ad ipsam haereditatem, et ideo mens serui intelligitur esse adquirere dominis haereditariis: addendum est Cuiac. ad d. l. 19. §. seruus com.

64. De hom. libero qui bona fide seruit.

Adquisitio hominis liberi, qui bona fide seruit aequiparatur seruo bona fide possesso, et in aliquo differt. Aequiparatur in eo, quod adquirit ex re possessoris, et ex operis suis, secundo differt, quod in ceteris adquirit seruus domino uero, et liber sibi d. l. 20. §. ibi placet l. 19. l. 54. in fin. de adq. rer. dom. Secundo aequiparatur, quia ut malae fidei possessori nulla adquisitio procedere potest per seruum, quem detinet l. 22. l. 57. l. 1. C. de seruitud. l. 14. de stip. seru. ita similiter cedit in eo, qui scit liberum esse hominem, qui sibi bona fide seruit l. 34. l. 42. de reb. cred. V. expositionem l. 23. §. 1. de adq. rer. dom. Sed bona fide possessus tandiu adquirit, quandiu custodia non sit l. 25. de usur. quod est decessus est, nec admittit expositionem Sighon. in d. l. 23. n.o 8. et aliorum. Quare dicendum est distinguendum esse inter momentum malae fidei, quoniam si ab initio traditionis possessor bonam fidem habuit, et

Et postea cognovit servum alienum esse, quia potest ex iure civili illum usucapere, non habente supervenientem mala fide l. 41. §. 1. de adq. rer. dom. fructus et adquisit. sibi lucratos revocabiles, id est adquirit pro tunc, donec res evincatur, et restituenda domino sit, quippe si servus usucapiatur, eo pergente esse cingit possessoris, nec pro non ad potest eum usucapere sit, nec fructus aut res per eum adquirit, quia eum non potentia per alium, sed ex officio iudicis, quod pendet ab alio principali, et deficit eo deficiente §. si inter. de off. iud. consequens est ut emitto servo fructus et adquisita non possint a possessore extingui, quod non procedit in homine libero qui nunquam usucapitur, et per consequens adeo non pendet pretio adquisiti: quam solutionem indicavit Pell. in d. de nov. n.º 4. per quas pers. nob. adq. p. explicat. l. si servus 21. de adq. rer. dom. melius Val. l. illustr. 2. 4. ex n.º 17. Non ignoro ad d. l. ult. alias solutiones excogitatas Giuald. 19. sm. 14. lit. O. Am. 3. lib. 2. n.º 40. sed licet plausibiles et in se verae sint, non videntur adoptari generaliter illius. Vel. [illegible] in aliis, quae pendent ex arbitrio servi, et quae evenire non possunt homini libero, in quibus enarrandis non immoror, quos mei poterit colligere potest ex l. eum 31. §. 1. de reb. cred. l. si servus 24. in prin. et §. 1. de alt. empt. et ex l. eo tempore 50. § ult. de peculio. et ex l. 23. §. ult. l. eum 39. de adq. rer. dom. l. [illegible] 19. §. si libero de neg. gest. l. [illegible] 13. §. si libero commodat. l. 118 b. [illegible]

62. In his autem stroversum fuit de aditione haereditatis a fructuario, vel bonae fidei possessore possent haereditatem adire, si eorum iussu adierint? Et tandem placuit aditionem haereditatis non esse operis servilis, neque enim officium diurnum est, vel occupatio, aut ministerium servi ut ex l. liber homo 19 de adq. rer. dom. colligunt Connan. 3. sm. 7. n.º 5. Rinell. 2 select. 12. neque est potestati esse adquisitum de re possessoris, talis enim adquisitio est, quae versatur circa negotia eius, et patrimonium l. sed et si 25. §. 1. de usufr. at vero haereditas quamquam adeuntis non est l. eum 23. de adq. poss. Ex quo duorum videtur haereditas non posse adquiri fructuario, vel bonae fidei possessori per huiusmodi personas, sicut de libero homine dixi in d. l. 19. Vesp. [illegible] colligitur ex l. hoc liber 54. eod. et ex l. aditio 45. §. 1. de adq. haer. Sed ut hanc difficultatem breviter explicemus distinguendi sunt duo casus. 1.º est, quod intimatum [illegible] exemplar possidetur. 2.º quod intimatur est simpliciter. In 1.º casu adquiruntur, quorum exemplar [illegible] inhibet, et quibus hoc liber, non directo, sed obliquum scilicet, ut teneatur ei, cui servit restituere

An fructuario adquirat servus haereditatem. [illegible]

d. l. 19. Vis u.° amongebus subiari ig concesi adquirit quin indistincte d. l. 45. §. 1. quas sicuti ind.° eageriit Pinell. n.° 23. quod eq. procedit, siue seruus homo liber sdus sui, siue ignoret d. l. 54. Et in uno haustum et in bona fid. seruu l. 2. de usuf. l. falsa 63. §. 4. ad Trebell. In 2.° uero casu n adquirit ex l. si q. 25 de adq. her. & quoties, q homo liber sibi adquirit si sciens sdus suq sponte adiuit d. l. 19. & 54. caeteru si ignorauit condit, uel ex iusta cā putatiua adiuit, et n sponte, n potest sibi adquirere ex defectu uoluntatis l. 59. de hered. inst. l. q. 74. § q bona de adq. her. dn. arent Duar. ad eq. tit. ca. 4. Donell. & Vual. 9. 6. & litt. M. & N. Pinel. l. selectar. Val.º d. uolt. 2 eq. 9. ex n.° 4. Vult.º de adq. her. eq. 9. ex n.° 33. & eq. 20. ex n.° 62.

63.
L.º seruus dnō n adquirit.

Hactenus egimus de adquirit.; nunc superest adnotare in qb casibus serui dnis suis n adquirant. In quo generaliter tenendu e, omnia quae natura sr, dnis n adquiri, q in notibus n uiget dnij l. 32. de R. I. qualia sr falsa nuda s. arcq falsy de caut. the. seru. l. 38. §. hi qui eq 2. segg. b. tt.° dixi d. n.° 11. et 13. potest eq de hac specie accipi tet in l. dni 87 eq l. seq. b. tt.° & eq q lib. emittunt. ut agnouit d. Cyphan. neur necesse eq Cuiac.° et eq Cyphan. ca. dib. imputare. Ex eadq rat.e obligat.° natu pari uel dnō n adquirit l. frater 38. de cond. indeb. l. quod si 64. eod. eq aliis, quos extendit expressio Laurent. l. selecti. 6. et 7. 2.° Ex eagro est, eorq, quae personam inhaerent, prona dnō: Ordo quamuis seruus singulari gratia dnō suo patrono operas liberti, n tn ptest sibi stipulari l. 10. de op. libert. q.° propter reuerentiq et falsy manumiss.° soli patrono permitti potest, uel filiis, qui in ius patroni successuri sr l. 37. § qui nil 7. eod. tt.° Alia exceptio sumitur ex l. 3. §. seruum ex. usq ad fin eq 2. segg. de minor. ubi si seruus minor deceptus, n potest in integru restitui, quia fin n het eius ratq l. 1. de edil. edict. l. nullo 7. ad l. Corn. de fals. et dnō n adquirit restitut, quia hoc beneficiu personale est in locuo l. pari 27. de min. dni autq de se queri debet, q tali seruo omisit administrat, ut inquit id tt.° addenda sr quae dixi lib. 1. quaest. 6.

64.
Heco qui se uendidit ad pretiu participand.

Denique alia eq sr, quae uidentur dura, et qq eadq breuitate satisfaciemq. l. qui sese ad pretiu participandu uenundari passus est fit seruus l. 5. §. 1. l. hoc liber 3. l. 1. §. liberis qq ad lib. proclam. alioquin n incidit in seruitute l. ult. C. de ingen. manum. l. si 16. C. de lib. caus. 3.° tum sic: Vel hoc precu participatu emptori, uel n adquirit, ptq adquirit

quisito, nihil participat venditus et fit servus sine causa, si non adquisito rema-
net servus, et simul causa domini. Sed est amplius esse participat peculii alterius
fructibus et usu, quae in facto videtur l. usufr. 26. de usufr. serv. alterius domini, quae eleuxit,
et quia servus non potest participare domini pecuniae, participat fructibus, quae sufficit,
si quidem in occultatur; et usu pecuniae videtur fraus; et ideo si servus domino reddat pe-
cuniam, potest ad libertatem proclamare l. 2. sig. ingen. esse dic. = Deinde libertare videtur,
quod dicitur in l. 4. de manum. l. uxor 53. de solut. l. si servus 84. §. ult. de acquir. haer. servum
posse redimere semetipsum suis nummis, et libertatem a domino extorquere. Sed tandem
providere benigna ratione ex obstr. Imp. D. et conniventia in occultis ut adest in d. l. 4. §t.
Tandem non obstat, quod dicitur in l. si serva 39. de iure dot. ancillam dedisse quasi dotem L. serva 39. de iure dot.
servo, cum quo se coniunxit, ait d. l. 39. verum dotem effici si perseverantes in coniunctione
manumissi sint; quoniam ut dixi supponitur ius concessum fuit peculii a domino, et post
libertate adempta capit esse matrimonium; quod prius fuerat contubernium l. adop-
tivus 14. §. serviles. cum seq. de rit. nupt. l. 3. C. de incest. nupt. Ulp. in fragm. tit. 5.
§. cum servis 5. Et tunc eius incipit esse dos, quae antea non erat, quam a domino plerumque
permittentibus usus rerum inter ipsos, et eamdem familiam sequi tamquam hominibus
liberis a benignitate et indulgentia dominorum: ut de se testatur Plinius lib. 8. epist. 16.
permitto servis meis quasi testamenta facere, eaque ut legitima custodio notat Gotho-
fr. in d. §. 5. et alii.

QVANTVM
distet adquisitio seruorum ab adquisitione filiorum familias iure ff.
Sectio 2a

65, Quoniam in singulis sectionibus supra appositis indicavi convenientias, et disconveni-
entias inter adquisitionem servilem, et filiorum fam. nunc tantum superest indicare differentias
in eo, quae pendet a conditione servi et filii cognitae; quia servus instrumentum est,
ut dixi in principio; non potest esse capax adquirendi sibi, nec suum efficere potest, ut simul

sit servus, et dominetur alicuius rei, quod pulchre indicavit Aneas de adult. servis capit. 47. Cicer. lib. 2. offic. addendi Laurent. Sigonius in tract. de servis in quo Suarez ad l. Aquil. lib. 2. cap. 3. num. 26. Filius vero fam. integrum caput sive statum in civitate habet l. neq civis 4. de his qui sui vel al. iur. capax est muneris l. 1. C. [illegible] l. 2. C. de Decur. lib. 10 Magistratus l. 13. § sempronius ad Trebell. et aliorum omnium, quorum pater fam. capax est; quare non ex dispositione conditionis, sed in speciem bene-ficiorum patri adquirit, ut dixi supra n. 2.

56 Igitur tanquam generale principium retinendum erit iure civili quidquid filius adquirebat, patri adquiri, etiam bona materna, et aliunde quaesita l. 3. §. verbis 7. et seq. de don. int. vir. Qua propter frequens fuit a maioribus additi clausula emancipationis, et volebant ne ad patrem bona spectarent l. filiis 13. C. de inoff. test. l. 3 C. de inst. et subst. et aliis sedulo congestis a Valenz. 8. illustr. tract. cap. n. 7. qua dispositione natura non est subiecta materna, vel aliunde quaesita ad filios spectant. Probatur ius principiis ex l. huius modi 12. et seq. de [illegible] empt. [illegible] aedil. edict. l. 3. § non autem de leg. 3. l. 1. §. 2. si quis apparent. l. 20. §. 2. de adq. rer. dom. l. 58. §. alteri de V. O. l. 1. C. ex quib. caus. §. 1. qui [illegible] Expenduntur autem a Valenz. ad eandem [illegible] l. 19. ad Trebell. l. 2. §. si filio de leg. 3. l. 16. de aux. et [illegible] l. 5. de collat. l. 6. unde lib. l. 36. §. 1. de fideicomm. [illegible] vera est, et eam ex professo tuendam [illegible] Crumazero select. disp. 2. per tot. Valenz. ubi proxime Surdo Genal. lib. sing. de bon. matern. cap. 2.

57 Non obstitut negari, quod et ipsi scribunt constituendum in l. cum oporteret 6. C. de bon. quae lib. filios iure etiam adquisitionis fuisse capaces, veluti in casu peculii castrensis l. 1. l. ex nostra 20. de castr. pecul. Item etiam omnium, quae ipsius personae cohaerebant sive personalia erant, veluti officii publici, quae in iure multa legata l. 3. § seq. minori 7. de minor. quam ob rem querelam inoff. test. quae filio ipsi ea sua persona competit, veluti si exheredatus, vel praeteritus fuerit, mater. §. ult. inst. de exhaeredat. liberorum. adeo penes eum residet ut absque non patri non quaerat, sed ipse sit, qui debet proferre, et prosequi querelam, quia de eius iniuria agitur, non de iniuria patris, licet idem quam eat, et apud iudices obtinuit victoria ad patrem omnia bona

spectent l. pag. 8. l. filius 22. de inoff. test. Sic similiter denegantur impetra induct. i, ut filius fiduciarius in extraneum testamento instituens sibi adeat, sibi quae haereditatem adquirat, quandiu pater non potest succedere l. 52 de adq. haer. ut latius dixi d. n. 14. Et pater rogatus restituere fideicommissum filio postquam emancipatus sit, si interim pater dilapidet bona fideicommisso subiecta cogitur restituere filio tamen si bona cautionis esset. ex receptis quod extat in l. Imperator 50. ad Trebell. de quo Vltra Vl. d. n. 3. Vult. de adq. haer. cap. 15. n. 14. addendi sunt Segura in repet. ad eam d. l. Molin. de primog. lib. 2. cap. 26. Menchacall. Illustr. lib. 1. cap. 82. n. 6. quo fit, ut si pater institutus haeres rogetur restituere haereditatem filio si velit eam repudiare cogi possit a filio adire, ut eam sibi restituat l. cogi 16. § si pater u. ad Trebell. quia cum ea receptum fuisset, ut bona fideicommisso subiecta spectarent ad filium, si pater ea dilapidaret, consequens est ut spectent si pater in nece fideicommissi velit repudiare haereditatem, quae est maior dilapidatio, ut censuit Crescen. Vult. n. 35. melius quam Chumazero d. disp. 2.

68. Haec tamen efficere potuit lex, vel principalis rescriptum, aut alia iuris dispositio, non vero patris voluntas, quia cum id causa esset, ut quod filius adquireret adquireret patri, non potuit huic iuri denegare potest, neque enim privatae personae auctoritas legibus obstare potest, ut memini me ad similis inquisit. Adauct. lib. 2. quaest. cap. 22. n. 8. § quamvis voluisset ut filius sibi adquireret, et quod plus est, licet pater ipsi filio donasset, non posset filio adquiri, quandiu in potestate est retentus l. donationes 31. § pater de donat. l. 2. § ult. ff. haer. cum aliis adductis et explicatis a Vult. ex n. 17. Consequenter cum filium adquirit uisse patri ignoranti, uetanti, et inuito, quia filius ex propria voluntate non minus capax est adquirendi, quam seruus; si cum sit stipulatus statim adquirit; sed haec adquisitio in ipso, nec momento quidem temporis residet l. 79. de adq. haer. & ad patrem natio transit, ut ratiocinabar de seruo d. disct. 2. Nec obstat l. cum 32. de adquir. rer. domin., et in l. seruus 62. h. tit. ubi agitur de adquisitione serui factum inuiti domini, et filii mentio non fit. Vult. de test. cap. 14. ex n. 39. Sed mihi scrupulus non, leuissimus uidetur, quia cum ea carte Pandectae compositi sint, ut uetera nouis consentiant, ut ipse test.

l. 32. de adq. rer. dom.

in contrar.^e Deo authore, qui ad Iustiniani misit de uegt.^e D.ª ó iam à temp.^e Constantini usq.^s ad eius tempora bona materna ad filij spectabant proprietate tenus, imo et pleno dnio si pater n. obiisset usumfructu ... C. de bon. mat. et C. de bon. quæ lib. consequens fuit, ut compositores tollerent mentes filiorum propter ius nouum in illis locis, in quo agebatur de adquisitionibus factis inuito patre uel dnio, ea tamen circumspectione sublhulerunt, propter ueteris iuris reuerentiam, ut n. ... ponerent circa filios, quod conuenire n. poterat saeculo D. ... Ita hanc quod accipiendo castrisimo inquadiu immorari n. expedit, postquam à dnis Chumaz. et Val.^e tam exacte tractatum fuit, ... Abditus quod hunc tractatum omniu, qui fuit in meo corpore, labore; quem qui curiose tenuerit, multa sua iuris

=principia retinebit. quod finem hæc nra tractatio in laudem=

=SS.^{mæ} Trinitatis: nec n. immaculatæ Mariæ Reginæ=

=sub. nom.^e del Pilar. ubiq in urbe urbium.=

=tem cedat, ut spero. Salmanticæ=

=a D. Josepho Perez Verger.=

=Primæ legum cathedræ mo.=

=deratore anno=

=1657.=

AD L. PROBRVM 41.
DE RITV. NVPTIARV.

Non calluerunt Interpretes Marcelli mentem; eius que decisionis penetrarunt mysterium; dum antiquae observationis ignorantia excutiunt in l. probrum (alias stuprum) 41 de rit. nupt. cuius haec sunt verba: Stuprum (seu probrum) intelligimus etiam in his mulieribus esse, quae turpiter viverent; vulgoque quaestum facerent, etiam si non palam. 1

Statim differunt: 2
Stuprum non committitur, cum ea quae passim venalem formam exibuit, ac prostitutam meretricio more vulgo se praebuit: ut docent Imppi in l. si ea 22. C. ad l. Iul. de adulter. maxime cum ab his feminis pudicitiae raro reperiatur, quae iuris nexibus detinentur; et matris fam. nomen obtinent; hae autem immunes à iudiciali severitate putantur; quas vitae vilitas dignas legum observatione non credidit. ut loquitur Constantinus in l. quae adulterium 29 C. ad l. Iul. de adult. et post ex eo in l. inter liberas § lex Iulia ff. eo. Ad cuius rei observationem adducere soleo Papin. in l. mater 10 § 2 ad l. Iul. de adult. ubi quaedam mulieres poenarum stuprorum evitandarum gratia, se lenocinio et scenis polluebant, quia hac turpi professione legis Iuliae laqueos subterfugiebant, quem eludendae legis modum cohibuit Tyberius, ut testis est Suetonius in Tyber. cap. 35. his verbis. Famosae feminae, ut ad evitandas legum poenas, iure, ac matronali dignitate exuerentur lenocinium profiteri coeperant. Ex iuventute utriusque ordinis profligatissimus quisque quominus † arcere, senatusque edenda S.C. tenerentur, famosoque iudicii notae sponte subibant, eos eosque omnes, ne refugium in talem fraudem cuiquam esset, exilio affecit. Cuius C. inhaerens Papin. decisionem suam confecit in d. l. 10 § 2. ideo quod praedicta fraude legis Iuliae vindictam non excusari: quod intelligi non potest si decisio iuris regulis adaptetur, quid Marcellus doceat, quid decidat, cum viz non dicatur stuprum in muliere quae quaestum publice facit. Haec certe in absoleto obliterataeque antiquitatis sinu, ac situ iacent, ideo ex historia

† in opera

monumentis locus afferenda. Scire autem oportet apud Romanos morem fuisse, ut quae corpore vellent quaestum facere, stupri licentiam apud Aediles vulgarent, apud quos prostibulorum cura illo aevo residebat, quod eo obtinuit, ut eo pudore sufficienter ab impudico meretricandi officio retraherentur; quod si pudicitiam apud Aediles non vulgabant stupri poenis afficiebantur; refert haec iure Tacit. 2. annal. his verbis: Eodem anno gravibus Senatus decretis libido foeminarum coercita; cautumque fuit ne quaestum corpore faceret, cui avus, aut pater, aut maritus eques Romanus fuisset, nam Vestilia familia praetoria genita apud Aediles stupri licentiam vulgaverat, more inter veteres recepto, qui satis poenarum adversus impudicos in ipsa professione flagitii credebant. Ex quo satis liquet mulieres, si licentiam non vulgassent puniri poena stupri; et ideo recte Marcellus ait etiam in his, quae quaestum publice faciunt stuprum fieri.

Ex quo antiquitatis vestigiis capio nunc Marcianum in l. 3 de concubinis. ubi ingenuam haberi posse concubinam ait si quaestum publice facit, vel si quaestum publice non facit interveniente testatione, quae hoc publicum faciat; quasi diceret Marcianus quaestum exercitum facere, quod ingenua haberi concubina possit, vel testationem apud Aediles praestare et petere licentiam, qua testatione interveniente poterat ingenua haberi concubina, neque sufficit hanc licentiam impetrari ab ingenua, quamvis quaestus exercitium non sit ad concubinatum, quia ipsa petitio, et impetratio qua vulgandi corporis licentia obtinetur, ita amplissimum ingenuitatis splendorem dedecorat, ut ingenuitatis ordo ei non obstet, ut ad concubinatum pervenerat. Cuius [illegible]

= fulciunt illa verba Martiani =

= testatione hoc manifestum =

= faciente =

Hodie l. 4. C. sine censu. cui obstat l. 11. C. de pact.

DE NECESSARIIS.
HÆREDIBVS.

Videndi sunt qui hanc materiam tractant Amaia 1. lib. cap. 15. Fab. in pagin. n°6. quinc. 6. illat. 2. Valent. tm. 1. cap. 5. Ad Ant. Fab. cacciat. 8. Mo- ez in suis obseruat. cap. 4 n°4. Connan. lib. 10 com. cap. 5. n°5. Duaren. ad tit. de hered. inst. cap. 2. Donell. 6. com. cp. 17. & Giuald. lib. 8. Cuiac. ad tit. C. de hered. inst. & lib 23 qq. Paul. in l. si seruus 84 de hered. inst. — 1 Vlteri. tm. 1. opuscul. lib. 3. in 6. 1. & 2. l. vlt. § de vulgar. pag. 352. usq. ad 364. & lib. 1.

Oppositum dicitur in l. relict. Labeo ait 13 ff ex quibus caus. maior. ubi seruus post mortem Domini, pronunc. non est heres, imo ut dato hereditas iacens, ut ostat ex illis verbis antequam sit heres. Re cy. Gothofr. ind. l. sin. 2 quod illa verba accipienda sunt, idem ante mortem testatoris; vel cy Accurs. in pre(?)senti dicente, seruus fuisse institutus sub condit., quo casu ab castrenna(?) conditionis est heres. — 2 opusc. cap. 10 & tit.

L. ait item 10 § sig. 20 vbi idem qui in fraud. cred. ubi seruus habet beneficij abstentionis, sicut filius; quia dicunt est, quod seruus Domini non iuuaret: contra. Re illa verba idem in seruo nato referenda est, non ad abstentionem, sed ad integrum restitutionem, ita ut sensus sit: si seruus post mortem testatoris separationem non impetrauerit, si quaeunato postea per in integrum restitutionem potest impetrare separationem, licet ipso iure ea uti non potuit, quia ab initio eam non impetrauit. Ita Accurs. & alij. — 3

L. eius 4.

in prouincia 41. de reb. cred. ubi si seruus a Domino suo institutus sit, & seruus sibi stipulatus, ait dicitur ey hereditati adquirere: quod data hereditas iacens ipso iure. Re hereditatem fuisse iacentem respectu coheredum, qui non solum fuit institutus, non ut respectu serui, qui statim fuit heres a morte domini. Ita elegantes Cuiac. lib. 8 ad Africani. in d. l. 41. habet hunc tey Moez in suis obseruat.

L. recusare 6 § sed & ad filios ad T. C. Tre- bell. ubi seruus institutus a Domino, & rogatus de restituenda hereditate — 5

cogit ex S.C. Trebelliano, ad adeu, et retinere haereditatem: esse̅ tamen minus Accius. exp. simile in jurati, quod illa verba et in caeteris narius referenda sint, non ad servos, sed ad neptes, qui etiam sunt narii in Simtred. in h. tit. lit. O.

6. L. fin. § primus ff. de vulgar. et pupill. ubi servus proprius legatus, et haeres à dño institutus consequitur libertatem, et haereditatem; quod est capere ex l. si servus 18 § fin. de vulgari: ergo servus non erit haeres narius licet libertatem, et haereditatem relinquat ei dñs. Dicitur illa verba ac per hoc necessarii esse secundum haerede non esse non accipi respectu sui ipsius, quia ille vere narius haeres est, sed respectu legatarii, cuius jure haeres non erit, cum legatum non valeret; ita hanc solutionem explicat Cuiac. in comment. ad tit. C. de nariis serv. haered. inst.

7. L. lege Cornelia 13 de test.ᵗ ubi servus haeres à dño institutus, non est haeres narius, ut constat ex illis verbis licet minus proprie haeres narius dicatur. Dicitur minus proprie dici narium, quia moriente dño in potestate eius non fuit, tamen lex Cornelia narium haeredem eum fecit ita Cuiac. 42 ff Jul. in nra l.

8. L. si servo 84 de haered. inst. ubi servus cui fideicommissaria libertas debebatur, et pleno iure ante eius consequutionem haeredis est si à dño institutus cum libertate non erit narius haeres: ergo minus recte. Dicitur non esse narium, quia invito defuncto poterat dñi extorquere libertatem. ita Pichard. in § 1. inst. de haered. qual. et differ.

9. L. test.ᵗᵒ 90 de haered. inst. ubi servus institutus sub condit.ᵉ à dño cum libertate licet conditio existat, non est haeres narius. ergo. Dicitur necessitatem servi ex eo dimanare, quia unumque tamen libertatem, quam haereditatem ex test.ᵗᵒ consequitur, et cum in hoc casu libertas aliunde ei spectet, videlicet quia deberet morte defuncti, narius haeres non est: ita Pich. in § servus autem à non dño inst. de haered. inst. n.º 2. et 5.

10. L. vid. ita 2. de manum. test.ᵗᵒ ubi servus

sublatus

ubi substitutus dixit, quamvis non sit haeres, libertatem tamen eius quod servus institutus haeres esse poterit, ita libertatis vindicare, et haereditatis recusare. Rt. quia liberum esse fuit libertatis, qua geminata fuit ei libertas in eodem gradu substitutionis tacite, et extra expresse Accurs. hic ubi gradus.

L. cum proponas 3. C. de haer. inst. ubi servus si vult, potest nandus haeredem domini, ut ostat ea illa verbis potuit ex iubente domino noluit adire fieri. Rt. servum posse habere voluntatem de facto, non de iure, quod compellendus est l. 1. § 2. si quis omis. caus. Neque obstat ad hanc solutionem text. in l. g in aliena 6. § fin. de adq. haered. ubi servus compulsus qui adiit haereditatem, non fuit domini haeres; quod hoc intelligi debet, quod ab extraneo coactus est. Ad hoc in d. l. 3 videndus Donell. in ipso titu. Sed proprie quoad nos attinet, difficultas est, quod iste servus communis non adquirit haereditatem domini sui, alteri condomino, nec eius effectu servus, quod omne est ad magis magis. R. hoc procedere ex opinione testatoris existimanti servum suum liberum esse: ita Cuiac. ad hoc. C. de haered. inst. 11.

L. g in aliena 6 § fin. de adq. haered.

L. si quis 7. 12.

§ ita demum de haered. petit. ubi ille, cui movetur quaestio status potest esse necessarius haeres domino; quod licet quis servus non sit, tamen necessarius erit haeres. Rt. hoc procedere, quia servus erat in possessione libertatis, cuius favore permittitur ut haeres sit, et ut in dubiis liberali defensioni tum Accursius hic.

L. ait praetor 7 § non solum 5 eod. minoribus. ubi servus haeres a domino institutus, si adeat potest restitui a Praetore si laesus sit: quod servus non est ipso iure necessarius servus domino. Rt. hunc textum intelligi debere de restitutione ad beneficium separationis bonorum, si minor erat servus; non respectu haereditatis, quippe sive velit, sive nollet haeres erit a morte testatoris; ita Accurs. in l. 10 vers. idem quaeritur in fraud. cred. et Cuiac. hic. 13

L. et si sine 14

§ § sed quod Papinianus de minorib. ubi servus a domino suo substitutus, non est haeres necessarius, nisi eo casu, quo haereditas non sit sol-

soluendo est. Rn̄ seruj in isto casu repudiauer ñ eē ñariy, q. adit minoris extranei expirauit eius uulgaris substitutio, qñ procedit si maior suus eēt extraneus, quippe tunc semper seruus admittendus, tamen si suus non immiscuerit, si ut se abstineat de minori suo hærede intelligendus ē ēē intl. ex sc̄lm de re iudicata. Atu ẽ Cuerso si minor repudiauit, et postea institutus fuit, ait hic seruy substituty liberj manere, hæredj ut ñ eē: qª quamuis uenum sexuo relinquatur poterit libertatem amplecti, et hæreditatem repudiare = Rn̄ eum semper hæredē fuisse, sed qª minor p. repudiationem fuit restitutus, ideo hæres erit utiliter, seruus uero directe: ita Curac. in oment. ad l. ait p̄tor 7. de minorib.

15. L. ng sleut 36. § si dn̄i ad l. Aquil. ubi si seruus mortifere uulneratus, hæres institutus à dn̄o cum libertate et ex hærede sit, potest et hæres ex l. Aquilia pro hæreditaria agere. Sed lex Aquilia non operit, nisi pro seruo occiso uel vulnerato: qª seruus licet institutus sit hæres cum libertate, hæres est licet seruus. Rn̄ æstimati legis Aquiliy ñ fieri de temp. p̄senti, sed de præterito, et ideo ñ repugnat ut det. l. Aquilia, et ut sit hæres et liber.

16. L. 83 de hæred. inst. ubi seruus fideicommissarius est hæres sine libertate. Rn̄ illa uerba et hic seruus futurus referenda eē ad posteriorem seruy, non ad primy absentem, qui desiderauit sibi restitui hæreditatem.

17. L. facta 63 § admonendi fin. ad S. C. Trebell. in illis uerbis nam licet desiderante seruo: qª seruus ñ ē ipso iure hæres necessarius. Rn̄ non potuisse seruy ipso iure eē nāriy, quia per fideicommissy institutus erat, et quemadmody uidebatur institutus in fraudem creditorum, et ideo ex sª legis h̄et tanty hæres.

18. L. si creditorii § de separationib. ubi separatio bonorum datur seruo post mortem dn̄i. Rn̄. tum loqui de alia separatione diuersa a n̄ro casus.

l. si seruus

L. si servus et de reb. auth. iud. poss. ubi servus cum libertate institutus haeres, potest repudiare haereditatem, dum quo Re fuisse institutum sub conditione potestativa, sine diei praefinitione, quo in casu in eius voluntate relinquitur conditionis adimplementum; non quoad effectum, sed quoad diem, et conditione adimpleta erit liber, licet non haeres, quo dato curatore bonorum bona distraxerunt exemplo S.C. facti Adriani temporibus de quo in l. 5 de fideicom. libert. ita Cuiac. in d. l. tit. 57. Paul. ad edict. Et ulteriora verba sibi referenda sunt ad extraneum haeredem, ut vult Cuiac. loco citato. Et illa verba si servus sub conditione institutus sit, aut dubium sit, an is liber, haeresque futurus sit, ita legenda asserat, si servus sub conditione haeres institutus sit, ita ut dubium sit, an is haeres liberque futurus sit: quasi hoc dubium nasci non possit de voluntate servi, quia repugnaret iuri, sed de existentia conditionis. 19.

L. tutor pr. 7. § si servus 10 de pactis. ubi servus non est haeres necessarius, ut ostenditur ex illis verbis domini qui se immisceant. Re illa verba deferri ad beneficium separationis, quod servus habuit Cuiac. in omnibus legibus supra. 20.

L. cum servus 18 de C. I. ubi servus non est haeres necessarius si haeres non extiterit. Re illa verba referenda esse, non ad voluntatem servi; sed ad defectum conditionis. 21.

L. avia 77. de C. et D. ubi servus, cui libertas pure relicta erat, et haereditas sub conditione, postea legatus si haeres non extiterit, aut non servum liberum esse, et sequi legatum, non vero eum haeredem esse: quia servus cum libertate institutus, potest esse liber, et non haeres. Re non fuisse haeredem, quia conditio institutionis defecit, sed liberum esse, quia servata superius libertas in legato ex rescripto D. Pii; neque ex iuris rigore, quamvis esset, quasi pure data libertas, ad legatum admitti non poterat. ita Cuiac. 7. resp. Pap. in d. l. 77. 22.

L. di- 23.
vus Pius 26. de manum. test. rescripsit quod in praecedenti l. 77.

L. duo 85. 24.
de haered. inst. ubi servus communis a dominis institutus erat, ambo

simul perierant, ordinis liberus erit: quod si non perierint ambo non erit ordinus liberus, nec sequuto libertatem. vide Cuiac. lib. 2. ad Paulum in d. l. 8.

25. L. si servus 66 de adq. haered. ubi servus communis sive sit ab uno institutus, sive a pluribus omnibus haeres necessarius erit; et tamen certum est, quod quo ab uno ex dominis institutus est, non est liber, neque ei necessarius; sed illa pars domini sociis adcrescit, quoniam eius iussu aditurus est haereditatem § fin. inst. de donat. quod Resp. tamen in d. l. 66 intelligendum esse habito respectu ad ius novum de quo in l. 1. C. de commun. servo manum. Vel dici potest, res caeterorum ad unum pervenisse; et ideo uni, et omnibus erit haeres necessarius ita Accurs. in d. l. verbo si servus quel pluribus.

26. L. Antoninus 42 de fideicom. libert. ubi servus cui fideicommissaria libertas relicta erat, et haereditas, si sit a domino pagano relicta; et institutus moriatur ante aditam haereditatem, debere libertas, sed non haereditas: quod servus institutus cum libertate, non est haeres necessarius domino. Resp. hunc servum consequi libertatem ex S.C. Rubriano, quia ei libertas fideicommissaria, sub conditione si haeredes adierint haereditatem, et cum in d. l. 42. haeredes simul periissent ante aditum, et defectus conditionis per servum non extitisset, ideo ex S.C. vindicat libertatem. l. si filius 32 § erit Rubriano eodem titulo sed non consequitur haereditatem, quia nulli fuerunt haeredes, qui adierint, et praestarent bona per fideicommissum.

27. L. idem 13 § sui de testamento milit. ubi in eadem forte specie ac supra, servus ad libertatem, et ad haereditatem admittitur Resp. hunc tamen loqui de milite testante, et ideo favore militis, et libertatis, libertas data servo per fideicommissum, et haereditas, trahitur ad directam.

28. L. lucius 40 de testamento milit. ubi si miles reliquerit in testamento legatum absque capacia libertate non utrumque sequuto. Resp. hoc procedere specialiter in milite, qui magis praesumitur liberalis in gratia in d. l. 40 verbo vindicare.

l. q. liam.

L. qui statu liberi 2. § si primus de statulibers. ubi servus institutus ex §. a dño sub condit., ait tex., q.d servus n. e. statuliber: q. sine adventu conditionis potest admitti ad hereditatem, q.d falsissimum videtur. R. illa verba n. posse statuliberi cum detractione accipiendam post existentiam conditionis, quo casu n. e. statuliber ex rat. tex., cum a semet ipso acceperit libertatem, secus erit si deficiat conditio, quippe tunc statuliber erit, cum ab eo herede libertatem sequatur; et hic e. verus sensus tex. 29.

L. 30

q.a pupillo 7 de evilhon. ubi si servus pupilli substitutus à dño, et pupillus eum vendiderit, et postea moriatur in pupillari ætate, ait tex. servum teneri ex empto, et de evict., n. u.o pupillum: q. quia emptio n. valuit, et servus n. fuit liber, nec natus ex substit., dño; nam si eet liber et heres, tunc de evict. teneretur. R. servum teneri de evict., n. u.o pupillum, q.a servus proclamabat ad libertatem ante tempus, id e., antequam pupillus decessisset in pupillari ætate. Et ad hoc videndus Cuiac. lib. 13 § tit. in d. l. q. à pupillo 7. de evilhon.

L. his verbis 29 de adoption. 31.

ubi pupillus, q. substitutum servum habebat datus in adrogatum, si moriatur durante adrogatione servus substitutus admittitur; et tn. obstat pupillaris tm. irritari per adrogatum: q. servus heres et liber erit, quamvis tm. n. valet. R. servum substitutum, et liberum ee pupillo, n. ex iuris rigore, sed virtute cautionis quæ præstita ab adrogatore de restituendis bonis, si pupillus intra pubertatem moriatur, illis, qui alias successuri erant, si adoptio facta n. eet, qua caut. prospicitur libertati, et servo substituto ut ait tex.

L. si in tto 22. § quare 2. sig. omis. cau. tti. ubi 32.

dicitur servus institutus sub condit. cum libertate, si titius heres erit, et titius omittat ex tto, et habeatur quasi ex tto adiisse, si amplectatur causam ab intestato, tn. servus, nec liber e., nec heres. q. 2.a non. R. prætorem in hoc casu, n. tueri libertatem, nec hereditatem, quia hoc edicto servanda tantum legata, fideicommissa, et libertates, quæ imposita ..

125 haeredi, et ideirco eius adiunionis commanando efficitur, et abs eo grente? Non uº, que ex haeres sit pergrio sibi cogit, ng licet statibus non posset eē haeres, nec liber mei, divus adeunt haereditatem, hic post adeunt in à semet ipso quodammodo accipit seruum libertatem, et haereditatem qui simul liber, et haeres eē videtur in Cuiac. 31 ff Iul. in d. l. 22 § quare.

33. L. qui filii 38 de haer. inst. ubi ex haeres seruus à dño institutus 30 cū libertate post mortem legaruit haeres est: q. seruus alienus instituī potest cū libertate. Rō seruus non fuisse legatus quae tanti, sed et institutus q. cū libertate sub cōditione incerta, ideo post mortem legarauit, quod fieri potest, sicut qui legatur seruus instituitur. in Cuiac. 30 ff Iul. in d. l. 38 Fab. in pag. 6. prime. 6. illat. 4.

34. L. qui seruus 42. de haer. inst. ubi dñs nec cū libertate potest seruum suum haeredem instituere. Rō id quoniam ex l. Aelia Sentia. videndus Cuiac. 6 ff Iul. in d. l. 42.

35. L. in ligis 5. § si de haer. inst. ubi seruus q. prius cū libertate haeres institutus 31 et postea ab ipso dño alienatus, non adquirit haereditatem emptori. Rō. non adquiri q. posita fuit in testo haec cōditio si meus erit cum moriar liber et haeres esto.

36. L. 47. § si seruo de C. et D. ubi seruus institutus cū libertate sub illa cōditione si meus erit cum moriar adquirit haereditatem, vel legatum dño, q. ē contrarie § d. l. in ligis 51. § si quis. Rō. tunc in d. l. 51. loqui in casu quo seruus fuit institutus cū libertate sub cōditione, si meus erit cū moriar; at uº in d. l. 47. haereditas ei quae relicta fuit, et sola libertas sub tali cōditione, et in hoc casu videtur 32 per alienationem à cōditione voluntatis discessisse.

37. L. ei q. soluendo 88 de haer. inst. cui quod l. non cū 57. eo. videndus Cuiac. in om. ad haec iura.

38. L. seruus 7. de bon. posses. sta & uerbo seruus bonorum.

l. 11 seruus

L. n̄ ē cogendus 40.

ff. ad Trebell. ubi servus, cui libertas fideicommissaria relicta erat, & haeredem, n̄ potest cogere haeredem, q. dicit suspectam eē haereditatem, ut adeat & sibi restituat: q° servus licet velit, n̄ potest eē haeres necessarius. Rt. n̄ posse cogere haeredem, quia licet ex fideicommisso ab haerede ei debita, haereditas tamen cum libertate n̄ debetur servo ab haerede, sed à legatario cui legatus erat servus, & rogatus de manumittendo servo, & cum adhuc n̄ est manumissus à legatario, & hoc in culpa haeredis n̄ est, ideo nulla ē coactio.

L. ex castrensi 18 de castr. pecul. ubi pater 41.

potest servum peculii castrensis filii sibi facere necessarium haeredem cum libertate. Ad solutionem Gl̄a. & ubi servum.

Obstant etiam

L. uxori suae 22. de donat. inter. | Gl̄a & verb. adimendi.
L. sed si plures 10 ff nemo 7. de vulgar. | Cuiac. ad h. tex.
L. 3 ff 11. ff. liber. de Carb. edict. | Cuiac. hic.
L. si mihi 92. de solut. | Gl̄a verb. scriptus
L. mulier 22 ff n̄ ē dubitandum ad Trebel.
& L. cogi 16. ff si pater usu° si servus. eo. &
L. Lucius Titius 78 ff tres haeredes. eod. | Gl̄a ind. ff tres haeredes.
L. 11. q 15 de adq. haered.
L. nec 14 ff servum proprium de test° milit. cum
L. cum proponas 3 C. de haer. inst. | Accurs. in d. l. 14 verb° n̄ valeat
L. qui filio 38 ff 1. de haer. inst. | Cuiac. hic. & Accur. verb° liber esse.
L. sciendum 32 de manum. test° | Gotofr. hic.
L. si is cui 6. ff si servus & ff ult. de haered. inst.
L. fin. C. de commun. serv. manum.
L. senatus ff fin. de leg. 1.

l. si servus 71 § 17 de adq. haered.
l. si nemo 4 de bon. libert. ej
l. 3 § quoniam de suis et legit.
l. si post mortem 68 de leg. 1. et
l. 15 de milit. test.
l. si in diem 6. § servo et l. 86 de C. et D.
l. 26 de adim. leg.
l. quotiens 9 § servus de haer. instit. ej
l. servus 15 de adim. leg.
l. 6. § interdum de adq. haered.
l. 9 de castr. pecul.
l. pater 53 de haer. instit. ej
l. 3 § 9 fideicommissariis eo. tit.
l. 62. § 1 de leg. 1.
l. 3 § aperiunt de haer. inst.
l. sub conditione 20 de lib. et postum.
l. si cui pure 31 ad Trebell.
l. si clus 64 § si navius eo. tit.
l. 38 per tot. de haer. instit.
l. impuberi 13. de tut. et curat. dat.
l. 2. de condit. instit.

Obstat l. Antio. 46 tit. de man. test. cui obest l. 24 § 5 de fidei. lib. Dl. in 1. casu fuit restitutus amplissime, in 2. ex indulgentia tantum.

De eadem materia

Potestas dominica, quae iure gentium secundario inventa fuit, ita ex l. 12. tab. exigebat, ut plures haberet, inter quos praecipuus erat, ut dominus haberet in servos ius, necis q. potestatis. Deinde ut si quis servus aliquid acquireret, dno adquireret non modo scienti, sed et invito l. 10. §. item de acq. rer. dn. et vulgat. Ex qua summa potestate descendit necessitas servorum, qui a dno h. instituti; et haeredes necessarii dicuntur, quia omnino sive velint, sive nolint post mortem testatoris protinus liberi et haeredes fiunt: Et si hereditatem quis repuat et de facto dicat se nolle ei haeredem esse, cogendus e. ad aditionem a praetore, et ad hoc poena coercendus l. cum quidam. C. de necess. serv.

Verum cum haeres dicatur ab hero idé a dno, et nihil tam contrarium sit iuri et rationi, quam ut quis sit servus et dni, merito dicendum est servum haeredem institutum tunc fieri dno necessarium cum libertas ei expresse relinquitur (si testator non sit miles, quia hic tunc si suum libertum appellat cum instituat, valet institutio, et non valet legatum l. 2. C. de neces. serv.) Circa quod variae fuerunt iuris sententiae; sed hodie in Justinian. affirmavit sic enim, qui ducebant non esse necessarium expressionem, sed tantum sufficere quod sit institutus ad hoc ut liber videatur §. idem iuris est inst. qq ex caus. man. non lic. Sed ut necessarius fiat servus plura requiruntur. Et 1.° quidem requiritur, ut utrumque consequatur ex testamento, et haereditatem, et libertatem, quia si manumissus sit vel alienatus a testatore necessitas deficit, quia utrumque ex testamento non consequitur; idem est si servus fideicommissariam libertatem adeptus fuerit si ex lege emanat, ut manumittatur, vel si propria data pecunia redemptus fuerit; vel si inhabitus sit vivo sibi si vellet; aut si legis ministerio libertatem assequitur videlicet, quia neque dni vindicabit, quae casibus necessitas servo tollitur cum utrumque ex testamento non adipiscatur. = Deinde animadverto servum ipso

iure à matre testatoris domini haeredis [illegible] et liberi. Neque dicitur quasi alio à semetipso consequatur libertatem, neque ab [illegible] [illegible] ex altera parte institutus est, quia non videtur necessarius, quia dicendum est semper extraneo eam consequi, licet a semetipso capiat: excepto casu in quo servus ita est institutus: Si Titius haeres erit, servus meus haeres et liber esto; quia tunc ut conditio existat requiritur Titii haereditatis additio; tunc dicimus eum libertatem et haereditatem consequi, non tamen à semetipso: sed semper necessarius erit, quia utrumque commodum servus consequitur ex testamento l. ex facto 58. de adq. haered.

Ulterius sciendum est servum haeredem institutum à domino, et alienatum non esse necessarium, quia per huiusmodi alienationem videtur dominus destitisse à libertatis datione: sed haereditatem novo domino adquiri dubium non est. Non idem procedit, quando expresse in ipso testamento servo instituto libertas inveniretur adempta à domino, quia nihilominus servus et libertatem et haereditatem habebit; idemque observatur si haereditas adimatur: ratio est, quia repugnat iuri communi, ut adimatur libertas, et servus haeres remaneat sine libertate; et ideo ademptio libertatis in testamento nihil operatur; et in haereditate eadem est ratio, quoniam haereditas testamento, dum eodem testamento adimi non absistit, sed in alio solemni, et ideo servus semper erit necessarius l. 8. [illegible] [illegible] testamento de milit. testamento quod et observatur si codicillis libertas adimeretur, quia sequeretur [illegible] haereditatis ademptio, quae codicillis [illegible] l. haereditas C. de codicill. §. codicillis inst. eod. Nec obstabit dicere, quod eodem modo adempta libertate per tacitam alienationem servus haeres et necessarius erit veteri domino; quia dico non idem operari ademptionem libertatis expresse in testamento, vel tacite per alienationem, quia in primo casu cum in eadem causa servus maneat datur repugnantia implacabilis ut haeres remaneat et servus: in secundo vero non manet in eadem causa cum transit per novum dominum adquirere haereditatem, et ideo illa ademptio tacita libertatis per alienationem valet, cum ipse non sit haeres necessarius veteri domino, cum in alia potestate.

potestatem sit translatus; et non solum hereditatem ad novum dominum transferet, sed etiam legatum servo relictum: nisi eo casu, quo tempore alienationis expressè adempta fuit libertas; nam licet in servo alieno frustra fiat ademptio tamen operatur ut legatum intercidat, et ad novum dominum non transeat.

Vlterius sciendum est servum communem institui posse ab uno ex dominis, et si cum libertate instituto socio adcrescit pars dominica, nisi eam redemerit, quo in casu partus erit. Sed si communis servus ab uno ex dominis fuit substitutus pupillo cum libertate, poterit favore libertatis et substitutionis oblato pretio partis suae domino, et consequi libertatem et hereditatem l. uerum §. si servum 18. [illegible] socio. Vid. in fragm. tit. 22. ubi Cuiac. Deinde servus narius erit, non solum ut institutus sed ut substitutus, dum tamen institutus non adeat hereditatem, nam semel adita saepius vulgaris servi substitutio, excepto casu quando beneficio restitutionis in integrum se abstinuit cum [illegible] solvendo non sit, quia tunc ne domini defuncti bona vendantur substitutus servus admittitur, quasi hereditas adita non esset. Si vero in primo loco servus à domino esset institutus, qui solvendo non erat, et extraneus sit ei substitutus, incipiendum est à 2.° gradu, ne servus consequatur libertatem in fraudem creditorum l. 57. ff. de haer. inst. Cuiac. ad eam. C. de neces. seru. haer. inst. = Deinde servus specialiter, et expresse obligatus heres institutus à domino non erit heres necessarius, secus vero si generaliter vel tacite sit obligatus; ita intelligenda l. 11. C. de neces. seru. cum l. 2. et 3. de seru. pig. dat. ubi Cuiac. in dict. l. qui rationem differentiae reddit. =

Servus

AD L. 1. C. DE

commun. servo. manum.

1. Non communem rationem aggredior; quae adeo salebrosa est, ut ejusce JC.ti in diversas coegerit sent.es. Fuit enim inter Proculeianos ingens controversia, quam enarrat Menk. ad 50. decis. Iust. in nostra l. 1. Communi servo unus ex dominis vindicta vel testamento libertatem dedit; dubium erat, an eum Romanum faceret, ita ut libertus ad se revertum haberet; an vero manumittendo potius suam partem amitteret ut socio adcresceret. Cuius controversiae potest vestigium deduci ex l. dubius 30. de liberal. caus. ex Ulp. in fragm. tit. 22. §. 13. l. domino 26. ad Syllan. l. 18. de vulgar. videtur Menk. ubi s. Cujac. in recit. C. ad nostram tit. Paul. lib. 4. sent. tit. de manumis.

2. In qua re ex difficultate Sabini, quorum asecla fuit Julian. ut depromitur ex d. l. 30 de lib. caus. servo ab uno ex sociis manumisso libertatem non competere, sed partem servi, quam manumittendo unus ex dominis a se abdicavat alteri adcrescere. Quorum ratio ea fortassis fuit, quod in re communi nullus ex dominis, quidquam invito altero domino jure facere poterat l. 28. Commun. divid. l. 26. de servit. urb. adeo ut nec esset in cujusque potestate rem alii invito domino, vel justo pretio comparare l. 70. de rei vindic. qua propter cum invito domino non poterat rem emere, nec servum, eveniebat ut ad libertatem non perduceretur, quia pro parte servus liber esse non poterat et pro parte servus.

3. E contrario tamen Proculeiani quos secuti fuere plures JC.ti et praecipue Marcellus, qui plures in hac re Julianum notasse animadvertunt Cujac. et Menk. ubi s. quod notum deprehendi ad lib. 30. D. Jul. Cujac. videtur ex l. 18. de vulgar. Quamvis ego cum Menk. probabilius putem potius notas Marcel. deprehendi ad lib. 12. quam ad 30 ut liquet ex l. domino 26. ad Syllan. ubi Marcellus lib. 12. D. Accessit praeterea Proculeianorum sententiae Sextus Aelius vir antiqui conditor, nempe interpres l. 12. tabul. ut referunt Ulp. lib. 6. de fideicom. et Paul. lib. 3. Qui Proculeiani cum suis sectatoribus aequius existimabant servum liberum fieri; verum rem non esse expediendam, ut manumissori partem suam alter ex dominis venderet

adeo ꝗ̃ pretiũ acciperet, ꝗ̃ iis omnibus consuleret. Cum enim ratio maximum libertati fauore fuit, proinde quia etiam in seruis legatis et fideicom. l. 18. § 1. si seruus l. 17. l. 26. de manum test. l. generaliter 24. § si quis de fideicom. libert. l. 179. l. 122. de R. J. l. 38. de re iudic. Menoch. l. 6. c. 18. et Tusch. in d. l. 122. Nec eis obstabat illa ratio; adeo non licere in re omni quidquam inuito socio facere, ut nec in cuiusquam obstructo esse, licet ualeat pretiũ offerget, rem ab inuito domino comparare; quia et si hae iuris ratione stricte alterum uera sint, aliquando tamen uiolantur et relaxantur uelut fauore religionis, ut inuiti sociis liceat inferre mortuũ in commune sepulchrũ l. 3. § 6. de rer. diu. et in commune fundũ l. 43. de religios. similiter et is qui iter ad sepulchrũ non habet impetrat cognitione Praesid. ut uicin. pro sibi concedi l. 12. de religios. ergo similiter in hoc casu fauore libertatis debebat illa ratio relaxari. Unde et rationi contraria iecit, et aduersus eius sic arguitur.

4. Quam Proculeianorũ sic ut aequiorẽ et probabiliorẽ amplexus fuit Iustin. in l. 1. C. de commun. seru. manum. et ꝗ̃ refert in § 4. olim fin. instit. de donat. ut ipse quia pessimũ erat exemplũ, propter quod quod seruus libertate defraudaretur, humanioribus quidem dominis damnũ inferre sue partis amissione; seuerioribus autem dominis lucrũ accrescere; ita quod fauore libertati humaniorẽ selegit uiã, per quam omnibus consuleret, statuens posse ab uno ex sociis seruo communi imponi libertatẽ; dummodo alter socius indemnis seruetur, idest pretiũ sue partis acciperet. Pro cuius decisionis authoritate refert atque adducit ipse Iustin. uarias Imperatorũ constitutiones, et praecipue constitut. D. Seueri à Marciano in institutionibus (seu legendũ est Caiac. n'ut uulgo constitutionibus) quae constituto primũ lata fuit in militis test., quo libertas seruo omni à socio milite relinquebatur; eo quod eatenus necessitatẽ imposuit haeredibus militis separare partem socii, seruũ que libertate donare. Postquam constitut. et alia laborũ adducit D. Seueri et Antonini, quae reuelebant Vlp. lib. 6. fideicommiss. et Paul. lib. 3. ex qua generaliter necessitas imponebatur socio partẽ suã alteri socio uendere, quatenus libertas seruo data fuerat, et si nihil lucri ex bonis socii morientis ipsi accederet; pretio uidelicet arbitrio iudicis constituendo; quod Iustin. ne incertũ foret, definiuit per diuersa seruorũ aetate in iusta l. 1. § 1. et seqq. quamuis nec me

the least ante hanc legit, ... Hadrianum aestimabatur servus 20 aureis
Caesari (?) agimus servus aestimat. l. ... quia inferius addiximus centum
ult. C. de adv. ... et est de servorum ... in l. si quis argentum § 3. C. de donat.
servum in fine supersedemus.

5. Quibus authoritatibus omnibus Iust. sententiam Sabinianorum, quae olim praevalebat § fin. de donat. Paul. 4. sent. tit. 12. abolevit; et Proculeianorum liberalis favorabilis amplexus fuit. Unde si animadvertimus ante hanc Iust. constitutionem floruit ... Sabinianorum ius accrescendi admittentium cui plures S.C. accesserunt et praecipue Iulianus in l. 30. de lib. causa. Sed ... poterat huic sabinianorum ... haec considerato. Non implicat, ut servus manumissus a domino, quando alter in eo servo ius aliquod habet, ... ius fructus sine domino remaneret, nec aliud usufructuarii ius ... in fragm. tit. de libert. § servus 14. l. 23. de lib. causa. Osuald. lib. 12. cap. 9. lit.

K. ... similiter quando socius servum communem manumisisset, quia liberum fieri non poterat, ne partem suam alter socius amitteret, debuit potius haec pars socii manumittentis, quando sponte a se abdicaverat, sine domino remanere, quam alteri adcrescere ... manumissoris voluntate. Vel si liberum ei imponi non poterat propter alterius socii ius, aequius erat nihil videri actum a socio manumittente, quam eum invitum defraudari parte sua ea alteri socio accedente ut tradit ... tit. de libert. § communem 13. in fin. plerisque id placuisse quando unus ex sociis servum communem per epistolam vel inter amicos manumisisset.

6. Quae dicit ... ultra eas, quas nos referentes Proculeianorum sententiam ... proposuimus adversus Sabinianos, nec cogebant eos recedere a sua opinione, nec eorum ... fortasse quia constituerent discrimen inter casum quo domini proprietarius manumisisset servum in praeiudicium usufructuarii, aut quando socius dominus manumittebat in fraudem alterius socii domini. Primo etenim casu recte placebat eum sine domino esse, nec eum usufructuario neque adcrescere neque adquiri posset, ut pote quia servus domini servus non erat l. 1. de usufr. ... remanebat sine domino, cum proprietarius cum manumittens a suo vellet abdicare dominio, quandoquidem nec posset eum liberum facere, ne usufructuarii ius deperiret. In 2.o vero casu alia est ... ratio, quia eum

sotius manumissum liber servus itaque fuisse, nec haberet proprie domi suum

proinde à suo addicerent domino servi illa servi tanquam nullius debuisse alteri socio acquiri, cum praesumerent illum servo ius ...

Nec similiter ... alia ratio, qua intrumus potius cedendi socius manumittens nihil egisse ... manumissio si quidem liber ... ...que adquirendi alteri socio ...

plerumque plane invenimus, ... cum socius per epistolam, vel inter amicos manumitteret.

7. Quia respondendum est cum ... loco ... adhuc in hac manumissione facta à socio per epistolam vel inter amicos ... fuisse inter Sabinianos & Proculianos, an socius ita manumittens partem suam amitteret, an nihil aliud videretur ut dicit ex dicto ... loco ... plerisque placet. ... Sabin. in quocumque casu, ubi qualisqualis intervenisset manumissio sive Latinum, sive civem romanum manumittendo facere voluisset partem suam amittere: è contra tamen Proculeiani in hac manumissione per epistolam vel inter amicos existimabant potius nihil aliud videri, quam ... amisisse; quod fortassis ex eo nobis suspicari licet, quia socius, qui Latinum potius, quam civem romanum facere volebat non prorsus videbatur partem servi abdicare à domino suo hac datione libertatis; siquidem Latinum servum decessisse crederent; itaque nec partis potuisse induci donatio quod quidem non vellet socius suam ... domini prorsus amittere; unde non immerito placebat in hac manumissione ab uno ex sociis facta nihil potius aliud videri; aliter atque quod servus invidia fuisset manumissus, ...

8. Sed acrius premit Sabinianorum sententiam Julianus in l. si pater 47. §. si cum alieno ... de fideic. libert. Haec species. ... fuit; haeres eius servum alienum rogatus fuit manumittere; vel communem haereditarium, in quo eque ususfructus alienus erat: latitabat, sive absens erat heres libertatis defraudandaeque gratia: inquit Julian. ex S.C.o libertatibus succurrendum; idest servum, quem ... liberum esse, liberum fieri. ... difficultas. ... Sabin. ... ac proinde, in Juliani, qui eorum fuit assecla, si in eorum, inquam ..., certissimum erat socii manumittentis partem alteri socio ... accrescere; cur non adcrevisse dicendum est in d. l. 47. §. 1. cum ... communi libertate reliquisset. Praecipue cum huius decisionis auctor sit Julianus, qui

qui simile ius adcrescendi admittent.

9. Quam difficultatem, quamvis non perceperit Cuiac. 42. D. Iul. ind. §. tamen ita distinguo, vel servus omnium tanquam proprius directo a socio manumittebatur, vel tanquam alienus per fideicommissum; si tanquam proprius directo manumitteretur, nulla erat dato libertatis, imo erat locus iuri adcrescendi; ut ait Paul. lib. 4. sent. tit. de manumiss. et lib. 2. tit. 6. §. 4. Ulp. tit. 22. de leg. §. omnium. et in his locis Cuiac. ita distinguens. Unde in manumissione directa ab uno ex sociis procedebat sententia Sabinianorum. in qua vigebat ius adcrescendi: in manumissione vero facta ab herede per fideicommissum tanquam servi alieni, diversum erat, quia non ante eum manumittebat, quam socio partem suam persolveret arg. l. 6. C. de fideic. lib. Unde cum de isto ultimo manumissionis modo agat Iulian. nihil obstat Sabin. d. §. 2.

Sed

10. superest adhuc non levis difficultas, quae depromitur ex illis verbis S.C. libertatibus succurrendi: quae verba ut ex omni valeant, seu adaptari ad casum servi omnium manumissi satis difficile est. praecipue si inquiramus, quodnam sit S.C. quo succurritur libertati servi omnium ab herede praestandae? Cuiac. in d. lib. 42. D. Iul. in d. §. 2. putavit, hoc S.C. nullum aliud esse, quam S.C. Rubrianum, quod S.C. et si non pertineret, nisi ad hereditarios servos, quos heres vel legatarius rogatus est manumittere, tamen non iniquum videri, inquit, illud extendi ad servos alienos, vel omnium, vel ad eos, in quibus ususfructus alienus est.

11. Sed iunctis ex sequenti. Primum, quia si ipse Cuiac. fatetur S.C. Rubrianum non pertinere nisi ad hereditarios servos, quare debuit extendi ad alienos, quandoquidem, ut eorum libertati faveretur, plura alia S.C. sunt inducta. Praeterea, in hac hypothesi latitante, quando per S.C. Rubrianum libertati succurritur perinde liber habetur, ac si directo manumissus fuisset l. 26. §. 7. de fideic. lib. Sed directa manumissio huius servi non valeret: ergo nec potuit fieri liber per hoc S.C.

12. Quare dicendum est in eo casu, quo heres rogatus fuit servum alienum et communem manumittere, cum latitaret, locum esse S.C. Iunciano

quem instruit ad ... non haec ... , imo ad eos, qui [illegible] ma-
tu desid. eius, qui rogaverat manumittere l. 28. §. 4. de fidei. libert. unde
cum communis servus [illegible] fuerit, ut [illegible] dicebamus, [illegible] tanquam proprius,
sed ut alienus rogatus ab haerede manumitti merito si latet manumitti
haeres ; ne cogatur partem servi redimere succurrendum ex S.C. Junciano liberta-
ti, ac si ex fideicommisso manumitteretur. Sed animadvertendum est in d. §. 4.
locum fore [illegible] Junciano, [illegible] Dasumiano eo casu, quo servum rogaverat [illegible]
dominus ab haerede manumittere eum si [illegible] alienus esset, quia haere-
ditarius est, dum tamen vel per servorum, vel per cognitionem [illegible]
consideratum eum proprietate, alias enim manumissum per Dasumianum [illegible]
maneret ; perinde ac si ab ipso proprietario dato manumissus esset d. l. 26. §. 7.
de fidei. lib. Unde illa illa in d. §. 4. [illegible] exponenda est, ut [illegible]
S.C. libertati servi alieni, vel communis, et illius, cuius [illegible] alienus
est succurratur, [illegible] proprio S.C. quod ad suos casus et species pertineat.

13. Amplius opponi potest Sabinus ... in l. dno 26. ad Syllan. Erant duo
domini cuiusdam servi ; unus ex dominis occisus fuit a familia servus ille communis de-
texit. neque domini ; inquit D.s. facere libertatis eum liberum futurum ; dum
tamen pretium partis alter socius consequatur. Ex qua decisione [illegible] dubi-
tandi ratio ; si enim non cogebatur dominus partem suam vendere, ut communis servus
liber fieret, neque in h. l. 26. potuit liber esse servus, qui mortem domini detexit, in-
vito altero socio. Cui difficultati [illegible] praeceptore meo D. Joseph. de Retes lib.
D. ... in lib. 5. ... Hunc casum excipiendum, [illegible]
servi, qui domini mortem detexit ; vel, quod author [illegible] est Marcellus, qui
... inhaerebat, ideo [illegible] affirmare, libertatem validam
esse, et cogendum dominum pretium accipere. Vel potest dici, loqui [illegible] in meo casu, quo al-
ter dominus pretium accepit, et voluntarie accepit, quia voluntarie vendidit [illegible].

14. Ultimus ... obstat singularis et difficilis [illegible] in l. fideicommissa 23.
§. [illegible] de fidei. lib. Filio familias proficiscenti in militiam pater eius, ar-
ma, equos, et inter alias res servum donaverat, ac [illegible] huiusmodi servum
fuerat

fecerat peculii castrensis; deinde ipse pater communi ab intestato huic seruo reliquit libertatem fideicommissariam à duobus filiis suis legitimis heredibus, quos habebat, uno milite seu veterano, qui eq militauerat, et altero pagano putans ipse pater non obstante huiusmodi donatione celebrata, seruum, quem donauerat adhuc proprium eius esse. Quaeritur erat an et si duo hi filii ab intestato sint legitimi heredes, an vtroque hanc libertatem fideicommissariam praestanda esse; et respondet Pap. à filio tantum milite, cuius factus fuerat hic seruus per donationem, petendam esse libertatem, adeo ut frater hic miles et coheres non cogatur portionem redimere ab altero fratre domino: similiter neque ceteras, quae ei donata fuerunt à patre, conferre teneatur alteri fratri pagano qui manet in potestate, cum facta sint peculii castrensis. In difficultas. Erant inibi duo domini serui manumittendi et frater miles, cuius erat iure peculij castrensis; et alter frater paganus, ut expresse inquit Pap. Illa portione (nim à fratre domino &c. et tamen miles solus cogitur manumittere, nec redimere tenetur à confratre partem eius: g.° Sabinianorum et fabianorum et Proculianorum.

15. Respondemus emendat Cuiac. verba illa à fratre domino accipienda esse de fratre putatiuo domino respectu testatoris, relinquentis huiusmodi, tunc cum pater putaret adhuc post donationem in filium collatam, qui miles erat, proprium seruum esse, ac proinde ut proprium manumitti; itaque ipsius testatoris animo et opinione solidum putabat seruum hunc esse ambobus fratribus tanquam legitimorum heredum; et ab vtroque libertatem praestandam: vtroque in opinione patris futuri erant domini istius serui, tam frater miles, quam paganus; quapropter cum ita putaret pater, inquit Pap, an tenebitur frater miles portionem redimere à fratre domino; idest domino, quem opinione patris; et respondet neutiquam cogendum fratrem partem redimere. Cuius rei ratio in promptu est; quia per donationem factus fuit seruus filii tanquam castrensis, unde ipse solus manumittet, nec redimet portionem, cum ipse solus sit dominus.

16. Nec tamen obest, quod haec patris opinio, vel error adeo noceat libertati, ut nunquam peti possit, cum lex sit legatum rei alienae, quam putabat testator propriam, non valere l. 10. C. de legat. §. non solum inst. de legat. Dum: quia error testatoris facit ius l. 3. in fin. de supellect. legat.

ry vendy b ; sequuto eo in liberandos, ut eg si ter intelligat possey eu, ey sit alienus l. 39. de fideicom. lib. & ad 27 ; quod tunc fieri ius ultimum tñ, qd iuri & constitutionibus n̄ refragad ; ideo qd efficere n̄ potuisse, ut tanquam si eod alterius fratris pagani, miles ei portionis redimeret.

17\. Tandem in aliquod dubii processimus in d. §. sexuy illa nostd fratri, qui manisit in potestate. quamvis innuere videantd filiy melius n̄ fuisse ea ; tamen non sit ita accipienda, quasi hoc dandrent, sed tanty, quod Pap. in eis retulit id quod accidit, & utriusq hypothesi plane dixitro ; n̄ ut alig in potestate n̄ ee dandrare ullum.

18\. Praeterea dubitat Sab[u]. difficilis textus in l. qui gravid. de cur. comp. Pater, qui putabat uxorem gravidam n̄ ee, codicillis ab intestato factis, scriptisq ad filiy, quem habebat ; nil cogitans de posthumo nascituro : in codicillis filiy gravauit, ut servy tertii manumitteret ; post mortem patris nata fuit posthuma, quapropter filius & posthuma haeredes patri extiterunt ; proinde servus rogatus manumitti communis factus ē. Quaest[io] ē an uterq pstare teneatur libertatem ; & adfirmat Pap. libertatem à solo filio, qui rogauerat in codicillis pstand, redempta tamen à posthumo parte ; ut ipse Ic. in l. seq. exprimit. En difficultas : in hac specie unus dns potest servo communi pstare libertatem, dy alterius dni par redemptio : cy n̄ erat locus iuri adcrescendi ; imo potius alter dni cogebatur ptem sui vendere.

19\. Cui difficultati, ut satisfaciam, notandy est, in d. l. ii. loqui de libertate fideicommissa, quam pstare solus filius, qui tempore codicillorum habebat, rogatus fuit ; cy libertas ex summo iure pstari n̄ potuit, neq à filio, quem in codicillis onerauit pater, putans eum sibi soly haeredy futury ; alias verisimile est, quod eum non onerasset. Praeterea quia servus ille communis erat inter fratres & sorores, unde cy libertas fideicommissaria ei relicta fuisset, non poterat liber fieri, nisi pars à sorore redimeretur, ad quam redimendy nec filius tenebatur, nec rogatus fuerat ; itaq filius ex summo iure n̄ poterat cogi manumittere ; neq posthumus post mortem natus, quia nihil ab eo petiit pater, idē, cy n̄ onerauit fideicommisso pstandy

praestandae libertatis. Vltimus, quia filia suo iure extitit haeres patri, ut
ipse Pap. in l. illud. 13. de iur. codicil. innuit, ni expedito defuncti; ex quo de-
buit ad successiones vocari, ut fideicommisso oneratus, ut vocatus fuit filius
ad quae vocaverat codicillis cum fideicommisso praestandae libertatis, dum po-
tuit gravari, et videretur pater sua sponte legitimo ei relinquere haeredi-
tatem l. 8. §. 1. de codicil. l. 1. §. sciendum de leg. 3. Vnde et ex summo iuris rigo-
re libertas hac non potuit praestari, placuit Placuit in hoc casu, ut Pap. docet,
ex aequitate et favore scilicet libertatis, ne ipsa deperiret libertatem praestandam à
solo filio, redempta tamen sororis parte, quae redimet, filius et pecunia oblata, aut
servo, aut ipso servo; non tamen de sua, nisi voluerit, arg. tex. in l. 16. de leg. 2.
et eum posthumum compellendum vendere; et Pap. author huius l. ii. comprobasset,
notum Marcelli in hac de manumiss. servi communi tractatu prolatum adversus
Iulianum, Proculeianis accesiret, ut demonstratur in l. iudicatum 29. de exequt.
rei iudic. et §. Cuiac. expresse docet Pap. et 19. q. Pap. in d. l. ii. Vnde eodem
modo intelligendus est tex. in l. cum pater. 77. §. 29. de leg. 2. ibi. sed libertati; idest
redempta parte ab altero heredum oblata servo pecunia, ut voluit Cuiac.
8. resp. Pap. et d. lib. 19. in d. l. ii.

20. Nec his obstat l. ii qui 19. vers. contra tex.
de iur. codicil. quae strenue fortius haec nostra dicta turbant, si animadvertimus eam
prolatam à Marcello perpetuo sectatore et defensore sententiae Proculeianorum, quia
ex mente eiusdem Cuiac. d. l. 19. responsum est, et intelligendum est, ut diximus, ex
summo iuris rigore; ut potè, quia libertas fideicommissaria relicta fuerat, quam
praestari oportebat filius, ex his, quae diximus, si summum ius inspiciamus,
secus tamen ex aequitate, et suadente favore libertatis. ut in d. l. ii.

21. Nec etiam obs-
tat tex. in l. alieno 31. §. 1. de fideic. libert. ibi. ab utraque: quia ibi à solo filio ut in
d. l. ii. quia distinguendum est cum Cuiac. ubi tex. vel filius redemit partem à posthumo,
et tunc ab eo solo praestatur libertas; aut filius non redemit à posthumo; sed ipse met
servus se ab ea redemit, oblato et soluto pretio parte; et in hoc casu libertas praesta-
bitur ab utroque d. l. 31. §. 1. = Vel fortassis non inimicius in d. l. 31. §. 1. patrem scivisse,
seu non ignorasse uxorem praegnantem esse, quare credidisse ab utroque reliquisse libertatem

adquiri respexit rescripty ?????? : arg. in d. l. u. ignorasse uxorem pregnantem esse, quapropter creditur a solo filio legam libertas.

22. Praeterea hic, quae distinguimus de scholis Sabinianorum et Proculeianorum, et gracque I.C. Marcelly adeo accesisse scholae Proculeianorum, ut plurimes notauerit Iuliany Sabiniani scholae assecla: opponi potest difficilis textus in l. si miles 32. de test. milit. ubi Miles Titio et Seio seruum legauerat; adita hereditate et simul agnito a Titio legato, seruum ipse filius manumisit deliberante adhuc Seio: Quaest. erat, an ille seruus ab socii manumissione liber fieret, et respondet Marcellus, ita liberum futurum, si mox Seius legatum repudiasset, sicut liber fit seruus manumissus ab herede, qui et si legatus fuisset, tamen legatum repudiasset legatarius. En difficultas. in Marcelli sententia socio manumittente, seruum potius necessum erat, quo magis liber fieret, ut alter socius repudiasset partem suam, id est abdicasset a patrimonio suo: quia socius non cogebatur partem suam uendere, imo expectandum erat, ut eam ipse repudiasset. Cui difficultati satisfacies, si dixeris in d. l. miles 32. socium, sive collegatarium non posse cogi ad partis suae uenditionem, cum dominus partis adhuc non esset, siquidem ante agnitionem rei legatae irreuocabile non quaesitum dominium legatario, itaque cum dominus non esset, non potuit partem suam uendere: quapropter pendet potius ex repudiatione libertas data ab uno ex legatariis, cum repudiata parte totius serui dominus credatur fuisse legatarius manumissor; quam ob rem merito Marcellus inquit, ita liberum futurum si mox alter repudiasset legatum.

23. Ultimum obiici sententia Sabinianorum textus in l. si pater 4. §. si minor 2. l. seruus 6. de manum. uind. ubi Iulianus (Sabinianorum sectator) ait minorem, nec seruum proprium, nec communem posse manumittere, sine consilio et causa approbata: quae si probata fuerit ubique innuit. Iul. posse manumittere seruum communem; tam longe abest ut seruo communi manumisso pars socio accrescat. Cui difficultati satisfacies ex Doctrina Cuiac. in l. 1. C. de commun. seru. manum. et pagine 42. D. Iul. ind. §. minor. ind. §. I.C. Marcelly notasse Iulianum eum in manumissione serui communis a minore apud consilium causa approbata, ita ut fauerit potius libertati, quam seruituti; qua propter ea Marcelli nota ibi supponenda recte docemur, seruum communem ita a minori manumissum ita liberum futurum.

futurus si patri fiat redemptio. Ita subtiliter exponendam d. l. 6. satis suppositam notam Marcelli, quamvis aliter Ant. Fab. in Pap. tit. 6. princ. 7. illat. 4.
Itemque aliter exponendam l. si quis 13. ff. servum omnium de statulib. L. si quis 13. ff. servum statulib.

24. Nec absurdum est dicere, subintelligendum esse his verbis notam Marcelli, quamvis de ea nulla sit verbum repetitum, quia ex tenore Cuiac. opinione in d. l. 1. C. de commun. serv. manum. asserendum est plurimas & praecipue in hac controversia misceri notas notae Marcelli sequenti Iuliani, et non notato et expresso Marcelli nomine; quomodo et intelligenda verba sunt in l. si servum 18. de vulgar. et pupil. quod si a patre. neque cum d. propositio Iuliani sit, postquam affirmat Ulp. quod neque a patre, neque a filio pupillo fuerit redemptus sequitur ratione suggerente posse igitur servum alteri suo domino patris sui pretium offerre, et se redimere, quod nunquam admittebat Iulianus, qua propter ut possent huius usus verba clarius intelligi, supponit Cuiac. in d. l. 1. C. de com. serv. eam ab Ulp. prolatam esse notam Marcelli, quam immisceri libris Iuliani in hac re satis probabimus: nisi malueris dicere authorem d. l. 18. fuisse Ulpian. qui Proculeianis accessit ut apparet ex nostra l. 1. L. 18. de vulgar.

25. Praeterea ex eadem Marcelli nota in libris Iuliani intelligendum est textus in l. duobus 30. de liberal. caus. Duo petebant, seu vindicabant hominem in servitutem separatim, idest separatis iudiciis, apud diversos iudices, et evenit ut unus vinceret servum in uno iudicio, servus vero vinceret alterum in alio. Quaestio erat, cum pro parte in servitutem duci, pro parte in libertatem non posset, quae causa praevaleret? Sabin. et Cas. putabant ducendum in servitutem; cuius et opinionis erat Iulianus ipse in d. l. duobus 30. ibi: et ego sum: at in ult. commodius eo perducuntur ibi favore libertatis liberum quidem futurum huiusmodi hominem, expellendum tamen pretium sui partem boni viri arbitratu victori suo praestare; quae verba putamus ex Cuiac. in l. 29. de except. rei iud. lib. 11. resp. Papin. esse Marcelli, qui Iulianum notaverat.

26. Amplius pro exacta huius rationis explanatione oportet animadvertere servum communem

pose ab uno ex sociis hæredes institui cum libertate, et sine libertate; instituto cum libertate tanquam proprius testatoris, quia servus communis pro qua parte habet unum socium, pro ea testator vero est alienus l. 74. de leg. 3. l. 25. §. publilius 239. de V.S. sine libertate vero tanquam alienus Paul 3. sent. tit. 6. de legat. §. omnium servo. Vigl. in fragm. tit. 22. §. servus r. et §. communis. similiter quod servo domini ab uno ex sociis legatum relinquebatur vel sine libertate, vel cum libertate. In hoc ultimo casu, olim totus servus, sive cum hæreditate, sive cum legato acquirebatur alteri socio, eo quod quia non obstarent praediciis illius liberum et hæredes fuere, quamvis aliter ex Proculianorum sententia procederet, ut est intelligendus textus in l. si servus 68. de adq. haered. Vel uni ex domini; quæ verba intelligenda sunt supposita parte redemptione alterius socii, quam tenebatur vendere ex sententia Vlpiani; qui in hac parte Proculianos sequutus fuit: in primo vero casu legatum, sive hæreditas socio adquirebatur; ipse vero servus remanebat et socii et hæredis testatoris, quia cum sine libertate hæreditas, vel legatum relictum servo fuisset, noluit servum abdicare a patrimonio suo; quare non erat locus iuri adcrescendi ex Sabinianorum sententia; voluit tamen legatum vel hæreditatem relinquere huiusmodi servo tanquam alieno, scilicet propter socii superstitis partem, qua propter totum ratio quærendum erat socio Paul. ubi s. l. 63. §. 9. pro socio. l. 49. ad l. Falcid. quæ vera ex hac doctrina lucem accipiunt.

27 Neque hic obstat l. per servum 37. §. si unus s. de adquir. rer. domin. ubi pecunia, quam socius communi servo tanquam alieno donavit, communis remanet, neque socio integra adquiritur? quod videre in d. l. 63. §. 9. et in d. l. 49. legatum debuit esse commune inter eum et testatoris hæredem. Sed huius difficultatis dissoluendæ gratia discrimen statuit cum Cuiac. 44. D. Iul. in d. §. 9. et ad Pauli loco s. citato inter legatum, et donationem factam inter vivos, servo communi: hæc enim statim valet quasi facta communi servo, vivente scilicet utroque domino, quapropter communis remanet utrique donatio similis; legatum tamen valet a morte testatoris, non statim, sed quasi relictum servo alieno, id est servo domini superstitis; si tamen relictum, quasi servo communi, statim valet, ut apparet ex d. §. 9. propter quod superstitis, non propter communionem vel societatem, quæ societas intercedere cœperat post mortem alterius domini, inter

naturalis desinit. Et cum superius, probatum sit legatum fructuum servo in-
perfecti, quamvis communis [illegible] ex servus [illegible], et [illegible] heredem
ita cum. [illegible]

28. Neque deficit praeterea l. si servus 83. de haer. inst. ubi servo communi [illegible] et heredis instituto legatum ab ipso [illegible], quod ea ratione fit, quia cum legatum consistere non possit, neque ex persona servi, quia sine libertate legatum ei relictum fuerat; neque alterius socii heredis, quia servo heredis inutiliter legatur, ideo legatum non valet. Sed adhuc [illegible]: [illegible] libertas cum legato relicta est, subsisteret: atqui libertate data ab uno ex sociis, [illegible] alterius [illegible], [illegible]. Sed [illegible] auctoritas [illegible] l. [illegible] Pauli, qui ut refert Gust. in [illegible] l. 1. erat è secta Proculeianorum.

29. Ex superioribus, quae animadvertimus, exponenda [illegible] sunt in l. 6. §. servum 3. de haer. inst. l. si servus 18. de vulgar. agitur in utraque specie de servo communi, cum libertate ab uno ex sociis instituto. In d. l. 6. §. 3. haec ratio [illegible] hypothesim. Socius communem servum cum libertate heredem instituit, si [illegible] eum redemerit, inquit J.C. [illegible] suo [illegible] heredem fore: mox alii effingit speciem, erat [illegible] [illegible] servus [illegible] scriptus, sed filio impuberi in [illegible] tabulis substitutus; [illegible] patrem servum redemisse [illegible], sed ipsum impuberem postquam patri heres extiterat. Quaeritur erat, an mortuo impubere intra pupillarem aetatem servus esse necessarius efficeretur heres pupillo, an voluntarius? Et affirmat voluntarium futurum heredem [illegible]; quod verius procederet, si à patre servus esset redemptus fuisset, ea enim ratione, quoniam qualitas [illegible] heredis attendenda est patris respectu, qui [illegible], cuius patris et pater pupillaris [illegible]; itaque nisi servus substitutus filio impuberi libertatem cum haereditate consequatur à patre, [illegible] non erit, quamvis libertatem acceperit à filio impubere, quia ea non magis creatur [illegible] si ab alio extraneo accepisset, vel si se ipsum ipse redemisset, quia secus his casibus fit heres voluntarius, ita in proposita specie ex dd. ll. 6. §. 3. de haer. inst. et 18. de vulgar. = [illegible] ad hac ulterius nostrae [illegible] partem [illegible] in l. si servus 7. in princ. et §. 1. l. duo socii 8. in princ. et §. 1. de haer. inst. Sed in his casibus exponendis [illegible] immoramur, quandoquidem haec [illegible]

ut nos quae notavimus eius accentu. Est et in hac nostra tractatio-
ne difficultas in l. 29 de excep. rei iud. de cuius vera expositione
= videndus est Cuiac. lib. 21. [illegible] cap. ... ad =
= quem lectorem remittimus, ne in hac tractationem =
= diutius immoremur =

Solemnis commentatio

AD FAMIGERATUM PAULI RESPONSUM

IN §. sacram.

L. inter stipulantem 83 D. de verborum obligationibus.

Si in hoc responso illa famosa Pauli Icti tantum clauderetur, quae ad nullitatem rei sacrae, religiosae, publicae, et liberi hominis stipulatae spectat, nihil plane oppertunius foret, quam nullitatem universalem circa praedictas res disputare, et inchoare. Verum tamen, quia praedicta Pauli Icti egregios adversarios habuit scilicet Iuventium, Celsum, et Sextum Pedium, quorum rationes singulas non solum proponit, verum etiam singulatim diluit Paulus; ideo §. noster obscuritatibus difficultatibus et anfractibus refertus est, quos nisi in ipso limine expedierimus eveniet quidem, ut continuam Pauli Icti iustam dispositionem illustremus. = Qui circa paraphrasticum non hic explicatum breviter praemittemus, ut uniuscuiusque authoris ratio dignoscatur, atque ipsius litterae difficultas explanetur.

1. Docet itaque in principio Paul. rem sacram et religiosam et publicam, et hominem liberum in stipulationem inutiliter deduci, quia cum stipulationis finis ille sit, ut id ipsum, quod promittitur detur, subiiciatur, adquiratur ei, cuius interest L. si 35. L. 38. §. alteri 17. D. h. tit. L. 29 de servit. rust. res autem religiosae, publicae, et liberi hominis non possint privatorum commerciis, dominio ve mancipari L. 6. L. si 34. §. omnium de contr. empt. L. 1. §. si idque de O. et A. L. 103. de V. O. prin. inst. et §. 2. de inut. stipul. Ulp. in fragm. tit. de legat. §. liber homo. ideo praedictarum rerum stipulatio inutilis est = Quam regulam adeo certam esse docet Icti quamvis ut tametsi res sacra, religiosa efficiatur postea profana, res autem publica, liber denique homo in servitutem redigatur, attamen praedictarum rerum stipulatio, quae ab initio non valuit, et ex post facto convalescere non possit, quamvis ad illum tandem statum res in stipulationem deductae transferantur, a quo utiliter potuisset stipulatio incipere. Cuius regulae principalis est causa, argumento Pauli probantur verbis: ng ut eg quis. nimirum, inquit, Icti res vere profanas, privatas, et servum hominem quis stipulatur

eaque res ab .. facto & eiusdem promissionis ante traditam sacra, religiosa, publica ue efficiatur, & seruus tibi seruus ab hostibus detineatur, adeo ipsius obligatio, quae fuit ab initio recte constituta, ut si iterum praedictae res ad antiquum commercii & usus statum, aut lege, aut fortuna redigantur; adhuc tamen obligatio semel mortua non reuiuiscit l. ut 56. l. si qu. d. stipulatio l. 92 l. qui 98. §. qui aeq. ult. in peruenerit de solut. Huius autem argumentationis genus, hoc est ea, quae ab initio utiliter constituta sunt, et si ad illum statum peruenerint, a quo non potuissent incipere; plerumque tamen propter utile principium subsistendo l. 8. de his q. ... l. 140. §. 2. de V.O. l. 8. §. 2. de seruitut. l. unus 34. de seruit. rust. Illa autem, quae ab initio inutiliter geruntur, numquam subsistendo, conualescunt ue l. 1. de Reg. caton. l. quod 29. & pen. de R.I. ergo si stipulatio rei profanae cuius commercium sit, & eius obligatio utiliter constitit, ita postea superuenientis consecrationis casum moritur, ut iterum renasci non possit, quamuis ad pristinam profanitatis statum res prius redigatur, multo minus conualescit illius stipulationis natura, quae ab initio propter rei sanctitatem inutiliter constitit, quamuis res in stipulationem deducta profana postea efficiatur: ratio autem rationis illa est, quoniam stipulationes ex praesentibus de bus tempore uires capiunt l. cum filius 26. & stip. seruor. l. si filius 78. l. 137. §. cum quis 6. de V.O. ergo quod a principio rite non nascitur; nunquam renasci, reuiuiscere ue potest; quae omnia ex Paulo transcripserunt Azo. et Othergius in §. idem iuris 2. instit. de inutil.

2\. Hucusque pro ea sit argumentatio ratioque Pauli: ceterum in vers. seq. incerti quoniam una, atque eadem. Subtilis quaestio est; utrum ab illo sententia Celsi argumentatione inchoanda, an potius in illo postrema Pauli ratio claudatur. Plane utrique uideantur in utramque partem inclinare uidentur, uti censuerunt Alciat. & Donell. ad ... n. 7. Connan. 6. comment. cap. 4. probabilior tamen opinio contraria est, Celsi uidelicet argumentum in eo vers. inchoari; arbitratus enim Celsus falsam esse postremam illam sine probatione Pauli docentis stipulationem ab initio utilem, in qua res profana deducebatur fieri postea inutilem, extinguique penitus propter superuenientis casum consecrationis, quamuis postea tandem ad pristinum commercii priuati ... lege aliqua transferatur. Ratio autem qua Celsus hanc Pauli opinionem improbabat est humanum; nimirum per easdem causas, per quas liberamur, per easdem

reno-

rehonatur, et in o'tio verum assumptas obligamur l. fere 153. l. 35. de R. I. und. o'tiony eadem est ratio et disciplina: at vero est quod postrema causa et et ... generis ... hoc est, quod promissa res dari non possit ex eo, quod omercio eximatur l. inqui 54. l. 94. ff. 2. de V.O. ergo si hic eadem res rursus dari possit ex eo, quod ad omercium humanum casu, uel lege ... reuersa, conualescat obligatio, quoniam quemadmodum superueniens rei promissae immunitas in causa est, ne dari ... possit, ita o'tia eiusdem rei ad omercium restitutio causa erit obligationis quia ... dari potest. Itaque summa Celsi ratio in eo consistit, quod superueniens sanctitatis, uel libertatis casus non faciat obligationis utiliter o'tae interitum, sed cessationem duntaxat, et suspensionem quandam, quia interdum res promissa omercio eximitur, non potest quidem peti, et quasi sopita est obligatio: at ubi si ad omercium iterum reuersa, rursus obligatio conualescit, nullum enim absurdum est, quod obligatio non mortua, sed tantum mortificata resuscitetur; quamuis absurdum sit, ut obligatio nunquam nata quandoque renascatur; ita publicum ... per Celsum o' Paulum interpretandum ... rac. lib. 27. Paul. ad edict. atque in solemn. oment. ad ... Duaren. et Donel. et Alciat. ...

3. Secundum uero Celsi argumentum aduersus Paulum extat; in ... naui ... cuius fragmentum est relatum in l. 98. §. ... de solut. et l. 24. §. ult. de leg. 2. l. 66. ... de ... naui de iudic. arg. ... in l. si ... 13. de aur. et arg. leg. argumentum autem ita se habet. Si nauis aliena promissa sit ... domini sine facto et culpa promissoris dissoluerit, et rursus eiusdem tabulis ... refecerit; interim quidem ... dissolutam et infectam peti non potest, quia ... tanquam ... nauis ... dari non potest: arg. l. 69. de V.O. at ubi postquam refectam rursus; petitam ... potest, quia ... nauis ... est, dari ... potest, tanquam nauis eadem promissa l. 24. §. ult. de leg. 2. et l. proponebatur ... naui D. de iudic. ergo similiter si res profana utiliter promittatur, ... traddita à omercio sine facto et culpa promissoris eximatur ita ut, interim dari non possit, si tamen casu aliquo ad omercium transferatur, conualescet obligatio sopita, suspensa ... quoniam ... dari potest. Hoc Celsi argumentum confirmatur ex opinione Seni Redii in ... seq. ... incipit pro quo et illud ... Redii argumentum est: si ex fundo certo ... Semproniano 100 urnis amphoras ... fuero, nullum ... anno ... nascatur, aut nascatur quidem

sine facto tamen promissio ante traditionem ... obligatio interim cessat, quia vinum dari non potest; at ubi si ea fructibus anni sequentis amphorarum numerus ex fundo percipiatur incipit obligatio reviviscere, quia iam dari potest vinum l. 26. in princ. ff. de dies leg. l. 17. §. 1. de ann. leg. l. 13. de trit. vini vel oleo leg. l. ... de aliment. nimirum stipulatio de fructibus certi fundi secum tacitum dilationem habere ... ad tempus fructuum colligendorum l. 73. de V.O. l. 1. inst. de C. et D. l. 25. §. ult. ... leg. ... ex operationis ratione affirmandum est, quod si homo tempore stipulationis servus, aut res tempore stipulationis persona promittatur, si demum ad libertatem et sanctitatem fiat ... res interim transferantur dummodo ad ... conditionem deveniant, obligationem tantisper ... reviviscere; qua propter ... et peregrina videtur illa Celsi ratio, quod scilicet, liberemur, si dari non potest res; aut obligemur, si res dari potest. Demum circa text. in l. 17. §. 1. de ann. leg. l. 13. de trit. vin. vel oleo leg. videnda est nobilis antinomia cum l. 39. §. ult. de ... empt. et l. 5. de trit. vin. et oleo. de qua ... est ... Cuiac. 9. resp. Pap. in l. 26. ff. de dies leg. Fac. cont. 6. q. 3. Alciat. lib. 4. dispunct. cap. 21.

4) Huc usque Pauli ..., et adversariorum ... impugnationes processerunt, Nunc quae D. S. noster eorum rationibus inspiret ... in ... vini autem in quo potissimum ... ratio reassumit, quoniam ... huius ratio non solum est vehementior, verum etiam malignioris naturae, quandoquidem utramque Pauli assertionem destruere conatur; nimirum quatenus fructus vini ex certo fundo promissum, in se tacitum tempus et annexam naturalem dilationem habet, quousque dari possit l. inaudita 73. de V.O. l. 25. §. ult. de C. et D. iam Pauli assertionem evertit: cum enim res sacrae, religiosae, et publicae, stipulatio tacitum tempus non habet, ut tunc demum efficax reddatur quando casu vel lege factae res ad commercium ... iam dari possunt. Si enim ex negotio ipso natura ..., quod hodie dari non potest vinum dilationem tacitam promissio habet, similiter in re sacra et religiosa, quae hodie dari non potest, eamdem tacitam temporis dilationem admittemus. Nunquam ... huius argumenti vim Paulus dissimulavit, quando quidem ... et ad ... Celsi termino ... ad ... eius argutio ..., ut utramque assertionem ... valeret: atque in primis in ... Sed haec dissimilia vini ... in ea ... dicitur, quae de tempore tacito, et annexa dilatione loquitur (quae ...

pars 2ª auctor. impugnat) Respondi autem pondus hoc, ut fateatur Paulus vini promissi stipulatori tantum annexum stipulationi à principio hoc, quoniam tacita, vel expressa dilatio, quae ad illum finem dirigitur ut res sacra aliquo profanetur, aut homo liber servus aliquo efficiatur, iniquibus et inhumana impetratione, proinde nec tacite nec expresse tolleranda; quod adeo verum esse, docet Paulus ut nec conditionato quidem hoc stipulatio valeat. illum enim servum esse expedit dare spondes: quia nec praesentis temporis efficaciam habet, quod in stipulationibus conditionalibus desideratur. l. filius 78. de V.O. l. 26. §. ult. de stipul. servu. nec futuri temporis efficaciam habet propter omnimodam rem: praeterquam quod si à principio stipulatio non valuit, ex postfacto non convalescit; sicuti de legatis et ceteris omnibus communiter receptum est. l. 29. et pen. de R.I. l. 1. de reg. Caton.

5\. Rursus eiusdem Pedii argumento, quatenus putat vini promissio obligationem suspendere posse (quae pars 2ª Pauli 2ª impugnat) facilior est dicti. nostri: reiectio in vers. vini autem. Responsio autem hanc substantiam habet scilicet, quod promissio vini, vel promissio frumenti, vel promissio reditus ex certo fundo colligendorum generica promissio est, non specifica; tantum quoque non certum corpus, sed genus promittitur, proinde per interitus vindemiae, vino sine culpa promissoris consumpto, mora quidem purgabitur obligatio tamen non extinguetur l. 91. §. sequitur de V.O. l. in rat. 30. §. incerti ad l. Falcid. l. incendium 11. C. si cert. petatur. proinde suspensa cessabit interim obligatio, quousque ex sequentibus annis iterum obligatio valeatur: at vero si servum certum promiserit et inde ad libertatem interim pervenian, obligatio non solum suspenditur, verum et prorsus moritur, quoniam promissio speciei certae est l. 23. l. 35. l. 1. ver. 2. de V.O. cuius autem hominis iam manumissi servitutem, adversam quod fortunam spectare, omnino crudele est. Quamobrem et se accepta hanc causam semel obligatio inferendi debitoris extinguitur impossibile est ut denuo per servitutem obligatio sine novo contra debitoris nascatur l. qui res 98. §. Areo. vers. in perpetuum l. 12. et l. 42. de adopt.

6\. Tandem postquam Paulus sic à Pedio expedivit ad Celsum revertitur in vers. et navis: notandum est navis separatum à Celso assumptum non prorsus Pauli assertum impugnare, sed potius magis firmum. Ceterum dictum nostrum quali quali obiectioni sub distinctione respondet: quoniam vel domini navis promissio

ea animi destinatione navem dissolvit, ut iterum ex eisdem tabulis navem reficeret; in qua specie, inquit Paulus, argumentum nihil probare, quia affirmandum est interim obligationem duntaxat suspendi, non commori; quoniam refectae tabulae adhuc pertinere ad navem intelligantur, et refirmata navis eadem est l. 17. §. 20. l. 18. §. ult. de act. emp. l. 98. §. aream. vers. ipse si de solut. l. 24. §. ult. de leg. 1. At vero si dominus navis eo animo dissolverit, ne rursus reformaret, sed potius ut in alios usus verteret tabulas converteret, tunc separato quidem est certum, quaeritur tamen in hac specie si dominus mutato consilio iterum ex eisdem tabulis navem reformaverit, negat Paulus obligationem revalescere, quoniam totaliter illa demolitione juncta cum destinatione obligationem non tantum suspendit, sed iterum eam extinxit. Idem in l. Lana 88. §. nave de leg. 3. arg. l. 65. §. ult. de leg. 1. Ratio est, quia in hac specie navis haec iterum fabricata, non vetus navis promissa, sed nova navis censetur, quemadmodum enim servus promissus et postea manumissus, si ad servitutem redigatur, videtur non debitum, quia novus homo est l. servum 27. §. 1. de adim. leg. l. 98. §. aream vers. sicut ille de solut. ita et navis in predicta specie nova navis est. Ceterum in specie dicti in d. l. 27. §. ult. de adim. leg. observandum est duplicem ubi legatum reperiri, sicut ex primitivo dicti §., itaque species ita ponenda est. Stichum servum meum Titio legavi, subinde eidem Sticho 100. Utrumque legatum valet, quia tempore cedentis legati, idest ab adita hereditate utrumque relictum praestabitur extraneo legatario, scilicet tam Stichum, quam 100. Sticho legata. l. 69. de leg. 1. l. 47. et l. 84. de C. et D. non enim in hoc legati genere absurdum illud occurrit, quod heres domini sibi met ipsi debitor et creditor reperiatur. Pergit deinde Paulus, et ponit testatorem adhuc viventem Stichum legatum inter vivos per vindictam manumisisse; et tandem eiusdem servi legatum Titio ademisse: quaeritur in hac specie utrum ademptio legati valeat. Et respondet Paulus ademptionem esse inutilem propter illam certam rationem scilicet quia per datam libertatem, satis ademptum est Stichi servi legatum Titio relictum: per libertatem enim desinit esse Stichus in commercio l. 6. l. 34. §. omnium de contr. empt. l. 103. de V. O. Cui rationi illa est superaddita, quod alienatio rei legatae voluntaria absque necessitate rei familiaris legatum extinguit l. 18. de adim. legat. manumissio autem alienatio est equidem voluntaria, nemo enim propter necessitatem, sed potius propter liberalitatem manumittit. Ex quo concludit Paulus, quod si in eodem statu manumissus et libertatis perseverat, factum sit, ut Stichus quidem Titio legatario non debeatur; verum tamen 100.

Explicatio l. 27. in prin. et §. ult. de adim. leg.

100 Stichō ab initio relictū legatum eidē Sticho manumisso effecerit, deinde, quod J.C. in illis totis capaceret. Itaque legatum quod initio datum est capiet. idem 100 qui Sticho legati capiet Stichus: ratio est, quia ab initio relicto legatum non: servo enim proprio sine duobus solvendo nobis relicto legato, secus si aut ipse servus extraneo legetur, aut ipsi servo cum libertate legetur l. servo 69. de leg. 2. l. 19 § 1 quando dies leg. ced. l. unic. §. libertatibus C. de caduc. toll: Cum ergo in specie Pauli socio Stichus ab initio legatus sit Titio extraneo, atque eidem Sticho 100 nulla in praesenti negotio circumstantia occurrit, quae legatum 100 eidem servo relictum irritare ullo possit; quippe heres debendo aut praestando haec 100 Titio manumisso non videbitur sibi met ipsi debitor & creditor. Concludit itaque Paul. ademptionem legati post manumissionem eius factam adeo supervacuam esse, ut quamvis hic servus manumissus lege, aut fortuna ad servitutem redeat proinde quod ad effectum legantis aestimetur, adhuc legatum nequaquam convalescet illa ademptione; quia Stichus ille primo manumissus, & postea servus factus novus homo esse censetur, qui nunquam legatus fuit; atque id circo per supremam servitutem supervenientem nunquam decedit: libertas enim talem facit legati interitum adeo ut spes servitutis futurae ut extrinsecus inhumana & crudelis, legatum sublatum non possit l. 98. de leg. & solut. l. 9. §. 1. de V. O. Ex hac plurima circa hanc decisionem obstrare, quae ego ipse explicabimus.

7. Post paraphrasim nostri textus explicatam illustris Pauli consilium resumere necesse est. Duplex itaque consilium ex nostro textu deducitur: prima quod juxta statum ordinis hanc legem notet; secus res in praesenti textu sacras, publicas, & liberos homines sub stipulationis contractu non cadere: 2a vero consilium est: obligationem semel extinctam per substantiam mutationem rei promissae sine facto & culpa promissoris contingens adeo praesentis obligationis perimere, ut etsi res promissa ad antiquum statum commercii & privati mancipii restituatur, adhuc tamen obligatio non renascatur. Qualiber ex hac consiliis nobilissima est, & plane digna, cui & labor & tempus insumatur. Verum tamen ut in praesenti novum aliquid, aut saltem non vulgare, fructus ultra Anteriorum morem contraham, 2um consilium reassumamus, quod longiorem, utiliorem, & difficiliorem longe est. In eo si res profana promittatur, quae sine culpa promissoris a commercio eximatur, tunc obligatio per stipulationem contractam perimitur, Deducuntur consilia ex nostro textu

ut ex si ad omerium rei ... uel lege, uel casu, adversarie persona ...
obligatio tamen n. reconvalescit: quam hanc reg. H. in l. 98. §. arg. de solut. l. 96.
§. 2. l. pen. §. 2. de V. O. l. 83. §. ult. l. 88. de leg. 3. l. si servus 27. §. 1. de adim.
leg. l. 12. l. 22. de adempt. H. in cap. quaeris de reccat. aut. 4. cap. quo secularis
7. q. 1. cap. post translat. de renunciat. Donell. 8. com. cap. 17. et lib. 16. cap. 1.
Cuiac. ibi et 15. ad Paul. in d. l. 98. §. arg. de solut. Brison. 2. de solution.
cap. de exemptione à omercio. Huius reg. vera et aequa ratio haec est, quia sit
debitor per legem, uel casum semel liberatus in nova obligatione sine nova voluntate. Et consequenter reincidere n. potest; agitur enim de novo iudicio, quod ab initio debitor esse n. debet, quoniam obligationes omnes ab initio excludun-
tur. H. l. 8. C. de O. et A. l. iniusty 2. C. de resc. empt. unde tamen si in re
antea efficaciter debita imo etiamsi illud caset, quod pristinam obligationem
annullavit, adhuc tamen haec eadem res, restituta res nova appellatur in nos §.
sacra et in d. l. 98. §. arg. de solut. d. l. 27. §. 1. de adim. leg. quoniam quatenus
persona, semel liberata, nova obligatio oriretur, restituta res nova est et sic tandem
quemadmodum natura rei interitus sine culpa promissoris extinguens ita consequenter in specie obligationem dissolvit, ut nec res ipsa nec aestimatio debeatur, nec spes subsit restitutionis l. ex legati 23. l. 37. de V. O. l. 47. §. ult. de leg. 1. l. mortuo 43. de leg. 2. l. in-
ter 30. §. 4. et 8. ad l. Falcid. ita et mors civilis speciei debitae certa per substantialem formae mutationem extinguens omnem pristinam obligationem annullat, ex quo aestimationem et spem restitutionis ex allegatis iuribus. = Sed contra hanc nostram reg. gravi-
ter obiicitur, quod cum explorati sit iuris omnes obligationes pristinas interire per confusionem personalem, et bonorum commixtione, quae mediante haereditatis
aditione fit in persona creditoris et debitoris, quando scilicet debitor creditorem,
uel creditor debitorem haeredem instituit l. si idem 21. in princ. et §. 1. de lib. leg. l.
sicut 74. l. Stichum 95. §. aditio. l. pen. de solut. l. 50. l. Grammaticus 71. ubi eo-
quod cum fideiussor. l. 38. solut. matrim. Donell. 16. com. cap. 4. Cuiac. lib. 7.
ad Afric. in l. 21. de fideiussor. et l. 20. de haered. vend. Fac. 18. ... 19. tamen
huiusmodi obligationes semel extinctas iterum in iudicium debitorum reconvalescere
in libris nostris frequenter docemur; cum tamen confusio fortissima sit obligationum
extinguendarum ratio. Et in primis assumpto hac elegantissima ex l. 2. §.
cum 8.

Ratio dubitandi
et solutio.

cum. 18. de her. vel act. vend. quo loci si creditor debitori suo haeres existat,
subindeque haereditatem eius vendat, obligationem peremptam esse docet Ulp. mediante aditi-
one, hoc interitu non obstante antiqua obligatio adversus haereditatis empto-
rem revalescit, adeo ut creditori eidemque venditori emptor haereditatis exemptus obli-
gatus maneat, ut eamdem illi quantitatem edi solvat, quam defunctus debebat, pero-
inde ac si creditor institutus non fuisset, neque in eius persona obligatio fuisset interem-
pta; itaque sive obligatio fuerit pura, sive conditionalis, sive in diem accepta, dum-
modo efficax ante mortem fuerit, quam exceptio excludere non potuit, adversus haere-
ditatis emptorem (qui loco haeredis vicem sustinet l. 2. in prin. eod. l. 11 eiusdem comm-
un. divid. l. 1. et 2. C. de haer. act.) efficaciter revaluerit, neque quidquam profuit
obligationem in persona venditoris interiisse, ad illum quoque eam pervenisse, à quo non
obtinuit incipere = Rursus haec eadem assumptio patet ex eadem l. 2. §. 1 (illud) quoties. b. ω.
quo loci pater duos quasi propemodum, quum ob id illis filii, servi ne extraneo pecu-
liari obligati erant extraneo creditori: creditor autem extraneus moriens patrem
dominumque de peculio obligatum instituit haeredem; paterque haeres institutus haereditatem
mortui creditoris adiuit, et vendidit. Quaeritur utrum patera, eidemque haeres et pariter
venditor, emptori de peculio teneatur; respondet Ulp. teneri. Eadem omnino species
tractatur a Iuliano in l. 87. in prin. de pecul. Et licet in ijsdem iuribus
act.[es] sint extinctae per confusionem eadem; tamen pater et dominus semel à vinculo
liberati adhuc in eamdem obligationem de peculio recidunt: quia obligatio in fauo-
rem debitoris semel extincta in praeiudicium eiusdem iterum resuscitatur sine novo contr.
Deinde hanc eamdem assertionem probat African in obscura specie tradita in l. si haereditatem
20. de haer. vel act. vend. quo loci sempronius debitor 10 ex mutuo Lucio ci-
to debebat: Lucius creditor haeredem instituit Gaium Seium extraneum: Gaius autem hae-
reditatem Lucii creditoris vendidit Aurelio; postea autem Sempronius debitor moriens
eumdem Gaium haeredem instituit, itaut Gaius tam Lucio creditori, quam Sempronio de-
bitori haeres extitit; proindeque per confusionem personarum, et commixtione bonorum
extincta fuit obligatio, quoniam in unam eamdem Gaii Seii personam act.[es] activa et pas-
siva coiverunt; nec tamen activarum, passivarumque actionum interitus enervat ven-
ditio haereditatis à Gaio Seio facta, antequam ipse debitoris haereditatem Sempronii adie-
rit, quoniam haeres, qui semel extitit haeres, etsi haereditatem vendat haeres nihilominus

manet haereditatis creditoribus diximus infra L. 1. et 2. C. de haer. vel act. vend. L. 7. §. Pap. de minor. Et tamen in hac specie Africanus dicit Gaio Seio tradit Sempronii debitoris per actionem ex empto obligatum esse primo emptori haereditatis Lucii creditoris; ut eandem pecuniam quantam emptori caveret, quam Sempronius uni creditori debebat, quoniam ex emptione haereditatis Lucii creditoris eius subiit gerens mediante empt. et vendit. L. 2. in pr. de haer. vel act. vend. L. si unus g. commun. pdiox.. aequivirmy usum e Gaii Seii Sempronii debitoris haeredes emptori obligaty ex empto maneat; cum tamen in persona Gaii propter credit. et debiti omnis obligatio eandem fuerit; itaque in eius praeiudicium resuscitandi altro semel acz ofsuis extincta: quae species tantopere implexa a Cabeme ety tractata in l. pen. de haered. vend. cuius pontis tamen obscurus non movabor, quae ea dicta ea satis clara est.

20. Ex tv. adhuc id - ficultatis cognitis opportunum fuisset hic et rat. et caus. extinguendarum obligationum exponere eodem casu, quo per deunctionem debiti et crediti obligat. pereunt, de qua diserte d. D. D.D. Commentaria pserty Valent. vol. 1. illustr. tract. 4. exco 7. usq. ad ult. Exceg. de fideius. cap. 20. a n. 16. Barbos. in l. quae dotis 33. et l. aa. solut. matr. Caesary quae progenie duxerunt famosiores huius co. speciei, aut delibavimus, aut explicaturi sumus; supersedemus hic libenter; superest ergo ut annotatis deficientibus rationibus itaque in allegatis iuribus pristinarum obligationum interitum per confusionem stringere, quod dicere fateor Ulp. in l. 2. §. si quis 18. de haer. vend. dicimus subinde pristinas obligat. antiquas semel mortuas, nunquam easdem numero in pristinis speciebus reviviscere; hoc enim efficaciter probat vol. meo ad Pauly in nro S. Sacrz. Verum tamen quamvis verum sit, antiquas quidem obligat. omnino perire, easdemque nunquam reviviscere: fatendum tamen est ex eadem iuris rat. novas obligat. ex allegatis iuribus reproduci ex nova convent. et novo contr. empta et vendita haereditatis; sive hic novus consensus sit ipsissimus empt. contr. cui non adiecta stipulatio; sive hic novus consensus sit emptae et venditae haereditatis stipulatio, quae solemniter in eiusmodi vendit. haereditatum interponebatur. De utraque nova conventione exaeosa memoria in allegatis iuribus. Primum in Africano in d. l. 20. de haer. vel. act. vend. ubi ponit debitum ex mutuo factum antea contracto post venditam tamen haereditatem peti ab emptore debere per actionem ex empto, quae emptio inter caetera bona haereditaria venit

debitum

debiturus simul, hoc nomen eius causa censetur, quandoquidem omnia creditoris iu-
ra cum hæreditate exiit l.2. in prin. eod. l.2. C. eod. quia prestina actio ex mutuo non tamen
extincta per confusionem fuit, verum etiam numquam convaluit: quinimmo nova actio ex empto prop-
ter novum conventum inter emptorem et venditorem hæreditatis producta fuit. Deinde Labeo.
et Gabslerus in l. pen. D. eod. actionem ex empto præstant: tandem Ulp. in d. l.2. §.19 ponit
dominum fundi dominantis, qui cum hæreditate etiam fundum servientem vendidit alteri cum emp-
tore hæreditatis per actionem ex vendito, ut emptor patiatur urbanas vel rusticas ser-
vitutes iterum imponi: quippe tam obligatio, que olim servitutem eam dedit per
aditionem hæreditatis confusa fuit, quandoquidem hæredi, eidemque domino fundus antea
serviens iure servitutis deinceps servire non potest, quoniam res sua iure potius
libertatis et dominii, quam iure servitutis nobis servit l.5. in prin. si ususfr. pet. l. a si
servit. vindic. l.16. comun. divid. petenda est ergo servitus in hac specie non per anti-
quam actionem confessoriam, sed per actionem ex vendito. Ex qua annotatione interpretandus est
Pomponius in l. si ei 9. commun. prædior. ubi cum tractat de restitutione rusticarum — L. si ei 9. commun. prædior.
et urbanarum servitutum, que per aditionem hæreditatis extinctæ fuerant, cen-
sendum est eas non per antiquam actionem confessoriam peti, sed per actionem ex vendito adver-
sus hæreditatis emptorem ex Ulp. in d. l.2. §.19. = Denique ex prædicta annotatione
ig. elucet sensus textus in l. in omnibus 18. de servit. quo loci si hæres institutus dominus — L. in omnibus 18 de servit.
fundi dominantis, à domino fundi servientis, eumdem que fundum testator domino legaverit
non aliter cogendus est fundum præstare, quam si legatarius caverit se novas servitutes
in fundo legato imponi passurum, in qua specie nova conventio, novusque consensus exi-
gitur à legatario opposita doli mali exceptione, quoniam cum antiqua actio confessoria
per aditionem hæreditatis perierit, opportuit aut novum legatarii consensum intervenire,
aut servitutes reproduci numquam posse: que interpretatio probatur ex l. si quis hæres
29. de servit. urb. prædior. quo loci aut nova servitus per novam conventionem imponenda
est, aut hæres ante confusionem servienti post confusionem tamen alienatæ omnino li-
bera venduntur. Prædicta etiam doctrina lucem affert Marciano in l.73. §. ult. ad — L.73. §. ult. ad
Trebell. quo loci post restitutionem ex Trebelliano hæreditatis servitutes prædiorum va- — Trebell.
lere docet d. §. que sententia nequaquam exaudienda est cum Donell. 7. com. 18. in fin. neque cum
Fab. 20 coniect. cap.12. Neque cum Castillo. de ususfr. cap.9. n°.17. tanquam ex Marti-
ani sententia sit, antiquas servitutes, antiquamque actionem confessoriam numquam per aditionem hæreditatis

confessas fuisse, sed potius easdem numero, quasi non confusas post restitutionem ex Trebell. factas durare: haec enim interpretatio D. Pap. est in d. l. 18. de servit. et D. Amon. in d. l. 9. commun. praedior. Sententia D. Maurani ex Pap. et Vanio suspensa est, sed fideicommissarius haeres opposita exceptione doli mali cogere fideicommissarium potest, ut caveat se passurum novas servitutes post restitutionem ex Trebell. factas imponi; alioquin iure recusabit fideicommissarius restitutionem facere, nisi in damno amittendarum servitutum versetur, quae per aditionem haereditatis confusione actione interierint d. l. 18. de servit. d. l. 9. commun. praedior. caeterum si fideicommissarius caveat, novumque iisdem servitutibus imponendis praestet; tunc quidem servitutes valent, ut inquit Mauranus, non quidem veteres, sed novae ex novo consensu reproductae, ut cum Cuiac. interpretamur lib. 30. qq. Paul. in d. l. 18. et lib. 7. resp. Pap. in l. cum 76. §. ult. 2. de leg. 2. quo loco eodem dicendi, atque interpretandi genere explicat idem Cuiac. verbum etenim restituere ibidem a Pap. assumptum neutiquam rursus servitutum continuationem importat, sed reproductionem dumtaxat, quam haeres a legatario opposita exceptione doli mali extorquet, uti idem Pap. docet in d. l. 18. de servit. Plane ut diversa doctrina est de interitu veteris obligationis per confusionem contingentis, atque de reproductione novae obligationis per novum consensum gratam elegantemque limitationem in specie dat in leg. 21. §. ult. in fin. de inofficioso testamento atque in l. si 22. C. eod. tit. in quibus verbis communiter melior interpretatio affirmandum est, quod contra haereditatem per inofficiosi querelam adversus haeredem scriptum ab exhaeredato filio intentatam, veteres obligationes, quae inter defunctum et haeredem scriptum intercesserunt, integras incolumesque manere; adeo quod ut nec reproductione aut novo consensu opus sit in allegatis iuribus iuncto Cuiac. lib. 3. qq. Paul. in d. l. cum qui 21. [illegible] in rat. Schifordeg. lib. 3. tract. 23. q. 2. et 3. Vall. 2. illustr. tract. 4. cap. 9. n. 21. Differentiae autem ratio illa est, quoniam rupto per querelam testamento, perinde omnia habeantur, atque si nec testamentum, nec haeres unquam fuisset; cum calor et impetus rumpendi testamenti sit furor et clementia testatoris l. 13. in fin. l. 17. §. ult. de inoff. test. l. nec fideicommissa 36. de leg. 3. opportet testatoris memoriam delere, quoniam furiosus nunquam testari potest, et consequenter ex eadem ratione censendum est in persona haeredis scripti nunquam confusas fuisse vel obligationes, vel servitutes, quare circa huiusmodi antiquae obligationis potius continuare, quam reproductione post restitutionem dici.

l. 21. §. ult. in fin. de inoff. test. et l. 22. C. eod.

Unde

Vidimus hucusque in specie haereditatis traditae, & restitutae antiquas quasque obligat[ones] versare, nec novas nasci ex novo c[ontra]ctu reproductas: [illegible] quia novum sed c[ontra]ctus stipulatio erat empte & venditae haereditatis, necesse est ea in lucem subiicere, in qua solemnis est huius stipulat[ionis] mentio in l. 50. § 2. de V.O. l. haeredes 14. § ult. mandat. l. si creditor 37. de pecul. l. 95. de leg. 3. l. liber homo 20. § 1. de fid. serv. l. 99. de V.S. § 3. inst. de fideic. haered. Itaque observandum est predictam empt[ionis] & vendit[ionis] haereditatis stipulat[ionem] duplicem esse, seu potius reciprocam, ut recte observavit Cuiac. 2. obs. 30. per 3. Enim stipulat[io] venditor spondebat & obligabat se haereditati emptori, cuius forma in allegatis iuribus expressa est. 2[a] vero stipulatio obligat ipsum emptorem, cuius forma nullibi [illegible] reperitur, eius tamen vis id ostendebat, ut scilicet quidquid venditor haereditario nomine deberet, solueret quod tantum pecuniae quantitatem emptor venditori restitueret; huius autem stipulationis posterioris abunde causa expressa est in l. 2. C. de haer. vel act. quoniam scilicet ergo si haeres haereditatem vendat, adhuc haeres maneat l. 7. § [illegible] de minor. quo [illegible] creditores haereditarii, & legatarii, & fideicommissarii possunt si velint [illegible] emptore adversus venditorem eumdemque haeredem agere: ceterum ergo emptor propter debita [illegible] legata & fideicommissa censeatur tanto minoris haereditatem emisse l. pen. de haer. vel act. l. si ei 41. § ult. de evict. aequum est emptorem id [illegible] haeredi, eidemque venditori restituere: ita Cuiac. 2. obs. cap. 3. & l. 50. § 1. de V.O. & l. 14. § ult. mandat = Superest [illegible] ut fundamentum & causam fundamentalem huius nostri c[ontra]ctus, cuius ratione nova actio reproducitur, enarremus; sive enim c[ontra]ctus sit empt[io], & vendit[io] haereditatis stipulatio solemnis, cuius fit mentio in allegatis iuribus, sive sit solum c[ontra]ct[us] c[ontra]ctus, sicuti in [illegible] l. 2. § 19. & l. si haereditatem 20. & l. pen. de haer. vel act. vend. Ratio itaque fundamentalis haec est, quoniam venditor haereditatis illa omnia vendere intelligitur, quae a defuncto [illegible] l. 2. in princ. de haer. vel act. l. 2. C. eod. tit. quippe haereditatis nomine universum defuncti ius importatur, cum omnibus actionibus activis & passivis, quae fuerunt tempore mortis l. haereditas de R. I. [illegible] l. in rat. § 30. & in l. aes alienum 39. ad l. falcid. Hinc nascitur ut si creditor haeres a debitore institutus eius haereditatem vendat, tanto minoris vendidisse videatur

quanti est in aere alieno, uel quanti defunctus haeredi instituto debuit, uel quanti extraneus haeres institutus creditori promittit l. pen. de haer. uel act. aug. l. in l. 19. de act. empt. l. si uendita c. eo. in fi. et ceterum. In hoc autem genere aeris et suent[?] liquido apparet emptorem, qui propter aes alienum minori pretio emit corpora maioris aestimati, se nec alter ex uendito, uel nec solemnis singularis emtore et uenditore haereditatis ad omne aeris alieni sufficere. Haec igitur causa fundamentalis e; cur in fauorem haeredis, eiusdemque creditoris post inexistentem pristinae obligationis noua reproducatur obligatio; quamuis enim initio tunc haereditatem adit creditor sibi met ipsi solemnissime suum compensare debitum uideatur d. l. si eius 42. de euict. l. 95. §. aditio de solut. tamen cum uniuersa corpora haereditaria magnae aestimati exiguo tandem pretio propter antiqui debiti exemplaris, perinde e ac si nec sibi soluisset, nec suum compensasset, et nunc demum ratio debiti et crediti perierit. Eadem est philosophandi ratio cum creditor debitorem instituit; censendum enim e haeredem tanto maiori pretio haereditatem uendere, quantum est in actionibus haereditariis pactionis d. l. pen. de haer. uel act. Ex qua ratione tandem per dictam conclusionem sic interpretatur Bald. in l. 15. §. quod autem l. qui fundum 83. §. si quis haeredem et l. pen. ad l. Falcid. Videndus e interim Donell. l. 2. m. 25. Douean. in notis ad Bald. in l. 12. ad l. Falcid. Cuiac. tract. 9. ad Africanum in l. frater a fratre de condict. indeb. et 2. obs. 30. Val. lib. 4. tract. 4. ca. 9. n. 26. Alciat. lib. 5. parerg. 25.

ω.

Rursus 3ª species nobis [?] collectio celebris

Granius 72. de fideius.

Pauli locus in l. Granius 72. de fideiuss. Qui loco proposito Antonium tanquam mandatorem apud Aurelium interuenisse, ut mutuam pecuniam Pollioni et Rufo Aurelius daret, postque Pollionis et Rufus correi debendi effecerunt, ideo, ut soluta ex mutuo obligatio in singulis radicaret; haec enim e correorum natura l. 2. l. 3. §. ult. l. eamque l. reos ii. §. 1. de duob. reis. Post mutuam pecuniam datam, atque post constitutos reos Pollionis bona ad fiscum peruenerunt, uel propter confiscationis causam ex delicto, uel quia moriente Pollione nec testatum, nec legitimum haeredem eius bona inuenerunt l. si 20. §. ait Senatus de petit. haered. l. ult. de succes. edict. unde Fiscus postea adquisitis bonorum Pollionis factus est in solidum debitor Aurelii, quia publicata bona Pollionis cum suo onere transeunt ad fiscum l. 2. C. ad l. Iul. de

22.

ri public. l. si ws. Cadebon. pirscript. l. non poss. u. clem. fre. prop. ergo fiscus, qui in acesore in solidy fuerat Aurelij creditores succesit; quippe bona ex Aurelio nel per adjudicaff, uel per usurp. ad fiscy devoluta sit, quadruplici debitoris creditorum q succes. sublata è integra Pollionis & Rufi obligatio, quia eiusmodi successio eum solut. obtinet l. 2. l. pen. de haer. uel act. uend. l. 42. S. 1. de euiction. cum enim obligatio Pollionis correi in partes uniles divisa si fuisset inter Pollionem & Rufum, sed potius in solidy in singulis radicata et natura correy l. 2. et 3. S. ult. de duob. reis. S. 2. inst. eod. apparuit integrē obligat. extinctio ex permixtione bonorum in persona fisci contingente, quod Paulus ipse nec negare uidetur. in ... tamen ita succesit. In hac q. specie quaerit Paulus utry obligatio accessoria Antonini mandatoris aduersus ipsy Antoniny urgeat? Et respondet Paulus urgere quidē in ... igitur alteri rei. Rursus quaerit utry principalis obligatio Rufi correi aduersus ipsum Rufum urgeat, & ait urgere quidem in solidy propter naturā correy; attamen exeipt. adiectum, quod si Rufus ipse communis obligat. societas fuerit ex bonis omniy ey Pollione socius in solidy n conveniatur à fisco: si u. socius bonorū n fuerit in solidy conueniri poterit Rufus; ita enim dicere uidebit Paulus in ... ey altery. Sandy circa Antonini mandatoris obligat., hanc q. animaduers. Paulus obseruat, quod quamuis aduersus mandatori obligatio urgeat, tamen ey mandato solum ... ex obligat. mandati poterit uel a Rufo debitore, uel ab ipso fisco creditore (qui Pollioni debitori correo successerat) ex eius persona mandati iudicio repetere l. 5. l. si u. 56. l. 49. mandat. habet enim mandator electi, ut aduersus quemcumq. debitory pecuniā repetat, ideo quamuis Antoninus ipse iure fisco creditori, et parite debitori obligatus sit, except. tamen doli mali se aduersus fiscy poterit, q. dolo facit, qui id ipsy petit, quod iudicio mandati ipsi ... restituturus est l. si uero 44. S. 1. solut. matr. ideo q. si fiscus tanq. creditor à mandatore petit, q. idy fiscus tanquy debitor eidē mandatori restituturus è, ... eum dolo facere = Hac aut decisio quoad utramq. obligat. tam accessoriā Antonini mandatoris, quā principalē Rufi debitoris ... nāq. euenit; quippe extincta per ... obligat. principali, fideiussoriā obligat. extingui necesse è legenerat. 5. l. debitoris 50. de fideiussor. l. si duo 93. ... si duo de solution.

Rursus extincta principali obligat.e propter dna Pollionis et Aurelii publi-
cata necesse est Rufi correi liberari, quoniam alterutro ex correis solvente to-
ta correorum obligatio dissoluitur l.2. et 3. §.ult. de duob. reis. Et tamen utraque
obligat.o dissolutio l.2. et 3. § ult. de duob. reis. Et tamen utraque obligatio et
principalis adversus Rufum, et fideiussoria adversus Antonium viget; quae
obligat.es in favorem debitorum semel extinctae in eorundem praeiudicium reconva-
lescunt; et quidem sine nova convent.e, quia in edita Pauli specie nullus exi-
stit stipulatus, cuius rat.e novam obligationem inducamus.

11. **P**lanè ut diversas q.e à Pau-
lo nro insinuatas propter temporis angustias vix exinuare n. possumus, videndo
celebris locum apud Valent. lib.2. tract.4. cp.2. propositam tamen difficultatem
propositi explicare conabimur. Et planè credidi ē communiter id evenire in
huius text. specie tam fideiussoriae obligat. adversus Antonium, quam princi-
pal. obligat. adversus Rufum vigere, quam confusio, commixto q. bonorum Pollio-
nis debitoris, et Aurelii creditoris, quae in persona fisci per publicat., vel
vacat. bonorum contigit, n. habuit solut.is vim, sed exemptionis potestat., per
quam Pollionis persona exempta ab obligat.e censetur, obligat.e integra
manente arg. text. in l. ult. de duob. reis. l. et haeredi 21. §.ult. et 22. 23.
et 24. de pact. quam solut. insinuat insinuat Paulus noster inuit.o sed
si duo §. sed si duo rei promittendi sint, et alteri haeres extitit creditor in-
ter dubitatio est; utrum alter quoque liberatus ē, ac si soluta fuisset pecunia,
an persona tantum exempta confusa obligat.e, et puto adit.e haereditatis, confusi
obligat.es eximi personam. Rursus id ipsum insinuat D.s int.i seq. §. igitur
alterum reum (id ē, Rufum) eiusdem pecuniae n. liberari, et per hoc, nec per fideius-
sorem, nec mandatorem. Ex quo principio ad difficultatem propositam AA.u
tent. in persona Pauli nunquam fuisse extinctas principales obligat.es, quae
d.i Rufi debitoris, nec accessorias, quae d.i Antonii mandatoris ab initio ex-
titerunt; quia confusio bonorum Pollionis debitoris, et Aurelii creditoris in
persona fisci solut.is intellectum n. habuerunt, s.d solius except.is potestat., opor-
tuit integras manere obligat. principalem, et accessoriam: proinde inferunt
interpretes in edita specie locum n. ēē quaestioni de interitu, et reviviscentia obli-

gat.s

partes, quoniam omnisque reminiscentia traitandi oportet obligat semel esse extinctas; quod in praedicta specie non contingit, quinimo personae mutuo siguerunt, et contrariae fuerunt, quia nulla est, nec vera, nec ficta solutio, sed tantum personae substitutio: ita Donell. 16. com. cap. ult. Donell. Connan. 6. com. 9. Cuiac. 16. resp. Papin. in l. 3. de sep. Arn. Fachin. 8. contr. 95. Fab. in coniug. tit. 24. prin. 3. illat. 4.

12. Caeterum si replicaueris, fieri nunquam posse, ut praedicta personarum bonorum commixtio perfectae solutionis uim non obtineat propter rationes fere euidentes. Et inprimis Tullionis bona à fisco creditore occupata consideranda, et soluendo idonea, quoniam fiscus non occupat bona nisi idonea sint, ex quo fiscus ipse creditoribus omnibus dimissis emolumentum retinere possit l. non est. de iur. fisc. cum glossa l. bonorum 48. de V. S. l. si am-plius 26. in prin. de leg. 2. Deinde, natura ciuilis quod ratio persuadet confusionem debiti et crediti in eadem persona contingentem uim habere perfectae solutionis, quando quisque creditor censetur sibimetipsi soluere, et secum compensare bona illa debitoris l. si ei 41. de euict. l. quae 33. solut. matrim. l. 95. §. aditio de solution. l. pen. eod. tit. l. 50. de fideiussor. Tandem et quod fortius est, quoniam bona debitoris cum ad fiscum transeunt uel propter publicationem ex delicto uel propter uacationem bonorum transeunt cum suo onere l. 2. C. ad l. Iul. de ui public. l. si ut 5. C. de bon. proscript. l. 9. §. pen. de tutel. et rat. distr. cum igitur si in specie Pauli non Tullio correus in solidum debitor appellatur correorum, atque in alio capite Tullionis bona sint idonea, ut patet ex occupatione fiscali d. l. 11. de iur. fisc. fateri oportet fisci incorporationem non solum emptionis personalis, uerum etiam perfectae solutionis authoritatem habere, quippe si propter praedictam immixtionem fiscus redditus creditoribus obligatus, cur credendum non est eundem fiscum bonis Tullionis sese immiscentem sibimetipsi praecipuo creditori soluere, et secum bona compensare debitoris l. quae 33. solut. matrim. l. si ei 41. §. ult. de euict. cum glossa citatis.

13. Plane nullus est interpretum, qui ab hac difficultate sese expedire non exaudiat, quae in puncto iuris conspicua est: caeterum rectius aequitatis et boni et aequi regulas secuti sunt omnes cum Bart. in l. si is 25. de usucap. quod asserere cogimur. Fatemur quidem haereditatis aditionem semper quidem confusionis uim habere, ut patet ex allegatis iuribus: negamus tamen praedictam aditionem solutionis uim semper obtinere, quippe

tione tamen solutionis vim habet ad universum obligationis extinguendum, quod creditor alius sui debitoris praeter nullam aliam superesset personam haberet, a qua debitum consequatur, sicuti evenit in specie text. in l. quae dotis 83. solut. matrim. cum ci-
tatis; at ubi in nostra specie, in qua nulla alia post haereditatis aditionem persona superesset existimamus, ita ex mente Bart. Alex. Iason. philosophandum esse; similiter in specie nostri casus occupatio bonorum Aurelii creditoris, quae solutionis debitoris loco quidem iure omnia subtiliter attenta vim confusionis, atque eius solutionis habere, quod eius non inficiantur Cuiac. 7. ad Africam. in l. quae 33. solut.
matrim. Fab. 7. coniect. 17. in medio. Amell. 16. com. 14. Valent. 1. tract. 4. cap. 9. ex
n. 20. usque ad finem. verum tamen ex emergenti aequitate ne fiscus, qui creditoris, et debitoris bona occupavit, in damno versetur, affirmandum est solutionem illam imaginariam, quae per bonorum occupationem contingit, reformandum esse ad intellectum inefficacis omnino solutionis, quandoquidem in praedicta specie ex aequitate emergenti utilis actio reproducenda est, ut fiscus adversus Rufum, et Antoninum agere possit. Ratio autem aequitatis haec est; quia occupatio, adgnitio que bonorum, quae fisco per caducitatem, vel per publicationem defertur, verum est introducta esse ad fisci privilegium, et favorem, ut ex bonis caducis morientium, atque ex bonis delinquentium fiscus locupletetur, ex cuius substantia Reipublicae salus, belli pacisque status pendet, ut patet ex rat. l. Iuliae et Papiae in l. unic. in prin. C. de caduc. tollend. Haec autem privilegii fiscalis ratio talis est, ut si caduca morientium, vel publica delinquentium bona nulli forent debito obnoxia fiscus universa bona sine ullo onere lucraretur, ut facilius leges caducariae, et leges publicorum iudiciorum finem illum praecipuum fisci locupletandi assequerentur; cum autem in specie nostri casus si debitoris debitoris bona nulli forent debito obnoxia ita per caducitatem, vel publicationem occupantur a fisco, ut illa sine onere lucraretur, aequum atque favori fiscali consentaneum est, ut si alia superesset persona, a qua fiscus creditor possit debitum servare, reproducatur in favorem eiusdem fisci utilis actio ex aequitate, perinde ac si ipsum fiscus sequatur, quod Aurelio, cuius bona occupavit, debebatur, ne alioquin favor fiscalis in odium eiusdem fisci converteretur, quod plane contingeret, si propter nimiam subtilitatem iuris civilis actio adversus debitores, et Rufum, et Antoninum non reproduceretur. Itaque existimamus pri-
mum

finas quidem diceba alterius aduersus Rufum, et Antonium omnino perire, caeterum ex emergenti aequitate nouas utiles actiones reproduci arbitramur aduersus illas personas, quae superstites sunt Rufi et Antonium: unde isti illa Pauli sed cum duo rei promittendi sint, et alteri haeres extitit creditor, iuste dubitatio e, utrum alter quoque liberetur, ac si soluta fuisset pecunia, an personarum tantum exempta confusa obligatio et quo aditione haereditatis, ipsius obligationis eximi personam. Sic interpretamur cum Bart. Castr. Valent. quasi Ds. in illa magis respiciat ad supremum negotii effectum, qui ex emergenti aequitate resultat, quam ad coaltum iuris ratione; nimirum si effectum rei consideremus, persona solutionis exemptum tantum censenda e, quia cum ex aequitate utilis actio fisco creditori aduersus Rufum et Antonium restituatur, non tam obligatio extincta, quam sola persona exempta uidetur: at uero si coaltum iuris rationem simulamus, sine dubio ipsius illa non tantum exegit, uerum etiam solutionis effectum habuit, ut supra adnotauimus.

14. Nunc autem secundo hanc interpretationem, et secundo principaliter grauiter replicabis ex textu in l. debitori 59. ad Trebell. in cuius specie si creditor a debitore haeres institutus cum onere fideicommissi uniuersalis suspectam dicat haereditatem, adireque recuset cogendus quidem est per Praetorem adire, et restituere haereditatem fideicommissario, quae aditio, nec iuris subtili attento, nec aequitate attenta uim solutionis habuit, quandoquidem sine noua obligatione antiquae reproductae creditor adhuc post aditionem, et restitutionem manet fiduciarius haeres, quod multifariam probatur ex [struck] legibus atque in primis quia pignus pro antiqua obligatione datum in eodem statu permanet, adeo ut si haeres fiduciarius pignus possideat ab illo altero pignoratitia fideicommissarius petere non possit eo praetextu, quasi uim solutionis et luitionis habuerit aditio Trebellianica, quippe pignoratitia actio directa, quae aduersus creditorem competit, tunc locum habet, quando pecunia soluta est, uel alio modo creditori satisfactum est l. cum 9. §. omnis 3. de pign. act. l. 13. §. cum l. 16. §. in uindicatione de pignor. et tamen ait IC. inquit fideicommissarium petere pignus non posse, quia fiduciarius cum post aditionem illud tanquam creditor retinet: ergo certo est, quod obligatio principalis, nec iure subtili, nec aequitate attenta per aditionem extinguitur, alioquin si extincta

fieret pignus eo subtili satis iure liberaretur, quoniam pignus obligationis principalis accessio est. l. cum 38. §. ult. de solut. l. 4. de pignor. Praeterea eam assumptionem a Paulo factam, quoniam si haeres idemque creditor post aditam et restitutam haereditatem pignus non possideat, habet dictam actionem Servianam tamquam verus creditor ad persequendum pignus a quemcumque possessore: quod ex eo, quia nec subtili iure attento praedicta aditio vim solutionis ac luitionis habet, alioquin si talis praestatio fieret dicenda utique Serviana actio haeredi eidemque creditori non daretur, sed potius utilis Serviana post restitutum fideicommissum ex aequitate producta, ne haeres idemque creditor in damno debiti, et pignoris amittendi versetur. Eandem ideo ex eodem Paulo factam, quoniam post aditam et restitutam haereditatem, naturalis obligatio propter pignus manere docet Paulus; quae naturalis obligatio ipso eo iure extincta fuisset, si aditio vim solutionis haberet, aditio enim, quae vim solutionis habet naturalem, civilemque obligationem extinguit l. 21. §. 3. de fideicom. l. 95. §. aditio de solut. Osuald. 12. 2. lit. C. Cuiac. 27. African. tract. 9. in l. frater a fratre de condict. indeb. Fab. 7. coniect. 16.

15. In huius tex. interpretatione suspecta in primis est Fabri [illegible] ol. 7. coniect. 16. nec felicior est Cuiac. quia apertius consequenter ad nostra principia dicimus in praedicta specie, non solum personales omnes actiones, verum et reales pignoris obligationis subtili, subtilique iure per aditam haereditatem quasi per quamdam solutionem extinctas fuisse, post restitutam vero haereditatem easdem alteri utiles deserere ex aequitate negotii reproduci, quae reproductae haeres scriptus per actionem de dolo a filium persequendum, si filia, eaque fideicommissaria secum agi utili actione hypothecaria non pateretur arg. l. 19. de dolo. iuncto Cuiac. qui alibi feliciter hunc articulum exposuit in l. cum filio 49. §. 1. de V.O. Nec obstat, quod Paulus in praedicta specie dicat haeredi scripto dein post aditam et restitutam creditorem manere, et quasi creditorem pignus possidere; in quo loquendi genere omnis obligationis, civilis, et naturalis, et realis pignoris interitus excludere videtur. Cui difficultati facile eximus, si observaverimus ICtum in praesenti specie nequaquam dubitare reciprocas actiones personales, et realem pignoris obligationis extinctas prorsus fuisse per contractam haereditatis aditam, quae reciprocae solutionis vim habuit, quod non obscure docet Paulus ibi. respondit aditione quidem haereditatis confusa obligatione, videamus autem et ne pignus liberatum sit sublata naturali obligatione. In qua affirmatiua oratione indubitanter docet Paulus tam personalis ex mutuo obligationis

quae

quae realis obligatio pignoris per aditionem haereditatis extingui uti observarunt Cuiac. lib. 4. quaest. Paul. ad eundem tit. Trab. 7. sect. 26. et 17. quo circa ne ipse met Paulus in eodem textu sibimet contrarius existat, affirmandum est verba illa, *quasi creditor possidet*, sic interpretanda esse, ut quamvis re vera haeres fiduciarius post aditionem creditor non sit, neque ut verus creditor possideat, recte tamen creditor appellatur respectu aequitatis praesentis negotii, cuius ratione actiones personales et reales semel iam extinctae in ea causa sunt, ut in favorem haeredis fiduciarii reproduci iterum debeant, ne haeres, qui coactus adiit, quique nullum lucrum ex haereditate sperat, indebitum creditum, et pignoris iacturam faciat; itaque propter emergentem aequitatem actionum iterum reproducendarum haeres fiduciarius creditor appellatur, et quasi creditor pignus possidere dicitur. Ratio autem emergentis aequitatis conspicua in praesenti specie est, quia haeres, qui coactus adiit, ut ex Trebell. restituat, nullum ex haereditate lucrum sperare potest, neque quartam quidem Trebellianicam, quam suo debito compenset l. 4. l. 14. §. si compulsus l. 27. §. qui coactus ad Trebell. ac proinde absurdum foret, et crediti et pignoris iacturam facere haeredem illum, qui lucrum nullum ex haereditate capit, quod secum compensare, aut possit, aut deberet. Praeterea hinc etiam respondendi genere difficultas altera solvitur, quae ex verbis eiusdem Pauli resultat: *scilicet remanet et propter pignus naturalis obligatio*: in quibus verbis idem met Paulus affirmare videtur per contractum aditionem haereditatis naturalem, realemque pignoris obligationem extinctam non fuisse. Et plane haec clausula iam olim Cuiac. et Fabro suspecta visa est; praesertim cum Paulus ipse in principio textus manifeste docuerit pignoris obligationem naturalem, et realem sublatam propterea per confusionem fuisse: *scilicet aditione quidem haereditatis confusa obligatio est; videamus autem ne et pignus liberatum sublata naturali obligatione*, quocirca arbitrantur postremam d. l. clausulam in qua docere videtur naturalem pignoris obligationem remanere glossam esse alicuius imperiti interpretis. Sed tamen nos clarius respondemus I.Ctum in praedicta clausula, non tam subtilem confusionis effectum ex aditione resultantem inspicere, quam supremum aequitatis emergentis effectum intueri, cuius ratione futurum est, ut quasi non extincta pignoris naturalis obligatio perseveraret, quia cum re vera principalis obligatio personalis rursus ex mutuo propter praedictam negotii aequitatem reproducenda sit, atque insuper accessoria pignoris obligatio reproducenda sit, ne haeres indebitum crediti, et pignoris iacturam faciat; ideo non improprie naturalis pignoris obligatio

remanere d. d. Caeterum ad euitandas has alterum reproducendarum ambages scilicet Paulus nihil haeredi consultius esse, quam aduersus constitutionem Trebellianam per doli replicationem, nisi filia, eadem fideicommissaria parata sit vel cauere se post aditionem, et restitutionem haereditatis pecuniam creditori haeredi soluturam, vel nisi eius effectus sit ab initio ante aditionem adeat, quod fuit Papiniani consilium in l. in omnibus 16. de seruit. à nobis d. explicatum.

16. **E**x his apparet, quam sit dissimilis sit d. text. in l. cum qui 38. §. ult. de solut. Ibi enim per aditionem haereditatis solius fideiussoris, qui principalem debitorem instituit haeredem fideiussoria tantum obligatio extinguitur, principalis autem in obligatione in fauorem creditoris adhuc perseuerat l. 43. de solut. l. 21. §. ult. eod. proinde et pignus in illa specie obligatum manere oportet, quia adhuc vigor principalis obligatio ex mutuo cuius contemplatione pignus datum est; ad quam speciem circumscribendus est difficilis alias text.

l. 2. C. de luit. pignor. in l. 2. C. de luit. pignor. quo loco Caesar Gord. ita loquitur intelligere debes vincula pignoris durare personali actione summota. quam tamen licet aliter deflectat Cuiac. 4. obs. Pap. in l. 59. ad Trebell. vera tamen eius sententia ex Salicetum est, quod sublata fideiussoria personali obligatione per confusionem haereditatis inter fideiussorem, et debitorem duntaxat, maneat realis pignoris obligatio, ex expressa sententia text. in d. l. cum qui 38. de solut. alioquin si personalis obligatio inter principales reos stipulandi et debendi (id est inter creditorem et debitorem.) per confusionem haereditatis alterutrius periret et pignoris obligatio realis, prorsus extingueretur nisi noua obligatio ex aequitate negotii reproduceretur, ut in specie text. in d. l. 59. ad Trebell. = Absoluimus famosiores species obligationum extinguendarum, atque ex nouo consensu vel ex noua aequitate reproducendarum; neque dubitamus ex concursu debiti et crediti concurrentis in una eademque persona alias insuper species tractari posse, praesertim text. in l. si soror 44. de solut. matrim. l. 3. de separat. l. stichum 95. §. quod vulgo de solution. Verum tamen quemadmodum horum iuris eadem est difficultas; ita eadem futura est soluendi ratio. Praeterea nec nos latet difficiles in hac materia circumferri text. in l. 8. §. plane 8. l. 26. §. ult. l. debitor 24. §. ult. et l. ult. ad Velleian. In quibus aduersus debitorem per mulieris intercessionem liberatum, altera semel extincta

l. si soror 44. solut. matr.
l. 3. de separat. l. 95.
§ quod vulgo de solut.

ru-

restitutio: de qua videndus Donell. 12. com. 31. Cuiac. 16. obs. 27. et ad Afric. in l. 19. ad Vellean. Fab. in rat. ad ll. ult. = Deinde facilior est opera alterius mortuus restitutio, quae fecit Praetor in edicto de cap. minut. adversus eos, qui cum ante capitis diminutionem obligati extiterint, talem obligationem ex quo tempore perierunt, quod alio semel extincta reviviscere non debet. Caeterum huius aequitatis ratio adeo manifesta exponitur in l. 2. de cap. min. ut longiori non indigeat explicatione = Apprehendimus tandem ultimae=

=tris cursus nostri metam, atque laboris nostri fructus =

=sit in laudem et honorem Dni. nri. Jesu=

=Christi et Beatae Virginis. à =

=D. Josepho Zamora =

=Salmanticae=

=anno 1657=

PITT. DE FUNDO DOTALI.

D. D. LAVRENTII SANCTI D. S. P.º

Lege Iul. de fundo dotali maritus non poterat alienare fundum dotalem inuita uxore, cum tamen volunt. poterat Paul. 2. sent. c. 21. l. 1. l. 4. h. tit. pri. inst. qq. alien. lic. Barb. et ab eo relati in l. 1. § 5. solu. matri. Brism. ad l. Iul. de adulter. ven. tale preceptum.

Oppon. lex in l. fin. de pact. dotal. ubi mulieris consensus desideratur, etiam in rei alienatione, quae iam dotalis non erat, quia estimato data erat l. quoties 5. C. de iure dot. R. distinguendum esse inter estimationem quae venditionem efficiat, et quae ad id tantum interposita est, ut precium fundi non diminuat; primo casu recte potest maritus fundum alienare non consentiente uxore d. l. quoties, 2.º vero eius consensus desideratur, quia adhuc fundus dotalis remanet ... 69. § cum res de iure dot. Unde dicendum est vera in specie d. l. fin. estimationem talem fuisse quae venditionem non efficeret, ac proinde consensum mulieris intervenire debuisse. = Sed difficile est, cur maritus teneatur 200 mulieri reddere, cum pactum 100 egressum non fuerit. R. quia pacta dotalia semper interponunt, ut rei estimatae precium minuere non possit, non autem, ut augmentum impediatur ex regula l. de dote 4. de pact. dotal.

Oppo. l. si predium 23. C. de I. dot. ubi mulier predium dotale alienaverit sine consensu mariti, et ait alienationem non valere, quia nolente marito dominium mulier auferre non potuit, quasi si maritus consensisset, valeret alienatio. R. negando arg. a contrario sensu Barb. ubi s. n.º 4. = Sed adhuc urget lex in l. quia 20. solu. matri. ubi dos ... restitui potest constante matrimonio, et desinit esse dotalis, quia quemadmodum potest dotem restituere maritus constante matrimonio et alienationem fundi concessam pu. quia dotis restitutione desiit, ut res dotalis esse desinat: sed res quae dotalis esse desiit potest alienari, quia quemadmodum potest dotem restituere constante matrimonio, ita et alienationi consentire. R. falsum esse maritum constante matrim. dotem posse restituere immo contrarium extat in l. unic. C. si dot. constant. Nec obs. d. l. quia 20 quia procedit de casu quo Barb. ubi s. n.º 4. = Sed a superiori difficultate nondum sum expeditus, nam constat mulierem posse sibi praeiudicare in restit. dotis, si patiatur extraneum stipulari sibi non mulieri

dotem

Dote restitui, sermone, a ingi. l. de pact. ouent; q. et in alienat. dotis
R.e tex. illis et similes intelligendos, q.do extraneus dotem marito de-
dit, a eo casu ex reg. in traditionibus l. de pact. potest tradit. pac-
tis, q. sibi libuerit apponere. Bart. n.o 4: hoc autem ita exaudiend.
est, si pactum statim in ipsa tradit.e appositum sit, nam ex post facto
mulier non potest ouentire, ut dos, quae iam sibi quaesita est, alteri res-
tituatur. a obres 20. in pnc. de pact. dotal. = Refragat tamen huic
solut. tex. in l. dotem. §. 1 de pact. dotal, ubi ouentiente muliere post
datam dotem tenere pactum apponere extraneus, q. illam dedit. R.e du-
plici rat.e ideo. 1. q. tale pactum apponit non in damnum mulieris, sed
in utilitatem, q. circa restitut. faciendam soluto matrim.o 2.o q. fit vo-
lunt. mulieris v. ibi Bart. d. n.o 5.

f. in. de d. rio tum.

Op.o . pn. de d.e dot. dispositis sane, ubi ouentiente
marito fundum alienare potest mulier; q. et astante matrim.o dotem
restituere maritus potest. R.e in ss.e iur., ex ideo alienat. valuisse
q. utilius erat fundum dotalem vendere, et alios hereditarios uberio-
res restituere, ut agnoscunt omnes, explicat Bart. n.o 6. Verum di-
cendum e. ibi alienat. valuisse, q. mulier ouenserat, citra interpre-
tando tex. in l. si constante 27 de d.e dot; q. et ind. pn. restitui dos etiam
potest astante matrim.o

Insurgit Fab. lib. 8. siec. c. 10, et ait in specie
illius tex. non dubitari, an venditio fundi a muliere facta valeat,
sed an recte mulieri solutum sit, ac in usque huius utilitatem ee., q. si
recte mulieri solutum, non potest ea soluto matrim.o fundum, vel eius
estimat. petere ex eo pretio, q. dotalis fuerit. Rurs., hoc suppo-
sito dubitat, q.d sibi voluerit in illis verbis, si pretium creditori
soluat, cum ad liberat. emptoris nihil interesse, an pretium credito-
ribus sit solutum, necne; sed potius an mulieri. l. cum a 27 ad Velleian. au-
get dubitat. q. maritus ita ouensit alienat., si nulla in ea re cautio
esset futura, iudicans ea odit.e se alienat. fundi ouentire, ut dos non
minueret. p venditi.; cum q. ea sit voluntas mariti (inquit Fab.)
ut diminuitur dos non legeat, q. interest fundi pretium creditoribus ee.
solutum, necne? = Quibus ut occurrat difficultatibus existimat emen-
dandum ee. tex. duplici interpretat.e 1.o emendatio ad nos non pti-
net. 2.o in illis verbis. si pretium soluit creditori, putat legendum ven-
ditori, volens sic recte solutum ee., si mulieri vendenti soluat =
Sed emendat. Fab. non admittimus, aliter tex. interpretare conantes
tota Fab. difficultas originem capit a supposit. falsa, nam existimat
verba illa, si nulla in ea re cautio sit futura, ideo adducta fuisse

a marito

a marito, ut dotis missa serevaret. Nos aliter dicebamus pacti verba illa mariti adiecisse, ut fraudi mulieris occurreret, quod colludere forte cum creditoribus, vel credita fingeret, vel si forte vera erant pecuniam acciperet, eam que creditoribus non persolveret, quo fieret ut fundus alienatus maneret, et creditores non satisfactum, quod maritus, ut vitaret, ea adiectione censuit alienationem si nulla inde re cautio futura sit, ut moneret emptorem, ex voluntate sua non recte solvisse, nisi curaret, ut pecunia ad creditores perveniret, quare recte suo illa respondit, si pretium creditori soluatur: sic explicanda sunt illa verba.

Sed antequam progrediamur ad dictam legem in de pact. dotal. revertamur oportet, ut emendationes Fab. lib. 3. dec. cap. ... et examinemus, et ex ... Inprimis putat Fab. textum emendandum esse initio verbis, *utrum velit 200*, ergo *ducenta*, legendum *100*. ea ratione quia pacti egressum 100 non fuerat, ut ... aligimus, et ... estimatis rebus eandem rationem diminutionis estimatis si solum mali ... lominis ... retinendo est ... igitur ut supra dixi pactum appositum fuisse in gratiam mulieris, ut fundi estimatio usque ad *100* progrederetur, nec diminutionem pateretur; sed non convenisse ut augmentum fundi marito cederet, unde ex reg. l. de ... de pact. dotal. mulieri cedere debet, immo non improbabiliter dici posse; eam esse vim pacti, ut augmentum quoties de eo nihil dicitur, semper videatur mulieri cedere ex vi pacti: unde explodit 2. emendatio Fab. ibi *nec pretium* pro *nec* reponendum *namque*; nam cum ea sit vis pacti, ut augmentum semper mulieri cedat, fundus qui in *100* estimatus est, cum iam *200* valeat, vel restituendus est ipse, vel *200*, quia pactum marito remittendum non est, pactum scilicet ratione quoad mulieris augmentum pertinet. = Restat tamen satisfacere fundamento quo nititur Fab. ead. l. estimatis ... ex quo textu tantum liquet, ut colligi potest semper faciendam esse rationem augmenti; et diminutionis, ut potius ex eo contrarium puto; nam cum dixisset IC. res estimatas in dotem datas fuisse, subiungit pactum intercesse, ut ipsi restitueret habita ratione augmenti, et diminutionis in ... quod si pactum augmenti adiiciendum non esset, ratiocinium non liquet, unde ex eo textu potius colligitur rationem augmenti faciendam non esse, nisi id specialiter pacto iubeat.

Cum ipse Fab. emmendat textum in ... interest 6. l. interest 6. ... l. de usufr. ibi inf. *estimando*, et legendum putat *possesso*; movetur ex eo quod in principio textus scriptum est intervenisse pactum de eadem possessione restituenda; quod inquit Fab., aut prius ex fine, aut finis ex principio emendandum est.

Ego

tyo usque emendat. terendo, ideoque triplicem ibi speciem ponit an pignus fundi dotalis s. ... in primis verbis. l. t. q. totus usus fructus in dote datus fuisset, et eo casu dotal. pignus non valeret cum a domino datus. 2a species est q. proprietas in dote data fuisset, ea estimata quae venditio non ... , ibi; velut pacti intercessit, q. pacti intercesserat de ipsa possess. restituenda etsi ... campignus non valet, q. rei dotalis pignus non ... ibi ... in ... qq. alien. hic. ibi qui autem. 3a species est q. fundus fuit ea estimatione qui venditus posset substituere, ita ut eius estimatio, non ipse fundus restitueret, quo casu cum fundus dotalis esse desinat, nihil est q. pignus impediri possit; q. tex. expresse docet, ibi, nemo eo minus obligare eum posset, reddens rat. cum soluto matrim. restituenda sibi estimatio eius erat, non ipse fundus; quae interpretatio non imperiti interpretis est. (ut Vaca ...) sed potius prod. iuris civilis admodum; imperiti sententia. ille existit emendat. dum ait restitutionis, legendum pro estimationis, male: nam si possess. restituenda erat, dotalis maneret: sicque dotalis, quomodo poterat pignus retinere, ut s. diximus, emendauitque, solito vitio, iuris p...

Ad. L. 1. hoc tit.

Primus a fundo dotali, inquit, si vicinus ex 2o decreto missus sit in possess. fundi dotalis; sequitur alienatio, q. l. Iul. alienat. voluntariam, non necess. prohibuit.

.2.C. ne uxor pro marito. Opp. tex. in l. 2. C. ne uxor pro mari. ubi ob mariti culpa bona uxoris periclitari non debent. l. 1. C. ne uxor pro mari. Ex qua difficultate nascit. q. pro debitis uxoris, vel mariti possit fundus dotalis alienari. Et breviter distinguendum est; aut causa alienat. nascit. ex act. personali, aut ex vitio rei: 1o casu fundus dotalis alienari nequit ex reg. d. l. 2. C. ne uxor: 2o vero casu alienatio valet ut in nostr. l. 1. ubi pro vitio domus ruinam minantis vicinus mittitur in possess. predii dotalis ex. Pich. de 2o decreto in §. in summa de interdic. = Coiffres in culpa esse maritum q. non cavebat de damno infecto. Rep. d. l. 1. esse intelligendam de marito q. fideiussorem invenire non potuit, ut interpretat. Cuiac. 36. Adu. ad edic. in l. 3. eod. Ex qua resolut. infert interpretatio ad tex. in l. Ita 6 de F. dot. ubi mulier quae fundum in dote dederat, quae pro 4a acceperat inintegrum restitut. imploravit, quaerit Iu. an eo casu fundus auelli a marito possit, et ret. fundum auferri non posse ea sane rat. q. predadotatia ob nudam obligat. pro sententia legis posse alienari, ... alienat. cum mulier sentiat. Itaque maritus nolebat.

Sed adversus ... ... vero qui ... ... Pauliana, ... salutiana, qui ... ... cedit.

... ... ex delicto nascatur, nempe ex dolo accipientis § itaque inst. de action; et inter reales non numeratur in § Praeterea inst. de act. in.) et insinuare v. ... de revocat. que in fraudem. Pauliana realis est. ... Paul. inst. de action; neque obs. debitoris domini ... habere ... rescissa traditione rei ... Ind. § itaque n. 2 ...

Ad § Per universitatem

... universitatem ... alienari ... ... Servitus fundo operis ... mariti § ... ... legatario ... ... legatarius non universalis, sed particularis successor ... ... ex ... ... alienat ... ... alienari ... ... 36 Paul ... ...

Ad Fundus

Servus dotalis regulariter ... ... iussu mariti ... ita ... ... maxime ... ... soluto matrim. ... ... de ... ... ad mariti ... ... 65 ... servus § ... mariti.

Ad § Nec

In § Item Paulus docet ... memoria mandanda regula) ... fundi alienatio ... ... mulieri actio de dote ... ... ita ... ... soluto matrim. ... ... habere nequit, fundi dotalis alienabilis ... ... fundus in dote ... mulieris nomine, ... dote ... que appellatur dos recepticia) quo casu ... soluto matrim. ... ... fundi dotalis ... ... cessat ratio ... ... alienatio valet. Hoc ... ... soluto matrim. dos lucro mariti cessit, ... § perdet q. mulieri actio de dote ... ... vir 42 de usucap. que ad hanc speciem ... ... vir 42 de usucap. ... venditio fundi dotalis non valet, et postea ... ... dos lucro mariti cessit.

... reg. ... ... valet, ... temporis ... ... nempe retenti ... dotis ... ...

... ...

de nonnr; vel q. recin. p unit. de [illegible] per non dati, postea effyres extit, eulisit an inualescat pigns. [illegible] suanessete, n. direc-to, sed hypotechaaria vtili; ex hac . . . pugna omnino . [illegible] alie-ng [illegible] depign. a. t. . cuiat. . [illegible] ind. . ey vir.

[illegible] nytorea lex ini necnor. 4. C. de

necnor 4. C. de postlim. re- | postlimi. reuer. in illis vocibus: de estusdem cuius interim fuit vita transi-gi, aut iudicari n. potuit. [illegible] vestis n. cuinci. q. si postea appa-reat eu de cuius successione hactabat mortuu ee. vc. transigi, vel iudicari n. potuisset. nihi [illegible] iure retenti iudicato, vel transacti standy ee.

L. 20. q. etaq. | Opp. eig lex. ini. si servo 20 q. etaqq. vbi servo alieno datali-bertas, postea n. ualescit, si manumissori domino ipres extiterit. n. [illegible] prosie in manumi, q. dat. in vendit, transact. iudicato, q. inma-numisso nulla [illegible] qua adeningi posit [illegible] servo alieno libert. imposuit inuhiliter, q. de [illegible] ratio [illegible]. sed nunc so[illegible]

L. si filius de liber. cau. si abeo. L. eode. | fringit lex ini. si filius de liber. cau. . si abeo . eode lit. vbi siego manumissi seruu alienu, et postea domino mini ypres extitit, c-ualescit manumissio; q. id dicendu videbatur. [illegible] versari inter species [illegible] na q. ego iniusto manumissor dom. ypres extit, ni. e. [illegible] manumissio [illegible] q. nunquam voluntas do-mini accedit voluntati manumissoris; at q. dom. extitit ypres manumissori serui sui, [illegible] adit. ypreditis tacite facitu de-functi adgbet, et accedat voluntas tacita dni. ypredis volunta-ti manumissoris, q. ius manumittendi n. habuit, recte dicitur manumiss. ualescere; q. aditio e tacita aequatio eoru [illegible] defuncti. uiat. vbi. huic interpretat. [illegible] lex ini. mulier 20 S. i. de [illegible] [illegible]

Ad L. 4.

Dificile e specie fingere huic . 4. q. in primo oriessa videat [illegible], cu adhuc dns. n. sit. [illegible] Viviani lex. nunc intelli-gendu, vt quadmodu maritu n. potest alienare [illegible] vc. absente [illegible] sic nec sponsu possit alienare [illegible] [illegible] Potest [illegible] [illegible] cedere nunc lex. q. fundu sponso hadit. fuit. n. ot dominiu haberet, sed ot teneret vim.

Ad L. 5. et L. 6.

In ex ponenda hac L. 5. et 6. cavendu e. [illegible] et sequenda in-terpretatio Cuiat. lib. 11. obs. c. 23. ait verba illa L. 5. [illegible] iam [illegible], exponenda ee. n. vtendo, q. seruitus rustica n. amittit [illegible] [illegible], sed n. vsu; at verba illa L. 6. seruitu. vrbano Predio [illegible] n. pelit, intelligenda [illegible] [illegible] igit. ea e. q. seruitutes pre-dii

Dis nihil acceptit, amittunt n. usu, servitutes d. aedit. urbanis, usucap. nec diri. ē. q. servitus rustica n. habet causam continuam, urbana vero habent causam continuam cit. Cujac. in l. 48. in de usucap.

Ad l. 7.

Si maritus acquisierit fundum servientem fundo dotali, confundit servitutem; ratio ē, q. ea servitute fundus serviens, et dominans eiusdem iuris ēē ... quadam tenuit. Si maritus vendiderit fundum servientem, postea nec servitutem redintegraverit, si iam maritus servitutis in iudicio reivocari condemnandus erit, q. si maritus solvendo n. sit, dotis fundi teneatur mulieri obli. act. Addit ... si mulier in dotem dedit fundum marito, cui mariti fundus serviebat, act. de dote mulier servitutem sequatur, d. ratione carere videtur ut in superiori specie ideo maritus damnetur, q. suo facto servitus extincta fuit, q. in d. casu n. procedit. Rc. favore dotis ... q. iniquum ē. ut dotis datio in mulieris prnitie verteret. Huc spectat tex. in ... inandi l. 3 §. uxor de fund. dot. ubi si mulier vendidit = Perinde erit si communem medium 27. ... vers. 34 de servit. rust. Cujac. 7. obs. cap.; ind. ... retinet servitus q. potest retineri, pars incredissa, et fundus erat communis, et in ... communis fundus erat alienus, et ideo nil ē. q. retineri posset. | l. 10. § uxor de f. dot.

Ad l. vir in fundo 8.

Vir olivetum fundi dotalis ē. rogatu mulieris succiderat, et alia reponeret, quaeritur. Pric. in soluto matrim. ligna quae ex oliveto succisa essent, restitui deberent, nec ne? et res restituenda ēē; supponit maritus uxori dotem relegasse. Non facilis ē. decidendi ratio; omissa que tradit ... ind. dicendum ē. cum Cujac. 11. obs. c. 26, dotale legatum actum de dote continere l. 1. de dote praeleg. Praeterea arbores ex fundo hunc demum restitui debere, q. in fructu n. sunt l. 7. § si fundus solut. matrim.; cum q. olivetum succisum in fructu sit, q. olivetum n. sunt arbores caeduae, neque perennales, ut loquitur d. § si fundus, equum ē. in act. de dote ligna venire. = Sed obs. mulieris consensu ligna succisa ēē, ut constat ibi; rogatu uxoris; q. n. poss. repeti. Rc. consensum mulieris n. ad id intervenisse, ut ligna alienarentur, sed ut intercidérentur, vel eo animo donandi marito, vel animo mandantis, et utroque casu repetere potest, si animo donandi, q. donatio n. valet l. 3. de donat. int. v.; si mandantis, act. mandati ita Cujac. ubi s.

Hinc fit arbores n. caeduas evulsas, vel ventorum

Ut deiectas mariti rectitudine scribne d... S... pondo cui oppositur in l. arboribus 12 de usufr. ubi usufructuarius potest ut arboribus, eversis, vel vi ventorum deiectis, at maritus plus iuris habet quam usufructuarius. R. d. l. arborum leg. de arboribus caeduis, et perennantibus v. nost.

Ad l. si maritus 9.

V. Cuiac. lib. 6. ad Afric. ubi animadvertit tamen disputandum non esse de alternativis, sed ex supposito quod fundus dotalis sit, defendendum est non posse alienari.

Ad l. erit ergo 10.

Cuiac. lib. 5. obs. [illegible] hic existimabat vio dotalis legendum talis, ut sensus sit ambulatoria esse legis potestatem, quod ambulatoria quoque fuit oblig. alternativa; sed ego existimo emendari necessaria non esse; quod mens dicat est, nempe ambulatoria esse legis potestatem, quod dotalis oblig. fuit, et cum obligat. dotalis esse, rei uxoris ad. maritus non teneat, nisi soluto matrim., ideo ea substitut. variare potest, quemadmodum si alternativa obligatio in dies, vel substitut. esset.

Ad l. quod si 11.

Pertinet ad hanc l. l. ult. de pact. dotal. et quae ad ea l. observavimus; item ob. [illegible] inter 16. l. de usufr. quas Fab. emendaverat. Cuiac. 3. ad Afric. ind. l. si maritus.

Ad l. etiam 12.

Praedii appellat. idem servat. in stipulat. rem pup. salv. fore, et rem rat. hab. l. si omissa rem rat. hab. ex Cuiac. in l. plane 8. ff. de leg. 2. et 14 obs. c. 9., existimat praedium alienum tradit. dotale fieri marito: primo ex l. 1. in pr. solu. matrim. ex qua lib. [illegible] solvo 2.° idem prob. quod fundus mulieri in dotem datus, etiam si alienus sit dotalis efficit. l. si sponsalibus [illegible] quo tamen dos constituebat 51. de j. dot. l. si nuptura 14. ibi, et fit dotalis eum ad eum pervenit 8. pen. h. tit. 3.° ex l. si fundus 16 h. tit. ibi, marito dederit in dotem, ubi sine tradit. fundus mulieris fit marito solo matrim. effecto l. si rem 4 ibi, in dotem dederit, deinde ea mora faciente in tradit. de j. dot. Sed Cuiac. opinioni resistit V. sp. ius. S. dotale praedium ibi, dotale praedium non fit nisi post dominium marito quaesitum. Neque obs. fundam. adducta. non primum, quod debet intelligi de l. 5. de fundo proprio; et inde l. si sociis nil probat. Non [illegible] d. l. 14. d. Cuiac. probat fundum dotalem esse, cum ad maritum pervenerit.

Non

In 3.° d. l. (?) si ẽ in .. debet intelligi de eius mulieris, facta
ẽisse b. ius nadditu cu pervenisset post matrimoniu in potestatem ma:
riti ẽẽ. Sed hanc mot... l. 5. solu. matrim. Et ex positis d. traditis, q. l. 5. solu. matrim.
diximus intelligendũ ẽẽ. de re ppria mulieris, et ait bea. voueẽ
ẽẽ necessariũ. Et traditis fundi dotalis duppliciter fieri posse,
vel marito re hna itr. vel mulieri. Ex hoc tex. colligẽ mariti
dominiũ ẽẽ. reru dotaliu, earu ne dominiu retinere, q. et
ꝑ cant. alia iura aduq adduc. Jich. in §. .. ag. ation. licet. ve. n.
.2.. Bart. in d. l. dotaliũ 61 solu. matrim.

Docet Cuiat. hic hęredi
mulieris idẽ auxiliu prestari, q. prestabat mulieri, uenit
tex. in .. h. tit. vbi ait Pap. etiã diruto matrimo. dotale pre=
diu intelligi q. ptinet ad casu q. morte mulieris matrimoniu sol=
uitur = ꝑ eum quo nec ad hanc speciẽ tex. in .. h. tit. Huc quoque spec=
tat l. si post 13 solut. matri. si maritus a muliere in matrimo. ead. co=
seruare, docet Cuiat. que ipsa muliere agente interuenire solent
hic aut nõ repellet, sed absolute ꝓcedet; sed limitandũ ẽ; ut ꝓcedat in
dictos restitutis et ut maritus ab herede conuentus nõ ultra quã facere
possit, cõdemnet. que limitatio ideo adjicit, ut sciamus priuille=
giu exactionis vel hipothecę, q. mulieri cedit, heredi nõ cõpetere, nisi
sit filius l. uni. C. de priuilleg. dot. l. vlt. 3. exceptis .. q. potior; cuius
diffe. ratio ea mihi v. q. hec priuillegia ꝑsonalia sunt v. Cuiaci
l. pap. de adulteriis ad l. 12. h. tit. Jich. in § fuerat aut 29. inst
de action. n.° 49. et 50. Hinc fit in act. reru amotaru, heredẽ eius
que amouisse dicit, iurare nõ cõpelli; q. nemo de facto alieno iurare
cogit l. 11. § pen. reru amota.

Ad § si vxori.

In d. § si vxori l. ppria ꝓponit; si ladem fundu dotale fundus alienari posse
alienat. que valere, si uxore herede instituta fundus legatus sit, du=
mo. solutis legatis quantitas dotis in hereditate habitura sit, q.
si aliqua pars ad dotẽ supplendã desit, ꝓ parte legatu valere, que
dotẽ nõ excedat, ꝓ parte il. cõfirmari.

Opponit Accurs. .. pater 77 §. l. 77 § quod dotale ff. de leg. 2.
q. dotale ff. de leg. 2. ubi mulier ꝑ legato relicto, a petitione fundi do=
talis, que maritus vendiderat ea nõ consentiente, arcet; nec Pap.
attendit an legato quantitas fundi alienati cõtineat, necne. Et cu
Accurs. ideo fideicommissariũ nõ teneri, q. in legato quantitas fundi alie=
nati cõtinebat = Sed neque oppositio Accurs. neque solutio mente

Pap.

Pap. aperiri, cum aira.it illius tex. difficultas, et in interpretatio = Certum ē. debitorem fideicommisso gravari posse l. 5. secunda 77 de leg. 1 l. cum q. 51 § Pater et seq. 3: Hoc ita posito tali proponit species a Pap. in d. § q. notave. ... maritus inutilius uxori e s. l. Iulia fundum dotalem alienavit, decedens quem mulieri legatum reliquit, et ab emptore fundi petiit, ut pretium mulieri restitueret, ait Pap. emptorem fideicommisso non teneri. cur quia non tenetur, siquidem stat a debitore utiliter fideicommissum relinqui. = Fab. 14. ... c. ... tex. emendandum ēē. et legendum fideicommissi nomine teneri. sed haec exposita interpretat. verius dicendum ē, cum ... lit. H ideo fideicommisso non teneri emptorem, quod debitor non erat, nam cum maritus ... Iul. vendidisset, nulla obligatio nata ē, atque inde nullius venditionis effectus. Neque obstat, quod mulieri fideicommissum percipiendo venditionem approbare videatur, quia haec mulieris approbatio efficere non potuit, quo magis valeat fideicommissum, quod a principio nullum fuit, sed id efficit ut emptor teneatur mulieri, non fideicommissi nomine, sed ex empto: unde fit, ut si mulier accepto legato voluerit venditionem irritam facere, doli exceptione summoveatur, quia cum voluntatem defuncti approbaverit legatum capiens, non potest eam oppugnare, unde oblato fundi ... tio doli exceptione summovebitur = Adde l. cum heres 51 ad Trebel. aut

L et l. 70 § maritus adsertam. oppo. l. Iulius 70 §. maritus eodem. Resp. verum ēē. dotis specialiter admitti, neque amplius ad mulierem pertinere, ut in hoc §. uxore, et in §. maritus; neque obstat d. l. cum heres, quia ibi voluit testator mulierem utrumque capere, et quartam, et dotem praelegatam. V. l. 16. et 23 de dot. praeleg. cum l. cum dote 57.

Ad l. naturalit.

Notandum ē. Pauli mentem in specie huius tex. eam ēē; ut fundo tradito alii voluntate mariti, dominium non quaeratur ei cui traditus fuit. Idem significant illa verba. Dos eius conditionis erit, cuius esset si ipsi viro fundum tradidissent; et ita intelligendus ē tex. in l. ... 19. de l. dot; ibi, nihilominus maritus de dote obligatur = §. ult. difficilis ē.; nam quomodo potest fundus mulieri legatus dotalis esse ipsa muliere legatum, vel hereditatem repudiante; maritus namque non potest obligari dotis nomine, nisi ipsa mulier agnoscat = Resp. legatum vel hereditatem relictam non fuisse dotis nomine, sed mulierem repudiasse dotis nomine, cum maritus succedens esset, quod ut liceret adiicio legendum ē. adiecto post verbum sibi comma; si fundum legatum sibi dotis nomine = Oppo. l. profecticias

s. § si Pater et seq. de l. dot. § si pater et seq. de l. dot; ubi Pater repudiante dotis causa,

aut

dos profectitia non e. R.e loqui Iulianus, attenta veritate, n. iuris nitorie. v.e gio. ibi.

Ad l. dotale 15.

Difficilis e. huius lex. species, quae Accurs. ignorabat. Cuiat. gobs. 4. et 3 resp. Pap. in hac l. ita interpretat. donat; ut sibi dotale praedium n. solu destinat. (ut falso Accurs. existimat) sed etia tradidit, ne quoad prohibit. l. Iul. attinet dotale praediu n. diceret, nisi mires dominiu cepit ad maritu pertinere. + dotale 138. dotale h. hic hoc necessario ut sibi praediu de quo Pap. in dote mulieri ab extraneo dati fuisse, a quo inde adventitia dotis ee: maritus literis ad uxorem missis declarauit praediu dotale n. ee, sed potius ad mulierem pertinere, q. a marito ita declaratu fuisse animo donandi, Cuiat. putat, sed nilominus fundi possessionem maritus retinuit, decessit uxor in matrimonio, quaerit Pap. an praediu ad maritu pertineat, an ad heredes uxoris; rn quae praediu mariti ee, ratio autem in eo state, q. dos adventitia mortua muliere in matrim. semper ad maritum pertinet sive liberi supersint, sive n. a muliere de C. I. L. 2. in dercligior. l. si q. mortis de his qq. ut indig. l. q. dedom. damn. l. 25. de evictione. l. si ab hostibus §. ult. so. m. matri. l. 1. C. si adversus dote Cornati lib. 3 in Persiis – Dos, inquit, a Cive Romano n. putat. dio nom. et e. adventitia, si repudiu n. intervenerit remanet apud viru; et imperitia arguit hoc nescientes, scribit Cuiat. ex l. Pirazo tamen cur, na que literae mariti qq. declarauit, praediu dotale ee, retend. impediunt q. cum praediu uxori traditum n. sit, ex pacto nudo habet ut in l. q. negotia mand., et licet praediu traditu fuisset, nil tradito impediret, cum stante matrim. dos restitui n. valeat, ut s. docuimus. = Gotofr. hic. A. alter specie fingit, nam q. Cuiat. intelligit de dote adventitia, ita pacto dotali tribuit, quo onerarat, ut mortua uxore in matrim. dos lucro mariti cederet caetera put Cuiat fingit. v. Panciro. l. 6. var. ubi disputats verie.

Ad l. si fundus 16.

Laborant Interpretes in explicat. huis lex, alii existimantes dominiu in maritu translatu n. fuisse, sed fundus inaestimatus destinatus, ut Lanci l. disp. c. 60; alii v. n. putantibus dominiu translatu fuisse ut Dat. lib. 4. c. 19. cui ego accedo eius fundamentis convictus; superest nunc explicare, quomodo fundi dominiu

Si vero aegrore potuisset maritus cum ab alio possideret, nam sine traditione certum est non adquiri l. traditionem ... ad Pact. traditionem non fuisse videtur quod dicit scribit ut usucapio a d[omi]no impleta fuisse, impleri autem usucapio non poterat amissa possessione = non dominium marito quoniam fuisse traditum; sed non inde requisitum possessionem amisisse, ut recte probat Done.; neque enim usucapio alterius possidentis non expirat privat possessionem l. cl. ... § 9 ad nundinas de adqu. posses. = Unde recte ex hoc lex dari debeat dominium sine possessione quaeri posse. = Restat nunc difficultas, quae interdictionem movet statim: cur usucapi potuisset fundus, cum iam dotalis esset, et ideo l. Iul. non pertinere ad usucapionem, cum constat, quod non interpellat possessionem.

Sed opponitur tex. in l. ubi lex 24. de usucap. Bona fides, inquit, nil prodest possidenti, ubi lex inhibet usucapionem, sed recte ait Faur. id procedere initio possidentis; sed si iam cepit possidere, non inhibet usucapio. = Sed adhuc restat videre l. Iulia hanc usucapionem debuisse inhibere, cum fundus dotalis effectus sit. Respondeo id ex eo procedere, quod fundus marito tradito, licet mulieris esset, tamen a d[omi]no possidebat bona fide, dicto titulo, unde cum iure usucapionis d[omi]no quaesitum sit, lex Iulia illud adimere possidenti, neque voluit, neque potuit, quare marito fundum petente a d[omi]no, hoc est non evincente, fundi usucapio procedit periculo mariti, ut lex docet, nisi pauci dies ad usucapiendum desint. v. Vigell. lib. 4. cap. 15. pag. 333. ubi agit de re alienata in dote data.

Ad l. fundum 17.

V. quae scripsi ad l. fundus 3. § totiens ... h. tit. ubi de materia huius l. scripsi.

Ad l. ult. in princ.

Obs. huic l. tex. difficilis in l. divortio § sive solum mariti cuius interpretatio ... alio calamo ... in § ... instit. de off. iudic. no. 42. ... breviter si maritus in fundo dotali lapidicinas marmoreas invenerit, et fructuosiorem fundum fecerit, marmor quod caesum nec extractum fuit est mariti, et impensae sunt ei praestandae, de l. nostra cum qua concordat d. l. ... § sive quod ... attinet; quoad ... obs. d. ... § sive ..., ubi, et impensa non est ei praestanda ... omisso Cuiac. lib. 15. obs. c. 22. et Fab. ...

evenire

venire sese ut marmor ad marit. spectat, q. fructuosior fundus
reddit, n. tamen impensas deducat, puta in summitate fundi marmor inveniit, quo exciso illa pars fundi, quæ antea n. reddebat lapides tamen n. renascent. quo casu marmor q. ad eu. pertinebat, quippe eo in fructu n. est, cum id n. renascat, impensarum nom. continebit, nequaquam convenien. impensas, quas deducere debebat, q. fructuosior fundus reddit ex marmore, q. ei n. debebat.

Sed pos. ter.... ex la. 2. 32 de l. dot.
videtur in 2 de dot. ubi lapides excussi de fundo mulieris, n. ad marit. red. cum sensu venditionis, ... marit. sed tacite voluisse eos lapides mulieri pertinere q. ... quaesivit ... licere, et ideo pecunia ex lapidib. redacta dotalis erit, quemadmodum lapides fuerunt ... regula ... de l. dot. = Verius dicitur ad mulierem pecunia ex lapidibus redacta pertinere. q. lapides in fructu n. erant, ut ipse lex docet.

Ad §. Similiter.

Species lex. varie fingit ingenio m. expeditore ..., videlicet mulier ... maritus pepigisse, ut fundus dotalis ... matrimonio integro redderet, acceptis ... marito restituit; mulier tam. partem solvit ... an fructus ... fundi retineri possint ... an possit retinere ... possessio = Sed si ... species admittat quæ fingit maritum in necessariis impensis tantum impendisse quantum erat pars fundi, expensarum nom. retinere posse fructum pro ... fructus fundi, spectat ad hanc speciem lex. ... in l. si ing. 56. § ... d. dict. de l. dot. cui lex ... ut ... pendat, praemittendum necessarias impensas ipso iure dotis minuere l. 1. § 4. ... impens. in reb. dotal. l. dote 61 de ritu nupt. ... dote .... Praeterea ... hanc diminutionem, n. quoad corpora procedere, ... quoad dotis quantitatem, ita ut si dos valeat 220. ingg. immobilia ... erant, 100 quae marito ... dos ... 100 minuit n. ... minuunt ipsa corpora l. 5. de impens. in reb. dotal. 28 q. dicit. Hoc supposito ... ind. l. si ing. 56. § 3 dicit, maritus in fundum impendisse ... parte, quanti ipse fundus fuerat, quaerit an fundus desinat esse dotalis, et Scaevola ... referens ait dotale esse desinere, nisi mulier intra annum impensas marito obtulerit, quae ... ita temperat Paulus in fin. verò ut fundus dotalis esse desinat, interim tamen ... mulieri alienari n. possit ... Pauli, quae Scaevolae ...

Dicto

Tradcitio dirimur ob eius siue, ne scerit e, ut ipse Paulus fatetur impensas narias corpora n. minuere, sed quantitas dotis, quomodo fundus dotalis ee desinere potest, et caru quo talis redderet qui esset ratio inhibendi alienat. = Cuiat. lib. 23 obs. c. 13 a firmat versa illa, et magis est, ut ager ineausa dotis reuertat. sed interim alienatio fundi n. inhibeatur. nid. ... illa sane rat. q. fundus dotalis ee desinit, eius alienat. inhibere C. n. potuit q. nec l. Jul. ea prohibuit, lic et illa verba ... mulier sponte marito intra anni impensas obtulerit. Libent. esse ... q. temporis effectus n. ad ... sed ad leges vel ... spectare, qui Cuiat. emendatis libenter admitterem, quippe validissimis rationib. nitit, sed q. ... pugnat lex emendari, locus ei n. debet, expositus Fab. l. 1 ... sequi cogor, ait ideo dotalis ee desinere, sed impensis ... quantitatis ipse fundus valet, q. is mulieris interest, fundus fructu solo ei deneget, et quantitate suggerente dotalis ee, necne; ... tamen interim alienatio fauore mulieris, aut si forte maluerit.

Sed o. ... in l. 5. de impens. in reb. dotal. ibi: Ceterum heres faciet desinere ee fundum dotalis, et partem eius, qq. verbis Iu. docet narias impensas minuere corpora. = R. verba illa n. decissionis vim habere, sed suppositio, quasi diceret, si minuerent corpora, heres faceret ut fundus dotalis ee desineret ... vel in ... q. n. e admittendus. Cetera qui ... Fab. ut lex emendet illis verbis ubi ego admirer ... et ... rent, eiu certus sit dos pecuniaria ipso iure minui impensis necesarijs, et postea ipso iure augeri, q. dos ... in diminut. e qui in incremento.

CONCLUSIO I.

AN PROBITIO LEGIS IV- lis ad res mobiles extendat. discutit.

Verius e. rerum dotalium mobilium alienat. prohibitum n. esse ... ferit q. maritus absque consensu mulieris alienare ... lex mt. ex lapidicinis 32 de I. dot. ubi ait Pompo. lapides venditos ex lapidicinis, qui in fructu n. essent, si consensu mulieris vendant dotales, quasi diceret sine ... vendi n. posse

[illegible] pars [illegible] ita ex l. dotis de solu. matri. l. fin. C. de serv. pign. dat.

2 et obs. tex in l. estimatis l. 51 solu. matrim.

Soluto matrim. [illegible] res mobiles soluto matrim. restituere, quia alienatis sint, si alienatio neque volente, neque [illegible] muliere [illegible]. Rc. [illegible] haddit a Barb. n.o 75 [illegible] estimatis, idex vi [illegible] mariti ad vxorem cedere, ut colligit ex verb. tex. ubi [illegible] intercesserit. et ib. [illegible]

3 Deinde obs. tex in [illegible] res in l. 43 ad l. dot.

dot. 43 [illegible] marito prohibet alienatio rerum, que pondere, numero, mensura ve constant; q. in ceteris [illegible] argum. ab speciali [illegible] n. valere [illegible] rerum, quia vero sit [illegible] differentia restituere inter res mobiles fungibiles et que tum [illegible] n. recipiunt, [illegible] illa [illegible] n. tenet. restituere, si n. extent, sed sufficiunt, alie eiusdem bonitatis et qualitatis, at vero res que functionem n. recipiunt [illegible] tenet. restituere si extent; ubi ego addo in potestate mariti, si vero n. extent, earum estimat. Barb. n.o 76.

4 Praeterea obs. tex in l. 30 C. de l. dot.

l. in rebus 30 C. de l. dot. ubi Imp. rescribit, mulieri dari reivindicatis ad repetendas res mobiles, quas maritus alienavit; q. alienatio nullius momenti fuit; alias denegaret reivindicatio = Rc [illegible] 30 n. simpliciter, et absolute disponere, ut mulieri rerum omnium vindicatio, quas maritus alienavit, spectat; sed ita demum si maritus soluendo n. sit, q. quis [illegible] iurisprudentia pati n. videat, tamen faber mulierum idexterrit, ne dotibus suis careant, que limitatio ex eo colligit, q. ait tex. reivindicatis valere etiam [illegible] rebus estimatis, quarum alienatio prohibita marito n. e, unde fit, ut si possessor mulieri pretium offerat, a reivindicat. mulierem excludat. Barbo. n.o 79.

5 Sed hinc obiicies si maritus n. soluendo fiat n. poterit libertas seruo dotali prestita competere, et subsistere, sed a muliere seruus manumissus petet. Barb. n.o 80 in fi. ita existimat esse resoluendum motus ex tex. in l. 1. C. de serv. pig. dat. et ex tex. in l. dotale 21 de manumis. sed ea iura [illegible] subsistunt libertatem impediri; unde distinguendum e. [illegible] q. seruo dotali libertatem prestat, soluendo e. aut n. [illegible] casu libertas [illegible] cum a domino prestita sit, et licet postea maritus n. soluendo efficiat, libertas n. retractabit ex principijs iuris [illegible]

semel

Semel inst. qq. ex caus. sinv. maritus n. sit soluendo libertatis dato nullius momenti ē § in fraude inst. eod. = Animaduertendum praeterea ē. ind. l. 4. C. de seru. pig. dat. n. ideo manumissionem impediri q. maritus n. soluendo sit, sed q. uxoris pignori datus fuerat l. 1 v. l. generaliter 29. q. et agg. C. de remission. pign. si quaeras quomodo ipsi mulieri res sua pignori dari potuisset. R. q. exercitium dominii penes maritum ē, et in eo utilis ē pignoris constitutio, q. maritus n. potest manumittere seruum pignori datum, nisi consentiente creditore.

6 Notandum quoque ē. maritum proprium seruum uxori debere restituere, nisi eius uoluntate manumisit argum. tex. int. in summa §. si uero [illegible] de sdic. indeo. Baro. n. 81. = Denique repugnat lex int. in re uxoria 30 C. de l. dot. dum insinuat usucapionem rerum dotalium tam mobilium, quam immobilium prohibitam ēē.; q. prohibita ē. alienatio rerum mouilium. R. in ea parte illius lex n. prohibuit usucapi n. posse res mobiles de qq. lex Julia loquuta fuerat; q. ut percipiatur sciendum ē. legem Jul. n. specialiter prohibuisse alienationem praedii dotalis, sed tantum praedii Italici, n. prouincialis inst. qq. alien. licet vel n. Erant Italica praedia quae intra fines Italiae iacebant Prouincialia v. quae in Prouinciis Populo Romano adquisita et haec praedia prouincialia n. absolute in dominio erant dominii, sed tantum dominio bonitario, q. res nec mancipi erant Ulp. in fra. c. tit. 19 §. 1. Hinc erat ut praedia prouincialia usucapione adquiri n. possent, q. usucapio plenum dominium tribuit, sed tantum praescriptione quae quidem ē. exceptio temporis legitimi = Hoc supposito docet Julianus, exceptionem legitimi temporis, hoc ē. praescriptionis praedii prouincialis, de quo lex Jul. n. fuerat loquuta mulieribus [illegible] n. posse, nisi ex tempore quo actionem de dote mouere poterant.

7 Sed obs. uerbum usucapionis q. extat in d. l. in rebus 30 §. omnis, de quo inducitur n. tantum de praediis prouincialibus sed etiam de Italicis sensisse Imp. = R. uero quod illud fecisse ut comprehenderentur res mobiles, quarum alienatio cum prohibita n. sit, recte usucapi potest. = Unde dicendum ē. Julianum uno verbo id dixisse, ut usucapio rerum dotalium n. procedat v. mulierem, vel haeredes eius, nisi ex die quo petere potuit. Et si quaeras quae res dotales usucapi possint; reg. mobiles alienare licet omnes; et immobiles prouinciales ante Iustin. d. §. 1. qq. alien. lic. d. l. uni. §. et cum res de rei uxor. a l. v. Curat. quae sic enucleabis 2. q. 3 Pap. de adulter.

inde licet

In [illegible]

[illegible] aduers, [illegible] solet [illegible] alienatis [illegible] [illegible] in [illegible] sua [illegible] inde in rebus ab [illegible] nong [illegible] cedere [illegible] [illegible] mulli post [illegible] ut ex subiectis [illegible] ex [illegible] intelligenda, ut [illegible] cum [illegible] reale, ita [illegible] vendita [illegible] reddat [illegible] empt. [illegible] mag [illegible] habuerit [illegible] iungenda sunt [illegible] Bar. n.° [illegible] 4 [illegible] textu auth. ut immobilia ant. [illegible] nulli, n.° 16 quo late [illegible] eund. Bar.

[illegible] [illegible] immobiles [illegible] alienari [illegible] alien. [illegible] donatio [illegible] [illegible] matrim. [illegible] [illegible] ad maritu [illegible] L. ult. [illegible] [illegible] hypothe[illegible] [illegible] et [illegible] durante matrim. [illegible] auth. [illegible] q. [illegible] nuptias [illegible] [illegible] ad uxorem [illegible] erat, [illegible] auth. [illegible] [illegible] nuptias [illegible] immobili[illegible] sit alienari [illegible] posse [illegible] [illegible] muliere, [illegible] [illegible] [illegible] res immobiles [illegible] alienari [illegible] mulier post [illegible] ratag [illegible] alienat. [illegible] id [illegible] de dote [illegible] ad [illegible] alienatis [illegible] rati[illegible] post [illegible] Bar. n.° 14. [illegible] verba [illegible]

Doctrine.

1. [illegible] alienam [illegible] alienatis [illegible] ali[illegible] [illegible] vindicare. Bar. n.° 15. [illegible] a iure [illegible] [illegible] [illegible] utilitatis, vindicabitque nomine [illegible] uxoris [illegible] [illegible] uxoris et [illegible] unde alienare quis inten[illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] post [illegible]

2

[illegible] alienari

non

Non tenet.r de evict.e, q.a phibita e. s here, idq in uxore et emen-
te sciente rẽ alienã, p.tiũ recobere n̄ potest, nisi p.ti uulẽ de
evict.e stipulaverit ... de evictione, sed venditori id n̄ reti-
net, immo fisco aplicat.r

3 ... Mulier decipiens emptore asserens rẽ dota-
lẽ n̄ esse, n̄ audit.r eã revocare nec obs. argumentũ ex vi inducti
desumptũ ex ... de ritu nupt., q.a ibi matrim.s n̄ va-
luit, scilicet obstante dolo, q.a phibitiones in fabore ... n̄ habẽ
... , et dos n̄ ẽ ibi, neque ẽ matrimoniũ. Barb. n.o 45.

4 Mulier alienã-
... sentiens, et iurans n̄ venire ... , etsi marito postea solvendo n̄ sit,
... eã venire n̄ potest, nisi enormiter ... , ... sciret maritũ solvendo
n̄ esse = Sed adversa ... auth. sive a me. obstat Auth. si qua mulier
Code ... ubi ... sentiens mulieris ... ... , eã n̄ obli-
gat. sicut marito simul in eodẽ ... obligat.s esset, q.a idq di-
cendũ ẽ in alienat.e donatiõis pp.ter nuptias v.e Barb. n.o 58. ... ẽ.
in obligat., nã mulier facilius ... obligat.r, q.a n̄ videt res
alienari pignorat.e = Sed hoc solutũ ... ex verbis tex. immo
... alien. licet ... consentiente muliere ... obliga-
... alienatiõ phibuit; quare dicendũ ẽ ad Auth. ... ad do-
nat.e pp.ter nuptias, at in d. Auth. si qua mulier agi generaliter
de reb. dotalibus.

5 Contra repugnat ... iubemus C. ad Velleian. ubi res
L. iubemus C. ad Velleian. mulieris dotis consentiente ea posse alienari, vel aliter obligari. R.e
id pcedere in reb. que dotales n̄ sunt. = Sed obstat ex. in ...
... Curat. ... ad ... ind. S. L. et ad de ultima verba n.o 65;
ubi inde Curat. sic interpretat.r, ... casus ... in d. S. L. aliud
q.d ... dote erat obligatu pignus, et hoc casu distingue; si mulier di-
simulans pignoris obligatã ob causa mutui consensit ... pignorat.i
n̄ gaudet Velleiano, q.a decipit ... , si v.o expresse sciat, Velleia-
no mulieri subvenit, q.a pignoris remissio intercessio ẽ. = Sed
... in ... eodẽ = R.e in hac specie mulierẽ noluisse renun-
ciare pignus, sed potius retinere, et obligati ... = Resolutio
... ẽ igitur posse mulierẽ renunciare hipothecã pp dote ...
... in fabore mariti d. ... iubemus ... C. de ...
... ... Pro concordia dicendũ ẽ iure Canon.o ... iuramento ... ; de iure v.o civili ... , ... in Auth.
hoc sacram.tũ puberũ. Barb. an.o 74.

6 Cõs. L. ... 21 ...
Pact.

Ba.[illegible] uriat. Cuiac. lib. 2 Pau. ad Edic; disputat pacto soluto ma[illegible] [illegible] Ildefonso
himo. a coniuge mulier, q. ante vel eo durante nullus fuisset
crediti [illegible] de pact. dotal et colligi potest ex L. eos
eod. tit. Neque obs. munere decii, q. quemadmodum restituta dote
mulier potest alienare, ita eo eius actus obstet illa quoque pos=
sit remittere pact. interpositas. Et haec satis sufficiant,
in quibus finem dabimus in laude SS. Trinitatis
Intemeratae que Mariae virgo dei e agrarto
D. Ilde Ildefonsi et tandem laudis in
D. Antonii Abbatis gloriam,
incuius festivitate feli=
citer ab hac scriptura
manus abstuli. die.
17. mensis Ia=
nuarii anno
1662.

PROLOGUS.

[illegible] cunctis Pontificio, et canonici, et civilis peritis, in uno in alterum sive [illegible], magno pudore exclamamus: obsequimur divinam iussionem, iterum protinus supremo Iudici, cui resistere inverecundum est, oratque [illegible], quam ille constituit cuius est, vel vel ipse sermo indicit, ut est apud Cassiodorum lib. 6 formula 3; absit tamen ambitionis nota, nostra enim sorte difficulter. [illegible] circumscriptionis, intra occupationis non [illegible], nec vos ultra illum audet, si propter hec diversa itera aliquis distraxerit, sit nobis adversus liberorum ipsa obedientia solatium.

De sistendo usurarum cursu electa nonnulla ultra vulgi captum expediunt ad L. si pro te C. de usuris. Authore D.D.D. Francis. de Puga.

1 Hec species: mutuaverat Sempronius 100 Probo, stipulatus Nostri textus species proponit. que fuerat minores usuras; minores scilicet ita demum, si intra prefinita solutionis tempora cessatum esset in minoribus solvendis; decessit Sempronius relinquens filios impuberes, quibus fortasis testamento designaverat tutores. Probus pecuniam quam dependerat minores usuras, obtulit tutoribus: dubitationis fuit an ex eo quod minorum usurarum pecunia non fuisset obsignata a Probo, sed duntaxat oblata, usure maiores mitterentur, exigique possint. Consultus Antoninus Imperator respondet usuras maiores commissas non fuisse, nec exigi posse, si apud iudicem datum apparuerit per tutores filiorum Sempronii, ob [illegible] pecuniam oblatam non accipere. Progreditur Antoninus; et ait; deposita sorte principali a Probo, nec in usuras minores esse [illegible].

2 Hec est nuda propositio, et facti contingentia, et decisio nostri textus, quam ut exponamus methodica lustratione, illud animadvertere dignum est; apud Interpretes acri fuisse [illegible] agitatam questionem, de cursu usurarum inhibendo. Accursius in L. acceptam 19. C. de usur. et alibi passim existimavit sola oblatione non posse cursum usurarum impedire debitorem obsignatione, quae

requiritur

Requirit adhoc etiam liberet principali; secund. Sesbar de ratiocinat. cp. 6. n.º 9.0. Barb. in l. si mora 10. n.º 79. .olim mali Brison. de solut. lib. tit. de obsignat. Carrig de obiat. p. l. q. 6. tit. de oblat. verbali n.º 26. Sitanij ad l. q. Rom. §. Seya de V.O. in lectionib. Donell. lib. 16. com. cp. 13. et ad l. q. Rom. in pn.º n.º 2, item ad §. Seya n.º 4; et alij relati ab Squifordeg. lib. trac. 2. ante quest. 19. ching. 3. horu precipuu fundamentu extat in l. acceptu 19. C. de usur, in l. si creditor C. eod. ibi n.º decisum ee. diverte videt.

3 Aserunt alij sola oblat. usuras sistere, inter quos meus Aurensan, Gaspar. Rod. de ann. reditib. lib. q. 15., et alij quos meminit Squifordeg. preictato loco, et Osu.º in notatis ad Don. cp. 13. Moventur interpretes hij ex l. q. Rom. §. Seya in fin. de V.O. ibi iure usuras sisteri; et in l. pen. de nautico fenore, deinde adstruunt sua opinione, argumto. ducto ex tex. in l. 2. C. de pac. inter empt, ubi oblatio actione parit, etia ad fruct.; q.º multo magis offerenti dabit exceptione, ex Reg. tex. in l. cuidam, de Re. Iur. cu vulga.

4 Alij media via eligentes discrimn. fidere duvitatione absolvunt, distinguunt que inter usuras devitas ex conventione, et inter devitas ex mora, has sistere sola obligati aserunt propter obsignat., et deposit., illas v.º sola oblat. n. inhibere, sed ad cursu earu sistendu necesaria ese obsignat. et deposit. Ant.º Fab. de error. pragm. deca. 22. erro. 5. et lib. Sec. cp. 1, et in ration. ad tex. in l. Celsus 23. §. item de recep. arbitr. et ad tex. in l. 7. §. sed et si de minorib., Cui.º trac. 8. ad Afric. in l. si solutur 39. de solution. et recitationib. ad tex. in l. q. Romy §. Seya; a quoru senta. n. videt. abhorrere Menoquius de arbitrarijs signato loco ab Sqfordeg.

5 Hec senta, qua ut verior., pluribus annis ia in Academica certat. propugnavi, sequ.. pvat. Offerens n. e in mora, cu pipsu n. stet, sed p creditore, quomins pecunia accipiat., pinde oblatio ipsa mora emendat l. interdu 7. 3 in fin. de l.º O. l. si servu 21. § si equi, l. q. dec. 72. in pn.º de soluti; q.d nec ipse Don.º dissitet lib. 16. com. cp. 2. verbs devitoris opera finit mora; cu igit in creditorib. bone fidei, n. ex vente, sed ex mora, officio iudicis devenant usure, l. 54 locat. l. Lutius 24 depos. l. cu quida 17. §. ex locato de usur. Cui.º lib. 3. quest. Pau. in l. licta de reb. cred.

et l. 4.

Et l. 4. vers. Eius in l. publica 26. §. 1. depos. et l. seq. quj dicta in l. 24. eod.; usurae enim non propter cursum petendum, sed ob ter moram debendi infligunt. d. l. cum quidam 17. § simi-litter de usur. l. Titio 87. § usuras de leg. 2; earum cursus sistit per oblatum mora emendata, ex qua proficiscebant: mora autem esse habet ex parte debitoris illo admixto dolo seguno solo, et tempore pecuniam non obtulerit: ex parte creditoris si sine causa oblatam recusaverit; quae oblatio solare-quirit, ut impediat moram, vel inducat tam ex parte debitoris, quam ex parte creditoris: late Rich. disp. de mora, et Ziglerus relatus ab ipso Ant. Fab. decad. 22. err. 8. Sed prodeg. d. tract. 26. q. 2. [illegible]

6 Caeterum in debitis stricti iuris, in quae usurae debentur, non ex officio iudicis, sed ex convent. (nam in mutuo citra stipulat. vinculum non debent. l. Titius 24. vers. pecuniae quidem [illegible] verb. l. 3. C. de usur.) oblatio sola non sufficit ad sistendum usurarum cursum: quippe oblatio per se duntaxat potens est ad emendandam moram; at usurae de quibus loquimur non ex mora, sed ex convent. debent., quas propter earum cursum inhibere non valet; quod secus est, necessarium esse obsignat., et deposit., ad hoc, ut cessant; quo sensu Imperatores ad similium usurarum cursum inhibendum, obsignat., et deposit. requisiverunt in d. l. si creditores petend. l. acceptam C. de usur. in quibus locis pecunia debita erat ex mutuo, et ex ipsis manifeste liquet, eo scienter usurae debitae erant ex stipulat., et convent., non vi. ex iudicis officio; itaque ex recta iuris ratione obsignat., et deposit. desiderantur, ut earum cursus sistat, et ex hac interpretatione facile dilui. Il. sent. fundamenta.

7 [illegible] Ne tamen impro-[illegible] obsignat. doctrinae intelligentiae animadvertere debes cursum usurarum in debitis [illegible] sola oblat. sisti, non sublata mora, quae earum debendarum causa erat, necessario requirit, ut tollat effectum, usuras quae recurrere desinant; quippe [illegible] mora causant, hoc tamen ita intelligendum est, ut ad [illegible] sistendas, sit sufficiens oblatio, ad [illegible] [illegible] et debitas ante oblat.; [illegible] debitor [illegible] adhuc [illegible] in mora [illegible] non est, [illegible] necessaria est obsignatio, et depositio, ut debitor ab earum obligat. liberet., eo modo quo necessarium est,

ut liberet

ut liberet a sorte principali. Ant. Fa. in suo Codice lib. 8. tit. 29. diffinit. 4. Sq fide et alij s. laudati.

Exponit^r lex in l. q Romæ § Seiæ de l. O.

Sed adversus nostram sententiam non leviter facit tex. in l. q Romæ. § Seya. de l. O. hic enim speties; inter heredem pupillæ, et tutoris heredem controversia erat de tutelæ rationibus transact., discesserunt aliter data certa pecuniæ quantitate, ut assolet fieri, toto tit. de transaction., et in eius Rubr. Antonius de Lem, heres tutoris maiorem partem solvit, de residua cavit pupillæ heres, rupto transact. placito, et fide, egit act. tutelæ, q pacti except. opposita victus è provocavit ad Prefectum Urbis, et deinde ad Principem, ut in l. Emilius de minori: Prefectus urbi, et Princeps eius provocatione separatim pronuntiarunt. questionis fuit cum ex herede pupillæ mora intercesserit, quominus pecunia deducta in stipulationem ab herede tutoris solveret, nec tale pecuniam petierit, an si deveantur usuræ ab herede tutoris: respondit Scevola iure usuras non deveri, ea tamen adiecta condit. si Seya non cessasset ex stipulat. pecuniam offerre. Scevolæ sententiam sic expendo: in presenti erant devitæ usuræ ex stipulat., ex contractu scilicet stricti iuris, ut manifestum è. ex illis verbis si Seya non cessasset ex stipulat. pecuniam offerre, et tamen sola oblatio facit, ut ipso iure usuræ non deveantur; ergo frustra distinguimus inter usuras devitas ex contractibus stricti iuris, et inter devitas ex contractibus bonæ fidei, siquidem ex stipulat. devitæ sola oblat. sistuntur.

2\. Cuiacius, ut dubitationem exponat, asserit usuras devitas fuisse ex tutelæ iuditio sine stipulat., iuditium autem tutelæ bonæ fidei è. § actionum 28. inst. de action., unde cum ille, q offert in mora non sit, sentit Cuiac. oblationem solam sufficere, ut usuræ non deveantur iure, idest, ipso iure ubi hæc vox accipitur in l. te. qz mod. usucap. amitt. l. si eq. § 1. depositi. Suadet^r hæc interpretatio ex illis verbis, et apud iudicem tutelæ egit. ex quo infert^r fuisse a pupillæ herede intentatum iuditium tutelæ, quod contra iuris regulas intendere potuit ex eo quod transact. solo pacto facta non extincta fuit tutelæ actio l. sive apud C. de transact. cum vulgatis, pacto enim actio non tollitur. l. iurisgentium 27. § pactum de pactis; sed bona Cuiacii

Cuiac. interpretationem reijcit.

venia dicerem, eius interpretationem esse minus congruam Scevolæ responso, nam cum tutelæ questio sopita iam esset transact., opposita except. pacti, Seya quæ heres pupillæ obeam causam

victa

dicta esset, frustra dubitaret de usuris, quæ deberentur ex tutelæ iudicio, quod iam extinctum erat, proposita exceptione pacti: accedit quod quæstio de usuris proponitur postquam Principes heredis dubiis tutelæ iudicio agentis intuitu provocatus pronunciaverit; quod cum inspecto exeunte effectu adte transactionis usuræ ex illo iudicio non currerent; nulla potuit de ipsis esse dubitatio, ut pote iam extincta causa, ex qua proficiscebantur: deinde, si attente verba Scævolæ scrutetis, invenies fuisse debitas usuras ex stipulatione.

10 Dices pro lucro transactionis fuisse Pro interpretatione undefe interpositam super actione tutelæ, quæ bonæ fidei. d. § actionum de actioni, consequenter deberet iudicari bonæ fidei, nam transactio assumit naturam illius facti super quo interponitur. Alex. ind. §. Seya. Glossa in l. ult. C. de in integ. restit. Bartol. et alij ex antiquioribus in ... subsequentem. C. de transact. et ... in ... ... de dolo, nec poteris respondere sortem debitam fuisse ex stipulatione, quæ pro residua pecunia fuit interposita, ibi restipulavit, cum verba de stipulatione explicant omnes interpretes ex l. sancimus. C. de ... S, nam stipulatio etiam interposita super iudicio bonæ fidei illius naturam induit. argumento textus in l. l. § 14. ut in possessionem legat. Bald. in l. dolo. C. de inutilibus. Glossa in l. si quis ... aliter de V. O, quod actio proveniens ex stipulatione, licet ipsa stipulatio sit ex stricti iuris deberet censeri bonæ fidei, quod stipulatio interposita sit super tutelæ iudicium; quod bonæ fidei esse iuris principia clamant: hæc tamen omnia facile evanescunt, quoniam stipulatio non firmandi iudicij, tutelæ causa interposita fuit. quod necessarium erat, ut sortiretur illius iudicij naturam, d. l. l. § 14. ut legatorum, potius enim interposita fuit, ut iudicio tutelæ succederet: tantum abest, ut interposita fuisset pro firmitate illius iudicij, animadvertit sapienter Iason pluribus antiquioribus laudatis ind. §. Seya.

11 Aliter so- Alia intelligentia verbi licet explicari Scævola; heres enim pupilli rupta transac- Scævolæ datur. tionis placito, agensque rursus actione tutelæ, fecit, quominus pecunia ex stipulatione debita obsignari non possit, nam quo usque a Principe eius provocatio ... fuit pronunciata, dubium erat ex quo titulo obsignare deberet tutoris heres, an scilicet ex iudicio tutelæ, an ex stipulatione, proindeque ei imputari non posset, quod pecuniam non obsignaverit, satisfacta Seya exigere, quod præstare potuit, nempe obsignatam pecuniam

quæ

Quæ si hæres pupillæ recusat, Seya n. potest ulterius progredi
accipiti enim reddidit hæres pupillæ solutæ tutoris hæredi,
nã si iudicio tutelæ victa esset, vel iudicis imperitia, vel sor-
dibus frustra obsignaret ex stipulatu minore quantitate tran-
sactione expressa; obsignari enim debet tota pecunia debita
ut liberet obsignatio. l. 9. Romæ in prin. de V.O. de qua Fab. lib.
2. coniectur. cap. 1. Gilium Marius lib. singularis opinionis adversus
Ant. Fab. excp. l. Firmatur hæc solutio ex tex. in l. nemo. 22. Gull
de V.O. in illis verbis, et hic moram videtur fecisse, qui litigare ma-
luit, quam restituere. de qua Cui. in l. 26. et in l. si ex legati 23
de V.O.; ubi etiam Doct. Duar. Gifanius, et Emilius Ferretus,
quæ verba adaptari possunt hæredi pupillæ, in specie quâ dis-
cutimus moram etenim videtur fecisse eo ipso quod malluit litigare
quam transactioni stare: unde altera n. minus gravis recrudes-
cit dubitatio, nã si hæres pupillæ in dolo ē, eo ipso q. litē ele-
gerit, ad q. novæ ipsius moræ desiderat Scævola in accipi-
enda pecunia, quæ transactione designata erat, et ad q., uberius
mora clarius innotescat, asserit nunquam petiisse pecuniæ ex sti-
pulatu debitæ.

12 Plura in hoc tex. comminiscuntur interpretes, ut
eius difficultates effugiant, quos refferre, et refellere otiosum n.
ē, Ducamus nos de reliquis alia; et inprimis operæ pretium
ē animadvertere usuras debitas fuisse ex eventu stipulatu,
scilicet, nam aut ex iudicio tutelæ deberi n. possent lite fini-
ta, et opposita exceptione pacti, restat ut ex stipulatu deberentur
ut in superioribus firmavimus, in illis verbis, ex stipulatu
pecuniæ offerre. 2°. et illud observandum ē: quæstionem in d. §.
Seya. fuisse de usuris decursis, postquam lis fuit finita, nam de
cursis durante lite nulla poterat esse quæstio, siquidem hæres
pupillæ accipiens reddiderat solutas causæ, agens vetere actione
tutelæ, nec ante litis eventum tutoris hæres liquidam pecuniam de-
bebat; quo circa ei imputari n. poterat, cur n. solverit, aut
n. obsignaverit, ut in antecedenti in fine demonstravimus
ex qua observatione interpretatio proxime adducta sua sponte
corruit, quippe cum n. fuisset quæstio de usuris cursis pen-
dente iudicio, liquidum erat debitum, et consequenter et poterat
solvi, et obsignari.

13 His suppositis, quæ n. interpretationes ster-
nunt via sic fingenda species ē. Hæres tutoris (supposito con-
versiæ tutelæ, et transactiæ.) residuum pecuniæ partem promisit

Nostra species vere fingitur.

subea

Ducea dictis si in eadem pecunia soluta n. sit, pmitto
usuras remittes, aut debes? Sed dicas incurrere nos divinatio-
nem, Rem nxine quirere, Dom. scilicet ind. §. Seya ita pre-
sit fingit: accedit, quod ilevos sit. siectabo p tali specie et potuit
in Libertis; si Seya n. cessauet ex stipulat. pecuniz offerre:
quasi Scaevola rescribat dictis qui usurarum conventioni fuit ad-
iecta ... de cursu usurarum; sed Scaevola iure usuras
n. deveri, si exiit ... sub qua ... et minus..

14 Huius rei
elegans e. iuris ratio derivata ex illo principio quod docer- Supradictum ... [illegible]
mur ... habere pro impleta, quotiesp ... n. extat, cuiuset
... extat persona e adimplenda, de quo in L.
q. concubina 29, alias L. q. quatuor 36. §. uxori de leg. 3. L.
Titia 54. § siea dictis de leg. 2. L. 3. §. fin. de cond. et dat. L.
iure civili 161. de R. iu. L. iure civili de cond. et dem. L. 1. C. de
his qui sub modo ... 3 §. n. solu 10. L. 28. de sta... liber. Vinn.
in prac. lib. 2, § sup heredes. Ex iure canonico cp. imputari,
cp. cum n. extat de R. iur. in 6. Ex Regio iure L. 14. tit. 4
de las condiciones quese ponen enlos Testamentos. part. 6. Bene-
dicts. Pinelus lib. 1. selec. cp. 5. Duar. ad tit. de cond. in... cp. 6.
Dom. lib. 3. m. cp. 34. ubi Osual. Otoma. lib. 5. observ. cp. 8. Sar-
miento lib. 2. select. cp. 2. an. 10. Cuit. lib. 14 obs. cp. 2. et lib. 17. cp. 22.
Costa lib. 2. selec. cp. 4. et cp. 11. etin §. et quid si tanty p. 10.
n. 25, et in L. ... § si arbitratu de cond. et dem. limita...
6. ... Mabica de ... ultimarum voluntatum lib. 11
tit. 18. an. 31, et alii quos ... omitto; cu igitur in spe-
cie qua disputam, Seya obtullisset pecuniam, et p heredes pu-
pilli ... oblatam accipere, ... Scaevola pmissi ...
rum usuram n. extitit, imo extitit ... ex oblatione a Seya
facta, et ex recusat. heredis tutoris; unde rectissima iuris
ratio respondet Scaevola iure usuras n. deveri, si Seya n.
cessasset ex stipulat. pecuniz offerre.

Dices adhuc post oblat. ... difficultate ... ponit.

15 ... longius progredisse in obsignatione, scilicet pecunie,
qua deficiente n. posse ... impleta censeri, nam ad hoc ve-
... e. dicere post oblat. debite ... Seya n. solvere ... ob-
signare potuisset, et obsignatio habeat ... solute L. Acceptam
C. de usuris. L. obsignat. C. de solution. Deinde ... du-
pliciter

Pliciter potest, vel in forma specifica l. g heredi 44. de cond. et dem. vel vulgatis, vel in eq^{ti}pollenti l. simaleter C. de subst. ethrusit., l. mulier 22. ad trebel.; neutra potest dici in specie opposita, cum nec pecunia soluta fuisset, nec eius facta esset obsignatio; que soluti equipollet; q^e. conditio pro solutis non potest haberi pro impleta.

16 Respondeo posse in presenti considerari obligatum principalem, a qua ut reus se liberet, aut debet solvere, aut obsignare, unoque aut altero subsecuto remanet liberatus, accessiones que omnes tollunt obligat^{e} principali persoluta, aut obsignata sublata. l. ult. C. de distr. pignor. l. ult. C. venditore vendita pign. impedi. non posse. l. nec creditores 10. l. ult. C. de pign. act^{e}. l. ult. C. qui potiores. l. creditor 20. de pignor. iuxta cuius principium observata

Difficultati respondet.

intelligunt Legistae C. qq mo intelligenda sunt iura. in l. ita C. qq mod. pig. vel hipo. l. potiores 10. § ult. l. qui rebat 20. q potiores, l. eg. tit. C. eod.; sublitque similiter predicta obsignatio usuras que currere ceperant l. 1. § Papi^{s} l. tutor 4 l. § Satius de usuris; impedit que procul dubio ne incipiant, que ante ipso obsignati debere non ceperant; et denique obsignatio quoad omnes iuris effectus regulariter habet pro solut^{e} l. 64 de fideiuss. l. q mutuo 57 § 1. mand. l. 8. tit. 14. part. 5. l. 14. tit. 12 l. 38. tit. 13. parti. 5, in quo differt obsignatio a blat^{e}, sic exceptas casus l. 1. C. de susceptoribus prepositis, et archariis, et alios quos acurate congerunt Larrea alleg. 1. tha. decisione Granatensis decis. 13. et seq. Rodriguez lib. 1. de annuis redditibus q^e. 15. Brison. l. 2. de solution. tit. de obsignat^{e} honoratus Leotardus de usur. et redditib. de la l. cap. 3.

intelligunt Legistae C. qq mo intelligenda … pig. vel hip. l. potiores 10. § ult. l. qui rebat 20. q potior. l. eg. tit. 10. C. eod.

17 Alio etiam modo potest considerari oblatio debite quantitatis non ad effectum liberatis, sed ut eius solutio fuit in conditione ad usurarum cursum, quo casu non requiritur solutio vera, aut obsignatio ad hoc ut sistat usurae, sufficit oblatio devitoris, et creditoris recusato, quoniam licet verum sit, adhuc pecuniam solutam non esse, nec haberi pro soluta ad liberatum devitoris, sufficienter tamen conditio intelligit pariter esse pro oblata, nam etiam dicitur dicere. ex lectione pro creditore, quominus pecunia solveret, q^e. satis est, ut conditio habeatur pro impleta ad sistendum usurarum cursum. d. l. de iure civili de R. iur. l. iure civili

de condi:

De ser. et dem. d. l. g. subinq 29. §. uxori de leg. 3. a qualijssiis ... allegatis; nec aliquid facit ad Seya pecunia ex sponte ... deinde n. obsignaverit, neq etiam ipso ... gravare potuisset ... in ... emendaverit ... effectu ... ad ... illius in cuius persona erat adimplenda ... ut ... habeat, adque ... sufficit, ut ... creditor ... recusare pecuniam ... ... adimpleri in forma specifica vel in aequivalenti; hoc est per ... in d. l. mulier 22. ad Trebel., et in l. mater. C. ... et a ... maleta ... in ... illius, qui recusavit accipere, ut in ... animadvertis.

18 Sed antequam ... habeam illustrare ... inter ... primi ... ex qua lucis capit Imperator in L. si fundus 2. C. de pact. inter empt. ubi si fundus vendi- Intellegit. Lib. fundus 2... dep. tus sit ea lege, ut sive venditor, sive eius heres pretium ... inter emp. et vend. ... vel intra certa tempora solveret, restitueret, postea quae heres venditoris pretium obtulerit, et emptoris heres accipere recusaverit; affirmat Alexander actio ... vel ... praescriptis verbis vel ex vendito heredi venditoris; in qua ... haberi ratio eorum, qui post oblatum ex pacto quantitatem ex eo fundo pervenerint ad emptoris heredem ... ex ea ... ratio ... qui docet ad implere ... oblatum, quando pretii solutio ... in ... quo circa ... de retro vendendo in d. l. 2. ... apposita, ad cuius adimplementum sufficit ... heredem venditoris, ... emptoris heredem, ... post oblatum heredi venditoris, quasi existente ... pacti de retro vendendo, quoniam ad hoc ut habeat ... adimpleta, ut in praecedentibus diximus, non ... necessaria solutio, aut obsignatio, sed solum recusatio, et oblatio.

19 Dices: ideo fuisse ... adimpletam ... oblatum in d. l. 2. quoniam ... contrahentes ... posuerunt ... pretii solutam, sed dumtaxat ... oblatum, ibi: vel intra certa tempora obtulissent: quo casu mirum ... existere ... oblatum, ... regit voluntas. l. ... de ... et dem. l. 19 ... de leg., et ... fuit voluntas contrahentium in d. l. 2, ut fundus restitueret, quando pretium oblatum esset. Eludes facile argumentum ... animadvertens

nullum

Nullus ex interpretibus ind. l. 2. dubitasse verbum illud obtulissent, idem valere ac solvissent, neque enim frequenter oblatio accipitur pro solutione, ut in l. qui reetat 20. § 1. et oblata, idem soluta ff. §. omnium interpretum praecisorum, quod potius etiam l. 6. §. qui paratus qq. mod. pign. et aliis passim docet Brisson. de V. S. verbo oblatio; et Franzius de verbis Iuris eodem verbo; quod cum ita sit, eleganter respondet Alexander, satis factum esse conditioni oblatis ind. l. 2. et si vere solutio esset in conditione Alexandri dubitantis habitum. Alexandri, et praecipue indanda actione praescriptis verbis, leg. afirmetacti ex facto competere, in quo non immoror, ne tractatus nostri excedam terminos; videndus Velasco alios referens in rixis et certaminibus Proculi, et Sabini fol. 274.

20 Vera nostri tex. interpretatio tradditur.

Ex quo itaque quasi manuducimur ad interpretationem nostri leg. septe 9. ff. de usur. in qua cum usurae maiores promissae fuissent sub illa conditione, si minores solutae non essent, etsi eo casu, quo deberent incipere ex conventione deberentur, tamen antequam currere coeperint sub conditione deberentur, idcirco cum ei conditio insolute minorum usurarum fuisset apposita, ex sola satis intelligitur ipsi parte, si minores oblatae sint, et eas creditor recusaverit; ipsa vero doctrina circumscribenda est intra terminos adimplendae conditionis, ut maiores non debeantur usurae, neque ut a minoribus quoque debitor liberetur requiritur obsignatio, l. acceptam 19. C. de usuris, sicuti et necessaria obsignatio est, ut liberetur heres emptoris ab obligatione pretii ind. l. 2. C. de pact. inter emp.

21 Explicatur tex. in l. mulier ult. de Lege commissoria.

Obijcies, ut forsitan nove textum in l. mulier ult. de L. commiss. ubi mulier Gayo Seyo vendidit fundos, arrhaeque nomine accepit certas pecunias, et residua pecunia, ita pactum fuit, ut si in bas tempora statuta, et praefinita non esset soluta arrhas perderet emptor, et inempti fundi essent, die statuto soluti cum venditrix absens esset, emptor sacculum cum pecunia signatorum signis obsignavit, postera die nomine fisci emptori fuit testatum, ne venditrici pecuniam exueret, antequam fisco satisfaceret, venditrix enim erat fortasse fisci debitrix, quaestionis fuit an in Lege venditionis emptor amisisset; respondet Scaevola emptorem non amisisse in Lege venditionis, et consequenter fundos non esse in ea causa, ut a venditrice vindicari deberent. Dubitatio ita expenditur; necessum fuit pecuniam obsignare,

ut in l.

Ut in l. dicta stractui emptor non emisisset; quia non sufficit offerre pecuniam; quo eius solutio sub conditione fuit recepta.

22 Ad eiusdem difficultatis enodationem, sciendum est, legem commissoriam esse, quod pactum venditionibus adijcitur, ut si ad diem certum pretium solutum non fuerit, fundus sit inemptus: quod pactum non facit contractum conditionalem, sed dumtaxat operatur, ut sub conditione resolvatur. l. 1. de l. commiss. l. si fundus 4. Cod. tit. cum alijs. Donat. in l. bona fidei C. de pactis nº 11. Cuiac. illo. quo Pap. in l. pacta 72. de contrah. emp. Alciat. lo. 5. paradox. cap. 1. Otoman. lib. 6. obs. cap. 14. Velasco in rix. et libertate. Pabuli, et Sabine fol. 724. Aliud enim est sub conditione fieri, aliud resolvi pactum sub conditione; quia reddit conditionale pactum; illud vero purum pactum relinquit, resolubile tamen sub conditione; in potestate autem erit venditoris pactum resolvere pretio non soluto intra praefinitum diem, nec invitus venditor non exerceat legem commiss. de tacite volens: illud enim pactum gratia venditoris appositum est, ideoque poterit amplecti, vel repudiare venditor: argu. tex. in l. pen. C. de pact. etiam tacite probat tex. in l. cum venditor 2. l. nec lege 3. de l. commiss. docentque omnes alleg.

23 Ex quo infertur oblatum solum posse opinari, ut non existat conditio, sub qua, si existeret, resolveret contractus; oblationis tamen ideo non meminisse Scaevolam in d. l. ult. de l. commiss. dicendum est; quoniam supponit venditricem absentem et absente offerri non potuit, certissimi iuris est; quo [illegible] ut in l. commiss. non incideret emptor, necesse habuit obsignare pecuniam, ex cuius obsignatione et depositione fuit liberatus, et simul impedivit, ne conditio existeret, sub qua resolvenda foret venditio fundorum. Ex eadem doctrina interpretandus etiam est Paulus in l. cum quidam 17. de usur. Intelligit. l. cum quidam 27. de usur.
in illis verbis, sic temperandum esse; ut in futurum dumtaxat ex die cessationis currat usura: hoc est, ex [illegible] sive in solvendo sive in offerendo [illegible] nec vel soluti, vel oblati impedit conditio, sub qua [illegible] erant; decursus tex. veritate in l. lecta 40. [illegible] post antiquiores [illegible] Paulus.

24 Ad eandem disquisitionem pertinet tex. in l. 4. [illegible] Tex. in l. 4. § ovo, d. leg. mut. Supponit tibi Ulp. notissimum iuris principium quae mut. explicat. edocemur

325

ldaemur filiu, scilicet instituti n. posse sub oditi, nisi potestativa sit, de quo ind L. 4 in p. rio, et in l. 6 eode, in l. filius l. 5 in tult. de cod. instit. la realy. Cui. Fab. et Dome. et alios refferens ubi s. selec. cp. 2. quo supposito, disquirit l. ha. q. iq. sit potestativa oditio, et asserit aliqd. oditi, qui sua na. potestativa de casuali effici, et difficile ob circumstantias, temporis, vel psone: subiungit exemplu in hac odite si 20 filio dederit, qui difficilis reddi potest, si Titius, cui danda sunt 20. longinquo itinere peregrinet, ex qua stingentib. exorbitat oditio hec licet neq. potestatis, ratio hq exemplo, esset itineo q. oditio adimpleri n possit a filio instituto, dando Titio 20, ac supponat absens Titius, nec p adimpleta haberi posset, quonia ad hunc effectu necessariu e, ubi extaret p filiu oditi dandoru 20 ad implementu, et extaret p filiu, at h. absente supponimus, n. gratis hendo, aut impediendo, oditiis causa, d forte rei familiaris necessitate, aut voluntate, et desiderio illustrandi provincias ducty, q. oditio nec adimpleri potest, nec haberi p adimpleta ol. h. q. heredi. l. Mevius 55. de od. et dem. d. l. Iure iurando de R. tut. l. q. 2 cubing. §. uxori de leg. 3. l. 34. §. si ea oditi de leg 2: restat igitur, ut ob circumstantiq. absentiq. oditio sit difficilis, et casualis; ita subtiliter Acosta ibi selec. cp. 2. post Raphaele Cumanu in l. 3. de od. instit.

25 Instabis 2° illq q oditi dandoru 20. ex absentia Titij n posse reddi casuale, nq adhuc filio instituto restabat obsignat.is remediu, quo poterat p equipollente adimplere oditi, ut in l. heq heres [illegible] de statulib. [illegible] respondendu e legatariis, vel heredo q iussus e a testatore 20. dare Titio, n esse Titij debitores, nec Titiu creditore heredis, vel legatarij, nq eu obligatio sit iuris vinculu, quo necessitate adstringimur alicuius rei solvende, ipso inst.a de Oblig. ubi late Pich.in potestate qui sit legatarij, vel heredis adimplere, vel n. adimplere oditi, respectu rei cuius datio mere arbitraria e et n potest dici [illegible] ulla obligatio, accedit enim esse in deceptiti, ea qui in odite sunt. l. 3. si quis om. c. litt. ac suily, si qua circa eq obsignatio adiunta sit, ut liberatq securet dev.tores, ne in potestate creditoru esset debitoris, aut semp habere obligatos, ut ex iurib, iq allegatis docet Guillelmus Masc. lb. 2. singul. opinion. cp. 4. et s. q

alios

[illegible] ies egerit, pecunia que inditi e, ut pote n. debita obsignari n. potest, ex qua iuris ratione necessarium fuit, ut favor libertatis auriret ab equitatis fontibus, obsignatio in d. l. 4. ne Sticho libertas differretur: quippe herede auidandus erat absente pecunia n. stabat accipere, et si n. poterat ex hoc capite conditio haberi pro impleta; ceterum in l. si uerbe, et similibus, licet oblatio sufficit, ut maiores usure currere n. incipiant, obsignatio tamen fieri potest, quoniam usure minores erant debite ex convent., licet earum solutio recepta esset ad aurum maiorum invitum conditionis

26. Ex eadem doctrina interpretandus est l. 52 in f. de statuliberis l. § Stichus 23 de stat. liber; ubi Stichus liber esse iussus fuit si annua bina mensem/in diem denos aureos heredi dedisset — Interpretatur ex in l. 3 § Stichus l. 3 de statuliber.

pensione stetit l.ª per herede, et 2.ª etiam stetit, n liber fit statim Stichus, quo proper conditionem, et tempus adiectum e. argumento tex in l. 4. § 1. de cond. et dem. itaque oportet primam pensionem expectare in parte Stichus eadem 10. iterum offerre heredi, que in 1. et 2° obtulit, adeo ut n. sit penitentie heredis locus, quoniam cum per herede stetisset factum satis e. conditioni, nec necesse habet Stichus prestare, postea pecuniam 1. et 2. pensionis, cuius nec ex convent. nec ex alia causa debitum e; et hec sufficiant pro nostre selectionis expositione.

que ut vobis proficiant, cum libitibus libeat, et vos benevoli auditores attento animo perpendite.

+

Diosele al Colegio este año de 1702

el Dr. Dn. Xptoval de Henestrosa natural

de Nueva natural de Xerez Colegial de

esta Sta. Casa siendo Pres.te de la Inqq.on

de esta Ciud. y electo en este año Reg.or

del Supremo Consejo de Navarra que

aceptó y por aver tenido orden a que avisó

de Resultar su viaje se le cuenta la plaza

Don Xpl. de Henestrosa

